

વખત્તર્યક્તર્યવચ્ચ ૨૯૫

કાર્યવચ્ચક્તર્યવચ્ચ

૯ વચ્ચવચ્ચ ૨૯૯૯

นารายณ์เกษียรสมุทร

เป็นตราราชการประจำกระทรวงอุตสาหกรรม

สัญลักษณ์นี้สืบมาจากเรื่องนารายณ์สิบปางปางที่สอง หรือ กุรมาวตาร โดยถือเอาสัญลักษณ์ ขณะที่พระนารายณ์ทรงแสดงอิทธิฤทธิ์ประกอบพิชิตกวนนำอมฤต ในเกษียรสมุทร เพื่อช่วยให้เทพทั้งปวงมีภาวะเป็นอมตะ ซึ่งในการกวนนำอมฤตนี้ก็ได้เกิดผลิตผลอย่างอื่น ๆ ขึ้นในโลกอีกด้วย

๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

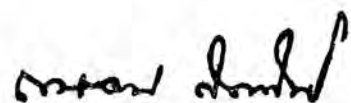
ในโอกาสที่กระทรวงอุตสาหกรรมมีอายุครบ ๒๕ ปีในวันนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความชื่นชมยินดีพร้อมกับขอส่งความปรารถนาดีมายังท่านและบรรดาข้าราชการตลอดจนพนักงานของกระทรวงอุตสาหกรรมโดยทั่วถึงกัน

ความสำคัญของกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทยมีอย่างไรรึ้น ข้าพเจ้าได้กล่าวมาครั้งหนึ่งแล้วในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรมเมื่อปีที่แล้วนี้ แต่อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้าก็ใคร่ขออย่าไว้ ณ โอกาสนี้ดีกว่า เวลายิ่งเนิ่นนานออกไปเพียงไรความสำคัญของอุตสาหกรรมภายในประเทศก็ยิ่งจะมีมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพราะความต้องการของประชาชนที่มีต่อสินค้าอุตสาหกรรมมีทวีมากขึ้นทุกที ถ้ายังต้องซื้อจากต่างประเทศอยู่ก็จะทำให้ดุลย์การค้าระหว่างประเทศของเราเสียเปรียบต่างประเทศมากขึ้น ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้มุ่งมั่นพัฒนาการอุตสาหกรรมของประเทศมากเป็นพิเศษ แต่ความสำเร็จในงานด้านนี้จะมีมากเพียงใด ก็ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของท่านทั้งหลายเป็นสำคัญด้วย ฉะนั้นในโอกาสอันสำคัญยิ่งของกระทรวงอุตสาหกรรมในวันนี้ ข้าพเจ้าจึงใคร่วิงวอนให้ทุกท่านโปรดมุ่งมั่นทำงานแข่งเวลาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยให้ประสบสัมฤทธิ์ผลไปโดยรวดเร็วที่สุด ขอให้ทุกคนจงมีความซื่อสัตย์และปรารถนาดีต่อการทำงานในหน้าที่ของตน และมีความมานะอดทนต่อการทำงานให้ประสบผลสำเร็จจงได้ ขอให้ทุกท่านพึงระลึกไว้เสมอว่า ยิ่งการพัฒนาอุตสาหกรรมของเราทำได้ช้าเพียงใด ก็ย่อมเท่ากับเรายอมให้ประเทศไทยต้องเสียเปรียบดุลย์การค้าระหว่างประเทศต่อไปอีกนานเท่า่นั้น

ในโอกาสที่วันคล้ายวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรมได้เวียนมาถึงอีกครั้งหนึ่งในวาระนี้ ข้าพเจ้าขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและปวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายได้ดลบันดาลประทานพรให้ท่านรัฐมนตรีว่าการ ตลอดจนบรรดาข้าราชการและพนักงาน ในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมทุกท่าน จงประสบแต่ความสุขความสำราญ และมีความเจริญก้าวหน้าทั้งในส่วนตัวและหน้าที่ราชการโดยทั่วกัน.

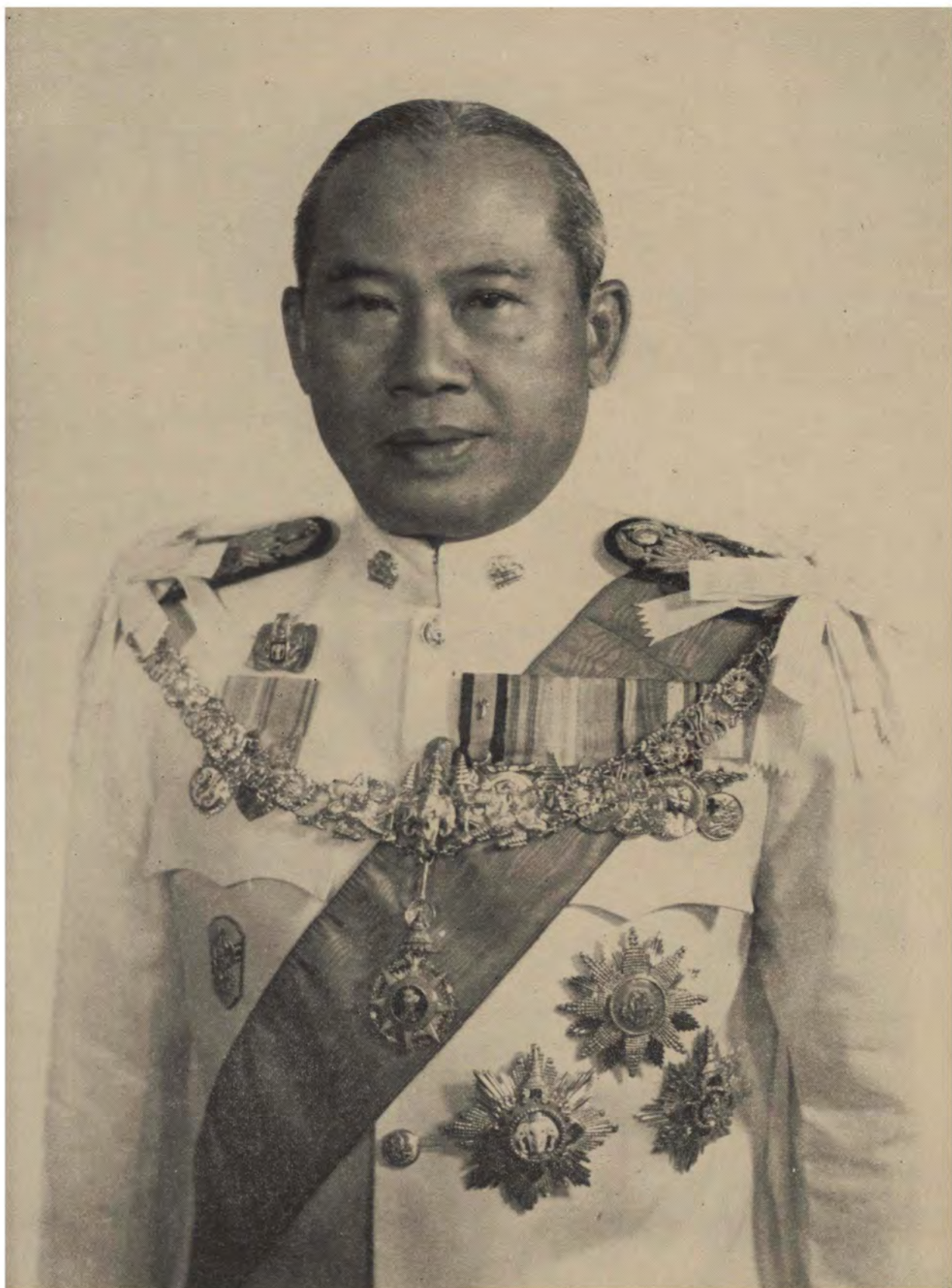
ด้วยความปรารถนาดี

จอมพล

(ถนอม กิตติขจร)

นายกรัฐมนตรี

๑ พล ๑ จอมพล ถนอม กิตติขจร
นายกรัฐมนตรี

คำขวัญ

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้รับโอกาสให้ส่งคำขวัญมาแสดงความปรารถนาดีในงานฉลองกระทรวงอุตสาหกรรม ครบ ๒๕ ปี ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

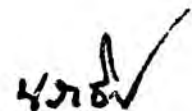
ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นพิเศษที่พลอากาศโท มุณี มหาสันตะ เวชยันต์รังษฤษฎ์ รัฐมนตรีคนแรกของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้มาเป็นรัฐมนตรีฉลอง ๒๕ ปีของกระทรวง

เมื่อท่านหวนระลึกถึงความหลังต่องค์กระทรวง ท่านคงจะระลึกนึกเห็นถึงอุปสรรคนานาประการ ตอนนั้นยังเป็นตอนสงครามอยู่ ประเทศไทยขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค ขาดทรัพยากร ขาดทุนรอน ขาดกำลังคน ขาดวิชาการ ขาดทุกสิ่งทุกอย่าง ขาดเสื้อผ้า ขาดน้ำตาล ขาดน้ำมัน

แต่รัฐบาลมีท่านรัฐมนตรีเป็นกำลังอันสำคัญ ก็ได้ฟันฝ่าอุปสรรค ทำความเจริญพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศไทยมาเป็นลำดับ โดยสร้างอุตสาหกรรมเป็นการนำทาง แล้วส่งเสริมอุตสาหกรรมเอกชน ตลอดจนการลงทุนของเอกชน จนอุตสาหกรรมมีฐานะอันสำคัญตามสมควรในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

อุตสาหกรรมของประเทศไทยกำลังเติบโตใหญ่สมปรารถนา และจะได้เจริญก้าวหน้าไปโดยแน่แท้ นี่เป็นความเชื่อมั่น และคำประณิธานอันวยพรของข้าพเจ้าในศุภมงคลดีงานฉลองครบ ๒๕ ปีของกระทรวงอุตสาหกรรม ขอให้กระทรวงอุตสาหกรรมจงเจริญ

พลตรี

กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์

พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปพงศ์ประพันธ์
รองนายกรัฐมนตรี

กระทรวงมหาดไทย

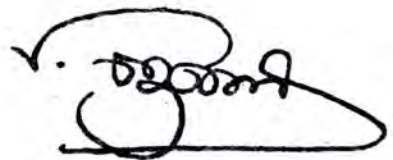
๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

เรียน ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ในสัปดาห์ดีคล้ายวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรม ได้เวียนมาบรรจบครบรอบปี
อีกวาระหนึ่ง ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐ นี้ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดีด้วยความจริงใจ
ในโอกาสอันเป็นมิ่งมงคลนี้มายัง ฯพณฯ และข้าราชการในกระทรวงอุตสาหกรรม และขอ
อาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลพิภพได้โปรดดลบันดาลให้ ฯพณฯ
และบรรดาข้าราชการในสังกัด จงประสบแต่ความสุขสิริสวัสดิ์พัฒนามงคลสมบูรณ์พูนผลด้วย
จตุรพิธพรชัย ปราศจากภัยพิบัติทั้งปวง และขอให้กระทรวงอุตสาหกรรมมีความเจริญก้าวหน้า
สถิตสถาพรอยู่ตลอดกาลนาน

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประภาส จารุเสถียร)

๑ พลจ ๑ พลเอก ประภาส จารุเสถียร
รองนายกรัฐมนตรี

เมื่อรัฐบาลได้มีนโยบายปรับปรุงงานในด้านอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมให้เข้มแข็ง จึงได้ปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมโดยตั้งกระทรวงอุตสาหกรรมขึ้น ตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. ๒๔๘๕ ประกาศใช้วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ นั้น ข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นคนแรก หลังจากนั้นก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาตามการณ์และเวลา จนกระทั่งบัดนี้ข้าพเจ้าก็ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนี้อีกเป็นรอบที่ ๓ นับลำดับเป็นคนที่ ๑๕ และเข้าระยะที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีอายุครบ ๒๕ ปี ณ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

ข้าพเจ้าในฐานะผู้ใหญ่ของกระทรวงมีปลัดกระทรวงเป็นประธาน ได้มีความเห็นร่วมกันเป็นเอกฉันท์ว่าสมควรจะจัดงานฉลองวันสถาปนาให้เป็นการพิเศษกว่าที่ได้เคยกระทำ ๆ มาตามปกติ และได้นำความมาปรึกษาหารือข้าพเจ้าได้รับทราบเรื่องการจัดงาน แต่โดยหลักการก็เห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนทั้งผู้ใหญ่และเด็ก และแก่กิจการอุตสาหกรรมของประเทศด้วย นอกเหนือไปจากพิธีฉลองตามแบบประเพณีและการรื่นเริงตามลักษณะการ จึงมีความเห็นชอบด้วยและรับที่จะสนับสนุนอย่างเต็มที่ ดังนั้น การจัดงานจึงได้เริ่มขึ้นจนกระทั่งเป็นรูปร่างดังที่ปรากฏในงานฉลองนี้

กิจการอุตสาหกรรมในรอบ ๒๕ ปีที่ผ่านมาทั้งในส่วนของเอกชนและของทางราชการ ผลเป็นอย่างไร การออกแสดงกิจการและแสดงผลผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ได้จัดให้มีขึ้นคราวนี้ตั้งแต่วันที่ ๕ ถึง ๙ พฤษภาคม ๒๕๑๐ คงจะทำให้ท่านบังเกิดแนวคำตอบขึ้นไม่มากนักน้อย โดยเฉพาะตัวข้าพเจ้านั้น มีความปลื้มปิติอย่างยิ่งที่ได้เห็น อุตสาหกรรมภายในประเทศของเราพัฒนาก้าวหน้าไปเกินที่ได้คาดหมาย ซึ่งจะอำนวยประโยชน์ทางเศรษฐกิจของส่วนรวม

ข้าพเจ้าขอถือโอกาสขอบคุณบรรดาห้างร้านบริษัทโรงงานอุตสาหกรรม ที่ได้ให้ความร่วมมือกับกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นอย่างดียิ่งไว้ ณ ที่นี้ด้วย

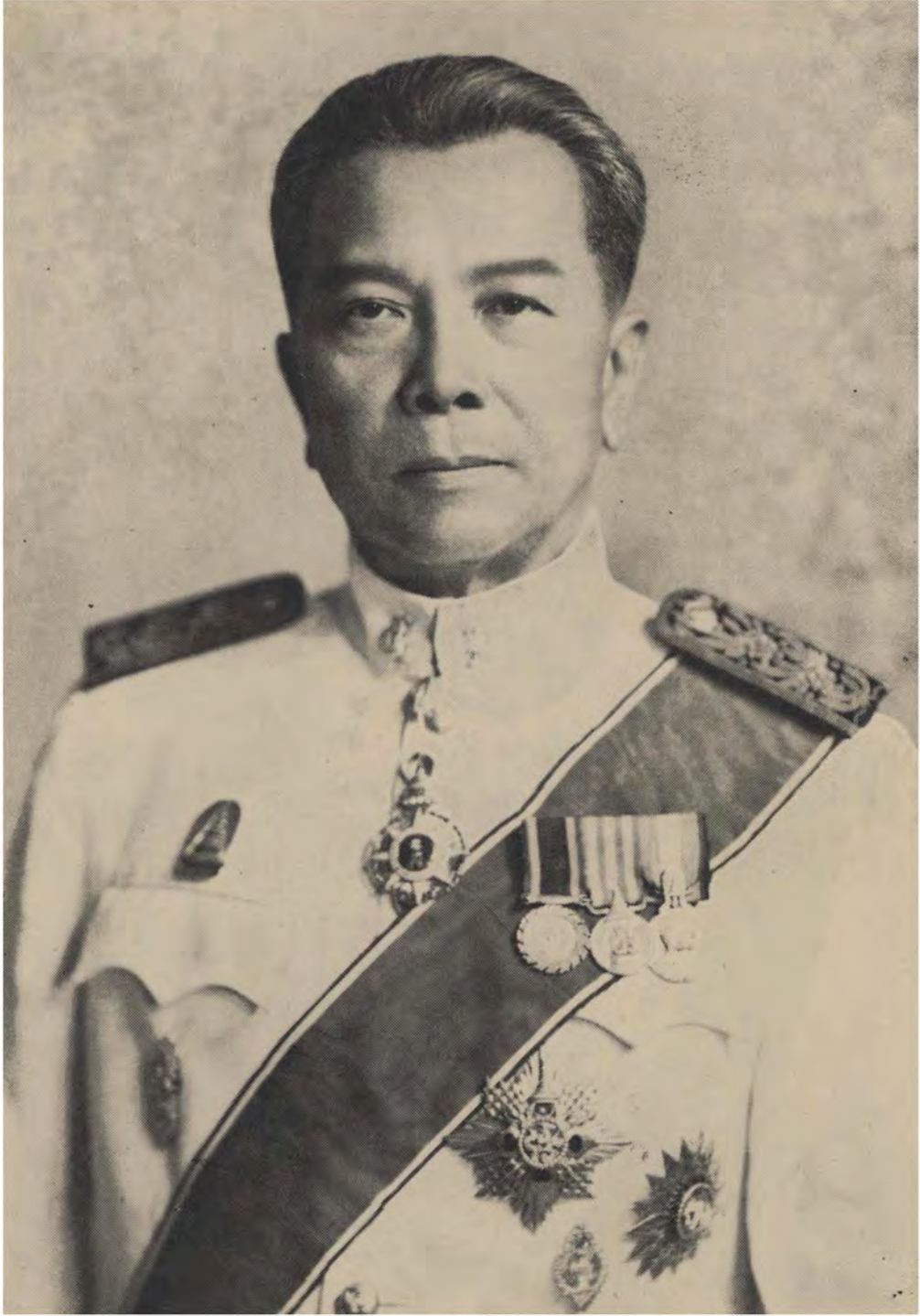
พลอากาศโท

(มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์)

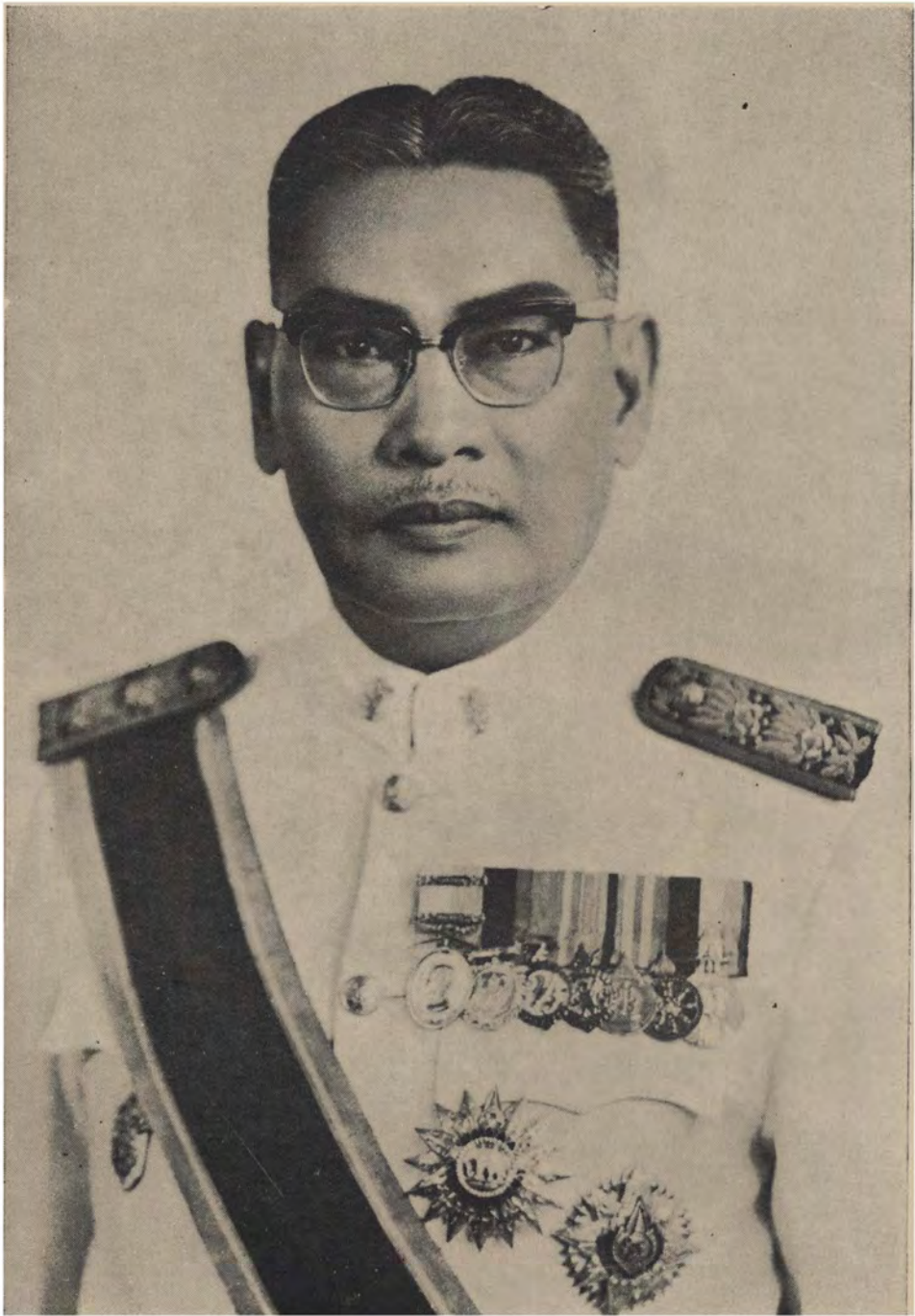
๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

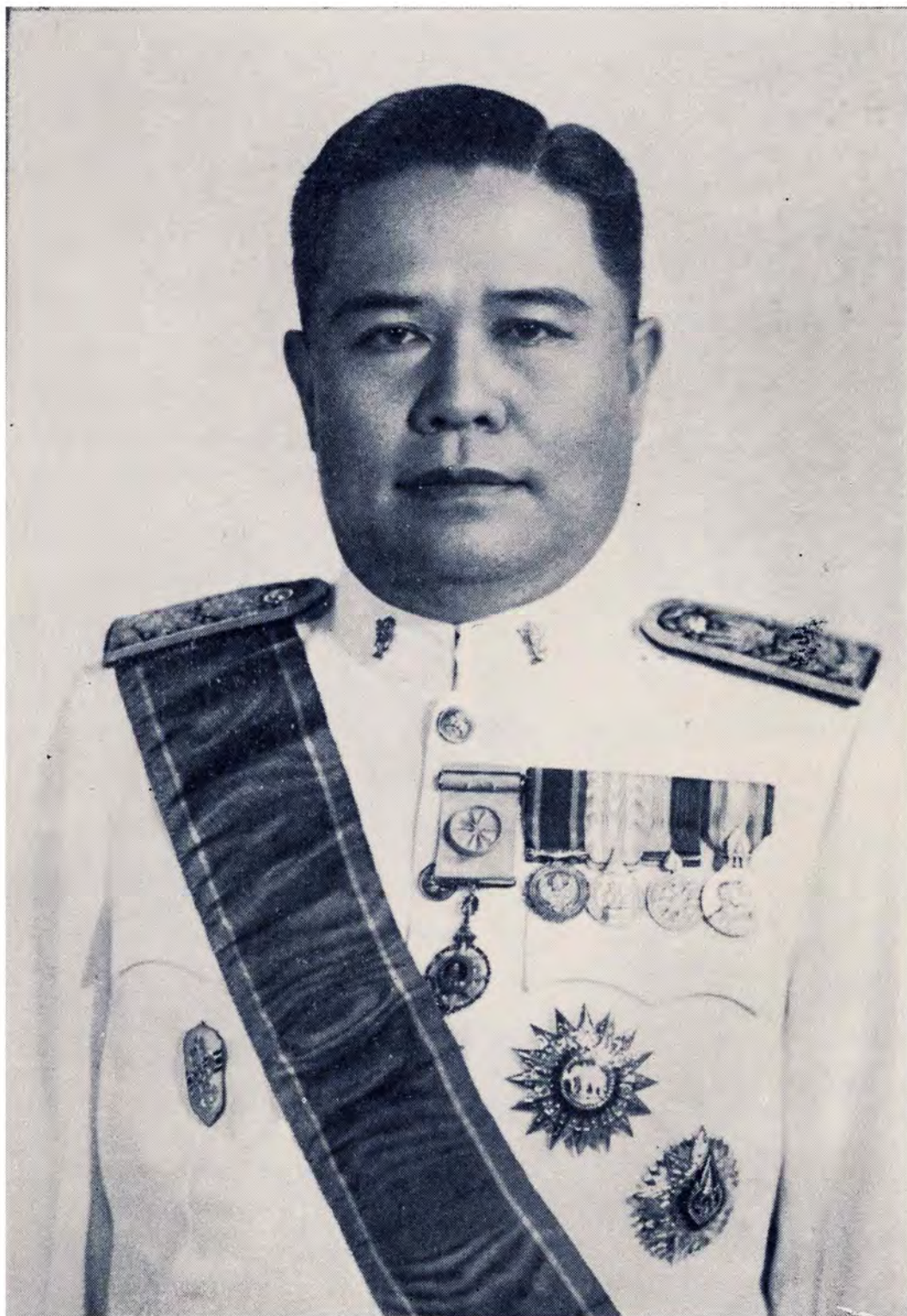
ฯพณฯ พลอากาศโท มณี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษดิ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

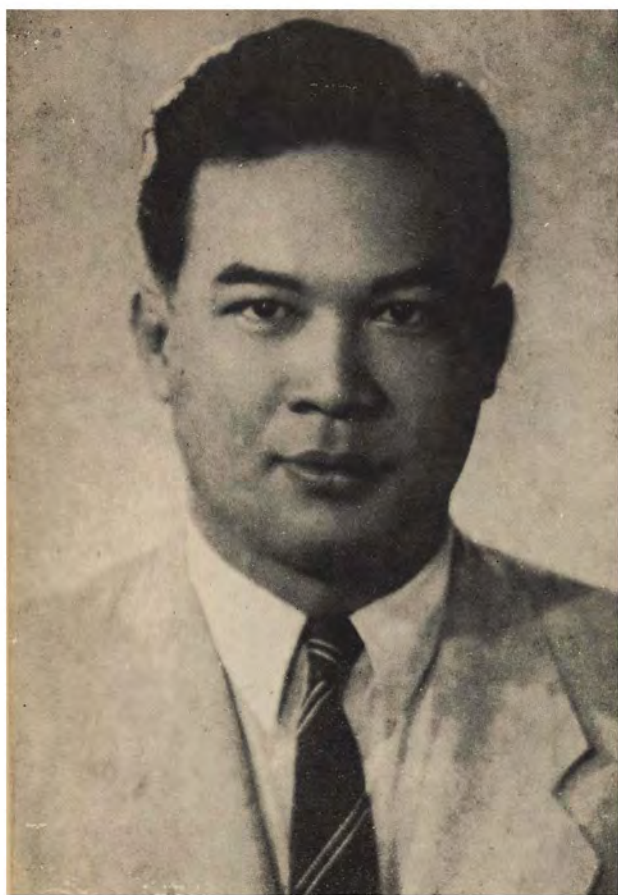
นายสอาด หงษ์ยนต์
ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

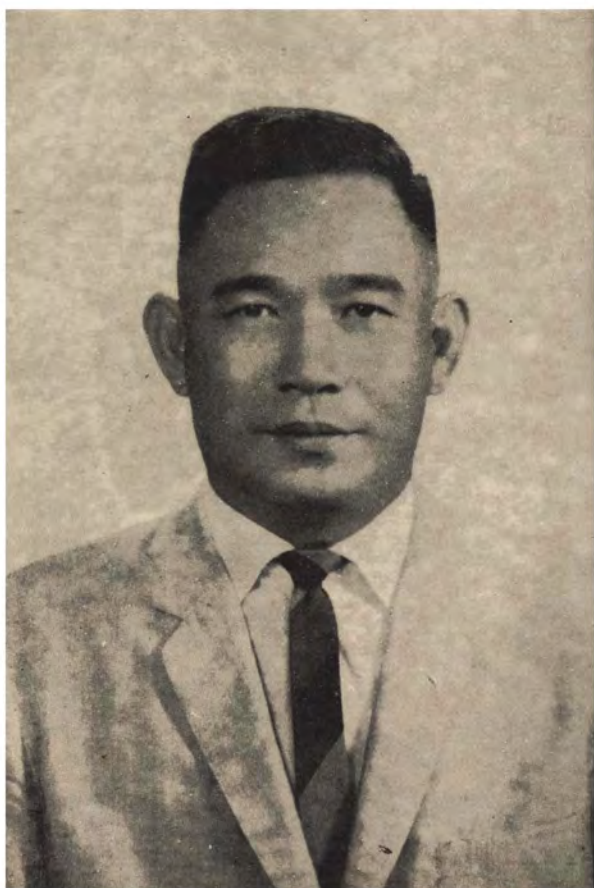
ดร. พร ศรีจามร
ที่ปรึกษาทั่วไป

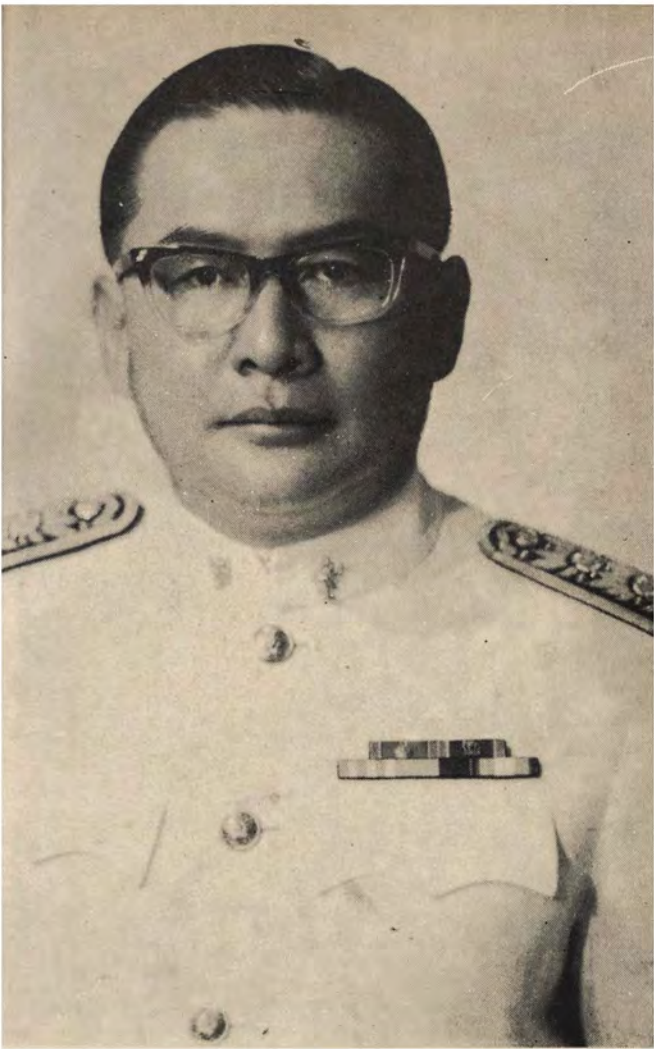
นายป๋วย โรจนะบุรานนท์
รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

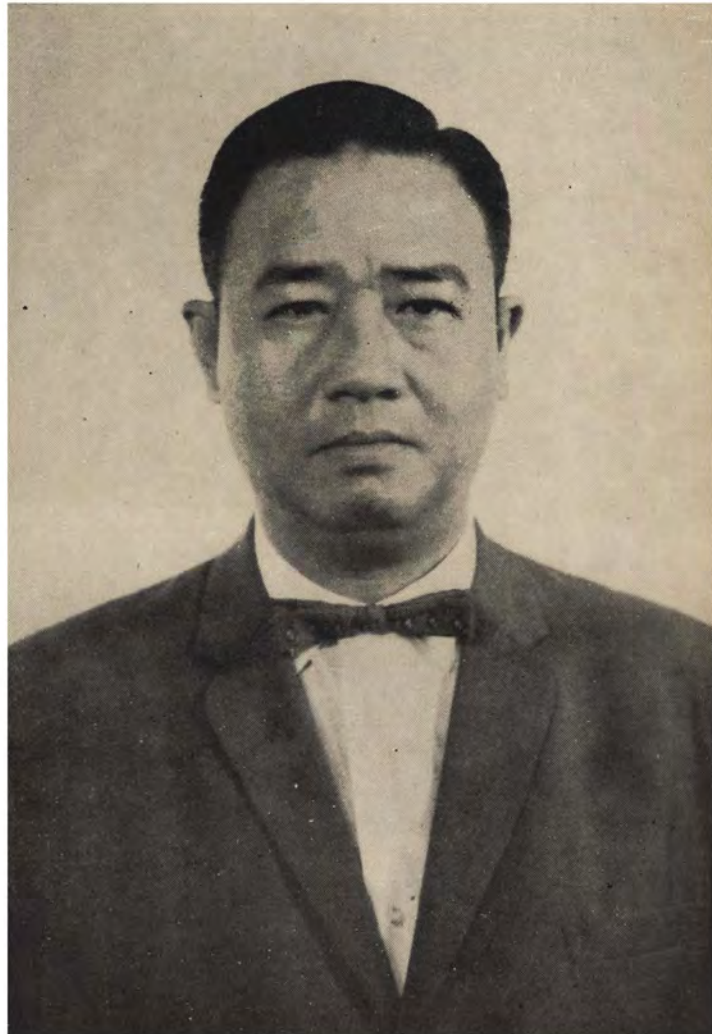
นายอุดมศักดิ์ ภาสะวณิช
นายช่างใหญ่

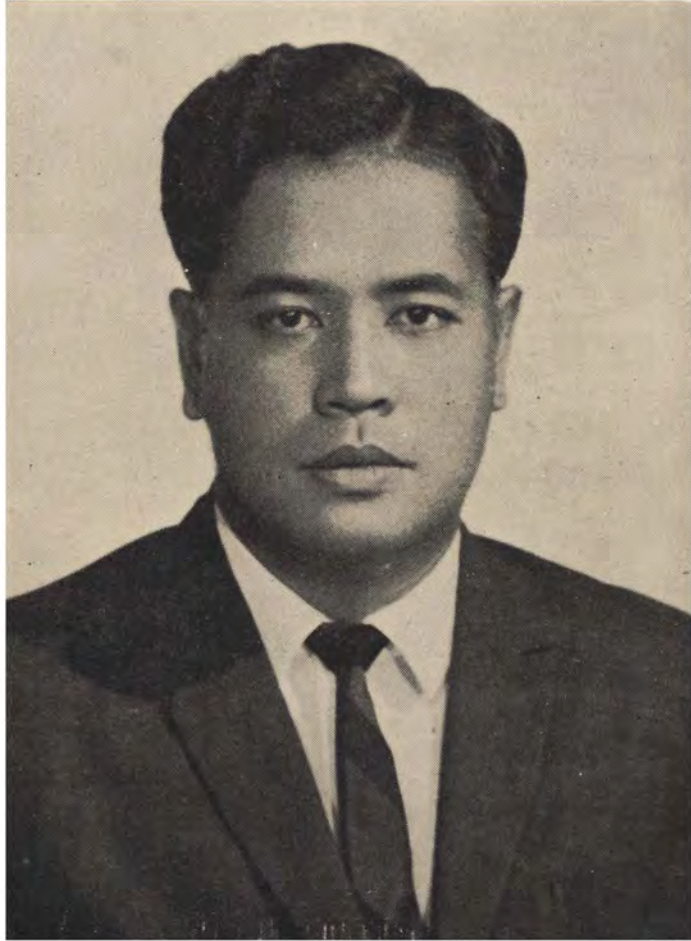
น.อ. วิมล วิริยะวิทย์
นายช่างใหญ่

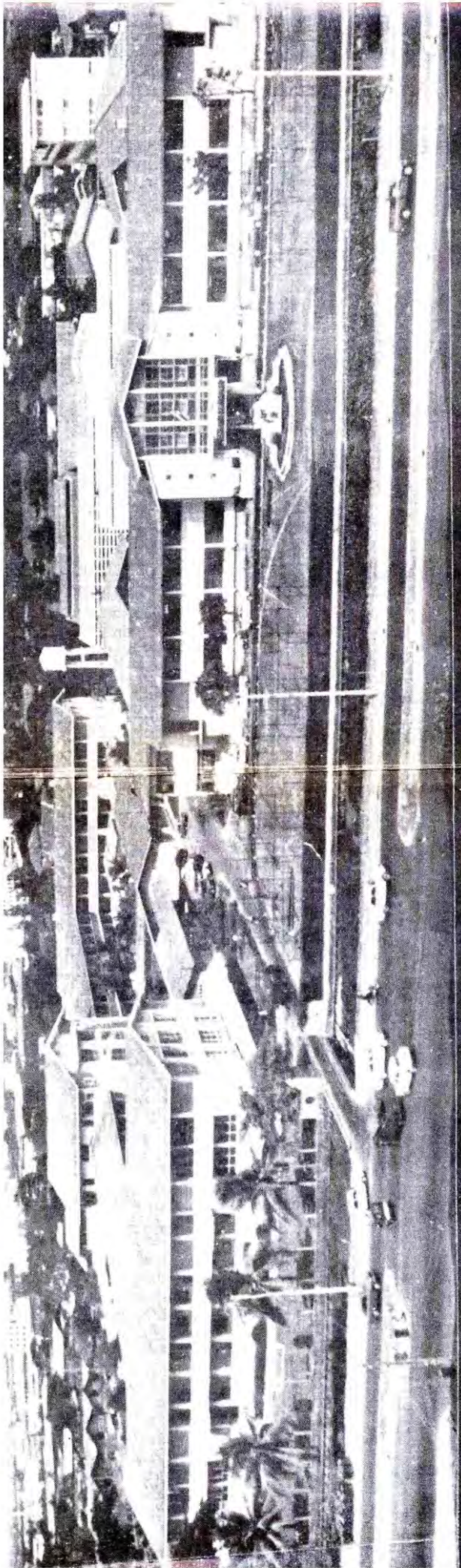
นายดำรา อมาตยกุล
นายช่างใหญ่

นายพัฒน์ ขาปุยะวาทย์
ผู้ตรวจราชการกระทรวง ฯ

นายพิชิต สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
เลขาธิการรัฐมนตรี

MISSISSIPPIAN
UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
คำขวัญของ ฯพณฯ จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี	พิเศษ
คำขวัญของ พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ รองนายกรัฐมนตรี	..
คำขวัญของ ฯพณฯ พล.อ. ประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรี	..
สาส์นของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม	..
ประวัติกระทรวงอุตสาหกรรม	๑ — ๙๖
ความเป็นมาของกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทย ก่อน พ.ศ. ๒๔๘๕	๑
เริ่มตั้งกระทรวงอุตสาหกรรม	๑๐
การส่งเสริมอุตสาหกรรมระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพา	
พ.ศ. ๒๔๘๕ — ๒๔๘๘	๑๔
การปฏิบัติงานของกระทรวงการอุตสาหกรรมในระหว่าง	
พ.ศ. ๒๔๘๕ — ๒๔๘๘	๑๗
กระทรวงการอุตสาหกรรมระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๘ — ๒๔๙๐	๒๓
กระทรวงอุตสาหกรรม ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๑ — ๒๕๐๑	๒๔
กระทรวงอุตสาหกรรมระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๒ — ๒๕๐๖	๔๖
กระทรวงอุตสาหกรรมระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๗ — ปัจจุบัน	๖๖
แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒	
(พ.ศ. ๒๕๑๐ — ๒๕๑๔)	๘๒
รายนามรัฐมนตรีว่าการ รัฐมนตรีช่วยว่าการและรัฐมนตรีสั่งราชการ	
กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๔๘๕ — ๒๕๑๐	๙๓
รายพระนามและรายนามปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	
พ.ศ. ๒๔๘๕ — ๒๕๑๐	๙๕

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี	๙๗ — ๑๐๑
รายนามเลขาธิการรัฐมนตรีและผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	
พ.ศ. ๒๔๘๕ — ๒๕๑๐	๙๙
ยอดเงินรายได้ที่กระทรวงอุตสาหกรรมนำส่งเป็นรายได้ของรัฐ	
พ.ศ. ๒๔๘๖ — ๒๕๐๙	๑๐๒
สำนักงานปลัดกระทรวง	๑๐๓ — ๑๒๘
อำนาจหน้าที่	๑๐๓
ผลการปฏิบัติงาน	๑๑๕
โครงการและแผนงานขั้นต่อไป	๑๒๘
กรมโรงงานอุตสาหกรรม	๑๓๗ — ๑๗๐
ประวัติกรมโรงงานอุตสาหกรรม	๑๓๗
อำนาจหน้าที่	๑๔๒
กิจกรรมและนโยบายของกรมโรงงานอุตสาหกรรม	๑๔๖
โครงการและงานที่ได้ริเริ่มขึ้น	๑๕๕
ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย	๑๕๗
รายนามอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๔๘๕ — ๒๕๑๐	๑๖๙
กรมวิทยาศาสตร์	๑๗๑ — ๑๘๖
ประวัติกรมวิทยาศาสตร์	๑๗๑
อำนาจหน้าที่ของกรมวิทยาศาสตร์	๑๗๔
ผลงานที่สำคัญและน่าสนใจ	๑๘๓
รายนามอธิบดี รองอธิบดี ผู้อำนวยการกองและนักวิทยาศาสตร์พิเศษ	๑๘๕
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	๑๘๗ — ๒๔๖
ประวัติกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	๑๘๗
อำนาจหน้าที่	๒๑๓
กิจการสำคัญที่ได้ปฏิบัติมาแล้ว	๒๒๓

โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	๒๔๒
รายนามอธิบดี รองอธิบดี ผู้อำนวยการกองและนายช่างพิเศษ	๒๔๕
ภาคกฎหมายเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรม	๒๔๗ — ๒๗๖
พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒	๒๔๗
ประเภทโรงงานที่อยู่ในความควบคุมตามพระราชบัญญัติโรงงาน	๒๕๕
จังหวัดที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงงาน	๒๖๑
กฎกระทรวงอุตสาหกรรม	๒๖๕
คำชี้แจงของกระทรวงอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม	
พระราชบัญญัติโรงงาน	๒๗๐
แจ้งความกระทรวงอุตสาหกรรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรงงาน	๒๗๒
งานบริการแก่ประชาชน	๒๗๗ — ๓๑๔
งานบริการของสำนักงานปลัดกระทรวง	๒๗๗
งานบริการของกรมวิทยาศาสตร์	๒๘๓
งานบริการของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	๒๙๕
ทำเนียบข้าราชการและพนักงาน	๓๑๕ — ๓๔๒
สโมสรกระทรวงอุตสาหกรรม	๓๔๓
งานฉลองวันสถาปนากกระทรวงอุตสาหกรรมครบรอบ ๒๕ ปี	๓๔๗ — ๓๗๔
บทนำของปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเรื่อง “ประเทศไทย — ทำ — ได้”	๓๔๗
คำสั่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการงานฉลองวันสถาปนากกระทรวงอุตสาหกรรม	๓๕๑
คำกล่าวเชิญ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเปิดงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม	๓๕๓
คำปราศรัยของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี	๓๕๘
การจัดงาน	๓๖๐
กำหนดการของงาน	๓๖๑
รายชื่อคณะกรรมการชุดต่างๆ	๓๖๘
คำแถลงของประธานกรรมการฝ่ายการพิมพ์เอกสาร	๓๗๕

สารบัญภาพ

พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	หน้าพิเศษ
ภาพ ฯพณฯ จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี	”
พระฉายาลักษณ์พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ รองนายกรัฐมนตรี	”
ภาพ ฯพณฯ พลเอก ประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรี	”
ภาพ ฯพณฯ พลอากาศโท มณี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม	”
ภาพข้าราชการชั้นพิเศษของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	”
ภาพสถานที่ตั้งกระทรวงอุตสาหกรรมตั้งแต่แรกเริ่ม	ระหว่างหน้า ๓๒ — ๓๓
ภาพรัฐมนตรีว่าการ รัฐมนตรีช่วยว่าการและรัฐมนตรีสั่งราชการ กระทรวงอุตสาหกรรม ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๕ — ๒๕๑๐	” ๙๖ — ๙๗
ภาพปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๕ — ๒๕๑๐	” ๙๖ — ๙๗
ภาพกิจกรรมของสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี	” ๑๐๒ — ๑๐๓
ภาพกิจกรรมของกองควบคุมโรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวง	” ๑๓๖ — ๑๓๗
ภาพข้าราชการชั้นพิเศษกรมโรงงานอุตสาหกรรม	” ๑๓๖ — ๑๓๗
ภาพกิจกรรมของกรมโรงงานอุตสาหกรรม	” ๑๗๐ — ๑๗๑
ภาพข้าราชการชั้นพิเศษกรมวิทยาศาสตร์	” ๑๗๐ — ๑๗๑
ภาพกิจกรรมของกรมวิทยาศาสตร์	” ๑๘๖ — ๑๘๗
ภาพข้าราชการชั้นพิเศษกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	” ๑๘๖ — ๑๘๗
ภาพกิจกรรมของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	” ๒๔๖ — ๒๔๗
ภาพกิจกรรมของสโมสรข้าราชการกระทรวงอุตสาหกรรม	” ๓๔๖ — ๓๔๗
ภาพงานฉลองวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรมครบ ๒๕ ปี	ท้ายหน้า ๓๗๖

กระทรวงการอุตสาหกรรมเมื่อแรกตั้ง
(วังกรมหลวงปราจีนกิติยบดี)

๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ — ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๘๕

กระทรวงการอุตสาหกรรม ย้ายครั้งที่ ๑
(ในปัจจุบันเป็นที่ตั้งกองบัญชาการกองพล ๑)
๑ สิงหาคม ๒๔๘๕ - ๑๕ มีนาคม ๒๔๘๘

กระทรวงการอุตสาหกรรม ย้ายครั้งที่ ๒
(ร.ร. สวนสุนันทาวิทยาลัย)
๒๐ มีนาคม ๒๔๘๘ - ๒๘ สิงหาคม ๒๔๘๘

กระทรวงการอุตสาหกรรม ย้ายครั้งที่ ๓
(ร.ร. นายร้อยพระจุลจอมเกล้า ฯ เชียงสะพานม้ฆวาท ฯ)
๒๘ สิงหาคม ๒๔๘๘ - ๑๘ สิงหาคม ๒๔๘๙

กระทรวงการอุตสาหกรรม ย้ายครั้งที่ ๔
(วังกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เชียงสะพานเทเวศร์นฤมิตร)
๑๙ สิงหาคม ๒๔๘๙ - ๑๙ สิงหาคม ๒๔๙๔

กระทรวงอุตสาหกรรมปัจจุบัน
ถนนพระรามที่ ๖ พญาไท
๒๐ สิงหาคม ๒๔๙๔ — ปัจจุบัน

ประวัติกระทรวงอุตสาหกรรม

ความเป็นมาของกิจการอุตสาหกรรม

ในประเทศไทยก่อน พ.ศ. ๒๔๘๕

คำว่า “ อุตสาหกรรม ” ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้จะขอให้เข้าใจว่า หมายถึงวิสาหกิจที่ใช้กำลังคนหรือเครื่องจักรทำการปรุงแต่งแปรสภาพของวัตถุดิบ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติหรือวัสดุสำเร็จรูป ให้เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น สิ่งอุปโภคบริโภคสำหรับประชาชน ดังนั้น ความหมายของคำนี้ จึงครอบคลุมถึงอุตสาหกรรมประเภทโรงงาน (Manufacturing Industry) อุตสาหกรรมเหมืองแร่ (Mining Industry) อุตสาหกรรมหัตถกรรม (Handicraft Industry) และ อุตสาหกรรมในครอบครัว (Cottage Industry) ทุกชนิดและทุกขนาด

ความจริงนั้น แต่เดิมมาประชาชนคนไทยส่วนมากก็มีความสามารถในการประกอบวิสาหกิจอุตสาหกรรมกันมาแล้ว แต่เป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวซึ่งมักจะใช้เวลาว่างจากการทำไร่ไถนามาทำงานประเภทนี้เป็นส่วนใหญ่หรืออุตสาหกรรมประเภทหัตถกรรม เช่น การทอผ้า การตีเหล็ก การจักสาน การแกะสลักไม้ การทำเครื่องเงินเครื่องทองรูปพรรณ การทำเครื่องเงิน ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น สำหรับการตั้งเป็นโรงงานอุตสาหกรรมโดยใช้คนงานเป็นจำนวนมากนั้น มีทำกันอยู่น้อยเต็มที ตัวอย่างที่รู้จักกันแพร่หลายได้แก่โรงงานสุรา โรงงานทำน้ำตาลทรายแดง

โรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักรกลเข้าช่วยแรงงานคน เริ่มมีผู้จัดตั้งขึ้นในประเทศไทย ในรัชสมัยแห่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ (พ.ศ. ๒๓๙๔—๒๔๑๑) ซึ่งในขณะนั้นเครื่องจักรไอน้ำได้เข้ามาสู่ประเทศไทยเป็นครั้งแรก โรงงานอุตสาหกรรมซึ่งใช้กำลังจากเครื่องจักรไอน้ำเท่าที่มีอยู่ในสมัยนั้น ก็ได้แก่ โรงสีข้าว โรงเลื่อยจักร โรงพิมพ์ และ

โรงงานน้ำตาลทรายที่ทำจากอ้อย แต่ก็มียูไม้ก็ โรงน้ำและมียูในบริเวณกรุงเทพ ฯ และ นครไชยศรี เท่านั้น

มาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยะมหาราช (พ.ศ. ๒๔๑๑—๒๔๕๓) โรงงานอุตสาหกรรมประเภทโรงสีข้าว และโรงเลื่อยจักร ได้เพิ่มจำนวนขึ้น แต่ไม่ปรากฏว่ามีโรงงานอุตสาหกรรมประเภทใหญ่ ๆ เกิดขึ้นอีก จะมีก็แต่โรงงานขนาดเล็ก ซึ่งผลิตเงินเหรียญของรัฐบาลเพียงแห่งเดียว จากบทความเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมในหนังสือ The Kingdom of Siam ซึ่งนาย เอ.ซีซิล คาร์เตอร์ (A. Cecil Carter) ซึ่งรับราชการอยู่ในกรมศึกษาธิการขณะนั้น เป็นผู้รวบรวมและจัดพิมพ์ขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๔๕ (ค.ศ. ๑๙๐๒) ได้กล่าวว่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๕ นั้น ในเขตกรุงเทพ ฯ มีโรงสีข้าวอยู่ ๓๖ โรง และโรงเลื่อยอยู่ ๑๑ โรง นอกนั้นก็เป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว และอุตสาหกรรมขนาดย่อม เช่น การทอผ้า การทำกระดาษช่อย การเลี้ยงไหม การทำเครื่องปั้นดินเผา การต่อเรือขนาดเล็ก และการหล่อพระพุทธรูป

ในระหว่างรัชสมัยแห่งพระปิยะมหาราชนั้น ประเทศในทวีปยุโรปและสหรัฐอเมริกา กำลังเจริญก้าวหน้าด้วยวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรม ได้มีประดิษฐกรรมใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ แก่มนุษยชาติเกิดขึ้นมากมาย แต่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในประเทศเหล่านั้นได้พยายามปกปิด เป็นความลับไม่ยอมเผยแพร่เพื่อประโยชน์ในการแข่งขัน เขาเพียงแต่ส่งผลิตภัณฑ์เป็นสินค้า ออกมาจำหน่ายให้เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในรัชกาลนี้ประเทศไทยก็เริ่มมีรถไฟ รถมราง การ ไฟฟ้า และการโทรเลข โทรศัพท์ ส่วนเรือกลไฟนั้น ก็มีการเปลี่ยนแปลงเป็นแบบทันสมัย เช่นเดียวกับที่มีใช้ในต่างประเทศ สิ่งเหล่านี้ได้ช่วยให้การคมนาคมติดต่อขนส่งระหว่าง กรุงเทพ ฯ กับจังหวัดต่าง ๆ เป็นไปโดยสะดวก และช่วยให้ โรงงานอุตสาหกรรมที่เดิมมีผู้ ลงทุนทำอยู่เฉพาะในเขตพระนคร ธนบุรี ได้กระจายออกไปในจังหวัดต่าง ๆ ด้วย

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๔๕๓—๒๔๖๘) ก่อนที่จะเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ (พ.ศ. ๒๔๕๗—๒๔๖๑) นั้น ก็ได้มีคนไทยและชาวต่างประเทศ ร่วมทุนกันจัดตั้งบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัดขึ้น และได้ตั้งโรงงานปูนซีเมนต์ขึ้นเป็นโรงงาน

แรก ที่ตำบลบางซื่อ จังหวัดพระนคร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ แทบจะนับได้ว่าประเทศไทยไม่ได้รับภัยจากสงครามเลยแม้จะได้ประกาศสงครามกับประเทศเยอรมันนี้โดยเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตรเพราะบริเวณการทำสงครามส่วนใหญ่อยู่ในทวีปยุโรป หลังจากสงครามโลกครั้งแรกได้ยุติลงในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๑ ปรากฏว่าเครื่องจักรและเครื่องยนต์ได้รับการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ในกิจการอุตสาหกรรมทั่ว ๆ ไปเป็นอันมาก จึงมีเอกชนลงทุนสร้างโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นอีกหลายประเภท เช่น บริษัทบริติช—อเมริกัน ทูแบคโก จำกัด ได้สร้างโรงงานบุหรีชิกาเรตขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓ นอกจากนั้นก็มีผู้ตั้งโรงงานน้ำแข็ง โรงน้ำอัดลม โรงงานสบู่ โรงงานสกัดน้ำมันมะพร้าวขึ้นในจังหวัดพระนคร—ธนบุรี อีกหลายโรงงาน สำหรับในส่วนรัฐบาลเอง ในปี พ.ศ. ๒๔๖๖ กรมแผนที่ กระทรวงกลาโหม ก็ได้จัดตั้งโรงงานผลิตกระดาษด้วยเครื่องจักรขนาดผลผลิตวันละ ๑ ตัน ขึ้นที่ตำบลสามเสน จังหวัดพระนคร ๑ โรง สำหรับในต่างจังหวัดก็มีผู้ตั้งโรงงานทำยางพาราแผ่นในจังหวัดภาคใต้และจังหวัดจันทบุรี ส่วนการทำเหมืองแร่ดีบุกในจังหวัดภาคใต้ก็มีผู้นำเครื่องฉีด และเรือชุดแร่มาใช้กันแล้ว สำหรับโรงสีข้าวและโรงเลื่อยจักรก็ได้เพิ่มปริมาณมากขึ้นกว่าเดิม ผลผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรม เช่น ข้าว ไม้สัก และยางพาราได้ส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศ นอกจากนั้นยังได้มีการคิดค้นหาเชื้อเพลิงอื่นแทนฟืนด้วย ใน พ.ศ. ๒๔๖๔ บริษัทบ่อน้ำมันศิริไทย จำกัดสินไช้ ได้รับพระบรมราชานุญาตให้สงวนที่ดินที่ตำบลเกียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สำหรับการขุดหาน้ำมันชนิดอ่อนหรือในปัจจุบันเรียกทับศัพท์ว่าลิกไนต์ (Lignite) เป็นเนื้อที่กว่า ๘ แสนไร่ โดยประมาณว่าจะมีถ่านลิกไนต์ถึง ๕๐๐ ล้านตันเศษ บริษัทนี้ได้ดำเนินงานมาจนถึงรัชกาลที่ ๗ ก็ต้องเลิกล้มไปอย่างไรก็ดี กิจการอุตสาหกรรมในระยะนี้ก็มีมากขึ้นกว่าแต่ก่อน

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ขึ้นทรงราชย์ ใน พ.ศ. ๒๔๖๘ นั้น สถานะการณทางเศรษฐกิจทั่วโลกเริ่มตกต่ำ ซึ่งเป็นผลกระทบกระเทือนมาถึงประเทศไทยด้วย ดังนั้นในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๖๘ จนถึง พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งเป็นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยนั้น ปรากฏว่ามีโรงงาน

อุตสาหกรรมประเภทใหม่ ๆ เกิดขึ้นเพียงไม่กี่โรง แต่งานชิ้นหนึ่งซึ่งรัฐบาลได้ดำเนินการไป อันจะเป็นประโยชน์แก่การพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมในอนาคต ก็ได้แก่การจัดให้ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศมาทำการสำรวจเศรษฐกิจและสำรวจแหล่งพลังงานที่จะใช้สร้างโรงงานไฟฟ้ากำลังน้ำในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทยขึ้นเป็นครั้งแรก สำหรับการสำรวจแหล่งพลังงานนี้ กรมรถไฟเป็นผู้ดำเนินงานโดยได้จ้าง นาย เจ.เอฟ. ฮากรูป (J.F. Hagrup) มาเป็นหัวหน้าทำการสำรวจ เริ่มงานสำรวจตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ความดำริในขณะนั้น ดูเหมือนจะต้องการไฟฟ้ากำลังน้ำมาใช้ในการเดินรถไฟเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการสำรวจเศรษฐกิจเป็นการปฏิบัติงานร่วมงานกันระหว่างกระทรวงการเศรษฐกิจและกระทรวงมหาดไทย เริ่มงานในปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ผู้เชี่ยวชาญที่มาทำการสำรวจครั้งนั้นเป็นชาวอเมริกัน ชื่อ ศาสตราจารย์ ดร. คาร์ล ซี. ซิมเมอร์แมน (Carle C. Zimmerman) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา (รายงานฉบับนี้ต่อมาได้มีผู้จัดแปลขึ้นเป็นภาษาไทย และเคยใช้เป็นแบบเรียนในชั้นมัธยมบริบูรณ์ของกระทรวงศึกษาธิการอยู่สมัยหนึ่ง) แต่รายงานผลของการสำรวจในครั้งนี้นั้นส่วนใหญ่กล่าวถึงสภาพความเป็นอยู่ของราษฎรในท้องถิ่นและการอาชีพทางด้าน การกลสิกรรมเท่านั้นไม่มีการกล่าวถึงวิสาหกิจอุตสาหกรรมเลย อย่างไรก็ดี การสำรวจเศรษฐกิจในชนบทนี้ ได้กระทำอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ. ๒๔๗๗—๒๔๗๘ โดยมีนายเจมส์ เอ็ม. แอนดรูว์ (James M. Andrews) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เช่นเดียวกัน เป็นผู้ดำเนินการสำรวจ ในรายงานฉบับนี้ ได้กล่าวถึงการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมหัตถกรรมเอาไว้ด้วย แต่ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดได้แปลรายงานฉบับนี้เป็นภาษาไทยไว้

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ แล้ว รัฐบาลใหม่ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยก็ได้บริหารราชการแผ่นดินโดยยึดหลัก ๖ ประการ คือ

- (๑) หลักเอกราช
- (๒) หลักความสงบภายใน
- (๓) หลักเศรษฐกิจ
- (๔) หลักสิทธิเสมอภาค

(๕) หลักเสรีภาพ และ

(๖) หลักการศึกษา

สำหรับหลักเกี่ยวกับเศรษฐกิจนั้นก็มีนโยบายที่จะพัฒนาส่งเสริมราษฎรให้ มีอาชีพเป็น
ปักแผ่นมั่นคง และงานอุตสาหกรรมก็เป็นวิสาหกิจอย่างหนึ่งที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะพัฒนา
ส่งเสริมตามหลักเศรษฐกิจนั้นด้วย

รัฐบาลซึ่งมีนายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (ยศและบรรดาศักดิ์ในขณะนั้น)
เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๔๗๗ เกี่ยวกับ
แผนดำเนินการตามหลักเศรษฐกิจว่า

“ ๑.

๒.

๓. กิจการบางอย่างที่เป็นสาธารณูปโภค รัฐบาลอาจเข้าควบคุมตลอดจนร่วมทุน
ร่วมงานกับบริษัทหรือเอกชนเป็นรูปบริษัทสาธารณะ บางอย่างสมควรจะจัดทำเองก็จะจัดทำ

๔. กิจการที่ไม่เป็นสาธารณูปโภค จะปล่อยให้พลเมืองทำกันเอง นอกจาก
สิ่งใดเป็นของสำคัญสำหรับชาติควรจัดทำก่อน แต่ถ้ายังไม่มีผู้เริ่มทำรัฐบาลจะเป็นผู้ทำหรือเข้า
ร่วมมือด้วย เมื่อเห็นว่าควรปล่อยให้ปล่อยได้ก็จะปล่อยให้บริษัทหรือเอกชนดำเนินการต่อไป ”

และต่อมารัฐบาลซึ่งนายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรีเช่นเดียว
กัน ก็ได้แถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๔๘๐ ใน
หลักเศรษฐกิจซึ่งกล่าวถึงการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นครั้งแรกมีใจความว่า

“ ในหลักเศรษฐกิจของชาติ รัฐบาลมีโครงการที่จะส่งเสริมอาชีพของพลเมืองให้หนัก
ไปในทางกสิกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม ตามลำดับความสำคัญ เพื่อก่อให้เกิด
กำลังทรัพย์อันจะเป็นทางนำมาซึ่งความสมบูรณ์พูนสุข และความมั่นคงของประเทศชาติ ”

และได้กล่าวเน้นไว้ในเรื่องกิจการที่จะกระทำตามนโยบายข้างต้นอีกตอนหนึ่งสำหรับ
การเศรษฐกิจว่า

“ ๕. สร้างโรงงานบางอย่างขึ้น เพื่อทำวัตถุดิบภายใน ให้สำเร็จรูปและเพื่อ

สนับสนุนวัตถุดิบที่มีอยู่แล้วให้เจริญอยู่หรือให้เกิดเพิ่มขึ้น”

นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ตราพระราชบัญญัติจัดการ ภาษีเงินในประเทศเพื่อการอุตสาหกรรมขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๘๑ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้เงินภายในประเทศจัดสร้างโรงงานอุตสาหกรรมที่เห็นว่าจำเป็นขึ้นด้วย

เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลดังกล่าวแล้ว นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๗ เป็นต้นมา จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๑ ก็ได้มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักร ทั้งที่เป็นของรัฐบาลและเอกชน ตั้งเพิ่มขึ้นอีกหลายประเภท และหลายโรงงาน คือ

โรงงานที่สร้างขึ้นโดยรัฐบาล

ก. ในสังกัดกระทรวงกลาโหม

๑. พ.ศ. ๒๔๗๗ ตั้งโรงงานปั่นด้ายทอผ้าด้วยเครื่องจักร ขึ้นในจังหวัดพระนคร ๑ โรง (ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ ตั้งขึ้นอีก ๑ โรง ที่จังหวัดพิษณุโลก)
๒. พ.ศ. ๒๔๘๑ ตั้งโรงงานผลิตกระดาษฟอกขาว ขึ้นในจังหวัดกาญจนบุรี ๑ โรง
๓. พ.ศ. ๒๔๘๑ จัดตั้งโรงงานเนื้อและนมขึ้น โดยนำเอาโรงงานฆ่าสัตว์ของ

เทศบาลมาดำเนินงาน

ข. ในสังกัดกระทรวงเศรษฐการ

๑. พ.ศ. ๒๔๗๙ ตั้งโรงงานสาวไหม ขึ้นที่จังหวัดนครราชสีมา ๑ โรง
๒. พ.ศ. ๒๔๘๐ ตั้งโรงงานน้ำตาลทรายขาวขึ้นที่จังหวัดลำปาง ๑ โรง ต่อมาจึงตั้งขึ้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ อีก ๑ โรง

โรงงานที่สร้างขึ้นโดยเอกชน

มีโรงงานเบียร์ของบริษัทบุญรอดบริวเวอรี่ จำกัด ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ นอกจากนั้นก็มีโรงงานบุหรี่ยิกาแรต, โรงงานไม้ขีดไฟ, โรงงานสบู่, โรงงานสกัดน้ำมันพืช, โรงงาน

ทำอิฐด้วยเครื่องจักร (ซึ่งเรียกว่าอิฐบางบัวทอง) โรงงานย้อมผ้า, โรงกลึงโลหะ, โรงงานซ่อมเครื่องจักรและเครื่องยนต์ และโรงงานฟอกหนัง โรงงานเหล่านี้นอกจากโรงงานเบียร์ของบริษัทบุญรอดบริวเวอรี่ จำกัด แล้ว ไม่สามารถจะทราบจำนวนที่แน่นอนหรือวันที่จัดตั้งได้เพราะในขณะนั้นไม่ได้มีกฎหมายกำหนดให้มีการจดทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรม แต่พอจะอนุมานได้ว่าในระยะเวลาระหว่างนี้ ได้มีโรงงานอุตสาหกรรมของเอกชนประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วตั้งเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากผิดตาทีเดียว รัฐบาลจึงจัดให้มีการควบคุมขึ้น โดยในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ รัฐบาลซึ่งมีนายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม (ยศและบรรดาศักดิ์ในขณะนั้น) เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๘๑ ในส่วนที่เป็นนโยบายของกระทรวงเศรษฐกิจและเกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรมว่า

“(๕) จะบำรุงอุตสาหกรรมพื้นเมือง และจัดการควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมในส่วนความปลอดภัย”

และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ก็ได้ตราพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๒ ซึ่งนับว่าเป็นกฎหมายเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรมฉบับแรกในประเทศไทยขึ้น ในคำปรารภตอนต้นพระราชบัญญัตินี้ มีใจความว่า “โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรควบคุมโรงงานเพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ รักษาความปลอดภัย ความผาสุก และการอนามัย”

อย่างไรก็ดี กฎหมายฉบับนี้ยังไม่ได้ มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ ใช้ ในขณะนั้นจนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๘๙ จึงได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ในเขตจังหวัดพระนครและธนบุรีเป็นครั้งแรก แต่ถึงแม้จะยังไม่มี การจดทะเบียนโรงงานกัน กรมพาณิชย์ก็ได้รวบรวมสถิติจำนวนและชนิดโรงงานอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนคร และธนบุรี ไว้บ้างแล้ว เช่นในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ นั้น สถิติโรงงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมโลหะมีดังต่อไปนี้ คือ

โรงงานทำเครื่องจักรและอุปกรณ์	๒๐ โรง
โรงงานทำสิ่งของด้วยโลหะ	๗๘ โรง
โรงกลึงโลหะ	๑๕๐ โรง
โรงหล่อโลหะ	๕๗ โรง

และนอกจากโรงสีข้าว โรงเลื่อยจักร โรงน้ำแข็ง และโรงงานชนิดอื่น ๆ ที่กล่าวถึงข้างต้นแล้วก็ยังมีโรงงานอื่น ๆ อีก เท่าที่พอหาหลักฐานและตัวเลขมาได้ดังนี้คือ

โรงงานทำอาหารกระป๋องและบรรจุขวด	๒๑ โรง
โรงงานฟอกหนัง	๓๒ โรง
โรงงานยาสีฟัน	๓ โรง
โรงงานแปรงสีฟัน	๒ โรง
โรงงานทำเครื่องเคลือบดินเผา	๑ โรง
โรงงานไม้ขีดไฟ	๔ โรง
โรงงานสบู่	๓ โรง
โรงงานบุหรีชิคาเรต	๒ โรง

เมื่อเกิดมหาสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขึ้นในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๘๒ ในระยะแรก ๆ การดำเนินงานของโรงงานอุตสาหกรรมยังไม่ได้ได้รับความกระทบกระเทือนอะไรนัก เพราะสนามรบอยู่ในทวีปยุโรปเป็นส่วนใหญ่และประเทศไทยก็ตั้งตนเป็นกลางแต่พอสงครามได้ลุกลามมาทางด้านเอเชียบูรพา โดยประเทศญี่ปุ่นประกาศสงครามกับประเทศสัมพันธมิตร เมื่อต้นเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ และประเทศไทยอยู่ในที่บังคับให้เข้าร่วมสงครามเป็นฝ่ายประเทศญี่ปุ่นด้วย บรรดาโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชนจึงเริ่มได้รับความกระทบกระเทือน นอกจากนั้น ในการที่รัฐบาลได้ประกาศสงครามกับประเทศบริเตนใหญ่ และสหรัฐอเมริกา รัฐบาลก็จำเป็นต้องเข้าควบคุมธุรกิจและอุตสาหกรรมที่เป็นของชนชาติเหล่านั้นซึ่งมีอยู่ในประเทศไทย เช่น โรงงานบุหรีชิคาเรตของบริษัทบริติช—อเมริกัน ทูแบคโก จำกัด โรงงานสบู่ของบริษัทไทยอินดรัสตรีส์ จำกัด และอุบางกอกดีอค เหล่านี้เป็นต้น รัฐบาลในขณะนั้นจึงมีภาระหนักในการที่จะต้องหาทางประคับประคองให้บรรดาโรงงานอุตสาหกรรมที่มีอยู่ได้ดำเนินงานไปเป็นปกติและส่งเสริมการประกอบอุตสาหกรรมในครอบครัวให้กระทำกันอย่างเป็นล่ำเป็นสัน เพื่อช่วยกันผลิตสิ่งอุปโภคบริโภคให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน

สำหรับบทบาทของรัฐบาลในการส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยตรงแต่สมัยเดิม ๆ มานั้นมีอยู่น้อยมาก เท่าที่พอจะมีประวัติอยู่ ก็มีการส่งเสริมการเลี้ยงไหม ในรัชสมัยสมเด็จพระปิยะมหาราชรัฐบาลได้ตั้งกรมการเลี้ยงไหมขึ้นในกระทรวงเกษตร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๕ เพื่อทำการส่งเสริมการปลูกหม่อนและเลี้ยงไหมโดยเฉพาะ และได้จ้างผู้เชี่ยวชาญชาวญี่ปุ่นมาดำเนินงาน โดยให้นำวิธีการเลี้ยงไหมแบบทันสมัยมาเผยแพร่ แต่เป็นที่น่าเสียดายซึ่งต่อมากรมนี้ได้ถูกยุบเลิกไป

งานอีกอย่างหนึ่งซึ่งรัฐบาลในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้วางรากฐานไว้สำหรับการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมในอนาคต ก็คืองานสำรวจและวิเคราะห์ทรัพยากรธรรมชาติอันมีอยู่ในประเทศเพื่อหาทางทำให้เกิดประโยชน์ในด้านการค้าและอุตสาหกรรม งานนี้ในชั้นแรกรัฐบาลได้ตั้ง “ศาลาแยกธาตุ” ขึ้นในกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑ ให้มีฐานะเทียบเท่ากรม โดยรวมเอางานเกี่ยวกับการวิทยาศาสตร์ของรัฐบาลที่ทำอยู่ในที่ต่าง ๆ มาไว้ที่ศาลาแยกธาตุนี้แต่แห่งเดียว และจัดให้มีห้องทดลองค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์อันทันสมัยขึ้น ต่อมากรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ได้รับการยกฐานะเป็นกระทรวงพาณิชย์ ศาลาแยกธาตุก็สังกัดอยู่ในกระทรวงพาณิชย์ และเมื่อมีการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมใหม่ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ศาลาแยกธาตุก็ได้รับการยกฐานะเป็นกรมวิทยาศาสตร์ ขึ้นอยู่ในสังกัดกระทรวงเศรษฐกิจ

งานการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยตรงของรัฐบาลนั้น เริ่มในสมัยหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว คือ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๙ รัฐบาลได้ตั้ง “กองอุตสาหกรรม” ขึ้นในกรมพาณิชย์ กระทรวงเศรษฐกิจ (ขณะนั้น) ให้มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและค้นคว้าควบคุมการอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่กระทำอยู่แล้วและที่จะเกิดขึ้นใหม่ ให้ดำเนินการไปตามแบบแผนและวิธีการที่ดี ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๘๐ กองนี้ได้รับการยกฐานะเป็นกองอิสระ รัฐบาลพาณิชย์และโอนไปสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงเศรษฐกิจ กับได้ขยายอำนาจหน้าที่การส่งเสริมอุตสาหกรรมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น ดำเนินการจัดตั้งโรงงานน้ำตาลทรายขาว ที่จังหวัดลำปาง และตั้งร้านไทยอุตสาหกรรมขึ้นจำหน่ายสินค้าไทย กับส่งเสริมให้ประชาชน

นิยมทำและใช้สินค้าไทย เป็นต้น จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๘๔ กองอุตสาหกรรมนี้จึงได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น “กรมอุตสาหกรรม” ขึ้นกับกระทรวงการเศรษฐกิจ ซึ่งเปลี่ยนชื่อมาจากกระทรวงเศรษฐกิจเดิม

๒. ๕ เริ่มตั้งกระทรวงการอุตสาหกรรม (พ.ศ. ๒๔๘๕)

เมื่อเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพาขึ้น ในวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ และเหตุการณ์บังคับให้ประเทศไทยจำต้องเข้าร่วมมือร่วมกับฝ่ายญี่ปุ่น โดยได้ประกาศสงครามกับบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๕ แล้ว รัฐบาลซึ่งมีจอมพลแปลก พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีอยู่ในขณะนั้น ก็ได้กราบบังคมลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๔๘๕ และต่อมาในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๔๘๕ ก็มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้งรัฐบาลขึ้นโดยมีจอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป รัฐบาลชุดใหม่ได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นนโยบายของกระทรวงการเศรษฐกิจในขณะนั้นไว้ดังต่อไปนี้

“ในการบำรุงเศรษฐกิจของประเทศนั้น รัฐบาลจะร่วมมือกับประชาชนในฐานะเป็นผู้นำ กิจการใดอันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชาติรัฐบาลจะเป็นผู้นำทำหรือเข้าร่วมมือกับเอกชน แต่การใดที่เห็นควรจะปล่อยได้ก็ปล่อยให้บริษัทหรือเอกชนดำเนินการต่อไป

เพื่อให้ได้ผลในทางบำรุงเศรษฐกิจของชาติ กระทรวงการเศรษฐกิจ จะได้ดำเนินการดังต่อไปนี้:—

๑. จะแก้ไขการค้า อันถูกกระทบกระเทือนจากสงครามให้สู่สภาพดีขึ้น โดยวิธีหาตลาดสินค้าไทยภายนอกประเทศ และส่งเสริมคุณภาพและปริมาณสินค้าในประเทศให้ดีขึ้นเป็นลำดับ

๒. จะจัดหาเครื่องอุปโภคและบริโภคที่จำเป็นในการครองชีพให้เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชน

๓. จะดำเนินการควบคุมเครื่องอุปโภคและบริโภคที่จำเป็นแก่การครองชีพและหาทางป้องกันแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชน ซึ่งอาจมีขึ้นโดยเนื่องจากเครื่องอุปโภคบริโภคขาดแคลน

๔. จะส่งเสริมอบรมคนไทยให้เกิดความรู้ความชำนาญในการอุตสาหกรรมเหมืองแร่

๕. จะสำรวจในทางธรณีวิทยา เพื่อค้นหาโภคทรัพย์ใต้ดินสำหรับใช้ในการอุตสาหกรรม

๖. จะบำรุงอุตสาหกรรมภายในครอบครัวและส่งเสริมอุตสาหกรรม หรือจัดสร้างโรงงานบางอย่างที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพของประชาชน เพื่อทำวัตถุดิบภายในให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป โดยจะจัดตั้งเป็นองค์การสำหรับดำเนินการ”

การปฏิบัติงานตามนโยบายข้อ ๔ และข้อ ๕ เป็นหน้าที่ของกรมโลหกิจ ซึ่งขณะนั้นก็อยู่ในสังกัดกระทรวงการเศรษฐกิจ ส่วนการปฏิบัติตามนโยบายข้อ ๖ เป็นหน้าที่ของกรมอุตสาหกรรม ซึ่งสังกัดกระทรวงการเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน

ความจริงนั้น เมื่อได้ยกฐานะกองอุตสาหกรรม เป็น กรมอุตสาหกรรม ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ แล้ว กรมอุตสาหกรรมก็ได้จัดทำโครงการอุตสาหกรรมแห่งชาติ เสนอกระทรวงการเศรษฐกิจ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๔ เพื่อให้นำเสนอรัฐบาลพิจารณาต่อไป ในโครงการอุตสาหกรรมแห่งชาติฉบับนี้ ได้วางแผนการสร้างและส่งเสริมอุตสาหกรรม ทั้งอุตสาหกรรมประเภทโรงงาน อุตสาหกรรมเหมืองแร่ และอุตสาหกรรมในครอบครัว ไว้เป็นขั้นๆ เพื่อความเหมาะสมกับสภาพและสถานะการณ์ของประเทศไทย นับได้ว่าเป็นแผนพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมของประเทศไทยฉบับแรก แต่รัฐบาลไม่ได้สั่งการให้ปฏิบัติอย่างไร อาจจะเป็นเพราะประจวบกับที่ได้มีการเปลี่ยนฐานะกรมอุตสาหกรรมเป็นกระทรวงการอุตสาหกรรมก็เป็นได้ แต่อย่างไรก็ดีต่อมาปรากฏว่า แนวการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมของรัฐบาลส่วนใหญ่ก็ได้เคยระบุไว้ในโครงการนี้ และอาจจะเนื่องจากงานที่จะต้องปฏิบัติให้สำเร็จ ล่วงไปตามโครงการอุตสาหกรรมแห่งชาติฉบับนี้ มีอยู่อย่างกว้างขวาง ประกอบกับประเทศไทย ขณะนั้นก็มีควมจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดการผลิตสิ่งอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่การครองชีพ

ให้มีปริมาณเพียงพอแก่ความต้องการของประชาชนด้วย รัฐบาลซึ่งมีจอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี จึงได้ตราพระราชกำหนดแก้ไขพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. ๒๔๘๕ ขึ้น เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ โดยยุบกระทรวงการเศรษฐกิจ และตั้งกระทรวงขึ้นใหม่อีก ๒ กระทรวง คือ กระทรวงการอุตสาหกรรม และกระทรวงพาณิชย์ พร้อมกับได้ตราพระราชกำหนดโอนอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงหรือกรมซึ่งได้มีการปรับปรุงใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ ไว้ด้วยซึ่งต่อมาก็ได้มีพระราชบัญญัติให้ใช้พระราชกำหนดทั้ง ๒ ฉบับนี้ ตั้งแต่วันที่ประกาศใช้พระราชกำหนด สำหรับรัฐมนตรีเจ้ากระทรวงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายพลอากาศตรี มุนี มหาสันทนะ เวชยันตรังสฤษฎ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้มีกำเนิดเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ เป็นต้นมา และได้แบ่งส่วนราชการออกดังนี้ คือ

๑. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
๒. สำนักงานปลัดกระทรวง
๓. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
๔. กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๕. กรมวิทยาศาสตร์
๖. กรมโลหกิจ

กรมโรงงานอุตสาหกรรม เป็นกรมที่ตั้งขึ้นใหม่ โดยได้โอนโรงงานสุรา และโรงงานยาสูบจากกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง กับโอนโรงงานกระดาษไทย โรงงานเนื้อและนม และโรงงานทอผ้าไทยจากกระทรวงกลาโหมมาขึ้นในสังกัดกรมนี้ ส่วนกรมวิทยาศาสตร์ และกรมโลหกิจ ได้โอนมาจากกระทรวงการเศรษฐกิจเดิม สำหรับกรมอุตสาหกรรมได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

สำหรับนโยบายของกระทรวงการอุตสาหกรรมนั้น ได้ถือเอานโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกระทรวงการเศรษฐกิจ ซึ่งแถลงไว้เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๔๘๕ ในส่วนที่เป็นการส่งเสริม

อุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามแนวการดำเนินงาน ข้อ ๔, ๕ และ ๖ ส่วนอำนาจหน้าที่ของกรมต่าง ๆ ในกระทรวงการอุตสาหกรรมในขณะนั้น มีดังต่อไปนี้ คือ

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม มีหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมที่จำเป็นทุกประเภทขึ้นภายในประเทศ ทั้งอุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมเบา และอุตสาหกรรมในครอบครัว วิธีส่งเสริมนั้นอุตสาหกรรมใดที่เอกชนสามารถจะดำเนินการโดยพลการได้ก็แนะนำให้เอกชนจัดทำขึ้นหรือเข้าร่วมจัดทำด้วย อุตสาหกรรมใดที่เอกชนยังไม่สามารถจะดำเนินการได้ก็จัดตั้งเป็นองค์การขึ้นโดยรัฐบาลเข้าควบคุมดำเนินการไปก่อนเมื่อถึงเวลาอันสมควรก็จะได้ปล่อยให้เอกชนรับไปดำเนินการเอง นอกจากนี้กรมนี้ยังมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ

๑. รักษามาตรฐานผู้มีฝีมือประกอบอุตสาหกรรม โดยจัดให้มีทะเบียนไว้
๒. อบรมวิชาอันเกี่ยวแก่อาชีพอุตสาหกรรมบางอย่างแก่ราษฎร
๓. จัดทำสถิติวัตถุดิบภายในประเทศและนำวัตถุดิบมาพิจารณาเพื่อดำเนินการเองหรือร่วมมือกับองค์การอื่น ๆ ทดลองและค้นคว้าหาทางแนะนำให้จัดทำวัตถุดิบนั้น ๆ เป็นสินค้าอุตสาหกรรมขึ้นกับทำโครงการเสนอรัฐบาลเพื่อจัดดำเนินงานเป็นขั้น ๆ ไปตามกาลสมัย
๔. ผลผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากอุตสาหกรรมใดยังไม่เกิดความนิยม ก็ช่วยเผยแพร่ ช่วยจำหน่ายและจัดการรับรองคุณภาพให้

กรมโรงงานอุตสาหกรรม มีหน้าที่จัดดำเนินงานอุตสาหกรรมที่จำเป็นบางประเภทซึ่งรัฐบาลได้จัดทำเอง ควบคุมดูแลการดำเนินงานของโรงงานเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งปรับปรุงมาตรฐานแห่งคุณภาพและปริมาณตลอดจนรักษาระดับราคาของผลิตภัณฑ์ที่โรงงานต่าง ๆ ผลิตจำหน่ายแก่ประชาชน

กรมวิทยาศาสตร์ มีหน้าที่ทดลองค้นคว้า และตรวจวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในทางวิทยาศาสตร์และการอุตสาหกรรม ให้การศึกษาอบรมแก่บุคคลซึ่งสำเร็จชั้นเตรียมอุดมศึกษามาแล้วให้มีความรู้ความสามารถทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรม เพื่อเข้ารับราชการในกรมวิทยาศาสตร์หรือในส่วนราชการอื่น

กรมโลหกิจ มีหน้าที่

๑. ควบคุมอุตสาหกรรมทำเหมืองแร่ และอุตสาหกรรมดลึงแร่
๒. พิจารณาการให้สิทธิตรวจแร่ (อาชญาบัตรตรวจแร่ และอาชญาบัตรผูกขาดตรวจแร่) และให้สิทธิทำเหมืองแร่ทั่วไป (ประทานบัตร) รวมทั้งการโอนสิทธิทำเหมืองแร่
๓. ควบคุมการผลิตแร่และจำหน่ายแร่ดีบุก ตามโครงการควบคุมแร่ดีบุกระหว่างประเทศ

๔. ทำการสำรวจทางธรณีวิทยา เพื่อค้นหาแหล่งแร่สำหรับการอุตสาหกรรม

๕. ทำการค้นคว้าและทดลองเพื่อความก้าวหน้าของวิชาการเหมืองแร่ ตรวจและควบคุมเครื่องจักรที่ใช้ในการทำเหมืองแร่ให้เป็นไปตามหลักวิชาการ

สำหรับสำนักงานปลัดกระทรวงนั้น นอกจากจะมีหน้าที่ทางธุรการเช่นเดียวกับ สำนักงานปลัดกระทรวงของกระทรวงอื่น ๆ แล้ว ยังมีหน้าที่ควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมของเอกชน ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ อีกด้วย

ในขณะที่กระทรวงการอุตสาหกรรม เริ่มดำเนินงานเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ นั้น สถานที่ตั้งกระทรวงยังเตรียมไม่พร้อม ดังนั้นในระยะแรก คือระหว่างวันที่ ๕ พฤษภาคม—๓๑ กรกฎาคม ๒๔๘๕ กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้ใช้สถานที่ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (คือกรมอุตสาหกรรมเดิม) ซึ่งขณะนั้นอยู่ที่วังกรมหลวงปราจิณกิติยบดี ริมนอกฝั่งคลองเกษม เชิงสะพานเทเวศร์ณมิตร เป็นที่ตั้งชั่วคราวไปพลางก่อน จนถึงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๘๕ กระทรวงการอุตสาหกรรมจึงย้ายไปตั้งอยู่ ณ สถานที่ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ตั้งกองบัญชาการกองพลทหารบกที่ ๑ ถนนศรีอยุธยา.

การส่งเสริมอุตสาหกรรมระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพา(พ.ศ. (๒๔๘๕-๒๔๘๘)

เนื่องจากสถานะการณ์สงครามมหาเอเชียบูรพาซึ่งประเทศไทยจำเป็นต้องเข้าร่วมสงครามด้วยนั้น งานที่สำคัญประการหนึ่งที่รัฐบาลจะต้องเร่งรีบดำเนินการ ก็คือการจัดให้มีการผลิตสิ่งอุปโภคบริโภคให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนเพื่อเตรียมรับสถานะการณ์

คับขันซึ่งกำลังจะมีมาในอนาคตอันใกล้ ดังนั้น นอกจากได้ตั้งกระทรวงการอุตสาหกรรมขึ้นทำหน้าที่บริหารงานเกี่ยวกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมทั่วไปและควบคุมการดำเนินงานของโรงงานอุตสาหกรรมของรัฐแล้ว รัฐบาลยังได้ตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่พัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เห็นว่าจำเป็นแก่ประเทศชาติในยามสงครามขึ้นอีกหลายคณะ ทั้งนี้โดยหลักการตามโครงการอุตสาหกรรม ซึ่งกรมอุตสาหกรรมเดิมได้จัดทำเสนอไว้ในเดือนพฤศจิกายน ๒๔๘๔ ที่กล่าวมาแล้ว ก็ได้มาปรากฏอยู่ในการดำเนินงานของคณะกรรมการต่าง ๆ นี้ด้วย สำหรับผู้ที่เป็นการกรรมการก็ได้เลือกสรรผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาของงานอุตสาหกรรมที่ต้องการจะพัฒนาส่งเสริม คณะกรรมการต่าง ๆ มีชื่อดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการสร้างอุตสาหกรรมแห่งชาติ (สอช.) คณะกรรมการคณะนี้เป็นคณะใหญ่ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรมเป็นรองประธาน

๒. คณะกรรมการอุตสาหกรรมเคมี

๓. คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรม ดุลยเหล็กและทำเหล็กกล้า

๔. " " " " น้ำตาล

๕. " " " " เครื่องเคลือบดินเผา

๖. " " " " ดักดุงเท้าและเสื่อ

๗. " " " " รองเท้าและเครื่องหนังอื่น ๆ

๘. " " " " หมวก

๙. " " " " ไม้ขีดไฟ

๑๐. " " " " สบู่

๑๑. " " " " อาหาร

๑๒. " " " " เนอ

๑๓. " " " " แป้ง

๑๔. " " " " ผัก

๑๕. คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรม สัตว์น้ำ
๑๖. „ „ „ อาหารนม
๑๗. „ „ „ เครื่องดื่ม
๑๘. „ „ „ สุราและแอลกอฮอล์
๑๙. „ „ „ น้ำมันพืช
๒๐. „ „ „ โลหะไม่มีเหล็กผสม
๒๑. „ „ „ ถลุงดีบุก
๒๒. „ „ „ กระจกและขวด
๒๒. „ „ „ ทอผ้าแพร
๒๔. „ „ „ จัดทำสินค้ายางดิบ

๒๕. คณะกรรมการส่งเสริมการออกแบบโรงงานอุตสาหกรรม

๒๖. คณะกรรมการจัดงานประกวดฝีมือหัตถกรรม ประดิษฐ์สิ่งของด้วยไม้ไผ่และดิน (จผต.)

๒๗. คณะกรรมการตามระเบียบการให้รางวัลแก่ผู้คิดค้นหรือประดิษฐ์ของใหม่ขึ้นใช้ราชการ

๒๘. คณะกรรมการริเริ่มและอำนวยความสะดวกของทางราชการ

๒๙. คณะอนุกรรมการพิจารณาจัดหาหรือสร้างวัตถุเครื่องใช้เพื่อทำโซดาไฟ

คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการเหล่านี้ได้ปฏิบัติงานประสานกับกระทรวงการอุตสาหกรรม เพราะในคณะกรรมการทุกคณะก็ได้มีผู้แทนของหน่วยราชการในกระทรวงการอุตสาหกรรมร่วมเป็นกรรมการหรือทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการอยู่ด้วย เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาลงมติว่าสมควรจะส่งเสริมหรือดำเนินการสถานใดก็มอบมตินั้น ๆ ให้กระทรวงการอุตสาหกรรมรับมาปฏิบัติการต่อไป การปฏิบัติงานของบรรดาคณะกรรมการดังกล่าวแล้วได้ผลดีเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติในยามสงครามเป็นอันมาก คณะกรรมการเหล่านี้ได้ยกเลิกไปใน พ.ศ. ๒๔๘๗ เมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลจากคณะรัฐบาลซึ่งมีจอมพลแปลก

พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นคณะรัฐบาล ซึ่งมี พันตรี ควง อกภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี.

การปฏิบัติงานของกระทรวงการอุตสาหกรรมในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๕—๒๔๘๘

งานของกระทรวงการอุตสาหกรรมในระยะแรกนั้น ถ้าจะจัดออกเป็นจำพวกใหญ่ ๆ ก็อาจจะจัดได้เป็น ๔ จำพวกด้วยกันคือ

๑. งานควบคุมการดำเนินงานของโรงงานของรัฐ
๒. งานบริหารงานตามพระราชบัญญัติซึ่งมีอำนาจหน้าที่
๓. งานส่งเสริมการผลิตสิ่งอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่ประชาชน (เพราะอยู่ในระยะสงคราม)
๔. งานส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว

๑. สำหรับงานการควบคุมการดำเนินงานโรงงานของรัฐนั้น เนื่องจากกระทรวงการอุตสาหกรรมมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในสังกัดโดยตรงด้วย (คือ โรงงานยาสูบ โรงงานสุรา โรงงานเนื้อและนม โรงงานทอผ้าไทย โรงงานกระดาษไทยซึ่งอยู่ในสังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม) การบริหารงานจึงต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๒ ซึ่งได้วางระเบียบการบริหารงานโรงงานอุตสาหกรรมของรัฐไว้ให้ สอดคล้อง กับ พระราชบัญญัติจัดการกู้เงินภายในประเทศเพื่อการอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๔๘๑ ว่า “อุตสาหกรรมของรัฐบาลทุกแห่งให้ตั้งกรรมการอำนวยการขึ้นควบคุม เริ่มดำเนินการในทำนองคล้ายบริษัท โดยให้มีผู้แทนกระทรวงการคลังร่วมอยู่ด้วย” ดังนั้น กระทรวงการอุตสาหกรรมจึงได้ตั้งคณะกรรมการอำนวยการอุตสาหกรรม ประจำกระทรวงการอุตสาหกรรมขึ้น เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๘๕ ให้มีหน้าที่ควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมของกระทรวงการอุตสาหกรรมในทางนโยบาย เช่น โครงการเริ่มงานโครงการขยายงาน งบประมาณรายได้รายจ่ายประจำปี อัตราเจ้าหน้าที่ การกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ใหม่ และการขึ้นราคาผลิตภัณฑ์ เป็นต้น หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือคณะกรรมการอำนวยการอุตสาหกรรมทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาฝ่ายเทคนิคเกี่ยวกับการบริหารงานโรงงานอุตสาหกรรมในสังกัดกระทรวงการอุตสาหกรรม กรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม	เป็นประธานกรรมการ
๒. รัฐมนตรีสังฆการ ๑	เป็นกรรมการ
๓. ปลัดกระทรวง	”
๔. ผู้ช่วยปลัดกระทรวง	”
๕. อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม	”
๖. อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	”
๗. นายช่างประจำกระทรวงการอุตสาหกรรม	”
๘. ผู้แทนกระทรวงการคลัง	”
๙. เลขานุการกรมโรงงานอุตสาหกรรม	เป็นเลขานุการ

๒. งานบริหารงานตามพระราชบัญญัติซึ่งกระทรวงการอุตสาหกรรมมีอำนาจหน้าที่นั้น เนื่องจากพระราชกำหนดโอนอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงหรือกรมซึ่งได้มีการปรับปรุงพุทธศักราช ๒๔๘๕ กระทรวงการอุตสาหกรรมได้รับโอนอำนาจหน้าที่ให้เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติดังต่อไปนี้ คือ

ก. พระราชบัญญัติที่โอนอำนาจหน้าที่มาจากกระทรวงเศรษฐการ (เดิม)

๑. พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒
๒. พระราชบัญญัติควบคุมการอุตสาหกรรมกระตาศและการค้ากระตาศ พุทธศักราช ๒๔๘๕
๓. พระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พุทธศักราช ๒๔๖๑

ข. พระราชบัญญัติที่โอนอำนาจหน้าที่มาจากกระทรวงกลาโหม

พระราชบัญญัติควบคุมการค้าขาย โค กระบือ แพะ แกะ และสุกร พุทธศักราช ๒๔๘๑ การบริหารงานตามพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ กระทรวงการอุตสาหกรรมได้มอบหมายให้กรมในสังกัดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ นั้น กระทรวงอุตสาหกรรมได้มอบให้กองควบคุมโรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่และได้ปฏิบัติงานอยู่จนถึงปัจจุบันนี้

๒. พระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ มอบให้กรมโลหกิจ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อมาในปี พ. ศ. ๒๕๐๘ ได้มีพระราชบัญญัติโอนกรมโลหกิจไปสังกัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติและเปลี่ยนชื่อใหม่เป็นกรมทรัพยากรธรณี อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้โอนตามไปด้วย

๓. พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าขาย โค กระบือ แพะ แกะ และสุกร พุทธศักราช ๒๔๘๑ มอบให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ยกเลิกเมื่อ พ. ศ. ๒๔๘๘

๔. พระราชบัญญัติควบคุมการอุตสาหกรรมกระดาษ และการค้ากระดาษ พุทธศักราช ๒๔๘๘ ได้มอบให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ต่อมาพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ยกเลิกเมื่อ พ. ศ. ๒๔๙๒

๓. งานส่งเสริมการผลิตสิ่งอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่ประชาชน นั้น นอกจากงานการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมของรัฐซึ่งอยู่ในสังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรมแล้ว กระทรวงการอุตสาหกรรมยังได้จัดตั้งบริษัทขึ้นบริษัทหนึ่งเรียกว่า **บริษัทส่งเสริมอุตสาหกรรมไทย จำกัด** มีวัตถุประสงค์ที่จะจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่เห็นว่าจำเป็นสำหรับประเทศชาติขึ้น โดยได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนเป็นบริษัท จำกัด เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๔๘๕ มีทุนจดทะเบียน ๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งออกเป็น ๑๓๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่า หุ้นละ ๑๐๐ บาท ผู้ถือหุ้นใหญ่ได้แก่กระทรวงการคลัง กับกระทรวงการอุตสาหกรรม และประธานกรรมการอำนวยการคนแรก คือพลอากาศตรี (ยศขณะนั้น) มณี มหาสันตะ เวชยันตรังสฤษดิ์ กับมีพลอากาศตรี (ยศขณะนั้น) เจียม อธิกเทวเดช โกมลมิศร์ เป็นกรรมการผู้จัดการ ส่วนการอำนวยการนอกจากนี้ก็มีผู้แทนกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ผู้แทนกระทรวงกลาโหม และผู้แทนกรมอัยการ เป็นต้น ในระยะแรกบริษัทมีโรงงานดังต่อไปนี้คือ

โรงงานเครื่องเคลือบดินเผา	๑	โรง
โรงงานน้ำมันมะพร้าว	๑	โรง
โรงงานทำแก้ว	๑	โรง

โรงงานน้ำตาลทรายขาว ๒ โรง (โอนมาจากกระทรวงเศรษฐการเดิม) ต่อมายังได้ตั้งโรงงานหมวกไทย ขึ้นอีก ๑ โรง

บริษัทนี้ได้นำเงินงานมาจนถึงเดือนตุลาคม ๒๔๘๙ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้เลิกกิจการของบริษัท

อนึ่งเพื่อเป็นการสนับสนุนให้เอกชนจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่เห็นว่าจำเป็นขึ้นอีกทางหนึ่ง กระทรวงการอุตสาหกรรมได้เข้าร่วมทุนกับเอกชนจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัดขึ้น บริษัทร่วมทุนระหว่างกระทรวงการอุตสาหกรรมกับเอกชนคนไทยบริษัทแรกเรียกว่า **บริษัท สรรพอาหาร จำกัด** ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๗ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะตั้งโรงงานผลิตอาหารดองแบบจีนออกจำหน่าย บริษัทนี้มีปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการอำนวยการ แต่ผู้ถือหุ้นเอกชนเป็นกรรมการผู้จัดการ

การเข้าร่วมทุนจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ขึ้น นอกจากกระทรวงการอุตสาหกรรมจะลงทุนร่วมกับเอกชนคนไทยแล้ว ยังได้เข้าร่วมทุนกับบริษัทญี่ปุ่นอีกด้วย บริษัทร่วมทุนระหว่างกระทรวงการอุตสาหกรรมกับบริษัทญี่ปุ่น ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖ มีอยู่ ๒ บริษัท เป็นบริษัทปั่นด้ายทอผ้าทั้งคู่ คือบริษัทปั่นด้ายและทอผ้า จำกัด (โรงงานตั้งอยู่ที่วัดสร้อยทอง) บริษัทหนึ่ง กับบริษัทอุตสาหกรรมผ้าไทย จำกัด (โรงงานตั้งอยู่ที่ถนนเพลินจิต ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ตั้งองค์การโทรศัพท์) อีกบริษัทหนึ่ง แต่ละบริษัทมีเงินทุนทั้งสิ้นบริษัทละ ๖ ล้านบาท แบ่งออกเป็นหุ้น ๖๐,๐๐๐ หุ้น ๆ ละ ๑๐๐ บาท เป็นหุ้นของฝ่ายกระทรวงการอุตสาหกรรม ๖๐ % หรือ ๓๖,๐๐๐ หุ้น โดยเป็นฝ่ายออกเงินค่าที่ดิน ค่าก่อสร้างอาคารโรงงาน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ส่วนฝ่ายญี่ปุ่นมีหุ้น ๔๐ % หรือ ๒๔,๐๐๐ หุ้น และเป็นฝ่ายออกเงินค่าเครื่องจักรสำหรับประธานกรรมการอำนวยการเป็นฝ่ายกระทรวงการอุตสาหกรรม แต่กรรมการผู้จัดการเป็นฝ่ายญี่ปุ่น บริษัททั้งสองนี้ได้จัดสร้างโรงงานและนำเครื่องจักรมาติดตั้งแล้วเสร็จดำเนินงานได้ในปี พ.ศ. ๒๔๘๗ แต่พอถึงปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ญี่ปุ่นแพ้สงครามการดำเนินงานของทั้งสองโรงงานนี้ก็ต้องหยุดซักไป และบริษัทร่วมทุนทั้งสองก็จดทะเบียนเลิกกิจการ ทรัพย์สินของบริษัทปั่นด้ายและทอผ้า จำกัด โรงงานทอผ้าไทยซึ่งขณะนั้นจัดตั้งเป็นองค์การทอผ้าไทยในสังกัด

กระทรวงกลาโหมได้รับไว้คือโรงงานปั่นด้ายวัดสร้อยทองในปัจจุบันนี้ ส่วนทรัพย์สินของบริษัท อุตสาหกรรมผ้าไทย จำกัด ได้ขายไปในการชำระบัญชีเลิกกิจการ

นอกจากบริษัทที่กล่าวมาแล้วนี้ ก็ยังมีบริษัทที่อยู่ในสังกัดกระทรวงการอุตสาหกรรม อีก ๒ บริษัท คือ

(๑) **บริษัทยางไทย จำกัด** ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ตั้งขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๔ โดยมีวัตถุประสงค์จะผลิตสินค้าที่ทำจากยาง เช่น รองเท้ายาง ยางรถยนต์ ยางจักรยาน ฯลฯ ออกจำหน่าย และมีเงินทุน ๑ ล้านบาท แต่กิจการต้องชะงักไป เพราะสงครามมหาเอเซียบูรพา คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ฝ่ายไทยซื้อหุ้นทั้งหมดแล้วโอนกิจการมาสังกัดกระทรวงการอุตสาหกรรม ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๔๘๖ แต่ขณะนั้นยังไม่ได้ดำเนินการต่อเมื่อสงครามยุติลงจึงได้เปิดดำเนินงาน

(๒) **บริษัทแร่และยางไทย จำกัด** ตั้งขึ้นเมื่อปลาย พ.ศ. ๒๔๘๔ และได้รับโอนงานของ องค์การเหมืองแร่ กรมโลหกิจเดิมไปปฏิบัติ บริษัทนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ ประกอบกิจการทำเหมืองแร่ ซ้อขายแร่ และยาง กับตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเกี่ยวกับแร่และยาง ต่าง ๆ บริษัทแร่และยาง จำกัดได้เลิกกิจการเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘ และกิจการขององค์การเหมืองแร่ทั้งหมดให้กระทรวงการอุตสาหกรรมจัดดำเนินงานต่อมาตามเดิม

๔. ในด้านงานการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว กระทรวงการอุตสาหกรรมมอบให้เป็นหน้าที่โดยตรงของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม นอกจากงานตามโครงการที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้กำหนดไว้เดิมแล้วยังมีงานที่จะต้องปฏิบัติการตามมติของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมคณะต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ คณะกรรมการจัดงานประกวดฝีมือหัตถกรรมประดิษฐ์สิ่งของด้วยไม้ไผ่และดิน (จผด.) งานอุตสาหกรรมในครอบครัวที่สำคัญในระยษนั้น ก็มีการทอผ้าด้วยเครื่องจักรตุ๊ก การทอเสื่อ ทอกระสอบ ทอพรหม และทอแถบต่าง ๆ การทำวุ้น การสานหรือดักหมวก การทำเชือกจากเส้นใยต่าง ๆ การทำกระดาษฟาง และการทำสบู่ใช้เอง เป็นต้น การส่งเสริมนั้นไม่เพียงแต่จะส่งเสริมด้านการผลิตเท่านั้น ยังได้

ให้ร้านไทยอุตสาหกรรมทำการช่วยเหลือในด้านการตลาด เช่นรับซื้อผลิตภัณฑ์ ของอุตสาหกรรม ในครอบครัวมาจำหน่ายอีกด้วย

สิ่งที่สมควรจะนำมากล่าวเนื่องในการจัดดำเนินงานอุตสาหกรรมในระยะต้นสงครามมหาเอเชียบูรพาอีกอย่างหนึ่งก็คือ การที่ทางราชการทหารเข้าควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมของเอกชนที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับสงครามและสำหรับโรงงานที่มีความสำคัญในด้านยุทธโปกรณ์โดยเฉพาะก็ได้จัดการซื้อเอามาควบคุมดำเนินงานเสียเอง โรงงานเหล่านี้ได้แก่ โรงงานฟอกหนัง โรงงานทำยางรถยนต์ โรงงานสบู่ และโรงงานทำกระดาษอัดสำเนา บรรดาโรงงานเหล่านี้เมื่อสงครามสิ้นสุดลงแล้ว ก็ได้โอนมาให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมดำเนินงานต่อไป

การปฏิบัติงานของกระทรวงการอุตสาหกรรมในระยะนี้ ต้องฟันฝ่าอุปสรรคนานัปการ เพราะเมื่ออยู่ในสถานะการณ์สงครามแล้ว บรรดาโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ก็ต้องผจญกับภัยแห่งสงคราม และความขาดแคลนหัววัตถุดิบ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรอุปกรณ์การผลิต และเชื้อเพลิง กระทรวงการอุตสาหกรรมได้รับคำสั่งให้จัดการย้ายโรงงานของรัฐออกไปจากกรุงเทพฯ หรือจตุจักรศาสตร์ แต่ขณะเดียวกันก็ให้เร่งรัดการผลิตของโรงงานต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนกับให้จำหน่ายผลิตภัณฑ์เพียงเท่าราคาที่รัฐบาลกำหนดให้ด้วยสำหรับวัตถุดิบ เคมีภัณฑ์ และเครื่องจักรอุปกรณ์นั้นในขั้นต้นก็ได้อาศัยความช่วยเหลือของประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นสัมพันธมิตร แต่พอมาเมื่อสถานะการณ์รัดตัวเข้าความช่วยเหลือจากประเทศญี่ปุ่นก็ลดน้อยลงตามลำดับกระทรวงการอุตสาหกรรมจึงต้องพึ่งตัวเอง อย่างไรก็ตามที่กระทรวงการอุตสาหกรรมก็ได้ประคับประคองการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมให้เป็นปกติเท่าที่สามารถจะทำได้ ซึ่งเป็นการช่วยราษฎรผู้ได้รับความกระทบกระเทือนจากความขาดแคลนสิ่งอุปโภคบริโภคในยามนั้นได้เป็นอย่างดีทางหนึ่ง

ในปลายเดือนกรกฎาคม ๒๔๘๗ จอมพลแปลก พิบูลสงคราม และคณะรัฐมนตรีกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้งพันตรี คง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรีสืบแทน ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๘๗ เป็นต้นไป ในคณะรัฐบาลชุดใหม่นี้ พลเรือตรี ผัน นาวาวิจิตร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม และ

หม่อมหลวงอุดม สนิทวงศ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม สำหรับนโยบายการบริหารราชการของรัฐบาลนี้ได้แถลงไว้เพียงสั้น ๆ ว่าจะยึดหลัก ๖ ประการ ของคณะราษฎรเป็นหลักบริหารแผ่นดิน อย่างไรก็ตาม ในขณะที่รัฐบาลชุดนี้บริหารงานอยู่นั้น ก็ปรากฏว่ามีนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานอุตสาหกรรมหนักไปในด้านการปล่อยให้การค้าเป็นเสรี ดังจะเห็นได้จากตอนปลายของรัฐบาลนี้ว่ารัฐบาลได้ยกเลิกพระราชบัญญัติควบคุมการค้าชาย โศกกระบือ แพะ แกะ และสุกร พุทธศักราช ๒๔๘๑ ซึ่งมีลักษณะเป็นการผูกขาดการค้าชายเนื้อสัตว์ โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงการอุตสาหกรรม เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ควบคุมอยู่เสียแล้วตราพระราชบัญญัติอากรการค้าสัตว์ พุทธศักราช ๒๔๘๘ ขึ้นแทน ซึ่งในพระราชบัญญัติฉบับใหม่ อำนาจหน้าที่ในการรักษาการตามพระราชบัญญัติเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดให้มีการฆ่าและจำหน่ายเนื้อสัตว์กันโดยเสรี โรงงานเนื้อสัตว์ของกรมโรงงานอุตสาหกรรมก็ทำหน้าที่เพียงรับจ้างฆ่าสัตว์เท่านั้น ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๐ เทศบาลก็ได้โอนอำนาจกลับคืนไป อย่างไรก็ตาม สำหรับกิจการอุตสาหกรรมอื่น ๆ ยังคงปฏิบัติต่อไปเช่นเดียวกับที่รัฐบาลก่อนได้ปฏิบัติมาแล้ว

มหาสงครามโลกครั้งที่สองและสงครามมหาเอเซียบูรพาได้ยุติลง เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๔๘๘ และคณะรัฐบาลซึ่งมีพันตรี ควง อกัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๔๘๘

ในระหว่างต้นปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ดึกที่ทำการของกระทรวงการอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ที่ถนนศรีอยุธยาได้ประสบภัยทางอากาศด้วย ดังนั้น กระทรวงการอุตสาหกรรมจึงย้ายที่ทำการไปอยู่ ณ ตึกเรียนของโรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย เป็นการชั่วคราว และได้ย้ายมาจนถึงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๔๘๘ จึงย้ายไปอยู่ที่ตึกเรียนของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าสะพานมัสยิดฝรั่งสรรค์ ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงการอุตสาหกรรมก่อนการรัฐประหาร (พ.ศ. ๒๔๘๘—๒๔๙๐)

หลังจากคณะรัฐบาลของพันตรี ควง อกัยวงศ์ ได้ลาออกแล้ว ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๘

—๒๔๙๐ ได้มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งคณะรัฐบาลอีกหลายคณะ สรุประยะเวลาและนโยบายเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมของรัฐบาลนั้น ๆ มีดังต่อไปนี้

๑. คณะรัฐบาลซึ่งมีนายทวี บุณยเกตุ เป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่างวันที่ ๑—๑๗ กันยายน ๒๔๘๘ ไม่ได้แถลงนโยบายเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมไว้โดยแน่ชัด

๒. คณะรัฐบาลซึ่งมี ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่างวันที่ ๑๗ กันยายน—๑๕ ตุลาคม ๒๔๘๘ (แต่ได้รักษาการอยู่ต่อไปจนมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งคณะรัฐบาลใหม่) มีนโยบายเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้

“๗. ในส่วนที่เกี่ยวแก่อุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมนั้น จะได้ส่งเสริมให้ประชาชนได้ประกอบโดยเสรีเพื่อการนี้จะได้พยายามปล่อยการค้าและอุตสาหกรรมซึ่งรัฐบาลได้ทำอยู่บางอย่างให้ประชาชนได้ประกอบการนี้ ๆ ต่อไป เท่าที่จะทำได้ อาทิเช่น จะได้ถอนตัวจากบริษัทที่รัฐบาลถือหุ้นเป็นส่วนใหญ่เสีย”

๓. คณะรัฐบาลซึ่งมีพันตรีควง ภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่างวันที่ ๓๑ มกราคม—๑๔ มีนาคม ๒๔๘๙ ไม่ได้แถลงนโยบายเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมไว้โดยแน่ชัด

๔. คณะรัฐบาลซึ่งมีนายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่างวันที่ ๒๔ มีนาคม—๔ มิถุนายน ๒๔๘๙ ได้แถลงนโยบายเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมไว้ดังนี้

“๘. การพาณิชย์และอุตสาหกรรม

.....

.....

ในทางอุตสาหกรรมรัฐบาลจะได้ปรับปรุงกิจการภายในโรงงานที่เป็นของรัฐบาลให้มีสมรรถภาพในการผลิตยิ่งขึ้น และจะได้ส่งเสริมการอุตสาหกรรมของสหกรณ์ และของเอกชนให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น”

๕. คณะรัฐบาลซึ่งมีนายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่างวันที่ ๑๑ มิถุนายน—๒๑ สิงหาคม ๒๔๘๙ ได้แถลงนโยบายเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมดังนี้

“๓. การอุตสาหกรรม รัฐบาลจะได้ปรับปรุงกิจการภายในโรงงานอุตสาหกรรมให้

มีสมรรถภาพในการผลิต และจะได้ส่งเสริมการอุตสาหกรรมของเอกชนและสหกรณ์ให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น ทั้งจะดำเนินการสืบสวนค้นคว้าในทางวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรม กสิกรรม และพาณิชยกรรม ของประเทศให้เจริญก้าวหน้าเพื่อประโยชน์แก่ราชการและเพื่อเผยแพร่แก่ประชาชน ในทางโลหกิจจะได้ดำเนินงานในทางวิชาแร่ การสำรวจธรณีวิทยา เพื่อค้นคว้าหาแหล่งแร่ วัตถุเชื้อเพลิงที่ใช้แทนไม้ เช่น ถ่านหินและน้ำมัน เป็นต้น และจะช่วยเหลือผู้ทำเหมืองแร่โดยจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้อันเป็นอุปกรณ์ ในการทำเหมืองแร่เพื่อเร่งการผลิตต่อบุคให้ได้ปริมาณเพิ่มขึ้น ”

๖. คณะรัฐบาลซึ่งมีพลเรือตรี ดวลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่างวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๙ ถึง ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐ ได้แถลงนโยบายเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม มีความว่า

“ ๖. การอุตสาหกรรม รัฐบาลจะส่งเสริมการอุตสาหกรรมเพื่อให้ประชาชนนิยมการอุตสาหกรรม ทั้งในทางอุตสาหกรรมในครอบครัว และอุตสาหกรรมโรงงาน อันจะเป็นทางให้สามารถมีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใช้ได้เพียงพอ และจะส่งเสริมการอุตสาหกรรมในรูปสหกรณ์ และดำเนินการอุตสาหกรรมหลัก ทั้งจะได้ปรับปรุงกิจการของโรงงานอุตสาหกรรมให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้น ในทางวิทยาศาสตร์จะได้ดำเนินการสืบสวนค้นคว้าเพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรม กสิกรรม และพาณิชยกรรมของประเทศให้เจริญก้าวหน้าเพื่อประโยชน์แก่ราชการและเพื่อเผยแพร่แก่ประชาชน ในด้านการโลหกิจจะได้ดำเนินการในวิชาแร่ การสำรวจธรณีวิทยาเพื่อสืบสวนค้นคว้าหาแหล่งแร่และวัตถุเชื้อเพลิง และจะช่วยเหลือผู้ประกอบการในทางโลหกิจโดยจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องอุปโภค เป็นการส่งเสริมให้มีการผลิตแร่ เฉพาะอย่างยิ่งต่อบุคให้ได้ปริมาณเพิ่มขึ้น ”

๗. คณะรัฐบาลที่มีพลเรือตรีดวลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่างวันที่ ๓๐ พฤษภาคม — ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ ได้แถลงนโยบายการอุตสาหกรรมของรัฐบาลไว้ว่า

“ ๖. การอุตสาหกรรม

รัฐบาลจะจัดทำและส่งเสริมการอุตสาหกรรมเพื่อทำเครื่องอุปโภคบริโภคให้เกิดขึ้นภายในประเทศ และจะได้ปรับปรุงกิจการของโรงงานอุตสาหกรรมให้ผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมมีปริมาณมากขึ้น ในด้านโลหกิจจะได้ดำเนินงานในวิชาแร่ การสำรวจธรณีวิทยา เพื่อสืบค้นหาแหล่งแร่และวัตถุเชื้อเพลิงและส่งเสริมให้มีการผลิตแร่มากยิ่งขึ้น และจะได้ดำเนินการสืบค้นในทางวิทยาศาสตร์ เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม กลีกรรรม และพาณิชย์กรรมของประเทศ ”

เมื่อได้เกิดมีรัฐประหารขึ้นโดยคณะทหาร เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ และได้ทำการรัฐประหารสำเร็จแล้วจึงได้มีการแต่งตั้งคณะรัฐบาลชุดต่อไป

ในด้านกิจการอุตสาหกรรมนั้น นับตั้งแต่สงครามได้ยุติลงแล้ว ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๘ จนถึงก่อนที่จะมีรัฐประหาร ในเดือนพฤศจิกายน ๒๔๙๐ ได้มีการเปลี่ยนแปลงในกระทรวงการอุตสาหกรรม ดังต่อไปนี้คือ

๑. ในเดือนมีนาคม ๒๔๘๘ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้โอนโรงงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม มาขึ้นกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงการอุตสาหกรรม รวม ๔ โรงงาน คือ โรงงานฟอกหนัง โรงงานสบู่สามทหาร โรงงานทำยาง และโรงงานกระดาษอัดสำเนา แต่ใน พ.ศ. ๒๔๙๐ ทางกรมได้ขายโรงงานสบู่สามทหารและโรงงานกระดาษอัดสำเนาให้เจ้าของเดิมไป ส่วนโรงงานทำยางคืนให้กระทรวงกลาโหมตามเดิม คงเหลือไว้แต่โรงงานฟอกหนัง ซึ่งได้ตั้งเป็นองค์การฟอกหนังขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๘๙

๒. ในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ เมื่อบริษัทแร่และยางไทยเลิกกิจการไปก็ได้มอบกิจการทำเหมืองแร่ คืนให้องค์การเหมืองแร่ ซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมโลหกิจ องค์การเหมืองแร่จึงเปิดดำเนินการขึ้นอีกครั้งหนึ่งในปี

๓. ในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ สภาผู้แทนราษฎรได้ตราพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติควบคุมอุตสาหกรรมกระดาษ และการค้ากระดาษ พุทธศักราช ๒๔๘๕

๔. ในเดือนพฤศจิกายน ๒๔๘๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เลิกบริษัท ส่งเสริม

อุตสาหกรรมไทย จำกัด ต่อมาในเดือนมิถุนายน ๒๔๙๐ กระทรวงอุตสาหกรรมรับชอกิจการโรงงานน้ำตาลไทยคือโรงงานน้ำตาลลำปางและโรงงานน้ำตาลอุดรติดัดมาจากบริษัทส่งเสริมอุตสาหกรรมไทย จำกัด ที่เลิกกิจการนี้ และมอบให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมควบคุมบริหารงานต่อไป โรงงานน้ำตาลไทยได้ตั้งเป็นองค์การน้ำตาลไทย เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๔๙๑

๕. ในตอนต้นปี พ.ศ. ๒๔๙๐ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติให้โอนกองอำนวยการโรงงานสุรา กรมสรรพสามิต ซึ่งมีโรงงานที่รัฐจัดทำเอง ๑๔ โรงงาน มารวมกับโรงงานสุรา ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม นอกจากนั้นยังได้โอนอำนาจหน้าที่การควบคุมการอนุญาตให้เอกชนต้มกลั่นและจำหน่ายสุราทั่วประเทศ มาให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมดำเนินการด้วย

๖. ในปี พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐบาลได้รับหลักการของโครงการสร้างโรงงานฆ่าสัตว์ที่ทันสมัยและโรงงานผลิตสินค้าที่ต่อเนื่องกับการฆ่าสัตว์ที่บริเวณท่าเรือกรุงเทพ ฯ อำเภอพระโขนง แต่ให้โอนกิจการการรับจ้างฆ่าสัตว์เดิมคืนให้แก่เทศบาลกรุงเทพ ฯ ไป ดังนั้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นต้นมาโรงงานเนื้อสัตว์ กรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงมีงานเฉพาะการจัดดำเนินงานตามโครงการสร้างโรงงานฆ่าสัตว์แบบทันสมัยกับการค้าเนื้อสัตว์เล็กน้อยเท่านั้น จนถึง พ.ศ. ๒๔๙๙ โรงงานเนื้อสัตว์จึงหยุดกิจการลงโดยสิ้นเชิง

๗. พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ ซึ่งนับตั้งแต่ตราขึ้นแล้วยังไม่เคยมีพระราชกฤษฎีกาประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ณ ที่ใดเลยนั้น ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๙ และให้ใช้บังคับแก่โรงงานอุตสาหกรรมรวม ๒๒ ประเภทเฉพาะในท้องที่จังหวัดพระนครและธนบุรี

นอกจากนั้นได้มีการย้ายสถานที่ทำงานของกระทรวง คือในตอนปลายสงครามมหาเอเชียบูรพา กระทรวงการอุตสาหกรรมได้ไปอาศัยตึกเรียนของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเป็นที่ทำการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๔๘๘ เป็นมาจนถึงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๔๘๙ จึงได้ย้ายไปตั้งอยู่ที่วังกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เชียงสะพานเทพรัตนนฤมิต.

กระทรวงการอุตสาหกรรม ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๑ — ๒๕๐๑

สำหรับนโยบายของรัฐบาลในสมัยต่าง ๆ หลังจาก “คณะทหาร” ได้ทำการรัฐประหารเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ แล้วที่เกี่ยวกับการอุตสาหกรรมมีอยู่ดังนี้คือ

๑. รัฐบาลซึ่งมีพันตรีควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่าง วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ — ๗ เมษายน ๒๔๙๑ ได้แถลงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารกิจการอุตสาหกรรมไว้ดังต่อไปนี้

“ การอุตสาหกรรม

รัฐบาลจะปรับปรุงส่งเสริมอุตสาหกรรมให้เจริญยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอุตสาหกรรมในครอบครัว ทั้งนี้จะได้ส่งเสริมการจัดหาวัตถุดิบและเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวกับการอุตสาหกรรมทั่วไป เพื่อการนี้จะได้

๑) จะดำเนินการสำรวจสอบสวนและทำสถิติ ว่าประเทศไทยมีวัตถุดิบอะไรบ้างที่จะใช้สำหรับการอุตสาหกรรมได้ มีอยู่ที่ไหน ในฤดูกาลใด เป็นจำนวนมากน้อยเพียงใด คือสำรวจทรัพยากรธรรมชาติซึ่งจะเป็นทุนสำหรับดำเนินงานขั้นต่อไป

๒) จะส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่อาจเพิ่มทวีปริมาณได้ เช่น พืชและสัตว์ในการประกอบอุตสาหกรรมให้มาก ส่วนทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่ใช้แล้วหมดไปเช่นแร่ธาตุจะได้มีการควบคุมการใช้และการสงวน เพื่อให้ใช้ประโยชน์โดยเต็มที่ เพราะทรัพยากรเหล่านี้มีปริมาณจำกัด และไม่อาจสร้างขึ้นมาใหม่ได้

๓) จะดำเนินการให้มีพลังงานราคาถูกเพื่อประโยชน์ของโรงงานอุตสาหกรรมทั่วไป โดยเฉพาะจะมุ่งไปในทางให้ได้มาซึ่งพลังงานจากธรรมชาติ คือ พลังงานไฟฟ้าจากน้ำตก ซึ่งเป็นชีวิตจิตใจในการอุตสาหกรรมของชาติ

๔) กิจการอุตสาหกรรมที่เอกชนได้จัดทำอยู่แล้ว จะสนับสนุนให้เอกชนทำต่อไป โดยให้ความช่วยเหลืออุปการะเท่าที่จะช่วยได้ กิจการอุตสาหกรรมที่เอกชนประสงค์จะให้มีส่วนใหม่ ซึ่งการอุตสาหกรรมนั้นจะเป็นผลดีแก่ผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศชาติ ก็จะได้ให้ความสะดวกและความช่วยเหลือในการจัดตั้งขึ้นเท่าที่จะช่วยได้

๕) กิจการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่หรืออุตสาหกรรมซึ่งเอกชนไม่สามารถดำเนินการโดยลำพังได้ กระทรวงอุตสาหกรรมจะเป็นฝ่ายริเริ่มให้มีขึ้นตามกำลังเงินและตามความเหมาะสม

๖) กิจการอุตสาหกรรมที่กระทรวงการอุตสาหกรรมมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่ในขณะนี้เช่น โรงงานน้ำตาล โรงงานฟอกหนัง โรงงานทอผ้า โรงงานกระดาษ โรงงานสุรา โรงงานยาง และองค์การเหมืองแร่ จะได้ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คือให้ผลิตด้วยความประหยัด ให้ได้ปริมาณมากพอแก่ความต้องการของประชาชน ให้มีคุณภาพดีและให้มีราคาพอสมควร

๗) สำหรับงานอุตสาหกรรมในครอบครัวของราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ จะส่งเสริมให้มีการผลิตโดยแพร่หลาย ส่งเสริมให้ผลิตด้วยความประณีต เพื่อรักษาฝีมือและแบบแผนอันเป็นวัฒนธรรมของภูมิภาคนั้น ๆ ไว้ ส่งเสริมโดยการแนะนำให้ใช้เครื่องมือผ่อนแรงที่จำเป็นและให้ได้ปริมาณมาก ส่งเสริมในด้านการจำหน่ายให้ราษฎรในภูมิภาคอื่นได้มีโอกาสซื้อไปใช้เป็น การแลกเปลี่ยนกันด้วย โดยเฉพาะการอุตสาหกรรมในประเภทวิจิตรงดงามซึ่งจะเป็นที่เชิดชูวัฒนธรรมของประเทศชาติจะได้เผยแพร่ออกไปยังต่างประเทศได้ด้วย

๘) จะขยายและควบคุมโรงงานที่เห็นเป็นการสมควรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และจะควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เห็นเป็นความจำเป็น

๙) จะได้จัดตั้งสภาวิจัยแห่งประเทศไทยขึ้น เป็นองค์การส่วนรวมของนักวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการวิจัยในทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขา ”

๒. ต่อจากนั้นมา จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้เป็นนายกรัฐมนตรีหลายครั้งต่อเนื่องกัน แต่แต่ละครั้งได้แถลงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารกิจการอุตสาหกรรมไว้ดังนี้ :-

(๑) สมัยที่เป็นรัฐบาลระหว่างวันที่ ๘ เมษายน ๒๔๙๑ - ๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๒

“ ๒. ในเรื่องราคาของ รัฐบาลนี้จะพยายามให้ราคาของถูกลง โดยวิธีเพิ่มผล-

ผลิต ส่งเสริมอุตสาหกรรม ให้ความสะดวกในการขนส่งและการจำหน่าย ปราบปรามการ
แก่งัดกักตุน และป้องกันการค้ากำไรเกินควร

๓. ในเรื่องรากฐานสังคม จะดำเนินการดังต่อไปนี้

ก.

ข.

ค. ส่งเสริมงานอาชีพ โดยถือหลักให้ผู้ประกอบอาชีพสามารถเป็นเจ้าของ
กิจการร้านค้า หรือโรงงานของตนเอง รัฐจะเคารพกรรมสิทธิ์และเสรีภาพในการประกอบ
กิจการนั้น ๆ

ง. กิจการใดที่เป็นการใหญ่เกินกำลังที่เอกชนจะทำได้หรือเกี่ยวกับความ
ปลอดภัยสาธารณะรัฐจะทำเองโดยให้เอกชนได้มีส่วนหรือปล่อยให้เอกชนทำโดยรัฐเข้าเป็นหุ้น
ส่วนตามสมควร ”

(๒) สมัยที่เป็นรัฐบาลระหว่างวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๔๕๔ — ๒๕
พฤศจิกายน ๒๔๕๔

“ การอุตสาหกรรม

๑) จะส่งเสริมการอุตสาหกรรม เพื่อแปลงวัตถุดิบภายในประเทศให้เป็นวัตถุดิบ
สำเร็จรูปสำหรับใช้ภายในประเทศ

๒) จะเร่งการสำรวจแหล่งแร่ต่าง ๆ ทั่วประเทศให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งจะส่งเสริม
การทำเหมืองแร่ให้ได้มาซึ่งแร่เงินเป็นสินค้าสำคัญของประเทศ

๓) จะปรับปรุงแก้ไขโรงงานของรัฐให้ผลิตผลได้ดีมากขึ้น

๔) จะส่งเสริมให้เกิดโรงงาน อุตสาหกรรมของรัฐและของเอกชนให้เหมาะสม
กับการผลิตประเภทอื่น

๕) จะเร่งให้ได้มาซึ่งพลังจากไฟฟ้าน้ำตก

๖) จะเร่งส่งเสริมการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขา ”

(๓) สมัยที่เป็นรัฐบาลระหว่างวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน — ๕ ธันวาคม ๒๔๕๔ ไม่มีการแถลงนโยบาย เพราะเป็นรัฐบาลชั่วคราว เนื่องจากได้มีการยึดอำนาจการปกครอง แล้วประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับลงวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕

(๔) สมัยที่เป็นรัฐบาลระหว่างวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๔๕๔ — ๒๔ มีนาคม ๒๔๕๕

“ ค. ส่งเสริมช่วยเหลืออุตสาหกรรมที่ทำด้วยวัตถุดิบในประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ตลอดจนการอุตสาหกรรมในครอบครัวด้วย ”

(๕) สมัยที่เป็นรัฐบาลระหว่างวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๔๕๕ — ๒๐ กันยายน ๒๕๐๐

“ ข. ขยายการส่งเสริมช่วยเหลือการอุตสาหกรรมของรัฐและเอกชนที่ทำด้วยวัตถุดิบในประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ตลอดจนการอุตสาหกรรมในครอบครัวด้วย ”

๓. เมื่อได้เกิดรัฐประหารขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๐๐ และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้งนายพจน์ สารสิน เป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว รัฐบาลได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อสภาผู้แทนราษฎรในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรมไว้เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๐๐ ดังต่อไปนี้ :—

“ ๑๑. รัฐบาลนี้จะดำเนินการจัดทำ ส่งเสริม ช่วยเหลือการอุตสาหกรรมและชักชวนให้มีการลงทุนในประเทศ และจากนอกประเทศด้วยตามความเหมาะสม และจะส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนการค้นคว้าและทดลองวัตถุดิบที่มีภายในประเทศ ”

๔. ต่อมาเมื่อนายพจน์ สารสิน ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้งพลเอกถนอม กิตติขจร (ยศในขณะนั้น) เป็นนายกรัฐมนตรี พลเอกถนอม กิตติขจร ได้แถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องการส่งเสริมอุตสาหกรรมเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๑ ดังต่อไปนี้ :—

“ ๑๑. รัฐบาลนี้จะดำเนินการจัดทำ ส่งเสริม ช่วยเหลือการอุตสาหกรรมให้มากยิ่งขึ้น ชักชวนและสนับสนุนให้มีการลงทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศตามความเหมาะสม ส่วนอุตสาหกรรมภายในครอบครัวนั้นก็จะส่งเสริมช่วยเหลือให้เจริญยิ่งขึ้นตลอดถึง

การทำการค้นคว้าทดลอง วัสดุ ดิบที่มีอยู่ภายใน ประเทศเพื่อให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอีก ”

ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๑—๒๕๐๑ มีกิจการที่สำคัญ ๆ เกี่ยวกับกระทรวงอุตสาหกรรม ดังต่อไปนี้ คือ

๑. การสำรวจเพื่อจัดตั้งโรงงานไฟฟ้ากำลังน้ำ

โดยเหตุที่ปรากฏว่า หลังจากมหาสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา ได้มีผู้ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ กันมาก ความต้องการไฟฟ้ากำลังสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมเหล่านี้ ได้เพิ่มขึ้นอย่างมากมาเกินความสามารถในการผลิตของโรงงานไฟฟ้าที่มีอยู่ใน ขณะนั้นประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง เนื่องจากโรงงานไฟฟ้าขณะนั้นต้องใช้ถ่านและหินเป็นเชื้อเพลิง แต่เชื้อเพลิงชนิดนี้นับวันนับแต่จะหาได้ยาก และมีราคาสูงขึ้นทุกที กระทรวงอุตสาหกรรมจึงเห็นว่าควรจะต้องแก้ปัญหานี้ โดยการจัดตั้งโรงงานไฟฟ้ากำลังน้ำขึ้นที่แก่งเรียง ในแควใหญ่ จังหวัดกาญจนบุรีซึ่งเดิมกระทรวงเศรษฐกิจก็ได้เคยเตรียมการจะจัดตั้งขึ้นครั้งหนึ่งแล้ว ในปี พ.ศ. ๒๔๙๑ กระทรวงอุตสาหกรรมจึงเสนอคณะรัฐมนตรี ขออนุมัติดำเนินการสำรวจทางเทคนิคและเศรษฐกิจโดยละเอียดโดยให้บริษัทเอกชนซึ่งมีความสามารถในเรื่องนี้โดยเฉพาะเป็นผู้ดำเนินการและคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้บริษัทเยนเนอราล อิเล็กตริก แห่งสหรัฐอเมริกา เป็นผู้ทำการสำรวจ กับให้กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นเจ้าของเรื่อง ซึ่งบริษัทเยนเนอราล อิเล็กตริก ได้ทำสัญญาการสำรวจกับกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งขณะนั้นมี พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสนีย์ (ม.ร.ว. ตัน สนิทวงศ์ ณ อยุธยา) เป็นรัฐมนตรีว่าการ ฯ และลงมือดำเนินการสำรวจในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ การสำรวจได้เสร็จเรียบร้อย ซึ่งบริษัทเยนเนอราล อิเล็กตริกได้เสนอรายงานการสำรวจในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ แต่ต่อมารัฐบาลได้มีมติให้โอนงานเรื่องนี้ไปให้กรมชลประทานพิจารณาดำเนินการต่อไป

๒. การก่อสร้างตึกกระทรวงการอุตสาหกรรม กรมวิทยาศาสตร์และกรมโลหกิจ

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๓ ในสมัยที่นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

การอุตสาหกรรม กระทรวงการอุตสาหกรรมได้รับงบประมาณสำหรับก่อสร้างอาคารซึ่งจะใช้เป็นที่ทำการของกระทรวงการอุตสาหกรรม และกรมวิทยาศาสตร์ ดวราชันที่ถนนพระรามที่ ๖ พญาไท การก่อสร้างได้ลงมือในปี พ.ศ. ๒๔๙๓ แต่ตึกที่ทำการของกระทรวงการอุตสาหกรรม สร้างเสร็จเรียบร้อยและทำพิธีเปิดเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ โดยมีกรมโรงงานอุตสาหกรรม และสำนักงานเลขานุการกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมมาร่วมอยู่ด้วย ส่วนตึกกรมวิทยาศาสตร์สร้างเสร็จเรียบร้อยและทำพิธีเปิดเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๖ ส่วนกรมโลหกิจนั้นเดิมตั้งอยู่ที่ ถนนหลานหลวง เชิงสะพานขาวต่อมาจึงได้มาก่อสร้างตึกที่ทำการอยู่ในบริเวณเดียวกับกระทรวงการอุตสาหกรรมและย้ายมาตั้ง ณ ที่อาคารสร้างใหม่ เมื่อปลาย พ.ศ. ๒๔๙๗

๓. งานเกี่ยวกับการพัฒนาโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในสังกัด

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๑ นั้น มีโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในสังกัดกระทรวงการอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้ คือ

ก. โรงงานที่อยู่ในสังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม

(๑) โรงงานสุรา มีโรงงานอยู่ในสังกัดรวม ๑๔ โรง

(๒) โรงงานกระดาษไทย มีโรงงานอยู่ในสังกัด ๒ โรง

(๓) โรงงานทอผ้าไทย มีโรงงานอยู่ในสังกัด ๒ โรง

(๔) องค์การน้ำตาลไทย มีโรงงานน้ำตาลอยู่ในสังกัด ๒ โรง กับมีโรงงานหมวกไทย ซึ่งโอนมาจากบริษัทส่งเสริมอุตสาหกรรม จำกัดเดิมอีก ๑ โรง

(๕) องค์การฟอกหนัง มีโรงงานอยู่ในสังกัด ๓ โรง

(๖) โรงงานเนื้อสัตว์

ข. นอกจากนั้นก็มี โรงงานผลิตภัณฑ์ยางของบริษัทยางไทย จำกัด ๑ โรง (อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง) ซึ่งยังไม่ได้ดำเนินการอย่างไร

เมื่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้สงบเป็นปกติแล้ว กระทรวงการอุตสาหกรรมก็ได้พิจารณา

ปรับปรุงโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในสังกัดให้ทันสมัยและก้าวหน้ายิ่งขึ้น งานการพัฒนาที่ได้กระทำไปในระยะนี้ก็มี

(๑) ในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๓—๒๔๙๔ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม ได้เร่งรัดให้โรงงานสุราจัดตั้งโรงงานแอลกอฮอล์ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจนเสร็จทำการผลิตแอลกอฮอล์จำหน่ายได้ และได้ปรับปรุงโรงงานสุราบางยี่ขันให้ทันสมัย โดยใช้เครื่องต้มกลั่นแบบใหม่ และจัดซื้อเครื่องจักรล้างขวดโดยอัตโนมัติมาเตรียมติดตั้งด้วย

(๒) ได้จัดการส่งเสริมให้ราษฎรทำการปลูกอ้อยในท้องที่จังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี และอุดรธานี และได้จัดตั้งโรงงานน้ำตาลทรายแดงขึ้นที่จังหวัดอุดรธานี (อำเภอกุมภวาปี) และจังหวัดนครราชสีมา (อำเภอบักธงไชย) จังหวัดละหนึ่งโรง ต่อมา ยังได้จัดตั้งโรงงานน้ำตาลทรายแดง ขึ้นที่ตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี อีกหนึ่งโรงด้วย วัตถุประสงค์ในการตั้งโรงงานน้ำตาลทรายแดงนี้ ก็เพื่อช่วยรับซื้ออ้อยจากราษฎรและมีความคิดที่จะขยายจัดตั้งเป็นโรงงานน้ำตาลทรายขาวในอันดับต่อไป

(๓) ในปี พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้จัดตั้งโรงงานเย็บเครื่องหนังชั้นในองค์การฟอกหนังและรับเด็กที่สำเร็จจากชั้นประถมศึกษาแล้วมาฝึกอบรมเป็นช่างเย็บหนัง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ จึงได้ตั้งโรงงานเย็บเครื่องหนังใช้เครื่องจักรแบบทันสมัยขึ้นที่ถนนกล้วยน้ำไท อำเภอพระโขนง

(๔) ในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้จัดตั้งโรงงานฟอกหนังขนาดใหญ่ที่ทันสมัยขึ้นที่ถนนกล้วยน้ำไท อำเภอพระโขนง ๑ โรง และยุบรวมโรงงานฟอกหนังอีก ๓ โรง มาไว้ที่โรงงานนี้ทั้งหมด

(๕) ในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้รับงบประมาณจำนวน ๓๒,๓๐๘,๖๗๖ บาท จัดตั้งโรงงานทอกระสอบบ้านด้วยเครื่องจักรขึ้น ที่ตำบลบางกะสอ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี เรียกว่า “โรงงานกระสอบบ้าน” และเปิดดำเนินงานเมื่อเดือนธันวาคม ๒๔๙๕ มีความสามารถในการผลิตกระสอบบ้านได้ปีละ ๑,๕๐๐,๐๐๐ ใบ ต่อมาได้

โอนโรงงานกระสอบป่านนี้ไปสังกัดในกรมโรงงานอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ และเพิ่มเครื่องจักรทอกระสอบขึ้นอีก จนในขณะนั้นสามารถผลิตกระสอบป่านได้ปีละ ๓,๐๐๐,๐๐๐ ใบ

(๖) ในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดการซื้อโรงงานยางของกองทัพอากาศ ที่ตั้งอยู่ที่ซอยพิพัฒน์ ๒ ถนนคอนเวนต์ โดยใช้เงินของบริษัทยางไทย จำกัด เดิม แล้วให้บริษัทยางไทย จำกัด ปรับปรุงและขยายกิจการการผลิตสินค้าที่ทำจากยางให้กว้างขวางขึ้น ผลิตภัณฑ์ที่โรงงานของบริษัทยางไทย จำกัด ทำขึ้นในระยะนั้นก็มี รองเท้าผ้าใบพินยาง พืนและเส้นรองเท้ายาง ทอப்பு้ยาง ตุ๊กตายาง ยางรถจักรยาน ยางรถยนต์ เปลือกหม้อเบตเตอร์ พรหมยาง ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น

(๗) ในสมัยที่นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม นั้น ในปี พ.ศ. ๒๔๙๓ กระทรวงการอุตสาหกรรมได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินการตามโครงการจัดตั้งโรงงาน สกัดน้ำมันพืชและผลิตผลพลอยได้จากน้ำมันพืชขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ๑ โรง ได้มีการซื้อที่ดินเพื่อเตรียมการจัดตั้งโรงงานแล้ว แต่เมื่อนายสุกิจ นิมมานเหมินท์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรมไปแล้ว โครงการนี้ก็ยังคงอยู่และเลิกล้มไปในที่สุด

(๘) เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๙๖ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติอนุมัติให้กรมวิทยาศาสตร์จัดสร้างโรงงานผลิตสารส้มขึ้น กรมวิทยาศาสตร์จึงลงมือก่อสร้างโรงงานผลิตสารส้มขึ้นในบริเวณที่ดินของกรมวิทยาศาสตร์ในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ สร้างเสร็จและเปิดดำเนินงานได้ เมื่อเดือนเมษายน ๒๔๙๘ ใช้เงินลงทุนทั้งสิ้น ๓,๐๖๗,๘๕๙.๐๓ บาท นอกจากนั้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ กรมวิทยาศาสตร์ยังได้จัดตั้งโรงงานผลิตกาวจากแป้งมันสำปะหลังขึ้นอีก ๑ โรง โดยใช้เงินทุนหมุนเวียนจากกระทรวงการคลัง ๓๐๐,๐๐๐ บาทด้วย

อย่างไรก็ดี ในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ กระทรวงกลาโหมได้ขอโอนโรงงานอุตสาหกรรมที่เคยอยู่ในสังกัดไปจากกระทรวงการอุตสาหกรรม ๒ โรง คือ โรงงานทอผ้าไทย และองค์การฟอกหนัง

๘. การส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวและการจัดตั้งโรงงานนำทาง

(Pilot Plant)

งานการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวและอุตสาหกรรมขนาดย่อม ซึ่งเป็นหน้าที่ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมนั้น ได้หยุดชงักหลังจากที่ทำการของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ประสบภัยทางอากาศ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๔๘๗ แม้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจะได้เสนอโครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทนี้หลายครั้งหลายคราก็ไม่ได้รับงบประมาณให้ดำเนินงาน จนถึง พ.ศ. ๒๔๙๑ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงได้รับงบประมาณมาดำเนินงานได้บ้าง

ในสมัยที่นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรมระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๒—มิถุนายน ๒๔๙๕ นั้น งานการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวและอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้ฟื้นตัวขึ้นเป็นอย่างมาก เพราะได้รับงบประมาณเพิ่มเติมขึ้นตามลำดับ ทั้งในด้านการศึกษาทดลองและการจัดตั้งโรงงานนำทาง และในสมัยต่อ ๆ มารัฐบาลก็ได้ให้ความสนใจในการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวยิ่งขึ้นดังได้กำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลไว้ดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๔ เป็นต้นมา กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงงานนำทางดังต่อไปนี้

พ.ศ. ๒๔๙๒ เริ่มงานการส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องเงิน ที่จังหวัดเชียงใหม่ และในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ ก็ได้รับงบประมาณให้จัดตั้งโรงงานเครื่องเงินและทำการฝึกอบรมช่างเครื่องเงินขึ้น โดยขอผู้เชี่ยวชาญงานเครื่องเงินชาวญี่ปุ่นมาฝึกสอน อุตสาหกรรมเครื่องเงินที่จังหวัดเชียงใหม่จึงเจริญก้าวหน้ามาดังที่ปรากฏทุกวันนี้

พ.ศ. ๒๔๙๔ ตั้งโรงงานทำร่มกระดาษขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ๑ โรง และที่จังหวัดพระนคร ๑ โรง

พ.ศ. ๒๔๙๕ ตั้งโรงงานทำเครื่องหวายและจักสาน ๑ โรง และโรงงานทอผ้า ย้อมสี

ทอเสียยี่ด และถุงเท้า ๑ โรงโดยตั้งขึ้นในจังหวัดพระนคร

พ.ศ. ๒๔๙๖ ตั้งโรงงานกระดาษสา ชั้นที่เชียงใหม่ ๑ โรง และตั้งโรงงานเข็มหมุด และคลิปขึ้นที่จังหวัดพระนคร ๑ โรง

พ.ศ. ๒๔๙๗ ตั้งโรงงานไทยโลหะภัณฑ์ เพื่อผลิตสิ่งของเครื่องใช้ด้วยโลหะกับโรงงาน เครื่องเคลือบดินเผา ขึ้นในจังหวัดพระนคร

พ.ศ. ๒๔๙๘ ตั้งโรงงานทดลองเครื่องจักรประดิษฐ์ไม้ไผ่
ก็ยังได้ซื้อเครื่องจักรผลิตเชือกมาดำเนินการทดลองผลิตเชือกด้วยเส้นใยมะพร้าวหรือ
เส้นใยชนิดอื่นอีกด้วย แต่ไม่ได้ตั้งเป็นโรงงาน

นอกจากการจัดตั้งโรงงานนำทางเหล่านี้แล้ว กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมยังได้ขยาย
กิจการของร้านไทยอุตสาหกรรมออกไป โดยได้จัดตั้งร้านไทยอุตสาหกรรมสาขาขึ้นในต่างจังหวัด
และได้ย้ายร้านไทยอุตสาหกรรม จากสามยอดถนนเจริญกรุงมาตั้งอยู่ในอาคารนารายณ์ภักดิ์
อันเป็นอาคารที่สร้างขึ้นใหม่ ณ ถนนหลานหลวง พระนคร ใน พ.ศ. ๒๔๙๖ ด้วย กิจการ
ในระยะนี้ได้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นตลอดมาและได้มีการส่งสินค้าไปจำหน่ายในต่างประเทศขึ้นอีก
ประเภทหนึ่ง

งานสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมในระยะนี้อีกอย่างหนึ่งก็คือ การช่วยเหลือ
ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวโดยทางการเงิน ใน พ.ศ. ๒๔๙๙ — ๒๕๐๐ กรมส่งเสริม
อุตสาหกรรม ได้รับงบประมาณสำหรับให้ผู้นประกอบอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาในจังหวัดภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือกู้เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๕. การตราพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๔๙๗

นอกจากการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวและโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ใน
สังกัดกระทรวงการอุตสาหกรรมแล้ว กระทรวงการอุตสาหกรรมในสมัย พลโท บัญญัติ เทพหัสดิน
ณ อยุธยา เป็นรัฐมนตรีว่าการฯ ยังพยายามที่จะส่งเสริมชักจูงให้เอกชนหรือบริษัทเอกชนทั้ง
ในประเทศและต่างประเทศลงทุนจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นในประเทศไทยอีกด้วย โดยได้

เสนอกณะรัฐมนตรีให้พิจารณาออกกฎหมายพิเศษเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุน ในกิจการอุตสาหกรรมของเอกชนขึ้น ซึ่งต่อมารัฐบาลได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๔๙๗ ในเดือนตุลาคม ๒๔๙๗ โดยมีวัตถุประสงค์ปรากฏในเหตุผลที่ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ดังนี้

“กิจการอุตสาหกรรมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการเศรษฐกิจของชาติซึ่งจะต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นและก้าวหน้าต่อไปโดยด่วน แต่รัฐย่อมไม่อยู่ในฐานะที่จะทำกิจการอุตสาหกรรมนั้น บางอย่างถ้ารัฐจะไม่เข้าช่วยเหลือค่าชูเอกชนก็ไม่ว่าจะทำให้สำเร็จตลอดไปได้หรือจะขยายก้าวหน้าออกไปก็ไม่ตลอด เพราะมีอุปสรรคอันจะทำให้ต้องขาดทุนล้มเลิกไปเสียแต่ในระยะต้น ด้วยเหตุต่าง ๆ หรือแข่งขันสู้อุตสาหกรรมอย่างเดียวกันของต่างประเทศไม่ได้ และนอกจากนี้เมื่อเอกชนโดยเฉพาะชาวต่างประเทศมาทำกิจการอุตสาหกรรมแล้วไม่มีอะไรเป็นหลักประกันว่าเขาจะถอนทุนคืนและแบ่งกำไรกลับไปประเทศของเขาได้เช่นนี้ ก็ย่อมไม่มีการลงทุนของต่างประเทศในประเทศเรา กิจการอุตสาหกรรมหลายอย่างที่ต้องการทุนจำนวนมาก ต้องการคนชำนาญงานอย่างสูง ซึ่งประเทศเราในขณะนี้ยังต้องอาศัยต่างประเทศอยู่ เมื่อมีหลักประกันมั่นคงจนถึงออกเป็นกฎหมายบังคับไว้ที่จะให้เขาได้รับผลประโยชน์จากการลงทุนเช่นนี้ ก็ย่อมเป็นทางชักจูงให้มีการลงทุนจากต่างประเทศในกิจการอุตสาหกรรม

ดังนั้น ก็ย่อมเป็นทางให้กิจการอุตสาหกรรมในประเทศเกิดขึ้นหรือขยายที่มีอยู่แล้วให้ก้าวหน้าใหญ่โตขึ้น เป็นผลดีในการเศรษฐกิจของชาติต่อไป”

พระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นกรมเจ้าหน้าที่ซึ่งจะปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๐๓ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ถูกยกเลิก และรัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๐๓ ขึ้นแทน งานการส่งเสริมอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรมซึ่งกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมดำเนินการอยู่ จึงได้โอนไปเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม ซึ่งสังกัดสำนัก

นายกรัฐมนตรี

๖. การจัดตั้งกรมโรงงานโลหกรรม

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ รัฐบาลขณะนั้นพิจารณาเห็นว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องส่งสินค้าเหล็กจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่าย ปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนหลายสิบล้านบาท เพราะปริมาณการผลิตเหล็กของโรงงานดลุงเหล็กกล้าบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ยังไม่สามารถสนองความต้องการของประเทศได้ และอุตสาหกรรมเหล็กนั้นก็เป็อุตสาหกรรมกฤษฎาจะไขไปสู่การกำเนิดของอุตสาหกรรมอื่น ๆ อีกหลายอย่าง แต่การจัดดำเนินงานโรงงานดลุงเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กเป็นกิจการใหญ่ที่ต้องอาศัยการสำรวจตรวจตราอย่างรอบคอบ ประกอบกับจะต้องมีเจ้าหน้าที่เทคนิคที่มีความชำนาญสูงบริษัทเอกชนไทยยังไม่สามารถจะดำเนินการด้วยตนเองได้ รัฐบาลจึงได้จัดตั้งกรมโรงงานโลหกรรมขึ้นในกระทรวงอุตสาหกรรมอีกกรมหนึ่ง เมื่อเดือนมีนาคม ๒๔๙๕ ให้มีหน้าที่ทำการดลุงเหล็ก ทำเหล็กให้เป็นเหล็กกล้า และทำเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในการเกษตรและอุตสาหกรรมด้วย กรมนี้ได้ดำเนินงานมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๐๑ จึงได้ยุบเลิกไป

๗. การพัฒนาเจ้าหน้าที่ในโรงงานอุตสาหกรรม

เนื่องจากกระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาเห็นว่า ตัวเจ้าหน้าที่ในระดับผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานในโรงงานอุตสาหกรรมทั้งของรัฐและเอกชนย่อมเป็นตัวจักรสำคัญเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าของกิจการ แต่ในระหว่างนั้นยังไม่มีผู้ใดสนใจในการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในระดับนี้ กระทรวงการอุตสาหกรรมจึงได้ให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมเริ่มทำการฝึกอบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ของโรงงานอุตสาหกรรมในสังกัดขึ้นก่อน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๕ และขณะเดียวกันได้ขอความช่วยเหลือไปยังองค์การกรรมระหว่างประเทศ (ILO) ให้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยดำเนินการจัดตั้งระบบการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในระดับผู้บังคับบัญชางานขึ้นใน กรมโรงงานอุตสาหกรรมด้วย ซึ่งต่อมาองค์การกรรมระหว่างประเทศก็ได้ให้ความร่วมมือส่งผู้เชี่ยวชาญมาทำการฝึกอบรม

ในระบบ T.W.I. (Training Within Industry) ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ความร่วมมือต่อมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๐๒ เมื่อเห็นว่างานการฝึกอบรมตามระบบนี้ได้ผลดี โดยที่มืองค์การรัฐวิสาหกิจของรัฐบาลได้ส่งเจ้าหน้าที่มาฝึกอบรมกันเป็นจำนวนมากและกรมโรงงานอุตสาหกรรมสามารถดำเนินงานการฝึกอบรมในด้านนี้ต่อไปได้เองแล้ว องค์การกรมระหว่างประเทศ จึงได้ยุติความช่วยเหลือ แต่ในขณะเดียวกันก็ได้สนับสนุนให้มีการเริ่มฝึกอบรมในด้านการเพิ่มผลผลิต (Productivity) ขึ้นอีกอย่างหนึ่ง โดยขยายการฝึกอบรมนี้ไปยังโรงงานอุตสาหกรรมของเอกชนด้วย

นอกจากนี้ ในระยะนี้กระทรวงการอุตสาหกรรมได้เริ่มจัดส่งข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมกองต่าง ๆ ในสังกัดไปดูงานและศึกษางานในต่างประเทศ เพื่อนำเอาประสบการณ์และความรู้มาปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ก้าวหน้าอีกด้วย

๘. การเปลี่ยนชื่อกระทรวงการอุตสาหกรรม เป็นกระทรวงอุตสาหกรรม

ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. ๒๔๙๕ ได้เปลี่ยนชื่อ “กระทรวงการอุตสาหกรรม” เป็น “กระทรวงอุตสาหกรรม” ซึ่งเป็นชื่อที่คงใช้อยู่ต่อมาจนบัดนี้และมีส่วนราชการที่ขึ้นอยู่กับสังกัดดังต่อไปนี้ คือ

- (๑) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมโรงงานอุตสาหกรรม
- (๔) กรมโรงงานโลหกรรม
- (๕) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
- (๖) กรมโลหกิจ
- (๗) กรมวิทยาศาสตร์

มาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ จึงได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงส่วนราชการในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมอีกครั้งหนึ่ง โดยยุบเลิกกรมโรงงานโลหกรรม ส่วนราชการของกระทรวง

อุตสาหกรรม ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นต้นมา จึงมีดังนี้

- (๑) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมโรงงานอุตสาหกรรม
- (๔) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
- (๕) กรมโลหกิจ
- (๖) กรมวิทยาศาสตร์

สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมและองค์การของรัฐที่อยู่ในสังกัด ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ มีดังนี้
สังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม

- (๑) โรงงานสุรา
- (๒) โรงงานกระดาษไทย
- (๓) โรงงานกระสอบป่าน
- (๔) องค์การน้ำตาลไทย (โรงงานน้ำตาลอุดรดิตถ์ และโรงงานน้ำตาลลำปาง)

สังกัดกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

- (๑) โรงงานเครื่องเคลือบดินเผา
- (๒) โรงงานไทยโลหะภัณฑ์
- (๓) โรงงานทอผ้า ย้อมสี ทอเสื่อยัด และถุงเท้า
- (๔) โรงงานเข็มหมุด และคลิป
- (๕) โรงงานเครื่องเงินเชียงใหม่
- (๖) โรงงานกระดาษสาเชียงใหม่
- (๗) โรงงานร่วมพระนครและโรงงานร่วมเชียงใหม่
- (๘) โรงงานบางกอกเย็บสานอุตสาหกรรม
- (๙) ร้านไทยอุตสาหกรรม (อยู่ที่อาคารนารายณ์ภัณฑ์)

สังกัดกรมวิทยาศาสตร์

โรงงานผลิตสารส้ม

โรงงานผลิตกาบ

สำนักงานปลัดกระทรวง

โรงงานผลิตภัณฑ์ยาง ของบริษัทยางไทย จำกัด

๙. การจัดตั้งบริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลแห่งประเทศไทย จำกัด

เพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำตาลทรายขาวที่ผลิตได้ภายในประเทศได้มีการจัดตั้งบริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลแห่งประเทศไทย จำกัด ขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๙๖ โดยทางราชการเห็นชอบและหน่วยราชการได้ร่วมถือหุ้นด้วย เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเศรษฐกิจ และมีฝ่ายโรงงานน้ำตาล ฝ่ายชาวไร่อ้อย ถือหุ้นอยู่ด้วย วัตถุประสงค์ของบริษัทนี้ก็คือจะส่งเสริมการอุตสาหกรรมน้ำตาลและการไร่อ้อย

การดำเนินการของบริษัทในขณะนั้น (พ.ศ. ๒๕๑๐) เป็นบริษัทธุรกิจธรรมดาไม่ได้เป็นรัฐวิสาหกิจเพราะหุ้นที่ทางราชการถืออยู่นั้นต่ำกว่าร้อยละ ๕๐

๑๐. การจัดตั้งบริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ จำกัด

นอกจากบริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลแห่งประเทศไทย จำกัด แล้ว ยังมีบริษัทซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมในขณะนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องร่วมอยู่ด้วย คือ **บริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ จำกัด** ซึ่งจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด ตั้งแต่วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๔๙๗ ทุนจดทะเบียน ๘๖๓,๔๒๙,๖๐๐ บาท แบ่งออกเป็น ๘,๖๓๔,๒๙๖ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท ผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ได้แก่กระทรวงการคลัง ถืออยู่ ๘,๕๒๔,๔๑๐ หุ้น มีกรรมการบริษัท ๓๑ นาย ทยัมหุ้นกระทรวงการคลังถืออยู่ ๔๐ หุ้น และผู้ถือหุ้นอื่น ๆ ทยัมหุ้นเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองอีก ๑๕ ราย ถือหุ้นอยู่รวม ๑๔๖ หุ้นด้วยกัน บริษัทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบและส่งเสริมการเกษตร และอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ บริษัทนี้ถือว่าเป็นบริษัทแม่ ซึ่งมีบริษัทและโรงงาน

ประกอบอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่อยู่ในสังกัดบริษัททั้งหลายบริษัทด้วยกัน กับบริษัทยังได้ร่วมทุนกับบริษัทอื่นอีกด้วย คือ

๑. โรงงานน้ำตาลสุพรรณบุรี
๒. โรงงานกระดาษบางปะอิน
๓. บริษัทกระสอบอิสาน จำกัด
๔. บริษัทหินอ่อน จำกัด
๕. บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลชลบุรี จำกัด
๖. บริษัทไทยสุทธภัณฑ์ จำกัด
๗. บริษัทปอไทย จำกัด
๘. บริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด
๙. บริษัทลาวไทยพาณิชย์ จำกัด
๑๐. บริษัทส่งเสริมปอแห่งประเทศไทย จำกัด

บริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ จำกัด ใน พ.ศ. ๒๕๑๐ มีข้าราชการกระทรวงต่าง ๆ หลายกระทรวงเป็นกรรมการ (มีแต่ผู้อำนวยการบริษัทผู้เดียวที่เป็นข้าราชการบำเหน็จบำนาญ) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้รับเลือกเป็นประธานกรรมการ

๑๑. ธนาคารอุตสาหกรรม

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๕ รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติธนาคารอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๔๙๕ ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดตั้งธนาคารอุตสาหกรรมขึ้น เพื่อส่งเสริมการประกอบอุตสาหกรรม เช่น ช่วยเหลือให้มีการประกอบอุตสาหกรรมใหม่ขึ้น หรือให้การประกอบอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วขยายตัวหรือปรับปรุงตัวให้ทันสมัย หรือส่งเสริมให้นำเงินไปลงทุนในการอุตสาหกรรม ธนาคารที่ตั้งขึ้นนี้มีเงินทุนไม่เกิน ๕๐๐ ล้านบาท โดยรัฐจ่ายให้เป็นทุนประเดิมสี่สิบล้านบาท และจ่ายเพิ่มเติมเป็นคราว ๆ ตามจำนวนที่รัฐเห็นสมควร การควบคุมธนาคารอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติ เป็นหน้าที่ของกระทรวงการคลัง แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการของคณะกรรมการอำนวยการธนาคารโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ธนาคารอุตสาหกรรมนี้ได้ยุบเลิกไปโดยพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติธนาคารอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๔๙๕ พ.ศ. ๒๕๐๒ และได้มีพระราชบัญญัติบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๒ จัดตั้งบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยขึ้น และรับเอากิจการของธนาคารอุตสาหกรรมไปดำเนินการต่อไป

๑๒. การประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ กระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอให้รัฐบาลออกพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติโรงงานพุทธศักราช ๒๔๘๒ ในจังหวัดอื่น ๆ นอกจากจังหวัดพระนครและธนบุรี ที่ประกาศไว้แล้วเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๙ อีก ๒๗ จังหวัด รวมเป็น ๒๙ จังหวัด และเพิ่มประเภทโรงงานอุตสาหกรรมที่จะต้องมาจดทะเบียนต่อกระทรวงอุตสาหกรรมเป็น ๑๑๐ ประเภทด้วยกัน ซึ่งต่อมารัฐบาลก็ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติโรงงานพุทธศักราช ๒๔๘๒ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๐ ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ

๑๓. คณะกรรมการเกี่ยวกับการส่งเสริมอุตสาหกรรม

ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๑—๒๔๙๗ คณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการพิจารณาส่งเสริมกิจการอุตสาหกรรมหลายคณะด้วยกัน คือ

- (๑) คณะกรรมการพิจารณาเรื่องการจัดตั้งโรงงานปูนซีเมนต์
- (๒) คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานกระดาษแบบพิมพ์และบรรณสาร
- (๓) คณะกรรมการพิจารณาโครงการก่อสร้างโรงงานฆ่าสัตว์พระโขนง
- (๔) คณะกรรมการพิจารณาส่งเสริมให้ใช้เครื่องทุ่นแรง
- (๕) คณะกรรมการจัดตั้งโรงพิมพ์แห่งชาติดาว
- (๖) คณะกรรมการจัดตั้งโรงงานกระดาษ (ขนาด ๕๐ ตัน)
- (๗) คณะกรรมการพิจารณาให้สิทธิทำเหมืองแร่

- (๘) คณะกรรมการพิจารณาวางแผนอุตสาหกรรมแห่งชาติ
- (๙) คณะกรรมการพิจารณาวางโครงการจัดตั้งบริษัทโรงงานกระสอบ
- (๑๐) คณะกรรมการควบคุมและส่งเสริมอุตสาหกรรมกระสอบ
- (๑๑) คณะกรรมการดำเนินการเรื่องน้ำมันที่อำเภอฝาง
- (๑๒) คณะกรรมการกู้เงินเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในด้านอุตสาหกรรม
- (๑๓) คณะกรรมการพิจารณาวางเงื่อนไขการตั้งโรงงานประกอบรถยนต์
- (๑๔) คณะกรรมการดำเนินการโรงงานสารส้ม
- (๑๕) คณะกรรมการพิจารณารายละเอียดในข้อเสนอของบริษัทที่ขอตั้งโรงงานถลุงเหล็ก
- (๑๖) คณะกรรมการโรงงานผลิตเครื่องเคลือบดินเผา
- (๑๗) คณะกรรมการเกี่ยวกับการพลังงานปรมาณู
- (๑๘) คณะกรรมการปรับปรุงการผลิตแป้งมันสำปะหลัง
- (๑๙) คณะกรรมการพิจารณาโครงการกระดาศไทย ของบริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ จำกัด
- (๒๐) คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรม
- (๒๑) คณะกรรมการอำนวยการโรงงานสุรา
- (๒๒) คณะกรรมการอำนวยการองค์การเหมืองแร่
- (๒๓) คณะกรรมการจัดการองค์การน้ำตาลไทย
- (๒๔) คณะกรรมการอำนวยการอุตสาหกรรม ประจำกระทรวงอุตสาหกรรม

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า คณะกรรมการบางคณะก็ได้ปฏิบัติงานลุล่วงไปตามความมุ่งหมายแล้ว จึงได้มีมติให้ยุบเลิกเสีย และหลังจากนั้นก็ยังมีการพิจารณายุบเลิกคณะกรรมการ ซึ่งหมดความจำเป็นอีกหลายคณะ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๑ กระทรวงอุตสาหกรรมมีคณะกรรมการเกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรมที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตั้งต่อไปนี้ คือ

- (๑) คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรม

- (๒) คณะกรรมการเกี่ยวกับการพลังงานปรมาณู
- (๓) คณะกรรมการอำนวยการโรงงานสุรา
- (๔) คณะกรรมการจัดการองค์การน้ำตาลไทย
- (๕) คณะกรรมการอำนวยการองค์การเหมืองแร่
- (๖) คณะกรรมการพิจารณาให้สิทธิทำเหมืองแร่
- (๗) คณะกรรมการจัดการโรงงานสารส้ม
- (๘) คณะกรรมการพิจารณาโครงการกระดาษไทยของบริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ จำกัด
- (๙) คณะกรรมการโรงงานผลิตเครื่องเคลือบดินเผา

กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๐๒ — ๒๕๐๖

เมื่อได้มีการปฏิวัติขึ้น เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ คณะปฏิวัติได้ออกประกาศฉบับที่ ๓๓ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๐๑ เกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมไว้ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้คือ

(๑) แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๔๙๗ บางมาตราโดยวางข้อกำหนด หลักการ และเงื่อนไขใหม่ เพื่อชักจูงใจให้นักธุรกิจ ทั้งที่เป็นคนไทยและคนต่างประเทศ มาลงทุนประกอบอุตสาหกรรมขึ้นในประเทศไทย

(๒) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมให้มากขึ้น คณะปฏิวัติให้คำมั่นเป็นหลักประกันความมั่นคงของการลงทุนในประเทศไทยว่า การลงทุนไม่ว่าจะเป็นของคนไทยก็ดี หรือคนต่างชาติก็ดี ในกิจการอุตสาหกรรมโดยทั่วไปจะกระทำได้โดยมีสิทธิเท่าเทียมกัน และรัฐบาลจะไม่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นใหม่เพื่อแข่งขันกับอุตสาหกรรมของเอกชน และจะไม่โอนกิจการอุตสาหกรรมของเอกชนมาเป็นของรัฐบาลเป็นอันขาด

(๓) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมขึ้นในประเทศไทย นอกจากกิจการซึ่งจำต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยกิจการนั้น ๆ เช่น การผลิตสุรา เมรัยและเบียร์ การไฟฟ้า

การทำดอกไม้เพลิง ฯลฯ เหล่านี้เป็นอาทิแล้ว คณะปฏิวัติได้วางหลักการส่งเสริมออกเป็น ๒ อย่าง คือ การส่งเสริมทั่วไปอย่างหนึ่ง กับ การส่งเสริมเฉพาะกรณีอีกอย่างหนึ่ง

กิจการอุตสาหกรรมประเภทใดที่ได้รับการส่งเสริม นั้น คือ กิจการอุตสาหกรรมที่ได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกา ให้ได้รับการส่งเสริมไว้แล้ว และที่จะได้ออกประกาศให้ได้รับการส่งเสริมเป็นคราว ๆ ไป

(๔) อุตสาหกรรมใดที่ได้ประกาศว่าเป็นอุตสาหกรรมประเภทส่งเสริม และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนั้นได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการให้ประกอบได้แล้ว จะได้รับการส่งเสริม ดังนี้ คือ

ก. งดไม่เก็บอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร ส่วนประกอบและอุปกรณ์ที่นำเข้ามาใช้ในกิจการอุตสาหกรรม

ข. ในกรณีที่การประกอบอุตสาหกรรมเป็นบริษัทห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ในระยะเวลาเริ่มกิจการ จะได้รับการงดเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ซึ่งได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์อันเป็นผลผลิตจากงานอุตสาหกรรมนั้นในระยะเวลา ๒ ถึง ๕ ปี

ค. จะส่งเสริมและอนุญาตให้ส่งผลิตภัณฑ์ซึ่งผลิตได้จากโรงงานเป็นสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ และในกรณีที่ส่งผลิตภัณฑ์จากโรงงานเป็นสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศหากได้มีการเรียกเก็บภาษีศุลกากรขาเข้าสำหรับวัสดุที่นำมาใช้ในการอุตสาหกรรมจากต่างประเทศไว้แล้ว ก็คืนเงินให้ ๗/๘ ของภาษีที่ได้เรียกเก็บเฉพาะสำหรับส่วนที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ที่ส่งออกนอกประเทศ

ง. อนุญาตให้นำเงินออกนอกประเทศเป็นเงินตราต่างประเทศได้ในเมื่อเงินนั้นเป็นเงินทุน หรือผลกำไรอันเกิดจากเงินทุนที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ภายหลังจากที่ได้เสียภาษีอากรตามกฎหมายแล้ว

จ. อนุญาตให้ช่างฝีมือและผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้เชี่ยวชาญในกิจการอุตสาหกรรมที่จะมาดำเนินการในประเทศไทย เข้าประเทศไทยได้ตามความจำเป็น นอกเหนืออัตราควบคุมกำหนดจำนวนคนเข้าเมือง

(๕) นอกเหนือจากการส่งเสริมดังกล่าวข้างบนแล้วคณะกรรมการที่ปรึกษาเศรษฐกิจอาจตกลงให้ได้รับการส่งเสริมดังต่อไปนี้ได้อีกด้วย คือ

ก. งดหรือจะลดการเก็บภาษีศุลกากรขาเข้าสำหรับวัสดุที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินกิจการอุตสาหกรรมและจำต้องส่งเข้ามาจากต่างประเทศ รวมทั้งวัสดุที่ใช้สิ้นเปลืองไปในกิจการอุตสาหกรรมในกำหนดระยะเวลาอันเหมาะสม

ข. งดหรือลดการเก็บภาษีศุลกากรขาออกสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ส่งเป็นสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศในกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม

ค. ได้รับความคุ้มครองกิจการอุตสาหกรรม โดยห้ามหรือขึ้นภาษีสินค้าขาเข้าสำหรับสินค้าชนิดเดียวกันกับที่ผลิตได้จากโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทยเข้ามาในประเทศภายในระยะเวลาอันเหมาะสม

ง. ได้รับความคุ้มครอง โดยห้ามการประกอบกิจการชนิดเดียวกันภายในระยะเวลาอันเหมาะสม

(๖) ตั้งคณะกรรมการชั้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการที่ปรึกษาเศรษฐกิจ” ทำหน้าที่พิจารณาเรื่องราวที่จะมีผู้ยื่นคำร้องขอรับการส่งเสริมอุตสาหกรรมตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ และให้คณะกรรมการนี้อำนาจบริหารงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๔๙๗ ด้วย

ต่อมาเมื่อได้มีการจัดตั้งรัฐบาลเป็นการถาวรแล้ว รัฐบาลจึงได้ออกพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๔๙๗ และตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๐๓ ขึ้นแทน ตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่ อำนาจการพิจารณาส่งเสริมให้ผู้ลงทุนประกอบกิจการอุตสาหกรรมมากขึ้น เป็นอำนาจหน้าที่ของ “คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม” ซึ่งขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีซึ่งมีฐานะเป็นประธานกรรมการด้วย

การบริหารงานเกี่ยวกับการเศรษฐกิจของประเทศของรัฐบาลคณะนี้ ได้ดำเนินไปตามแผนและโครงการเศรษฐกิจ ซึ่งสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติได้จัดทำขึ้นสำหรับระยะ ๖ ปีแรก คือระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๔ — ๒๕๐๙ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับนี้ ได้มีพระบรมราช-

โครงการโปรดเกล้า ฯ ประกาศใช้เป็นแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๓

นโยบายของการพัฒนาเศรษฐกิจตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติระยะแรก ซึ่งเกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรม มีดังต่อไปนี้คือ

“อุตสาหกรรม

(๑) ส่งเสริมการลงทุนของเอกชนในด้านอุตสาหกรรม โดยเฉพาะกิจการที่ใช้วัตถุดิบในประเทศเป็นส่วนใหญ่ กิจการที่มีความต้องการผลิตภัณฑ์ในประเทศมาก ทั้งนี้ โดยคำนึงว่า กิจการที่ได้รับการส่งเสริมนั้นสามารถผลิตสิ่งของได้มีปริมาณมาก มีคุณภาพดีเท่าเทียมกับของต่างประเทศ ใช้วิธีการผลิตอันมีประสิทธิภาพและให้สามารถตั้งตัวได้ภายในระยะเวลาพอสมควร

(๒) รัฐไม่ประกอบกิจการชิ้นใหม่ อันเป็นการแข่งขันกับเอกชน ส่วนกิจการที่รัฐอำนวยความสะดวกอยู่แล้วก็จะจัดการให้บังเกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น

(๓) ส่งเสริมการค้นคว้าและสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์แก่การอุตสาหกรรม โดยเฉพาะคือ การสำรวจแหล่งแร่ และการสำรวจธรณีวิทยา

(๔) จัดให้มีการฝึกและอบรม เพื่อให้มีผู้ชำนาญงานและช่างฝีมือ ตามความต้องการของกิจการอุตสาหกรรม

(๕) ส่งเสริมการอุตสาหกรรมในครอบครัว โดยการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการใหม่ ๆ และช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าประเภทนี้”

นอกจากนั้น ก็ได้กำหนดแนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาการด้านอุตสาหกรรมในส่วนที่เป็นงานในหน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรมไว้ดังนี้

“(๑) การสำรวจ แร่ น้ำ และธรณีฟิสิกส์

การสำรวจเพื่อหาแหล่งและปริมาณของ แร่ น้ำ และการสำรวจธรณีฟิสิกส์ เป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้นของพัฒนาการเศรษฐกิจ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงอันจำเป็นต่าง ๆ เกี่ยวกับ

ทรัพยากรธรรมชาติอันจะเป็นพื้นฐานของการพิจารณาแนวทางการพัฒนาการเศรษฐกิจ และจัดทำโครงการพัฒนาการเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ขณะนี้การสำรวจทางธรณีฟิสิกส์และการสำรวจแร่ในประเทศไทยยังได้ทำไปน้อยมาก หากการสำรวจเหล่านี้ได้ทำกว้างขวางยิ่งขึ้น ก็จะช่วยให้ทราบแหล่งและปริมาณของทรัพยากรธรรมชาติสำคัญ ๆ อันจะเป็นการช่วยให้เกิดการผลิตในด้านต่าง ๆ ได้กว้างขวางขึ้น ในบรรดาโครงการต่าง ๆ ด้านอุตสาหกรรมจะถือว่าการสำรวจแร่ น้ำ และธรณีฟิสิกส์ มีความสำคัญเป็นอันดับแรก และจะได้รับการส่งเสริมให้ดำเนินงานไปจนเต็มกำลังของเจ้าหน้าที่ การสำรวจแร่นั้นในเมื่อมีงบประมาณและเจ้าหน้าที่จำนวนจำกัด ก็จะทำการสำรวจแร่ชนิดที่เล็งเห็นว่าจะมีผลในการขยายกิจการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ เช่น แร่ฟอสเฟต โปแตสเซียม เกลือธรรมชาติ บ็อกไซต์ และทองแดง เป็นต้น นอกจากนั้น เมื่อการคมนาคมสะดวกขึ้น เอกชนก็จะมีส่วนช่วยทำการสำรวจแร่ให้กว้างขวางขึ้นยิ่งกว่าปัจจุบัน การสำรวจน้ำบาดาลก็เป็นกิจการที่เป็นผลดีแก่พัฒนาการเศรษฐกิจอย่างมากเช่นกัน เพราะปรากฏว่าในท้องที่ชนบทหลายจังหวัดขาดแคลนน้ำใช้และบริโภค โครงการสำรวจน้ำบาดาลนี้ ขณะนี้ได้ดำเนินอยู่แล้วในภาคอีสานโดยความช่วยเหลือของต่างประเทศ ในโอกาสต่อไปเมื่อต่างประเทศเลิกการช่วยเหลือ (ประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๕) รัฐบาลไทยจะดำเนินงานต่อไป และขยายขอบเขตการดำเนินงานให้รวมถึงท้องที่กั้นดารน้ำในภาคอื่น ๆ ด้วยการดำเนินงานตามโครงการนี้จะช่วยให้เกิดผลทางพัฒนาการเศรษฐกิจสำคัญ ๆ สามประการ คือ ได้มีการสำรวจทางธรณีวิทยา มีการสำรวจแหล่งน้ำบาดาล และได้ น้ำจากบ่อน้ำบาดาล สำหรับประชาชนใช้สอยและบริโภค โดยเหตุนี้กระทรวงอุตสาหกรรม (กรมโลหกิจ) กระทรวงสาธารณสุข (กรมอนามัย) และกระทรวงมหาดไทย (กรมมหาดไทย) จำต้องร่วมกันดำเนินงานอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทย ก็มีความประสงค์จะช่วยให้ประชาชนในท้องที่ชนบทที่กั้นดารน้ำได้มีบ่อน้ำบาดาลใช้อยู่แล้ว

ส่วนการสำรวจธรณีฟิสิกส์ทั่วประเทศนั้น ก็เป็นกิจการสำคัญและจำเป็นที่จะต้องดำเนินงานขยายขอบเขตของการสำรวจออกไป แต่การดำเนินงานนี้ควรขอความช่วยเหลือจาก

ต่างประเทศ เพราะยังต้องการความรู้ความชำนาญและอุปกรณ์จากต่างประเทศอยู่มาก

(๒) การวิเคราะห์และวิจัยทางวิทยาศาสตร์

งานวิเคราะห์และวิจัยทางวิทยาศาสตร์เป็นกิจการที่จำเป็นเพื่อทดสอบมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าอุตสาหกรรม และค้นหาวิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ทางอุตสาหกรรมให้ได้ผลมากขึ้น กิจการนี้เป็นงานที่จะได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินไปตามโครงการ โครงการอีกโครงการหนึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกัน คือ โครงการพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ โครงการนี้จะได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินไปตามวิธีการที่กำหนดไว้ในโครงการเช่นกัน ในปัจจุบันและตลอดระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๖ กิจการที่จะทำตามโครงการพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ จะมีลักษณะเป็นการวิจัยและฝึกเจ้าหน้าที่ อันเป็นการเตรียมรากฐานไว้สำหรับการใช้พลังงานปรมาณูในกิจการต่าง ๆ อย่างกว้างขวางในอนาคต

(๓) การส่งเสริมอุตสาหกรรม

งานส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นงานที่กว้างขวางและเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่งในเมื่อรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรม หลายกระทรวงจะมีส่วนในการร่วมดำเนินงานส่งเสริมอุตสาหกรรม เอกชนจึงจะสามารถขยายการประกอบกิจการอุตสาหกรรมได้กว้างขวางและรวดเร็ว กระทรวงอุตสาหกรรมมีภาระรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการผลิตวัตถุดิบและวิชาการด้านอุตสาหกรรม เพื่อนำออกเผยแพร่ให้ทราบกันทั่วไป กระทรวงเกษตรมีภาระส่งเสริมปริมาณ คุณภาพ และมาตรฐานของพืชผลสัตว์และของป่า ให้เหมาะสมกับการขยายตัวของกิจการอุตสาหกรรม กระทรวงเศรษฐการมีภาระในการช่วยให้ความคุ้มครองสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ โดยการจำกัดสินค้าขาเข้าบางประเภทมีระยะเวลาจำกัดหรือโดยวิธีอื่น ๆ กระทรวงคมนาคมมีภาระในการจัดบริการความสะดวกในการขนส่ง กระทรวงมหาดไทยและเทศบาลมีภาระในการจัดบริการสาธารณูปโภค เช่น พลังงานไฟฟ้า ประปา และแหล่งอุตสาหกรรม ให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม กระทรวงการคลังมีภาระปรับปรุงประเภทและอัตราภาษีอากรให้เหมาะสมแก่การขยายตัวของอุตสาหกรรม และคณะกรรมการพิจารณาเรื่องการลงทุน มีภาระพิจารณาให้ความช่วยเหลือและความคุ้มครองแก่กิจการ

อุตสาหกรรมบางประเภทที่สำคัญ ๆ นอกจากนี้ รัฐบาลอาจส่งเสริมกิจการอุตสาหกรรมโดยวิธีอื่น ๆ อีก เช่น การจัดให้มีแหล่งให้กู้ยืมเงิน (บริษัทเงินทุนเพื่ออุตสาหกรรม) ศูนย์เผยแพร่แหล่งและแนะนำทางวิชาการ และการให้ความคุ้มครองผู้ที่ประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใหม่ ๆ เป็นต้น

ในขณะนี้ รัฐบาลมีส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินงานเหล่านี้อยู่แล้ว หากการประสานงานระหว่างส่วนราชการเหล่านี้มีมากยิ่งขึ้น ก็ย่อมช่วยให้พัฒนาการด้านอุตสาหกรรมดำเนินไปได้โดยรวดเร็ว

ในบรรดาโครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมนั้น การสำรวจวัตถุดิบและอุตสาหกรรมน่า จะได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินไปเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวัตถุดิบ และอุตสาหกรรมมา เผยแพร่แก่ผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรม รวมทั้งผู้ประกอบการอุตสาหกรรม แต่ก่อนที่จะลงมือสำรวจ จะได้ศึกษาวิธีการให้ละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงอันจะเกิดประโยชน์จริงจังก่อน ส่วนการดำเนินงานศูนย์กลางออกแบบจะได้ทำขึ้น โดยความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้

นอกจากโครงการดังกล่าวแล้ว ยังมีมาตรการที่รัฐบาลจะได้จัดทำเพื่อช่วยให้การอุตสาหกรรมก้าวหน้ากว้างขวางขึ้นในระยะของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ คือ

(๑) จัดให้มีศูนย์ที่เหมาะสมสำหรับเผยแพร่วิชาการด้านอุตสาหกรรม และข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมแก่ผู้ประกอบการทั้งหมด ทั้งนี้ อาจทำได้โดยการปรับปรุงส่วนราชการที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันให้มีหน้าที่ และมีประสิทธิภาพเหมาะสมแก่การปฏิบัติงานนี้ และอาจขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศมาร่วมวางรูปงานกับช่วยเหลือทางวิชาการได้ระยะเวลาหนึ่ง

(๒) แหล่งให้กู้ยืมสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ คือบริษัทเงินทุนเพื่ออุตสาหกรรม แต่บริษัทเหล่านี้ยังมีทุนน้อย ไม่พอแก่ความต้องการของอุตสาหกรรมเมื่อบริษัทได้ดำเนินงานไปเป็นที่มั่นคงแล้วอาจพิจารณาช่วยให้บริษัทได้มีเงินสำหรับให้กู้ยืมเพิ่มมากขึ้น

(๓) อำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ด้วยการจัดหาที่ตั้งโรงงานอันมีบริการคมนาคมและสาธารณูปโภคพร้อมเพียง

(๔) นโยบายพัฒนาการด้านอุตสาหกรรมที่สำคัญได้แก่การส่งเสริมให้เอกชนลงทุนในกิจการอุตสาหกรรม เพื่อให้การส่งเสริมดังกล่าวบรรลุผลสมความมุ่งหมาย รัฐบาลจึงไม่ประกอบกิจการขึ้นใหม่หรือขยายกิจการอุตสาหกรรมที่รัฐอำนวยการอยู่ในปัจจุบัน ในเมื่อการกระทำนั้น ๆ เป็นการแข่งขันกับกิจการที่เอกชนกระทำอยู่ นอกจากนี้ กิจการอุตสาหกรรมใดที่สมควรจะให้เอกชนร่วมทุนด้วยหรือขายให้กับเอกชนก็จะได้พิจารณาจัดการไป เพื่อประโยชน์แห่งการก้าวหน้าของกิจการนั้น ๆ”

ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ระยะแรก คือ พ.ศ. ๒๕๐๔—๒๕๐๖ นี้ สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติได้ตั้งงบประมาณสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมไว้ดังต่อไปนี้คือ

พ.ศ. ๒๕๐๔ ยอดเงิน ๑๘.๑๓ ล้านบาท

พ.ศ. ๒๕๐๕ ยอดเงิน ๒๓.๖๑ ล้านบาท

พ.ศ. ๒๕๐๖ ยอดเงิน ๒๑.๒๓ ล้านบาท

โดยแยกงบประมาณตามโครงการที่รับเข้าเป็นโครงการพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติตั้งนกรมโลหกิจ

พ.ศ. ๒๕๐๔ งบประมาณ ๑๗.๑๓ ล้านบาท

พ.ศ. ๒๕๐๕ งบประมาณ ๒๒.๖๑ ล้านบาท

พ.ศ. ๒๕๐๖ งบประมาณ ๒๑.๒๓ ล้านบาท

สำหรับโครงการดังต่อไปนี้

(๑) โครงการสำรวจน้ำบาดาลทั่วประเทศ

(๒) โครงการสำรวจแร่ลุ่มแม่น้ำโขง

(๓) โครงการสำรวจแร่และวัตถุดิบ

ก. การสำรวจโลหะ

ข. การสำรวจแร่ทองแดง

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้รับงบประมาณสำหรับโครงการสำรวจวัตถุดิบและอุตสาหกรรม ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๐๔ งบประมาณ ๑ ล้านบาท

พ.ศ. ๒๕๐๕ งบประมาณ ๑ ล้านบาท

งบประมาณนี้เป็นงบประมาณตามที่จัดสรรไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ แต่ยังมีโครงการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมของกระทรวงอุตสาหกรรมอีกหลายโครงการที่สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติไม่ถือว่าเป็นโครงการพัฒนาการเศรษฐกิจโดยตรง และไม่ได้จัดสรรงบประมาณไว้ให้ แต่ได้ให้ความสนับสนุนในการที่จะขอตั้งงบประมาณทางสำนักงบประมาณ เช่น โครงการวิเคราะห์วิจัยทางวิทยาศาสตร์ โครงการพลังงานปรมาณูเพื่อสันติของกรมวิทยาศาสตร์ โครงการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการบริหารงานอุตสาหกรรมและจัดการทั่วไปของกรมโรงงานอุตสาหกรรมกับโครงการศูนย์การออกแบบของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นต้น ทั้งนี้ เพราะโครงการที่กล่าวมานี้จะเป็นผลดีแก่การพัฒนาเศรษฐกิจต่อไป

ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๒ จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๖ กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ

การจัดตั้งศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย

เพื่อให้การปฏิบัติงานได้บรรลุผลตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงอุตสาหกรรม ในระยะนี้จึงมีนโยบายเน้นหนักไปในการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมในส่วนของเอกชน โดยวิธีอำนวยความสะดวกที่จำเป็นและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานอุตสาหกรรมให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทุกประเภทและทุกขนาด สำหรับบริการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการบริหารงานอุตสาหกรรมและจัดการทั่วไปนั้น ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๐—๒๕๐๕ กรมโรงงานอุตสาหกรรม โดยความร่วมมือขององค์การกรรมระหว่างประเทศ (ILO) ภายใต้แผนการช่วยเหลือทางวิชาการขององค์การสหประชาชาติ ได้จัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ชั้นผู้บังคับบัญชาของโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชนตามระบบ T.W.I. (Training Within

Industry) กับจัดให้มีการฝึกอบรมในระยะสั้น ๆ สำหรับการเพิ่มผลผลิตขึ้นด้วย การฝึกอบรมทั้งสองอย่างนี้ปรากฏว่ามีโรงงานอุตสาหกรรม และบริษัทห้างร้านเอกชนสนใจส่งเจ้าหน้าที่มาฝึกอบรมกันเป็นจำนวนมาก กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาเห็นว่าเป็นการสมควรจะจัดตั้งเป็นสถาบันฝึกอบรมในเรื่องการจัดการแขนงต่าง ๆ และการเพิ่มผลผลิตเป็นการถาวรได้ จึงได้เสนอของบประมาณจากรัฐบาลสำหรับการจัดตั้งสถาบันดังกล่าว และขอให้รัฐบาลขอความช่วยเหลือไปยังกองทุนพิเศษสหประชาชาติในเรื่องผู้เชี่ยวชาญที่จะมาดำเนินงานการฝึกอบรมกับสิ่งอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการฝึกอบรมทั้งหมดด้วย ซึ่งต่อมาในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๐๕ ก็ได้มีการลงนามในข้อตกลงจัดตั้งศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทยขึ้นระหว่างรัฐบาลไทย (โดยนายบุญ เกียรติไชย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นผู้แทน) กับกองทุนพิเศษสหประชาชาติ (ซึ่งมีนาย ที.อี. พิกอท รองผู้อำนวยการโปรแกรมของกองทุนพิเศษสหประชาชาติประจำภาคตะวันออกเฉียงใต้ และนายดับลิว.ที.อัสติง หัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญองค์การกรรมกรระหว่างประเทศประจำโครงการเพิ่มผลผลิต เป็นผู้แทน) ตามข้อตกลงนี้องค์การสหประชาชาติจะให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการจัดตั้งและดำเนินงานของศูนย์เพิ่มผลผลิตเป็นระยะเวลา ๕ ปี (จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๐) ความรับผิดชอบในการบริหารและการดำเนินงานทั่วไป ขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ซึ่งเป็นคนไทย ส่วนองค์การกรรมกรระหว่างประเทศซึ่งเป็นสำนักงานตัวแทนบริหารขององค์การสหประชาชาติ ได้ส่งคณะผู้เชี่ยวชาญมาประจำอยู่ที่ศูนย์เพิ่มผลผลิตในฐานะเป็นผู้ให้การฝึกอบรมและให้คำปรึกษาแนะนำ การบริหารงานของศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทยนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมได้มอบให้อยู่ภายใต้ความดูแลของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ติ๊กที่ทำงานของศูนย์เพิ่มผลผลิตสร้าง ขึ้นอยู่ทางด้านหลังตึกกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นอาคาร ๓ ชั้น สร้างเสร็จเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๐๖

การควบคุมโรงงานกลั่นน้ำมันของบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด

เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๐๓ รัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่าน้ำมันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศ เพราะมีผลโดยตรงต่อการสาธารณสุข โภค การคมนาคม และวิสาหกิจอุตสาหกรรมอื่น ๆ ควร

สนับสนุนให้บริษัทเอกชนตั้งโรงงานกลั่นน้ำมันขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีแก่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมากจึงได้ออกประกาศให้ผู้ประสงค์จะจัดสร้างและประกอบกิจการโรงงานกลั่นน้ำมันยื่นความจำนงต่อทางราชการ ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๐๔ อนุมัติให้กระทรวงอุตสาหกรรมทำสัญญาอนุญาตให้บริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทยจำกัดตั้งโรงงานกลั่นน้ำมันขึ้นได้ โดยมีเงื่อนไขสำคัญ ๆ ดังนี้

๑. เมื่อบริษัทได้ดำเนินงานไปครบ ๑๐ ปีแล้ว กรรมสิทธิ์ ในทรัพย์สินของโรงงานกลั่นน้ำมัน จะต้องตกเป็นของรัฐ
๒. ในระหว่างที่บริษัท ฯ เปิดดำเนินงานแล้วแต่ละปี รัฐบาลมีสิทธิได้รับส่วนแบ่ง ๒๕ % ของผลกำไรสุทธิ
๓. ขนาดของโรงงานกลั่นน้ำมันต้องไม่ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ บาเรลต่อวัน
๔. บริษัท ฯ จะได้รับสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อการอุตสาหกรรมทุกประการ
๕. บริษัท ฯ จะต้องสร้างโรงงานกลั่นน้ำมันตามข้อ ๓ ให้เสร็จเรียบร้อยและดำเนินงานได้ภายในสามปีหลังจากที่ได้ลงนามในสัญญา

กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้ลงนามในสัญญากับบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๐๔ ต่อมาบริษัท ฯ ได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุน เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๐๔

เพื่อควบคุมการดำเนินงานของบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้ตั้งหน่วยงานขึ้นในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงเป็นการภายใน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นต้นมาโดยเรียกว่า “ **หน่วยงานโรงกลั่นน้ำมัน** ” มีหน้าที่ควบคุมให้บริษัท ฯ ปฏิบัติการให้เป็นไปตามสัญญาที่ทำไว้ และพิจารณา ศึกษา สืบรวจและวิเคราะห์สภาพทางเทคนิคและเศรษฐกิจอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมัน เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมันในอนาคต กับเตรียมการรับงานจากบริษัท ฯ เมื่อสิ้นสุดสัญญาแล้ว

บริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด จัดการสร้างโรงงานกลั่นน้ำมันขึ้นที่ตำบลทุ่งสุขลา

อำเภอศรีราชา (ก.ม. ๑๒๔ ถนนสุขุมวิท) จังหวัดชลบุรี มีขนาดวันละ ๓๖,๐๐๐ บาเรล สร้างเสร็จเปิดดำเนินงานได้ตามสัญญา ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๐๗ เป็นต้นมา รายได้ ที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้รับแบ่งมา มีดังนี้

พ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นจำนวนเงิน ๕,๔๒๒,๑๘๘.๐๔ บาท

พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้รับเพิ่มขึ้นอีกเป็น ๒๕,๙๓๒,๐๑๐.๐๐ บาท

การตราพระราชบัญญัติอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย พ.ศ. ๒๕๐๔

ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๒—๒๕๐๓ ปรากฏว่าการอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย ต้อง ประสบกับความยุ่งยากหลายประการ ทั้งในด้านชาวไร่อ้อย และเจ้าของโรงงานน้ำตาล รัฐบาล จึงได้ตราพระราชบัญญัติอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย พ.ศ. ๒๕๐๔ ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ เพื่อประโยชน์แก่การช่วยเหลือการทำไร่อ้อย และผลิตน้ำตาลทรายให้ได้ผลดียิ่งขึ้น อันจะเป็นผลดีในทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้ รักษาการตามพระราชบัญญัติ และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงเพื่อ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

เพื่อให้การได้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดตั้ง “กองทุนสงเคราะห์อุตสาหกรรมน้ำตาลทราย” ขึ้นโดยใช้เงินสงเคราะห์ที่เรียกเก็บจาก เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลตามพระราชบัญญัติ สำหรับเป็นทุนใช้จ่ายในการสงเคราะห์ การทำไร่อ้อยและการผลิตน้ำตาลทรายให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และในการบริหารงานกองทุนสงเคราะห์ อุตสาหกรรมน้ำตาลทรายนี้ ได้มอบให้ คณะกรรมการอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย ซึ่งได้ กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติเป็นผู้ดำเนินงาน คณะกรรมการนี้ประกอบด้วยปลัดกระทรวง อุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตร ปลัดกระทรวงเศรษฐกิจ อธิบดี กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมกสิกรรม ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์อุตสาหกรรมน้ำตาลทราย เป็นกรรมการโดยตำแหน่งกับกรรมการอื่นที่ คณะรัฐมนตรีจะได้แต่งตั้งขึ้นอีกไม่เกิน ๔ คน

สำหรับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์อุตสาหกรรมน้ำตาลทรายนั้น เพื่อเป็นการประหยัดก็ได้ขอยืมใช้อาคารขององค์การน้ำตาลไทย ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนหลวง พระนคร เป็นสำนักงาน และสำนักงานนี้ได้เริ่มเปิดดำเนินงานตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๔ เป็นต้นมา

การประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ เพิ่มเติม

เพื่อให้การจดทะเบียนและดำเนินการควบคุมโรงงานทุกชนิดในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ เพิ่มเติมขึ้นอีกจนทั่วพระราชอาณาจักร รัฐบาลจึงได้ตราพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ ขึ้น ๒ ฉบับคือ ฉบับแรกประกาศเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๓ ใช้บังคับแก่โรงงานทุกชนิดในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ เพิ่มเติมขึ้นอีก ๑๖ จังหวัด และฉบับที่ ๒ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ ใช้บังคับแก่โรงงานทุกชนิดในท้องที่จังหวัดที่เหลืออีก ๒๖ จังหวัด ตั้งแต่วันตั้งแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ เป็นต้นมา พระราชบัญญัติโรงงาน จึงใช้บังคับแก่โรงงานรวม ๑๑๐ ประเภท ในท้องที่ทุกจังหวัดในประเทศไทย และงานของกองควบคุมโรงงาน ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ก็เพิ่มปริมาณขึ้นกว่าเดิมมากมาย

การริเริ่มงานนิคมอุตสาหกรรม

โดยที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาเห็นว่า ที่ดินที่จะใช้ในการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้กับจังหวัดพระนครและธนบุรี นับว่าเป็นปัญหาสำคัญของผู้ที่จะริเริ่มประกอบวิสาหกิจอุตสาหกรรมขึ้นใหม่ หรือคิดจะปรับปรุงขยายโรงงานให้เป็นหลักฐานมั่นคงยิ่งขึ้น เพราะมีราคาแพงและหาที่ซึ่งเหมาะสมสำหรับใช้เป็นโรงงานอุตสาหกรรมไม่ใคร่จะได้ จึงได้ดำริที่จะหาทางช่วยเหลือส่งเสริมผู้ประกอบการ โดยการจัดหาที่ดินในทำเลที่เหมาะสมตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมขึ้น และจัดให้มีการสาธารณูปโภค กับสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับกิจการดำเนินงานของโรงงานให้พร้อมเสร็จ แล้วให้ผู้ประกอบการได้เช่าที่ดินตั้งโรงงานในราคาต่ำ หรือมิฉะนั้นก็จัดให้มีการเช่าซื้อที่ดินของนิคมอุตสาหกรรม

ไปเสียทีเดียว กระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอข้อคิดเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๐๔ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ อนุมัติให้กระทรวงอุตสาหกรรมจัดซื้อที่ดินเพื่อจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมได้ในวงเงิน ๑๖ ล้านบาท โดยในขั้นต้นให้ใช้เงินของโรงงานสุราไปก่อน แล้วจึงให้ตั้งงบประมาณชุดใช้เป็นรายปีไป

กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้ตั้งคณะกรรมการพิจารณาจัดซื้อที่ดินเพื่อจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้น โดยมีรองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม (นายป๋วย โรจนบุรานนท์) เป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการฯ ได้เริ่มดำเนินงานจัดซื้อที่ดินที่ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี (ถนนพหลโยธิน ก.ม. ๔๐.๗) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๖ จึงยุติการซื้อ ได้ที่ดินทั้งสิ้น ๒,๔๓๐ ไร่ เป็นค่าที่ดิน ๑๐.๗ ล้านบาท

ในการปรับปรุงที่ดินที่จัดซื้อแล้วนี้ให้เป็นนิคมอุตสาหกรรม จะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำโครงการเสนอต่อสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๗ และได้รับอนุมัติในหลักการจากคณะรัฐมนตรี ให้ปรับปรุงที่ดินที่จัดซื้อไว้แล้วนี้ให้เป็นเขตอุตสาหกรรม และเขตที่อยู่อาศัย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง (พ.ศ. ๒๕๑๐—๒๕๑๔) แล้ว เมื่อได้รับงบประมาณกระทรวงอุตสาหกรรมจะได้เริ่มดำเนินการต่อไป

งานการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม

นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๒ เป็นต้นมา การพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมในหน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรมได้เน้นหนักไปในด้านการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม ซึ่งมีความหมายรวมทั้งอุตสาหกรรมในครอบครัวและอุตสาหกรรมหัตถกรรมด้วย งานการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม ซึ่งเป็นหน้าที่ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในระยะนี้ได้แบ่งงานออกเป็น ๔ อย่างด้วยกัน คือ

๑. การสำรวจเพื่อหาสถิติและข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสำหรับเป็นหลักประกอบการพิจารณาส่งเสริมอุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้า
๒. การให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการเกี่ยวกับการผลิต

- ๓. การให้ความช่วยเหลือทางด้านการตลาด
- ๔. การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน

๑. การสำรวจเพื่อหาสถิติและข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรม

ใน พ.ศ. ๒๕๐๒ กระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอโครงการการสำรวจข้อมูลของอุตสาหกรรมไปให้สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติพิจารณา ซึ่งต่อมาสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ได้รับโครงการนี้ไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ระยะแรก (พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๖) โดยตั้งงบประมาณการดำเนินงานไว้ให้ ๑ ล้านบาท ในการนี้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นกรมเจ้าหน้าที่ได้เตรียมการสำรวจตั้งแต่นั้นปี พ.ศ. ๒๕๐๖ และลงมือทำการสำรวจทั่วประเทศเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๐๖ งานสำรวจเสร็จเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๐๖ ต่อจากนั้นจึงจัดรวบรวมตัวเลขสถิติ และจัดพิมพ์ไว้เป็นหลักฐานเสร็จเรียบร้อยในปี พ.ศ. ๒๕๐๗

นอกจากการสำรวจนี้แล้วยังมีงานการสำรวจค้นคว้าวัตถุดิบและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นงานประจำของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมอยู่แล้ว เช่น การสำรวจค้นคว้าเกี่ยวกับการผลิตน้ำตาล การผลิตกระดาษด้วยมือ อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผา อุตสาหกรรมน้ำมันพืช และอุตสาหกรรมมะพร้าว เหล่านี้เป็นต้น ก็ยังได้เริ่มงานการสำรวจอุตสาหกรรมโลหะ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นต้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะได้สถิติและข้อมูลสำหรับใช้ในการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมโลหะ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมรากฐานสำคัญในการที่จะพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมอื่น สำหรับการสำรวจค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องวัตถุดิบและอุตสาหกรรมนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมได้รับความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ (UNTAO) องค์การกรรมระหว่างประเทศ (ILO) และแผนการโคลอมโบ โดยองค์การเหล่านี้ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยดำเนินงานและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ด้วย

๒. การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมในทางวิชาการ

โดยข้อเสนอแนะขององค์การกรรมระหว่างประเทศ (ILO) ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕

กระทรวงอุตสาหกรรมได้เริ่มวางโครงการจัดตั้งสถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม (Small Industries Service Institute) ขึ้น โดยให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นเจ้าของเรื่อง สถาบันนี้จะทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมทางด้านเทคนิคการผลิต และการจัดธุรกิจโรงงาน ในการนี้องค์การกรรมระหว่างประเทศยังได้จัดส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยทำโครงการที่จะเสนอขอความร่วมมือไปยังกองทุนพิเศษสหประชาชาติ (U. N. Special Fund) ด้วย ต่อมาโครงการจัดตั้งสถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อมนี้รัฐบาลได้รับเข้าเป็นโครงการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติระยะที่สอง (พ.ศ. ๒๕๐๗ — ๒๕๐๙) และได้เสนอโครงการขอความช่วยเหลือไปยังกองทุนพิเศษสหประชาชาติในปี พ.ศ. ๒๕๐๖

๓. การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมในด้านการตลาด

การช่วยเหลือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมในด้านการตลาด และการจำหน่ายสินค้านั้น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ดำเนินงานมานานแล้ว ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนแรก เช่น ได้จัดตั้งร้านไทยอุตสาหกรรมและร้านนารายณ์ภัณฑ์ขึ้นเป็นต้น ต่อมากรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้พิจารณาเห็นว่า การที่จะหาตลาดให้แก่สินค้าของอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้นั้น จำเป็นจะต้องได้ปรับปรุงทั้งคุณภาพและแบบ (Design) ของผลิตภัณฑ์ให้สามารถชักจูงใจผู้ซื้อด้วย แต่เนื่องจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมไม่มีผู้ชำนาญในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จึงได้ขอผู้เชี่ยวชาญจากองค์การสหประชาชาติให้มาช่วยเหลือและเมื่อได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงได้จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมขึ้น ซึ่งต่อมากระทรวงอุตสาหกรรมได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีและได้รับอนุมัติงบประมาณให้ดำเนินงานได้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นต้นมา กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้จัดตั้งศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ และได้ใช้ชั้นที่ ๓ ของอาคารนารายณ์ภัณฑ์ ถนนหลานหลวง เป็นที่ทำการชั่วคราว

๔. การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมในด้านการเงิน

เพื่อเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมให้ได้กู้เงินไปลงทุน

จัดตั้งอุตสาหกรรมขึ้นใหม่ หรือปรับปรุงขยายกิจการให้ก้าวหน้าในวงเงินต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นจำนวนน้อยเกินไปสำหรับการดำเนินงานตามหลักการของบรรษัทเงินทุนเพื่อการอุตสาหกรรม รัฐบาลจึงได้อนุมัติให้ดำเนินการตามโครงการเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม ซึ่งกระทรวงการคลังและกระทรวงอุตสาหกรรมได้ร่วมกันพิจารณาจัดทำขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๐๗ (ตุลาคม ๒๕๐๖ — กันยายน ๒๕๐๗) เป็นต้นไป โดยรับโครงการนี้ไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๗ — ๒๕๑๑) และจัดสรรงบประมาณให้ปีละ ๑๐ ล้านบาท กับให้ปฏิบัติงานร่วมกับธนาคารพาณิชย์ซึ่งอยู่ในความควบคุมของรัฐบาล ซึ่งในขณะนั้นก็มีธนาคารเกษตร จำกัด และธนาคารมณฑล จำกัด

การดำเนินงานตามโครงการนี้ได้เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๐๖ เมื่อคณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๐๖ แล้ว คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ฯ ก็ได้พิจารณาวางระเบียบการดำเนินงานการให้กู้เงินตามโครงการนี้ พร้อมกันนั้นกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมก็ได้จัดตั้งสำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม ขึ้นทำหน้าที่บริหารงานตามนโยบายของคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ฯ และวิเคราะห์โครงการขอเงินทางด้านเทคนิคการผลิต การเงิน การจัดการ การตลาด และการเศรษฐกิจ สำนักงานเงินกู้ฯ ในชั้นแรกตั้งอยู่ที่ชั้น ๓ ของอาคารนารายณ์ภักดิ์ ถนนหลานหลวง และเริ่มเปิดการดำเนินงานตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๐๗ เป็นต้นมา

การพัฒนาส่งเสริมเศรษฐกิจในภาคต่าง ๆ

หลังจากเมื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ใช้แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติแล้วนับแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นต้นมา รัฐบาลก็มีนโยบายที่จะเร่งรัดพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศให้รุดหน้าไปโดยด่วน และได้พยายามแผ่กระจายความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศไปทั่วพระราชอาณาจักร โดยการตั้งคณะกรรมการพัฒนาภาคต่าง ๆ ขึ้น คือ คณะกรรมการพัฒนาภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกและภาคตะวันตก

ในคณะกรรมการพัฒนาภาคต่าง ๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้น กระทรวง

อุตสาหกรรมได้มีส่วนร่วมด้วยโดยมีผู้แทนของกระทรวงอุตสาหกรรมร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วยทุกคณะ เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นกรรมการในคณะกรรมการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นกรรมการในคณะกรรมการพัฒนาภาคเหนือและภาคใต้ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมี การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการที่จะพิจารณาเรื่องการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมในภาคต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ได้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกรมต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมให้เป็นอนุกรรมการร่วมอยู่ด้วยทุกคณะ

การปรับปรุงส่วนราชการของกระทรวงอุตสาหกรรม

เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๐๖ รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. ๒๕๐๖ ขึ้น โดยให้ยุบกระทรวงสหกรณ์ แล้วจัดตั้งกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ^๕ ขึ้นใหม่ และสำหรับกระทรวงอุตสาหกรรมนั้นตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดว่า

“หมวด ๑๓

กระทรวงอุตสาหกรรม

มาตรา ๒๙ กระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการจัด ควบคุม และส่งเสริมอุตสาหกรรม

มาตรา ๓๐ ราชการกระทรวงอุตสาหกรรมแยกเป็น

- (๑) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมโรงงานอุตสาหกรรม
- (๔) กรมวิทยาศาสตร์
- (๕) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม”

ซึ่งหมายความว่า ได้ตัดกรมโลหกิจออกไปจากส่วนราชการของกระทรวงอุตสาหกรรม

และไปตั้งเป็นกรมใหม่ขึ้นในกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ เรียกว่า “กรมทรัพย์สิน” ซึ่งตามมาตรา ๒๙, ๓๐ และ ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารของกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. ๒๕๐๖ ที่ตราไว้เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๐๖ ได้กำหนดให้โอนอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมโลหกิจ กระทรวงอุตสาหกรรม ที่มีอยู่รวมทั้งบรรดากิจการทรัพย์สิน หนี้สิน ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณไปเป็นของกรมทรัพย์สิน กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ กับให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรมเฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของกรมโลหกิจที่มีอยู่ และบรรดาอำนาจและหน้าที่ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของกรมโลหกิจ ไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติแล้วแต่กรณีด้วย

กิจการที่เกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรมของรัฐในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม

๑. เมื่อคณะปฏิวัติได้ประกาศนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมไปตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓ แล้ว คณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๐๒ ให้โอนกิจการควบคุมโรงงานสุราทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งกรมโรงงานอุตสาหกรรมบริหารงานอยู่ทั้งสิ้น เว้นแต่โรงงานสุราบางยี่ขัน ไปให้กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง ดำเนินงานต่อไป ส่วนโรงงานสุราบางยี่ขันนั้นให้บริษัทสุรามหาคุณ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทเอกชนเข้าไปดำเนินงานโดยมีอายุสัญญาเช่า ๑๐ ปี และเรียกค่าเช่าปีละ ๔๑ ล้านบาท ต่อมากระทรวงอุตสาหกรรมซึ่งมีนายบุญย์ เจริญไชย เป็นรัฐมนตรีว่าการฯ จึงได้ลงนามในสัญญาการให้เช่ากับบริษัทสุรามหาคุณ จำกัด เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๒ การควบคุมการปฏิบัติตามสัญญากระทรวงอุตสาหกรรมมอบให้เป็นหน้าที่ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม

๒. สำหรับโรงงานนำทางซึ่งกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นการชักจูงให้เอกชนจัดตั้งขึ้นบ้างนั้น ในระยะระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๒—๒๕๐๖ ก็ได้หยุดกิจการ เนื่องจากไม่ได้รับงบประมาณบ้าง หรือขายเครื่องจักรไปตามนโยบายของรัฐบาลบ้าง โรงงานที่หยุดเลิก

กิจการไปก็มี

โรงงานไทยโลหะภัณฑ์ ยุบเลิกกิจการ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๐๒

โรงงานร่วมพระนคร หยุดกิจการ เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๐๓

โรงงานทดลองเครื่องจักรประดิษฐ์ไม้ไผ่ หยุดกิจการ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๐๓

โรงงานร่วมเชียงใหม่ และโรงงานกระดาษสาเชียงใหม่ หยุดกิจการเมื่อวันที่ ๓๑

ธันวาคม ๒๕๐๓

โรงงานเข็มหมุดและคลิป ชายเครื่องจักรให้องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๐๔

โรงงานทำเครื่องหวายและจักสาน หยุดกิจการเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๐๓

โรงงานเครื่องเคลือบดินเผา หยุดกิจการเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๐๖

การก่อสร้างอาคารที่ทำงาน

เนื่องจากงานของกระทรวงอุตสาหกรรมได้ขยายตัวออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานของกองควบคุมโรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ดังนั้นระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๒—๒๕๐๖ กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้ต่อเติมอาคารและก่อสร้างอาคารเพิ่มเติมขึ้นดังต่อไปนี้ คือ

๑. ต่ออาคารซึ่งเป็นตัวตึกกระทรวงอุตสาหกรรม ด้านปีกขวาออกไป เพื่อใช้เป็นที่ทำงานของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๐๕

๒. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้รับงบประมาณปี ๒๕๐๗ (ตุลาคม ๒๕๐๖—กันยายน ๒๕๐๗) ให้สร้างตึกที่ทำการชั้นใหม่ ๑ หลัง เป็นอาคาร ๓ ชั้น ในบริเวณที่ดินของกระทรวงอุตสาหกรรมการก่อสร้างได้เสร็จเรียบร้อยลงในเดือนธันวาคม ๒๕๐๗

กระทรวงอุตสาหกรรม ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๗—ปัจจุบัน

นโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน

เมื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จอมพล ถนอม กิตติขจร ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๐๖ จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้แถลงนโยบายการบริหาร ของรัฐบาลต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๐๖ ในเรื่องเกี่ยวกับการเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมว่า

“รัฐบาลถือว่า เศรษฐกิจของประเทศเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง ฉะนั้น จึงจะได้สนใจเป็นพิเศษในการพิจารณาปรับปรุงและวางโครงการที่จะดำเนินต่อไปด้วยความระมัดระวัง และเป็นโครงการที่แน่นอนว่าสามารถดำเนินไปได้ตามกำลังของประเทศ กับทั้งจะได้ปรับปรุงมาตรการ ทั่วปวงให้เกิดประสิทธิภาพอย่างดีที่สุดเพื่อความสำเร็จตามความมุ่งหมาย

๖๓ ๖

๖๓ ๖

ในด้านอุตสาหกรรม รัฐบาลจะได้ส่งเสริมและเร่งรัดควบคู่กันไปกับการส่งเสริม เกษตรกรรมเพื่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ”

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔—๒๕๐๖—๒๕๐๙

ระยะที่สอง พ.ศ. ๒๕๐๗—๒๕๐๙

ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติระยะที่สอง (พ.ศ. ๒๕๐๗—๒๕๐๙) ได้กล่าว ถึงนโยบายและแนวทางดำเนินการพัฒนาอุตสาหกรรมไว้ดังต่อไปนี้:—

“ในการวางแผนพัฒนาของประเทศในด้านอุตสาหกรรมและเหมืองแร่ นั้น มีความมุ่งหมายที่จะดำเนินการไปในทางส่งเสริมให้การอุตสาหกรรมขยายตัวเติบโตขึ้นด้วยการริเริ่มและการลงทุนของเอกชนเป็นสำคัญ เพื่อรักษานโยบายนี้รัฐจะยึดถือแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ส่งเสริมให้เอกชนลงทุนเพื่อประกอบการอุตสาหกรรมให้มากขึ้นรวมทั้งการลงทุนจากต่างประเทศ ตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐจะไม่ตั้งกิจการอุตสาหกรรมขึ้นใหม่แข่งขันกับเอกชน แต่จะรักษาและปรับปรุงรัฐวิสาหกิจซึ่งมีอยู่แล้วในขณะนี้ให้มีสมรรถภาพดีขึ้น และเพียงแต่จะ

ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของผลผลิตเท่านั้น นอกจากนี้รัฐจะพยายามช่วยเหลือ โดยให้บริการด้านสาธารณูปการ ความสะดวกในการคมนาคมและการขนส่ง การจัดหาตลาด การวิจัยเทคโนโลยีและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดให้มีปริมาณการผลิตเพียงพอในราคาต่ำ

(๒) ช่วยเหลือโดยดำเนินการสำรวจ ศึกษา วิจัยและค้นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอุตสาหกรรมและการผลิตแร่ทั่วไป และเป็นแนวทางในการจัดตั้งอุตสาหกรรมหนักขึ้นภายในประเทศ เช่น อุตสาหกรรมเคมี อุตสาหกรรมดลึงแร่ เป็นต้น และศึกษาหาวิธีการที่จะส่งเสริมให้กิจกรรมทำเหมืองแร่ที่เป็นบักแผ่นอยู่แล้ว ให้มีสมรรถภาพตามหลักวิชาการและสามารถที่จะขยายการผลิตมากขึ้นตามความต้องการของตลาด

(๓) ส่งเสริมและช่วยเหลืออุตสาหกรรมขนาดย่อมและในครอบครัว โดยให้บริการในด้านวิชาการและงานส่งเสริมให้การช่วยเหลือในด้านการเงินและการหาตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้เจริญขึ้นเป็นหลักในการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ต่อไปในอนาคต”

และได้กล่าวถึงกิจการที่อยู่ในหน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรมไว้ดังนี้

“(๑) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

วิธีการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่กรมดำเนินอยู่ขณะนี้ อาจแบ่งได้เป็น ๓ ทาง คือ

(๑) ค้นคว้าและทดลองหาวัตถุดิบและอุตสาหกรรมภายในประเทศว่ามีอย่างไร และปริมาณเท่าใดแล้วนำมาทดลองเป็นสินค้าอุตสาหกรรมขึ้น รวมทั้งค้นคว้าหาวิธีการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ และดัดแปลงเครื่องจักรและเครื่องมือทุ่นแรงให้เป็นประโยชน์ด้วย

(๒) ส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมขึ้นภายในประเทศ ช่วยเหลือให้คำแนะนำในด้านวิชาการเกี่ยวกับอุตสาหกรรม รวบรวมสถิติวัตถุดิบ อุตสาหกรรมและผู้ประกอบอุตสาหกรรม ตลอดจนอบรมวิชาชีพอุตสาหกรรมบางอย่างแก่ราษฎร

(๓) เผยแพร่และโฆษณาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ทำขึ้นในประเทศโดยวิธีต่าง ๆ เช่น รับรองคุณภาพสินค้าอุตสาหกรรม ให้คำแนะนำแก่เจ้าของโรงงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพ

และช่วยหาตลาดจำหน่ายให้ตามสมควร

นอกจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมแล้ว ยังมีหน่วยงานอื่นในกระทรวงอุตสาหกรรมที่มีส่วนในการให้ความช่วยเหลือแก่การอุตสาหกรรม เช่น กรมวิทยาศาสตร์ได้ให้ความช่วยเหลือในเรื่องการศึกษาวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับวัตถุดิบการควบคุมคุณภาพและการรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอีกด้วย”

๖๓๖

๖๓๖

“ นิคมอุตสาหกรรม

๑๓. อุปสรรคที่สำคัญที่อุตสาหกรรมต้องเผชิญอยู่ในขณะนี้ คือ ราคาที่ดินในจังหวัดพระนครและธนบุรีสูงมาก ฉะนั้น เพื่อแก้ไขปัญหานี้ รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในบริเวณใกล้เคียงจังหวัดพระนครและธนบุรี และในต่างจังหวัดบางแห่ง นิคมดังกล่าวจะมีถนนไฟฟ้า น้ำประปา และบริการอื่น ๆ พร้อมเพียง คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้ร่วมมือกับบริษัทต่างประเทศในการสำรวจย่านอุตสาหกรรมและจัดตั้งนิคม ซึ่งบริษัทนั้นได้เริ่มทำการสำรวจแล้ว นอกจากนี้กระทรวงอุตสาหกรรมกำลังพิจารณาการพัฒนาที่ดินที่รังสิตเนื้อที่ ๒,๕๐๐ ไร่ ให้เป็นย่านอุตสาหกรรมอีกแห่งหนึ่ง

อุตสาหกรรมขนาดย่อมและอุตสาหกรรมในครอบครัว

๑๔. อุตสาหกรรมขนาดย่อมและอุตสาหกรรมในครอบครัวมีอยู่ทั่วไป เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทดังกล่าวนี้ เป็นทางที่จะนำมาซึ่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในภายหน้า แต่ยังมีปัญหาเงินทุนเพื่อขยายหรือบูรณะธุรกิจ วิธีผลิตและเทคนิคต่างๆ ที่จำเป็นต้องปรับปรุงและแก้ไขอีกมากและยังต้องแก้ไข้ปัญหาเรื่องตลาดและการจำหน่ายด้วย วงเงินกู้ซึ่งอุตสาหกรรมขนาดดังกล่าวต้องการนั้น เป็นจำนวนน้อยเกินไปสำหรับการดำเนินงานตามหลักของบรรษัทเงินทุนเพื่อการอุตสาหกรรม ดังนั้น รัฐบาลจึงให้การช่วยเหลือโดยตั้งเงิน

ทุนไว้ปีละ ๑๐ ล้านบาท ในระยะของแผนพัฒนา เพื่อให้กู้โดยผ่านธนาคารพาณิชย์

๑๕. สำหรับการช่วยเหลือในด้านบริการทางวิชาการนั้น รัฐบาลขอให้กองทุนพิเศษสหประชาชาติช่วยเหลือในการจัดตั้งสถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อมขึ้น ตามโครงการนี้ สถาบันจะมีศูนย์กลางที่พระนครและธนบุรี ต่อไปจะมีการขยายสาขาบริการไปตามภาคต่าง ๆ อีก ๕ ภาค โดยเริ่มในภาคเหนือก่อน สถาบันนี้จะให้บริการในทางวิชาการทุกประการ ตลอดทั้งการแนะนำ วิจัยและวิเคราะห์วัสดุต่าง ๆ ที่อาจใช้ในการผลิตและวิธีการผลิตทั้งการสำรวจตลาดด้วย นอกจากนี้กระทรวงอุตสาหกรรมจะได้จัดตั้งศูนย์ ออกแบบเพื่อเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงและแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามความนิยมแห่งยุคเพื่อให้สามารถหาตลาด ได้กว้างขวางขึ้น ”

ในตอนท้ายได้สรุปความสำคัญของการส่งเสริมอุตสาหกรรมว่า

“สรุปได้ว่าอุตสาหกรรมจะมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศมากยิ่งขึ้น เป็นลำดับ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดปานกลางและขนาดย่อมซึ่งผลิตสินค้าซึ่งขณะนี้ต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ อุตสาหกรรมหนักอาจเกิดขึ้นบ้างบางประเภท แต่ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องจักร เครื่องยนต์และอุปกรณ์ขนาดใหญ่จะยังต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศต่อไปอีก นาน ความเจริญในด้านอุตสาหกรรมจะเป็นปัจจัยสำคัญในอนาคตทางเศรษฐกิจของประเทศ ถ้าหากประเทศไทยสามารถขยายกิจกรรมอุตสาหกรรมได้มากพอประมาณแล้ว กิจกรรมอื่น ๆ เช่น การเกษตร การพาณิชย์ และบริการต่าง ๆ ก็จะขยายเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว กิจกรรมดังกล่าวนี้เป็นเรื่องของเอกชน บทบาทของเอกชนในการพัฒนาประเทศจึงจะสำคัญขึ้นเป็นลำดับ ”

ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับนี้ รัฐบาลได้กำหนดงบทพัฒนาอุตสาหกรรมไว้ให้ ดังนี้

๑. งบประมาณแผ่นดิน

ล้านบาท

ส่วนราชการ โครงการ	งบประมาณ			รวม
	๒๕๐๗	๒๕๐๘	๒๕๐๙	
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม				
๑. สถาบันบริการอุตสาหกรรม ขนาดย่อม	๔.๐๕	๙.๘๗	๑๕.๒๑	๒๙.๑๓
๒. ขยายบริการด้านตลาด สำหรับหัตถกรรมไทย	๐.๙๐	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๙๐
๓. ทุนให้กู้เพื่อการอุตสาหกรรม ขนาดย่อม	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๓๐.๐๐
รวม	๑๔.๙๕	๒๐.๘๗	๒๖.๒๑	๖๒.๐๓
กรมโรงงานอุตสาหกรรม				
๑. ศูนย์เพิ่มผลผลิต	๐.๓๐	๐.๓๐	๐.๓๐	๐.๙๐
๒. นิคมอุตสาหกรรม	—	๑๐.๐๐	—	๑๐.๐๐
๓. การสำรวจเยื่อไม้ เพื่อทำกระดาษ	๑.๓๐	๑.๓๐	—	๒.๖๐
รวม	๑.๖๐	๑๑.๖๐	๐.๓๐	๑๓.๕๐
กรมวิทยาศาสตร์				
๑. วิจัยวิทยาศาสตร์	.๘๐	.๙๐	๑.๐๐	๒.๗๐
รวม	.๘๐	.๙๐	๑.๐๐	๒.๗๐
รวมทั้งสิ้น	๑๗.๓๕	๓๓.๓๗	๒๗.๕๑	๗๘.๒๓

๒. เงินช่วยเหลือต่างประเทศ

- ก. เงินช่วยจากสหประชาชาติ (องค์การกรมระหว่างประเทศ) สำหรับอุตสาหกรรมในครอบครัว ปีละ ๑.๗ ล้านบาท รวม ๓ ปี เป็นเงิน ๕.๑ ล้านบาท
- ข. เงินช่วยจากแผนโคลัมโบ สำหรับศูนย์ออกแบบอุตสาหกรรม ปีละ ๔ ล้านบาท รวม ๓ ปี เป็นเงิน ๑๒ ล้านบาท

การดำเนินงานของกระทรวงอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นต้นมา มีดังนี้คือ

การสำรวจเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเยื่อและกระดาษ

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ กระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอโครงการสำรวจเยื่อไม้ เพื่อทำกระดาษของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ไปยังสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ เพื่อขอรับความเห็นชอบและขอความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติ (U.N. Special Fund) ซึ่งต่อมาเมื่อสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติรับโครงการนี้ไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรกระยะที่สอง (พ.ศ. ๒๕๐๗—๒๕๐๙) แล้ว กองทุนพิเศษสหประชาชาติก็ได้ให้ความช่วยเหลือแก่โครงการนี้เป็นเวลา ๓ ปี ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๐๗—มกราคม ๒๕๑๐ เป็นงบประมาณทั้งสิ้น ๑๗,๖๐๐ เหรียญอเมริกัน และรัฐบาลไทยได้ให้งบประมาณสมทบอีก ๓๓๙,๒๔๐ เหรียญอเมริกัน รวมเป็นงบประมาณค่าใช้จ่ายตามโครงการนี้ทั้งสิ้น ๓๕๖,๘๔๐ เหรียญอเมริกัน

การปฏิบัติงานตามโครงการนี้ในด้านรัฐบาลไทย เป็นการปฏิบัติร่วมกันระหว่างกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตร และกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม โดยฝ่ายกรมป่าไม้มีหน้าที่เกี่ยวกับการสำรวจป่าและจำนวนไม้ที่มีอยู่ทั่วประเทศ การสำรวจลักษณะของดินเพื่อการปลูกสวนป่า โดยใช้พันธุ์ไม้ที่เหมาะสม กับจัดตั้งสวนทดลองในแหล่งที่คาดว่าจะปลูกสวนป่าก่อนโรงงานเยื่อกระดาษในอนาคต ส่วนกรมโรงงานอุตสาหกรรมมีหน้าที่สำรวจทำเลที่ตั้งโรงงานเยื่อและกระดาษ ซึ่งเหมาะสมทั้งในด้านเศรษฐกิจและวิชาการ และการนำวัสดุ

พลอยได้จากอุตสาหกรรมอื่นมาใช้เป็นประโยชน์ในอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ ตลอดจนพิจารณาปรับปรุงอุตสาหกรรมกระดาษของประเทศให้สามารถผลิตเยื่อกระดาษให้เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ กับที่จะส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศด้วย

สำหรับทางด้านกองทุนพิเศษสหประชาชาตินี้ ก็ได้จ้างบริษัทวิศวกรที่ปรึกษา คือ บริษัท H.A. Simons (International) Ltd. แห่งประเทศแคนาดา มาช่วยในการดำเนินงานของกรมทั้งสอง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นต้นมา และการดำเนินงานตามโครงการนี้ได้สำเร็จลงเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๑๐

สำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม

สำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม ซึ่งได้เปิดดำเนินงานขึ้นที่ชั้น ๓ ของอาคารนายณัฏฐ์ ถนนหลานหลวง ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๐๗ เป็นต้นมานั้น ต่อมาได้ย้ายไปตั้งเป็นสำนักงานถาวรชั้นที่อาคารเลขที่ ๑๖ อาคาร ๖ ถนนราชดำเนิน ซึ่งเป็นอาคารที่ร้านไทยอุตสาหกรรมเช่าไว้จากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ในระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๐๗ ถึงปี ๒๕๐๙ นี้ สำนักงานเงินกู้ฯ ได้รับงบประมาณรวมทั้งสิ้น ๒๕ ล้านบาท และได้นำไปฝากธนาคารกรุงไทย จำกัด ตามหลักการในโครงการซึ่งคณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว ๑๕ ล้านบาท ซึ่งธนาคารก็ได้จ่ายเงินสมทบอีกเท่าตัว คือ ๑๕ ล้านบาท จึงเป็นยอดเงินที่จะให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมขนาดย่อมกู้ได้ในระยะนี้ ๓๐ ล้านบาท ส่วนเงินงบประมาณของสำนักงานเงินกู้ที่เหลืออื่น ก็ฝากไว้เป็นเงินทุนหมุนเวียนอยู่ที่กระทรวงการคลัง

การดำเนินงานของสำนักงานนี้ได้เจริญก้าวหน้ามาตามลำดับคือในระหว่างเวลา ๓ ปีนี้ สำนักงานได้ทำการวิเคราะห์คำร้องขอเงินเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม เสนอให้คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมพิจารณาอนุมัติไปแล้วรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนผู้ได้รับอนุมัติ ๑๒๓ ราย และเป็นเงินที่อนุมัติให้กู้ทั้งสิ้น ๒๘,๘๒๐,๐๐๐ บาท

โดยเหตุที่ผลงานของสำนักงานเงินกู้ฯ ได้ผลสมตามนโยบายของรัฐบาล ดังนั้น ใน

แผนการพัฒนากิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๒ (ปี ๒๕๑๐—๒๕๑๔) รัฐบาลจึงกำหนดงบประมาณสำหรับการให้กู้เงินเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมเพิ่มเติมไว้อีกปีละ ๕ ล้านบาท รวมเป็นงบประมาณที่ตั้งไว้ให้ในระยะนี้ ๒๕ ล้านบาท ถ้าหากรวมกับงบประมาณที่ได้รับมาแล้ว ๒๕ ล้านบาทเข้าด้วย ก็จะเป็นงบประมาณตามโครงการให้กู้เงินเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมทั้งสิ้น ๕๐ ล้านบาท และเมื่อธนาคารกรุงไทย จำกัด (คือธนาคารเกษตร จำกัด กับธนาคารมณฑล จำกัด เดิมควบกิจการเข้าด้วยกัน ตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๐๙) ออกเงินมาสมทบตามข้อตกลงอีก ๕๐ ล้านบาท ก็จะเป็นยอดเงินที่สามารถให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมขนาดย่อมกู้ได้รวม ๑๐๐ ล้านบาท

สถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม

ตามที่สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติได้รับโครงการจัดตั้งสถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อมเข้าเป็นโครงการในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นต้นมา และได้เสนอโครงการขอความช่วยเหลือทางวิชาการไปยังกองทุนพิเศษสหประชาชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ แล้วนั้น ต่อมาได้มีการปรับปรุงโครงการนั้นจนเป็นที่เรียบร้อย และกองทุนพิเศษสหประชาชาติได้อนุมัติการให้ความช่วยเหลือตามโครงการที่รัฐบาลไทยเสนอไปในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ และได้มีการลงนามข้อตกลงในการดำเนินงานของสถาบันนี้ระหว่างรัฐบาลไทยกับกองทุนพิเศษสหประชาชาติ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๐๙ โดยมี พล. อ.ท. มณี มหาสันตะเวช ยันต์รังษุฎฐ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้แทนรัฐบาลไทย และนายปีเตอร์ ไอเลน (Mr. Peter Aylen) ผู้แทนกองทุนพิเศษสหประชาชาติ กับนายโรดริเกซ มาเซียส (Mr. Rodriquez Macius) ผู้แทนองค์การกรรมกรระหว่างประเทศเป็นผู้แทนของกองทุนพิเศษสหประชาชาติ ตามข้อตกลงนี้ กองทุนพิเศษสหประชาชาติจะให้ความช่วยเหลือทางวิชาการเป็นเวลา ๕ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นต้นไป เป็นเงิน ๘๒๑,๘๐๐ เหรียญอเมริกันและรัฐบาลไทยจะต้องออกเงินสมทบอีก ๑,๓๘๐,๖๑๕ เหรียญอเมริกัน รวมเป็นเงินค่าใช้จ่ายตามโครงการนี้ทั้งสิ้น ๒,๒๐๒,๔๑๕ เหรียญอเมริกัน

ในการดำเนินงานตามข้อตกลงนี้ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นกรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานฝ่ายไทยมีหน้าที่จัดการเกี่ยวกับการจัดหาที่ดินและก่อสร้างอาคารเรือนโรงที่จะใช้ในการดำเนินงานของสถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม ตลอดจนจัดหาเจ้าหน้าที่และบริหารงานสถาบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และองค์การกรรมระหว่างประเทศ (ILO) เป็นองค์การปฏิบัติงานฝ่ายกองทุนพิเศษสหประชาชาติ มีหน้าที่จัดส่งผู้เชี่ยวชาญแขนงต่าง ๆ มาช่วยฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ไทยให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานต่อไปได้เองกับจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการดำเนินงานให้จนครบถ้วน ในขณะนั้นงานได้ดำเนินไปแล้ว คือ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้เลือกเอาที่ดินซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนกล้วยน้ำไท พระโขนง เป็นที่ตั้งสถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม และได้จัดการถมที่กับออกประกวดราคาก่อสร้างอาคารบางหลังไปแล้ว คาดว่าคงจะแล้วเสร็จในราวต้นปีงบประมาณ ๒๕๑๑ (ตุลาคม ๒๕๑๐) ส่วนทางด้านองค์การกรรมระหว่างประเทศ ก็ได้จัดส่งผู้เชี่ยวชาญมาเริ่มดำเนินงานตามข้อตกลงแล้วเช่นเดียวกัน

การแก้ไขปัญหาลูกข่ายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมน้ำตาล

เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๐๘ คณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติได้เสนอวิธีการแก้ไขภาวะน้ำตาลล้นตลาดต่อคณะรัฐมนตรีไว้เป็น ๒ ระยะ คือระยะแรก ขอให้ใช้วิธีประกันราคาน้ำตาลขั้นต่ำเป็นการชั่วคราวเพื่อช่วยเหลือชาวไร่อ้อยซึ่งยังมีอ้อยอยู่ในครอบครอง กับระยะที่สองคือแนวความคิดที่จะแก้ไขปัญหาน้ำตาลในระยะยาว

สำหรับวิธีการแก้ไขในระยะแรกนั้น คณะรัฐมนตรีได้ลงมติให้ตราเป็นพระราชบัญญัติอุตสาหกรรมน้ำตาลชั้นใหม่ เรียกว่าพระราชบัญญัติอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยให้ยกเลิกพระราชบัญญัติอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย พ.ศ. ๒๕๐๔ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๘ เป็นต้นไป กับให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมในการพิจารณาจ่ายเงินสงเคราะห์อุตสาหกรรมน้ำตาลตามพระราชบัญญัติอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย พ.ศ. ๒๕๐๘ ต่างประเภทกันได้ตามความเหมาะสม กับให้โอนบรรดาทรัพย์สิน สิทธิ·สิทธิ

เรียกร้องและหนี้สินของกองทุนสงเคราะห์อุตสาหกรรมน้ำตาลทรายมาเป็นของกระทรวงอุตสาหกรรมด้วย

ส่วนวิธีการแก้ไขในระยะที่สองคือการแก้ไขปัญหาน้ำตาลในระยะยาว คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๐๘ เห็นชอบด้วย กับหลักการรวม ๕ ข้อ ที่คณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติเสนอ และมอบให้กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินงานตามหลักการ เหล่านี้ต่อไป

หลักการแก้ไขปัญหาในระยะยาวตามที่คณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติเสนอคือ

๑. ให้ยกเลิกราคาอ้อยที่กำหนดให้โรงงานรับซื้อ และราคาประกันขั้นต่ำของน้ำตาล
๒. ให้จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการผลิตน้ำตาล (Sugar Institute) ขึ้นเพื่อทำการค้นคว้าและศึกษาหาทางลดต้นทุนการผลิต ทั้งในด้านโรงงานและไร่อ้อย กับเผยแพร่แนะนำวิธีการดังกล่าวแก่เจ้าของโรงงานและชาวไร่อ้อย โดยใช้เงินจากเงินสงเคราะห์น้ำตาลที่มีอยู่ตามความจำเป็น

สำหรับการส่งเสริมการผลิตน้ำตาลนั้น ให้ผลิตให้พอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศของแต่ละปีเท่านั้น และพยายามรักษาราคาน้ำตาลให้อยู่ในระดับที่สมควร เมื่อสามารถตัดทอนต้นทุนการผลิตทั้งในด้านไร่อ้อยและโรงงาน ให้น้อยลงจนส่งไปจำหน่ายในต่างประเทศได้แล้ว จึงส่งเสริมให้เอกชนจัดการส่งออกประเทศต่อไป

๓. ให้กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการอุตสาหกรรมน้ำตาลทางวิชาการ” มีปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน ประกอบด้วยอธิบดีกรมกสิกรรม อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์ อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงบประมาณและผู้แทนกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการ กับ ดร. ประพทธุ์ ณ นคร เป็นกรรมการและเลขานุการและให้คณะกรรมการคณะนี้มีหน้าที่

(๑) จัดทำโครงการศูนย์ส่งเสริมน้ำตาลและโครงการจัดตั้งสถานีทดลองเพื่อช่วยเหลือโรงงานและชาวไร่อ้อยในทางวิชาการ พร้อมทั้งเสนอวิธีการ การแก้ไขภาวะน้ำตาลใน

ระยะยาวต่อไปให้กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณา

(๒) ให้สถาบันตามข้อ (๑) ดำเนินงานวิจัย ทำการค้นคว้าและทดลองเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และเพิ่มผลผลิตน้ำตาล ตลอดจนวิเคราะห์การสูญเสียความหวานอันเกี่ยวเนื่องกับการผลิตน้ำตาลและวัตถุดิบของน้ำตาลและอ้อย

(๓) ให้ความช่วยเหลือแก่ชาวไร่อ้อยในด้านเครดิตการเกษตร

(๔) ส่งเสริมการปลูกอ้อย โดยใช้อ้อยพันธุ์ดี และการใช้ปุ๋ย

(๕) สำรวจ และวางแผนงานปรับปรุงโรงงานน้ำตาล โดยการศึกษากรรมวิธีในการผลิตน้ำตาลที่ทันสมัย เพื่อให้คำแนะนำแก่โรงงาน

๔. ให้ศูนย์ส่งเสริมน้ำตาลรับเจ้าหน้าที่ทางวิชาการ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่พอจะทำงานให้แก่ศูนย์ได้จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์น้ำตาลทรายมาปฏิบัติงาน

๕. การแก้ไขปัญหาน้ำตาลในระยะยาวนี้ให้เริ่มต้นในฤดูการผลิตน้ำตาล ปี ๒๕๐๘

—๒๕๐๙

เพื่อปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายแห่งมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้มีคำสั่งที่ ๒๐๖/๒๕๐๘ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๘ แต่งตั้ง คณะกรรมการอุตสาหกรรมน้ำตาลทางวิชาการ ขึ้น และต่อมาได้มีคำสั่งที่ ๙๐/๒๕๐๙ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๐๙ จัดตั้ง ศูนย์ส่งเสริมน้ำตาลทราย โดยมีสำนักงานชั่วคราวอยู่ที่กรมวิทยาศาสตร์ และให้คณะกรรมการอุตสาหกรรมน้ำตาลทางวิชาการมีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของศูนย์นี้ และบัดนี้ได้ย้ายสำนักงานชั่วคราวจากกรมวิทยาศาสตร์มาอยู่ที่ถนนหลวง วรจักร

การยุบเลิกองค์การน้ำตาลไทย

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาลงมติเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๐๘ ให้กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาให้เอกชนเช่าหรือขายโรงงานน้ำตาลขององค์การน้ำตาลไทยที่ลำปางและที่อุตรดิตถ์เสีย เพื่อจะได้นำเงินมาชดใช้หนี้สินที่องค์การน้ำตาลไทยมีอยู่ให้เป็นการเรียบร้อยไปกระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๘ ตั้งคณะกรรมการพิจารณาขายหรือให้เช่าโรงงานน้ำตาลที่ลำปางและอุตรดิตถ์ขึ้น โดยมีอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม

เป็นประธานกรรมการ ก็มีผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ และผู้แทนคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นกรรมการร่วมด้วย ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๐๘ กระทรวงอุตสาหกรรมก็ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการชำระบัญชีเลิกกิจการองค์การน้ำตาลไทยขึ้นอีกคณะหนึ่ง โดยมีอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้แทนสำนักงบประมาณ กับเจ้าหน้าที่ของกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นกรรมการร่วมด้วย สำหรับการพิจารณาให้เข้าหรือขายโรงงานน้ำตาลทั้งสองแห่งปรากฏว่าในชั้นต้นก็มีผู้ยื่นความจำนงจะซื้อโรงงานทั้งสองและเตรียมทำสัญญาซื้อขายกันแล้ว แต่ปรากฏว่าผู้ยื่นความจำนงไม่มาทำสัญญาตามกำหนดจึงยังไม่ได้ให้เข้าหรือขายโรงงานน้ำตาลทั้งที่ล่าช้าและอุตรดิตถ์ ฉะนั้นในระหว่างฤดูการผลิตน้ำตาล ปี ๒๕๐๘ และ ๒๕๐๙ กระทรวงอุตสาหกรรมจึงสั่งให้คณะกรรมการชำระบัญชีองค์การน้ำตาลไทย เปิดโรงงานน้ำตาลทั้งสองทำการผลิตน้ำตาลต่อไปชั่วคราวก่อน

การเลิกกิจการโรงงานผลิตถ่าน

โรงงานผลิตถ่าน ซึ่งเป็นโรงงานนำทางแต่ดำเนินงานแบบรัฐวิสาหกิจมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๘ โดยอยู่ภายใต้การบริหารงานของกรมวิทยาศาสตร์นั้น ปรากฏว่าได้ดำเนินงานครบถ้วนตามวัตถุประสงค์แล้ว กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้เสนอขออนุมัติคณะรัฐมนตรีเลิกกิจการโรงงานนี้เสีย ซึ่งคณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติให้เลิกกิจการได้เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๙ และโรงงานได้หยุดดำเนินงานเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๐๙ ก็ได้ชำระบัญชีเสร็จเรียบร้อยเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๐๙ ปรากฏว่ามียอดกำไรสุทธิจนถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๐๙ เป็นเงิน ๔๓๘,๙๕๗.๑๗ บาท

การจัดตั้งศูนย์วิจัย และอบรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผา

โดยที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาเห็นว่า ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาหลายชนิด

เช่น ถ้วย ชาม จาน เครื่องประดับ เครื่องสุขภัณฑ์ กระเบื้องเคลือบ ฯลฯ ซึ่งต้องสั่งซื้อเข้ามาจากต่างประเทศเป็นเงินปีละหลายสิบล้านบาทนั้น ควรจะผลิตขึ้นใช้ได้เองให้เพียงพอภายในประเทศ เพราะวัตถุดิบภายในประเทศมีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์พอที่จะนำมาใช้ในการผลิตและไม่เป็นการเหลือบ่ากว่าแรงที่จะทำการผลิตให้ดีทัดเทียมกับของต่างประเทศ แต่การที่สินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศยังไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าชนิดดีจากต่างประเทศได้ก็เพราะยังไม่มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านกรรมวิธีการผลิตและอบรมเผยแพร่กันอย่างจริงจัง จึงได้ให้กรมวิทยาศาสตร์จัดทำโครงการศูนย์วิจัยและอบรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผาขึ้น และในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๘ ก็ได้เสนอคณะรัฐมนตรีขอลิขิตการดำเนินงาน โรงงานเครื่องเคลือบดินเผา ในรูปรัฐวิสาหกิจเพื่อใช้สถานที่และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ของโรงงานนี้เป็นศูนย์วิจัย และให้บริการฝึกอบรมในด้านวิชาการแก่ประชาชนผู้ประกอบอาชีพเครื่องเคลือบดินเผาตามโครงการที่จัดทำขึ้นนี้ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๑๐ เป็นต้นไป ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ รับหลักการตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ

กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้มีคำสั่งที่ ๑๖๒/๒๕๐๘ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๐๘ จัดตั้งศูนย์วิจัยและอบรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผาขึ้นในกรมวิทยาศาสตร์ และต่อมาได้มีคำสั่งที่ ๑๖๙/๒๕๐๘ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๘ แต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารศูนย์วิจัยและอบรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ให้มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของศูนย์ ฯ โดยมีนายมนูญ ประชัญคดี รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์ เป็นประธานกรรมการ และเจ้าหน้าที่กรมวิทยาศาสตร์ และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมอีก กรมละ ๓ คน เป็นกรรมการ ศูนย์วิจัยและอบรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเริ่มได้รับงบประมาณดำเนินงานตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๑๐ เป็นต้นไป

การก่อสร้างอาคารที่ทำงาน

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นต้นมา ได้มีการก่อสร้างอาคารที่ทำงานของหน่วยราชการในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ดังต่อไปนี้ คือ

๑. กรมวิทยาศาสตร์ ได้สร้างตึกทดสอบกำลังวัสดุขึ้นเสร็จเปิดดำเนินการเมื่อ

วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๐๗ โดยใช้เงินงบประมาณทั้งสิ้น ^{๕๕} ๖๕๕,๘๒๗ บาท ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๐๘ ยังได้รับงบประมาณต่อเติมอาคารหลังนี้ออกไปอีก เป็นเงิน ๖๗๐,๐๐๐ บาท ซึ่งการก่อสร้างได้เสร็จเรียบร้อยแล้ว

ตามงบประมาณปี ๒๕๑๐ กรมวิทยาศาสตร์จะได้รับงบประมาณการก่อสร้างอาคารรวม ๒ หลัง คือ อาคารฝึกอบรมนักวิชาการ เป็นเงิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท กับโรงทดสอบกระบวนการอุตสาหกรรม เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท

๒. กรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้สร้างตึกสำหรับใช้ในการฝึกอบรมของศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้นอีก ๑ หลัง เป็นอาคารชั้นเดียว ขนาด ๑๒ × ๒๕ เมตร ใช้งบประมาณ ๕๕๐,๐๐๐ บาท สร้างเสร็จเปิดดำเนินการได้เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๐๙

๓. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้รับงบประมาณปี ๒๕๐๙ จัดสร้างต่อเติมอาคารที่ทำงานเดิมซึ่งเป็นอาคาร ๓ ชั้น เป็นอาคาร ๔ ชั้น โดยรวมเอาห้องส่งเสริมผลิตภัณฑ์ซึ่งเดิมใช้สถานที่ในตัวตึกของกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นที่ทำงานมาไว้เสียกับที่ทำงานของกรมการก่อสร้างได้เสร็จเรียบร้อยแล้วและเปิดดำเนินการได้ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๐๙

นอกจากนี้ยังมีอาคารที่ทำการและโรงฝึกงานของสถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อมซึ่งกำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่ที่ถนนกล้วยน้ำไท พระโขนง โดยจะใช้งบประมาณค่าก่อสร้าง ^{๕๕}ทั้งสิ้น ๙,๓๔๑,๑๐๐ บาท

การตั้งกองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

โดยที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาเห็นว่างานการวางแผนและกำหนดนโยบายส่วนรวมของกระทรวงอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาตินั้น เป็นงานสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมของประเทศ จึงได้เสนอคณะรัฐมนตรีขอตั้งกองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงได้ตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๐

ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๑๐ โดยเพิ่มกองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงอีก ๑ กอง ให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนและกำหนดนโยบายส่วนรวมของกระทรวงอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ การพัฒนาอุตสาหกรรม การสำรวจภาวะอุตสาหกรรม และการติดตามประเมินผลงานตามโครงการต่าง ๆ

ส่วนราชการของกระทรวงอุตสาหกรรมในปัจจุบัน

ในปัจจุบันกระทรวงอุตสาหกรรม มีส่วนราชการที่อยู่ในสังกัดดังต่อไปนี้ คือ

๑. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
๒. สำนักงานปลัดกระทรวง แบ่งส่วนราชการออกเป็น

- ๒.๑ กองกลาง
- ๒.๒ กองคลัง
- ๒.๓ กองควบคุมโรงงาน
- ๒.๔ กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

กับมีหน่วยงานและสถาบันที่อยู่ในสังกัดอีกคือ

- ๒.๕ หน่วยงานโรงกลั่นน้ำมัน
- ๒.๖ ศูนย์ส่งเสริมน้ำตาลทราย
๓. กรมโรงงานอุตสาหกรรม แบ่งส่วนราชการออกเป็น

- ๓.๑ สำนักงานเลขาธิการกรม
- ๓.๒ กองควบคุมการเงิน
- ๓.๓ กองอุตสาหกรรมโรงงาน

นอกจากนี้ยังมีสถาบันและโรงงานรัฐวิสาหกิจอยู่ในสังกัดอีกดังนี้

- ๓.๔ ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย
- ๓.๕ โรงงานกระดาษไทย ซึ่งประกอบด้วยโรงงาน ๒ โรง คือ
 - ๓.๕.๑ โรงงานกระดาษสามเสน

- ๓.๕.๒ โรงงานกระดาษกาญจนบุรี
- ๓.๖ โรงงานกระสอบป่าน (บางกระสอบ นนทบุรี)
- ๔. กรมวิทยาศาสตร์ แบ่งส่วนราชการออกเป็น
 - ๔.๑ สำนักงานเลขานุการกรม
 - ๔.๒ กองเคมี
 - ๔.๓ กองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ
 - ๔.๔ กองฟิสิกส์ และวิศวกรรม
 - ๔.๕ กองการศึกษาเคมีปฏิบัติ
 - ๔.๖ กองการวิจัย

ก็มีสถาบันและโรงงานรัฐวิสาหกิจอยู่ในสังกัด คือ

- ๔.๗ โรงงานผลิตสารส้ม
- ๔.๘ ศูนย์วิจัยและอบรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผา
- ๕. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม แบ่งส่วนราชการออกเป็น
 - ๕.๑ สำนักงานเลขานุการกรม
 - ๕.๒ กองค้นคว้าทดลอง
 - ๕.๓ กองส่งเสริมอุตสาหกรรม
 - ๕.๔ กองส่งเสริมผลิตภัณฑ์

นอกจากนี้ก็มีสถาบัน หน่วยงาน และโรงงานนำทางอยู่ในสังกัดดังนี้

- ๕.๕ ร้านไทยอุตสาหกรรม
- ๕.๖ โรงงานเครื่องเงินเชียงใหม่
- ๕.๗ โรงงานบางกอกเย็บสานทอง
- ๕.๘ หน่วยทดลองเส้นใยฝ้ายและไหม
- ๕.๙ ศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- ๕.๑๐ สถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม
- ๕.๑๑ สำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง (พ.ศ. ๒๕๑๐—๒๕๑๔)

ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. (๒๕๑๐—๒๕๑๔) ได้กล่าวถึงความก้าวหน้าของกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทยตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับที่หนึ่ง และการกำหนดนโยบายสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในระยะที่สองในส่วนที่เกี่ยวกับกระทรวงอุตสาหกรรมไว้ดังต่อไปนี้ คือ

๑. การลงทุนด้านอุตสาหกรรมของประเทศในระยะของแผนฉบับแรกได้ก้าวหน้าเป็นอันมาก คือ ระยะ ๓ ปีแรกของแผนที่ล่วงมาแล้ว มูลค่าผลิตผลด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ๘ ต่อปี และเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๑๒.๖ ต่อปีในระยะ ๓ ปีหลัง สำหรับรายได้ประชาชาติจากการอุตสาหกรรมก็มีส่วนเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน กล่าวคือผลิตผลรวมอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ประมาณร้อยละ ๑๑.๔ ของผลิตผลรวมของชาติเพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ ๑๒.๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ สาขาเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมจึงนับว่าเป็นส่วนสำคัญสาขาหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

๒. นโยบายของรัฐบาลในระยะเวลาของแผนที่ล่วงมาแล้วมุ่งส่งเสริมให้เอกชนทั้งภายในและนอกประเทศประกอบกิจการอุตสาหกรรมให้มากขึ้นเพื่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของพลเมือง ดังนั้น ในระยะเวลาของแผนที่ล่วงมาแล้วได้มีกฎหมายส่งเสริมการลงทุนขึ้นโดยกำหนดสิทธิและประโยชน์บางประการให้แก่ผู้ที่ลงทุนประกอบกิจการอุตสาหกรรมตามประเภทที่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างดี จึงทำให้เอกชนได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม หน่วยงานทั้งหมดในการประกอบการอุตสาหกรรมของประเทศยังมีจำนวนต่ำอยู่มาก คือ มีจำนวนเพียงประมาณร้อยละ ๓.๔ ของแรงงานที่มีอยู่ทั้งหมดหรือประมาณร้อยละ ๒ ของประชากรทั่วประเทศเท่านั้น จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมจำเป็นที่จะต้องทำให้ขยายตัวเร็วยิ่งขึ้นอีก

๓. จำนวนโรงงานทั้งหมดที่จดทะเบียนใน พ.ศ. ๒๕๐๘ มีประมาณ ๓๘,๐๐๐ โรงงานประมาณร้อยละ ๖๐ ของจำนวนดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมสี่ขาที่ใช้เครื่องจักร ในจำนวนโรงงานทั้งหมดนี้ ประมาณร้อยละ ๙๗ เป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อม ซึ่งมีคนงานต่ำกว่า ๕๐ คน

ส่วนใหญ่ของอุตสาหกรรมขนาดย่อมนี้เป็นอุตสาหกรรมประเภทอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ผลิตภัณฑ์เคมี และผลิตภัณฑ์โลหะ เนื่องจากอุตสาหกรรมขนาดย่อมเป็นมูลฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ นโยบายของรัฐบาลจึงมุ่งหนักในทางส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมเหล่านี้ ให้มีสัมรรถภาพในการดำเนินงานมากขึ้น เพื่อวางรากฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ต่อไปในอนาคต

๔. อุตสาหกรรมทั้งสิ้นจัดแบ่งออกเป็น ๔๐ ประเภท รวมเป็นหมวดใหญ่ ๆ ๑๗ หมวด อุตสาหกรรมหมวดอาหาร ยาสูบ เครื่องดื่ม เครื่องมือ เครื่องจักรเคมีและเคมีภัณฑ์เป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตได้มีมูลค่ามากตามลำดับและมีมูลค่ารวมประมาณร้อยละ ๗๐ ของอุตสาหกรรมทั้งหมด เฉพาะอุตสาหกรรมในหมวดอาหารมีโรงงานสีข้าว โรงน้ำตาล และโรงฆ่าสัตว์ มูลค่ารวมในปี ๒๕๐๘ มีประมาณร้อยละ ๓๑ ของมวลรวมมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมทั้งหมด จึงอาจกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการอุปโภคและบริโภคยังมีบทบาทสำคัญในระยะของแผนพัฒนาฉบับนี้

๕. รัฐวิสาหกิจที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมสามารถผลิตได้ประมาณร้อยละ ๑๕ ของผลผลิตทั้งสิ้นในระยะเวลาของแผนฉบับแรก สำหรับระยะเวลาของแผนฉบับต่อไปรัฐบาลมีนโยบายที่จะลดความสำคัญของรัฐวิสาหกิจในด้านอุตสาหกรรมลงอีกเพื่อมิให้มีการแข่งขันกับเอกชน ซึ่งจะเป็นโยบายในการที่จะส่งเสริมและชักจูงให้เอกชนได้มีบทบาทในการพัฒนาอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น

นโยบาย

๖. ในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สองนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นเป็นลำดับ โดยจะพิจารณาถึงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของการอุตสาหกรรมให้เหมาะสมกับการเพิ่มขึ้นของประชากรเป็นหลักสำคัญประการแรก และช่วยเหลือให้มีการใช้วัตถุดิบ และทรัพยากรภายในประเทศให้เพิ่มขึ้นเป็นประการที่สองรองลงไป เพื่อจะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าว รัฐมีนโยบายและแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้

๖.๑ ส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมให้มากยิ่งขึ้น โดยปฏิบัติตามนโยบาย และส่งเสริมตามวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจะจัดหามาตรการอื่นที่ช่วยให้การลงทุนเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนส่วนรวมได้มากที่สุด สำหรับอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบและแรงงานในประเทศ และที่คนไทยมีส่วนร่วมทุนนั้นจะได้พิจารณาช่วยเหลือเป็นพิเศษ

๖.๒ รัฐจะไม่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมชั้นใหม่ในรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งจะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กิจการอันเกี่ยวกับสาธารณูปโภค สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อความมั่นคงของประเทศเท่านั้น สำหรับอุตสาหกรรมที่รัฐดำเนินการอยู่ในขณะนี้จะได้วางหลักเกณฑ์พิจารณาให้เป็นที่แน่นอนว่าจะคงรักษาไว้หรือจะจำหน่ายโอนให้เอกชนรับไปดำเนินการต่อไปโดยพิจารณาตามความเหมาะสมเป็นราย ๆ

๖.๓ ส่งเสริมให้เอกชนที่ประกอบการอุตสาหกรรมแข่งขันกันโดยเสรีภายในขอบเขตที่สมควร และป้องกันการผูกขาดอันจะเป็นผลเสียหายแก่เศรษฐกิจของชาติส่วนรวม ทั้งนี้จะทำการศึกษาและวิจัยหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ว่า อุตสาหกรรมประเภทใดมีช่องทางที่จะขยายตัวได้ในอนาคต เพื่อเผยแพร่และชักจูงให้เอกชนลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมมากขึ้น

๖.๔ ให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ การฝึกอบรม การเงิน และการตลาด แก่อุตสาหกรรมเป็นส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสนับสนุนช่วยเหลืออุตสาหกรรมขนาดย่อม และอุตสาหกรรมครอบครัวให้เจริญก้าวหน้าและขยายตัวรวดเร็วยิ่งขึ้น

๖.๕ ทำการสำรวจและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติของประเทศให้เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาอุตสาหกรรมให้มากที่สุด โดยจะเร่งให้มีการสำรวจวัตถุดิบที่เป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมให้มากขึ้น เช่น วัตถุดิบเพื่ออุตสาหกรรมกระดาษ น้ำตาล ทอผ้า เคมี และเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

๖.๖ จัดให้มีการศึกษาและค้นคว้าในทางวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์แก่การอุตสาหกรรมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยจะให้การสนับสนุนแก่สถาบันของเอกชนและหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการนี้ รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรมและทดสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ผลิตได้ในประเทศและที่สั่งมาจากต่างประเทศให้มีมาตรฐาน

เพื่อประโยชน์ของผู้ผลิตและผู้ใช้

๖.๗ ช่วยเหลือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในด้านการจัดหาที่ดินเพื่อตั้งโรงงาน โดยจะจัดให้มีนิคมอุตสาหกรรมขั้นสูงของรัฐและเอกชน

เป้าหมาย

๗. เป้าหมายการผลิตทางอุตสาหกรรมกำหนดว่า มูลค่าการผลิตจะเพิ่มขึ้นในอัตราประมาณร้อยละ ๑๑ ต่อปีเป็นอย่างน้อย และประมาณว่าจะเป็นอัตราส่วนของมวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศร้อยละ ๑๓.๖ ในปี ๒๕๑๔ ปริมาณการผลิตของอุตสาหกรรมที่สำคัญได้ประมาณการไว้ดังนี้

ประมาณการผลิตของอุตสาหกรรมที่สำคัญ

ประเภทอุตสาหกรรม	หน่วย	๒๕๐๘	๒๕๑๔
น้ำตาล	ตัน	๓๒๐,๐๐๐	๒๗๐,๐๐๐
แกว	ตัน	๕๖,๕๐๐	๗๐,๐๐๐
กระดาษ	ตัน	๒๒,๓๐๐	๗๕,๐๐๐
ปุ๋ยเคมี	ตัน	—	๒๕๐,๐๐๐
เหล็กกล้า	ตัน	๑๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐
ประกอบรถยนต์	คัน	๘,๖๙๒	๓๐,๐๐๐
ยางรถยนต์	เส้น	๑๔๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐
ซีเมนต์	ล้านตัน	๑.๒๕	๒.๘
กระสอบ	ล้านใบ	๓๙.๙	๖๕.๐
ผ้า	ล้านหลา	๒๕๑.๕	๖๑๐.๐
บุหรี	ล้านมวน	๑๐,๕๐๐.๐	๑๒,๕๐๐.๐
กลั่นน้ำมัน	ล้านบาเรล	๑๓.๐	๑๘.๐
ไม้อัด	ล้านแผ่น	๒.๑๒	๕.๐

โครงการ

๘. เพื่อประโยชน์ในการเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นตามลำดับ และเป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้ในการศึกษาที่จะส่งเสริมให้อุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วได้ขยายการผลิตให้สูงขึ้น และชักจูงให้เอกชนทั้งในและนอกประเทศได้มีโอกาสลงทุนเพิ่มผลิตผลในด้านอุตสาหกรรมให้มากขึ้น รัฐมีโครงการช่วยเหลือและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นส่วนรวมดังต่อไปนี้

๘.๑ ๖๗๖ ๖๗๖

๘.๒ ๖๗๖ ๖๗๖

๘.๓ อุตสาหกรรมขนาดย่อม ประมาณร้อยละ ๙๗ ของโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศ เป็นโรงงานขนาดย่อมซึ่งมีคนงานต่ำกว่า ๕๐ คน โดยเหตุที่อุตสาหกรรมขนาดย่อมเป็นพื้นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ต่อไป จะได้มีการช่วยเหลืออุตสาหกรรมขนาดย่อมที่มีอยู่แล้ว และที่อาจมีขึ้นต่อไปตามโครงการที่สำคัญดังต่อไปนี้

๑) การให้บริการแก่อุตสาหกรรมขนาดย่อม โดยเหตุที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อม ยังขาดความรู้ความชำนาญและช่างฝีมืออยู่เป็นอย่างมาก จะได้จัดตั้งหน่วยงานบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อมภายใต้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมขึ้นเพื่อให้บริการด้านวิชาการฝึกอบรม ค้นคว้าทดลองออกแบบเครื่องจักร ตลอดจนหาแหล่งความเจริญทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมขนาดย่อม และส่งเสริมอุตสาหกรรมบางประเภทเป็นพิเศษ เช่น ประเภทวิศวกรรมขนาดเบาและอุตสาหกรรมสิ่งทอ และได้ขยายงานการส่งเสริมให้กว้างขวางไปในส่วนภูมิภาคด้วย คาดว่าจะสามารถให้บริการและช่วยเหลืออุตสาหกรรมขนาดย่อมได้ปีละไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ราย

๒) บริการด้านตลาดสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมและหัตถกรรมไทย ตลาดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ไทยพื้นเมืองยังคงอยู่มาก โครงการบริการด้านตลาดนี้มีแนวทางดำเนินการที่จะช่วยจัดหาอุปกรณ์และจัดให้มีการฝึกอบรมด้านวิชาการ ให้บริการด้านตลาด เช่น ส่งเสริมการจัดตั้งร้านค้าปลีก จัดห้องแสดงสินค้า ช่วยบริการด้านส่งออก ให้บริการ

ด้านวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการออกแบบให้ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อ และช่วยโฆษณาเผยแพร่ทั้งในและนอกประเทศ

๓) บริการให้เงินกู้แก่อุตสาหกรรมขนาดย่อม การขาดเงินทุนเพื่อประกอบการอุตสาหกรรมเอกชนโดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดย่อมของคนไทยเป็นปัญหาสำคัญยิ่งประการหนึ่ง โครงการนี้จะขยายความช่วยเหลือด้านการเงินให้แก่ผู้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอุตสาหกรรมขนาดย่อมแต่ขาดเงินทุนและให้ความช่วยเหลือแก่อุตสาหกรรมที่ตั้งขึ้นแล้วก็ไปปรับปรุงกิจการให้ทันสมัยและมีสมรรถภาพ รัฐได้จัดตั้งเงินทุนเพื่อการนี้ไว้จากงบประมาณเพื่อสมทบกับธนาคารพาณิชย์ปีละ ๕ ล้านบาท สามารถให้กู้ได้รายละไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๙ ต่อปี ในระยะของแผนจะสามารถให้อุตสาหกรรมขนาดย่อมกู้ได้ไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๐ ล้านบาท และจะได้พิจารณาขยายถึงการให้เงินกู้เพื่อเช่าซื้อเครื่องจักรด้วย

๔.๔ นิคมอุตสาหกรรม เนื่องจากอุตสาหกรรมเอกชนประสบปัญหาเรื่องการทำที่ดินเพื่อจัดตั้งโรงงานอยู่มาก ฉะนั้นเพื่อจัดหาที่ดินและบริการต่างๆ ให้แก่อุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลางในราคาที่ถูกพอสมควร แต่ไม่ห่างจากพระนครและธนบุรีนัก กระทรวงอุตสาหกรรมจะเริ่มจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นที่รังสิตในปี ๒๕๑๐ โดยจะสร้างบริการสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และท่อระบายน้ำ เข้าสู่บริเวณนิคมอุตสาหกรรมในเนื้อที่ประมาณ ๕๐๐ ไร่ และเขตที่อยู่อาศัยประมาณ ๒๐๐ ไร่ ในระยะ ๓ ปีแรกของแผนพัฒนา หากผลงานได้ผลตามมุ่งหมายก็จะได้ขยายงานการจัดนิคมในบริเวณแห่งนี้เพิ่มเติมตามความเหมาะสม และจะส่งเสริมให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในส่วนภูมิภาคต่างๆ ให้สอดคล้องกับผังเมืองและความเป็นระเบียบของบ้านเมืองในอนาคตด้วย

๔.๕ การเพิ่มผลผลิต โครงการนี้มีวัตถุประสงค์จะยกมาตรฐานการบริหารงานและสมรรถภาพการผลิตให้แก่อุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วให้สามารถผลิตได้เพิ่มขึ้นโดยการจัดฝึกอบรมในด้านวิชาการทุกระดับ โครงการนี้เริ่มในปี ๒๕๐๕ โดยได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติ จัดตั้งศูนย์เพิ่มผลผลิตภายใต้การควบคุมของกระทรวงอุตสาหกรรม ดำเนิน

การฝึกอบรมผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่นักวิชาการจากองค์การและวิสาหกิจเอกชนมาแล้ว ๒,๖๐๐ คน เพื่อขยายงานด้านนี้ในระยะเวลาของแผนพัฒนาให้ได้ผลสมบูรณ์ขึ้น ศูนย์เพิ่มผลผลิตจะ ได้จัดตั้งให้มีบริการให้คำปรึกษาแนะนำแก่อุตสาหกรรม โดยจะจัดส่งเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำในด้านการจัดการแขนงต่าง ๆ แก่กิจการอุตสาหกรรมตามแบบธุรกิจการปรึกษาแนะนำ ทั่วไป โดยจะให้การอบรมได้ประมาณ ๑,๒๐๐ คน

๘.๖ การศึกษาค้นคว้าและวิจัยทางวิทยาศาสตร์เพื่ออุตสาหกรรม การค้นคว้า และวิจัยทางวิทยาศาสตร์เพื่ออุตสาหกรรมปรากฏว่ายังมีไม่เพียงพอ จำเป็นจะต้องเร่งส่งเสริม งานด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น แบ่งงานออกเป็นโครงการใหญ่ ๒ โครงการ คือ โครงการวิเคราะห์ วิจัยทางวิทยาศาสตร์เพื่อการอุตสาหกรรม และโครงการสถาบันวิจัยเทคนิควิทยา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์วิจัยค้นคว้าทดลองในทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับวัตถุดิบ วัตถุดิบที่ได้จาก อุตสาหกรรม และให้บริการในด้านวิจัยวิเคราะห์ค้นคว้าทดลองในด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมแก่อุตสาหกรรมทั่วไป

๘.๗ การจัดวางมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เนื่องจากยังมีได้มีการกำหนด มาตรฐานที่แน่นอนเกี่ยวกับสินค้าอุตสาหกรรมทั้งที่ผลิตในประเทศและสั่งเข้ามาจากต่างประเทศ ทำให้เกิดการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรม และการเอาเปรียบผู้อุปโภคบริโภคขึ้น ฉะนั้น จะจัดให้มีข้อกำหนดมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรม และทดสอบคุณภาพตามความต้องการของ โรงงาน กำหนดมาตรฐานวัสดุก่อสร้างเพื่อใช้เป็นเกณฑ์การคำนวณออกแบบและการตกลงซื้อขาย ตลอดจนวางมาตรฐานผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ทั้งที่ผลิตภายในประเทศและที่จะสั่งเข้าหรือผลิต ออกจำหน่ายในประเทศ โดยจะเลือกจัดทำมาตรฐานทางคุณภาพและลักษณะเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ที่สำคัญได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่อาจเป็นอันตรายแก่ผู้ใช้และบริโภค ผลิตภัณฑ์ที่มีความสำคัญ ต่อเศรษฐกิจของประเทศ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐและผลิตภัณฑ์ที่ต้อง มีมาตรฐานเพื่อความเป็นธรรมระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายตามลำดับ

๘.๘ การศึกษาวางแผนอุตสาหกรรมระยะยาวและการพัฒนาอุตสาหกรรม เฉพาะราย โครงการนี้แบ่งออกเป็นสองประเภท คือ การศึกษาอุตสาหกรรมเอกชนทั่วไป

ด้วยการค้นคว้าและวิจัยตัวเลขสถิติ และข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนวางโครงการระยะยาวในอันจะพัฒนาหรือส่งเสริมอุตสาหกรรมแต่ละชนิด เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศ และเพื่อส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ อีกประการหนึ่ง จะทำการศึกษาค้นคว้า วิจัยและพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเฉพาะชนิด แล้วมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการตาม ที่เห็นสมควร เช่น ศูนย์ส่งเสริมน้ำตาลเพื่อส่งเสริมการผลิตและพัฒนาอุตสาหกรรมน้ำตาล เป็นต้น

๙.

๖ ๗ ๖

๖ ๗ ๖

การช่วยเหลืออุตสาหกรรมเอกชน

๑๐. เนื่องจากการลงทุนของเอกชนในระยะเวลาที่ล่วงมาแล้วได้ มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาอุตสาหกรรม และรัฐมีนโยบายที่จะชักชวนให้เอกชนได้มาลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมมากขึ้น การช่วยเหลือเอกชนทั้งที่ได้ลงทุนประกอบกิจการอุตสาหกรรมอยู่แล้ว และจะมีขึ้นในภายหน้า จึงมีโครงการที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

๑๐.๑ ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม เนื่องจากที่ดินเพื่อการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมมีราคาสูง เป็นอุปสรรคในการที่จะชักจูงให้ผู้ลงทุนประกอบกิจการอุตสาหกรรม จึงจะได้ทางช่วยเหลือโดยการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นรับผิดชอบในการจัดหาที่ดินในราคาที่สมควร การวางแผนอุตสาหกรรมตลอดจนแก้ไขอุปสรรคเกี่ยวกับได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ที่ดินและอื่น ๆ ขึ้น และจะได้พิจารณาวางมาตรการอันจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การส่งเสริมนิคมอุตสาหกรรมของเอกชนให้เกิดขึ้นด้วย

๑๐.๒ บริการมูลฐาน เนื่องจากอุตสาหกรรมส่วนใหญ่รวมกลุ่มกันอยู่ในเขตพระนคร ธนบุรี และจังหวัดใกล้เคียงเท่านั้น เพราะแหล่งดังกล่าวมีบริการขั้นมูลฐาน ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง และไฟฟ้า—ประปา และสาธารณูปโภคอย่างอื่นเพียงพอ ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบทที่ห่างไกลเป็นไปได้โดยยาก จึงมีโครงการที่จะขยายบริการขั้นมูลฐานนี้ให้มากขึ้นในส่วนภูมิภาค และทั้งนี้จะได้ทำการศึกษาและวางโครงการตามความ

เหมาะสมของสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมต่อไป

๑๐.๓ ภาษีอากร ภาษีอากรเป็นสิ่งที่จะช่วยเหลือให้อุตสาหกรรมส่วนรวมขยายการผลิตได้มากขึ้นทางหนึ่ง จึงจะได้พิจารณาระบบการจัดเก็บภาษีการค้า ภาษารขาเข้า และอื่น ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมของเอกชนยิ่งขึ้น ทั้งนี้จะได้พิจารณาโดยความรอบคอบเพื่อรักษาความเป็นธรรมให้มากขึ้นแก่ผู้ผลิตและผู้ใช้จ่าย

๑๐.๔ แรงงาน การพัฒนาอุตสาหกรรมที่ขยายตัวขึ้นในขณะนี้เพราะปัจจัยสำคัญในด้านแรงงานมีราคาถูก เป็นที่ชักจูงแก่ผู้ลงทุนโดยทั่วไป แต่ปรากฏว่าอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญแล้ว แรงงานของผู้ชำนาญการและช่างฝีมือมีไม่เพียงพอ จึงจำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือให้มีการอบรมในด้าน ช่างฝีมือในทางอุตสาหกรรมและอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นในระยะเวลาของแผนนี้

๑๐.๕ การศึกษาวิจัยด้านอุตสาหกรรม เพื่อที่จะให้เอกชนได้มีโอกาสทราบถึงลู่ทางการขยายตัวของอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ อันจะพึงเกิดขึ้นในอนาคตเป็นแนวทางของผู้ที่สนใจในการลงทุนเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมให้มากยิ่งขึ้น จะได้ทำการศึกษาข้อมูลและจัดหาสถิติที่จำเป็นของอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแผนนี้ ทั้งนี้ จะได้ให้ความสนใจแก่ประเภทของอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบและแรงงานภายในประเทศ และที่มีคนไทยร่วมทุนเป็นส่วนมากเป็นอันดับแรก ”

ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมจะให้หน่วยงานในสังกัดปฏิบัติการตามแผนและตามงบประมาณที่จะได้รับเป็นปี ๆ นับตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๑๐ เป็นต้นไป ดังต่อไปนี้ คือ

๑. งบประมาณแผ่นดิน

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ โครงการ	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๓	๒๕๑๔	รวม
ส่วนราชการ	๑๐๓.๘๑	๑๑๗.๗๐	๑๑๐.๖๑	๙๓.๒๓	๙๖.๒๕	๕๒๑.๖๐
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	๑๔.๓๐	๑๑.๐๐	๑๑.๕๐	๑๑.๐๐	๑๒.๐๐	๕๙.๘๐
๑. บริการอุตสาหกรรม ขนาดย่อม	๙.๓๐	๓.๐๐	๓.๕๐	๔.๐๐	๕.๐๐	๒๕.๘๐
๒. ขยายบริการด้านตลาด สำหรับสินค้าอุตสาหกรรม และหัตถกรรมไทย	—	๓.๐๐	๓.๐๐	๒.๐๐	๒.๐๐	๑๐.๐๐
๓. เงินกู้เพื่อส่งเสริม อุตสาหกรรมขนาดย่อม	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๒๕.๐๐
กรมโรงงานอุตสาหกรรม	๑.๔๓	๒.๗๖	๒.๘๓	๒.๙๘	๓.๒๕	๑๓.๒๕
๑. ศูนย์เพิ่มผลผลิต แห่งประเทศไทย	๑.๕๓	๒.๗๖	๒.๘๓	๒.๙๘	๓.๒๕	๑๓.๒๕
กรมวิทยาศาสตร์	๓.๕๗	๕.๐๐	๗.๐๐	๘.๗๕	๑๐.๕๐	๓๕.๘๒
๑. วิเคราะห์วิจัยทาง วิทยาศาสตร์เพื่อการ อุตสาหกรรม	๒.๘๐	๓.๕๐	๕.๐๐	๖.๒๕	๗.๕๐	๒๕.๐๕
๒. มาตรฐานอุตสาหกรรม	๐.๗๗	๑.๕๐	๒.๐๐	๒.๕๐	๓.๐๐	๙.๗๗
สำนักงานปลัดกระทรวง อุตสาหกรรม	๑๒.๐๐	๒๒.๓๐	๑๓.๔๐	๖.๐๐	๕.๐๐	๕๘.๘๐
๑. ศูนย์ส่งเสริมน้ำตาล	๗.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๕.๐๐	๓๐.๐๐
๒. นิคมอุตสาหกรรม	๕.๐๐	๑๖.๓๐	๗.๔๐	—	—	๒๘.๘๐

๒. ช่วยเหลือต่างประเทศ

(ล้านบาท)

โครงการ	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๓	๒๕๑๔	รวม
โครงการต่อเนื่อง จากแผนแรก	๒๒.๖๐	๙.๐๐	๒๑.๙๐	๓๓.๓๐	๓๕.๐๐	๑๐๑.๖๐
๑. ส่งเสริมการลงทุน	๓.๔๐	๒.๑๐	—	—	—	๕.๕๐
๒. พัฒนาอุตสาหกรรม	๘.๐๐	๖.๒๐	๔.๗๐	—	—	๑๘.๙๐
๓. สถาบันวิจัยเทคนิควิทยา	๒.๖๐	๑.๕๐	๐.๕๐	—	—	๔.๖๐
๔. สำรวจแร่ภาคอีสาน	๑.๖๐	—	—	—	—	๑.๖๐
๕. สถาบันบริการ อุตสาหกรรมขนาดย่อม	๔.๔๐	๓.๙๐	๒.๙๐	๑.๗๐	—	๑๒.๙๐
โครงการต่ออายุขยายงาน และโครงการใหม่	๒.๔๐	๙.๐๐	๒๑.๙๐	๓๓.๓๐	๓๕.๐๐	๑๐๑.๖๐
๑. ๖๑ ๖๑						
๒. บริการด้านตลาด						
๓. บริการให้คำปรึกษา แนะนำ						
๔. วิเคราะห์วิจัยทาง วิทยาศาสตร์						
๕. มาตรฐานอุตสาหกรรม						
๖. ศูนย์ส่งเสริมน้ำตาล						
๗. นิคมอุตสาหกรรม						
๘. อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม						

รายนามรัฐมนตรีว่าการ รัฐมนตรีช่วยว่าการ
และรัฐมนตรีสั่งราชการ กระทรวงอุตสาหกรรม

พ.ศ. ๒๔๘๕ — ๒๕๑๐

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

๑. พลอากาศโท มุณี มหาสันทนา เวชยันต์รังสฤษฏ์

ครั้งที่ ๑	๕ พ.ค.	๒๔๘๕—	๑ ส.ค.	๒๔๘๗
ครั้งที่ ๒	๑๒ มิ.ย.	๒๔๙๕—	๑๒ ธ.ค.	๒๔๙๖
ครั้งที่ ๓	๒๒ ส.ค.	๒๕๐๗—	ปัจจุบัน	
๒. พลเรือตรี ผัน นาวาวิจิตร ร.น.

๒	ส.ค.	๒๔๘๗—	๓๑	ก.ค.	๒๔๘๘
---	------	-------	----	------	------
๓. นายสพรั่ง เทพหัสดิน ณ อยุธยา

๑	ก.ย.	๒๔๘๘—	๑๗	ก.ย.	๒๔๘๘
---	------	-------	----	------	------
๔. ม.ล. อุทุม สนิทวงศ์

๑๙	ก.ย.	๒๔๘๘—	๓๐	ม.ค.	๒๔๘๙
----	------	-------	----	------	------
๕. น.อ. หลวงศุภชลาศัย ร.น. (บุ่ง ศุภชลาศัย)

ครั้งที่ ๑	๒	ก.พ.	๒๔๘๙—	๒๔	มี.ค.	๒๔๘๙
ครั้งที่ ๒	๑๐	พ.ย.	๒๔๙๐—	๒๑	ก.พ.	๒๔๙๑
ครั้งที่ ๓	๒๕	ก.พ.	๒๔๙๑—	๘	เม.ย.	๒๔๙๑
๖. นายสงวน จูฑะเตมีย์ (หลวงนฤเบศรมานิต)

๒๔	มี.ค.	๒๔๘๙—	๘	มิ.ย.	๒๔๘๙
----	-------	-------	---	-------	------
๗. นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์

ครั้งที่ ๑	๑๑	มิ.ย.	๒๔๘๙—	๒๓	ส.ค.	๒๔๘๙
ครั้งที่ ๒	๒๔	ส.ค.	๒๔๘๙—	๓๐	พ.ค.	๒๔๙๐
ครั้งที่ ๓	๓๑	พ.ค.	๒๔๙๐—	๑๐	พ.ย.	๒๔๙๐
๘. พลตรี หม่อมสนิทวงศ์เสนี (ม.ร.ว. ตัน สนิทวงศ์)

๑๕	เม.ย.	๒๔๙๑—	๒๕	มิ.ย.	๒๔๙๒
----	-------	-------	----	-------	------
๙. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์

ครั้งที่ ๑	๒๘	มิ.ย.	๒๔๙๒—	๒๙	พ.ย.	๒๔๙๔
ครั้งที่ ๒	๒๙	พ.ย.	๒๔๙๔—	๖	ธ.ค.	๒๔๙๔
ครั้งที่ ๓	๘	ธ.ค.	๒๔๙๔—	๒๔	มี.ค.	๒๔๙๕
ครั้งที่ ๔	๒๘	มี.ค.	๒๔๙๕—	๑๒	มิ.ย.	๒๔๙๕

๑๐. พลโท บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	๑๒	วิ.ก.	๒๔๙๖—๑๙	เม.ย.	๒๔๙๙
๑๑. พลตรี ประมาณ อติเรกสาร	ครั้งที่ ๑	๑๙	เม.ย.	๒๔๙๙—๒๕	ก.พ.
	ครั้งที่ ๒	๓๑	มี.ค.	๒๕๐๐—๑๖	ก.ย.
๑๒. พลเอก หลวงสวัสดิ์กัลยบุตร	๒๓	ก.ย.	๒๕๐๐—๒๖	วิ.ก.	๒๕๐๐
๑๓. พลเอก กฤษ ปุณณกันต์	๑	มี.ค.	๒๕๐๑—๒๐	ต.ค.	๒๕๐๑
๑๔. นายบุญย์ เจริญไชย	ครั้งที่ ๑	๑๐	ก.พ.	๒๕๐๒—	๘
	ครั้งที่ ๒	๑๑	วิ.ก.	๒๕๐๖—๑๘	ส.ค.

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

๑. ม.ล. กวี เตชาติวงศ์	๑	ก.ย.	๒๔๘๖—๒๔	มี.ค.	๒๔๘๗
๒. ม.ล. อุดม สนิทวงศ์	๒	ส.ค.	๒๔๘๗—๑๙	มี.ค.	๒๔๘๘
๓. นายชม จารุรัตน์	๑๐	พ.ย.	๒๔๙๐—๒๑	ก.พ.	๒๔๙๑
๔. น.อ. หลวงประสิทธิ์จักรการ ร.น.	๑๕	เม.ย.	๒๔๙๑—๑๙	พ.ย.	๒๔๙๑
๕. หลวงอรรดพรพิศาล	๒๘	มี.ย.	๒๔๙๒—๑๑	มี.ค.	๒๔๙๔
๖. นายเสมอ กัณฑ์ชัย	๑	มี.ย.	๒๔๙๔—๒๙	พ.ย.	๒๔๙๔
๗. นายเลื่อน พงษ์โสภณ	๑๑	วิ.ก.	๒๔๙๔—๒๕	ก.พ.	๒๕๐๐
๘. พลตรีประมาณ อติเรกสาร	๑๓	วิ.ก.	๒๔๙๖—๑๙	เม.ย.	๒๔๙๙
๙. นายชื่น รวีวรรณ	๓๑	มี.ค.	๒๕๐๐—๑๖	ก.ย.	๒๕๐๐
๑๐. นายสงวน จันทรสาขา	๒๓	ก.ย.	๒๕๐๐—๑๑	ก.ค.	๒๕๐๑
๑๑. นายปฐม โพธิ์แก้ว	๗	ส.ค.	๒๕๐๑—๒๐	ต.ค.	๒๕๐๑

รัฐมนตรีสั่งราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

๑. พลอากาศตรี เจียม อธิกเทเวเดช โกมลมิตร	๑๑ พ.ค. ๒๔๘๕— ๘ เม.ย. ๒๔๘๖
๒. ม.ล. กรී เตชาตังศ์	๓๐ มี.ค. ๒๔๘๖—๓๑ ส.ค. ๒๔๘๖
๓. นายจรูญ สืบแสง	๑ ก.ย. ๒๔๘๘—๓๐ ก.ย. ๒๔๘๙
๔. นายพึง ศรีจันทร์	๓ ต.ค. ๒๔๘๘—๓๐ มี.ค. ๒๔๘๙
๕. นายชม จารุรัตน์	๓๑ มี.ค. ๒๔๘๙—๑๘ มี.ค. ๒๔๘๙
๖. หลวงนรัตตรักษา	๓๐ พ.ค. ๒๔๙๐— ๘ พ.ย. ๒๔๙๐
๗. นายเลื่อน พงษ์โสภณ	๑๑ พ.ย. ๒๔๙๐— ๘ เม.ย. ๒๔๙๑
๘. นายพัน สุพรรณसार	๓๐ พ.ย. ๒๔๙๑—๒๕ มี.ย. ๒๔๙๒

ราชพระนามและรายนามปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

พ.ศ. ๒๔๘๕ - ๒๕๑๐

พลเรือตรี พระยาสรยุทธเสณี (ประเส ประวาทนาวิน ศรยุทธเสณี)	(รักษาการ) ๕ พ.ค. ๘๕—๑๓ พ.ค. ๘๕
พระพิศาลสุขุมวิท (ประสพ พ. สุขุม)	(รักษาการ) ๑๔ พ.ค. ๘๕—๑๔ ก.ย. ๘๕
พลตรี พระอุดมโยธายุทธ (อุดมโยธา รัตนวดี)	๑๕ ก.ย. ๘๕—๒๑ พ.ค. ๘๖
พันตรี ม.ล. กรී เตชาตังศ์	๒๒ พ.ค. ๘๖— ๑ ก.ย. ๘๖
พระตรีรัตนसारวิศวกรกรม	๓ ก.ย. ๘๖— ๑ ส.ค. ๘๗
พลตรี ม.ล. อภิรุณ ชุมสาย	(รักษาการ) ๙ ส.ค. ๘๗—๑๕ ต.ค. ๘๗
ม.จ. รัชฎาภิเศก โสณกุล	(รักษาการ) ๑๖ ต.ค. ๘๗—๑๔ ธ.ค. ๘๘
พลตรี พระยาสรกิจพิศาล	(รักษาการ) ๑๕ ธ.ค. ๘๘—๒๘ มี.ย. ๘๙
ม.ล. จรรย์ สนิทวงศ์	(รักษาการ) ๒๙ มี.ย. ๘๙— ๙ ส.ค. ๘๙

พ.อ. สุวรรณ เพ็ญจันทร์
 ดร. พร ศรีจามร
 พลเรือตรี ชลี สินธุโสภณ
 ดร. จำ รัตนรัต
 นายสอาด หงษ์ยนต์

ประวัติกระทรวงอุตสาหกรรม

๑๐ ส.ค. ๘๙—๑๙ ก.ย. ๙๕
 ๒๐ ก.ย. ๙๕—๒๕ มิ.ย. ๐๒
 ๒๖ มิ.ย. ๐๒—๓๐ ก.ย. ๐๖
 ๑ ต.ค. ๐๖—๓๐ ก.ย. ๐๗
 ๑ ต.ค. ๐๗—ปัจจุบัน

รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

พลตรี จำรูญ วัฒนะคุป
 นายป๋วย โรจนะบุรานนท์

พ.ค. ๒๔๙๙—ธ.ค. ๒๕๐๐
 ๑๖ มิ.ย. ๒๕๐๒—ปัจจุบัน

ผู้ช่วยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

พ.อ. หลวงประภิตยยุทธสมบัติ (ปริก ชีตตะสังกะ)
 พ.ต. ณรงค์ สาสิรัฐวิภาค

พ.ค. ๘๕—มิ.ย. ๘๖
 เม.ย. ๙๑—พ.ค. ๙๒

นายช่างใหญ่

นายประวัติ สุขุม
 น.ต. หยู ทองเวส

๒๓ มิ.ย. ๙๔— ๑ ม.ค. ๐๒
 ๒๗ ธ.ค. ๙๙—๓๑ ส.ค. ๐๑
 ๑ ก.ค. ๐๓—๓๐ ก.ย. ๐๙

นายอุดมศักดิ์ ภาสวณิช
 น.อ. วิมล วิริยะวิทย์
 ร.ต. ดำรา อมาตยกุล

๒๙ ส.ค. ๐๓—ปัจจุบัน
 ๑ ต.ค. ๐๕—ปัจจุบัน
 ๑ ก.ค. ๐๙—ปัจจุบัน

ผู้ตรวจราชการกระทรวงอุตสาหกรรม

นายสิริ คำสุทร
 นายพัฒน์ บาปุยวาทย์

๗ ส.ค. ๐๔—๓๐ ก.ย. ๐๙
 ๑ ต.ค. ๐๙—ปัจจุบัน

ภาพรัฐมนตรีว่าการ รัฐมนตรีช่วยว่าการ
และรัฐมนตรีสั่งราชการ กระทรวงอุตสาหกรรม

พ.ศ. ๒๔๘๕ - ๒๕๑๐

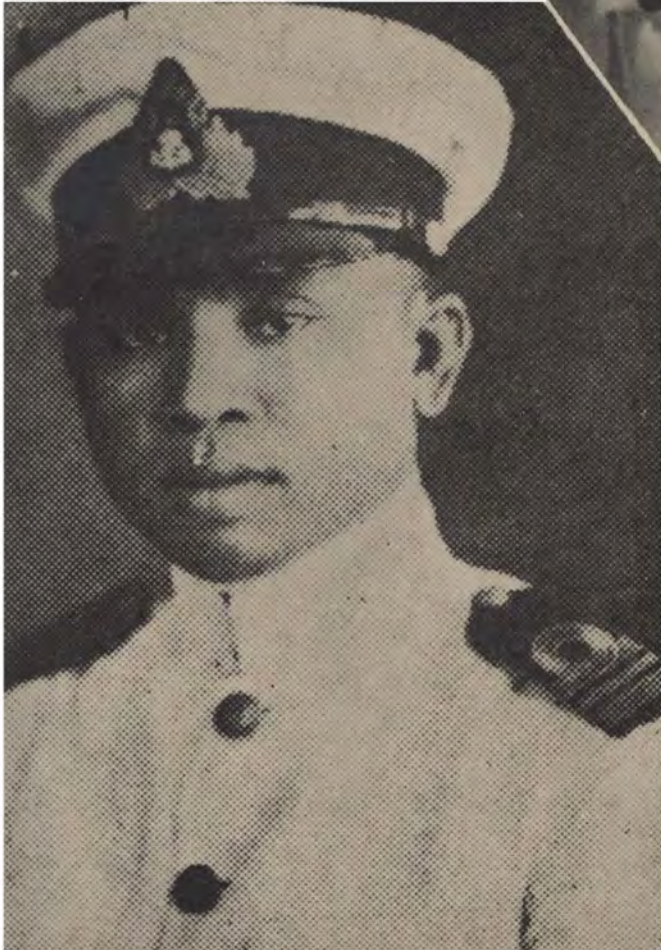
อ.ท. มุณี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฏ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ที่ ๑ ๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ - ๑ สิงหาคม ๒๔๘๗

ที่ ๒ ๑๒ มิถุนายน ๒๔๘๕ - ๑๒ ธันวาคม ๒๔๘๖

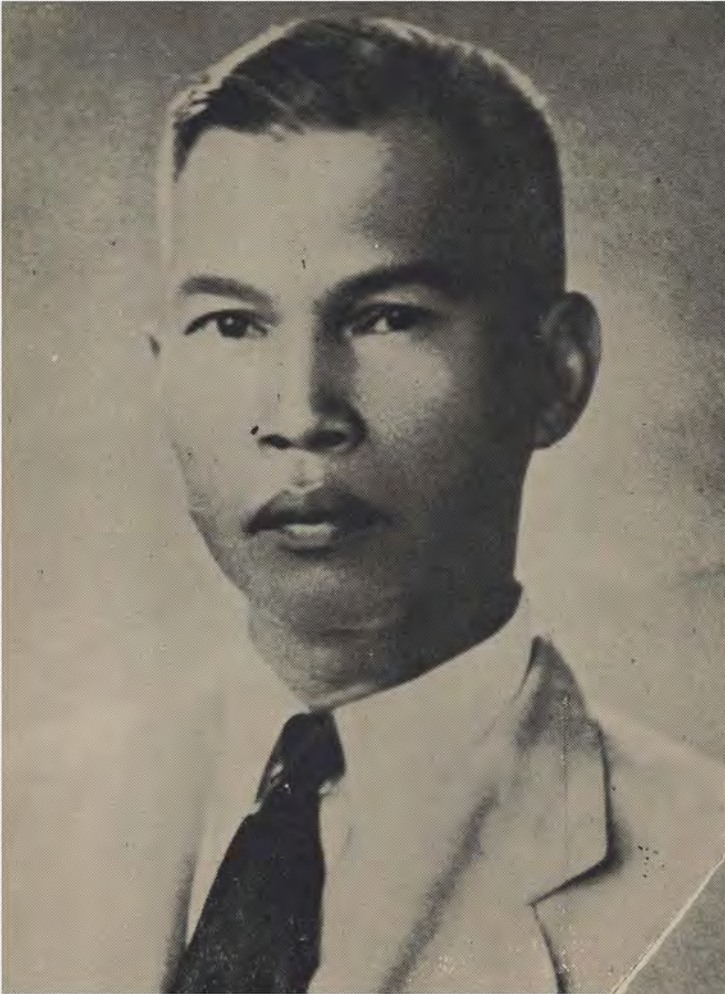
ที่ ๓ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๐๗ - ปัจจุบัน

พล ร.ต. ศัน นาวาวิจิตร ร.น.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม

๒ สิงหาคม ๒๔๘๗ - ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๘๘

นายสรวง เทพหัสดิน ณ อยุธยา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม
๑ กันยายน ๒๔๘๘ - ๑๗ กันยายน ๒๔๘๘

ม.ล. อุดม สนิทวงศ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม
๒ สิงหาคม ๒๔๘๗ - ๑๕ มีนาคม ๒๔๘๘
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม
๑๕ กันยายน ๒๔๘๘ - ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๘

น.อ. หลวงสุขุภลาศัย ร.น.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม

ครั้งที่ ๑ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕ - ๒๔ มีนาคม ๒๔๘๕

ครั้งที่ ๒ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๘๐ - ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๑

ครั้งที่ ๓ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๑ - ๘ เมษายน ๒๔๘๑

นายสงวน จุฑาเดมิยะ

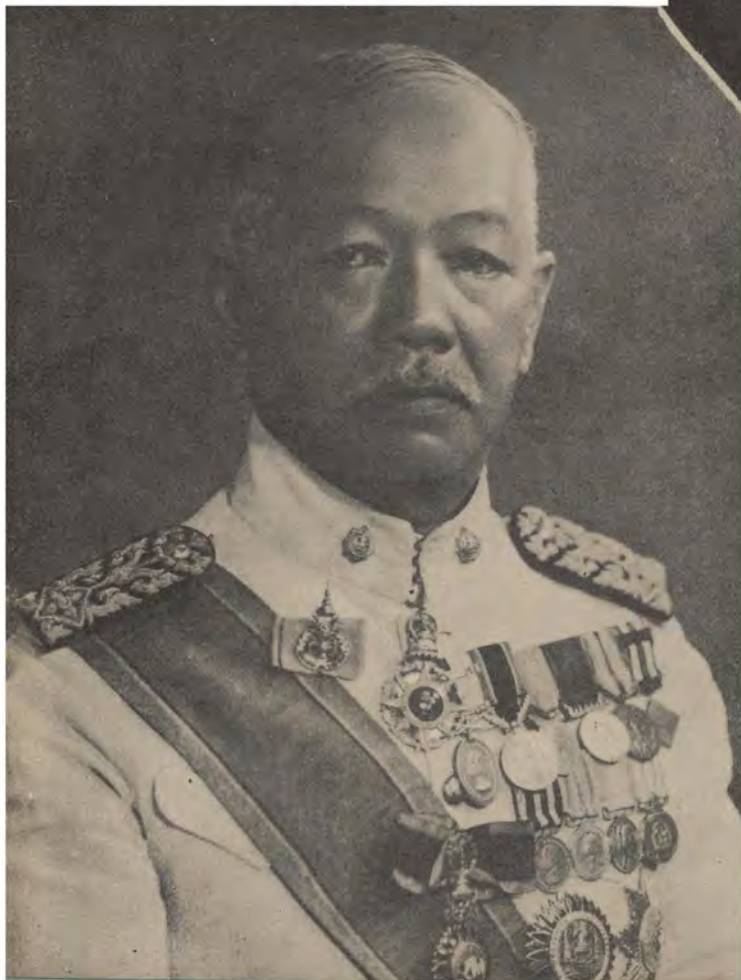
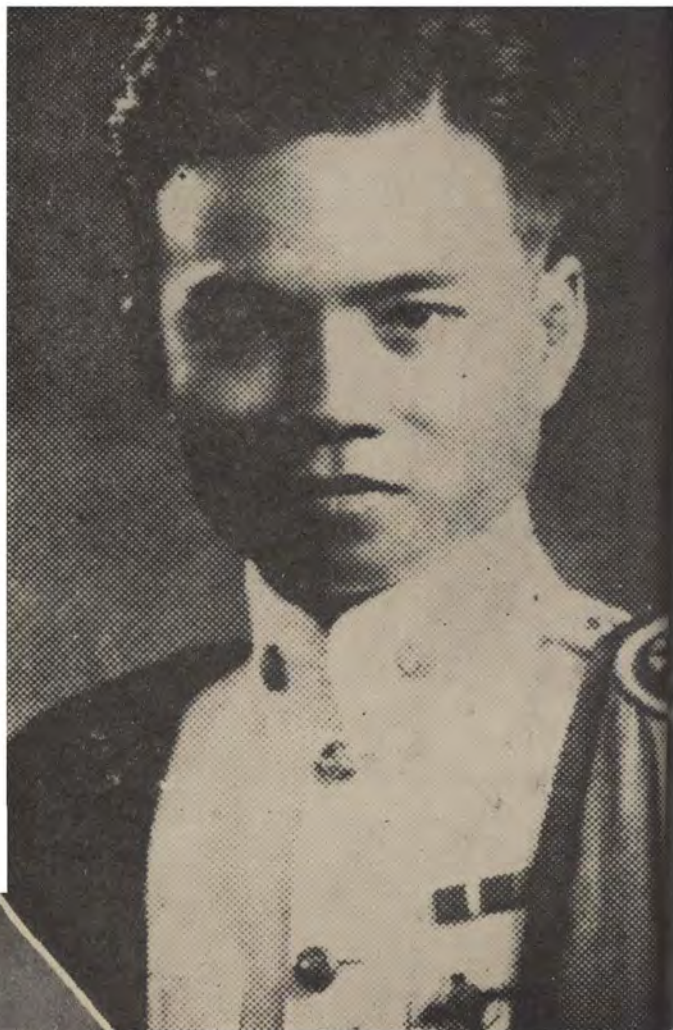
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม

๒๔ มีนาคม ๒๔๘๕ - ๘ มิถุนายน ๒๔๘๕

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม

- ครั้งที่ ๑ ๑๑ มิถุนายน ๒๔๘๕ - ๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๕
ครั้งที่ ๒ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๘๕ - ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐
ครั้งที่ ๓ ๓๑ พฤษภาคม ๒๔๙๐ - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

พล.ต. หม่อมสนธิทวงศ์เสณี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม

๑๕ เมษายน ๒๔๙๑ - ๒๕ มิถุนายน ๒๔๙๒

นายสุกิจ นิมมานเหมินท์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

- ครั้งที่ ๑ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๙๒-๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔
- ครั้งที่ ๒ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔-๖ ธันวาคม ๒๔๙๔
- ครั้งที่ ๓ ๘ ธันวาคม ๒๔๙๔ - ๒๔ มีนาคม ๒๔๙๕
- ครั้งที่ ๔ ๒๘ มีนาคม ๒๔๙๕ - ๑๒ มิถุนายน ๒๔๙๕

พล.ท. บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

๑๒ ธันวาคม ๒๔๙๖ - ๑๕ เมษายน ๒๔๙๘

พลตรี ประมาณ อติเรกสาร
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

๑๓ ธันวาคม ๒๔๙๖ - ๑๕ เมษายน ๒๔๙๘

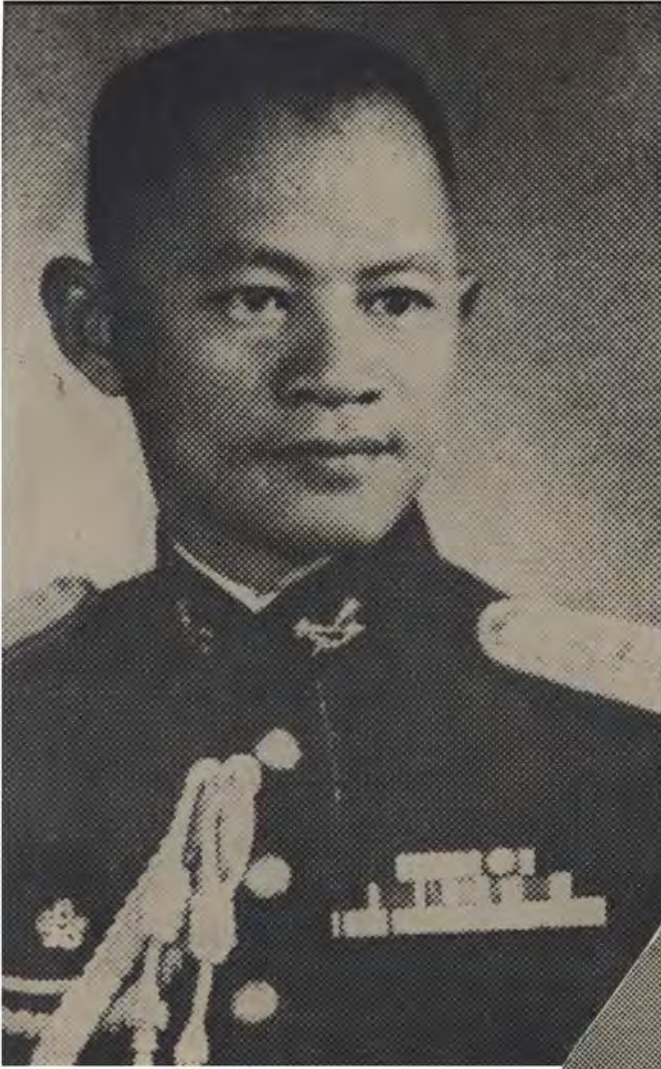
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
 ครั้งที่ ๑ ๑๕ เมษายน ๒๔๙๕ - ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑
 ครั้งที่ ๒ ๓๑ มีนาคม ๒๕๐๐ - ๑๖ กันยายน ๒๕๐๑

พล อ. หลวงสวัสดิ์คกลยุทธ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

๒๓ กันยายน ๒๕๐๐ - ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๐

พล อ. กฤษ ปุณณกันต์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

๑ มกราคม ๒๕๐๑ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑

นายบุญชัย เจริญไชย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ครั้งที่ ๑ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒-๘ ธันวาคม ๒๕๐๖

ครั้งที่ ๒ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๐๖-๑๘ สิงหาคม ๒๕๐๗

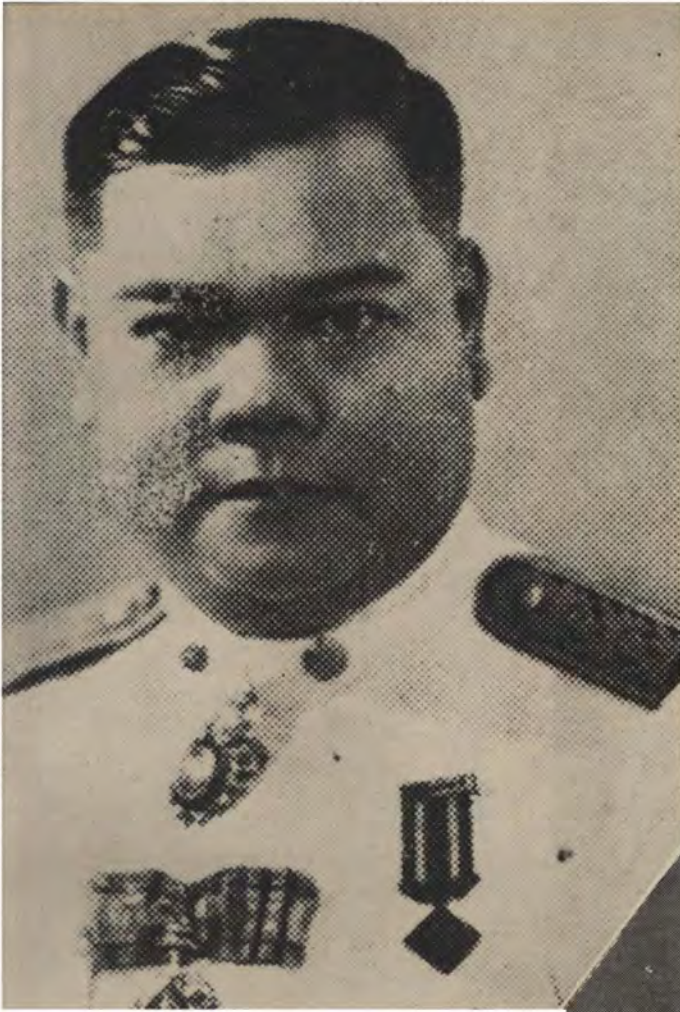
ม.ล. กริ เศษาคีวงศ์

รัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงการอุตสาหกรรม

๓๐ มีนาคม ๒๔๘๖ - ๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๖

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม

๑ กันยายน ๒๔๘๖ - ๒๔ มีนาคม ๒๔๘๗

นายชม จารุรัตน์

รัฐมนตรีสังฆการกระทรวงการอุตสาหกรรม

๓๑ มกราคม ๒๔๘๕ - ๑๗ มีนาคม ๒๔๘๕

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม

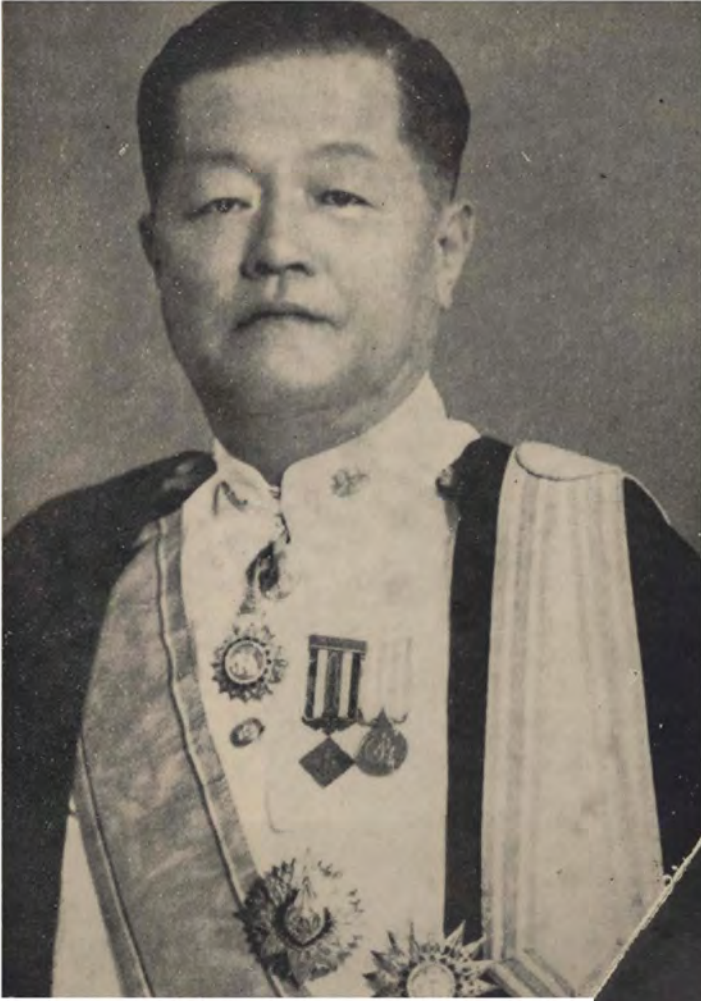
๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๘๐ - ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๑

น.อ. หลวงประสิทธิ์จักรการ ร.น.

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม

๑๕ เมษายน ๒๔๘๑ - ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๘๑

พลวงอรรถพรพิศาล

รัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงการอุตสาหกรรม

๒๘ มิถุนายน ๒๔๙๒ - ๑๖ มกราคม ๒๔๙๓

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม

๑๖ มกราคม ๒๔๙๓ - ๑๑ มกราคม ๒๔๙๔

นายเสมอ กัณฑ์เจริญ

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม

๑ มิถุนายน ๒๔๙๔ - ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔

น.อ. เลื่อน พงษ์โสภณ

รัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงการอุตสาหกรรม

๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ - ๘ เมษายน ๒๔๙๑

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

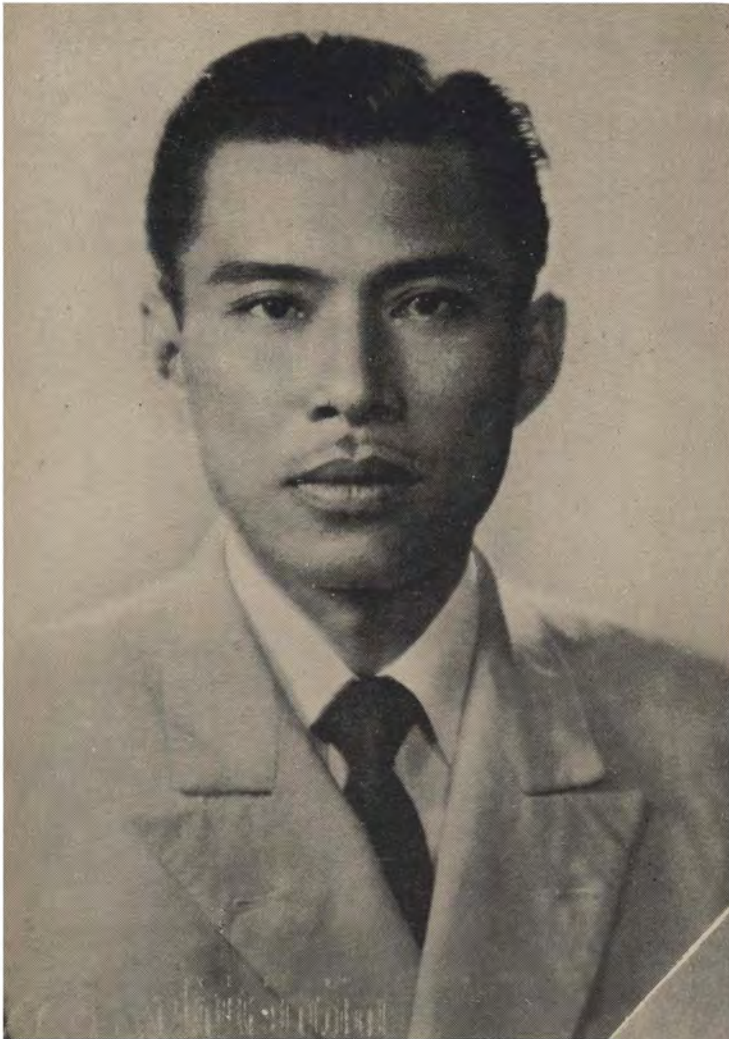
๑๑ ธันวาคม ๒๔๙๔ - ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐

นายชิน ระวีวรรณ

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

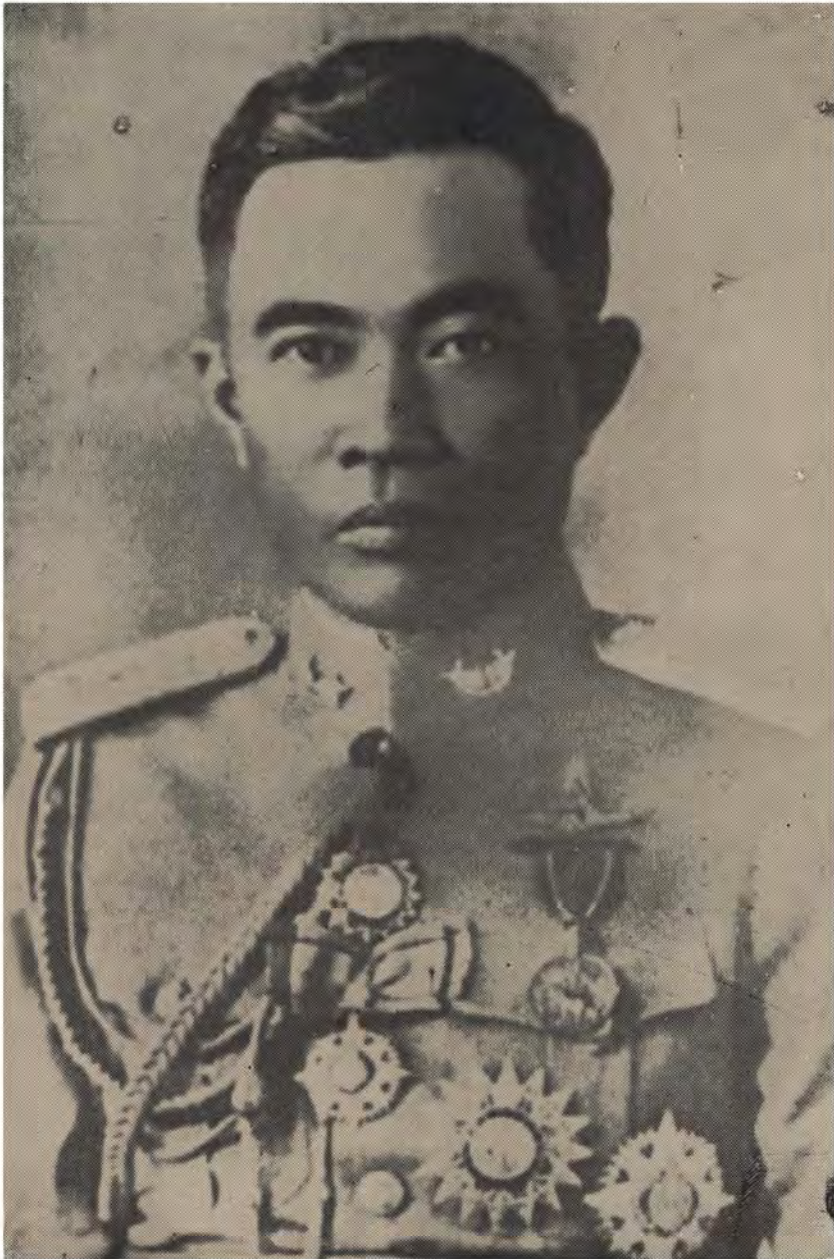
๓๑ มีนาคม ๒๕๐๐ - ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐

นายสงวน จันทรสาขา
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๒๓ กันยายน ๒๕๐๐ - ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๐๑

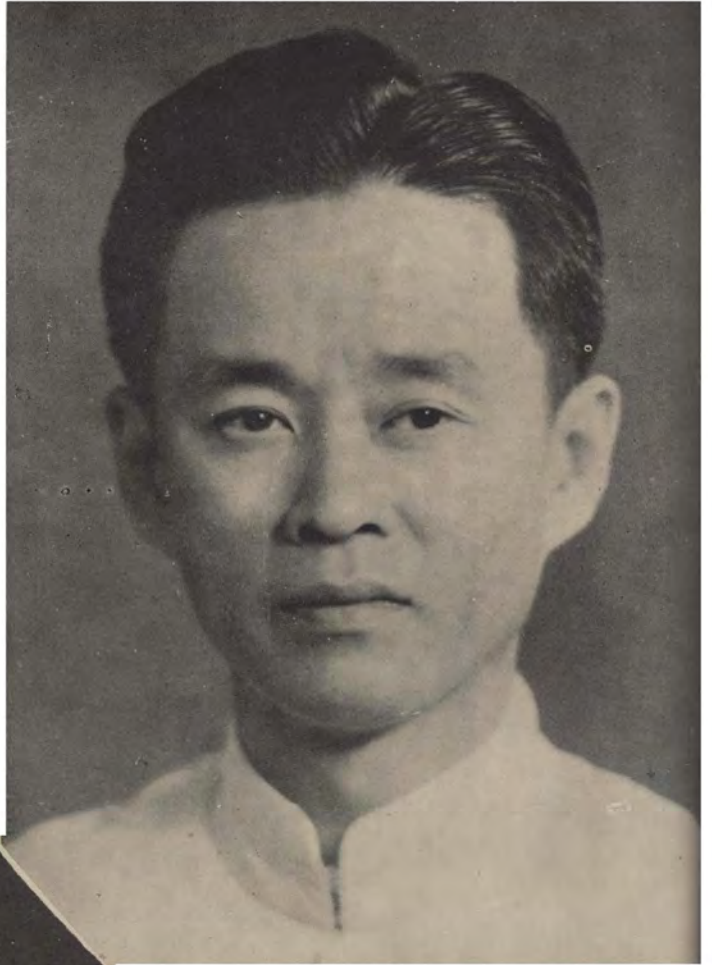

นายปฐุม โพธิ์แก้ว
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๗ สิงหาคม ๒๕๐๑ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑

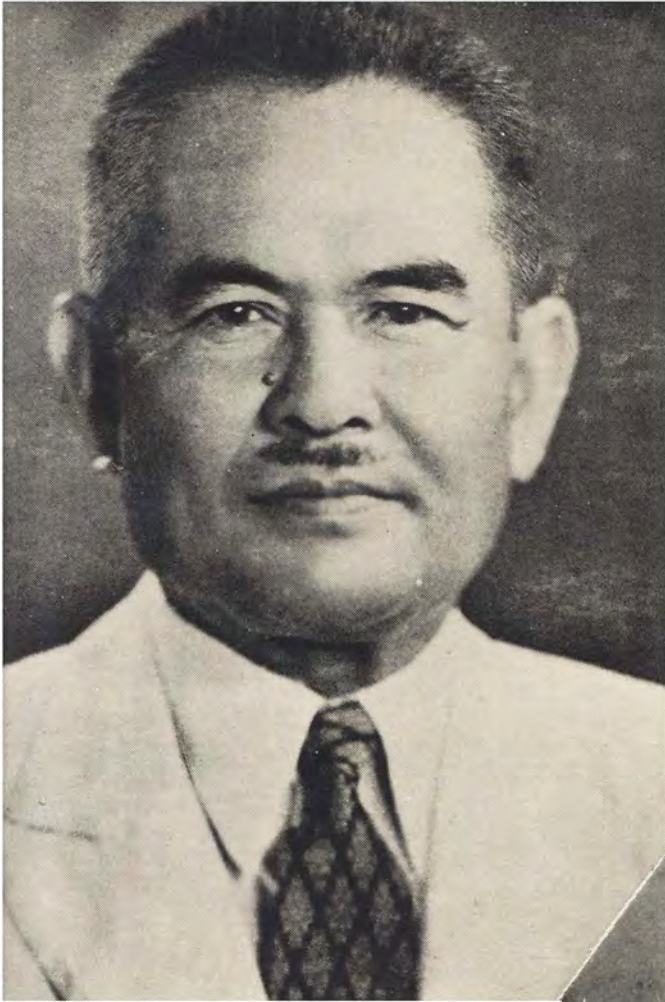

พล.ต. เจียม อธิกเทวเดช โกมลมิตร
รัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงการอุตสาหกรรม
๑๑ พฤษภาคม ๒๔๘๕ - ๘ เมษายน ๒๔๘๕

นายจรูญ สืบแสง
รัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงการอุตสาหกรรม
๑ กันยายน ๒๔๘๘ — ๓๐ กันยายน ๒๔๘๘

นายฟง ศรีจันทร์
รัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงการอุตสาหกรรม
๓ ตุลาคม ๒๔๘๘ — ๓๐ มกราคม ๒๔๘๙

หลวงนรัตรักษา

รัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงการอุตสาหกรรม

๓๐ พฤษภาคม ๒๔๕๐ - ๘ พฤศจิกายน ๒๔๕๐

นายพน สุปรรณสาร

รัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงการอุตสาหกรรม

๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๕๑ - ๒๕ มิถุนายน ๒๔๕๒

ภาพปลั๊กกระทรวงอุตสาหกรรม

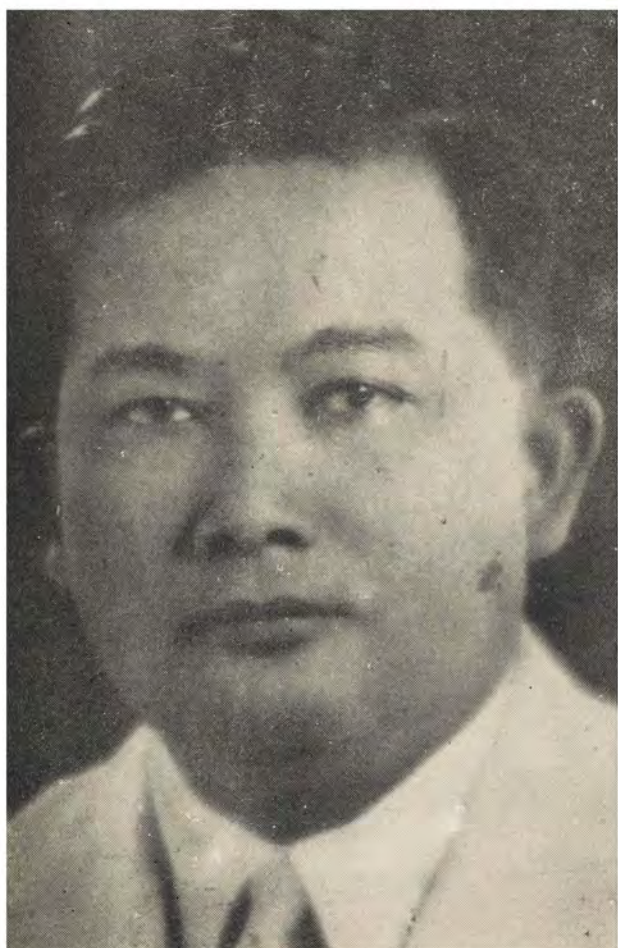
พ.ศ. ๒๔๘๕ - ๒๕๑๐

พระพิศาลสุขุมวิท
รักษาการปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรม
๑๔ พฤษภาคม ๒๔๘๕ - ๑๔ กันยายน ๒๔๘๕

พลตรี พระอุดมโยธายุทธ
รักษาการปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรม
๑๕ กันยายน ๒๔๘๕ - ๒๑ พฤษภาคม ๒๔๘๖

ม.ส. กรී เชาตติวงศ์
ปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรม
๒๒ พฤษภาคม ๒๔๘๖ - ๑ กันยายน ๒๔๘๖

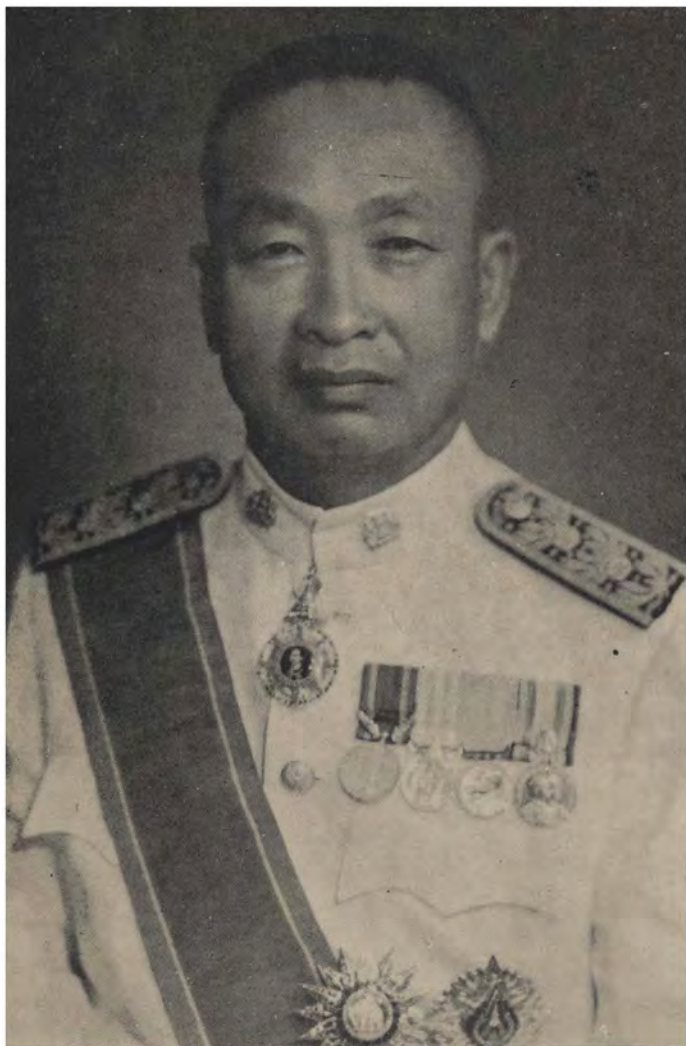
พระไตรณสารวิศวรรรม
ปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรม
๓ กันยายน ๒๔๘๖ - ๑ สิงหาคม ๒๔๘๗

พลตรี พระยาสรกิจพิศาล
รักษาการปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรม
๑๕ ธันวาคม ๒๔๘๘ - ๒๘ มิถุนายน ๒๔๘๙

ม.ล. จรรย์ สนิทวงศ์
รักษาการปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรม
๒๕ มิถุนายน ๒๔๘๙ - ๕ สิงหาคม ๒๔๘๙

พลเรือตรี ชลิต์ สินธุ์โสภณ

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

๒๖ มิถุนายน ๒๕๐๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๐๖

ดร. จำง รัตนะรัต

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

๑ ตุลาคม ๒๕๐๖ - ๓๐ กันยายน ๒๕๐๗

พลตรี ม.ล. อภิรุณ ชุ่มสาย
รักษาการปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรม
๕ สิงหาคม ๒๔๘๗ - ๑๕ ตุลาคม ๒๔๘๗

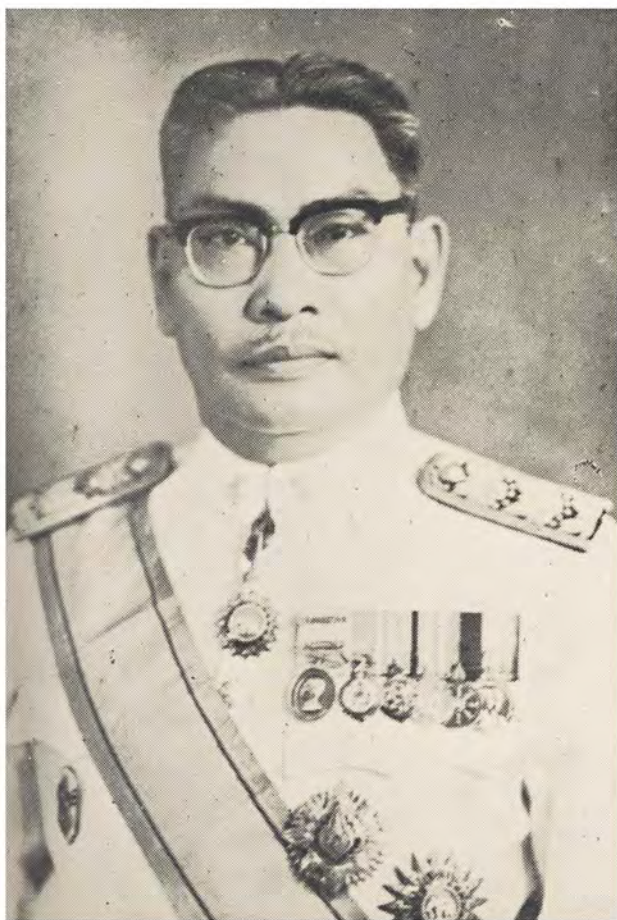
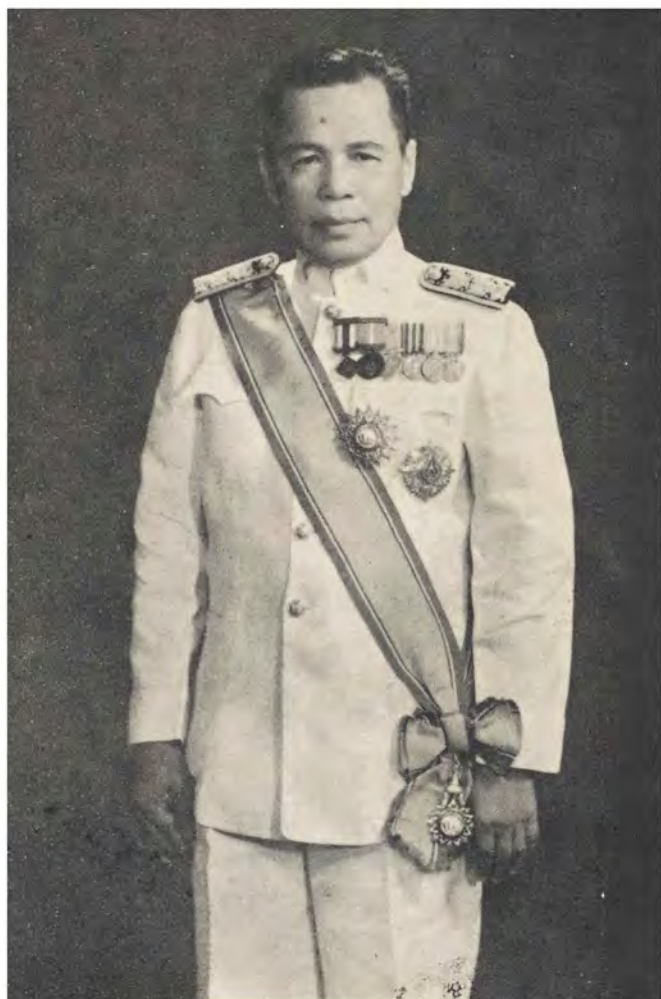

ม.จ. รัชฎาภิเศก โสณกุล
รักษาการปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรม
๑๖ ตุลาคม ๒๔๘๗ - ๑๔ ธันวาคม ๒๔๘๘

พันเอก สุวรรณ เพ็ญจันทร์

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

๑๐ สิงหาคม ๒๔๘๕ — ๑๕ กันยายน ๒๔๙๕

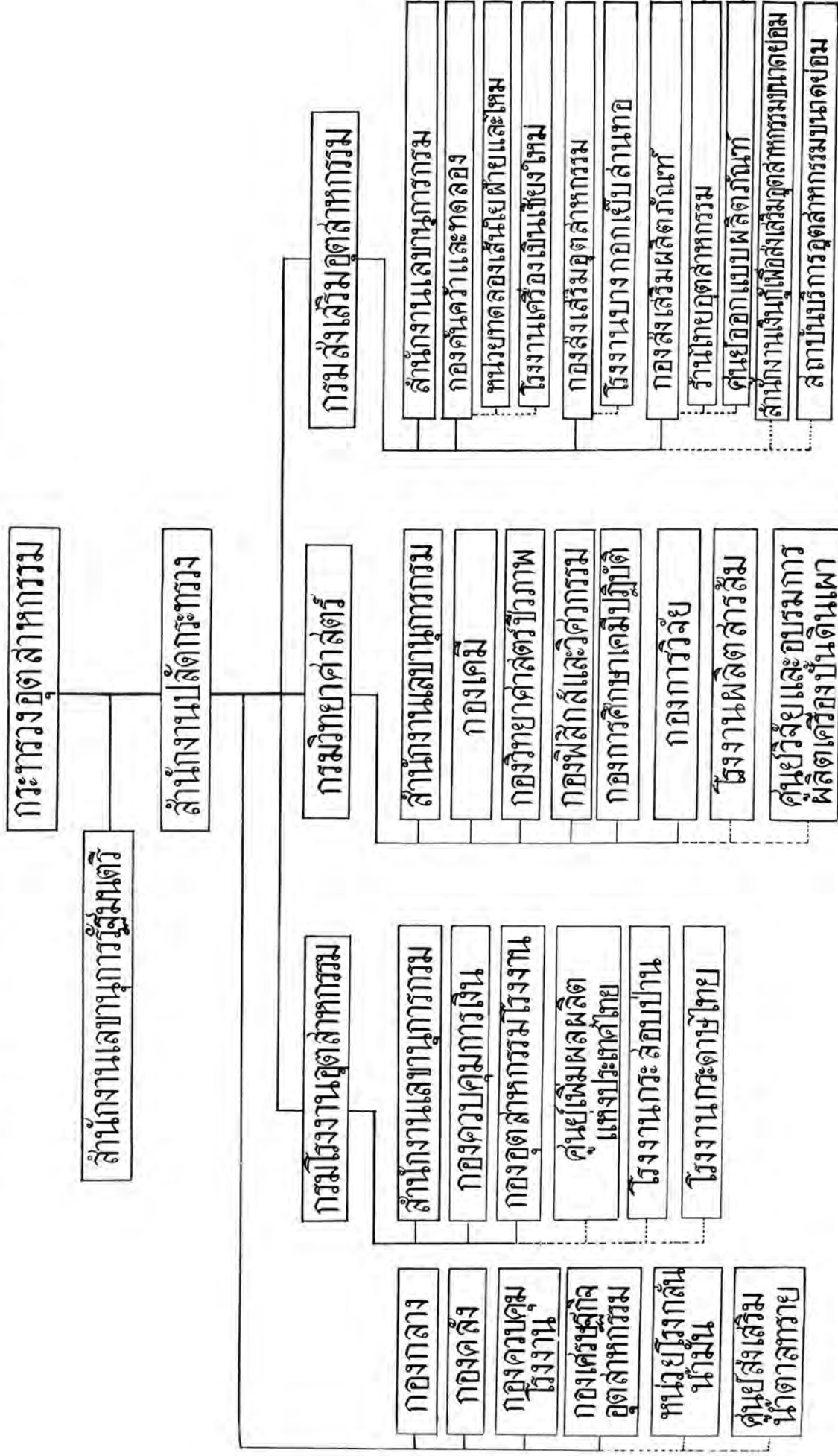
ดร. พร ศรีจามร

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

๒๐ กันยายน ๒๔๙๕ — ๒๕ มิถุนายน ๒๕๐๒

แผนภูมิส่วนราชการของกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๐

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี

อำนาจหน้าที่

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานหน่วยหนึ่งซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม
ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมืองโดยเฉพาะ
ฉะนั้นงานสำคัญส่วนใหญ่ของสำนักงานนี้ จึงเป็นงานเกี่ยวกับการควบคุมนโยบายใน
ด้านกิจการอุตสาหกรรม ตามที่รัฐบาลได้แถลงไว้ต่อสภาผู้แทนราษฎร โดยคอยสอดส่องการ
ปฏิบัติงานของกรมต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมซึ่งเป็นฝ่ายบริหารและได้รับนโยบายไป
แล้วว่าได้ปฏิบัติหรือมีโครงการที่จะปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวนโยบายนั้น ๆ หรือไม่ประการใด
สำหรับแนวนโยบายการบริหารงานของกระทรวงอุตสาหกรรมในปัจจุบันมีโดยสรุป

ดังนี้

๑. ส่งเสริมให้เอกชนทั้งภายในประเทศและจากภายนอกประเทศลงทุนประกอบ
กิจการอุตสาหกรรม โดยใช้มาตรการตามกฎหมายที่มีอยู่ และมาตรการอื่นใดที่เหมาะสม
และจะได้เตรียมการอันจำเป็นสำหรับอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพื่อความสะดวกในการพัฒนา
อุตสาหกรรม

๒. จะไม่ประกอบอุตสาหกรรมประเภทโรงงาน (Manufacturing Industries) ขึ้น
เพื่อแข่งขันกับเอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่วนกิจการอุตสาหกรรมเดิมที่กำลังดำเนินการอยู่
ก็จะได้พิจารณาโอนให้เอกชนรับไปดำเนินการต่อไปในภายหน้าตามแนวนโยบายของรัฐบาล

๓. ส่งเสริมให้เอกชนมีการแข่งขันกันโดยเสรี ภายในขอบเขตที่จะไม่บังเกิดผลเสีย
หายแก่เศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ

๔. สนับสนุน ส่งเสริมและช่วยเหลืออุตสาหกรรมภายในครอบครัว

๕. อำนวยความสะดวก พร้อมทั้งให้บริการในด้านวิชาการและการเงินแก่กิจการ
อุตสาหกรรม

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๒ แผนก คือ:—

๑. แผนกการเมือง มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - ก. รวบรวมคำแถลงนโยบายของรัฐบาลและกิจการที่กระทรวงได้ปฏิบัติ หรือคิดว่าจะปฏิบัติตามแนวนโยบายนั้น
 - ข. รวบรวมกระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคำตอบของรัฐมนตรีไว้เป็นหลักฐาน
 - ก. เป็นเจ้าหน้าที่โดยตรงในเรื่องกระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เกี่ยวกับงานในกระทรวงอุตสาหกรรม
 - ง. เตรียมเรื่องระเบียบวาระประชุมของคณะรัฐมนตรี และระเบียบวาระประชุมต่าง ๆ ให้แก่รัฐมนตรี ฯ
 - จ. งานอื่น ๆ แล้วแต่รัฐมนตรี และ เลขาธิการรัฐมนตรี จะมอบหมายให้ปฏิบัติเป็นเรื่อง ๆ ไป

สรุปแล้ว งานที่สำคัญของแผนกนี้คือ เรื่องเกี่ยวกับกระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยมีหัวหน้าแผนกการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบ ชั้นตรงต่อเลขาธิการรัฐมนตรี

๒. แผนกตรวจสอบเรื่องราวและความเห็น มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - ก. ตรวจสอบสรรพหนังสือทุกฉบับที่สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมกองต่าง ๆ เสนอมายังรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการ
 - ข. ตรวจสอบหนังสือเรื่องราวร้องทุกข์และความเห็นต่าง ๆ ที่มีผู้ส่งมายังรัฐมนตรีหรือเลขาธิการรัฐมนตรี และนำเสนอเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป
 - ค. งานอื่น ๆ แล้วแต่รัฐมนตรีและเลขาธิการรัฐมนตรีจะได้มอบหมายให้ดำเนินการเป็นเรื่อง ๆ ไป

สรุปแล้ว งานที่สำคัญของแผนกนี้คือ การตรวจสอบหนังสือราชการ เรื่องราวร้องทุกข์และความเห็นต่าง ๆ ที่ประชาชนส่งมา โดยหัวหน้าแผนกตรวจสอบเรื่องราวและความเห็นเป็นผู้รับผิดชอบ และชั้นตรงต่อเลขาธิการรัฐมนตรี

ตำแหน่งหน้าที่ข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี ในปัจจุบัน

เลขาธิการรัฐมนตรี	นายพิสิษฐ์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	นายวิระวัฒน์ บุณยเกตุ
หัวหน้าแผนกการเมือง	นายสำราญ สักกวัตร
หัวหน้าแผนกตรวจสอบเรื่องราวและความเห็น	นายสำราญ สักกวัตร (รักษาการ)
ประจำแผนก	นายชูป พณีโคตม

รายนามเลขาธิการรัฐมนตรี และผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๔๘๕ — พ.ศ. ๒๕๑๐

รายนาม	ตำแหน่ง	เข้ารับตำแหน่ง	สมัยรัฐมนตรี
นายปรุง ชีตตะสังคะ	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๑๓ พ.ค. ๘๕	พล อ.ต. ม.ม. เวชยันตรังสฤษฏ์
นายปรุง ชีตตะสังคะ	เลขาธิการรัฐมนตรี	๑ ก.ย. ๘๕	„ „
ร.ท. ประจวบ มหาขันธุ์	„ „	๗ ส.ค. ๘๗	พล ร.ต. พัน นาวาวิจิตร ร.น.
ร.ท. ประจวบ มหาขันธุ์	„ „	๓ ก.ค. ๘๓	ม.ล. อุดม สนิทวงศ์
ขุนขจิตสารกรรม	„ „	๑๕ ก.พ. ๘๙	น.อ. หลวงศุภชลาศัย ร.น.
หลวงชาญภูเบศร์	„ „	๒๗ มี.ค. ๘๙	นายสงวน จูฑะเตมีย์
นายบุรณะ จำปาพันธ์	„ „	๑๒ มี.ย. ๘๙	นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์
ร.อ. ประทาน เปรมกมล	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๑๐ ก.ค. ๘๙	„ „
นายคล่อง ไกรสุวรรณ	เลขาธิการรัฐมนตรี	๒๔ ส.ค. ๘๙	„ „
ร.อ. ประทาน เปรมกมล	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๒๔ ส.ค. ๘๙	„ „
ร.ต.ท. เสวต ชุ่มแวงวาปี	เลขาธิการรัฐมนตรี	๖ มี.ย. ๙๐	„ „
ร.อ. ประทาน เปรมกมล	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๖ มี.ย. ๙๐	„ „
นายสมบุรณ์ บัณฑิต	เลขาธิการรัฐมนตรี	๑๔ พ.ย. ๙๐	น.อ. หลวงศุภชลาศัย ร.น.

รายนาม	ตำแหน่ง	เข้ารับ ตำแหน่ง	สมัยรัฐมนตรี
ร.ท. จงกล ไกรฤกษ์	เลขาธิการรัฐมนตรี	๒๖ ก.พ. ๙๑	น.อ. หลวงศุภชลาศัย ร.น.
นายเสรี อิศรางกูร ฯ	” ”	๒๙ เม.ย. ๙๑	พล ต. หม่อมสนธิทวงศ์เสนา
นายกระเจิน สิงหเสนี	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๒๙ พ.ค. ๙๑	” ”
นายบุญมี ปาล์มวงษ์	เลขาธิการรัฐมนตรี	๑๐ ส.ค. ๙๒	นายสุกิจ นิมมานเหมินทร์
นายกระเจิน สิงหเสนี	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๑๐ ส.ค. ๙๒	” ”
พ.ท. สมัย แวประเสริฐ	เลขาธิการรัฐมนตรี	๒๐ ธ.ค. ๙๔	” ”
นายกระเจิน สิงหเสนี	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๒๐ ธ.ค. ๙๔	” ”
พ.ท. สมัย แวประเสริฐ	เลขาธิการรัฐมนตรี	๒๙ มี.ค. ๙๕	” ”
นายกระเจิน สิงหเสนี	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๒๙ มี.ค. ๙๕	” ”
พ.ต. ประยงค์ เฉลิมสุข	เลขาธิการรัฐมนตรี	๑๗ ก.ค. ๙๕	พล อ.ท. ม.ม. เวชยันตรังสฤษฏ์
นายกระเจิน สิงหเสนี	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๑๗ ก.ค. ๙๕	” ”
พ.ท. ประยงค์ เฉลิมสุข	เลขาธิการรัฐมนตรี	๑๒ ธ.ค. ๙๖	พล ท. บัญญัติ เทพหัสดิน ฯ
นายกระเจิน สิงหเสนี	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๑๒ ธ.ค. ๙๖	” ”
น.ต. ทินกร พันธุ์กระวี	” ”	๑ มี.ค. ๙๗	” ”
น.ต. ทินกร พันธุ์กระวี	เลขาธิการรัฐมนตรี	๒๗ ก.ย. ๙๗	” ”
พ.ต. ประยงค์ เฉลิมสุข	” ”	๑๙ เม.ย. ๙๙	พล ต. ประมาณ อติเรกสาร
น.ท. ทินกร พันธุ์กระวี	” ”	๑๙ เม.ย. ๙๙	” ”
พ.อ. ประยงค์ เฉลิมสุข	เลขาธิการรัฐมนตรี	๓๑ มี.ค. ๐๐	” ”
น.ท. ทินกร พันธุ์กระวี	” ”	๓๑ มี.ค. ๐๐	” ”
นายจันทิพย์ ฤกษ์สุด	” ”	๓๑ มี.ค. ๐๐	” ”
นายวิจิตร พัฒนพงษ์พานิช	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๑๕ มี.ย. ๐๐	” ”
นายหวังชัย ชาวสอาด	เลขาธิการรัฐมนตรี	๒๙ ก.ย. ๐๐	พล อ. หลวงสวัสดิ์ดกลยุทธ
นายดวล วัฏฏานนท์	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๒๙ ก.ย. ๐๐	” ”
นายพิศวง โอสดานนท์	เลขาธิการรัฐมนตรี	๑๕ ม.ค. ๐๑	พล อ. กฤษ ปุณณกันต์

รายนาม	ตำแหน่ง	เข้ารับ ตำแหน่ง	สมัยรัฐมนตรี
นายสมพงษ์ หาญประเสริฐ	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๑๕ ม.ค. ๐๑	พล อ. กฤษ ปุณณกัณฑ์
นายนิคม สุขพัฒน์ธี	” ”	๒๖ ส.ค. ๐๑	” ”
นายภรต พานิชภักดิ์	เลขาธิการรัฐมนตรี	๒๔ ก.พ. ๐๒	นายบุญย์ เจริญไชย
นายชั้นพงษ์ สาครบุต	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๒๔ ก.พ. ๐๒	” ”
นายชั้นพงษ์ สาครบุต	เลขาธิการรัฐมนตรี	๑๓ ธ.ค. ๐๖	” ”
นายประทีป โศจิรัตน์	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๑๓ ธ.ค. ๐๖	” ”
นายพิสิษฐ์ สนิทวงศ์	เลขาธิการรัฐมนตรี	๑ ก.ย. ๐๗	พล อ.ท. ม.ม. เวชยันตรังสฤษดิ์
ณ อรุณยา			
นายวีระวัฒน์ บุญยเกตุ	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	๒๓ ก.ย. ๐๗	” ”

ยอดเงินรายได้ที่กระทรวงอุตสาหกรรม นำส่งเป็นรายได้ของรัฐ

พ.ศ. ๒๔๘๖ - ๒๕๐๗

(พันบาท)

พ.ศ.	กรมโลหกิจ	กรมโรงงาน อุตสาหกรรม	กรมส่งเสริม อุตสาหกรรม	กรม วิทยาศาสตร์	สำนักงาน ปลัดกระทรวง	รวม
๒๔๘๖	๓,๓๖๗	๕,๒๕๕	๖๐	ตัวเลขยัง รวบรวม ไม่ได้	—	๘,๖๘๒
๒๔๘๗	๖,๓๖๗	๑,๖๘๐	๖๐		—	๘,๑๐๗
๒๔๘๘	๑,๖๓๗	๑,๘๐๐	๒๐๕		—	๓,๖๔๒
๒๔๘๙	๒,๓๕๗	๗,๔๖๐	๗๓๐		—	๑๐,๕๔๗
๒๔๙๐	๑๗,๐๔๗	๑๐,๓๐๐	๑๖๘		—	๒๗,๕๑๕
๒๔๙๑	๒๗,๘๗๓	๕๖,๔๐๒	๔๐		—	๘๔,๓๑๕
๒๔๙๒	๔๖,๑๐๘	๒๖,๕๐๗	๔๐		—	๗๒,๖๕๕
๒๔๙๓	๕๗,๕๐๘	๒๕,๖๘๗	๑๖๐		—	๘๓,๓๕๕
๒๔๙๔	๕๑,๑๐๐	๑๒,๐๐๐	๔๐๐		—	๖๓,๕๐๐
๒๔๙๕	๕๓,๖๗๑	๑๐๒,๕๐๐	๑๐๐		๑๐๘	๑๕๖,๓๗๕
๒๔๙๖	๕๓,๒๕๕	๑๐๒,๕๐๐	๑๐๐		๖๓	๑๕๕,๕๑๘
๒๔๙๗	๓๘,๘๒๖	๘๖,๗๒๐	๔๐		๑๐๑	๑๒๕,๖๘๗
๒๔๙๘	๖๓,๑๘๖	๖๒,๓๐๐	๔๓		๑๓๐	๑๒๕,๖๕๙
๒๔๙๙	๘๕,๕๗๖	๕๗,๗๕๑	๓๒		๑๕๔	๑๔๓,๕๑๓
๒๕๐๐	๘๕,๒๔๒	๖๐,๗๐๑	๓		๕๒	๑๔๖,๐๐๘
๒๕๐๑	๔๕,๒๑๑	๘๑,๓๗๑	๓		๑๐๘	๑๒๖,๖๖๓
๒๕๐๒	๗๑,๑๕๔	๖๘,๗๑๓	๑		๑๐๕	๑๔๑,๐๒๓
๒๕๐๓	๘๘,๕๒๖	๔๑,๐๐๐	๑๖		๑๐๓	๑๓๐,๐๕๕
๒๕๐๔	๑๐๑,๕๑๑	๓๐,๗๕๐	๓		๖๔	๑๓๒,๗๒๘
๒๕๐๕	๑๑๔,๖๖๕	๔๑,๐๐๐	๗	๑๐๕	๑๕๖,๗๗๗	
๒๕๐๖	๑๒๓,๗๕๒	๔๔,๖๐๐	๑๓๘	๑,๘๓๖	๑๒๖,๗๒๖	
๒๕๐๗	— *๑	๔๔,๖๐๐	๑๓๘	๑,๐๕๕	—	๔๕,๘๓๓
๒๕๐๘	—	๔๕,๐๐๐	๒๒๘	๑,๓๒๑	๕,๔๒๒ *๒	๔๖,๕๗๑
๒๕๐๙	—	๔๓,๔๐๐	๑๗๗	๑,๘๗๖	๒๕,๕๓๒	๒๖,๕๘๓
	๑,๑๔๓,๑๖๕	๑,๐๖๔,๐๗๗	๒,๘๕๖	๗,๒๖๕	๓๑,๓๕๔	๒,๒๔๘,๗๖๑

หมายเหตุ

*๑ โอนไปสังกัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

*๒ รายได้จากบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด

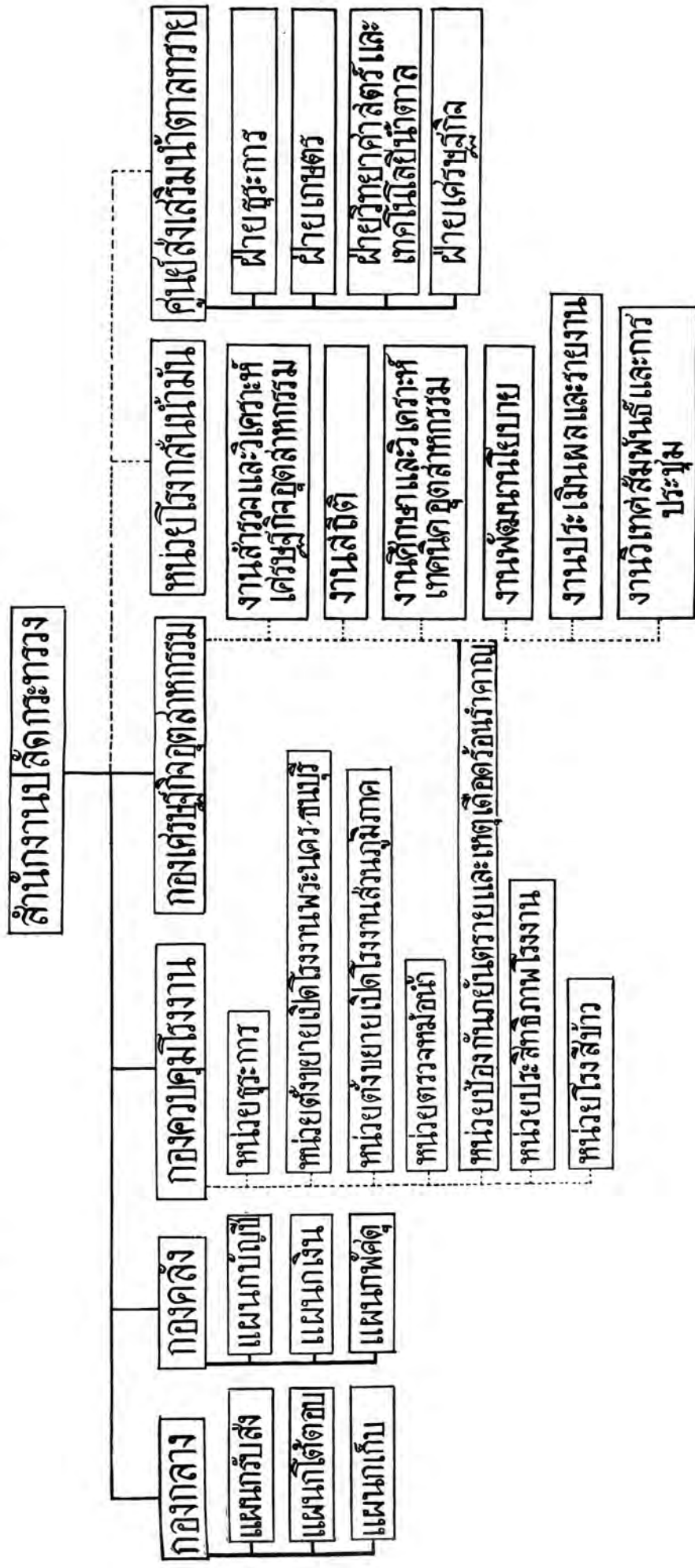

ผู้มีเกียรติชาวต่างประเทศ ได้เข้าเยี่ยมชมค่านับฯ ผนฯ รัฐมนตรีว่าการฯ ปลัดกระทรวง
และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของกระทรวงอุตสาหกรรม

ผู้ที่ได้รับเชิญมาร่วมในงานที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดเลี้ยงต้อนรับผู้แทนจากนานาชาติซึ่งเข้าร่วมประชุมอ็อกาเฟ

แผนภูมิส่วนราชการของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๐

————— ฝ่ายการบริหรงานตามพระบาทกฤษฎีกา

----- ฝ่ายการบังคับบัญชางานที่แบ่งเป็นกรมภายใน

สำนักงานปลัดกระทรวง

อำนาจหน้าที่

สำนักงานนี้มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวง และราชการส่วนหนึ่งส่วนใดซึ่งมิได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกรมหนึ่งกรมใดโดยเฉพาะ กับควบคุมบังคับบัญชาการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยราชการทุกหน่วยในสังกัดให้ดำเนินไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนคำสั่ง และนโยบายของทางราชการ แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๔ กอง คือ

๑. กองกลาง
๒. กองคลัง
๓. กองควบคุมโรงงาน
๔. กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานพิเศษ คือ หน่วยโรงกลั่นน้ำมันและศูนย์ส่งเสริมน้ำตาลทรายรวมอยู่ด้วย หน่วยงานในสำนักงานปลัดกระทรวงมีหน้าที่ต่อไปนี้เป็น

๑. กองกลาง

มีหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการของสำนักงานปลัดกระทรวงโดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของหนังสือราชการที่จะผ่านเข้าออกกระทรวงอุตสาหกรรม กับทำหน้าที่ประสานงานระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงและส่วนราชการภายนอก เก็บรักษาเอกสาร คำสั่ง และระเบียบการต่าง ๆ ของกระทรวง แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๓ แผนก คือ—

(๑) แผนกรับส่ง มีหน้าที่รับหนังสือราชการของกระทรวงอุตสาหกรรม แล้วลงบัญชีและบัตรสารบาญไว้เป็นหลักฐาน กับจัดส่งหนังสือราชการไปยังหน่วยราชการต่าง ๆ และบุคคลภายนอก นอกจากนี้ยังมีหน้าที่รับคำร้องเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงงานด้วย

(๒) แผนกโต้ตอบ มีหน้าที่ ร่าง พิมพ์ โต้ตอบ หนังสือราชการซึ่งเป็นหน้าที่ของสำนักงาน ปลัดกระทรวง หรือซึ่งไม่ใช่เป็นหน้าที่ของกรมหนึ่งกรมใด ในสังกัดโดยเฉพาะ ตรวจหนังสือที่กรมต่างๆ เสนอมายังปลัดกระทรวงกับติดตามสอบถามเกี่ยวกับหนังสือราชการโดยเร่งรัดให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติงานให้ลุล่วงไปตาม ระยะเวลาที่กำหนดไว้ และเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงด้วย

(๓) แผนกเก็บ มีหน้าที่รวบรวมและเก็บรักษาหนังสือราชการของกระทรวงทุกชนิดที่เป็นส่วนกลาง โดยมีได้เป็นเรื่องราวของหน่วยราชการใดในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมโดยเฉพาะ และรักษาทะเบียนประวัติของข้าราชการในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม กับจัดทำเรื่องราวขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่เกี่ยวกับห้องสมุดของกระทรวงด้วย.

๒. กองคลัง

กองนี้มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ การเก็บรักษา การเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ การควบคุมยานพาหนะ การควบคุมคนงานคนยาม คนขับรถยนต์ ภารโรง และการบำรุงรักษาสถานที่ราชการและทรัพย์สินต่าง ๆ ของสำนักงาน เลขาธิการรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวง ตลอดจนการตรวจและเสนอความเห็นเกี่ยวกับงบประมาณการเงิน การคลัง และการพัสดุต่าง ๆ

กองคลัง แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๓ แผนก คือ

๑. แผนกบัญชี มีหน้าที่

๑.๑ จัดทำบัญชีการเงินของสำนักงานปลัดกระทรวง ควบคุมและรับผิดชอบเกี่ยวกับรายงานการเงิน ซึ่งต้องปฏิบัติตามระเบียบระบบบัญชีส่วนราชการแบบใหม่ตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด ตลอดจนการจัดเตรียมสมุดบัญชี ทะเบียน และหลักฐานประกอบการลงบัญชีต่าง ๆ

๑.๒ จัดทำงบประมาณรายได้และรายจ่ายของสำนักงานปลัดกระทรวงและสำนัก

งานเลขานุการรัฐมนตรีประจำปีที่จัดทำรายงานการเงินประจำเดือน

๑.๓ ตั้งฎีกาเบิกเงินในงบประมาณหมวดต่าง ๆ และเงินนอกงบประมาณจัดทำ
สมุดรับเงินเดือน สมุดค่าจ้าง สมุดรับเงินบำนาญ จัดทำบัตรจ่ายเงินเดือนค่าจ้างและเก็บ
รักษาสมุดวางฎีกาอีกด้วย

๑.๔ จัดทำบัญชีขอถือจ่ายเงินเดือนข้าราชการและลูกจ้างประจำปี และจัดทำ
สมุดเงินสะสมของข้าราชการ

๑.๕ เบิกจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการกระทรวงอุตสาหกรรม เงินช่วย
พิเศษของข้าราชการประจำและข้าราชการบำนาญ จัดทำบัตรจ่ายเงินบำนาญ ตรวจสอบ
เรื่องราวขอรับเงินบำเหน็จบำนาญ การโอนเงินบำนาญ ตลอดจนการจัดทำทะเบียนบำนาญ
ด้วย

๑.๖ จัดทำทะเบียนใบสำคัญและตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายเงินที่จะนำมาจ่ายออก
จากบัญชีของส่วนราชการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผน และข้อบังคับของทาง
ราชการ

๑.๗ จัดทำรายงานการเงินส่งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

๑.๘ ทำหน้าที่เป็นสารบรรณกองติดต่อร่างโต้ตอบหนังสือเกี่ยวกับงานคลัง รับ—
ส่ง หนังสือของกองและอื่น ๆ

๒. แผนกเงิน มีหน้าที่

๒.๑ รับ—จ่าย เงินของสำนักงานปลัดกระทรวงทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นเงินใน
งบประมาณหรือนอกงบประมาณ

๒.๒ ทำสมุดเงินสด สมุดเงินธนาคาร และทำรายงานเงินคงเหลือประจำวัน

๒.๓ รับแจ้งการเครดิตบัญชีจากคลัง เก็บรักษาเช็ค ธนาณัติ ใบยืมเงินกับ
จัดทำงบเงินคงเหลือประจำวัน

๒.๔ เก็บรักษาใบสำคัญคู่จ่ายต่าง ๆ และหนังสือสำคัญของทางราชการ เช่น
หนังสือสัญญาและโน้ตเป็นต้น

๒.๕ นำเงินหรือเช็คฝากเข้าบัญชีของสำนักงานปลัดกระทรวง และติดต่อกับธนาคารแห่งประเทศไทยเกี่ยวกับการฝากหรือถอนเงินของสำนักงานปลัดกระทรวง

๒.๖ จัดทำงบเดือนตามหมวดต่าง ๆ พร้อมกับใบสำคัญคู่จ่ายส่งให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อตรวจสอบเปรียบเทียบ และจัดทำงบการเงินอื่น

๒.๗ เก็บรักษาสมุด ทะเบียนการจ่ายเงินของสำนักงานปลัดกระทรวง

๒.๘ จัดทำสถิติการรับเงินรายได้ของสำนักงานนี้ส่งให้สำนักงานประมาณทราบเป็นประจำเดือนและรายปี

๒.๙ จัดทำสมุดรายงานตัวว่ามีชีวิตอยู่ของข้าราชการบำนาญ และตรวจสอบใบมอบฉันทะรับเงินเดือนบำนาญและค่าจ้าง

๒.๑๐ เก็บสำเนาฎีกาที่รับเงินแล้วไว้เป็นหลักฐานสำหรับการตรวจสอบต่อไป

๒.๑๑ งานอื่น ๆ เช่น เป็นเจ้าหน้าที่จัดการเกี่ยวกับการเงินในงานสวัสดิการและสังคมตลอดจนการรายงานผลงาน

๓. แผนกพัสดุ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

๓.๑ จัดหา หรือซื้อวัสดุครุภัณฑ์ของสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวง

๓.๒ จัดทำบัญชีรับจ่าย และเก็บรักษาพัสดุครุภัณฑ์ของสำนักงานปลัดกระทรวงตลอดจนการดูแลรักษาทะเบียนรถยนต์และรถยนต์ของสำนักงานปลัดกระทรวง

๓.๓ ทำการบำรุงรักษาทรัพย์สินของทางราชการให้มีสภาพดีใช้การได้ต่อไป

๓.๔ จัดตกแต่งและบำรุงรักษาสถานที่ราชการให้มีความสะอาด เรียบร้อยและ

เจริญตา

๓.๕ ควบคุมลูกจ้างและคนขับรถ ยาม และคนงานของสำนักงานปลัดกระทรวง

๓.๖ ควบคุมยามให้ดูแลรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สินราชการ ตลอดจนการส่งหนังสือราชการด่วนมากนอกเวลาราชการและในวันหยุดราชการอีกด้วย

๓. กองควบคุมโรงงาน

มีหน้าที่ควบคุมโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ รักษาความปลอดภัยและอนามัยของโรงงาน และบุคคลที่ปฏิบัติงาน จดทะเบียนโรงงาน ที่ตั้งขึ้น ทั่วราชอาณาจักร พิจารณาคำขออนุญาตตั้ง เปิด ขยาย ย้ายโรงงาน และอื่น ๆ ทำทะเบียนสถิติเกี่ยวกับโรงงานต่าง ๆ และส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจโรงงานก่อนที่จะอนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานและตรวจโรงงานในด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและแนะนำให้โรงงานดำเนินการด้วยความปลอดภัยและถูกต้องตามหลักอนามัยสมความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติโรงงานดังกล่าว ปัจจุบันนี้มีโรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมตามพระราชบัญญัติโรงงานรวม ๑๑๐ ประเภท ที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วเมื่อสิ้นเดือนกันยายน ๒๕๐๙ ทั่วราชอาณาจักรเป็นจำนวน ๔๐,๒๘๔ โรงงาน

ในการบริหารงานเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติโรงงานนี้ กองควบคุมโรงงานได้แบ่งหน่วยงานเป็นการภายในออกเป็นหน่วยต่าง ๆ รวม ๗ หน่วย คือ

๑. หน่วยธุรการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสารบรรณและธุรการทั่วไป
๒. หน่วย ตั้ง ขยาย เปิด โรงงานพระนครและธนบุรี มีหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับการขออนุญาตตั้ง ขยาย ย้าย เปิดโรงงานในจังหวัดพระนครและธนบุรี
๓. หน่วยตั้ง ขยาย เปิด และโอนโรงงานส่วนภูมิภาค มีหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับการขออนุญาตตั้ง ขยาย ย้าย เปิดโรงงาน และอื่น ๆ เกี่ยวกับโรงงานในส่วนภูมิภาค ๖๙ จังหวัด ยกเว้นพระนคร ธนบุรี
๔. หน่วยตรวจหม้อน้ำ มีหน้าที่ตรวจหม้อน้ำของโรงงานทั่วประเทศ พิจารณาคำขออนุญาตใช้หม้อน้ำ การต่ออายุใบอนุญาตให้ใช้หม้อน้ำ การวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตรวจและการใช้หม้อน้ำหรืออุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้แรงดันไอน้ำ
๕. หน่วยป้องกันภัยอันตรายและเหตุเดือดร้อนรำคาญ มีหน้าที่ตรวจโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ตั้งและเปิดดำเนินงานแล้ว เพื่อให้โรงงานปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงงาน

พ.ศ. ๒๔๘๒ ในด้านความปลอดภัยและอนามัยและหากตรวจพบโรงงานที่ได้ตั้งหรือเปิดดำเนินการโดยไม่ได้รับอนุญาต ก็จะส่งเรื่องให้ตำรวจดำเนินคดีต่อไป นอกจากนี้ยังช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่โรงงานและคนงานในด้านเทคนิค และอื่น ๆ เพื่อให้โรงงานเข้าใจและจัดการปรับปรุงแก้ไขเครื่องจักรและการปฏิบัติงานภายในโรงงานให้เป็นไปด้วยความปลอดภัย และตรวจสอบข้อเท็จจริง พิจารณาหาทางปรับปรุงแก้ไขอุบัติเหตุ และเหตุเดือดร้อนรำคาญจากโรงงานต่าง ๆ

๖. หน่วยประสิทธิภาพโรงงาน มีหน้าที่พิจารณาการขอโอนกิจการและอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับโรงงานในจังหวัดพระนคร ธนบุรี ตรวจสอบสภาพโรงงานในแง่วิชาการ รวบรวมข้อสนเทศและข้อมูลสถิติของโรงงานทั่วประเทศ

๗. หน่วยโรงสีข้าว มีหน้าที่พิจารณาคำขออนุญาตตั้ง ขยาย ย้าย เปิด และโอนโรงสีข้าว

๔. กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

กองนี้เป็นกองที่เพิ่งตั้งขึ้นใหม่ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๑๐ โดยกำหนดให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการ “วางแผนและกำหนดนโยบายส่วนรวมของกระทรวงอุตสาหกรรม ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ การพัฒนาอุตสาหกรรม การสำรวจภาวะอุตสาหกรรมและการติดตามประเมินผลงานของโครงการต่าง ๆ”

ในการบริหารงานตามหน้าที่ กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไม่ได้แบ่งส่วนราชการออกเป็นแผนก แต่ได้แบ่งส่วนงานเป็นการภายในไว้ดังต่อไปนี้

- ๔.๑ งานสำรวจและวิเคราะห์เศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- ๔.๒ งานสถิติ
- ๔.๓ งานศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคอุตสาหกรรม

๔.๔ งานพัฒนานโยบาย

๔.๕ งานประเมินผลและรายงาน

๔.๖ งานวิเทศสัมพันธ์และการประชุม

๔.๑. งานสำรวจและวิเคราะห์เศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้แก่

๔.๑.๑ สำรวจและวิเคราะห์สภาพทั่ว ๆ ไปของกิจการอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ใกล้จุดอิ่มตัว

๔.๑.๒ ค้นหาช่องทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมขั้นใหม่ (Feasibility Study)

๔.๑.๓ จัดการสำรวจเพื่อหาทางปรับปรุงย่านอุตสาหกรรมร่วมกับฝ่ายศึกษาและวิเคราะห์ทางเทคนิคอุตสาหกรรม

๔.๑.๔ ศึกษากำลังคนทางอุตสาหกรรม

๔.๑.๕ เสนอแนะการลงทุนในวิสาหกิจที่น่าจะเกิดผลดีแก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม

๔.๒. งานสถิติ ได้แก่

๔.๒.๑ รวบรวม สำรวจและประสานงานสถิติ

๔.๒.๒ ประมวลผล เช่น ถอดข้อมูลสถิติต่าง ๆ (Processing of statistical data) งานบรรณาธิกรณและรหัสสถิติ ได้แก่การทำโค้ด เจาะบัตร และการคำนวณด้วยเครื่องจักร ฯลฯ แล้วนำเสนอเป็นตารางหรือจัดทำแผนภาพข้อมูลสถิติ

๔.๒.๓ จัดทำดัชนีผลผลิตทางอุตสาหกรรม

๔.๒.๔ จัดทำทำเนียบอุตสาหกรรม

๔.๒.๕ งานมาตรฐานสถิติ ศึกษาวิเคราะห์และพยากรณ์สถิติอุตสาหกรรม เพื่อให้การดำเนินงานสถิติอุตสาหกรรมเป็นไปตามหลักวิชาโดยแท้จริง

๔.๒.๖ จัดทำรายงานสถิติหรือเอกสารทางวิชาการสถิติอุตสาหกรรมเพื่อประ-

โยชน์ในการพิจารณาวางแผนอุตสาหกรรม

๔.๓. งานศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคอุตสาหกรรม ได้แก่

- ๔.๓.๑ ศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการเทคนิคอุตสาหกรรมเพื่อให้เป็นแหล่งวิชาการในการเสนอแนะและอำนวยความสะดวกทางเทคนิคใหม่แก่กระทรวงและส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัด
- ๔.๓.๒ ร่วมและประสานงานกับฝ่ายสำรวจ และ วิเคราะห์ เศรษฐกิจ อุตสาหกรรมในการสำรวจและวิเคราะห์สภาพอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเทคนิค
- ๔.๓.๓ ร่วมและประสานงานกับฝ่ายสำรวจและวิเคราะห์เศรษฐกิจอุตสาหกรรมในการหาเส้นทางพัฒนาย่านอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรม
- ๔.๓.๔ เสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม

๔.๔. งานพัฒนานโยบาย ได้แก่

- ๔.๔.๑ จัดทำโครงการและแผนงานพัฒนาอุตสาหกรรมในระดับกระทรวง
- ๔.๔.๒ วิเคราะห์แผนงาน และ โครงการ ของหน่วย ราชการ ในสังกัด รวมทั้งโครงการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ
- ๔.๔.๓ จัดทำโครงการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศในการที่จะส่งเจ้าหน้าที่ไปศึกษาและดูงาน
- ๔.๔.๔ เสนอแนะแนวทาง เป้าหมาย นโยบาย และการประสานงานพัฒนาอุตสาหกรรม สำหรับวิสาหกิจที่มีอยู่แล้วและที่จะเริ่มขึ้นใหม่ทั้งของรัฐและของเอกชน หรือปรับปรุงแก้ไขนโยบายที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสม ทำแผนงานให้สอดคล้องกับแผนงานพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ
- ๔.๔.๕ พิจารณาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการขอตั้งโรงงานของเอกชนสำหรับวิสาหกิจรายใหญ่ ๆ ที่จะมีผลกระทบกระเทือนถึงเศรษฐกิจและความ

มั่นคงของรัฐ

- ๔.๔.๖ ประสานงานกับหน่วยราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ เช่น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม เป็นต้น

๔.๕. งานประเมินผลและรายงาน ได้แก่

- ๔.๕.๑ ศึกษาติดตามการปฏิบัติงานตามโครงการ หรือแผนงานต่าง ๆ ของหน่วยราชการในสังกัด เพื่อการวิเคราะห์และประเมินผลงาน
- ๔.๕.๒ พิจารณาเสนอความเห็น ในการแก้ไขอุปสรรคที่บังเกิดขึ้นแล้วหรือที่จะพึงบังเกิดขึ้นในอนาคตในการดำเนินงานตามโครงการหรือแผนงาน

งาน

- ๔.๕.๓ พิจารณาเสนอความคิดเห็นให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขโครงการหรือแผนงานเพื่อให้โครงการหรือแผนงานนั้น ๆ บังเกิดผลสมบูรณ์ดียิ่งขึ้น
- ๔.๕.๔ ติดตามและประเมินผลงานของวิสาหกิจเอกชนโดยร่วมมือกับฝ่ายงานสำรวจและวิเคราะห์เศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- ๔.๕.๕ ศึกษาวิธีการสำรวจประเมินผลงานและการรายงาน
- ๔.๕.๖ รายงานความก้าวหน้าของโครงการต่าง ๆ
- ๔.๕.๗ รวบรวมเอกสารทางวิชาการเศรษฐกิจอุตสาหกรรมตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรม รวมทั้งจัดแปล สรุป และให้ความเห็น (Comment) เพื่อประกอบการศึกษาของฝ่ายพัฒนานโยบายและเพื่อการรายงานผลและเผยแพร่

๔.๖. งานวิเทศสัมพันธ์และการประชุม ได้แก่

- ๔.๖.๑ จัดผู้แทนเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศทางด้านเทคนิคอุตสาหกรรม

และด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ที่จัดให้มีขึ้นในประเทศไทย และในต่างประเทศเป็นประจำทุกปี สรุปผลการประชุมเสนอข้อคิดเห็นที่ได้จากผลการประชุม และเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติตามมติที่ประชุม

- ๔.๖.๒ จัดเตรียมเอกสารแสดงความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรม โดยทั่วๆ ไปของประเทศไทย เพื่อเสนอต่อที่ประชุมระหว่างประเทศและเพื่อโฆษณาเผยแพร่
- ๔.๖.๓ จัดทำเอกสารรายงานภาวะการอุตสาหกรรมเป็นประเภท (Sectoral study) เป็นภาษาอังกฤษ
- ๔.๖.๔ จัดทำเอกสารโฆษณาเผยแพร่กิจการอุตสาหกรรมไทย
- ๔.๖.๕ ศึกษารวบรวมความก้าวหน้าและความเคลื่อนไหวในทางอุตสาหกรรมของประเทศต่าง ๆ โดยทำเป็นข้อสนเทศบ่อนให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม
- ๔.๖.๖ ติดต่อบริษัทงานกักกันการค้าระหว่างประเทศและสถานทูตของต่างประเทศในด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิศวกรรม
- ๔.๖.๗ เป็นเจ้าหน้าที่ติดต่อและโต้ตอบ หนังสือ ราชการ ภาษาต่างประเทศประจำกระทรวง
- ๔.๖.๘ เป็นเจ้าหน้าที่พิธีการอำนวยความสะดวกในการต้อนรับและรับรองชาวต่างประเทศที่จะเข้ามาพบข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในกระทรวง บันทึกข้อสนเทศและการสารนิเทศและประชาสัมพันธ์
- ๔.๖.๙ ดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมและงานธุรการของคณะกรรมการประสานงานพัฒนาอุตสาหกรรม

นอกจากกองต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนราชการตามพระราชกฤษฎีกาแล้ว สำนักงานปลัดกระทรวงยังมีหน่วยงาน และสถาบันอื่นรวมอยู่อีก ๒ หน่วยคือ

๑. หน่วยงานโรงกลั่นน้ำมัน มีหน้าที่

๑.๑ ศึกษา สำรวจ และวิเคราะห์สภาพทางเทคนิคและเศรษฐกิจของกิจการอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมัน เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางและนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมัน

๑.๒ ดำเนินงานให้เป็นไปตามสัญญาจัดสร้างและประกอบกิจการโรงกลั่นน้ำมันระหว่างกระทรวงอุตสาหกรรม กับบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด

๑.๓ ปฏิบัติงานในด้านการตรวจทรัพย์สินและเอกสารการบัญชีของบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจในด้านทรัพย์สินและบัญชีของบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด

๑.๔ บริการสถานีวิทยุคมนาคมระหว่างสำนักงานใหญ่ของบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด กับโรงกลั่นน้ำมันที่ศรีราชา และเรือบรรทุกน้ำมัน ตามหลักการที่ได้ทำไว้กับบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด ซึ่งได้ทำความตกลงกับกระทรวงการคลังและได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว

๑.๕ จัดเตรียมสำหรับเหตุฉุกเฉินและการรับงานจากบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด ในเมื่อสุดสิ้นสัญญาโดยตรงแล้ว

๑.๖ กิจการอื่น ๆ ที่กระทรวงอุตสาหกรรมจะมอบหมายให้ปฏิบัติเป็นเรื่อง ๆ ไป

๒. ศูนย์ส่งเสริมน้ำตาลทราย

ศูนย์ส่งเสริมน้ำตาลทรายมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๒.๑ งานเกษตร ส่งเสริมการผลิตอ้อยเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๒.๑.๑ สำรวจและวางแผนการปรับปรุงการทำไร่อ้อย

๒.๑.๒ จัดตั้งสถานีทดลองในเขตที่มีการปลูกอ้อยมาก และห้องปฏิบัติการเพื่อ

การวิเคราะห์วิจัย

๒.๑.๓ วิจัยเกี่ยวกับการเพาะปลูกอ้อยให้ได้ผลผลิตสูง

๒.๑.๔ ให้บริการแก่ชาวไร่อ้อยในเรื่องเกี่ยวกับการเพาะปลูกอ้อย ให้ได้ผลผลิตและคุณภาพสูงโดย

- จัดหา แจกจ่าย และแนะนำการปลูกอ้อยพันธุ์ดี
- วิเคราะห์ดิน แนะนำการปรับปรุงดิน จัดหาและแนะนำการใช้ปุ๋ย
- แนะนำเรื่องการปราบศัตรูพืช และโรคอ้อย

๒.๑.๕ ประสานงานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อสำรวจและเสนอแนะแผนการปรับปรุงระบบชลประทาน

๒.๑.๖ เผยแพร่หลักวิชาการเพาะปลูกที่ทันสมัย และผลของการวิจัยศึกษาและทดลองของสถานีทดลอง

๒.๒ งานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีน้ำตาล ส่งเสริมการผลิตน้ำตาลเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๒.๒.๑ สำรวจและวางแผนการปรับปรุงโรงงานน้ำตาล

๒.๒.๒ จัดตั้งห้องปฏิบัติการและสถานีทดลองเทคโนโลยีน้ำตาล

๒.๒.๓ วิจัยทั้งในห้องปฏิบัติการและสถานีทดลองเทคโนโลยีน้ำตาลของศูนย์ ฯ

เอง และในสถาบันอื่นในเรื่องเกี่ยวกับ

— วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีน้ำตาลเพื่อให้มีกรรมวิธีการผลิตน้ำตาลที่ทันสมัยได้ผลผลิตและคุณภาพสูง

— การนำผลิตผลพลอยได้จากอ้อย เช่น กากอ้อย และกากน้ำตาล มาทำประโยชน์ต่าง ๆ

๒.๒.๔ ให้บริการแก่โรงงานน้ำตาลในเรื่องเกี่ยวกับกรรมวิธีการผลิตน้ำตาลที่ทันสมัยให้ได้ผลผลิตและคุณภาพสูง

— ให้บริการวิเคราะห์เพื่อการควบคุมคุณภาพของวัตถุดิบและผลิตผลของโรงงาน และเพื่อการควบคุมกรรมวิธีการผลิต

— ให้บริการแก่โรงงานในการแก้ไขปัญหาขัดข้องในทางวิชาการ

— แนะนำและให้บริการโรงงานในการปรับปรุงกรรมวิธีการผลิตและเครื่องจักร เครื่องมือ

๒.๒.๕ เผยแพร่หลักวิชาการผลิตน้ำตาลทันสมัยตลอดจนข้อมูล และผลของการวิจัยศึกษาและทดลองของศูนย์ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์แก่อุตสาหกรรมน้ำตาล

๒.๓ งานเศรษฐกิจ ทำหน้าที่เกี่ยวกับ

๒.๓.๑ รวบรวมสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต จำหน่าย ขนส่ง ฯลฯ อ้อยและน้ำตาลทั้งภายในและนอกประเทศ เพื่อศึกษาวิจัยและเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์แก่อุตสาหกรรมการผลิตอ้อย และน้ำตาล

๒.๓.๒ ทำโครงการและดำเนินการให้ความช่วยเหลือชาวไร่อ้อย ในด้านเครดิต การเกษตร

๒.๓.๓ ประสานงานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อสำรวจและเสนอแนะแผนการปรับปรุงการขนส่งอ้อยและน้ำตาล

๒.๓.๔ ศึกษาวิจัยและเสนอแนะนโยบายและมาตรการที่จำเป็นในการวางแผนการผลิตอ้อยและน้ำตาลให้สัมพันธ์กันเพื่อให้ปริมาณการผลิตเหมาะสมกับความต้องการภายในประเทศ

๒.๓.๕ ศึกษาวิจัยและเสนอแนะนโยบายและมาตรการที่จำเป็นในการวางแผนการส่งน้ำตาลออกไปจำหน่ายในต่างประเทศในเมื่อสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ใกล้เคียงกับต่างประเทศ

๒.๓.๖ ดำเนินการอื่น ๆ ที่คณะกรรมการอุตสาหกรรมน้ำตาลทางวิชาการมอบหมาย

ผลการปฏิบัติงาน

กิจการที่หน่วยราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงได้ปฏิบัติไปแล้ว มีดังต่อไปนี้ คือ

๑. งานที่เกี่ยวกับการควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒

กองควบคุมโรงงานได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมให้โรงงานอุตสาหกรรมปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ ดังต่อไปนี้

๑.๑ การตรวจโรงงานเพื่อความปลอดภัยและอนามัย

ในด้านการตรวจโรงงานเพื่อความปลอดภัยและอนามัยนั้น กองควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมสำนักงานปลัดกระทรวงได้ส่งเจ้าหน้าที่ออกตรวจสอบโรงงานต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ เพื่อให้การก่อสร้างอาคารโรงงานและการติดตั้งเครื่องจักรอุปกรณ์เป็นไปโดยถูกต้องและปลอดภัย หากพบโรงงานใดมีข้อบกพร่องหรือมีการปฏิบัติงานไม่เป็นที่ปลอดภัยก็จะมีคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานเสียใหม่ โดยเฉพาะในด้านอัคคีภัย ได้จัดให้มีการสัมมนาว่าด้วยการป้องกันระงับอัคคีภัยร่วมกับเจ้าของและผู้จัดการโรงงานต่าง ๆ ทำให้โรงงานต่าง ๆ ได้รับความรู้ความเข้าใจในด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยตามหลักวิชาการ

นอกจากนี้ยังได้ขอความช่วยเหลือจากองค์การกรมระหว่างประเทศของสหประชาชาติให้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาร่วมปฏิบัติงานวางแผนให้ความช่วยเหลือแก่โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยได้จัดอบรมนายช่างเกี่ยวกับหลักวิชาการในการตรวจสอบโรงงาน ในด้านความปลอดภัย สุขาภิบาล และอนามัย ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ จากการศึกษาที่ฝึกอบรมนี้ ทำให้นายช่างแต่ละคนมีความรู้ ความชำนาญ ในการตรวจสอบโรงงานยิ่งขึ้น การดำเนินงานในด้านความปลอดภัยของโรงงานนี้ กองควบคุมโรงงานจะได้ดำเนินการต่อไปและจะได้พยายามขยายงานการตรวจโรงงานให้มากขึ้นและกว้างขวางยิ่งขึ้นเท่าที่จะทำได้

นอกจากการดำเนินการในด้านความปลอดภัยดังกล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่ของกองควบคุมโรงงานยังได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมสภาแห่งโลกครั้งที่ ๔ เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้จัดให้มีขึ้น ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ การประชุมครั้งนี้ได้มีประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมและปรึกษาหารือเกี่ยวกับวิธีดำเนินการในด้านวิศวกรรม

เพื่อปรับปรุงหลักวิชาการดำเนินงานให้เป็นที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น การประชุมครั้งนี้นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในด้านการป้องกันอุบัติเหตุของประเทศหนึ่งที่ได้ดำเนินการมาแล้วเป็นผลดี อาจนำมาใช้ในโรงงานของอีกประเทศหนึ่งได้เช่นกัน

๑.๒ การปรับปรุงกฎหมายโรงงาน โดยที่พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๒ ได้ประกาศใช้มานานแล้ว และมีการแก้ไขเพิ่มเติมเล็กน้อยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ บัดนี้สภาพการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปมากและตามกฎหมายเดิมมีบทบัญญัติแคบไป ทำให้มีอุปสรรคแก่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อยู่หลายประการ และเป็นอุปสรรคบางประการในการส่งเสริมอุตสาหกรรมด้านเอกชนและแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ จึงได้ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติโรงงานเสียใหม่เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและให้สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศในปัจจุบัน เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการจะตั้งโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น และสะดวกมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม โดยมีหลักการสำคัญคือ ขยายการควบคุมไปถึงโรงงานที่เป็นรัฐวิสาหกิจด้วย ให้นักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจมากกว่าเดิม กำหนดให้มีการต่ออายุทะเบียนโรงงานอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าของโรงงานเช่น โรงงานบางประเภทตั้งได้โดยไม่ต้องขออนุญาต แต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เป็นต้น นอกจากนี้ได้แก้ไขบทกำหนดโทษ โดยลดโทษจำคุกให้น้อยลง และให้มีโทษปรับเป็นส่วนมาก ขณะนี้รัฐบาลได้รับหลักการร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่แล้ว

๑.๓ การกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ตั้งโรงสีข้าว ด้วยปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีโรงสีที่ยังไม่ได้จดทะเบียนตามจังหวัดต่าง ๆ อยู่อีกมากบางโรงเป็นโรงสีเล็กตั้งขึ้นภายหลังวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๐๔ ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมไม่อนุญาตให้ตั้งขึ้นแล้วตามมติคณะรัฐมนตรี แต่ก็ได้ตั้งขึ้นและดำเนินการอยู่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย นอกจากนั้นการวางกฎเกณฑ์เรื่องการอนุญาตให้ตั้งโรงสีข้าวที่กระทรวงอุตสาหกรรมใช้อยู่ในเวลานี้ก็ได้รับการทักท้วงว่ายังไม่สู้จะเหมาะสมนัก คือ ได้รับการทักท้วงว่าเอากำลังการสีของโรงสีเล็กที่ราษฎรสีข้าวเพื่อบริโภคไปรวมด้วย โรงสีเล็กบางโรงมีกำลังผลิตวันละ ๒ หรือ ๓ เกวียน แต่ความจริงสีเพียงวันละไม่เกิน ๕๐ ถัง ก็มี เพราะมีคนจ้างเพียงเท่านั้น อีกประการหนึ่งการพิจารณากำลังสีของโรงสีกับปริมาณข้าวเปลือกโดยคำนวณในกรอบของอำเภอ คือ อำเภอใดมีปริมาณข้าวเปลือกมากกว่า

กำลังสี่ของโรงสีที่มีอยู่แล้วก็ให้ตั้งโรงสีใหม่ได้ แต่ถ้าอำเภอใดมีปริมาณข้าวเปลือกน้อยกว่ากำลังสี่ของโรงสีที่มีอยู่แล้วในอำเภอนั้นก็ไม่อนุญาตให้ตั้งโรงสีขึ้นใหม่ นั้นปรากฏว่าท้องที่อยู่ห่างไกลกันมาก แม้จะอยู่ในอำเภอเดียวกันก็ตามถ้าโรงสีในอำเภอมี่จำนวนพอกับปริมาณของข้าวที่ปลูกในอำเภอนั้นแล้ว แต่ในบางตำบลยังไม่มีโรงสีอยู่ราษฎรก็ต้องเดินทางไปยังโรงสีเป็นระยะทางไกล ๆ

กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้รายงานเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอผ่อนผันดังนี้ :-

(๑) ให้โรงสีที่ตั้งอยู่แล้วทั้งหมดจนถึงปัจจุบันนี้ซึ่งยังไม่มีทะเบียนโรงงานถูกต้องของจดทะเบียนโรงงานให้ถูกต้องโดยให้ดำเนินคดีเสียก่อนฐานตั้งโรงงานโดยไม่ได้รับอนุญาตทุกรายโดยไม่มีข้อยกเว้น เมื่อดำเนินคดีเสร็จแล้วกระทรวงอุตสาหกรรมก็จะออกหนังสืออนุญาตให้ตั้งโรงงานและหนังสือแสดงการขึ้นทะเบียนโรงงานให้ และเมื่อมีการรับจดทะเบียนครั้งนั้นแล้วถ้าโรงสีใดไม่มาขอจดทะเบียนจะถือว่าเป็นโรงสีที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จะไม่มีการผ่อนผันอย่างใดให้อีกทั้งสิ้น ผู้ที่จะขอตั้งโรงสีใหม่จะต้องขออนุญาตตามระเบียบเสมอไป

(๒) การคำนวณกำลังการสีนั้นให้ถือการสีปีละร้อยวันเป็นเกณฑ์ แทนที่กำหนดไว้เดิม ๑๘๐ วัน และให้ถือเฉพาะโรงสีมาตรฐาน คือ โรงสีชนิดแยกแกลบแยกรำได้เท่านั้น ส่วนโรงสีบดแกลบเป็นรำนั้นจะพิจารณาอนุญาตให้ตั้งได้เฉพาะรายตามหลักเกณฑ์ในข้อ (๔) และจะไม่ถือกำลังผลิตของโรงสีบดแกลบเป็นรามาใช้ในการคำนวณกำลังสี่ของโรงสีตามอำเภอด้วย เพราะเป็นโรงสีที่สีข้าวสำหรับราษฎรบริโภคในท้องที่โดยเฉพาะ ไม่ใช่สีสำหรับส่งไปต่างประเทศ

(๓) สำหรับโรงสีเล็กชนิดบดแกลบเป็นรำนั้น เจ้าของโรงสีบางโรงได้ตระหนักว่าได้รับความนิยมน้อยลงเป็นลำดับ ถ้าเจ้าของจะขอเปลี่ยนเป็นโรงสีชนิดแยกแกลบแยกรำได้โดยไม่เพิ่มกำลังสี่ขึ้นและให้คำรับรองว่าจะเลิกโรงสีเดิมเสียก็เห็นควรอนุญาตให้มีการเปลี่ยนแปลงได้โดยออกใบอนุญาตเปลี่ยนแปลงให้ และมีรายละเอียดไว้ด้วย ไม่ต้องออกใบอนุญาตให้ตั้งขึ้นใหม่ เพราะใบอนุญาตเดิมมีอยู่แล้ว

(๔) แม้จะมีหลักเกณฑ์ว่าให้คำนวณการสีข้าวปีละร้อยวัน และพิจารณาการสีเปรียบเทียบ

เทียบกับปริมาณของข้าวที่มีอยู่ในอำเภอแล้ว ถ้ามีกรณีพิเศษเช่นบางตำบลอยู่ห่างไกลมาก สมควรที่จะมีโรงสีสำหรับราษฎรในตำบลนั้นได้ ก็ให้กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาผ่อนผันให้ตั้งได้เป็นกรณีพิเศษโดยมีเงื่อนไขว่า

- ก. โรงสีที่ขอตั้งใหม่ต้องอยู่ห่างจากโรงสีที่มีอยู่เดิมกว่า ๕ กิโลเมตร
- ข. การคมนาคมไปโรงสีเดิมไม่สะดวก
- ค. ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วเห็นสมควรผ่อนผันอนุญาตให้ตั้งได้
- ง. ให้พิจารณาการขอตั้งโรงสีมาตรฐานชนิดแยกแกลบแยกรำได้ก่อน ถ้าราษฎรไม่สามารถตั้งได้ด้วยเหตุจำเป็นจึงให้ตั้งโรงสี ชนิดบดแกลบเป็นรำชนิดที่ประกอบขึ้นเองภายในประเทศได้

๕. ขอให้กระทรวงเศรษฐกิจการอนุญาตให้นำเครื่องสีข้าวชนิดบดแกลบเป็นรำจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศ

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๐๗ เห็นชอบด้วย กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้ออกประกาศและมีหนังสือเวียนถึงจังหวัดต่าง ๆ ยกเว้นจังหวัดพระนคร ธนบุรี ทราบถึงหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ตั้งโรงสีข้าวใหม่นั้น และขอให้จังหวัดช่วยสำรวจโรงสีที่ตั้งอยู่แล้ว ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๗ ทั้งที่ได้รับอนุญาตและยังมิได้รับอนุญาต รายใดที่ยังมิได้รับอนุญาตก็ขอให้ดำเนินคดีและส่งหลักฐานการดำเนินคดีมาให้กระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อจะออกใบอนุญาตให้ตั้งโรงงานได้ต่อไป ปรากฏว่ากระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาออกใบอนุญาตให้โรงสีข้าวโดยใช้เครื่องจักรในระยะที่สำรวจนี้ไปแล้ว เป็นจำนวน ๙,๖๐๖ โรง (นับจนถึงสิ้นปี ๒๕๐๙)

๑.๔ การปรับปรุงประสิทธิภาพโรงสีข้าว ด้วยปรากฏว่าโรงสีข้าวเป็นจำนวนมากเป็นโรงสีข้าวที่ใช้เครื่องจักรสีข้าวยังมิได้ประสิทธิภาพที่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากใช้เครื่องจักรที่เก่าและล้าสมัย ลำดับชั้นในการสีข้าวบางตอนยังมีประสิทธิภาพไม่ดีพอ จึงทำให้ข้าวที่สีออกมาเหลือบ่นมาก แกลบที่แยกยังมีรำหรือข้าวหักปน และนอกจากนั้น ในชั้นการสีผู้ยังมีทางที่จะได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นได้อีกมาก ส่วนในด้านการสีข้าวนี้ ก็ปรากฏ

ว่าข้าวมีกลิ่นบูดหรือมีกลิ่นฉุนกว่าธรรมดาเนื่องจากงานแช่ข้าวนานเกินไปทำให้ข้าวเกิดการบูดเน่า จึงต้องปรับปรุงให้ใช้เวลาแช่ข้าวน้อยลงและตัดแปลงอุปกรณ์ในเรื่องการแช่ข้าวเสียใหม่

กระทรวงอุตสาหกรรมได้ขอความช่วยเหลือจากองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติให้ส่งผู้เชี่ยวชาญทางด้าน Agricultural and Processing มาให้คำแนะนำ เรื่องนี้ กองควบคุมโรงงานได้หารือกับผู้เชี่ยวชาญโดยออกตรวจเยี่ยมโรงสีข้าวเพื่อสำรวจหาข้อเท็จจริง เพื่อหาทางปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงสีข้าวร่วมกัน และวางโครงการจะจัดตั้งศูนย์ดำเนินการปรับปรุงโรงสีข้าว ประกอบด้วยเครื่องสีข้าวตัวอย่างที่ทันสมัยและมีผู้เชี่ยวชาญของต่างประเทศ มาร่วมดำเนินการค้นคว้าและให้การอบรม โครงการนี้จะได้จัดตั้งขึ้นโดยขอความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติ การจัดร่างโครงการได้จัดทำขึ้นเสร็จสมบูรณ์เรียบร้อย และกระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอโครงการนี้ต่อไปแล้ว ขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของสหประชาชาติ

๑.๕ การจัดสัมมนาเรื่องการปรับปรุงประสิทธิภาพโรงสีข้าว กองควบคุมโรงงานได้จัดให้มีการสัมมนาเรื่องการปรับปรุงประสิทธิภาพโรงสีข้าว ในปีข้าวสากล พ.ศ. ๒๕๐๙ โดยได้เชิญผู้แทนสมาคมโรงสีข้าว ผู้แทนกลุ่มชาวนา และผู้แทนที่เกี่ยวข้องในเรื่องโรงสีข้าวของทางราชการและเอกชนร่วมเข้าร่วมสัมมนาด้วย เพื่อรับความรู้ในด้านทางวิชาการเกี่ยวกับโรงสีข้าวและรับความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมสัมมนาระหว่างวันที่ ๒๔-๒๕ พฤษภาคม ๒๕๐๙ ปรากฏว่า ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องโรงสีข้าว และการดำเนินงานในเรื่องที่จะให้การปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงสีข้าวของกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นอย่างดี และได้รับการสนับสนุนให้มีการดำเนินการในเรื่องนี้จากผู้ร่วมสัมมนาโดยพร้อมเพรียงกัน นับว่าการสัมมนาครั้งนี้ได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างดี

๑.๖ การประชุมวางวางแผนหลักเกณฑ์ในการตั้งโรงงานในเขตเทศบาล กองควบคุมโรงงานได้เป็นเจ้าหน้าที่ร่วมดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของเทศบาล และเจ้าหน้าที่จากกองตำรวจดับเพลิง ประชุมหารือวางหลักเกณฑ์ในการตั้งโรงงานในเขตเทศบาลให้เป็นการเหมาะสมและเพื่อขจัดปัญหาเรื่องโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลมีจำนวนมากขึ้นและ

ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนและเป็นต้นเหตุอัคคีภัยได้โดยง่าย เจ้าหน้าที่ดังกล่าวยังคงดำเนินการพิจารณาวางหลักเกณฑ์ให้เป็นการสมบูรณ์ต่อไปอีก ซึ่งคงจะจัดทำโดยสมบูรณ์ในไม่ช้า

๑.๓) การวางมาตรการสำหรับโรงงานที่ใช้วัตถุอันตรายหรือมีพิษ โดยที่โรงงานบางประเภทที่มีการประกอบกิจการโดยใช้วัตถุและเครื่องอุปกรณ์ที่อาจมีพิษ และเกิดอันตรายได้ง่าย เช่น โรงงานที่ใช้สารตะกั่วในการประกอบกิจการ กองควบคุมโรงงานจึงได้มีคำสั่งถึงโรงงานทำภาชนะเครื่องเคลือบทุกโรงงาน ให้ระมัดระวังการผลิตภาชนะเคลือบอย่าให้มีสารตะกั่วเจือปนอยู่ เพราะถ้ามีปนอยู่แล้วละลายออกมาจะมีปริมาณเกินกว่า ๒ มิลลิกรัม ต่อความจุ ๑ ลิตร ก็จะเป็นอันตรายได้ และกระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดตั้งคณะทำงานพิจารณาวางหลักเกณฑ์การอนุญาตตั้งโรงงานที่ใช้สิ่งที่มีพิษ ประกอบด้วยผู้แทนกรมวิทยาศาสตร์ ผู้แทนกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม และผู้แทนกองควบคุมโรงงาน คณะทำงานนี้ได้พิจารณาวางหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ตั้งโรงงานทำผลิตภัณฑ์พลาสติก โรงงานทำภาชนะเครื่องเคลือบ และโรงงานหลอมหล่อหม้อเบตเตอร์เก่า ๆ พร้อมทั้งพิจารณาคำขอตตั้งโรงงานประเภทนั้น ๆ ด้วย

ต่อมาได้มีการปรับปรุงคณะทำงานใหม่โดยให้กองควบคุมโรงงาน เป็นเจ้าหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมวิทยาศาสตร์ วางมาตรการให้โรงงานที่ใช้วัตถุหรืออุปกรณ์ที่อาจมีพิษได้มีหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานเพื่อเป็นการป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่คนงานหรือประชาชนผู้อาศัยอยู่ใกล้เคียง ตลอดจนใช้เป็นหลักในการพิจารณาอนุญาตให้ตั้งโรงงานด้วย ขณะนี้ได้มีการประกาศเป็นแจ้งความกระทรวงอุตสาหกรรมเกี่ยวกับเรื่องนี้ไปแล้ว ๑๑ ฉบับ รวมเป็นโรงงาน ๑๑ ประเภทคือ โรงงานโซดาไฟ โรงงานหล่อหลอมตะกั่วจากแผ่นเบตเตอร์ โรงงานดลูงแร่ดิบุก โรงงานทำสี โรงงานทำน้ำยาอบผ้าและวัตถุเคมีประเภทผงขัด โรงงานพิมพ์ลวดลายผ้า โรงงานฟอกหนัง โรงงานทำจุนสี โรงงานทำผงซักฟอกหรือน้ำยาซักแห้ง โรงงานทำแชมพูสระผม และโรงงานย้อมผ้า.

๑.๔) ในระยะ ๕ ปี มาแล้ว กระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาอนุญาตให้ตั้งโรงงานรวม ๙,๔๑๔ โรงงานใช้เงินทุนทั้งสิ้นประมาณ ๒,๓๑๖ ล้านบาท ใช้คนงานประมาณ ๕๒,๙๔๐

คน ส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกตรวจท่าเลสถานีที่ก่อนการอนุญาตให้ตั้งโรงงานในจังหวัด
พระนคร—ธนบุรี รวม ๓,๗๐๖ โรงงาน ตรวจเพื่อจะอนุญาตให้เปิดดำเนินงาน รวม ๒,๕๐๐
โรงงาน ตรวจเพื่อการอนุญาตให้ขยาย ๕๖๕ โรงงาน ตรวจหม้อน้ำเพื่อการออกใบอนุญาตให้
ใช้หม้อน้ำ รวม ๕๑๙ โรงงาน ตรวจเหตุเดือดร้อนรำคาญตามที่มีผู้ร้องเรียนต่อกระทรวง
อุตสาหกรรมโดยตรงและผ่านหนังสือพิมพ์เพื่อหาทางแก้ไขให้เหตุเดือดร้อนรำคาญนั้น ๆ หหมดไป
๑๐๔ ราย ตรวจหาสาเหตุและหาทางป้องกันอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม ๕๔ ราย ตรวจ
ป้องกันอันตรายโดยแบ่งเจ้าหน้าที่ออกตรวจเป็นสายๆ เมื่อพบโรงงานที่มีการปฏิบัติงานไม่
เรียบร้อยอาจก่อให้เกิดอันตรายได้ก็จะมีคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขต่อไป ถ้าเป็นโรงงานที่ได้ตั้ง
หรือเปิดหรือขยายโดยไม่ได้รับอนุญาตก็จะส่งเรื่องให้ดำเนินคดีต่อไป รวม ๒,๔๖๔ รายตรวจ
อื่น ๆ เช่นตรวจสอบเครื่องจักรร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ ตรวจร่วมกับกรมการอุตสาหกรรม
ทหาร ตรวจประเภทโรงงานว่าจะอยู่ในความควบคุมตามพระราชบัญญัติ โรงงาน ฯ หรือไม่
รวม ๔๒๕ ราย

๒. ผลงานของกองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ถึงแม้ว่ากองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเพิ่งมีกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ ก็
ตาม แต่งงานของกองนี้เริ่มตั้งมาก่อนแล้วตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๙ เป็นต้นมา ในรูป
ของ “หน่วยงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม” ในปีแรกของการเริ่มงานหน่วยงานนี้ได้รับอัตรา
เงินเดือนสำหรับบรรจุนักวิชาการ ๔ อัตรา รับโอนจากแผนกสถิติ กองกลาง ๓ อัตรา ยืม
ข้าราชการมาจากสังกัดอื่นอีก ๕ คน รวม ๑๒ คน ต่อมาในปี ๒๕๑๐ จึงได้รับอัตราเงินเดือน
เพิ่มขึ้นอีก ๙ อัตรา งานของหน่วยงานนี้เป็นงานใหม่ เจ้าหน้าที่ยังมีประสบการณ์ในด้านพัฒนา
อุตสาหกรรมน้อย การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการจึงอยู่ในลักษณะที่เรียกว่า “ทำไป
เรียนไป” ปัญหาเฉพาะหน้าก็คือ ถึงแม้อุตสาหกรรมได้ก้าวหน้าไปพอสมควรแล้ว แต่ไม่
มีรายงานและเอกสารอย่างหนึ่งอย่างใดที่แสดงว่าอุตสาหกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีสภาพและภาวะ
อย่างไร จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานนี้ที่จะต้องติดตามศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข้อสนเทศที่

เชื่อดี สามารถนำมาใช้ตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรมได้ถูกต้อง เฉพาะงานด้านติดตามศึกษาความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมต่างๆ อย่างเดียวเท่านั้น กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมก็ยังคงกำลังคนและปัจจัยในการปฏิบัติงานอีกหลายอย่าง ถ้าพิจารณาหน้าที่ของหน่วยงานนี้ ซึ่งมีจำนวนออกเป็น ๖ ประการ จะเห็นได้ชัดว่ายังขาดกำลังคนอีกมาก ตามโครงการตั้งกองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ซึ่งคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารอนุมัติแล้ว มีจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด ๔๓ คน แต่ในชั้นเริ่มงานมีเจ้าหน้าที่เพียง ๑๒ คนเท่านั้น ผลงานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพจึงยังไม่ถึงระดับที่คาดหวังและยังไม่อยู่ในขั้นที่พอใจ แต่อย่างไรก็ดีในระยะเวลา ๑๓ เดือน ก่อนกองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้รับการสถาปนาเป็นทางการ คือ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๙ ถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๑๐ หน่วยงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้ปฏิบัติงานไปแล้วหลายอย่างเป็นการเริ่มต้นพอจะสรุปผลงานได้ดังนี้

๒.๑ งานศึกษาสำรวจและวิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรม

ได้ศึกษาสภาพกิจการอุตสาหกรรมโดยทั่วไป รวม ๑๕ ประเภท และกำลังศึกษาอยู่อีกหลายประเภท

๒.๒ งานโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมและโครงการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

ได้ศึกษาและจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรม และโครงการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ รวม ๒๗ โครงการ

๒.๓ งานพิจารณาจัดสรรความช่วยเหลือจากต่างประเทศแก่หน่วยราชการในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม

ได้พิจารณาดำเนินการติดต่อให้ความร่วมมือในการจัดสรรทุนการศึกษาดูงาน อบรมตลอดจนการประชุมประเภทต่างๆ ตามความช่วยเหลือจากต่างประเทศไปรวม ๓๒ ทุน นอกจากนี้ยังได้พิจารณาเรื่องข้าราชการขอลาไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ รวม ๔ ราย

๒.๔ งานปรับปรุงงานสถิติอุตสาหกรรม

- ๒.๔.๑ จัดทำแบบคำถาม—ตอบ (Questionnaire) เพื่อประกอบการรวบรวมและสำรวจอุตสาหกรรมบางประเภท
- ๒.๔.๒ ศึกษาหาวิธีการสำรวจข้อมูลทางสถิติอุตสาหกรรมเพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรม
- ๒.๔.๓ เตรียมการฝึกอบรมนักสถิติที่จะได้รับตามอัตรากำลังตามโครงการ
- ๒.๔.๔ ให้บริการสถิติแก่หน่วยราชการอื่นรวมทั้งบริษัทห้างร้านและเอกชนทั่วไปเป็นจำนวนมาก

๒.๕ งานวิเทศสัมพันธ์

- ๒.๕.๑ ดำเนินการติดต่อและร่วมประชุมนานาชาติเกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรมในต่าง ๆ รวม ๒๐ ครั้ง
- ๒.๕.๒ ได้จัดทำและจัดทำเอกสารต่าง ๆ เป็นจำนวน ๑๕ รายการ และดำเนินการโต้ตอบจดหมายระหว่างประเทศอีกเป็น จำนวนมาก

๒.๖ งานพัฒนาเจ้าหน้าที่ ได้จัดให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยเข้ารับการอบรมเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ๒.๖.๑ “Comprehensive Planning” ณ ประเทศเนเธอร์แลนด์ ๑ คน
- ๒.๖.๒ “Industrial Development Programming” ณ ประเทศเนเธอร์แลนด์ รวม ๒ คน
- ๒.๖.๓ “Man Power Problem and Development of Human Resource in Thailand” ณ สถาบันเกี่ยวกับการพัฒนาและวางแผนแห่งเอเชีย ๑ คน
- ๒.๖.๔ “Small Industries Administration” ณ ประเทศญี่ปุ่น ๑ คน

- ๒.๖.๕ “การพัฒนาเศรษฐกิจ” ณ สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ ๑ คน
- ๒.๖.๖ “การเพิ่มผลผลิตในกิจการอุตสาหกรรม” ณ ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย รวม ๖ คน

๓. งานที่เกี่ยวกับการควบคุมโรงงานกลั่นน้ำมัน

ด้วยกระทรวงอุตสาหกรรมโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี ได้ทำสัญญาจัดสร้างและประกอบกิจการโรงกลั่นน้ำมันกับบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด ซึ่งเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดหนักที่สุดเท่าที่ได้รับการส่งเสริมในปัจจุบัน ค่าก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันที่ศรีราชา ขนาด ๓๖,๐๐๐ บาเรลต่อวันเป็นเงินทั้งสิ้น ๖๕๕ ล้านบาท สำนักงานปลัดกระทรวงจึงมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานทางด้านอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมัน ซึ่งเป็นกิจการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ต้องใช้ทุนเป็นจำนวนมาก และมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อันจะมีผลโดยตรงต่อสาธารณูปโภค การคมนาคม และอุตสาหกรรมชนิดอื่นเป็นอย่างมาก และเป็นรากฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมที่สำคัญอย่างอื่นต่อไปในอนาคต ฉะนั้น เพื่อให้การบริหารงานในด้านนี้ได้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพสำนักงานปลัดกระทรวงจึงได้ปรับปรุงการบริหารงานเป็นการภายใน โดยจัดให้มีหน่วยงานโรงกลั่นน้ำมัน ทำหน้าที่รับผิดชอบในการศึกษาสำรวจ และวิเคราะห์สภาพทางเทคนิค และเศรษฐกิจของกิจการอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมัน เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมัน กับดำเนินงานให้เป็นไปตามสัญญาจัดสร้างและประกอบกิจการโรงกลั่นน้ำมัน งานในด้านการตรวจทรัพย์สิน เอกสารการบัญชีของบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด ตลอดจนการเตรียมสำหรับเหตุฉุกเฉิน และการรับงานจากบริษัท ฯ ในเมื่อสุดสิ้นสัญญาแล้ว

ผลงานของหน่วยงานโรงกลั่นน้ำมัน มีในด้านการดำเนินงานให้เป็นไปตามสัญญาจัดสร้างและประกอบกิจการโรงกลั่นน้ำมันไทยจำกัดซึ่งได้กระทำไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรม โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๐๔ หลังจากได้พิจารณาอนุมัติแบบแปลนแผนผัง และควบคุมการจัดสร้างให้เป็นไปตามสัญญาฉบับบริษัท ฯ เริ่มดำเนินกิจการเป็นการค้า

ได้ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๐๗ หน่วยงานโรงกลั่นน้ำมันได้ดำเนินการควบคุมการประกอบกิจการของบริษัท ฯ และเป็นเจ้าหน้าที่ช่วยคณะกรรมการตรวจในด้านทรัพย์สินและบัญชี ซึ่งตั้งขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรี เพื่อรักษาผลประโยชน์ของทางราชการที่จะได้รับส่วนแบ่งผลกำไรจากการดำเนินกิจการของบริษัท ฯ เป็นจำนวนร้อยละยี่สิบห้าของกำไรสุทธิตามสัญญาทุกปี และให้ทรัพย์สินอยู่ในสภาพเรียบร้อยจนกว่าจะรับโอนกรรมสิทธิ์จากบริษัท ฯ เมื่อสิ้นสุดสัญญาแล้ว สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๐๙ รัฐบาลได้รับเงินส่วนแบ่งผลกำไรจากบริษัท ฯ เป็นจำนวนเงิน ๕,๔๒๒,๑๘๘.๐๔ บาท และในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ก็ได้รับเพิ่มขึ้นอีกเป็น ๒๕,๙๓๒,๐๑๐.๐๐๐ บาท

ส่วนในด้านการศึกษาสำรวจและวิเคราะห์สภาพทางเทคนิคและเศรษฐกิจของกิจการอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมัน ก็ได้ปฏิบัติอยู่เป็นลำดับ และใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาอนุมัติให้บริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด ขยายกิจการของบริษัท ฯ โดยให้สามารถเพิ่มกำลังผลิตจากวันละไม่น้อยกว่า ๓๐,๐๐๐ บาเรล เป็นวันละไม่น้อยกว่า ๖๕,๐๐๐ บาเรล เพื่อสนองความต้องการภายในประเทศ ซึ่งคณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๐๙ อนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้

งานที่ดำเนินการอยู่มีในด้านการควบคุมการดำเนินกิจการของบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด ให้เป็นไปโดยเหมาะสมและถูกต้องตามสัญญา และตรวจการบำรุงรักษาตามกำหนดเวลา การซ่อมแซมเครื่องจักรกล และอุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนที่ทำการ บ้านพักอาศัย ฯลฯ ให้อยู่ในสภาพดีและเรียบร้อยตลอดเวลาที่บริษัท ฯ ดำเนินกิจการ นอกจากนี้ก็เป็นงานอำนวยความสะดวกโดยทั่วไป ตลอดจนการบริการสถานีวิทยุคมนาคมระหว่างสำนักงานใหญ่ของบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด กับโรงกลั่นน้ำมันที่ศรีราชา และเรือบรรทุกน้ำมันทุกวันตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง ทั้งนี้ตามหลักการที่ได้ทำไว้กับบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด ซึ่งได้ทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง และได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว

ในโอกาสต่อไป เนื่องจากกระทรวงอุตสาหกรรม โดยมติคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้บริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด ขยายกิจการโดยเพิ่มกำลังผลิตของโรงกลั่นน้ำมันที่ศรีราชาจากวันละไม่ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ บาเรล เป็นวันละไม่ต่ำกว่า ๖๕,๐๐๐ บาเรล ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการ

ก่อสร้างได้ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ และแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ หน่วยงานโรงกลั่นน้ำมันจึงมีงานควบคุมการจัดสร้างโรงกลั่นน้ำมันเพิ่มเติม และควบคุมการดำเนินกิจการของบริษัท ฯ ที่ขยายกิจการแล้วต่อไป

๓. งานที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ส่งเสริมน้ำตาลทราย

ศูนย์ส่งเสริมน้ำตาลทรายได้อาศัยเจ้าหน้าที่ซึ่งขอยืมตัวมาจากกรมวิทยาศาสตร์และคณะกรรมการชำระบัญชี กอต. ปฏิบัติงานตั้งแต่ตุลาคม ๒๕๐๙ จนกระทั่งสามารถบรรจุพนักงานของศูนย์เองบางตำแหน่งได้ตั้งแต่มกราคม ๒๕๑๐ จึงได้เริ่มปฏิบัติงานอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตามก็ได้ปรากฏผลงานของศูนย์ดังต่อไปนี้

๓.๑ งานฝ่ายเกษตร

ได้ทำการสำรวจปริมาณการผลิตอ้อยในฤดูหีบปี ๒๕๐๙—๒๕๑๐ กับการปรับปรุงและขยายพันธุ์อ้อยตามสถานีทดลองต่าง ๆ ปรากฏว่าได้ผลดี ซึ่งศูนย์จะได้เผยแพร่ไปให้ชาวไร่อ้อยต่อไป

๓.๒ งานฝ่ายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีน้ำตาล

ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณสมบัติของอ้อยพันธุ์ต่าง ๆ ซึ่งกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกาส่งมาให้และปลูกไว้ ณ หน่วยทดลองบางพระ กับปรับปรุงห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์น้ำตาลที่สำนักงานศูนย์ ถนนหลวง วรรณจักร และสถานีทดลองเทคโนโลยีน้ำตาลที่บางพระ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกับมีหนังสือเชิญชวนให้โรงงานน้ำตาลทรายและชาวไร่อ้อยใช้บริการวิเคราะห์ วิจัยทางวิทยาศาสตร์ของศูนย์โดยไม่คิดมูลค่า ปรากฏว่ามีผู้สนใจได้ถามและส่งตัวอย่างมาวิเคราะห์หลายราย นอกจากนี้ยังร่วมมือกับกองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ กรมวิทยาศาสตร์ วางแผนงานวิจัยตรวจสอบคุณภาพของน้ำตาลทรายขาว ซึ่งเก็บไว้ในโกดังต่าง ๆ ในพระนคร—ธนบุรี เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของน้ำตาลทราย ซึ่งเก็บรักษาไว้ในภาวะต่าง ๆ กัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อโรงงานน้ำตาลทราย และผู้ค้ำน้ำตาลทรายด้วย

๓.๓ งานฝ่ายเศรษฐกิจ

ได้แก่การรวบรวมตัวเลขข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำตาลที่ผลิตได้ในฤดูที่ปี ๒๕๐๘—๒๕๐๙ (๑ ตุลาคม ๒๕๐๘—๓๐ กันยายน ๒๕๐๙) เนื้อที่ปลูกอ้อย จำนวนชั่วโมงทำการผลิต ประสิทธิภาพการที่บอ้อย และผลิตน้ำตาล รวมทั้งราคาน้ำตาลในตลาดภายในประเทศ และตลาดต่างประเทศกับได้ให้บริการทางสถิติแก่ผู้ที่ต้องการ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังได้จัดให้มีหน่วยบริการเคลื่อนที่ (Mobile Unit) โดยให้นักวิทยาศาสตร์ชั้น ๑ เป็นหัวหน้ากลุ่มนักเกษตรและเศรษฐกร ออกไปสำรวจและศึกษาข้อมูลต่าง ๆ อีกด้วย

โครงการและแผนงานขั้นต่อไป

๑. งานควบคุมโรงงานอุตสาหกรรม

นอกจากการดำเนินงานตาม พ.ร.บ. โรงงาน ฯ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการรับและพิจารณา คำขออนุญาตตั้ง ขยาย เบียด ย้าย ขอโอนกิจการโรงงาน รวม ๗๑ จังหวัดแล้ว กองควบคุม โรงงานได้วางโครงการที่จะต้องดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ เป็นต้นไปไว้ดังต่อไปนี้ :—

๑.๑ ขยายการตรวจโรงงานในด้านความปลอดภัยและอนามัย เพื่อให้ โรงงานปฏิบัติตาม พ.ร.บ. โรงงาน ฯ โรงงานต่าง ๆ เป็นจำนวนมากได้ตั้งขึ้นโดยไม่ได้ รับอนุญาตให้ตั้งโรงงานตามกฎหมายหรือโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ตั้งไปแล้วไม่ได้มาแจ้งให้ พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อการตรวจสอบและอนุญาตให้เปิดดำเนินงาน การดำเนินงาน ดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยขึ้น อาจเป็นผลเสียหายทางเศรษฐกิจของประเทศ และ ถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่ที่จะไปตรวจโรงงานเหล่านี้อย่างเพียงพอ การที่จะควบคุมให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติโรงงานย่อมไม่เกิดผล กองควบคุมโรงงานจึงวางโครงการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติงานในด้านนี้ให้มากขึ้น

๑.๒ ขยายงานการตรวจหม้อน้ำของโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในความควบคุม

เพื่อการออกใบอนุญาตให้ใช้หม้อน้ำและการต่ออายุใบอนุญาตหม้อน้ำประจำปี การตรวจและการควบคุมหม้อน้ำเท่าที่ดำเนินการมาแล้วยังไม่สามารถทำได้เต็มที่เพราะมิได้มีการตรวจการใช้หม้อน้ำโดยใกล้ชิด หม้อน้ำที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นสิ่งที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุร้ายแรงถึงชีวิตและทรัพย์สินของโรงงาน กองควบคุมโรงงานจึงวางแผนงานให้การปฏิบัติในเรื่องนี้ได้ผลดีกว่าที่แล้วมา โดยจะมีเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจหม้อน้ำยังโรงงานที่ตั้งในต่างจังหวัดทั่วไป

๑.๓ ขยายงานการตรวจสอบเหตุเดือดร้อนรำคาญที่โรงงานต่าง ๆ ใ้ดีก่อกำให้เกิดขึ้นทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อหาวิธีปรับปรุงและแก้ไขการปฏิบัติงานของโรงงานให้เหตุเดือดร้อนรำคาญหมดไป และวิธีการแก้ไขที่เป็นผลดีจะได้นำไปใช้เป็นมาตรการแก่โรงงานประเภทเดียวกันต่อไป

๑.๔ ตั้งเจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมจังหวัด โดยที่โรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในความควบคุมตาม พ.ร.บ. โรงงานฯ มีอยู่ทั่วประเทศแต่เจ้าหน้าที่ยังคงควบคุมดูแลไม่ได้โดยทั่วถึง เพราะยังไม่มีเจ้าหน้าที่เพียงพอ ขณะนี้งานควบคุมโรงงานต่างจังหวัดส่วนมาก ต้องฝากงานไว้กับเจ้าหน้าที่ของอำเภอและจังหวัดช่วยดูแลให้และเจ้าหน้าที่ของจังหวัดก็ไม่มี ความชัดเจนในงานด้านนี้เพียงพอ จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นมากมาย และไม่สามารถจะจัดแก้ไขได้โดยเหมาะสมและทันเหตุการณ์ นอกจากนี้เมื่อมีประชาชนต้องการจะทราบข้อเท็จจริงหรือเรื่องราวเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรม ก็ไม่มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือได้ ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งเจ้าหน้าที่ไปประจำอยู่ในต่างจังหวัดเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นอุตสาหกรรมจังหวัด โดยในขั้นแรกจะตั้งเจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมจังหวัดไปประจำในจังหวัดที่มีความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมในจังหวัดภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ประมาณ ๑๐ จังหวัดก่อน

๑.๕ ขยายงานในด้านการทำสถิติโรงงานอุตสาหกรรมจากที่ได้ดำเนินการไว้แล้ว เพื่อให้มีสถิติเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรมสมบูรณ์ยิ่งขึ้นกว่าเดิม เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะการพิจารณาเกี่ยวกับการวางนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมจะต้องอาศัยสถิติเหล่านี้ และจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยราชการที่จัดทำสถิติอยู่แล้ว รวมทั้งประชาชนที่สนใจด้วย นอก

จากนี้ยังจะจัดพิมพ์หนังสือรายชื่ออุตสาหกรรมเพิ่มเติมจากที่ได้จัดพิมพ์ไว้แล้ว ๒ เล่ม หนังสือดังกล่าวนี้แสดงชื่อสถานที่ตั้ง และประเภทของการประกอบกิจการไว้ด้วย

๑.๖ จัดพิมพ์เอกสารและนิตยสารที่เกี่ยวข้องกับวิชาการ และให้คำแนะนำในด้านความปลอดภัย การสุขาภิบาลและอนามัยเผยแพร่แก่โรงงานอุตสาหกรรม

๑.๗ จะได้ปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของโรงงานแต่ละประเภทไว้ให้สมบูรณ์กว่าที่มีอยู่แล้วเพื่อให้ประชาชนที่ประสงค์จะขอตั้งโรงงานเข้าใจระเบียบปฏิบัติในการขอตั้งและขยายโรงงานตาม พ.ร.บ. โรงงานดียิ่งขึ้น

๑.๘ จะได้จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการตรวจสอบโรงงานในด้านความปลอดภัยและอนามัย เช่น เครื่องวัดแสงสว่าง เครื่องวัดความสั่นสะเทือน เครื่องวัดเสียง เครื่องวัดปริมาณฝุ่นละอองไว้ให้พร้อม นอกจากนี้จะแนะนำให้เจ้าของโรงงานจัดหาเครื่องป้องกันอันตรายให้แก่คนงานที่ปฏิบัติงานภายในโรงงาน เช่น แว่นตาป้องกันอันตราย ถุงมือ หมวก รองเท้า เสื้อคลุม เครื่องป้องกันไอและฝุ่นละออง เป็นต้น และกองควบคุมโรงงานจะจัดหาสิ่งเหล่านี้ไว้ประกอบการฝึกอบรมในด้านการป้องกันอุบัติเหตุด้วย

๒. งานส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย

ศูนย์ส่งเสริมน้ำตาลทรายกำหนดแผนงานที่จะปฏิบัติ นับตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๑๐ เป็นต้นไปดังนี้

๒.๑ งานเกษตร

๒.๑.๑ ศึกษาวิจัยเพื่อลดต้นทุนการผลิตอ้อยและการขนส่งอ้อย เพื่อที่จะช่วยเหลือชาวไร่อ้อยให้มีรายได้จากการปลูกอ้อยสูงขึ้น

๒.๑.๒ จัดตั้งสถานีทดลองอ้อยที่กาญจนบุรีเพื่อให้เป็นสถานีทดลองใหญ่ที่สมบูรณ์เนื่องจากมีโรงงานผลิตน้ำตาลตั้งอยู่ในเขตนั้นมากจนในปัจจุบันผลิตน้ำตาลทรายได้ประมาณร้อยละ ๔๐ ของปริมาณรวมของประเทศและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในเมื่อในเขตอื่นมีแนวโน้มลดลงสถานีทดลองกาญจนบุรีจะมีเครื่องมือสมัยใหม่ที่จะช่วยให้เกิดผลเต็มที่

๒.๒ งานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีน้ำตาล

๒.๒.๑ ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณสมบัติของอ้อยพันธุ์ต่าง ๆ

๒.๒.๒ ศึกษาวิจัยวัตถุดิบ (Raw Material) วัสดุประกอบ (Subsidiary Material)

ต่าง ๆ ที่ใช้ในกระบวนการผลิตน้ำตาลทรายรวมทั้งศึกษาวิจัยผลิตผลพลอยได้ (By-Product) จากโรงงานน้ำตาลทรายเพื่อให้เกิดเป็นอุตสาหกรรมข้างเคียง (Side Chain Industry)

๒.๒.๓ ทำการฝึกอบรมพนักงานของโรงงานน้ำตาลและชาวไร่อ้อย เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญในทางวิชาการเกี่ยวกับอ้อยและน้ำตาลที่ทันสมัย

๒.๓ งานเศรษฐกิจ

๒.๓.๑ รวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการผลิตอ้อย น้ำตาล ภาวะตลาดการค้าน้ำตาล และราคาน้ำตาล ทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ เพื่อใช้ประโยชน์ในการรักษาระดับราคาน้ำตาลทราย

๒.๓.๒ ศึกษาวิจัยการลดต้นทุนการผลิตอ้อยและน้ำตาลร่วมกับฝ่ายเกษตร และฝ่ายวิทยาศาสตร์น้ำตาลกับจัดทำโครงการช่วยเหลือชาวไร่อ้อยทางเครดิตการเกษตรร่วมกับธนาคารพาณิชย์

๒.๔ การขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีหนังสือแจ้งไปยังกรมวิเทศสหการขอให้ช่วยติดต่อขอผู้เชี่ยวชาญด้านอุตสาหกรรมน้ำตาลจากต่างประเทศโดยผ่านทางองค์การสหประชาชาติ ได้คัดเลือก Mr. Hsi - Sheng - Wu จากไต้หวัน มาช่วยเหลือทางด้านวิชาการเป็นเวลา ๓ เดือน ซึ่งได้เดินทางมารับตำแหน่งในปลายเดือน มีนาคม ๒๕๑๐ โดยใช้เงินจาก UNIDO ขององค์การสหประชาชาติ

๓. โครงการขยายงาน

โครงการขยายงานที่สำนักงานปลัดกระทรวงจัดทำเสนอขอรับความเห็นชอบจากสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ มีอยู่ ๒ โครงการ คือ

๓.๑ โครงการพัฒนาห้องสมุดเฉพาะของกระทรวงอุตสาหกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

(๑) รวบรวมหนังสือวารสาร เอกสารต่าง ๆ ตลอดจนโสตทัศน วัสดุในวิชาซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมเกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการปฏิบัติและปรับปรุงงานในหน้าที่ของข้าราชการในกระทรวง

(๒) เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าวิชาแขนงนั้นของเจ้าหน้าที่ในกระทรวง

๓.๒ โครงการศูนย์ค้นคว้า ฝึกอบรม และสาธิตเกี่ยวกับการปรับปรุงประสิทธิภาพโรงสีข้าว โดยต้องการจะจัดตั้งสถาบันบริการค้นคว้า ฝึกอบรม และสาธิตเกี่ยวกับการปรับปรุงประสิทธิภาพโรงสีข้าวขึ้นดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้คือ

- (๑) ปรับปรุงการสีข้าวให้มีประสิทธิภาพในการสี ดียิ่งขึ้น
- (๒) ปรับปรุงโรงสีข้าวนี้
- (๓) ให้เป็นสถานที่ฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคต่าง ๆ ในการสีข้าวและนึ่งข้าว
- (๔) ทำการสาธิตเครื่องจักร อุปกรณ์เกี่ยวกับการสีข้าว การนึ่งข้าว การหีบยกเคลื่อนย้าย และการเก็บข้าวที่ได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นแล้ว เพื่อให้ทราบทั่วกัน
- (๕) ให้คำแนะนำในด้านวิชาการเกี่ยวกับการสีข้าว การนึ่งข้าว และจัดพิมพ์เอกสารทางวิชาการออกเผยแพร่

๔. โครงการปฏิบัติงานที่จะดำเนินการต่อไปของกองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

งานหลักของกองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมในระยะแรกนั้นก็คือ การรวบรวมข้อสนเทศทางอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ในการวางแผนและแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรม กิจกรรมนี้ประกอบด้วยการศึกษาสำรวจภาวะอุตสาหกรรมเพื่อให้ได้ข้อมูล ข้อสนเทศที่เชื่อถือได้ ตลอดจนการจัดทำสถิติอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็นรากฐานสำหรับการวิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม การพัฒนานโยบายในด้านอุตสาหกรรมโดยอาศัยผลการสำรวจดังกล่าวข้างต้นเป็นหลัก และการเลือกประเภทอุตสาหกรรมเพื่อวางโครงการสำรวจลู่วางพัฒนา สำหรับในปี

๒๕๑๐ — ๒๕๑๑ กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้กำหนดงานสำรวจศึกษาอุตสาหกรรมต่อไปนี้

๑. อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์
๒. อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เส้นไหม
๓. อุตสาหกรรมสิ่งดักทอ
๔. อุตสาหกรรมผลิตเส้นสำเร็จรูป
๕. อุตสาหกรรมอัดไม้ ไซไม้ เลื่อยไม้
๖. อุตสาหกรรมผลิตรองเท้า
๗. อุตสาหกรรมฟอกหนัง
๘. อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์
๙. อุตสาหกรรมน้ำมันชักเงาและสี
๑๐. อุตสาหกรรมไม้ขีดไฟ
๑๑. อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา
๑๒. อุตสาหกรรมอิฐ และวัสดุก่อสร้างบางประเภท
๑๓. อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากซีเมนต์
๑๔. อุตสาหกรรมแผ่นโลหะ เช่น ตะกั่ว สังกะสี ดีบุก อลูมิเนียม
๑๕. อุตสาหกรรมปิโตรเลียม

นอกจากนี้ กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมร่วมกับองค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐอเมริกา (ยูซอม) ทำการสำรวจศึกษาอุตสาหกรรมประเภทอื่นอีก เช่น อุตสาหกรรมพลาสติก อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง เป็นต้น และจะร่วมกันในอุตสาหกรรมอื่นต่อไปตามโอกาสสมควร.

การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

หน้าที่โดยตรงอย่างหนึ่งทางด้านพัฒนานโยบายของกองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมคือการ “วิเคราะห์แผนงานและโครงการของหน่วยราชการในสังกัดรวมทั้งโครงการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ” และ “จัดทำโครงการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศในการที่จะส่งเจ้า-

หน้าที่ไปศึกษาและดูงาน” งานนี้เป็นงานที่มีปริมาณงานไม่ใช่น้อย ทั้งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในระยะแห่งการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจตามโครงการของรัฐ นับได้ว่าเป็นสัญลักษณ์อันดีเยี่ยมสำหรับงานพัฒนากำลังคน ในด้านอุตสาหกรรม ซึ่งจะส่งผลไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศชาติต่อไป

สำหรับการรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศที่กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้รับโดยตรงนั้น มีดังนี้

องค์การสหประชาชาติ

โดยการติดต่อประสานงานกับ ECAFE และ UNDP อย่างใกล้ชิดตลอดมา เป็นการช่วยให้กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้รับทราบความเคลื่อนไหวและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับความก้าวหน้าในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม ตลอดจนแหล่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การพัฒนาอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ความช่วยเหลือตามโครงการ EPTA ของสหประชาชาติประจำปี ๒๕๑๐ — ๒๕๑๑ กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้รับทุนศึกษาดูงานในด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและสถิติอุตสาหกรรมรวมสองทุน

องค์การ USOM / AID

องค์การนี้ได้ให้ที่ปรึกษาฝ่ายการพัฒนาอุตสาหกรรมมาช่วยแนะนำกิจการของกองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระยะหนึ่ง และได้จัดทำขอความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อที่จะจัดหาที่ปรึกษามาประจำกองนี้ ๑ นายในปี ๒๕๑๐ และทุนศึกษาดูงานพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศใกล้เคียงสำหรับระยะเวลาสั้น ๆ ๒ ทุน

ความช่วยเหลือทางวิชาการจากประเทศอื่น ๆ

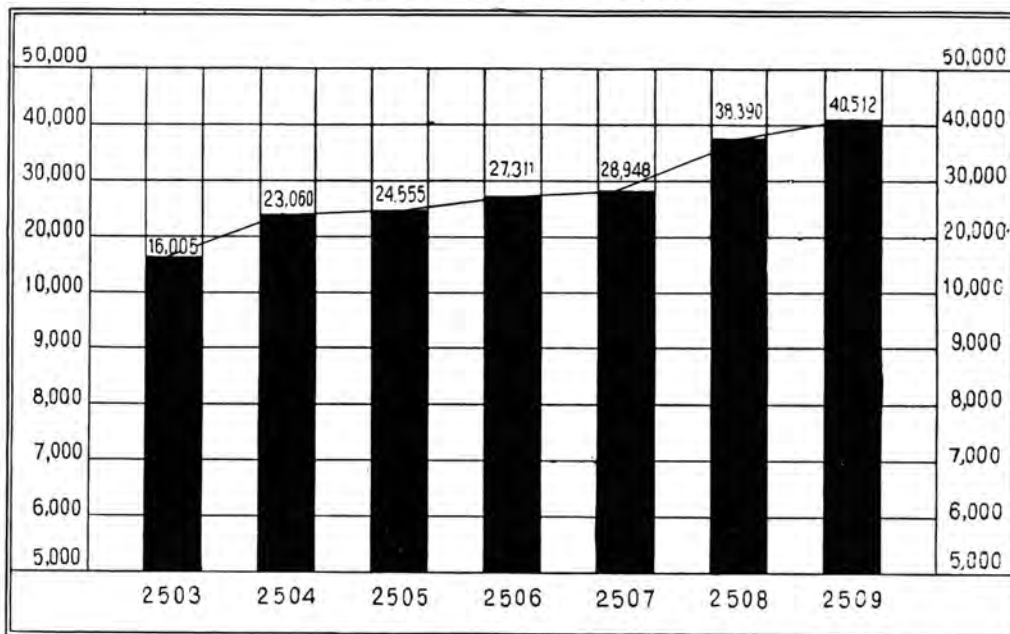
นอกจากที่กล่าวมาแล้ว กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมยังได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการของประเทศอื่น ๆ ที่ให้ทุนศึกษาอบรมและดูงานเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม ดังต่อไปนี้

๑. ประเทศเนเธอร์แลนด์ ในด้าน “Comprehensive Planning” ๑ ทุน และ “Industrial Development Programming” ๒ ทุน
๒. ประเทศญี่ปุ่น ในด้าน “Small Industries Administration” ๑ ทุน

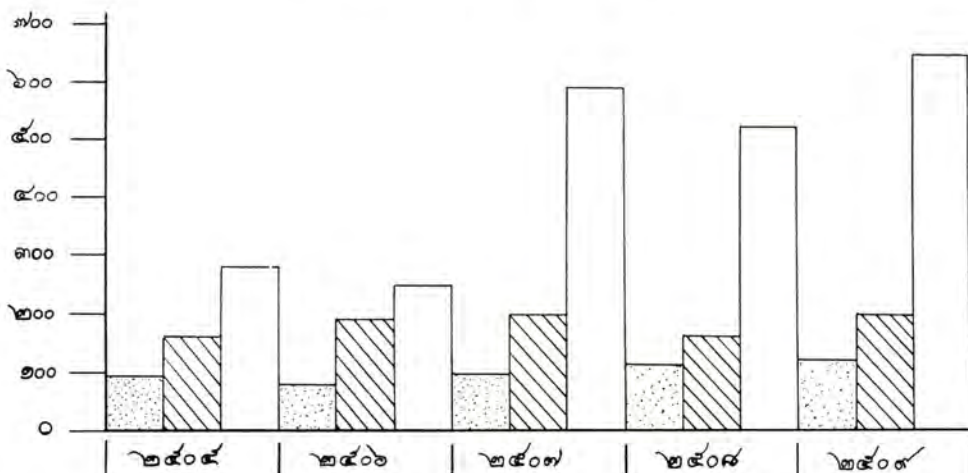
รายละเอียดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวง
อุตสาหกรรมตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๐๖ — ๒๕๑๐

ปีงบประมาณ	ชั้นพิเศษ	ชั้นเอก	ชั้นโท	ชั้นตรี	ชั้นจัตวา	ลูกจ้าง	รวม
๒๕๐๖	๗	๕	๑๔	๒๔	๓๔	๑๓	๙๗
๒๕๐๗	๗	๖	๑๔	๓๑	๓๒	๑๗	๑๐๗
๒๕๐๘	๗	๖	๑๕	๓๗	๓๗	๒๓	๑๒๕
๒๕๐๙	๗	๖	๒๑	๔๐	๓๘	๒๙	๑๔๑
๒๕๑๐	๗	๖	๒๕	๖๐	๓๙	๓๓	๑๗๐

สถิติโรงงานที่เปิดดำเนินการทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 - 2509

สถิติจำนวนคนงาน โรงงาน และเงินทุน
ที่ได้รับอนุญาตให้ตั้งทั่วราชอาณาจักร
(ระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๐๕ - ๒๕๐๙)

หมายเหตุ

- ▨ จำนวนคนงานหน่วย : ๑๐๐ คน
- ▨ จำนวนโรงงานหน่วย : ๑๐ โรงงาน
- จำนวนเงินทุนหน่วย : ๑ ล้านบาท

หน่วยทะเบียนและประสิทธิภาพโรงงาน
กองควบคุมโรงงาน
๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

ความช่วยเหลือในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรมที่ได้รับ
 จากคณะผู้บริหารของสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย (องค์การยูซอม)
 สำนักงานตัวแทนเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (เอ.ไอ.ดี.)

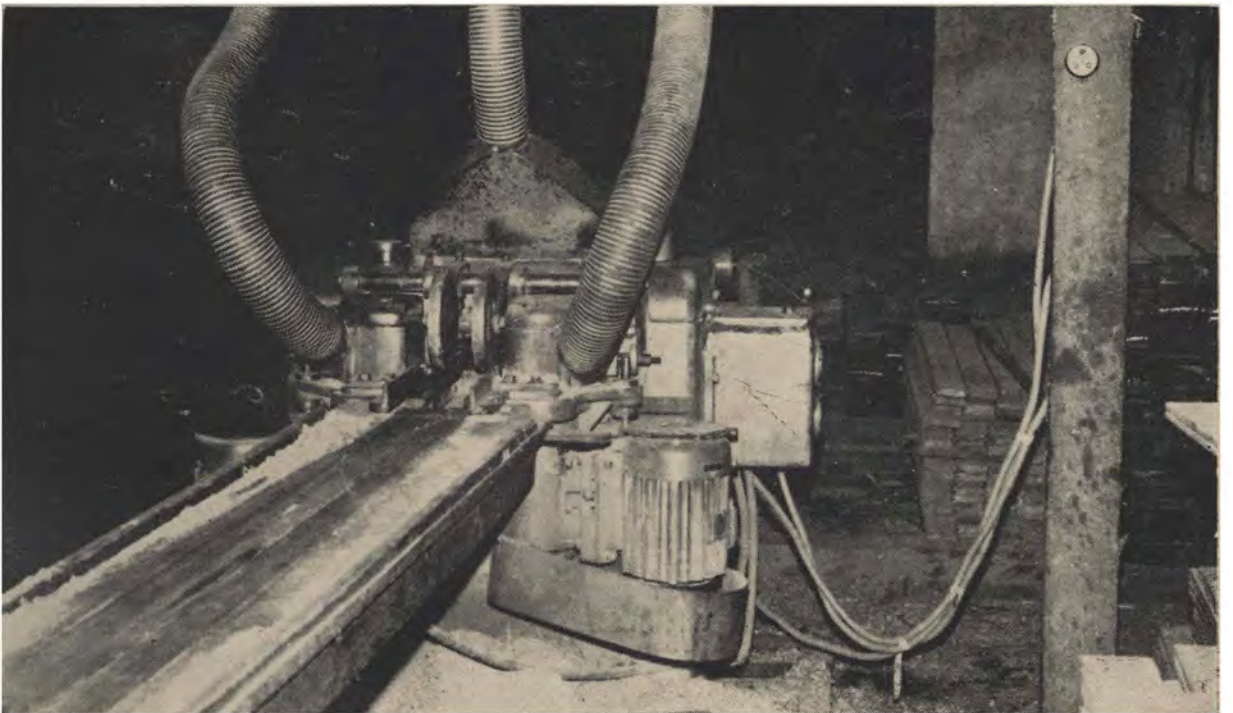
โครงการพัฒนาอุตสาหกรรม (INDUSTRIAL DEVELOPMENT)

งบประมาณ ๒๕๐๕ (กรกฎาคม ๒๕๐๕ - มิถุนายน ๒๕๐๕)

ลำดับ	จากส่วนราชการ, กรม	งานเกี่ยวกับ	จำนวนทุน	ระยะเวลาทุนและ	ประเภท	ประเทศ	หมายเหตุ
๑.	หน่วยทดลองเส้นใยฝ้ายและไหม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	Silk Reeling Techniques	๑	๘ สัปดาห์	ดูงาน	เกาหลีใต้	เดินทางกลับมาแล้ว
๒.	สถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (Small Industry Service Institute - S.I.S.I.)	Tool and Die Making Techniques Forging & Blacksmithy Heat Treatment Pattern Making Machine Shop Practices Industrial Engineering Industrial Economics	๓	๑๓ สัปดาห์	ฝึกงาน	เกาหลีใต้	เดินทางกลับมาแล้ว
			๔	๑ ปี	ฝึกงาน	ไต้หวัน	เดินทางกลับมาแล้ว
			๑	๑ ปี	ฝึกงาน	ไต้หวัน	กำลังฝึกงานอยู่
			๒	๑ ปี	ฝึกงาน	ไต้หวัน	กำลังฝึกงานอยู่
			๒	๑ ปี	ฝึกงาน	ไต้หวัน	กำลังฝึกงานอยู่
			๓	๑ ปี	ฝึกงาน	ไต้หวัน	กำลังฝึกงานอยู่
			๒	๑-๒ ปี	ปริญญาโท	สหรัฐอเมริกา	กำลังอยู่ที่ศูนย์ ฯ
			๓	๑-๒ ปี	ปริญญาโท	สหรัฐอเมริกา	East - West Center มลรัฐฮาวาย
		รวม	๒๑	ทุน			

หัวหน้ากองควบคุมโรงงาน ตรวจสอบโรงงานทำถ่านไฟฉาย

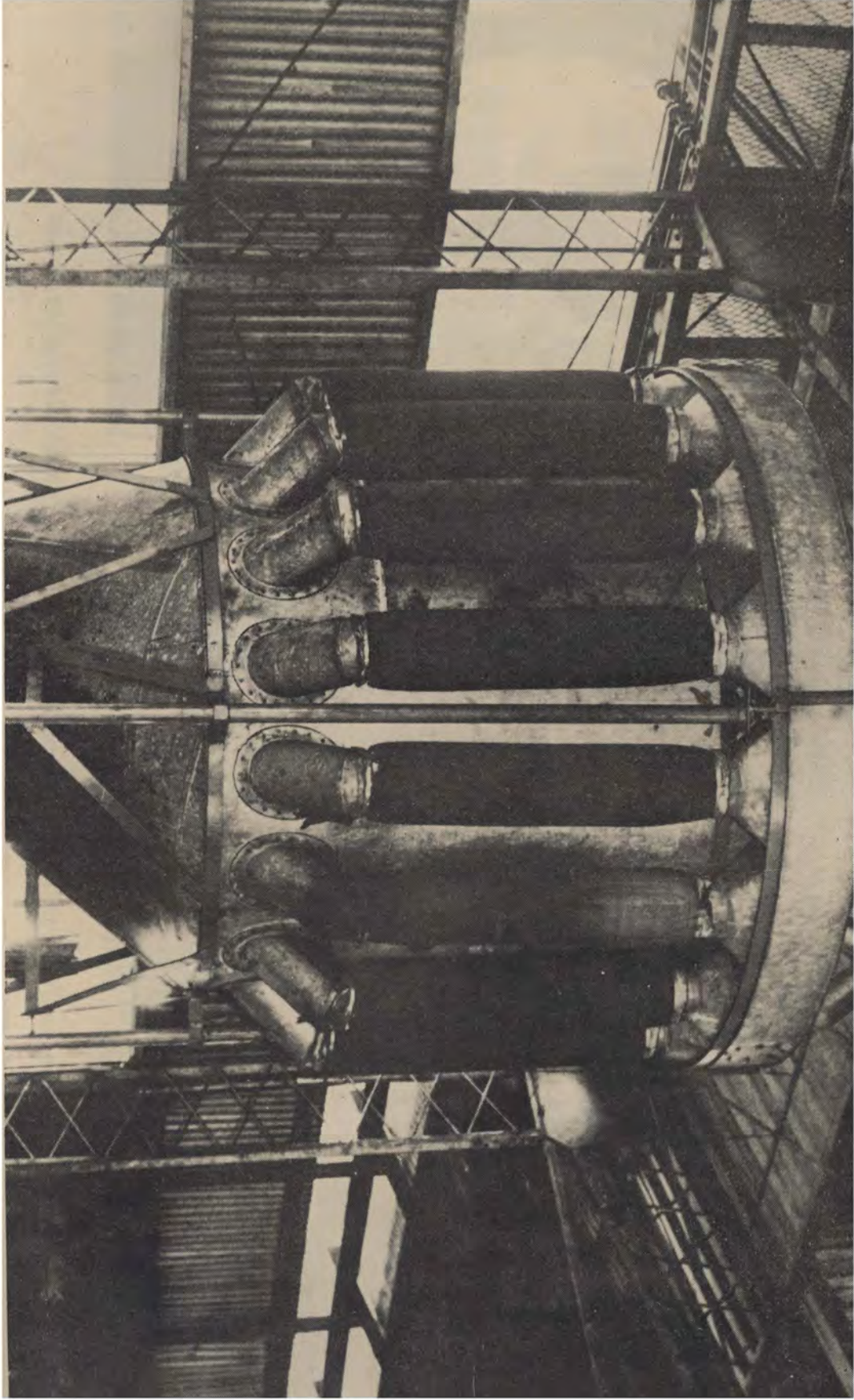
เครื่องดูดขี้เลื่อยสำหรับดูดฝุ่นและเศษไม้หลังจากการไสไม้ ซึ่งแต่ก่อนเคยปล่อยขี้เลื่อยให้ปลิวฟุ้งกระจาย ทำให้สกปรกและเป็นการรบกวนบ้านใกล้เรือนเคียงบางครั้งก็เป็นแหล่งทำให้เกิดเพลิงได้

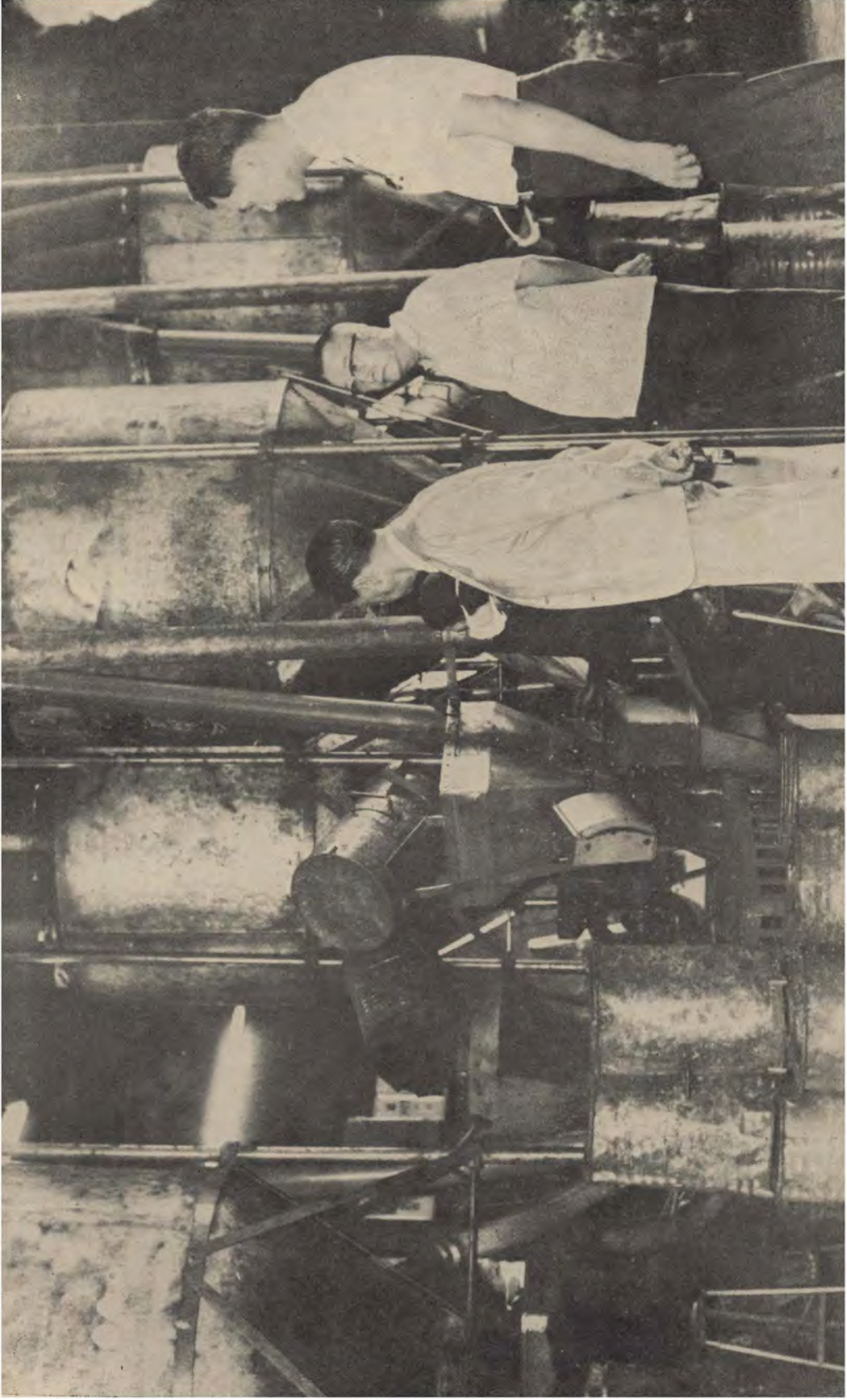
พนักงานที่ทำหน้าที่เก็บและบรรจุสิ่งของที่อาจเป็นพิษต่อร่างกาย ได้รับคำแนะนำให้สวมหน้ากากเพื่อความปลอดภัย

เครื่อง ปัมโลหะจันรูปแบบสองจังหวะ ซึ่งพนักงานใช้มือหยิบของเข้าและออกจากหัว ปัมทุกครั้งขณะที่ ปัมกำลังทำงาน โดยต้องเส็งงักขยับตลอดเวลา

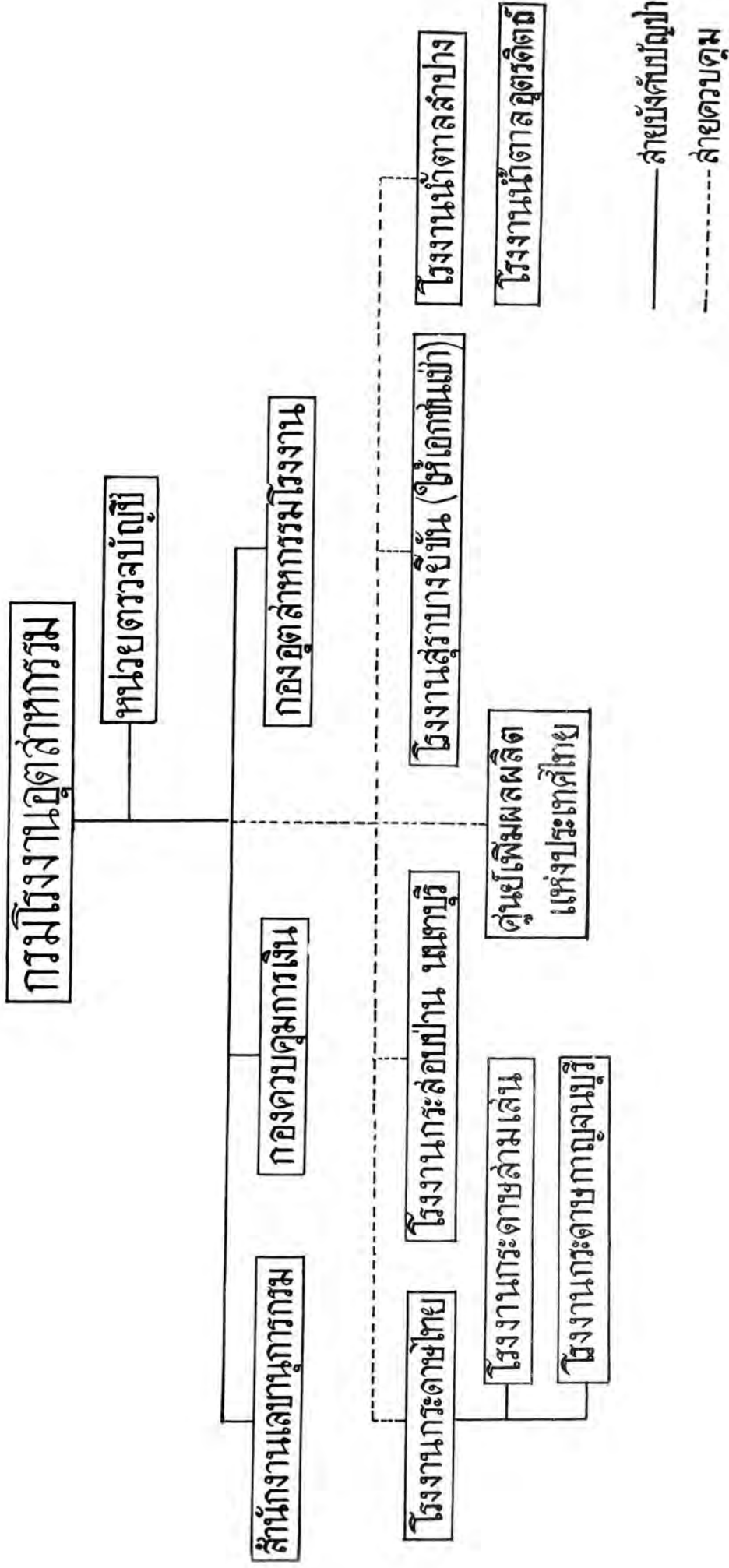

เครื่องขัดแร่แมงกานีสหลังจากที่ได้รับการแนะนำและได้ปรับปรุงขึ้นใหม่ โดยมีประสิทธิภาพดีกว่าเดิมมาก
ซึ่งแต่ก่อนเคยปล่อยฝุ่นแร่พุ่งกระจายและสกปรก อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนงาน

หัวหน้ากองควบคุมโรงงานและคณะตรวจเยี่ยมโรงงานบดแร่แมงกานีส หลังจากที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว

แผนภูมิส่วนราชการของกรมมีโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๐

ศาสตราจารย์ สอาด มีชูชน
อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม

นายเต็มศักดิ์ อินทรปาน
รองอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม

กรมโรงงานอุตสาหกรรม

ประวัติกรมโรงงานอุตสาหกรรม

กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕ พร้อมกับการจัดตั้งกระทรวงอุตสาหกรรม โดยมีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมโรงงานอุตสาหกรรมในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งได้แบ่งส่วนราชการออกดังต่อไปนี้ คือ

๑. สำนักงานเลขานุการกรม แบ่งออกเป็น ๒ แผนก คือ
 - ๑.๑ แผนกสารบรรณ
 - ๑.๒ แผนกคลัง
๒. โรงงานสุรา
๓. โรงงานกระดาษไทย
๔. โรงงานเนื้อและนม
๕. โรงงานทอผ้าไทย
๖. โรงงานยาสูบ

[ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๓๗ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๔๘๕]

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๗ ได้มีการปรับปรุงส่วนราชการในกรมโรงงานอุตสาหกรรมใหม่ โดยมีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมโรงงานอุตสาหกรรม ในสังกัดกระทรวงการอุตสาหกรรม และกำหนดส่วนราชการออกดังต่อไปนี้ คือ

๑. สำนักงานเลขานุการกรม
๒. กองควบคุมการเงิน
๓. โรงงานสุรา
๔. โรงงานกระดาษไทย

๕. โรงงานเนื้อสัตว์

๖. โรงงานทอผ้าไทย

[ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๓๕ วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๔๘๗]

ส่วนโรงงานยาสูบได้โอนไปขึ้นกับกรมสรรพสามิตตามเดิม

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้โอนโรงงานจากกระทรวงกลาโหมมาสังกัด

กระทรวงการอุตสาหกรรมอีก ๔ โรงงาน คือ

๑. โรงงานฟอกหนัง

๒. โรงงานสบู่สามทหาร

๓. โรงงานทำยาง

๔. โรงงานกระดาษอัดสำเนา

โรงงานทั้ง ๔ โรงนี้กระทรวงการอุตสาหกรรมได้ให้อยู่ในสังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรมต่อไป และไม่ได้ประกาศเปลี่ยนแปลงส่วนราชการเดิม

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้รับโอนการควบคุมการอนุญาตให้เอกชนทำการต้มกลั่นและจำหน่ายสุราจากกรมสรรพสามิตมาดำเนินงานเพิ่มขึ้นอีก รวมทั้งโรงงานน้ำตาลไทยของบริษัท ส่งเสริมอุตสาหกรรมไทยจำกัด ด้วย แต่อย่างไรก็ดีในปีนี้กระทรวงการอุตสาหกรรมได้ขายโรงงานสบู่สามทหารและโรงงานกระดาษอัดสำเนาไป ส่วนโรงงานทำยางได้โอนคืนให้แก่ทางราชการทหารไปตามเดิม ฉะนั้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๑ เป็นต้นมา ส่วนราชการของกรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงมีดังต่อไปนี้ คือ

๑. สำนักงานเลขานุการกรม

๒. กองควบคุมการเงิน

๓. โรงงานสุรา

๔. โรงงานกระดาษไทย

๕. โรงงานเนื้อสัตว์

๖. โรงงานทอผ้าไทย

๗. องค์การน้ำตาลไทย (ตั้งเป็นองค์การ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๑)

๘. องค์การฟอกหนัง (ตั้งเป็นองค์การ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๑)

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมโรงงานอุตสาหกรรมในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมใหม่อีกฉบับหนึ่ง โดยแบ่งส่วนราชการในกรมโรงงานอุตสาหกรรมออกเป็น ๓ กองคือ

๑. สำนักงานเลขานุการกรม

๒. กองควบคุมการเงิน

๓. กองอุตสาหกรรมโรงงาน

[ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๖๐ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๔๙๕]

ส่วนโรงงานและองค์การในสังกัดไม่ได้ประกาศเป็นส่วนราชการด้วย แต่การบริหารงานคงมีองค์การและโรงงานอยู่ในสังกัดเช่นเดิม

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้โอนโรงงานทอผ้าไทยและองค์การฟอกหนังไปสังกัดกระทรวงกลาโหม ดังนั้น กรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงมีหน่วยงานในสังกัดดังนี้ คือ

๑. สำนักงานเลขานุการกรม

๒. กองควบคุมการเงิน

๓. กองอุตสาหกรรมโรงงาน

๔. โรงงานสุรา (มีโรงงานสาขา ๑๖ โรงรวมทั้งโรงงานกลั่นแอลกอฮอล์

อยู่ด้วย)

๕. โรงงานกระดาษไทย (มีโรงงานสาขา ๒ โรง)

๖. โรงงานกระสอบบ้าน นนทบุรี (เป็นโรงงานที่รับโอนมาจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖)

๗. โรงงานเนอสัตว์

๘. องค์การน้ำตาลไทย (มีโรงงานสาขา ๔ โรง เป็นโรงงานน้ำตาลทรายขาว ๒ โรง และโรงงานน้ำตาลทรายแดง ๒ โรง)

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้โอนโรงงานสุราไปสังกัดกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง เว้นแต่โรงงานสุรบบางยี่ห้อขึ้นโรงเดี่ยวซึ่งให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมดำเนินการต่อไป

สำหรับโรงงานสุรบบางยี่ห้อที่ยังเหลืออยู่อีกโรงงานเดียวนั้น โดยที่รัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่าเพื่อเป็นตัวอย่างในอันที่จะให้ประชาชนเห็นว่ารัฐส่งเสริมให้ราษฎรมีการลงทุนในการดำเนินกิจการอุตสาหกรรมภายในประเทศประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งรัฐจะไม่แย่งงานอุตสาหกรรมของประชาชน คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้บริษัทสุรรมหาคุณ จำกัด เข้าโรงงานสุรบบางยี่ห้อขึ้นไปดำเนินการมีกำหนดอายุสัญญาเช่า ๑๐ ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นต้นมา แต่ถึงแม้ว่าโรงงานสุรบบางยี่ห้อจะได้ให้เอกชนเข้าไปแล้วก็ตาม กรมโรงงานอุตสาหกรรมก็ยังควบคุมการบริหารของผู้เช่าเกี่ยวกับคุณภาพของน้ำสุราที่ทำออกจำหน่ายตลอดจนการเรียกเก็บเงินรายได้ที่จะต้องส่งให้รัฐอยู่

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้จัดตั้งศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทยขึ้นโดยได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติ และองค์การกรรมกรระหว่างประเทศ ซึ่งได้มีการลงนามในข้อตกลงจัดตั้งศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๐๕ ณ กระทรวงอุตสาหกรรมระหว่างผู้แทนกองทุนพิเศษสหประชาชาติ ผู้แทนองค์การกรรมกรระหว่างประเทศ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ความช่วยเหลือที่ได้รับมีกำหนดระยะเวลา ๕ ปี โดยกองทุนพิเศษสหประชาชาติให้ความช่วยเหลือคิดเป็นเงิน ๕๑๙,๙๐๐ เหรียญอเมริกัน และรัฐบาลไทยออกสมทบอีก ๓๔๑,๓๐๐ เหรียญอเมริกันรวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๘๖๑,๒๐๐ เหรียญอเมริกัน หรือประมาณ ๑๗ ล้านบาท เมื่อครบ ๕ ปีแล้วทางฝ่ายไทยจะได้ดำเนินการต่อไป ซึ่งศูนย์เพิ่มผลผลิตนี้ได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๐๔ เป็นต้นมา

จุดประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์เพิ่มผลผลิตขึ้นมากเพื่อจะดำเนินการให้การฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่บริหารและจัดการและเจ้าหน้าที่ผู้มีความชำนาญงานเฉพาะอย่างตลอดจนผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าควบคุมงาน หรือผู้บังคับบัญชา หรืออำนวยการหนึ่งสำหรับเจ้าหน้าที่ทุกระดับชั้น

ที่มีอยู่ในวงการอุตสาหกรรมและธุรกิจทั่วไปตลอดจนวิสาหกิจที่เริ่มตั้งขึ้นใหม่ ทั้งนี้ เพื่อจะยกมาตรฐานและความชำนาญในการจัดการของเจ้าหน้าที่ทุกระดับให้สูงขึ้นอันจะเป็นการช่วยเหลือให้ได้มีการใช้วัสดุโรงงาน เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการผลิต หรือในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์ดีขึ้นซึ่งจะมีผลให้ปริมาณการผลิตมากขึ้นด้วย และค่าใช้จ่ายในการผลิตจะได้อลดลงและมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้จะเป็นการช่วยให้โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมได้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายอีกด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ยุบเลิกองค์การน้ำตาลไทยและโอนโรงงานน้ำตาลไทยลำปางและโรงงานน้ำตาลไทยอุตรดิตถ์มาอยู่ในความควบคุมของกรมโรงงานอุตสาหกรรมและให้รับดำเนินการขาย ให้เช่า หรือให้เช่าซื้อโรงงานทั้งสองเสีย ในระหว่างที่ยังขาย ให้เช่า หรือให้เช่าซื้อไม่ได้ก็ให้โรงงานทั้งสองดำเนินการผลิตน้ำตาลต่อไปอีก ๑ ปี ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของกระทรวงกรมต่าง ๆ รวม ๖ นายเพื่อพิจารณาดำเนินการขาย ให้เช่า และให้เช่าซื้อโรงงานน้ำตาลทั้งสองซึ่งคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นควรให้ขายโรงงานทั้งสองเสียซึ่งคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบด้วยและอนุมัติให้กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการขายต่อไป กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้ประกาศขายโรงงานน้ำตาลไทยลำปางและโรงงานน้ำตาลไทยอุตรดิตถ์โดยวิธียื่นซองประกวดราคาซึ่งมีผู้ยื่นเข้าประกวดราคา ๑ ราย คือ บริษัทสัสดวนิช จำกัด และเมื่อได้ตกลงเงื่อนไขในการซื้อขายกันเป็นที่เรียบร้อยแล้วพอดังกำหนดวันลงนามทำสัญญาปรากฏว่าผู้แทนของบริษัทสัสดวนิช จำกัด ไม่มาทำสัญญาตามที่กำหนดไว้ทางการจึงได้รับเงินมัดจำเสียซึ่ง ในขณะนั้นยังอยู่ในระหว่างการค้าเดินคืออยู่และโรงงานน้ำตาลทั้งสองโรงในขณะนี้กำลังดำเนินการเปิดที่บ่ออยู่โดยอยู่ในความควบคุมดำเนินงานของคณะกรรมการชำระบัญชีองค์การน้ำตาลไทยซึ่งมีอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ

ฉะนั้น ส่วนราชการและโรงงานในสังกัดโรงงานอุตสาหกรรมปัจจุบันมีดังต่อไปนี้ คือ

๑. สำนักงานเลขานุการกรม
๒. กองควบคุมการเงิน
๓. กองอุตสาหกรรมโรงงาน

๔. ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย
๕. โรงงานกระสอบป่าน (นนทบุรี)
๖. โรงงานกระดาษไทย
๗. โรงงานสุราบางยี่ขัน (ให้เอกชนเช่า)
๘. โรงงานน้ำตาลลำปางและอุตรดิตถ์

อำนาจหน้าที่ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม

กรมโรงงานอุตสาหกรรมมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ

๑. ควบคุมดูแลให้กิจการของโรงงานในสังกัดดำเนินงานไปด้วยความราบรื่นเป็นปกติ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของรัฐที่เกิดจากการลงทุนในโรงงานอุตสาหกรรม
 ๒. ปรับปรุงการปฏิบัติงานของโรงงานในสังกัดให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะลดต้นทุนการผลิต เพิ่มคุณภาพสินค้า และส่งเสริมการสงเคราะห์สวัสดิการของพนักงานและคนงาน
 ๓. เพิ่มพูนสมรรถภาพของโรงงานอุตสาหกรรมทั่วไป เพื่อให้ได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ
 ๔. ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อให้โรงงานอุตสาหกรรมแต่ละประเภทเจริญเติบโตเป็นปึกแผ่นและมีกำลังผลิตได้ส่วนสัมพันธ์กับความต้องการของประเทศ
- กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๓ กอง แต่ละกองมีหน้าที่ดังนี้ คือ

๑. **สำนักงานเลขานุการกรม** มีหน้าที่ราชการเกี่ยวกับการบริหารงานธุรการส่วนกลางของกรมเช่นเดียวกับงานของสำนักงานเลขานุการกรมของกรมอื่น ๆ กับปฏิบัติงานซึ่งมิได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกองใดกองหนึ่งโดยเฉพาะ และส่วนใหญ่เป็นงานที่เกี่ยวกับงานสารบรรณซึ่งจะจำแนกออกได้ คือ

- ๑.๑ รับส่งและเก็บรักษาหนังสือราชการ การทำหนังสือโต้ตอบและบันทึกย่อ

เรื่องตามระเบียบงานสารบรรณ

๑.๒ ตรวจสอบเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะเสนออธิบดี

๑.๓ จัดทำระเบียบวาระและรายงานการประชุมหัวหน้ากองและ อ.ก.พ. กรม

๑.๔ จัดทำทะเบียนและประวัติข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างของโรงงานใน

สังกัด

๑.๕ ควบคุมเกษียณอายุข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างของโรงงานในสังกัด

๑.๖ ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนและระเบียบลูกจ้างเกี่ยวกับการบรรจุแต่งตั้ง เลื่อนลดปลดย้ายและการลาออกจากราชการของข้าราชการ พนักงานคนงาน กับลูกจ้างขององค์การและโรงงานในสังกัด

๑.๗ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์การและโรงงานในสังกัด

๑.๘ จัดดำเนินงานเกี่ยวกับกิจการห้องสมุดของกรมโรงงานอุตสาหกรรม

๑.๙ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้แก่ข้าราชการ พนักงาน คนงาน ของกรมและหน่วยงานในสังกัด

๑.๑๐ ควบคุมดูแลยานพาหนะใช้ในราชการและรวมทั้งการให้บริการเกี่ยวกับการจัดพาหนะรับส่ง

๒. กองควบคุมการเงิน มีหน้าที่

๒.๑ ควบคุมงานที่เกี่ยวกับการบัญชี การเงิน และการพัสดุของกรมโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งการจัดทำงบประมาณของกรมและศูนย์เพิ่มผลผลิต

๒.๒ ควบคุมการเบิกจ่ายเงินของโรงงานต่าง ๆ ในสังกัด

๒.๓ ตรวจสอบพิจารณาเรื่องราวขออนุมัติจัดซื้อสิ่งของ รวมทั้งการจ้างทำของ และการจ่ายเงินในกิจการอื่น ๆ ของกรมและโรงงานในสังกัด

๒.๔ เก็บเงินผลประโยชน์ที่จะต้องเรียกเก็บตามสัญญา และนำส่งกระทรวง

การคลัง ตามงบประมาณประจำปีที่ตั้งไว้

๒.๕ ควบคุมดูแลรักษาทรัพย์สินของกรมโรงงานอุตสาหกรรม และปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงินตามระเบียบของกระทรวงการคลังและระเบียบที่ทางราชการได้กำหนดไว้

ในด้านเกี่ยวกับบัญชีและการเงินนี้ ยังมี **หน่วยตรวจบัญชี** อันเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่ออธิบดี แต่มิได้มีฐานะในทำเนียบราชการเป็นกอง หรือ แผนก มีหน้าที่ตรวจบัญชีโรงงานต่าง ๆ ในสังกัดเป็นการภายใน (Internal Audit)

๓. กองอุตสาหกรรมโรงงาน

๓.๑ ตรวจพิจารณาและให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงาน ของโรงงานในสังกัด ในด้านการช่าง การผลิต และการจัดการรวมทั้งศึกษาค้นคว้าเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของโรงงานต่าง ๆ ให้เจริญก้าวหน้า

๓.๒ ควบคุมดูแลให้กิจการของโรงงาน ใน สังกัดดำเนินไปโดยราบรื่นเป็นปกติ เพื่อผลประโยชน์ของรัฐที่เกิดจากการลงทุนในโรงงานอุตสาหกรรม

๓.๓ ควบคุมผลการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของโรงงานในสังกัด

๓.๔ ควบคุมการปฏิบัติตามสัญญาเช่าโรงงานสุรา

๓.๕ จัดวางโครงการเพิ่มพูนสมรรถภาพและสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรม

๓.๖ วาง โครงการ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมที่รัฐควรจะได้ดำเนินการ หรือส่งเสริม

ให้ตั้งขึ้น

๓.๗ เพิ่มพูนสมรรถภาพของโรงงานอุตสาหกรรมทั่วไปให้ได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ

๓.๘ ดำเนินการจัดการเรื่อง **นิคมอุตสาหกรรม (INDUSTRIAL ESTATES)** ตั้งแต่ขั้นการจัดระดับที่ดิน การกำหนดวางแผนเนื้อที่ดิน รวมทั้งการพิจารณากำหนดเส้นทางคมนาคม ความปลอดภัย การถ่ายเทระบายสิ่งโสโครก และการก่อสร้างอาคารโรงเรือนต่างๆ และดำเนินการควบคุมกิจการนิคมอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามโครงการที่กำหนดไว้

๓.๙ ดำเนินการตามโครงการสำรวจวัตถุดิบเพื่อทำกระดาษ (Pulp Material Survey for Paper Industry) โดยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากองค์การสหประชาชาติ นอกจากส่วนราชการที่เป็นกองทั้งสามนี้แล้ว ก็มีสถาบันและโรงงานรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ คือ

๔. ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย มีหน้าที่

๔.๑ ให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยงานทั้งของทางราชการและเอกชนในด้านการพัฒนาการจัดการ ด้วยการเปิดบริการฝึกอบรมและบริการให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ กระตุ้นให้เกิดความสนใจและเลื่อมใสในการพัฒนาการจัดการอย่างกว้างขวางในทุกสาขาของเศรษฐกิจ

๔.๓ เผยแพร่วิชาความรู้ในด้านเทคนิคและหลักการใหม่ ๆ ของการจัดการ

๔.๔ ช่วยเหลือและร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีจุดประสงค์คล้ายคลึงในการพัฒนาการจัดการ และ

๔.๕ เป็นหน่วยประสานงานกับองค์การเพิ่มผลผลิตแห่งเอเชีย (APO.)

๕. โรงงานทอกระสอบบ้าน (นนทบุรี) มีหน้าที่ทำการผลิตกระสอบบ้านที่ทำจากปอซึ่งปลูกในประเทศไทย

๖. โรงงานกระดาษไทย มีหน้าที่ผลิตกระดาษจากเยื่อออกจำหน่าย ในปัจจุบันมีโรงงานอยู่ในสังกัด ๒ โรง คือ

๖.๑ โรงงานกระดาษไทยสามเสน

๖.๒ โรงงานกระดาษไทยกาญจนบุรี

นอกจากนี้ยังมี โรงงานสุราษฎร์ธานี ซึ่งรัฐบาลได้ให้บริษัทมหาชน จำกัด เข้าไปและ

ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการให้เช่า กับโรงงานน้ำตาลลำปาง และโรงงานน้ำตาลอุตรดิตถ์ ซึ่งเตรียมการขายหรือให้เช่าตามมติคณะรัฐมนตรี

กิจกรรมและนโยบายของกรมโรงงานอุตสาหกรรม

เมื่อ ๒๕ ปีก่อน อุตสาหกรรมของประเทศไทยยังมีน้อยมาก และไม่เจริญ ประกอบกับกิจการอุตสาหกรรมเป็นของใหม่ ใช้เงินลงทุนมาก และหาผู้ที่มีความรู้ได้ยาก ประชาชนจึงไม่สนใจในเรื่องอุตสาหกรรม รัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นของอุตสาหกรรม ซึ่งประสบความขาดแคลนในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการสร้างอุตสาหกรรมเอง เพื่อให้เป็นอุตสาหกรรมนำทาง ชักจูงให้เอกชนสนใจประกอบอุตสาหกรรมให้มากขึ้น การจัดตั้งกรมโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นจึงเป็นนโยบายและแนวทางอันหนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมมีหน้าที่สำคัญ คือ

๑. ดำเนินงานหรือดูแลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจอุตสาหกรรมที่รัฐมอบหมายให้
๒. ริเริ่มจัดตั้งกิจการอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับประเทศ
๓. พยายามทำให้ราคาสินค้าบางชนิดอยู่ในระดับต่ำพอสมควรโดยทำการผลิตสินค้าชนิดนั้นขึ้น เพื่อตรึงราคาตลาด กับผลิตสินค้าให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของประชาชน

ปัจจุบันกิจการอุตสาหกรรมของประเทศไทยได้เจริญขึ้นมาก มีกิจการและโรงงานอุตสาหกรรมตั้งขึ้นมากมายทั้งที่เป็นของเอกชนและเป็นรัฐวิสาหกิจ แต่ผลผลิตทางอุตสาหกรรมก็ยังไม่พอกับความต้องการทางเศรษฐกิจของประเทศ ฉะนั้นรัฐจึงต้องเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นเป็นลำดับ โดยมีนโยบายที่สำคัญ คือ รัฐจะไม่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมชิ้นใหม่ในรูปรัฐวิสาหกิจซึ่งจะเป็นการแข่งขันกับเอกชน ในทางตรงข้ามจะได้พิจารณาจ่ายโอนกิจการอุตสาหกรรมที่รัฐดำเนินการอยู่ให้เอกชนรับไปดำเนินการตามความเหมาะสมเป็นราย ๆ ไป ทั้งจะส่งเสริมให้เอกชนผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีโอกาสแข่งขันกันโดยเสรีในขอบเขตที่สมควร และป้องกันการผูกขาดอันจะเป็นผลเสียหายแก่เศรษฐกิจของชาติ กับให้ความ

ช่วยเหลือ แนะนำในด้านวิชาการ การฝึกอบรม การเงิน และการตลาดตลอดจนการจัด
หาที่ดินเพื่อตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมแก่อุตสาหกรรมเอกชนเป็นส่วนรวมด้วย

เพื่อปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐดังที่กล่าวมาแล้ว กรมโรงงานอุตสาหกรรม
จึงวางนโยบายดำเนินงานตามแนวทางต่อไปนี้

๑. เกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจในกรมโรงงานอุตสาหกรรม

- ๑.๑ จะดูแลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น เพื่อปรับปรุงกิจการใน
ด้านการจัดการทั่วไป การเงิน การจำหน่าย การผลิต และการแรงงาน เพื่อให้
รัฐวิสาหกิจนั้น ๆ ดำเนินงานต่อไปได้โดยดี
- ๑.๒ จะพยายามจำหน่ายจ่ายโอนรัฐวิสาหกิจให้เอกชนรับไปดำเนินงาน หรือชักชวน
ให้เอกชนเข้าร่วมทุนดำเนินงาน โดยให้รัฐมีหุ้นน้อยกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์
- ๑.๓ จะยุบเลิกกิจการรัฐวิสาหกิจใดที่ไม่อาจดำเนินงานได้ ตามข้อ ๑.๑ หรือข้อ ๑.๒
และเป็นรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานขาดทุน เป็นภาระแก่รัฐทั้งในด้านการเงิน
และการบริหารอยู่เสมอ
- ๑.๔ รัฐวิสาหกิจใดที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมไม่อาจดำเนินการได้ตามข้อ ๑.๓ กรม
โรงงานอุตสาหกรรมจะพยายามขอความช่วยเหลือ หรือใช้บริการของหน่วย
ราชการอื่นที่มีหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจโดยตรง เพื่อดำเนินการ
ในทางที่เหมาะสมต่อไป หรือขอให้รัฐวิสาหกิจนั้นเข้าอยู่ในการศึกษา
พิจารณาเป็นพิเศษ จากคณะกรรมการที่ปรึกษาส่วนองค์การของรัฐ
- ๑.๕ กรมโรงงานอุตสาหกรรมจะไม่ขยายงานของรัฐวิสาหกิจที่มีอยู่ นอกจากว่าการ
ขยายงานนั้นเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ตามข้อ ๑.๒ โดยเฉพาะ
- ๑.๖ กรมโรงงานอุตสาหกรรมจะยังไม่คิดริเริ่มรัฐวิสาหกิจอุตสาหกรรมขึ้นอีก และ
จะปรับปรุงนโยบายการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐอยู่เสมอ

๒. เกี่ยวกับงานอื่นของกรมโรงงานอุตสาหกรรม

เมื่อกรมโรงงานอุตสาหกรรมสามารถจำหน่ายจ่ายโอน รั่ววิสาหกิจอุตสาหกรรมต่าง ๆ ไปให้เอกชนดำเนินงานได้ตามนโยบายของรัฐแล้ว งานของกรมโรงงานอุตสาหกรรมจะเปลี่ยนไปในด้านเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมและสนับสนุนให้เอกชนสามารถลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพการลงทุนสูง ดังนั้นกรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงได้กำหนดที่จะดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่ได้ปฏิบัติมาแล้วต่อไปและมุ่งหวังจะขยายงานเหล่านี้ให้กว้างออกไปตามสมควรแก่กำลังคน งบประมาณและความเหมาะสมของเวลา ดังนี้

๒.๑ งานที่ปรึกษาและบริการด้านวิศวกรรมโรงงาน และเทคนิคอุตสาหกรรม

กรมโรงงานอุตสาหกรรมให้บริการนี้แก่ผู้ลงทุนประกอบการอุตสาหกรรมที่ต้องการความช่วยเหลือด้านวิศวกรรมโรงงานโดยเฉพาะ ส่วนมากเป็นงานที่เกี่ยวกับการก่อตั้งหรือขยายโรงงาน และการปฏิบัติทางวิศวกรรมเพื่อให้เป็นไปตามกฎข้อบังคับของกฎหมายควบคุมโรงงาน เช่น งานออกแบบวางแผนผังบริเวณโรงงาน งานออกแบบอาคารโรงงาน การติดตั้งวางแผนผังบริเวณโรงงาน งานออกแบบอาคารโรงงาน การติดตั้งวางแผนผังเครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิตภายในโรงงาน การออกแบบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างระบบกำจัดสิ่งโสโครกจากโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน การออกแบบและควบคุมการสร้างระบบน้ำประปา หรือการจัดหาน้ำสะอาดสำหรับโรงงาน การออกแบบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับระบบป้องกันอัคคีภัย การออกแบบคำนวณระบบการจัดฝุ่นละอองเป็นพิษ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานของคนงาน เป็นต้น งานเหล่านี้แม้ว่าได้มีปฏิบัติกันเป็นครั้งคราว ตามที่มีผู้ติดต่อขอความช่วยเหลือมา แต่ก็เป็นผลให้เจ้าหน้าที่ของกรมโรงงานอุตสาหกรรมมีประสบการณ์และความชำนาญขึ้นเรื่อยๆ และต่อไปเมื่อกรมโรงงานอุตสาหกรรมมีโอกาสเร่งรัดปฏิบัติงานด้านนี้อย่างจริงจัง ผลงานย่อมจะเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายและเป็นประโยชน์แก่ผู้ลงทุนประกอบการอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น

๒.๒ งานจัดทำนิคมอุตสาหกรรม

ที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งของการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรม และการจัดหาสถานที่ตั้งโรงงานที่เหมาะสม ก็เป็นปัญหาหนึ่งที่ผู้ลงทุนประกอบอุตสาหกรรมต้องประสบอยู่เสมอ ทั้งในเวลาก่อนหรือแรกเริ่มตั้งโรงงาน ขยายโรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่อาจไปตั้งอยู่เป็นอิสระห่างไกลจากชุมชนหรือห่างกันจากกิจการของอุตสาหกรรมอื่นซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กัน ฉะนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนการลงทุนทางอุตสาหกรรม รัฐจึงพยายามจะจัดหาที่ดินสำหรับให้เอกชนใช้เป็นที่ตั้งโรงงานขึ้นเรียกว่า **นิคมอุตสาหกรรม** ซึ่งปัจจุบันนี้รัฐได้ซื้อที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็นแห่งแรกจำนวน ๒,๔๓๐ ไร่ ที่ทุ่งรังสิตบนเส้นทางสายพหลโยธิน ห่างจากกรุงเทพฯ ๗๕ กิโลเมตร ไปทางเหนือประมาณ ๔๐ กิโลเมตร กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๕ และปัจจุบันรัฐบาลได้อนุมัติหลักการพัฒนาที่ดินแปลงนี้พร้อมทั้งการจัดบริการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัย เช่น ถนน กำลังไฟฟ้า การประปา การกำจัดสิ่งโสโครก การระบายน้ำ ทำเล และอุปกรณ์การขนส่ง ที่พักแรงงาน สถานฝึกอบรม ตลอดจนบริการสำหรับชุมชน เป็นต้น ในปัจจุบันกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้เตรียมพร้อมที่จะทำการพัฒนาและจัดบริการต่าง ๆ ดังกล่าว งานพัฒนาที่ดินรังสิตนี้ได้บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐—๒๕๑๔) แล้ว โดยได้รับอนุมัติให้ปรับปรุงที่ดินรังสิตส่วนหนึ่ง เนื้อที่ ๘๒๑ ไร่ แบ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมประมาณ ๕๘๕ ไร่ และเขตที่อยู่อาศัย ๒๓๖ ไร่ ใช้เวลาปรับปรุง ๓ ปี ค่าใช้จ่ายเป็นเงิน ๒๔,๗๓๒,๖๐๐ บาท แต่เนื่องจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมไม่ได้รับงบประมาณในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ งานนี้จึงยังไม่ได้เริ่มต้นแต่ประการใด คาดว่าคงจะได้เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๑๑

เนื่องจากการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมจะต้องใช้เงินลงทุนมาก งบประมาณที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้รับมาดำเนินการจึงเป็นการปรับปรุงที่ดิน และจัดหาสาธารณูปโภค เท่าที่จำเป็นสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัยเท่านั้น ไม่ได้ดำเนินการถึงขั้นนิคม

อุตสาหกรรม ซึ่งจะต้องก่อสร้างอาคารโรงงาน อาคารที่พักอาศัย สถานพยาบาล ศูนย์บริการร่วม และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างอื่นให้ด้วย แต่อย่างไรก็ดีจะได้ชักชวนให้ผู้ที่สนใจลงทุนจากต่างประเทศมาดำเนินการให้ครบตามโครงการต่อไป

นอกจากการดำเนินงานเกี่ยวกับที่ดินสำหรับตั้งนิคมอุตสาหกรรม บริเวณรังสิตแล้ว กรมโรงงานอุตสาหกรรมยังได้ทำการสำรวจเบื้องต้น ถึงความต้องการที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมในบางจังหวัด คือ เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ นครราชสีมา ระนอง ตรัง ยะลา (การสำรวจนี้กระทำพร้อมกับการสำรวจวัตถุดิบเพื่ออุตสาหกรรมเยื่อและกระดาษ) ผลการสำรวจอาจสรุปได้ว่า ปัญหาที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมในจังหวัดดังกล่าวยังไม่รุนแรงนัก เพราะยังมีที่ดินราคาถูก และเหมาะสมกับการตั้งโรงงานใกล้เคียงกับชุมชนอีกมาก ทั้งความเจริญทางอุตสาหกรรมก็ยังไม่พอที่จะจัดทำนิคมอุตสาหกรรมในขนาดที่ประหยัดได้ นอกจากนี้ยังอาจสรุปได้อีกว่า ปัญหาเกี่ยวกับการจัดที่ดิน เพื่อการอุตสาหกรรมของแต่ละชุมชน แต่ละจังหวัดอาจแตกต่างกันได้ เช่น บางชุมชนต้องการจัดเขตอุตสาหกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับการวางผังเมือง บางชุมชนอาจต้องการจัดนิคมอุตสาหกรรมเพื่อเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมหรือเพื่อชักจูงให้มีผู้ลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมในชุมชนนั้นมากขึ้น และบางแห่งอาจต้องการที่จะรวมกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจในการใช้บริการพื้นฐานร่วม เช่น บริการไฟฟ้า ประปา การขนส่ง การใช้เครื่องจักรพิเศษราคาแพง เป็นต้น อนึ่งการจัดเขตอุตสาหกรรมหรือจัดนิคมอุตสาหกรรมในชุมชนต่าง ๆ ตามที่ได้สำรวจมาแล้วนั้น รัฐไม่จำเป็นต้องลงทุนเองทั้งหมด แต่อาจร่วมทุนกับเอกชน หรือสนับสนุนให้เอกชนจัดทำโดยอิสระ หรืออาจเพียงให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคและเงินกู้ เพื่อให้ส่วนปกครองท้องถิ่นเช่นจังหวัดหรือเทศบาลที่สนใจเป็นผู้จัดทำก็ได้

สำหรับในปี ๒๕๑๐ — ๑๑ นี้ กรมโรงงานอุตสาหกรรมมีความตั้งใจที่จะทำการสำรวจศึกษาเบื้องต้น เพื่อหาบริเวณที่อาจเหมาะสมเป็นที่จัดทำนิคมอุตสาหกรรมอีก โดยได้กำหนดจะทำการสำรวจในบริเวณรอบอ่าวไทย คือในบริเวณใกล้เคียงกับปากแม่น้ำแม่กลอง ปาก-

แม่น้ำท่าจีน ปากแม่น้ำเจ้าพระยา ปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดจันทบุรี บริเวณเหล่านี้กรมโรงงานอุตสาหกรรมคาดว่าจะเป็นย่านโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าสำหรับส่งไปจำหน่ายในต่างประเทศ และในอนาคตอาจเป็นย่านอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สำหรับผู้ลงทุนจากต่างประเทศที่ต้องการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในภาคพื้นส่วนนี้ของโลก

นิคมอุตสาหกรรม หรือที่ดินที่จัดให้โรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากหลายประเภทเข้าไปรวมกันอยู่ และใช้บริการพื้นฐานร่วมกันนี้อาจเป็นบริการใหม่อันหนึ่งที่รัฐจะให้แก่ผู้ลงทุนตามแผนเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งจะช่วยเหลืออุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้มาก เพราะผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไม่จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมากสำหรับจัดหาที่ดินสร้างอาคารและบริการพื้นฐานที่อาจใช้ร่วมกันได้ เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ผู้จัดซึ่งจะเป็นรัฐหรือเอกชนก็ตามจะเป็นผู้ลงทุนให้ก่อน แล้วกำหนดเก็บค่าเช่าหรือค่าตอบแทนอย่างอื่นในอัตราต่ำและระยะยาว จึงช่วยให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสามารถนำเงินทุนของตนไปใช้ปฏิบัติการอุตสาหกรรมได้เต็มที่ กรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงเชื่อว่านิคมอุตสาหกรรมจะเป็น บริการของรัฐที่ได้รับความนิยมจากผู้ลงทุนทางอุตสาหกรรมทั้งในและนอกประเทศ

๒.๓ งานสำรวจวัดดุติบและทรัพย์สินกรรมชาติ

การสำรวจวัดดุติบและทรัพย์สินกรรมชาติ เป็นงานอันหนึ่งที่รัฐเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องทำเพื่อเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรม เหตุผลอันหนึ่งก็คือยังมีวัดดุติบอีกมากมีความต้องการในทางอุตสาหกรรม หรืออาจใช้ในทางอุตสาหกรรมได้ แต่ยังไม่มีการขุดค้นหรือสำรวจหามาได้ เพราะว่าการสำรวจวัดดุติบบางอย่างต้องใช้เวลาและเงินลงทุนมาก และบางครั้งถ้าสำรวจไม่พบหรือไม่อาจนำวัดดุติบที่พบมาใช้ได้ ก็เป็นการสูญเสียเปล่า ฉะนั้นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมโดยทั่วไปจึงไม่อาจทำการสำรวจวัดดุติบหรือทรัพย์สินกรรมชาติด้วยตัวเองได้ นอกจากว่าผู้ประกอบการนั้นจะมีกิจการใหญ่มาก มีเงินทุนสำรอง มีกำลังคน มี

เวลาและวิทยาการก้าวหน้าพอ

โดยที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมมี โรงงานกระดาษไทยอยู่ในความดูแลดำเนินการ จึงพบอุปสรรคด้านวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมกระดาษมาก และเห็นว่าถ้าจะให้อุตสาหกรรมนี้ก้าวหน้าได้ดีในอนาคต จะต้องมีการสำรวจแหล่งและความสมบูรณ์ของวัตถุดิบ ตลอดจนการค้นคว้าวิจัยเพื่อหาทางนำเทคนิควิทยาศาสตร์ใหม่มาใช้ ในอุตสาหกรรมประเภทนี้ให้มากที่สุด ดังนั้นในปี ๒๕๐๖ กรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงจัดทำโครงการขอความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติ และได้รับอนุมัติ สามารถเริ่มดำเนินงานได้ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๐๗ ถึงมกราคม ๒๕๑๐ โดยได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติ เป็นเงิน ๕๑๗,๖๐๐ เหรียญอเมริกัน และรัฐบาลไทยออกเงินสมทบอีก ๓๓๙,๒๕๐ เหรียญอเมริกัน

การดำเนินงานตามโครงการนี้ ในขั้นปฏิบัติการได้แบ่งงานออกปฏิบัติกันเป็น ๒ ฝ่าย คือ กรมป่าไม้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสำรวจป่าและจำนวนไม้ที่มีอยู่ทั่วประเทศ การสำรวจลักษณะของดินเพื่อการปลูกสวนป่าโดยใช้พันธุ์ไม้ที่เหมาะสม จัดตั้งสวนทดลองในแหล่งที่คาดว่าจะปลูกสวนป่าบ่อนโรงงานเยื่อและกระดาษในอนาคตได้

กรมโรงงานอุตสาหกรรมปฏิบัติงานในเรื่องการสำรวจทำเลที่ตั้งโรงงานเยื่อและกระดาษ ซึ่งเหมาะสมทั้งในด้านเศรษฐกิจและวิชาการ ซึ่งได้แก่วิธีการจัดหาวัตถุดิบ แรงงาน พลังงานน้ำ การขนส่ง การถ่ายเทน้ำโสโครกจากโรงงาน การนำวัสดุพลอยได้จากอุตสาหกรรมอื่นมาใช้เป็นประโยชน์ในอุตสาหกรรมเยื่อและกระดาษ และอุตสาหกรรมกระดาษหรือชั้นไม้อัด ตลอดจนพิจารณาหาวิธีที่จะปรับปรุงอุตสาหกรรมกระดาษของประเทศให้สามารถผลิตเยื่อและกระดาษได้พอเพียงกับความต้องการในประเทศ และสามารถส่งออกไปขายในต่างประเทศได้ด้วย ในเรื่องนี้กองทุนพิเศษสหประชาชาติยังได้จ้างบริษัทวิศวกรที่ปรึกษา H.A. Simons (International) Ltd. แห่งประเทศแคนาดามาทำการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับการผลิตเยื่อและกระดาษของประเทศอีกด้วย นอกจากนี้ยังได้ช่วยเหลือจัดเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับห้องปฏิบัติการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเยื่อและกระดาษจากไม้พันธุ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศ และที่สามารถปลูกทดแทนได้ในเวลาอันสั้น ซึ่งกรมวิทยาศาสตร์ได้ร่วมดำเนินงานและปฏิบัติ

การในเรื่องนี้โดยเฉพาะ

โครงการสำรวจวัตถุดิบเพื่ออุตสาหกรรมเยื่อและกระดาษได้สิ้นสุดลงแล้ว แต่งานส่วนใหญ่ได้ดำเนินการมาในขั้นต้นเท่านั้น จำเป็นจะต้องดำเนินการในขั้นรายละเอียดซึ่งกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้รับเงินงบประมาณให้ดำเนินงานต่อไปอีก และเป็นที่ยังหวังว่าผลงานจากโครงการนี้จะ เป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเยื่อและกระดาษของประเทศไทยจนสามารถผลิตได้เพียงพอกับความต้องการที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายว่าประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติสำหรับอุตสาหกรรมผลิตเยื่อและกระดาษประกอบด้วยแรงงาน น้ำ และพลังงานอย่างสมบูรณ์แต่ต้องสั่งซื้อกระดาษจากต่างประเทศถึงปีละกว่า ๓๐๐ ล้านบาท หากไม่มีการก่อตั้งโรงงานกระดาษเพิ่มเติมแล้ว คาดว่าจะต้องซื้อกระดาษถึงปีละ ๑,๐๐๐ ล้านบาท ใน ๑๐ ปี ข้างหน้านั้น

๒.๔ งานพัฒนาการบริหารอุตสาหกรรม

เนื่องจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมเคยมีโรงงานอยู่ในสังกัดเป็นจำนวนมาก จึงเป็นหน่วยงานหนึ่งให้เห็นประโยชน์และความสำคัญของการจัดการสมัยใหม่และการพัฒนาตัวบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้บังคับบัญชาระดับหัวหน้างาน กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้พบอยู่เสมอว่าการจัดการธุรกิจและการจัดการฝ่ายบุคคล มีบทบาทสำคัญที่สุดในความเจริญ และความเสื่อมของกิจการอุตสาหกรรม ดังนั้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ กรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงได้ติดต่อขอผู้เชี่ยวชาญจากองค์การสหประชาชาติมาทำการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้บังคับบัญชา หัวหน้างาน จากหน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ในความดูแลของกรมโรงงานอุตสาหกรรม การฝึกอบรมนี้เป็น การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ชั้นผู้บังคับบัญชาตามระบบ Training Within Industry (T.W.I.) ซึ่งได้รับความสนใจจากหน่วยราชการอื่นด้วย และในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ก็ได้ขอผู้เชี่ยวชาญด้านการเพิ่มผลผลิตจากองค์การกรรมกรระหว่างประเทศมาฝึกอบรมเกี่ยวกับการศึกษางานและปรับปรุงงาน และได้พิจารณาวางโครงการตั้งศูนย์เพิ่มผลผลิต (Productivity Centre) ขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ กรมโรงงานอุตสาหกรรมก็ได้จัดทำโครงการขอความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติเพื่อตั้งศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย และก็ได้รับความช่วยเหลือจาก

องค์การดังกล่าว ซึ่งในที่สุดก็ได้จัดตั้งศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทยขึ้นและดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน ก็กำลังได้รับความนิยมาจากวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมอย่างกว้างขวางอยู่ในขณะนี้

๓. การพัฒนาและจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่

กรมโรงงานอุตสาหกรรมตระหนักถึงความสำคัญของการจัดอัตรากำลังให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของงานตลอดเวลา ในการจัดหากำลังเจ้าหน้าที่ กรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงต้องพิจารณาถึงงานที่เป็นหน้าที่ราชการโดยตรง และงานราชการส่วนรวมที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติเป็นครั้งคราวเฉพาะอย่าง ทั้งต้องพิจารณาถึงความต้งการปัจจุบันและอนาคตด้วย ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของกรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในงานสาขาต่าง ๆ หลายด้านและหลายระดับ การจัดหากำลังเจ้าหน้าที่ของกรมโรงงานอุตสาหกรรมดังกล่าวข้างต้น ได้กระทำโดยหลายวิธี เช่น รับสมัครบุคคลเข้าเป็นข้าราชการจากผู้ที่มีประสบการณ์ หรือผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่ต้องการจากภายในและภายนอกประเทศ จัดส่งนักเรียนไปศึกษาวิชาในต่างประเทศโดยทุนของรัฐบาลไทย ทุนขององค์การต่างประเทศ หรือทุนขององค์การระหว่างประเทศ ขอโอนหรือขอยืมบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เหมาะสมจากหน่วยราชการหรือองค์การอื่น ๆ และพัฒนาบุคคลที่มีความสามารถเหมาะสม เพื่อให้รับหน้าที่งานในตำแหน่งสูงต่อไป

นอกจากการจัดหาเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติราชการแล้ว กรมโรงงานอุตสาหกรรมยังถือเป็นหน้าที่สำคัญที่จะพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ให้มีความก้าวหน้า ความรู้ และประสบการณ์กว้างขวางตามทันความเจริญของวิทยาการ สามารถร่วมดำเนินงานราชการได้ผลดีโดยรวดเร็วในทุกโอกาสและลักษณะงาน ในการพัฒนาเจ้าหน้าที่นี้ กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้รับความร่วมมือจากองค์การในประเทศและต่างประเทศ ในการจัดเจ้าหน้าที่ไปรับการศึกษาเพิ่มเติมจากโรงงานอุตสาหกรรมและสถาบันต่าง ๆ ณ ต่างประเทศ และภายในประเทศ นอกจากนี้ กรมโรงงานอุตสาหกรรมยังได้เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ที่มีโอกาส

พัฒนาตัวเอง โดยการจัดห้องสมุดไว้ให้หาความรู้เพิ่มเติม จัดการสัมมนาภายใน และอนุมัติให้เจ้าหน้าที่ไปเข้ารับการฝึกอบรมหรือศึกษางานเป็นการส่วนตัวอีกด้วย

โครงการและงานที่ได้ริเริ่มขึ้น

นอกจากงานที่ได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนี้ กรมโรงงานอุตสาหกรรมยังได้ริเริ่มโครงการจัดตั้งโรงงานใหม่ ๆ และงานอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความจำเป็นและจะเป็นประโยชน์ต่อการอุตสาหกรรมของประเทศ ก็เป็นการฝึกเจ้าหน้าที่ พนักงาน คนงาน ให้มีความรู้และประสบการณ์ในด้านอุตสาหกรรม ทั้งยังจะเป็นโรงงานตัวอย่างให้เอกชนสนใจและลงทุนจัดตั้งโรงงานประเภทเดียวกันนี้ในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้การขยายตัวของการอุตสาหกรรมรวดเร็วทันต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศยิ่งขึ้น แต่โครงการและงานเหล่านี้ยังไม่ได้รับการพิจารณาให้ดำเนินการ โครงการเหล่านี้มีดังนี้ คือ

ปีที่เสนอ

๑. โครงการจัดตั้งโรงงานสุรภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่	พ.ศ. ๒๔๘๕
๒. โครงการจัดตั้งโรงงานสกัดน้ำมันพืช จังหวัดเชียงใหม่	พ.ศ. ๒๔๙๕
๓. โครงการปรับปรุงโรงงานกระดาษกาญจนบุรี	พ.ศ. ๒๕๐๒—๒๕๐๖
และ ๒๕๐๙
๔. โครงการปรับปรุงโรงงานกระดาษสามเสน	พ.ศ. ๒๕๐๒
๕. โครงการปรับปรุงโรงงานกระดาษบ้านนนทบุรี	พ.ศ. ๒๕๐๒
๖. โครงการจัดตั้งโรงงานกระดาษบ่่าน ขนาด ๕๐๐ เครื่องทอ	พ.ศ. ๒๕๐๒
๗. โครงการจัดตั้งโรงงานผลิตน้ำตาลขนาด ๑,๕๐๐ ตันต่อวันที่อุตรดิตถ์	พ.ศ. ๒๕๐๒
๘. โครงการทำเยื่อกระดาษจากชานอ้อย	พ.ศ. ๒๕๐๒
๙. โครงการชลประทานเกษตรกรรมไร่อ้อย	พ.ศ. ๒๕๐๒

๑๐.	โครงการจัดตั้งน้ำตาลทรายบริสุทธ์	พ.ศ. ๒๕๐๒
		และ พ.ศ. ๒๕๐๔
๑๑.	โครงการจัดตั้งโรงงานเบียร์	พ.ศ. ๒๕๐๒
๑๒.	โครงการปรับปรุงโรงงานสุราทั่วประเทศ	พ.ศ. ๒๕๐๒
๑๓.	โครงการผลิตวิสกี บรันดี และรัม	พ.ศ. ๒๕๐๒
๑๔.	โครงการผลิตแอลกอฮอล์บริสุทธ์	พ.ศ. ๒๕๐๒
๑๕.	โครงการทำอาหารสัตว์และปุ๋ยจากกากส่า	พ.ศ. ๒๕๐๒
๑๖.	โครงการผลิตแกชคาร์บอนไดออกไซด์	พ.ศ. ๒๕๐๒
๑๗.	โครงการจัดตั้งโรงงานทำตะปูเกลียวและน็อต	พ.ศ. ๒๕๐๒
๑๘.	โครงการจัดตั้งโรงงานเครื่องมือกลและเครื่องสูบน้ำ	พ.ศ. ๒๕๐๒
๑๙.	โครงการจัดตั้งโรงงานทำรถจักรยาน	พ.ศ. ๒๕๐๒
๒๐.	โครงการจัดตั้งโรงงานเครื่องนึ่งห่ม	พ.ศ. ๒๕๐๒
๒๑.	โครงการจัดตั้งโรงงานสกัดน้ำมันพืช
และผลิตผลพลอยได้จากน้ำมันพืช	พ.ศ. ๒๕๐๒
๒๒.	โครงการจัดตั้งโรงงานฆ่าสัตว์ และผลิตผลพลอย
ได้จากการฆ่าสัตว์	พ.ศ. ๒๕๐๒
๒๓.	โครงการปรับปรุงและแบ่งส่วนราชการในกรมโรงงาน
อุตสาหกรรม	พ.ศ. ๒๕๐๓ และ พ.ศ. ๒๕๐๖
๒๔.	โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมรังสิต	พ.ศ. ๒๕๐๗
๒๕.	โครงการจัดตั้งศูนย์ค้นคว้าเพื่ออุตสาหกรรมปอ	พ.ศ. ๒๕๐๙
๒๖.	โครงการจัดตั้งศูนย์ทดลองผลิตกระดาษ	พ.ศ. ๒๕๐๙

ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย

ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย เป็นสถาบันจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการ
แขนงต่าง ๆ ตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและกองทุนพิเศษสหประชาชาติ โดย
ได้มีการลงนามในข้อตกลงจัดตั้งเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๐๕ ระหว่าง นายบุญย์ เจริญไชย
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม นาย ที.อี. พิกอท รองผู้อำนวยการโปรแกรมของกอง
ทุนพิเศษสหประชาชาติประจำภาคตะวันออกเฉียง และ นาย ดับบลิว. ที. อัดดิง หัวหน้าคณะ
ผู้เชี่ยวชาญองค์การกรรมกรระหว่างประเทศประจำโครงการเพิ่มผลผลิต

การจัดตั้งศูนย์เพิ่มผลผลิตในลักษณะเป็นสถาบันถาวรนี้ สืบเนื่องมาจากผลงานที่กรม
โรงงานอุตสาหกรรมได้เริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๕๐๐ จนถึง ๒๕๐๕ ในด้านการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่
ชั้นผู้บังคับบัญชาตามระบบ T.W.I. และการเพิ่มผลผลิต โดยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การ
กรรมกรระหว่างประเทศ ภายใต้แผนการช่วยเหลือทางวิชาการขององค์การสหประชาชาติ

ตามข้อตกลง องค์การสหประชาชาติจะให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการจัดตั้ง
และดำเนินงานของศูนย์เพิ่มผลผลิต เป็นระยะเวลา ๕ ปี ความรับผิดชอบในการบริหาร
และการดำเนินงานทั่วไป ไปขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ ฯ ซึ่งเป็นคนไทย และ
องค์การกรรมกรระหว่างประเทศซึ่งเป็นสำนักงานตัวแทนบริหารของสหประชาชาติ ได้ส่งคณะ
ผู้เชี่ยวชาญมาประจำอยู่ที่ศูนย์ ฯ ในฐานะเป็นผู้ให้การฝึกอบรมและให้คำปรึกษาแนะนำ

ภายหลังที่ความช่วยเหลือจากสหประชาชาติได้สิ้นสุดลงแล้ว ศูนย์เพิ่มผลผลิตจะ
ได้ดำเนินกิจการต่อไปอย่างเต็มที่ตามเดิม ทั้งนี้ โดยมีเจ้าหน้าที่ของศูนย์ ฯ ซึ่งได้รับการฝึกหัด
มาแล้วอย่างดีจากผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ทำการฝึกอบรมและปฏิบัติงานทางวิชาการต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ที่สำคัญยิ่งของศูนย์เพิ่มผลผลิตก็เพื่อจะยกมาตรฐานการจัดการในประเทศไทยให้สูงขึ้น อันจะเป็นการ

- ปรับปรุงประสิทธิภาพในกิจการอุตสาหกรรมและการค้าให้ดีขึ้น
- ปรับปรุงการขายและการผลิตทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ
- ลดทุนในการผลิตและการจำหน่ายต่อหนึ่งหน่วย และ
- ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้น

อัตรากำลังเจ้าหน้าที่

อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของศูนย์ ฯ ตั้งแต่ปี ๒๕๐๕ ถึงปัจจุบัน มีจำนวนปรากฏดังตารางข้างล่างนี้

ปี พ.ศ.	จำนวนอัตรากำลัง	บรรจุจริง	เกิน (+) ขาด (-)
๒๕๐๕	๒๘	๒๓	-๕
๒๕๐๖	๒๙	๒๖	-๓
๒๕๐๗	๓๗	๓๓	-๔
๒๕๐๘	๔๐	๓๖	-๔
๒๕๐๙	๔๒	๔๐	-๒

งบประมาณการดำเนินงานประจำปี

งบประมาณในการดำเนินงานของศูนย์เพิ่มผลผลิต ฯ ในระยะ ๕ ปีแรก ประมาณ ๒๐ ล้านบาท โดยกองทุนพิเศษสหประชาชาติ ได้ให้ความช่วยเหลือประมาณ ๖๐% และรัฐบาลไทยได้ร่วมออกสมทบอีก ๔๐%

ตารางต่อไปนี้ แสดงถึงงบประมาณในการดำเนินงาน ซึ่งได้จากเงินงบประมาณ และความช่วยเหลือของกองทุนพิเศษสหประชาชาติ ซึ่งคิดค่าเป็นเงินแล้ว

	๒๕๐๕	๒๕๐๖	๒๕๐๗	๒๕๐๘	๒๕๐๙
๑. เงินงบประมาณ	๙๙๕,๖๐๐	๑,๓๒๘,๔๐๐	๑,๔๗๘,๐๐๐	๑,๗๐๐,๐๐๐	๑,๘๒๑,๙๐๐
๒. ความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติ	๒,๒๔๒,๖๕๖	๒,๕๔๙,๔๕๖	๓,๒๘๙,๕๒๐	๒,๙๙๖,๒๔๐	๒,๖๕๘,๒๔๐
	๓,๒๓๘,๒๕๖	๓,๘๗๗,๘๕๖	๔,๗๖๗,๕๒๐	๔,๖๙๖,๒๔๐	๔,๔๘๐,๑๔๐

การดำเนินงาน

ศูนย์เพิ่มผลผลิต ได้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวด้วยการ

— จัดการฝึกอบรมด้านการจัดการทุกระดับชั้นในสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

การจัดการในการผลิต

การจัดการโดยใช้หลักการบัญชี

การตลาด

การจัดการบุคคลและการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ชั้นผู้บังคับบัญชา

การจัดและบริหารงานสำนักงาน

— ติดต่อประสานงานกับสถาบันการจัดการและการเพิ่มผลผลิตในต่างประเทศ รวมทั้งเป็นตัวแทนประเทศไทยในองค์การเพิ่มผลผลิตแห่งเอเชีย (APO)

— จัดพิมพ์วารสารรายเดือนและเอกสารทางวิชาการออกเผยแพร่ ตลอดจนได้เผยแพร่ข่าวและบทความวิชาการทางสถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์

ผลงานของศูนย์เพิ่มผลผลิต ฯ

ตั้งแต่เริ่มตั้งศูนย์ ฯ ในเดือนมกราคม ๒๕๐๕ จนถึงสิ้นปี ๒๕๐๙ ศูนย์เพิ่มผลผลิตได้เปิดการอบรมและสัมมนาไปแล้ว ๒๗๐ รุ่น มีผู้เข้ารับการอบรมเกือบ ๔,๐๐๐ คน จากกิจการของเอกชนและรัฐวิสาหกิจ ๔๔๔ แห่ง ประมาณหนึ่งในสามของผู้เข้ารับการอบรมมาจากบริษัทผู้ผลิต อีกหนึ่งในสามมาจากบริษัทการค้า นอกนั้นมาจากธุรกิจประเภทอื่น ๆ คือ ขนส่ง ธนาคาร ประกันภัย บริการสาธารณสุข และสถาบันการศึกษา

การฝึกอบรมของศูนย์เพิ่มผลผลิต มี ๒ ประเภท คือการอบรมระยะสั้น ๑-๒ สัปดาห์ และการฝึกอบรมระยะยาว ๗-๑๒ สัปดาห์ ในการฝึกอบรมระยะยาว ผู้เข้ารับการอบรมจะได้มีโอกาสนำเทคนิคใหม่ ๆ ที่ได้เรียนรู้ไปทดลองปฏิบัติในหน่วยงานของตนด้วย ทั้งนี้โดยเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้เชี่ยวชาญของศูนย์เพิ่มผลผลิต จะไปให้คำแนะนำเพิ่มเติม

และช่วยเหลือในการทำภาคปฏิบัติดังกล่าวอย่างใกล้ชิด

ศูนย์เพิ่มผลผลิต ได้ช่วยเหลือผู้เข้ารับการอบรมในการทำภาคปฏิบัติมาแล้วกว่า ๔๐๐ โครงการ และต่อไปนี้เป็นส่วนหนึ่งของผลที่ได้รับ

- ลดงานที่ไม่จำเป็นในการตกแต่งไม้ ทำให้เสียเศษแผ่นไม้สักระยะหนึ่ง ทุนค่าวัสดุ ประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ บาทต่อปี
 - ผลผลิตในการพิมพ์ขวดแก้วเพิ่มขึ้นถึง ๕๐ % และสามารถย้ายคนงาน ๒๔ คน ในจำนวนเดิม ๕๖ คน ไปทำงานด้านอื่น ทำให้ได้กำไรเพิ่มขึ้นปีละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
 - เวลาที่ใช้ประกอบจักรเย็บผ้าลดจาก ๔๕ นาที เหลือเพียง ๒๗ นาที ทุนค่าใช้จ่ายถึง ๔๐,๐๐๐ บาท ต่อปี
 - ในการประกอบเครื่องวิทยุ ย่นระยะการเคลื่อนย้ายวิทยุ ๑,๐๐๐ เครื่อง จาก ๑๒ กิโลเมตร ลงเหลือ ๑ กิโลเมตร และประกอบเครื่องวิทยุได้เพิ่มขึ้นจากเดิม ๗๐ เครื่อง เป็น ๕๐๐ เครื่องต่อวัน โดยใช้คนงาน ๒๔ คนเท่าเดิม
 - ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมการควบคุมวัสดุและสินค้าคงเหลือ ช่วยให้ขายสินค้าได้มากขึ้น ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท แทนที่จะเก็บค้างสต็อกไว้
 - จากการรวมผลงานด้านการตลาด รวมทั้งการคาดคะเนการขายสินค้าตามประเภทสินค้า การวางแผนเขตการขาย การวางแผนทางปฏิบัติงานของพนักงานขาย การเลือกพนักงานขาย และการฝึกอบรมพนักงานขาย การควบคุมวิธีดำเนินการขาย ทำให้ตลาดได้เพิ่มขึ้นเป็น ๗๖ % จากเดิม ๕๑ % ภายใน ๑๒ เดือน
- งานที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของศูนย์เพิ่มผลผลิตคือการติดต่อประสานงานกับสถาบันการจัดการและเพิ่มผลผลิตในต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การเพิ่มผลผลิตแห่งเอเชีย (APO) ซึ่งศูนย์ ฯ ทำหน้าที่เป็นตัวแทนประเทศไทยอยู่ และสำหรับผลงานทางด้านนี้ในระยะ ๕ ปีที่ผ่านมา ศูนย์เพิ่มผลผลิต ได้ติดต่อและดำเนินการให้เจ้าหน้าที่จากประเทศไทย ประมาณ ๕๐ คน ไปเข้าร่วมโปรแกรมต่าง ๆ ในต่างประเทศ เช่น การประชุมสัมมนา ฝึกอบรม และศึกษาดูงาน จัดคณะศึกษาดูงาน ๔ คณะ ไปดูงานในประเทศญี่ปุ่น และติดต่อขอผู้

เชี่ยวชาญมาช่วยงานในโรงงานต่าง ๆ ๓ แห่ง

โครงการขยายงาน

เนื่องด้วยความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติสำหรับโครงการเพิ่มผลผลิต จะสิ้นสุดลงในเดือนพฤษภาคม ๒๕๑๐ ศูนย์ ฯ จึงได้เสนอขอขยายความช่วยเหลือต่อไปอีก เป็นระยะเวลา ๓—๕ ปี โดยจะตั้งเป็นโครงการใหม่ขึ้นภายใต้ชื่อว่า Management Consultancy Training Project ซึ่งประมาณว่าจะเริ่มโครงการได้ในงบประมาณ ๒๕๑๑ นี้

จุดมุ่งหมายของการจัดให้มีโครงการใหม่นี้ขึ้น ก็เนื่องจากศูนย์เพิ่มผลผลิตได้พิจารณาเห็นว่าบริการให้คำปรึกษาแนะนำทางการจัดการเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในการดำเนินธุรกิจและอุตสาหกรรม ในประเทศที่ก้าวหน้าได้มีการใช้บริการนี้กันอย่างแพร่หลายและจริงจัง สำหรับในประเทศไทยเกือบจะเรียกได้ว่ายังไม่มีมีการใช้บริการดังกล่าวนี้เลย เนื่องจากสถาบันที่ให้บริการปรึกษาแนะนำยังมีอยู่น้อยมาก และเป็นสถาบันอาชีพดำเนินการแบบหาผลกำไร หน่วยงานที่ประสงค์จะใช้บริการต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ศูนย์เพิ่มผลผลิตจึงได้จัดให้มีบริการนี้ขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ธุรกิจและอุตสาหกรรม นอกเหนือไปจากบริการด้านการฝึกอบรมซึ่งศูนย์ ฯ ได้จัดเป็นประจำอยู่แล้ว

กิจกรรมพิเศษ

นอกจากงานสำคัญ ๆ ที่ศูนย์ ฯ ได้ดำเนินอยู่เป็นประจำดังได้กล่าวมาแล้ว ศูนย์ ฯ ยังได้ปฏิบัติงานอื่น ๆ อีกเป็นครั้งคราว เช่น

- ให้การบรรยายพิเศษแก่สถาบันการศึกษา สมาคม หน่วยงานราชการ และบริษัทต่าง ๆ
- ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของกลุ่มและสมาคมอื่น ๆ คือ กลุ่มเพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย และสมาคมการตลาดแห่งประเทศไทย
- วิจัยปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการและการเพิ่มผลผลิต

- จัดโปรแกรมการศึกษาดูงานในประเทศให้คณะศึกษาดูงานจากต่างประเทศ และติดต่อดำเนินการให้คณะศึกษาดูงานจากประเทศไทยไปดูงานในต่างประเทศ

ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทยเป็นโครงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติในระยะ ๕ ปีแรกของการจัดตั้ง โดยในระยะเวลาดังกล่าวกองทุนพิเศษสหประชาชาติได้ส่งผู้เชี่ยวชาญขององค์การกรรมกรระหว่างประเทศมาประจำอยู่ที่ศูนย์ ฯ ในฐานะเป็นผู้ฝึกอบรมและให้คำปรึกษาแนะนำ นอกจากนี้ ก็ได้จัดส่งเครื่องอุปกรณ์ช่วยสอนและหนังสือตำราต่าง ๆ มาให้คิดค่าของความช่วยเหลือประมาณ ๖๐ % ของงบประมาณการดำเนินงานทั้งหมด ๒๐ ล้านบาท

โรงงานกระดาษไทย

ประเทศไทยได้เริ่มผลิตกระดาษเป็นอุตสาหกรรมเมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง คือในราวปี พ.ศ. ๒๔๖๐ ในขณะนั้นกระดาษต่างประเทศมีเข้ามาจำหน่ายน้อยและมีราคาแพงมาก ดังนั้นเจ้ากรมแผนที่ทหารบก พลตรี พระยาภักดีภูธร (ชั้น ภักดีกุล) จึงได้ริเริ่มให้กรมแผนที่ทำกระดาษขึ้นเพื่อใช้ในราชการกระทรวงกลาโหมโดยใช้เปลือกข่อยเป็นวัตถุดิบส่วนใหญ่ โรงงานเริ่มต้นนี้สามารถผลิตกระดาษเขียน กระดาษพิมพ์ และกระดาษขับได้ แต่การผลิตคงทำด้วยมือเช่นเดียวกับกับวิธีของชาวจีนในสมัยโบราณ การผลิตโดยวิธีนี้ได้ดำเนินมาจนถึง พ.ศ. ๒๔๖๖ รวมผลิตกระดาษได้ ๗๑๗ ริมหรือประมาณน้ำหนักได้ ๑๖ ตัน คิดเฉลี่ยแล้วปีหนึ่งผลิตกระดาษได้ ๒.๘ ตัน การผลิตกระดาษโดยวิธีใช้แรงคนนั้นเป็นการสิ้นเปลืองเวลาและได้ผลน้อย ดังนั้นในระยะต่อมาจึงได้เปลี่ยนเป็นทำการผลิตกระดาษด้วยเครื่องจักร โดยจัดสร้างโรงงานที่ใช้เครื่องจักรผลิตกระดาษขึ้นที่ตำบลสามเสน จังหวัดพระนคร และเปิดทำการผลิตครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๖

โรงงานกระดาษสามเสน ตั้งอยู่ที่ท่าพายัพ ตำบลสามเสน โรงงานนี้มีกำลังผลิตกระดาษประมาณวันละ ๑ ตัน วัตถุดิบที่ใช้คือเศษกระดาษที่เก็บมาตามสถานที่ของรัฐบาล และ

ซื้อจากโรงพิมพ์ประชาชน เอามายุบกดเป็นเยื่อแล้วทำเป็นกระดาษใหม่ และนำออกจำหน่าย ให้แก่หน่วยราชการแต่ไม่มีใครได้รับความนิยม เพราะคุณภาพสู้กระดาษต่างประเทศไม่ได้ จึงมีกระดาษค้างอยู่ในสต็อกเป็นจำนวนมาก รัฐบาลในสมัยนั้นจึงมีหนังสือเวียนแจ้งไปยังกระทรวง ทบวงกรมต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือให้ทางราชการช่วยซื้อกระดาษไทยจาก โรงงานสามเสน เมื่อทางราชการได้หันมาใช้กระดาษของโรงงานสามเสน กระดาษที่มีอยู่ในคลังก็จำหน่ายหมด และผลิตได้ก็ไม่พอกับความต้องการ

หลังจากเมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว ในสมัยที่ จอมพล แปลก พิบูลสงครามเป็น รองผู้บัญชาการทหารบก ได้เลเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมประเภทนี้ และในขณะนั้น โรงงานกระดาษสามเสนผลิตกระดาษได้ไม่ทันความต้องการของราชการและประชาชน แม้ว่าจะได้ทำงานตลอด ๒๔ ชั่วโมง จึงเสนอให้เจ้ากรมแผนที่ในขณะนั้นคือ พลตรี พระรณรัฐวิภาคกิจ (อุน วิโรจน์เพ็ชร) ให้ดำเนินการสร้างโรงงานกระดาษขึ้นใหม่อีก ๑ โรงงาน กรมแผนที่ทหารบกได้พิจารณาวางโครงการและได้เสนอให้สร้างที่จังหวัดกาญจนบุรีเพราะเป็นแหล่งที่อุดมไปด้วยวัตถุดิบ เช่น ไม้ไผ่ ไม้รวก และไม้เบญจพรรณเนื้ออ่อนสำหรับทำเยื่อกระดาษ ซึ่งสามารถนำมาบ่อนโรงงานได้โดยปริมาณไม่สิ้นสุด จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงให้กรมแผนที่ดำเนินงานได้ตามโครงการ กรมแผนที่ทหารบกได้จัดการสร้างโรงงานเสร็จเรียบร้อยและเปิดดำเนินการผลิตกระดาษเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๔๘๑ โรงงานแห่งนี้มีความสามารถผลิตกระดาษเขียนและกระดาษพิมพ์ (Writing and Printing Paper) ได้ประมาณวันละ ๑๐ ตัน

เมื่อได้ตั้งกระทรวงการอุตสาหกรรมขึ้น เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ โรงงานกระดาษไทย ซึ่งอยู่ในสังกัดกรมแผนที่ ก็ได้โอนมาสังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม และคงสังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรมอยู่มาจนถึงปัจจุบัน

โรงงานกระดาษไทยนับว่าเป็นโรงงานที่มีบทบาทสำคัญมากในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง เพราะได้ผลิตกระดาษให้หน่วยราชการและประชาชนใช้ได้ตลอดเวลาที่มีการสงครามโดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถผลิตกระดาษลายน้ำสำหรับให้ รัฐบาล ใช้ในการพิมพ์ธนบัตรขึ้นใช้เอง และพิมพ์เอกสารเสตมป์เกี่ยวกับการเก็บภาษีด้วย

ในปัจจุบันโรงงานกระดาษไทยผลิตกระดาษชนิดต่าง ๆ ออกจำหน่ายดังต่อไปนี้คือ
 โรงงานกระดาษกาญจนบุรี ผลิตกระดาษชนิดต่าง ๆ ได้ประมาณวันละ ๑๐ ตัน คือ
 ๑. กระดาษฟอกขาว เป็นกระดาษพิมพ์และกระดาษเขียนที่นิยมใช้กันอยู่ในหน่วย
 ราชการต่าง ๆ
 ๒. กระดาษปอนด์ กระดาษสีน้ำตาล หรือกระดาษชนิดอื่น ๆ ตามแต่จะสั่งทำ
 โรงงานกระดาษสามเสน ผลิตกระดาษโรเนียวและกระดาษปรู๊ฟได้ประมาณ วันละ

๑ ตัน

กระดาษเหล่านี้ทางโรงงานกระดาษไทยได้พยายามปรับปรุงคุณภาพจนสามารถใช้การ
 ได้ดีทัดเทียมกับกระดาษของต่างประเทศแล้ว

นอกจากโรงงานกระดาษไทยจะมีโรงงานผลิตกระดาษที่อยู่ในสังกัด ๒ โรงแล้วก็มี
 โรงพิมพ์อยู่ในสังกัดอีก ๑ โรงด้วย โรงพิมพ์นี้ได้ถือกำเนิดขึ้นเมื่อ ๑ เมษายน ๒๔๙๓ โดยรับ
 ซื้อเครื่องจักรเครื่องมือในการทำเพิ่มมาจากโรงงานเอกชนที่เลิกกิจการ มาเปิดดำเนินการ
 เป็นส่วนหนึ่งของโรงงานกระดาษไทยในระดับกอง มีชื่อว่าโรงงานเพิ่ม และตั้งอยู่ในสถาน
 ที่เดิมคือตึกแถวหลังวังบูรพาภิรมย์ทำการผลิตเพิ่มชนิดต่าง ๆ ออกจำหน่าย ต่อมาได้ซื้อแท่น
 พิมพ์หนังสือชนิดนอนทำจากประเทศญี่ปุ่น ๑ แท่น และแท่นตั้ง ๑ แท่น รับงานพิมพ์เล็ก ๆ
 น้อย ๆ ไปด้วย

ประมาณ พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้ย้ายโรงงานมาอยู่ในบริเวณโรงงานกระดาษไทย ทำพ้าย
 ถนนนครไชยศรี พระนคร และเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงพิมพ์กระดาษไทย” เป็นโรงไม้
 ชั้นเดียว ขนาด ๒๐.๘๐ x ๑๒.๘๐ ม. และได้ซื้อแท่นพิมพ์จากประเทศญี่ปุ่นเพิ่มอีก ๔ แท่น เป็น
 แบบ Letter press รุ่นเก่า และซื้อแท่นตัดกระดาษ ๑ แท่น ได้ใช้งานอย่างหนักตลอดเวลา
 ๑๔ ปี ในระยะนี้ได้รับงานพิมพ์มากขึ้น และได้เปิดงานทำซองจดหมาย ทำถุงกระดาษ จำหน่าย
 ด้วย ส่วนงานทำเพิ่มจำนวนผู้สั่งซื้อได้ลดน้อยลงตามลำดับ เนื่องจากเพิ่มพลาสติกจากต่าง
 ประเทศเข้ามาแย่งตลาด โดยราคาถูกและสวยงามกว่า อย่างไรก็ตามในขณะนี้โรงพิมพ์ของ
 โรงงานกระดาษไทย ก็สามารถพิมพ์หนังสือและแบบพิมพ์ต่าง ๆ ให้กับหน่วยราชการของ
 กระทรวงอุตสาหกรรมได้ตามความต้องการ และยังมีรับพิมพ์งานอื่น ๆ อีกด้วย

ในปัจจุบันโรงงานกระดาษไทยมีเจ้าหน้าที่และคนงานดังต่อไปนี้ คือ

กองอำนวยการกลางมีเจ้าหน้าที่ รวม	๙๐ คน
โรงงานกระดาษไทย ๑ (สามเสน) มีคนงาน	๕๗ คน
โรงงานกระดาษไทย ๒ (กาญจนบุรี) มีคนงาน	๓๔๓ คน
รวมทั้งสิ้น	๔๙๐ คน

ผลผลิตและจำหน่ายของโรงงานกระดาษไทย พ.ศ. ๒๔๘๖—๒๕๐๙

พ.ศ.	ผลผลิต (ตัน)	ผลจำหน่าย (ตัน)
๒๔๘๖	๑,๒๒๖.๓	๑,๒๙๐.๓
๒๔๘๗	๑,๐๗๖.๒	๑,๑๘๖.๒
๒๔๘๘	๒๕๖.๔	๑๗๓.๐
๒๔๘๙	๔๙๐.๐	๓๙๔.๔
๒๔๙๐	๙๑๖.๐	๘๒๗.๓
๒๔๙๑	๑,๑๒๓.๒	๘๖๗.๙
๒๔๙๒	๑,๔๓๙.๓	๙๑๕.๓
๒๔๙๓	๑,๓๕๖.๔	๑,๘๑๓.๕
๒๔๙๔	๑,๖๔๙.๕	๑,๕๕๙.๕
๒๔๙๕	๒,๐๐๘.๙	๑,๕๖๓.๕
๒๔๙๖	๑,๙๓๓.๓	๑,๐๓๔.๕
๒๔๙๗	๑,๘๑๔.๒	๑,๗๙๐.๘
๒๔๙๘	๒,๒๔๗.๘	๓,๓๒๘.๒

พ.ศ.	ผลผลิต (ตัน)	ผลจำหน่าย (ตัน)
๒๔๙๙	๒,๗๓๑.๙	๓,๑๑๗.๘
๒๕๐๐	๒,๘๐๐.๔	๒,๙๐๗.๘
๒๕๐๑	๒,๕๙๒.๔	๒,๕๔๑.๐
๒๕๐๒	๒,๕๘๘.๕	๒,๗๘๔.๖
๒๕๐๓	๒,๗๔๑.๑	๒,๖๖๓.๐
๒๕๐๔	๓,๖๒๗.๐	๓,๔๗๙.๑
๒๕๐๕	๓,๖๒๘.๓	๓,๔๕๔.๗
๒๕๐๖	๓,๗๕๑.๗	๒,๐๗๐.๙
๒๕๐๗	๓,๗๑๐.๘	๔,๑๗๙.๐
๒๕๐๘	๓,๓๖๓.๖	๓,๘๒๙.๑
๒๕๐๙	๔,๐๓๖.๘	๓,๓๒๖.๐

สำหรับรายได้ของโรงพิมพ์กระดาษไทยมีดังต่อไปนี้

พ.ศ.	รายได้ (บาท)	กำไรสุทธิ (บาท)
๒๕๐๓	๗๙๐,๔๗๒.๗๗	๑๘๑,๗๖๒.๓๖
๒๕๐๔	๙๗๒,๘๙๙.๔๔	๒๘๙,๕๓๒.๔๐
๒๕๐๕	๙๔๖,๒๐๙.๒๗	๑๖๖,๗๓๔.๘๑
๒๕๐๖	๑,๑๕๕,๐๑๙.๙๔	๑๘๙,๔๔๒.๖๑
๒๕๐๗	๑,๑๕๑,๔๘๒.๑๕	๓๐๑,๘๔๘.๙๓
๒๕๐๘	๑,๖๙๒,๑๖๖.๗๖	๕๐๖,๘๖๔.๓๒

โรงงานกระสอบป่าน

เนื่องจากปรากฏว่า หลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นต้นมา กระสอบป่านที่ใช้สำหรับบรรจุข้าวส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ต้องสั่งซื้อเข้ามาจากต่างประเทศ เช่น อินเดีย และ ปากีสถานเป็นจำนวนปีละไม่ต่ำกว่า ๒๓.๕ ล้านใบ แต่ราคาเชียบสูงขึ้นทุกที จนครั้งสุดท้ายมีราคาถึงใบละกว่า ๑๐ บาท ดังนั้น กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้พิจารณาเห็นเป็นการสมควรที่จะจัดตั้งโรงงานทอกระสอบขึ้นในประเทศไทยโดยใช้ปอที่ราษฎรสามารถปลูกได้ในประเทศ และได้ให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจัดทำโครงการเสนอของบประมาณจากรัฐบาล

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงได้รับงบประมาณจำนวน ๓๒,๓๐๘,๖๗๖ บาท จัดตั้งโรงงานทอกระสอบป่านด้วยเครื่องจักรขึ้น ที่ตำบลบางกระสอบ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยซื้อที่ดินและอาคารโรงงานบางส่วนมาจากบริษัทยางไทย จำกัด ซึ่งขณะนั้นหยุดดำเนินงานชั่วคราว และเรียกว่า “โรงงานกระสอบป่าน” โรงงานได้ติดตั้งเครื่องจักรเรียบร้อยเปิดดำเนินงานได้เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๕ มีความสามารถในการผลิตกระสอบป่านได้ปีละ ๑,๕๐๐,๐๐๐ ใบ ต่อมาโรงงานกระสอบป่านนี้ได้โอนมาสังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ และได้เพิ่มเครื่องจักรทอกระสอบขึ้นอีก จนสามารถผลิตกระสอบป่านได้ปีละ ๓,๐๐๐,๐๐๐ ใบ โดยใช้เงินทุนเพิ่มขึ้นอีก ๒๐,๐๑๐,๖๗๑.๙๒ บาท ในปัจจุบันนี้ (พ.ศ. ๒๕๑๐) โรงงานมีเครื่องปั่นเส้นด้ายปอ รวมทั้งสิ้น ๓,๘๘๐ หลอด (Spindle) ผลิตด้ายปอปีละ ๕,๕๓๐ ตัน และมีเครื่องทอกระสอบ ๑๘๖ เครื่อง (เป็นเครื่องทันสมัยแบบอัตโนมัติที่เรียกว่า “วันแมค” ๔๐ เครื่อง) สามารถทอกระสอบได้ปีละประมาณ ๖,๐๐๐,๐๐๐ ใบ หรือคิดเป็นน้ำหนักปีละ ๔,๘๙๖ ตัน

ในปัจจุบันโรงงานกระสอบป่านมีเจ้าหน้าที่และคนงานทั้งสิ้น

ฝ่ายอำนวยการ	๑๒๓ คน
คนงาน	๑,๘๕๗ คน
รวมทั้งสิ้น	๑,๙๘๐ คน

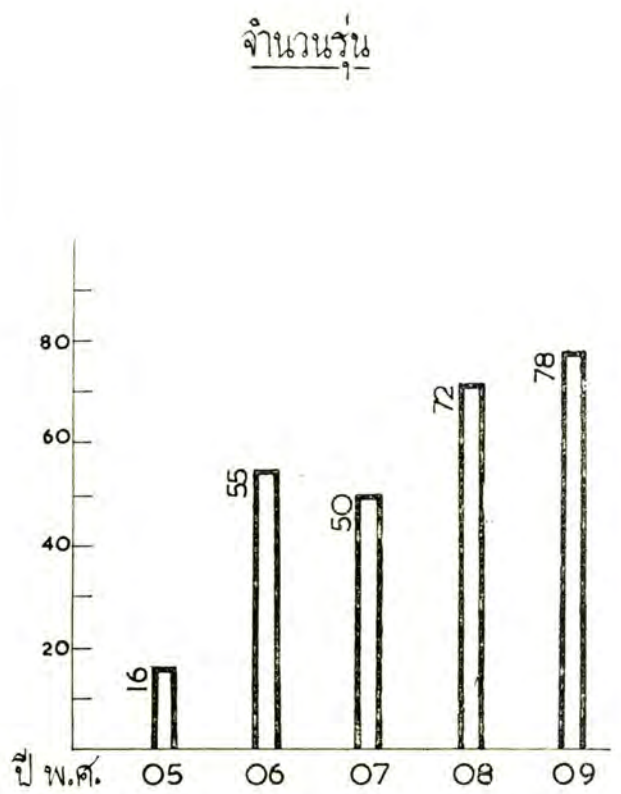
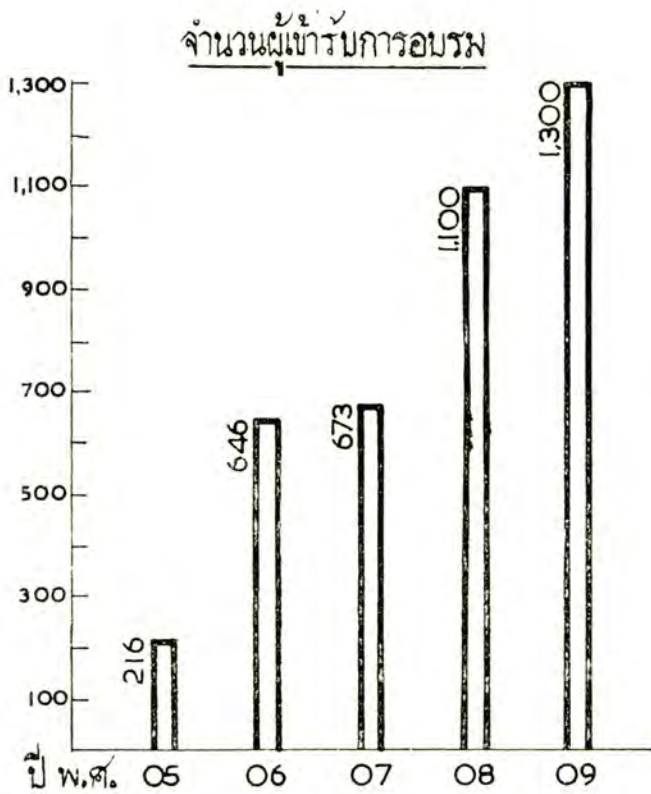
ผลผลิตและจำหน่ายกระสอบป่านของโรงงานกระสอบป่าน พ.ศ. ๒๔๙๕-๒๕๐๙

พ.ศ.	ผลผลิต (ล้านใบ)	ผลจำหน่าย (ล้านใบ)	รายได้ (ล้านบาท)
๒๔๙๕	.๘๓	.๕๙	๕.๙๙
๒๔๙๖	.๗๔	๑.๑๐	๑๑.๐๕
๒๔๙๗	.๕๓	.๓๑	๒.๐๐
๒๔๙๘	.๙๙	.๖๔	๔.๒๗
๒๔๙๙	๑.๓๗	๑.๖๒	๑๑.๐๑
๒๕๐๐	๑.๔๖	๑.๒๕	๘.๕๘
๒๕๐๑	๑.๖๙	.๙๘	๖.๘๕
๒๕๐๒	๑.๙๘	๑.๑๘	๑๕.๖๔
๒๕๐๓	๒.๓๖	๒.๕๔	๑๘.๘๘
๒๕๐๔	๓.๐๒	๓.๒๐	๓๕.๑๔
๒๕๐๕	๔.๕๗	๔.๔๗	๔๐.๗๙
๒๕๐๖	๕.๕๘	๕.๖๙	๔๖.๕๓
๒๕๐๗	๗.๑๒	๗.๓๑	๖๑.๗๕
๒๕๐๘	๖.๐๑	๔.๙๗	๓๙.๗๐
๒๕๐๙	๕.๘๐	๔.๒๒	๓๒.๔๓

รายชื่ออธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๕ — ๒๕๑๐

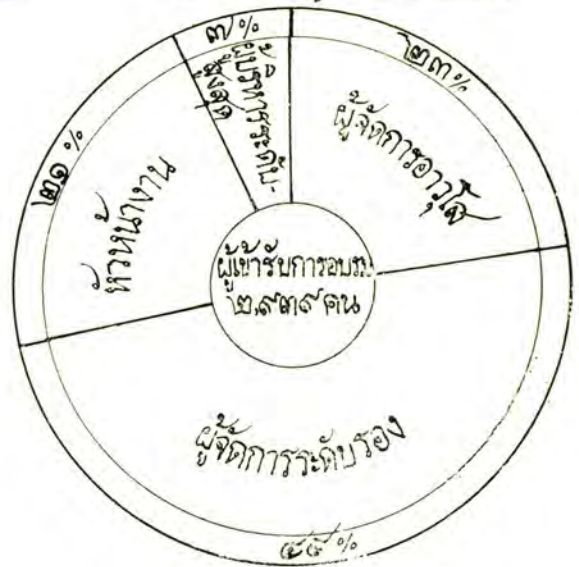
๑. พล ต. ม.ล. อภิรุ ม ชุมสาย	พ.ศ. ๒๔๘๕ — พ.ศ. ๒๔๘๗
๒. พล ต. พระยาสรกิจพิศาล	พ.ศ. ๒๔๘๗ — พ.ศ. ๒๔๘๙
๓. ม.จ. สิทธิยากร วรวรรณ	พ.ศ. ๒๔๘๙ — พ.ศ. ๒๔๙๗
๔. นายประวัต สุกุม (รักษาการ)	พ.ศ. ๒๔๙๗ — พ.ศ. ๒๕๐๐
๕. พล ต. จำรูญ วัฒนะคุปต์ (รักษาการ)	พ.ศ. ๒๕๐๐ — พ.ศ. ๒๕๐๑
๖. น.ต. หยู ทองเวส	พ.ศ. ๒๕๐๑ — พ.ศ. ๒๕๐๓
๗. นายสอาด มีชูชน	พ.ศ. ๒๕๐๓ — ปัจจุบัน

ประเภทของกิจการที่ส่งเจ้าหน้าที่เข้าอบรม

ระดับของผู้เข้ารับการอบรม

สถิติการให้การฝึกอบรมของศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย กรมโรงงานอุตสาหกรรม

อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม กำลังตรวจโรงงานกระดาษตามจังหวัดกาญจนบุรี

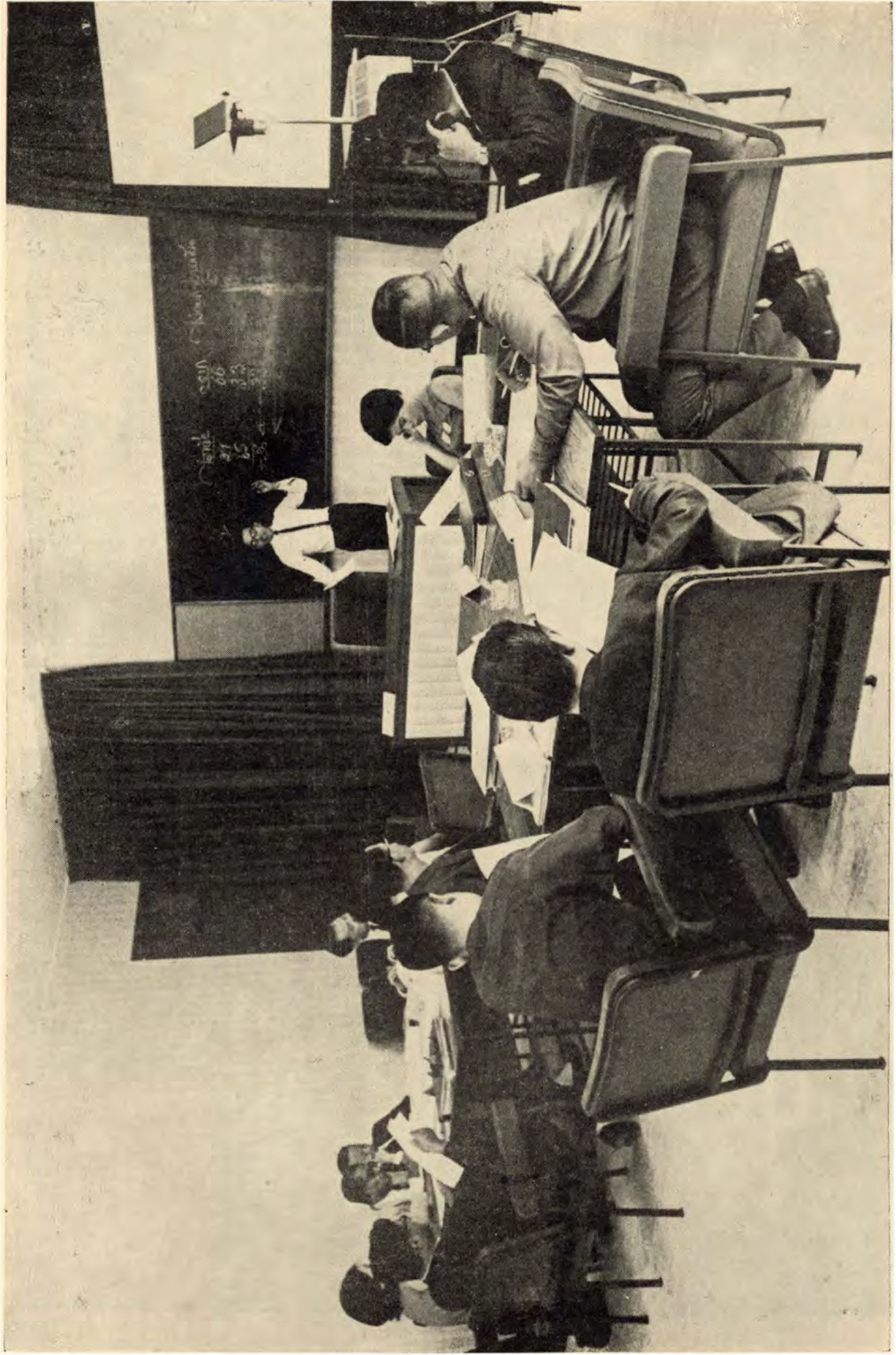

อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละคณะกำลังสำรวจการขนส่งอ้อยที่บริเวณโรงงานน้ำตาล จังหวัดลำปาง

ผู้ทรงคุณวุฒิในวงการเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมได้ให้
เกียรติมาอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ทางด้านอุตสาหกรรม
แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา ซึ่งศูนย์เพิ่มผลผลิตฯ ได้
จัดให้มี ณ โรงแรมรถไฟหัวหิน

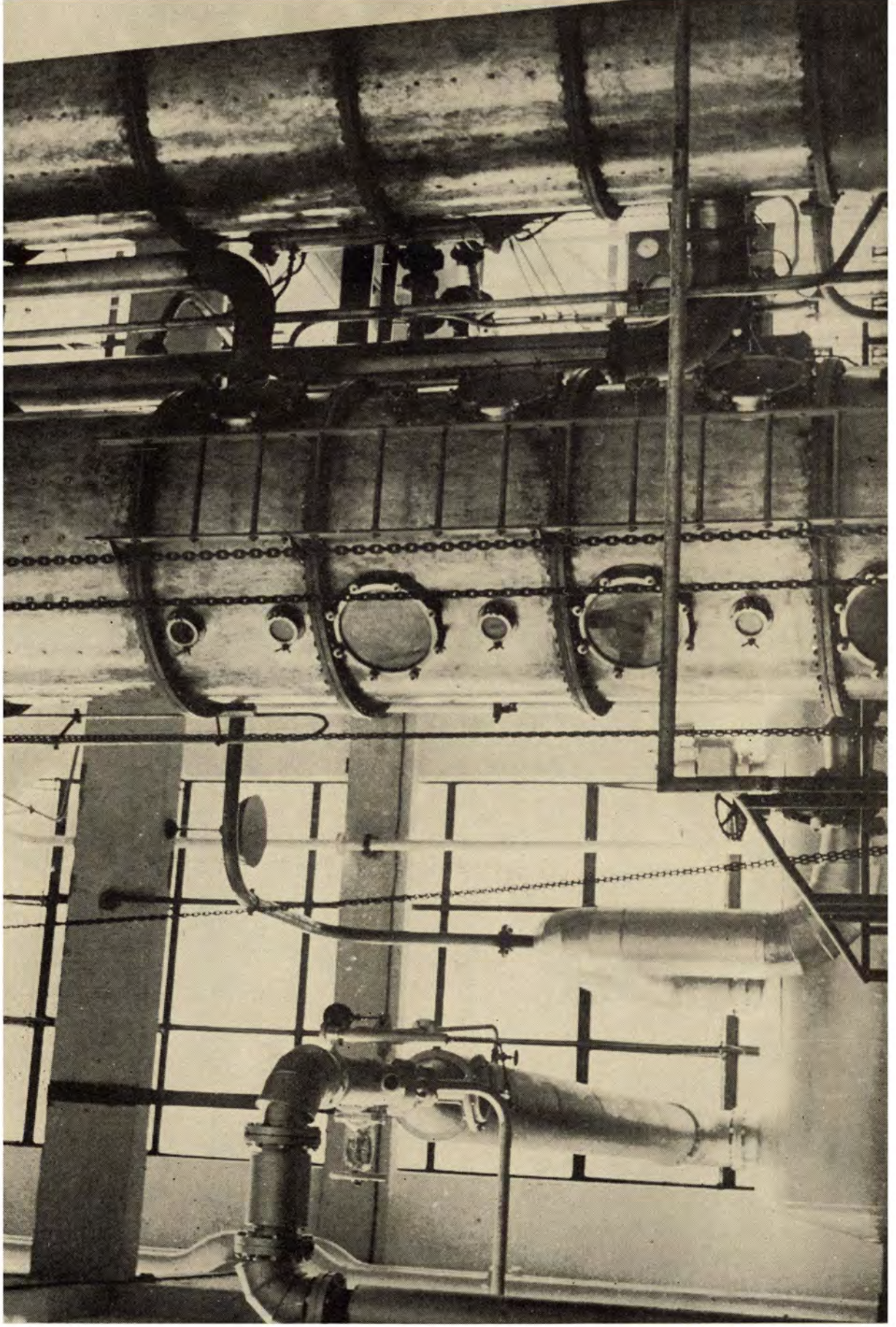
ส่วนหนึ่งของการสัมมนาเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการชั้นสูง ณ โรงแรมรถไฟหัวหิน

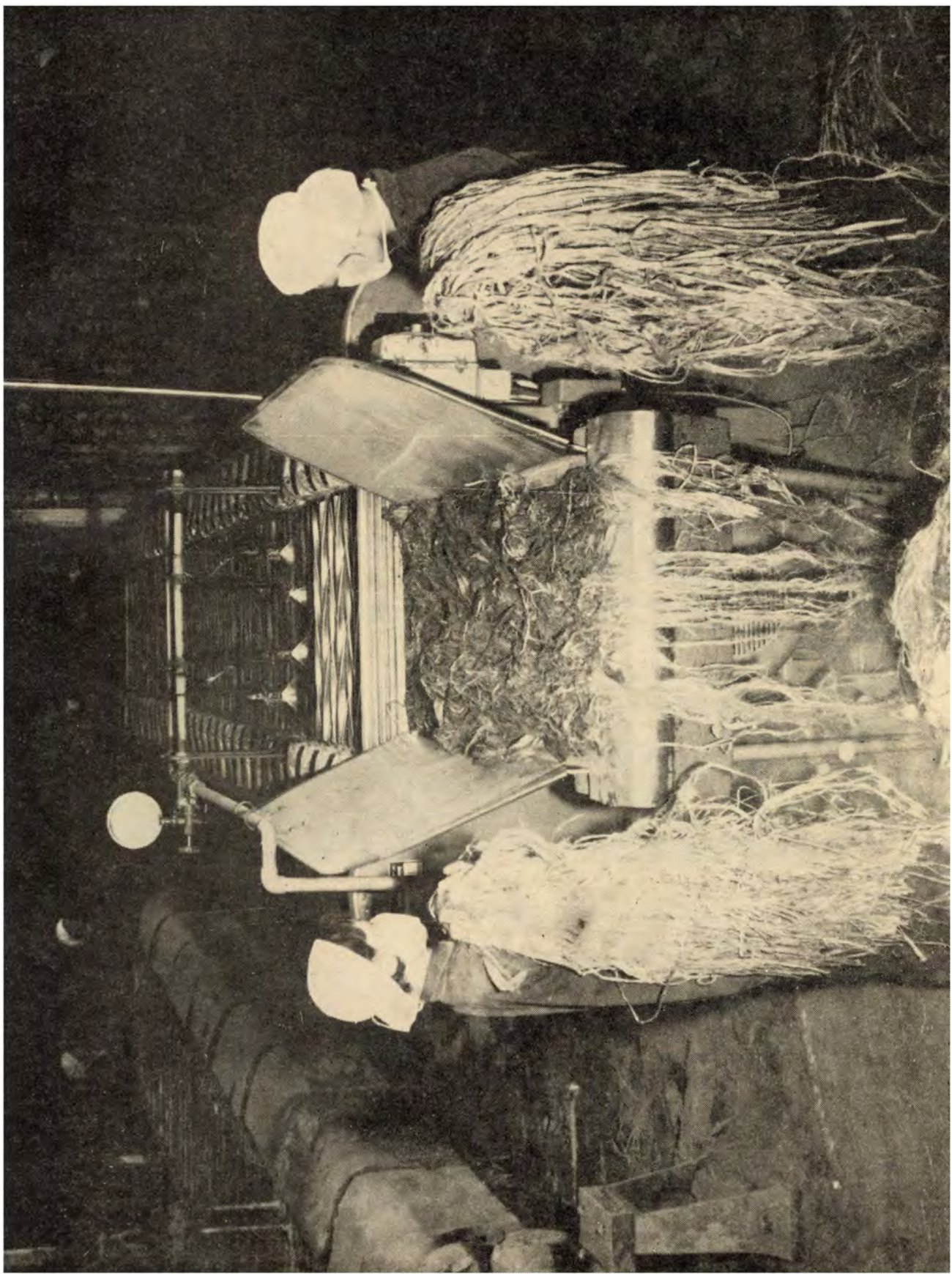
การสัมมนาสำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการขนส่ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งศูนย์เพิ่มผลผลิต ฯ ได้จัดให้หมจันเบนประจำ มาเป็นเวลา ๕ ปี โดยผู้ผ่านการฝึกอบรมไปแล้วไม่น้อยกว่า ๔,๐๐๐ คน

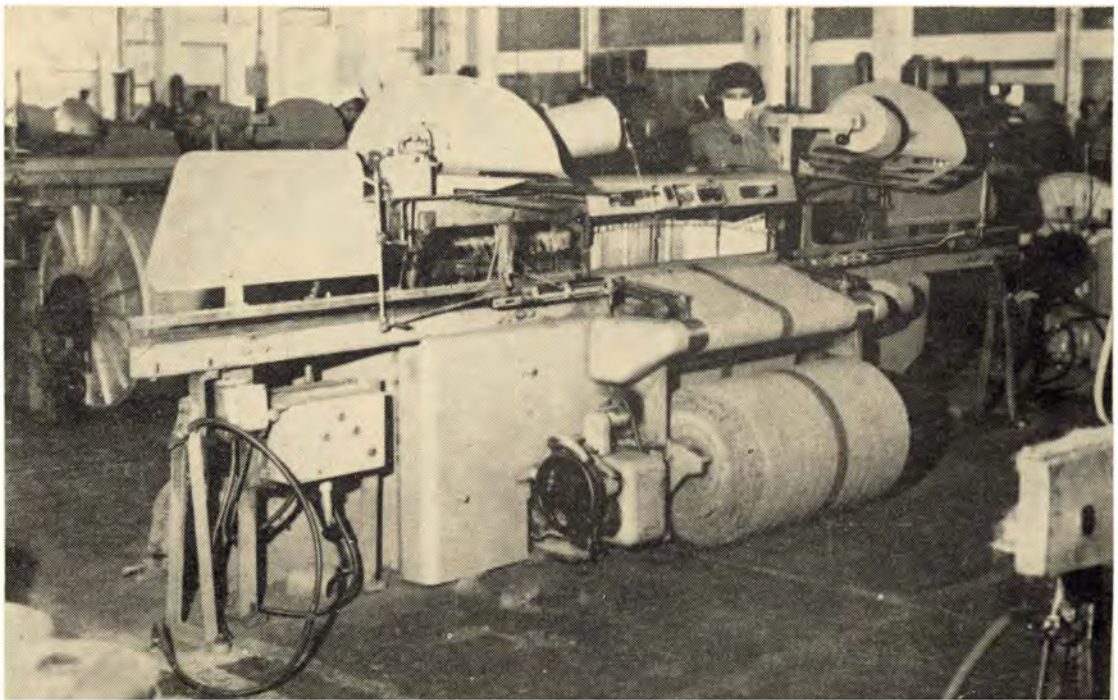
ห้องทดลองคันควัวของโรงงานสุรามังขี้เงิน

เครื่องกลั่นแอลกอฮอล์ ซึ่งใช้ในการผลิตสุราในโรงงานสุรามาบจัน

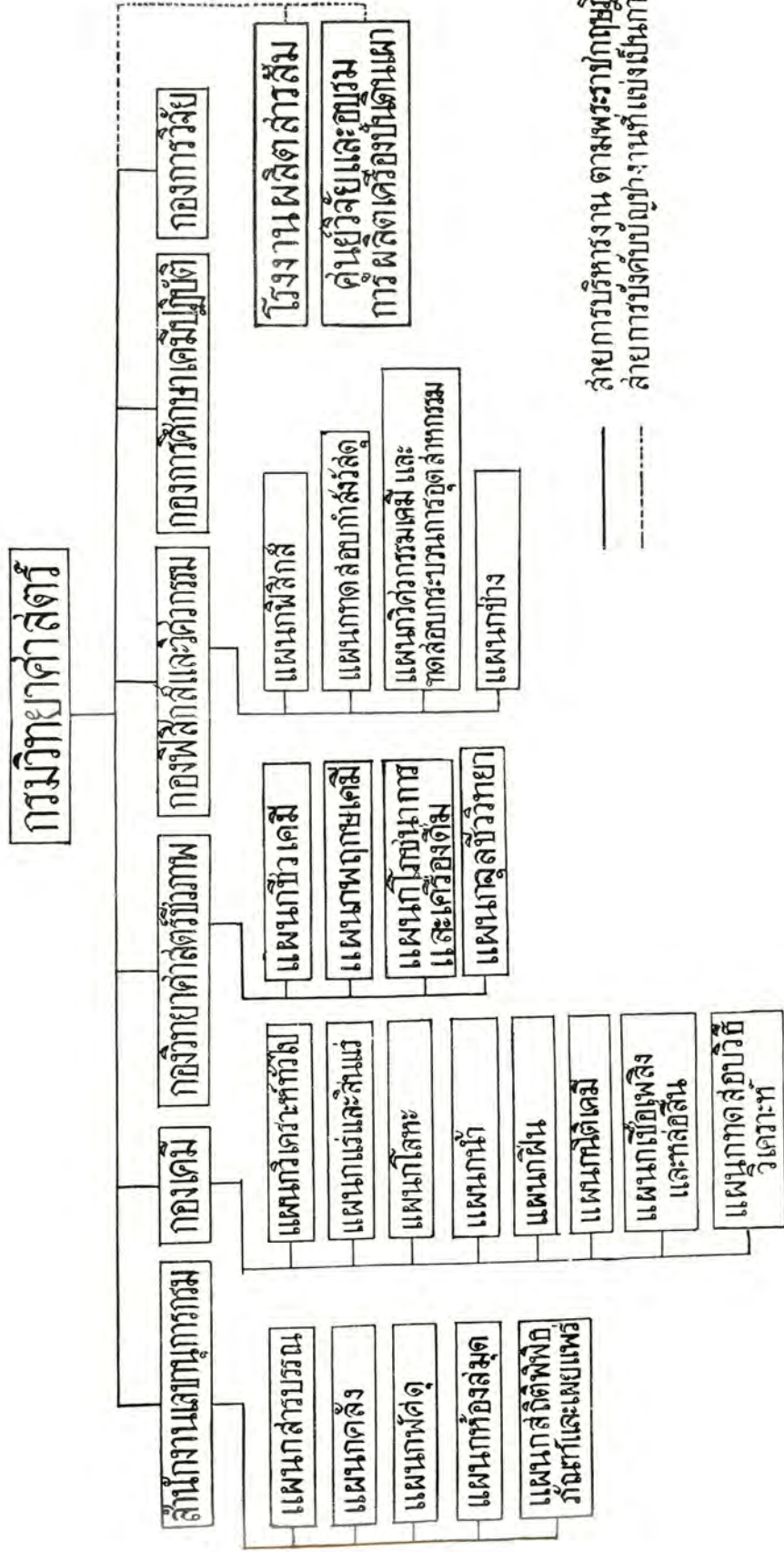
ส่วนหนึ่งของการผลิตกระดาษในบริเวณโรงงานกระดาษบางกระสอบ จังหวัดนนทบุรี

ภายในบริเวณโรงงานกระสอบ ที่อยู่ในความควบคุมดูแล
ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม

แผนภูมิส่วนงานของการอุดมศึกษาตำรวจ

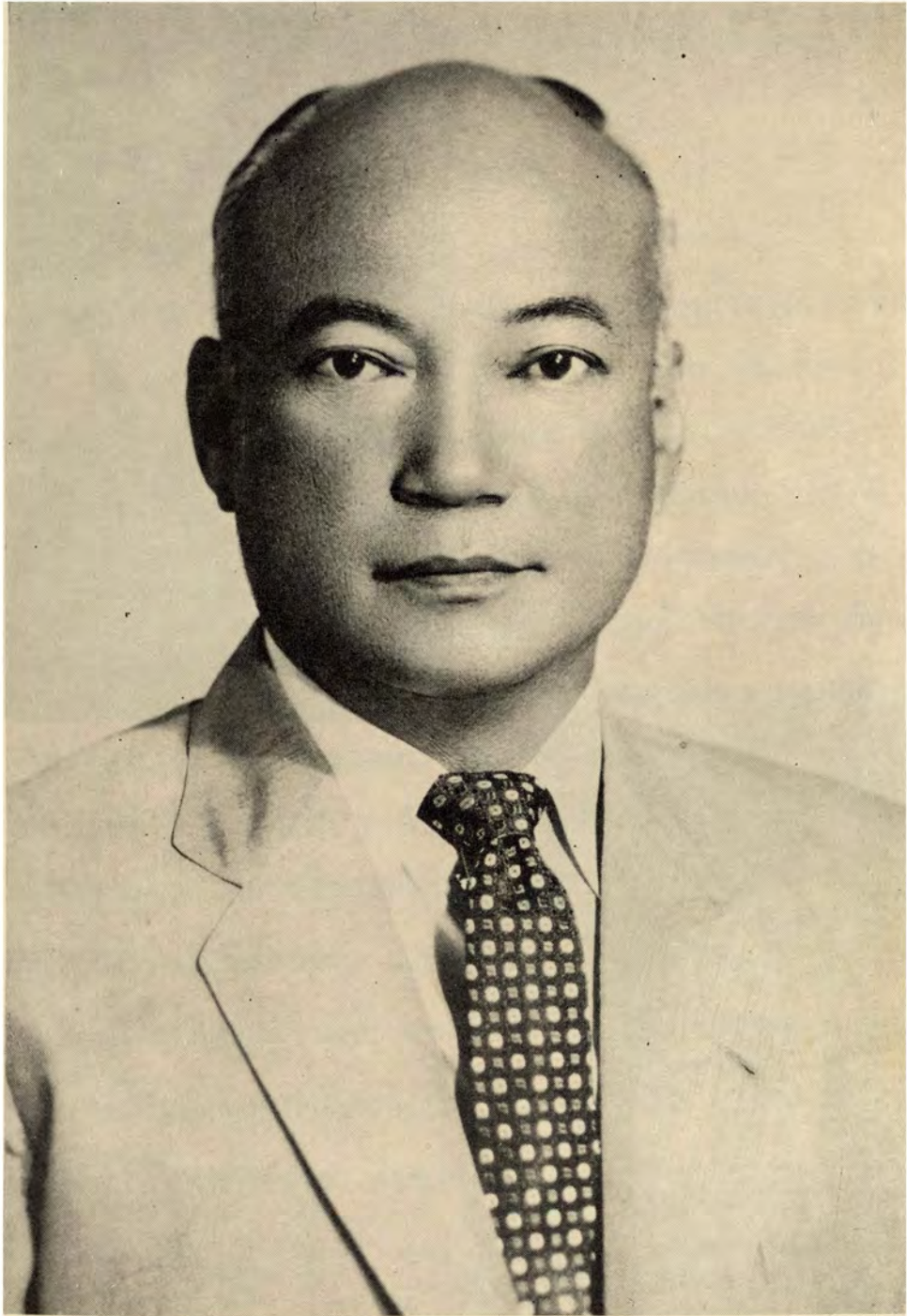
พ.ศ. ๒๕๕๑๐

— สำนักงานบริหารงาน ตามพระราชบัญญัติ
 - - - - - สำนักงานบังคับบัญชา งานที่แบ่งเป็นกรมภายใน

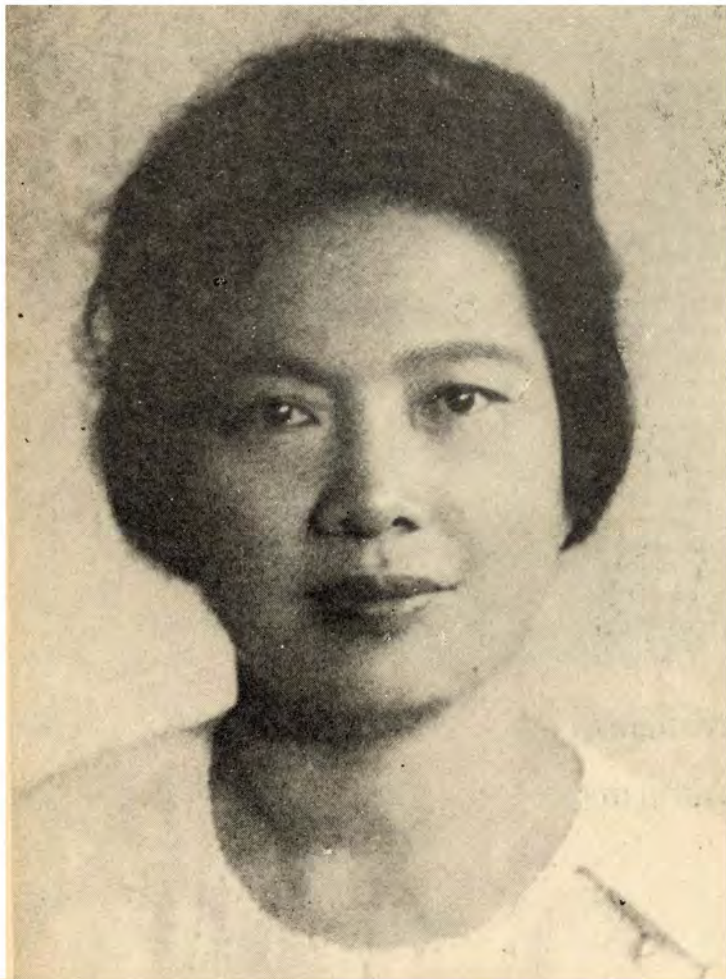

ศาสตราจารย์ ยศ บุนนาค
อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์

นายมนู ประชัญคดี
รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์

ประพจน์ ฅ นคร
นักวิทยาศาสตร์พิเศษ

นางระเบียบ ภูมิตัน
ผู้อำนวยการกองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

กรมวิทยาศาสตร์

ประวัติกรมวิทยาศาสตร์

กรมวิทยาศาสตร์ตั้งที่เป็นอยู่ในสมัยปัจจุบัน เกิดขึ้นจากหน่วยวิเคราะห์แร่เล็ก ๆ ในกรมราชโลหกิจและภูมิวิทยา ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๔ สถานที่ตั้งเดิมอยู่ ณ ที่ตั้งของ หอทะเบียนที่ดินกรุงเทพฯ บริเวณกรมที่ดินในปัจจุบัน เจ้ากรมราชโลหกิจและภูมิวิทยาใน ขณะนั้นเป็นชาวเยอรมัน ชื่อ นาย เอ.เด. มิลเลอร์ (E.D. Muller) ในปี พ.ศ. ๒๔๔๓ กรมราชโลหกิจและภูมิวิทยาได้เปิดการสอนการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ขึ้น เนื่องจากงานทาง วิทยาศาสตร์ได้ขยายออกไป เพราะต้องมีการวิเคราะห์โลหะที่ใช้ในการทำเหรียญกษาปณ์ อีกด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๕ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้ปรับปรุงกิจการและจัดสร้างสถานที่ใหม่ของกรมกระษาปณ์สิทธิการขึ้น ในการนี้กระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้เจรจาขอโอน กิจการและตัวบุคคลที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เงินบาทจากกรมราชโลหกิจและภูมิวิทยาไปสังกัด กรมกระษาปณ์สิทธิการในปีเดียวกัน และจัดตั้งเป็นกองแยกธาตุขึ้น และสามปีต่อมาได้ โอนกิจการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ทั้งหมด รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจน ตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องในสังกัดกรมราชโลหกิจและภูมิวิทยามายังกองแยกธาตุนี้ด้วย หัวหน้ากอง แยกธาตุขณะนั้น คือ นาย เอ.ดับลิว. ฮินชเล (J.W. Hinchley) ชาวชาติอังกฤษ เจ้าพนักงาน ใหญ่แยกธาตุคนต่อมาคือ นายโยเซฟ ชาวชาติอังกฤษเช่นเดียวกัน แต่ได้รับราชการอยู่ชั่ว ระยะเวลาอันสั้นก็ลาออก กระทรวงพระคลังมหาสมบัติจึงได้จ้างนาย เอ. มาร์กัน (A. Marcan) ชาวชาติอังกฤษมารับตำแหน่งแทนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๐ กรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ ซึ่งสังกัดกระทรวงพระคลัง-

มหาสมบัติ เช่นเดียวกับกรมกระษापณัสิทธิการ ได้ปรับปรุงกิจการในด้านส่งเสริมเศรษฐกิจการค้าของประเทศให้ดียิ่งขึ้น ในการนี้ได้มีโครงการสำรวจและวิเคราะห์ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ เพื่อหาทางให้เกิดประโยชน์ในการค้าและอุตสาหกรรมรวมอยู่ด้วย และเพื่อให้การปฏิบัติงานในด้านนี้เป็นไปด้วยความประหยัด กระทรวงพระคลังมหาสมบัติจึงได้รวมเอางานวิทยาศาสตร์ ซึ่งทำอยู่ในที่ต่าง ๆ มาไว้เป็นแห่งเดียวกัน และจัดเป็นรูปศาลาแยกธาตุขึ้นเมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๑

เมื่อได้มีการปรับปรุงใหม่เป็นศาลาแยกธาตุแล้ว ก็ได้จัดสร้างสถานที่ขึ้นใหม่ให้กว้างขวางและเหมาะสมยิ่งขึ้น ที่ถนนมหาราชอยู่ในบริเวณกระทรวงเศรษฐกิจในปัจจุบันนี้และย้ายจากที่ทำการเดิมที่ถนนเจ้าฟ้าริมคลองหลอด มาอยู่ ณ ที่ทำการใหม่เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๖๒ ข้าราชการของศาลาแยกธาตุในระยะนี้มีเพียง ๘ คนเท่านั้น แต่ในด้านการปฏิบัติงานได้ขยายออกอีก กล่าวคือนอกจากวิเคราะห์โลหะให้แก่กรมกระษापณัสิทธิการและการสำรวจและวิเคราะห์ทรัพยากรธรรมชาติตามนโยบายของกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์แล้วยังได้รับวิเคราะห์สิ่งของต่าง ๆ ให้แก่ส่วนราชการทั่วไป ตลอดจนพ่อค้าประชาชนอีกด้วย กิจการของศาลาแยกธาตุได้ก้าวหน้ามาเป็นลำดับจนได้เลื่อนฐานะขึ้นเป็นส่วนราชการเทียบเท่ากรม มีหัวหน้าผู้บังคับบัญชาเป็นชั้นเจ้ากรม และเจ้ากรมคนแรกของศาลาแยกธาตุก็คือ นาย เอ. มาร์กัน ซึ่งได้เป็นหัวหน้าในการก่อสร้างศาลาแยกธาตุมาตั้งแต่ต้น นาย เอ. มาร์กัน ได้พ้นจากตำแหน่งเจ้ากรมศาลาแยกธาตุ เนื่องจากครบกำหนดสัญญาจ้าง และพระยาประสาธตการุญ ผู้ช่วยเจ้ากรม ได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งเจ้ากรมสืบแทนต่อไปตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๔ หลังจากนั้นเพียงปีเดียวก็ได้มีการเตรียมการปรับปรุงและยกฐานะศาลาแยกธาตุขึ้นเป็นกรมวิทยาศาสตร์ และในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ ดร. ตั้ว ลพานุกรม ได้รับแต่งตั้งให้เป็นอธิบดีคนแรกของกรมวิทยาศาสตร์ ในขณะนั้นกรมวิทยาศาสตร์มีฐานะเป็นส่วนราชการส่วนหนึ่งของกระทรวงเศรษฐกิจ และได้เริ่มมีการแบ่งส่วนราชการออกเป็นกองต่าง ๆ รวม ๘ กอง เป็นโอกาสแรก ในระยะเวลาต่อมาจากนั้น กรมวิทยาศาสตร์ได้มีการเคลื่อนไหวก้าวหน้า

หลายประการ เช่น ได้จัดตั้งกองเภสัชกรรม สถานศึกษาเคมีปฏิบัติ และขยายกิจการห้องสมุดให้มีวารสารและตำราเพิ่มขึ้น พร้อมกับส่งข้าราชการไปศึกษาและดูงานในต่างประเทศหลายคน

การขยายกิจกรรมของกรมวิทยาศาสตร์ดังกล่าวทำให้สถานที่ทำงานเดิมที่ถนนมหาจักรคับแคบลง ดร. ต้ว ลพานุกรม อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์จึงหาทางขยายสถานที่ใหม่ได้ขอเช่าที่ดิน ๔๕ ไร่ ณ ถนนพระรามที่ ๖ ตำบลทุ่งพญาไท จากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยมีความประสงค์จะให้กรมวิทยาศาสตร์เป็นที่ทำการเกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจัยวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ ทั้งหมด แบบสถาบันวิทยาศาสตร์แห่งชาติ

เมื่อ ดร. ต้ว ลพานุกรม ได้ถึงแก่อนิจกรรมไปแล้ว เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ ดร. ประจวบ บุณนาค ก็ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีสืบแทน อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์คนต่อ ๆ มา คือ ดร. อ่าง รัตนะรัต และศาสตราจารย์ยศ บุณนาค กรมวิทยาศาสตร์ได้ย้ายมาอยู่ในสังกัดของกระทรวงอุตสาหกรรมใน พ.ศ. ๒๔๘๕ และได้มีการปรับปรุงกิจการให้หนักไปในทางอุตสาหกรรม การส่งเสริมอุตสาหกรรมของรัฐบาลและประชาชนทางด้านวิชาการ ช่วยเหลือให้คำแนะนำในปัญหาทางเทคนิคต่าง ๆ ศึกษาและวิจัยทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อหาทางให้เกิดประโยชน์ในทางอุตสาหกรรม แต่ในเวลาเดียวกันก็ปรับปรุงบริการในด้านรับใช้ส่วนราชการต่าง ๆ ตลอดจนพ่อค้าประชาชนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ในปัจจุบันกรมวิทยาศาสตร์มีนักวิทยาศาสตร์ นายช่าง และเจ้าหน้าที่อื่น ปฏิบัติงานรวมประมาณ ๓๐๐ คน

กรมวิทยาศาสตร์ได้ริเริ่มงานหลายเรื่อง บางเรื่องก็ได้ขยายออกไปจนถึงตั้งหน่วยงานใหม่แยกออกไปเป็นเอกเทศ เช่น **กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์** (กระทรวงสาธารณสุข) **สภาวิจัยแห่งชาติ** (สำนักนายกรัฐมนตรี) และ**สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ** (กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ) เป็นต้น แต่เจ้าหน้าที่ของกรมวิทยาศาสตร์ก็ยังคงเป็นไปตามวัตถุประสงค์เก่าที่จะรับใช้ประเทศชาติในหน้าที่ห้องปฏิบัติการกลางของทางราชการที่ให้บริการวิเคราะห์วิจัย แก่ส่วนราชการ อุตสาหกรรม และพ่อค้าประชาชนทั่วไป

อำนาจหน้าที่ของกรมวิทยาศาสตร์

๑. ทำการวิเคราะห์วัตถุสิ่งของให้แก่ส่วนราชการ เพื่อประกอบการบริหารงานของส่วนราชการนั้น ๆ ในฐานะที่เป็นห้องปฏิบัติการกลางของทางราชการ และให้คำปรึกษาด้านวิชาการและเทคโนโลยีแก่ส่วนราชการทุกแห่งในปัญหาที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์
๒. ทำการวิเคราะห์วัตถุสิ่งของต่าง ๆ ตามความต้องการของพ่อค้าประชาชนและให้หนังสือรับรองผลของการวิเคราะห์นั้น ๆ โดยคิดค่าธรรมเนียมในอัตราต่ำเป็นพิเศษ
๓. ทำการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำเอาผลของการวิจัยนั้นมาส่งเสริมประกอบการต่าง ๆ ทั้งในการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม กับเพื่อหาทางให้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศเกิดเป็นประโยชน์ขึ้น และหาวิธีการที่จะนำทรัพยากรธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์พลอยได้จากการอุตสาหกรรม และผลิตผลเหลือกินเหลือใช้จากการเกษตรของชาติ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ผลของพัฒนาการมันคงยิ่งขึ้น
๔. รับรองคุณภาพสินค้าที่ผลิตขึ้นในประเทศ โดยดำเนินการร่วมกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมให้สินค้านั้น ๆ ได้รับความนิยมโดยแพร่หลาย
๕. ควบคุมคุณภาพอาหารและเครื่องดื่ม เพื่อประโยชน์ในการพาณิชย์และการป้องกันภัยอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนในด้านสาธารณสุขโลก
๖. ตอบคำถามและให้คำแนะนำแก่ประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์
๗. ผูกอบรมนักวิชาการทางวิทยาศาสตร์ โดยมุ่งหนักไปในทางปฏิบัติ เพื่อสนองความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรมและส่วนราชการต่าง ๆ
๘. เผยแพร่ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์
๙. ควบคุมและปรับปรุงการผลิตสารส้มเพื่อใช้ในการประปา ของโรงงานผลิตสารส้มกรมวิทยาศาสตร์
๑๐. ปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ แผนที่หนึ่งและแผนที่สอง

หน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ

สำนักงานเลขานุการกรม

ปฏิบัติงานด้านธุรการเกี่ยวกับงานโต้ตอบ รับ—ส่ง เก็บ หนังสือราชการ งานคลัง งานพัสดุและจัดหา งานบริการห้องสมุดทางวิชาการ งานสถิติ พิพิธภัณฑ์และเผยแพร่ งานการเจ้าหน้าที่ เช่นเดียวกับส่วนราชการอื่นทั่วไป แต่กรมวิทยาศาสตร์เป็นส่วนราชการที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการทางวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะ ฉะนั้นงานส่วนใหญ่จะหนักไปในด้านวิชาการเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยรวดเร็ว รัดกุม และมีประสิทธิภาพ ได้แบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขานุการกรมออกเป็น ๕ แผนก คือ แผนกสารบรรณ แผนกคลัง แผนกพัสดุ แผนกห้องสมุด และแผนกสถิติ พิพิธภัณฑ์และเผยแพร่

กองเคมี

ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ในด้านการวิเคราะห์ทดสอบวัตถุสิ่งของต่าง ๆ เพื่อบริการให้แก่หน่วยราชการ องค์กร อุตสาหกรรม และพ่อค้าประชาชน วัตถุสิ่งของต่าง ๆ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ แร่และสินแร่ โลหะ น้ำ ผื่น เชื้อเพลิงและหล่อลื่น เคมีภัณฑ์ ฯลฯ ตลอดจนทำการวิเคราะห์หัตถ์ของกลางและตัวอย่างเพื่อประกอบการพิจารณาคดีในศาล การควบคุมตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง และระเบียบต่าง ๆ เทศบัญญัติ นอกจากนี้ยังศึกษาทดลองและวิจัยวิธีและขบวนการวิเคราะห์ที่เหมาะสมซึ่งประหยัดเวลา กำลังคน และค่าใช้จ่าย เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน ได้แบ่งส่วนราชการกองเคมีออกเป็น ๔ แผนก คือ แผนกวิเคราะห์ทั่วไป แผนกแร่และสินแร่ แผนกโลหะ แผนกน้ำ แผนกผื่น แผนกนิติเคมี แผนกเชื้อเพลิงและหล่อลื่น และแผนกทดสอบวิธีวิเคราะห์

กองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

ปฏิบัติงานด้านศึกษาทดลองวิเคราะห์และวิจัยเกี่ยวกับธรรมชาติ ขององค์ประกอบทางเคมีของสิ่งที่มีชีวิต และสารเคมีที่เกิดจากสิ่งที่มีชีวิต การเกิดนอมอาหารและผลไม้ วิเคราะห์

อาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพของประชาชนผู้บริโภค และเพื่อประกอบการพิจารณารับรองคุณภาพ พิกัดอัตราศุลกากร และอื่น ๆ ทั้งทางเคมี บั๊กเตอรี และจุลชีววิทยาตลอดจนให้คำแนะนำเกี่ยวกับขบวนการผลิตอาหารที่ถูกต้อง กองวิทยาศาสตร์ชีวภาพแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๔ แผนกคือ แผนกชีวเคมี แผนกพฤกษเคมี แผนกโภชนาการและเครื่องดื่ม และแผนกจุลชีววิทยา

กองฟิสิกส์และวิศวกรรม

ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ทางด้านการทดสอบวิเคราะห์วิจัยวัสดุต่างๆ ที่ใช้ในการอุตสาหกรรม หนักไปในทางสภาวะสมบัติ ทดสอบและปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์และวัสดุ ก่อสร้างที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ ศึกษา ทดสอบกระบวนการอุตสาหกรรม เพื่อปรับปรุงและช่วยแก้ไข้ปัญหาของโรงงานอุตสาหกรรม ซ่อม สร้าง ดัดแปลง ปรับปรุงบำรุงรักษา ปรับตั้งและทดสอบความเที่ยงตรง เครื่องมือ เครื่องใช้ สำหรับงานวิเคราะห์วิจัยให้ถูกต้องตามมาตรฐาน และความต้องการของนักวิทยาศาสตร์ ตลอดจนเครื่องจักรยนต์ เครื่องมือ เครื่องประกอบในงานอุตสาหกรรม ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพดีสมกับงานนั้น ๆ นอกจากนี้ยังได้จัดเตรียมร่างมาตรฐานอุตสาหกรรมสำหรับเป็นข้อกำหนดเกณฑ์คุณภาพของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และใช้เป็นพื้สถานในการพิจารณาให้การรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นภายในประเทศอีกด้วย กองฟิสิกส์และวิศวกรรมแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๔ แผนกคือ แผนกฟิสิกส์ แผนกทดสอบกำลังวัสดุ แผนกวิศวกรรมเคมีและทดสอบกระบวนการอุตสาหกรรม และแผนกช่าง

กองการศึกษาเคมีปฏิบัติ

ปฏิบัติงานด้านฝึกอบรมนักศึกษาให้มีความรู้ความชำนาญในวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งหนักไปในด้านการปฏิบัติการในสาขาเคมี ส่วนด้านทฤษฎีก็วางหลักสูตรไว้โดยกว้างขวางในวิชาวิทยาศาสตร์สาขาอื่น ๆ ตลอดจนวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อให้ได้ผลเต็มที่ในการปฏิบัติงานหลังจากสำเร็จหลักสูตรของสถานศึกษาเคมีปฏิบัติแล้ว ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของหน่วยราชการ

โรงงาน อุตสาหกรรม และบริษัทเอกชนต่าง ๆ นอกจากนี้ยังรับฝากอบรมเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการ และองค์กรต่าง ๆ ที่ขอความร่วมมือให้ฝากอบรมเจ้าหน้าที่ในวิชาเคมีปฏิบัติ

กองการวิจัย

ปฏิบัติงานด้านทดสอบ ทดลอง และวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำทรัพยากรธรรมชาติ และผลิตผลพลอยได้จากอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การป่าไม้ โลหกิจ ฯลฯ มาทำให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาประเทศในทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม เพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมในการแก้ไขปัญหาขัดข้อง ปรับปรุงกรรมวิธี ให้คำแนะนำ ควบคุม และรับรองคุณภาพของผลิตผลอุตสาหกรรม เพื่อวิเคราะห์วัตถุที่ต้องใช้วิธีหรือเครื่องมือพิเศษนอกเหนือจากการวิเคราะห์ซึ่งเป็นงานประจำของกองอื่น ตามความต้องการของหน่วยราชการและเอกชน ตลอดจนศึกษาหาวิธีวิเคราะห์และวิจัยใหม่ๆ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม และก่อให้เกิดความชำนาญในการใช้เครื่องมือและวิธีที่ทันสมัย และหาความรู้และก่อให้เกิดความก้าวหน้าในวิทยาศาสตร์ขั้นมูลฐานซึ่งจะมีทางนำมาใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาประเทศในอนาคต

โรงงานผลิตกาว กรมวิทยาศาสตร์

กรมวิทยาศาสตร์จัดตั้งโรงงานผลิตกาวขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้แบ่งปันสำหรับผลิตได้ในประเทศทำเป็นกาวใช้ในสำนักงาน และเมื่อทำเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแล้วให้จำหน่ายในท้องตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนด้วย ดำเนินงานแบบรัฐวิสาหกิจอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงการคลังภายใต้การบริหารงานของกรมวิทยาศาสตร์ ดำเนินกิจการตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๘ จนถึง ๒๕๐๙ ได้ผลิตกาวและจำหน่ายให้แก่ส่วนราชการและเอกชนโดยทั่วไป เมื่อเริ่มดำเนินงานมีทุนหมุนเวียนอยู่ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ยอดกำไรสุทธิจนถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๐๙ เป็นเงิน ๔๓๘,๙๕๗.๑๗ บาท เมื่อโรงงานผลิตกาวได้ดำเนินงานครบถ้วนตามวัตถุประสงค์แล้วและกาวของโรงงานก็อยู่ในความนิยมของประชาชนทั่วไป กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้เสนอขออนุมัติคณะรัฐมนตรีเลิกกิจการโรงงาน ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้

เลิกกิจการได้เมื่อ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๙ โรงงานได้หยุดดำเนินงานเมื่อ ๓๐ เมษายน ๒๕๐๙ และได้ชำระบัญชีเสร็จเรียบร้อยเมื่อ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๐๙ โดยได้นำเงินที่ฝากไว้ที่กระทรวงการคลังจำนวน ๔๕๘,๓๕๑.๐๗ บาท และเงินทุนหมุนเวียนจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ส่งเป็นรายได้แผ่นดินต่อไป

โรงงานผลิตสารส้ม กรมวิทยาศาสตร์

โรงงานผลิตสารส้มตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ มีวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินการผลิตสารส้มขึ้นใช้เองภายในประเทศ โดยมุ่งหมายเพื่อการประปาอันเป็นสาธารณูปโภคเป็นข้อใหญ่ และเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศ เป็นการประหยัดเงินตราต่างประเทศ ดำเนินงานโดยคณะกรรมการผลิตสารส้ม และมีเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นข้าราชการกรมวิทยาศาสตร์ช่วยปฏิบัติงานอยู่ด้วยตั้งแต่เริ่มงานตลอดมา โรงงานได้ผลิตสารส้มชนิดอลูมิเนียมซัลเฟต $[Al_2(SO_4)_3 \cdot 18H_2O]$ จำหน่ายให้แก่หน่วยราชการ องค์กรของรัฐบาล และเอกชน ส่วนใหญ่จำหน่ายให้แก่กองประปากรุงเทพ ฯ กรมโยธาเทศบาล และกองประปาภูมิภาค เพื่อให้ความสะดวกในการใช้สารส้มแก่กองประปากรุงเทพ ฯ โรงงานได้ผลิตสารส้มชนิดน้ำมีปริมาณความเข้มข้นร้อยละ ๕๐ จำหน่ายให้ด้วย ปริมาณการผลิตสูงขึ้นเป็นลำดับ โรงงานจำหน่ายสารส้มที่ผลิตได้ให้แก่ส่วนราชการ องค์กรของรัฐบาลและเอกชน ๔๔ ราย

การดำเนินงานด้านการผลิตและการจำหน่ายผลเป็นที่น่าพอใจ โรงงานผลิตสารส้มเพิ่มขึ้นและเพียงพอแก่ความต้องการที่เพิ่มขึ้น ผลงานในด้านการผลิตและการจำหน่ายในระยะ ๔ ปีที่ผ่านมา (๒๕๐๖—๒๕๐๙) ได้เพิ่มขึ้นเกือบเป็น ๓ เท่าตัว และคาดว่าจะอาจเพิ่มการผลิตขึ้นได้ถึง ๒๕,๐๐๐ เมตริกตันต่อปี ถ้าเพิ่มเวลาการทำงานและปรับปรุงเครื่องจักร อุปกรณ์บางอย่างให้มีขนาดและปริมาณมากขึ้น

เพื่อให้โรงงานดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมั่นคงและประหยัด ได้มีการปรับปรุงเครื่องมือ เครื่องใช้ และศึกษาทดลองหาวิธีที่จะผลิตสารส้มให้ได้ปริมาณมากยิ่งขึ้น เมื่อการปรับปรุงโรงงานในด้านเครื่องมือเครื่องใช้เรียบร้อยตามแผนปรับปรุง จะทำการผลิตสารส้ม

ชนิด Potash Alum [$K_2SO_4 \cdot Al_2(SO_4)_3 \cdot 24H_2O$] ขึ้นอีกอย่างหนึ่งเพื่อสนองความต้องการ
 การของประชาชนซึ่งขณะนั้นยังมีความต้องการอยู่บ้างเพียงเล็กน้อย

โรงงานสามารถทำกำไรเพิ่มขึ้นได้เรื่อย ๆ และมีรายได้ถึงกระทรวงการคลังเป็นรายได้
 ของรัฐประจำปี ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๐๗	น้ำส้ม	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
พ.ศ. ๒๕๐๘	น้ำส้ม	๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท
พ.ศ. ๒๕๐๙	น้ำส้ม	๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท
พ.ศ. ๒๕๑๐	น้ำส้ม	๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

ฐานะทางการเงินของโรงงานดีขึ้นเป็นลำดับ ดังจะเห็นได้จากสถิติกำไรสุทธิของโรงงาน
 ในระยะ ๔ ปี ที่แล้วมาดังนี้

พ.ศ. ๒๕๐๖	(ต.ค. ๐๕ — ก.ย. ๐๖)	กำไรสุทธิ	๒,๕๘๓,๕๒๙.๐๕ บาท
พ.ศ. ๒๕๐๗	(ต.ค. ๐๖ — ก.ย. ๐๗)	กำไรสุทธิ	๓,๐๘๕,๘๒๐.๓๖ บาท
พ.ศ. ๒๕๐๘	(ต.ค. ๐๗ — ก.ย. ๐๘)	กำไรสุทธิ	๓,๙๙๐,๒๔๐.๔๙ บาท
พ.ศ. ๒๕๐๙	(ต.ค. ๐๘ — ก.ย. ๐๙)	กำไรสุทธิ	๕,๑๔๖,๙๙๘.๘๐ บาท

สำหรับงบประมาณรายจ่าย กรมวิทยาศาสตร์ได้รับจัดสรรงบประมาณเมื่อเริ่มดำเนิน
 งานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ingsin ๔,๐๖๙,๙๖๗.๓๙ บาท ครั้งเดียวเท่านั้น

อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของกรมวิทยาศาสตร์ ปีงบประมาณ ๒๕๑๐

ในปีงบประมาณ ๒๕๑๐ กรมวิทยาศาสตร์มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ รวมทั้งสิ้น ๒๙๗^๕ คน ดังปรากฏรายละเอียดดังนี้

๑. แยกเป็นชั้น

ข้าราชการ-ลูกจ้าง	จำนวน	ชาย	หญิง	อัตรารว่าง
รวมยอด	๒๙๗	๑๕๘	๑๓๙	๕๑
ชั้นพิเศษ	๕	๓	๑	๑
ชั้นเอก	๑๗	๗	๑๐	—
ชั้นโท	๖๕	๑๗	๔๘	๕
ชั้นตรี	๘๑	๒๙	๕๒	๓๑
ชั้นจัตวา	๒๔	๑๐	๑๑	๓
วิสามานยนายก	๒๗	๒๓	๔	—
ลูกจ้าง	๗๙	๖๙	๑๐	๒

๒. แยกตามกอง

กอง	จำนวน	ข้าราชการ						ลูกจ้าง	อัตรารว่าง	
		พิเศษ	เอก	โท	ตรี	จัตวา	วิสามัญ		ข้าราชการ	ลูกจ้าง
รวมยอด	๒๙๗	๑	๑๗	๖๐	๕๐	๒๑	๒๗	๗๗	๓๙	๒
อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์, รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์, นักวิทยาศาสตร์พิเศษ, บรรณาธิการเอก	๕	๓	๑	—	—	—	—	—	๑	—
สำนักงานเลขานุการกรม	๗๕	—	๑	๖	๑๕	๑๖	๖	๓๓	๑	๑
กองเคมี	๔๓	—	๕	๑๖	๕	๕	๕	๕	๑	—
กองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ	๓๗	๑	๒	๑๕	๑	—	๕	๕	๑	—
กองฟิสิกส์และวิศวกรรม	๕๒	—	๓	๑๐	๒๒	๑	๕	๒๖	๒๐	๑
กองการศึกษาเคมีปฏิบัติ	๑๓	—	๑	๕	๑	—	๑	๓	๒	—
กองการวิจัย	๒๔	—	๕	๕	๓	—	๒	๖	๕	—

สำหรับอัตรารว่างนั้น กรมวิทยาศาสตร์กำลังดำเนินการบรรจุบุคคลอยู่ เข้าใจว่าคงจะ
 บรรจุบุคคลได้เต็มตามอัตรากำลังในไม่ช้า

งบประมาณดำเนินงานของกรมวิทยาศาสตร์

รายการ	งบประมาณ ปี ๒๕๐๘	งบประมาณ ปี ๒๕๐๙	งบประมาณ ปี ๒๕๑๐
ก. แผนการบริหารทั่วไป			
๑. งานบริหารทั่วไป	๒,๐๕๗,๑๐๐	๒,๑๗๗,๘๐๐	๓,๙๑๖,๖๐๐
๒. งานศึกษาเคมีปฏิบัติ	๖๐๖,๑๐๐	๗๙๑,๓๐๐	๙๖๐,๔๐๐
๓. งานบริการช่าง	๘๐๖,๒๐๐	๙๘๖,๖๐๐	๑,๑๖๘,๘๐๐
ข. แผนงานวิเคราะห์และวิจัย			
๑. งานวิเคราะห์ทางเคมี	๗๔๑,๗๐๐	๖๘๙,๐๐๐	๘๓๒,๙๐๐
๒. งานวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ชีวภาพ	๗๕๘,๔๐๐	๙๘๑,๕๐๐	๙๖๒,๑๐๐
๓. งานวิเคราะห์ทางฟิสิกส์และวิศวกรรม	๑,๐๒๔,๙๐๐	๑,๖๘๕,๖๐๐	๙๐๘,๓๐๐
๔. งานวิจัย	๘๔๐,๖๐๐	๑,๑๓๒,๐๐๐	๘๒๗,๖๐๐
ค. โครงการสาขาพัฒนาอุตสาหกรรม			
แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ			
๑. โครงการบริการวิเคราะห์วิจัยทาง วิทยาศาสตร์ให้แก่อุตสาหกรรม	๒๗๑,๘๐๐	๗๐๕,๘๐๐	๒,๗๙๙,๓๐๐
๒. โครงการมาตรฐานอุตสาหกรรม	—	—	๗๗๐,๘๐๐
รวมทั้งสิ้น	๗,๑๐๖,๘๐๐	๙,๑๔๙,๖๐๐	๑๓,๑๔๖,๘๐๐

ผลงานที่สำคัญและน่าสนใจ

กรมวิทยาศาสตร์เริ่มจากหน่วยงานเล็ก ๆ มีหน้าที่วิเคราะห์แร่ ซึ่งเริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๔ หน่วยงานนี้ได้ปรับปรุงขยายกิจการกว้างขวางขึ้นตลอดมา ขอยกตัวอย่างผลงานที่น่าสนใจ ซึ่งทำรายได้ให้แก่ประเทศปีละจำนวนไม่น้อย คือผลงานด้านการศึกษาทดลองและวิจัยภายในห้องปฏิบัติการเพื่อหาทางปรับปรุงคุณภาพเกลือไทย และหาทางนำไปสู่การผลิตในชั้นโรงงานนำทาง (Pilot Plant) ซึ่งได้แก่โรงงานผลิตสารส้ม และโรงงานผลิตกาวแป้งนารายณ์

นอกจากนี้กรมวิทยาศาสตร์ ได้ริเริ่มงานหลายเรื่อง บางเรื่องก็ได้ขยายออกไปจนต้องตั้งหน่วยงานใหม่แยกออกไปเป็นเอกเทศ เช่น

๑. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ (กระทรวงสาธารณสุข) พ.ศ. ๒๔๔๕
๒. สภาวิจัยแห่งชาติ (สำนักนายกรัฐมนตรี) พ.ศ. ๒๕๐๒
๓. สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ) พ.ศ. ๒๕๐๔

โครงการที่ดำเนินการอยู่และที่จะดำเนินการต่อไป

กรมวิทยาศาสตร์มีโครงการสาขาพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นโครงการระยะยาวที่ปฏิบัติมาแล้ว และจะต้องปฏิบัติต่อไป โครงการดังกล่าวกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ พ.ศ. (๒๕๐๗—๒๕๑๙) และแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแผนที่สอง (พ.ศ. ๒๕๑๐—๒๕๑๔) ดังนี้ คือ

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแผนที่หนึ่ง ระยะที่สอง (พ.ศ. ๒๕๐๘—๒๕๑๙)

โครงการบริการวิเคราะห์วิจัยทางวิทยาศาสตร์ให้แก่อุตสาหกรรม ประกอบด้วยโครงการย่อย ๒ โครงการ คือ

๑. โครงการถนอมอาหาร
๒. โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสอง (พ.ศ. ๒๕๑๐—๒๕๑๔)

มีโครงการใหญ่ ๒ โครงการ ซึ่งประกอบด้วยโครงการย่อย ดังนี้

๑. โครงการบริการวิเคราะห์วิจัยทางวิทยาศาสตร์ให้แก่อุตสาหกรรม ประกอบด้วยโครงการย่อย คือ

- ๑.๑ โครงการถนอมอาหาร
- ๑.๒ โครงการศึกษาผลิตผลพลอยได้จากข้าว
- ๑.๓ โครงการศึกษาอุตสาหกรรมอันเกิดจากการหมัก
- ๑.๔ โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา
- ๑.๕ โครงการบริการอุตสาหกรรมทางด้านวิศวกรรมเคมี
- ๑.๖ โครงการศึกษาทดลองและวิจัยวัตถุดิบที่หาได้ภายในประเทศ เพื่อใช้สำหรับอุตสาหกรรมต่าง ๆ
- ๑.๗ โครงการศึกษาทดลองและวิจัยวัตถุดิบพลอยได้จากอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม
- ๑.๘ โครงการศูนย์วิจัยและอบรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผา

๒. โครงการมาตรฐานอุตสาหกรรม ประกอบด้วยโครงการย่อย คือ

- ๒.๑ โครงการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- ๒.๒ โครงการพัฒนาวัสดุก่อสร้าง

รายชื่อ อธิบดี รองอธิบดี ผู้อำนวยการกอง และนักวิทยาศาสตร์พิเศษ
กรมวิทยาศาสตร์

อธิบดี

๑. ดร. ทวี ลพานุกรม	พ.ศ. ๒๔๗๗—๒๔๘๔
๒. ดร. ประจวบ บุนนาค	พ.ศ. ๒๔๘๔—๒๔๘๗
๓. ดร. จำง รัตนะรัต	พ.ศ. ๒๔๘๗—๒๕๐๖
๔. ศาสตราจารย์ ยศ บุนนาค	พ.ศ. ๒๕๐๖—ปัจจุบัน

รองอธิบดี

๑. ศาสตราจารย์ ยศ บุนนาค	พ.ศ. ๒๔๙๘—๒๕๐๖
๒. นายมณูญ ประชัญคดี	พ.ศ. ๒๕๐๖—ปัจจุบัน

ผู้อำนวยการกอง (กองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ)

๑. นายป๋วย โรจนะบุรานนท์	พ.ศ. ๒๔๙๙—๒๕๐๓
๒. นายมณูญ ประชัญคดี	พ.ศ. ๒๕๐๓—๒๕๐๖
๓. นางระเบียบ ภูมिरัตน	พ.ศ. ๒๕๐๖—ปัจจุบัน

ผู้เชี่ยวชาญและนักวิทยาศาสตร์พิเศษ

ผู้เชี่ยวชาญ	ดร. ประดิษฐ์ เชี่ยวสกุล	๑ ก.ค. ๒๔๙๘—๑ ก.พ. ๒๕๐๔
นักวิทยาศาสตร์พิเศษ	ดร. สวัสดิ์ ศรีสุข	๑ ม.ค. ๒๕๐๔—๑ ต.ค. ๒๕๐๔
นักวิทยาศาสตร์ประจำกรม	นายเชียด อภัยวงศ์	๑ ก.พ. ๒๕๐๔—๓๐ ก.ย. ๒๕๐๗
นักวิทยาศาสตร์พิเศษ	ดร. ประพทธี ณ นคร	๑ ต.ค. ๒๕๐๙—ปัจจุบัน

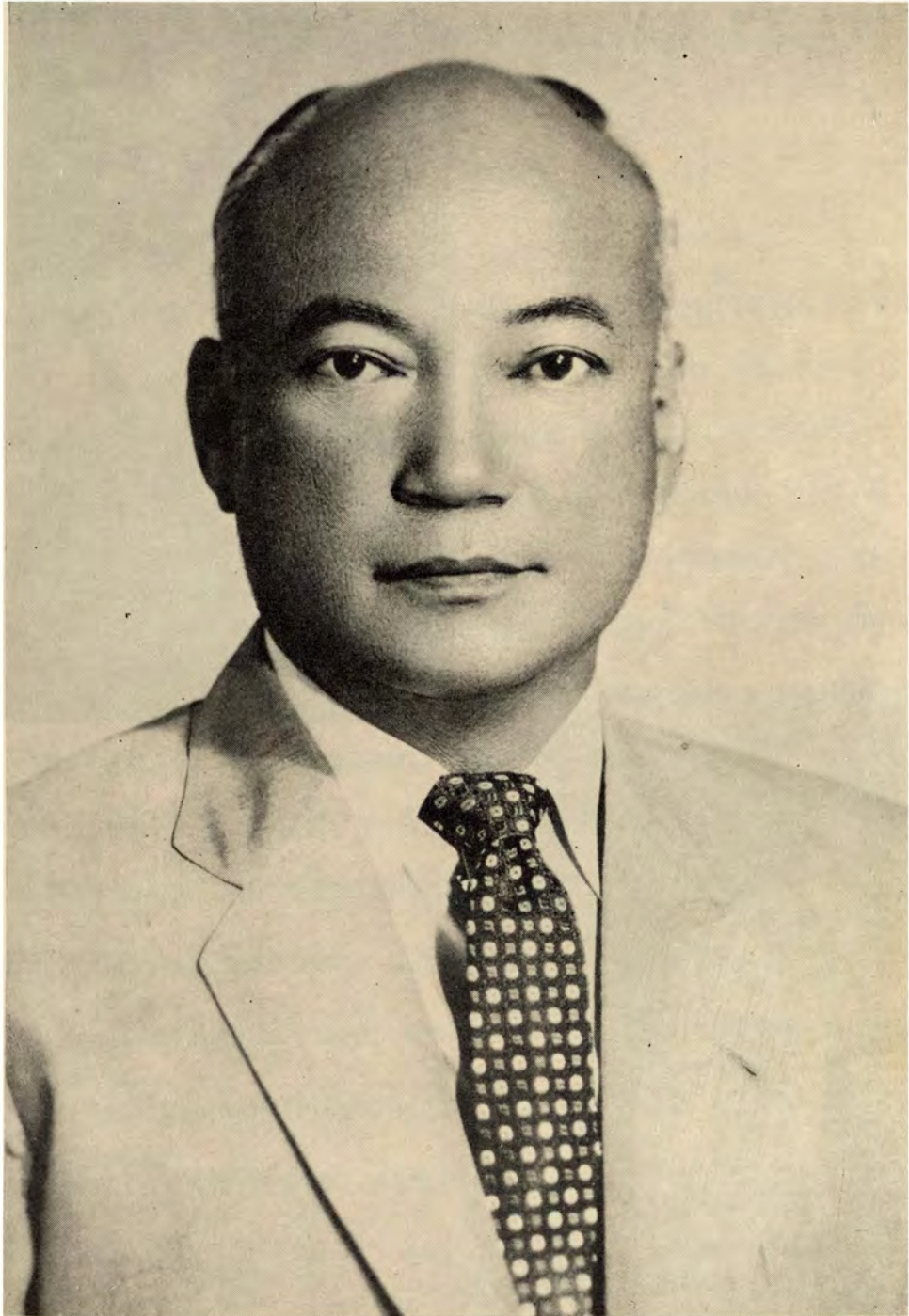
จำนวนค่าน้ำรายการและลูกจ้างกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

พ.ท. ๒๔๔๔-๒๕๑๐

ปี	พิเศษ	เอก	โท	ตรี	จัตวา	วิสามัญ	ลูกจ้างประจำ	ลูกจ้างชั่วคราว	รวม
๒๔๔๕	—	—	—	—	—	—	—	—	—
๒๔๔๖	๑	๔	๖	๑๐	๑๖	๖	—	—	๔๓
๒๔๔๗	๑	๔	๙	๑๙	๒๕	๖	—	—	๖๗
๒๔๔๗	๑	๔	๙	๒๒	๒๙	๖	—	—	๗๑
๒๔๔๘	๑	๔	๑๐	๒๑	๒๙	๖	—	—	๗๑
๒๔๔๙	๑	๔	๑๐	๒๑	๓๑	๖	—	—	๗๓
๒๔๕๐	๑	๔	๕	๒๑	๒๙	๖	—	—	๖๖
๒๔๕๑	๑	๔	๙	๑๖	๒๕	๖	๒๐	—	๘๑
๒๔๕๒	๑	๔	๙	๑๖	๒๕	๖	๕๕	—	๑๑๕
๒๔๕๓	๑	๔	๙	๑๖	๒๕	๖	๕๒	—	๑๑๓
๒๔๕๔	๑	๔	๙	๑๖	๒๕	๖	๕๖	—	๑๐๗
๒๔๕๕	๑	๔	๙	๑๖	๒๕	๖	๕๖	—	๑๐๗
๒๔๕๖	๑	๔	๙	๑๖	๒๕	๖	๕๕	—	๑๐๖
๒๔๕๗	๑	๔	๙	๑๗	๒๕	๖	๕๕	—	๑๐๗
๒๔๕๘	๑	๔	๙	๑๗	๒๕	๖	๕๕	—	๑๐๘
๒๔๕๙	๑	๓	๑๐	๑๗	๒๕	๖	๕๕	—	๑๐๘
๒๕๐๐	๑	๓	๑๑	๑๖	๒๕	๕	๕๖	—	๑๐๘
๒๕๐๑	๑	๓	๑๒	๑๕	๒๕	๕	๕๑	—	๑๐๓
๒๕๐๒	๑	๔	๑๑	๑๙	๒๕	๕	๕๓	—	๑๑๙
๒๕๐๓	๑	๔	๑๒	๑๘	๒๕	๕	๕๓	๑	๑๒๐
๒๕๐๔	๑	๖	๑๕	๑๘	๒๓	๕	๕๓	๑	๑๒๓
๒๕๐๕	๑	๖	๑๗	๑๘	๒๓	๕	๕๔	๒๗	๑๕๑
๒๕๐๖	๑	๖	๑๗	๑๗	๒๓	๓	๕๔	๓๙	๑๖๗
๒๕๐๗	๑	๕	๑๙	๒๗	๒๓	๒	๖๙	๖๙	๒๑๗
๒๕๐๘	๑	๕	๑๙	๒๗	๒๕	๒	๖๖	๖๖	๒๓๙
๒๕๐๙	๑	๖	๑๙	๔๕	๒๗	๒	๑๔๖	๒๕	๒๗๕
๒๕๑๐	๑	๖	๒๐	๖๓	๒๙	๒	๑๕๖	๕๖	๓๒๖

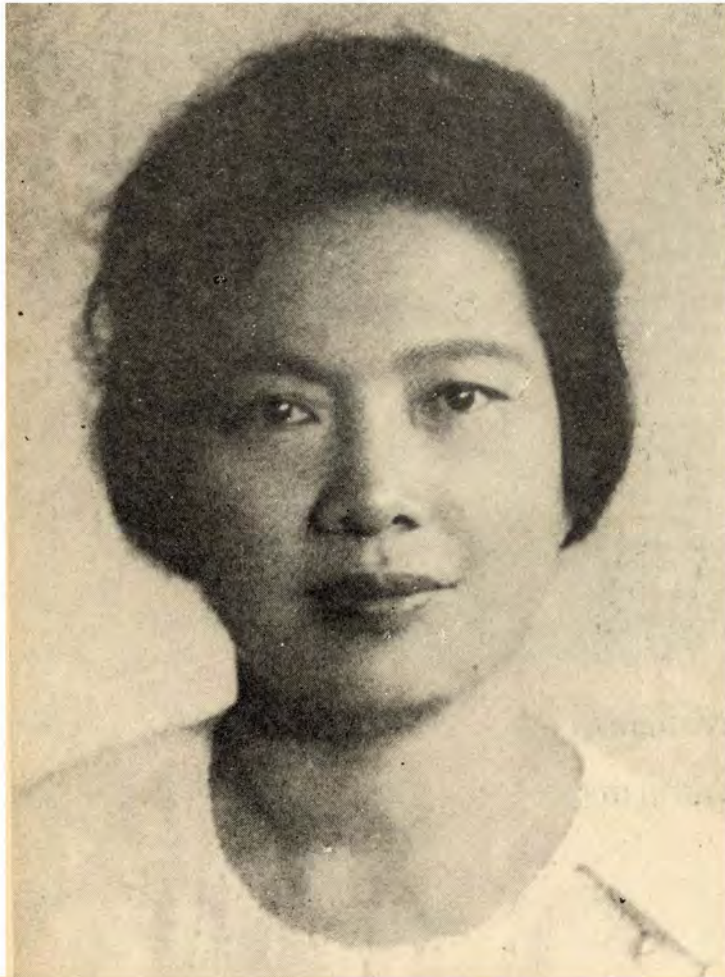

ศาสตราจารย์ ยศ บุนนาค
อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์

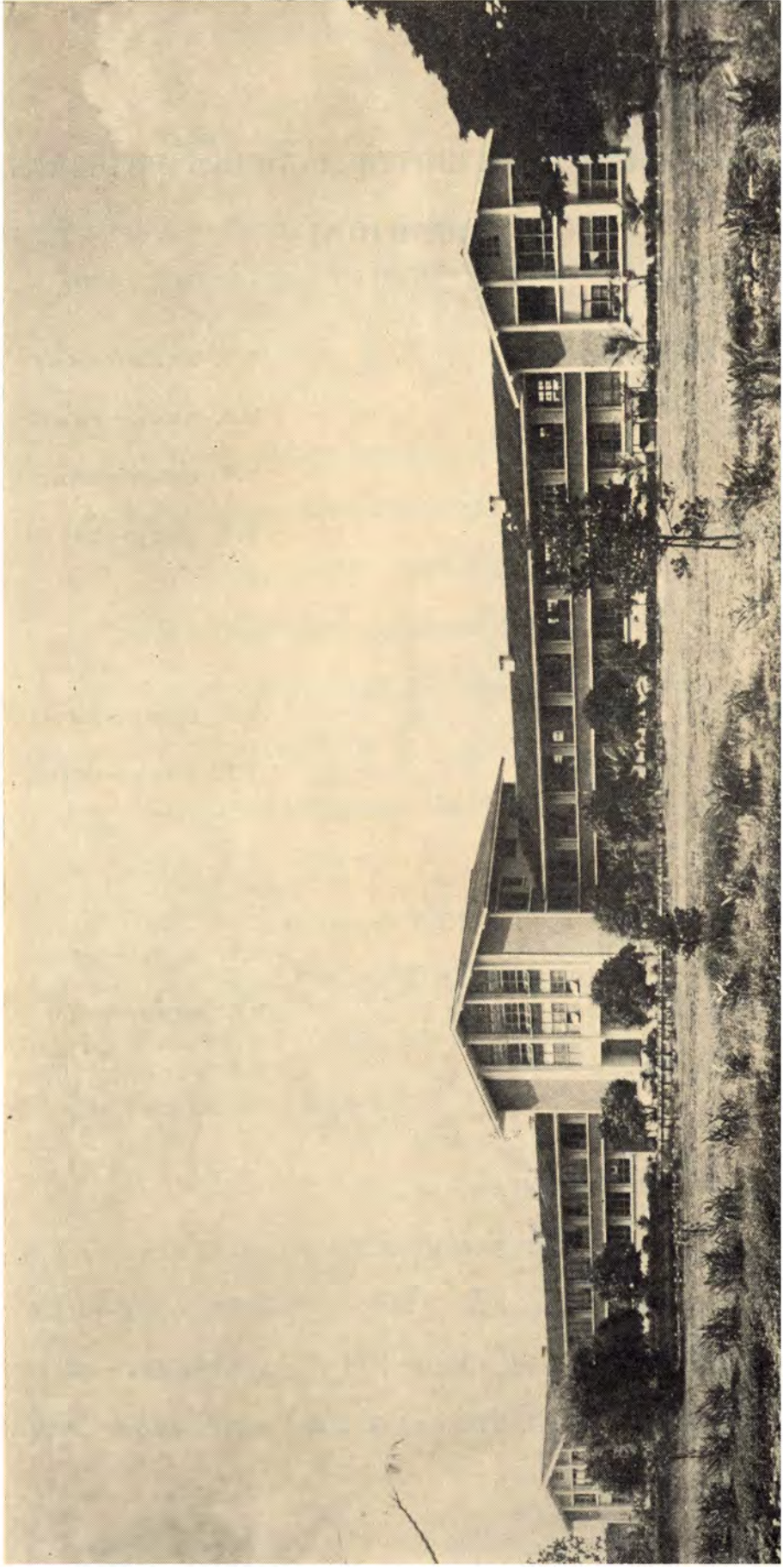

นายมนู ประชัญคดี
รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์

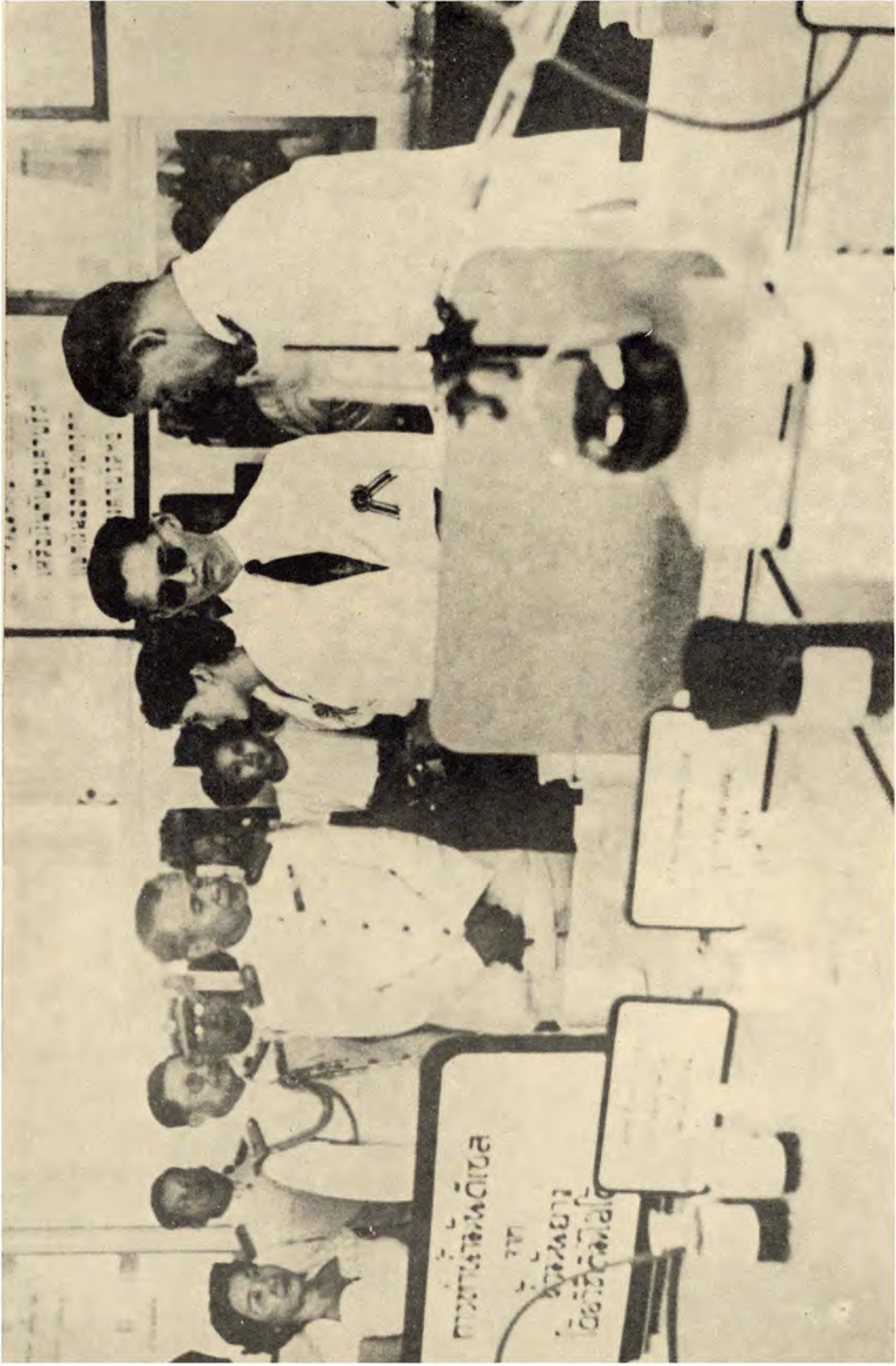
ประพฤษ ฌ นคร
นักวิทยาศาสตร์พิเศษ

นางระเบียบ ภูมิรัตน์
ผู้อำนวยการกองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

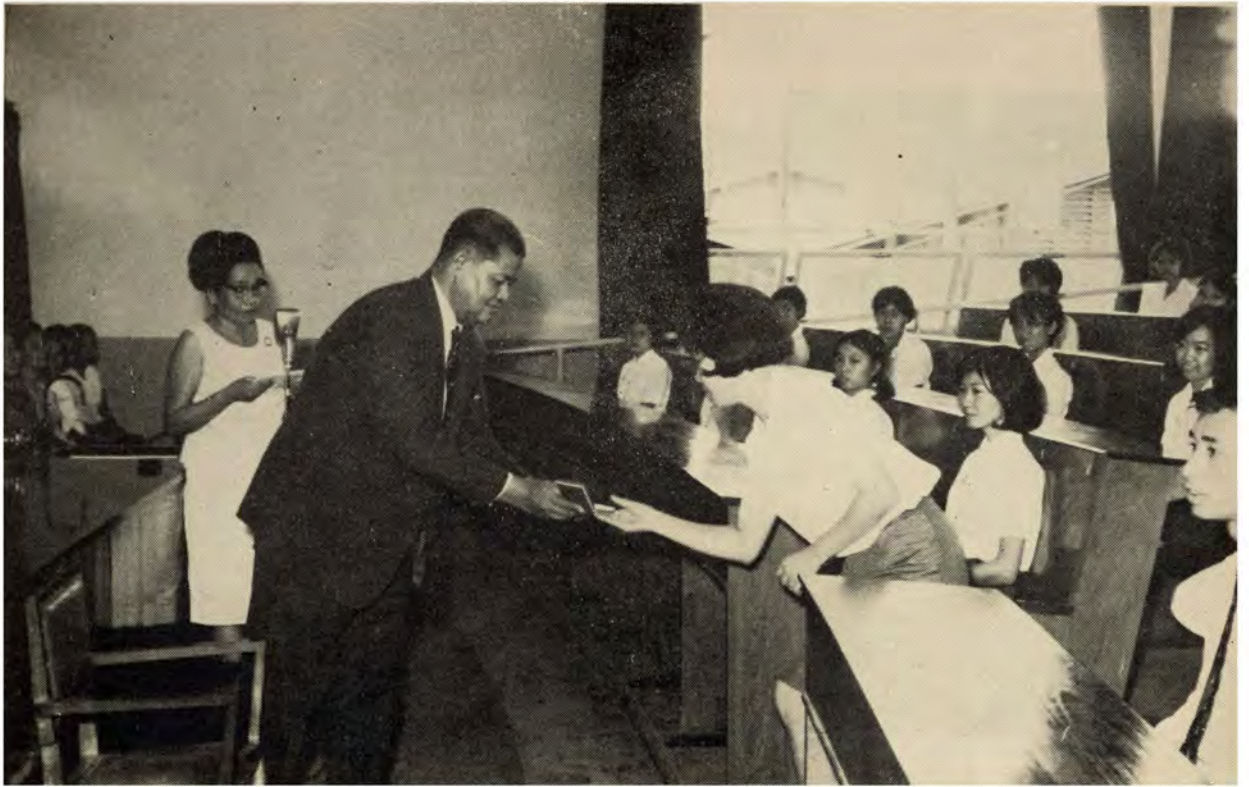
สถานที่ทำการของกรมวิทยาศาสตร์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จเปิดงานการแสดงและประชุมทางวิทยาศาสตร์ครั้งที่ ๕
ซึ่งสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดให้ชม ณ กรมวิทยาศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๖

กิจกรรมต่างๆ ของข้าราชการกรมวิทยาศาสตร์

อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์ กำลังแจกประกาศนียบัตรแก่นักศึกษา สถานศึกษาเคมีปฏิบัติ กรมวิทยาศาสตร์

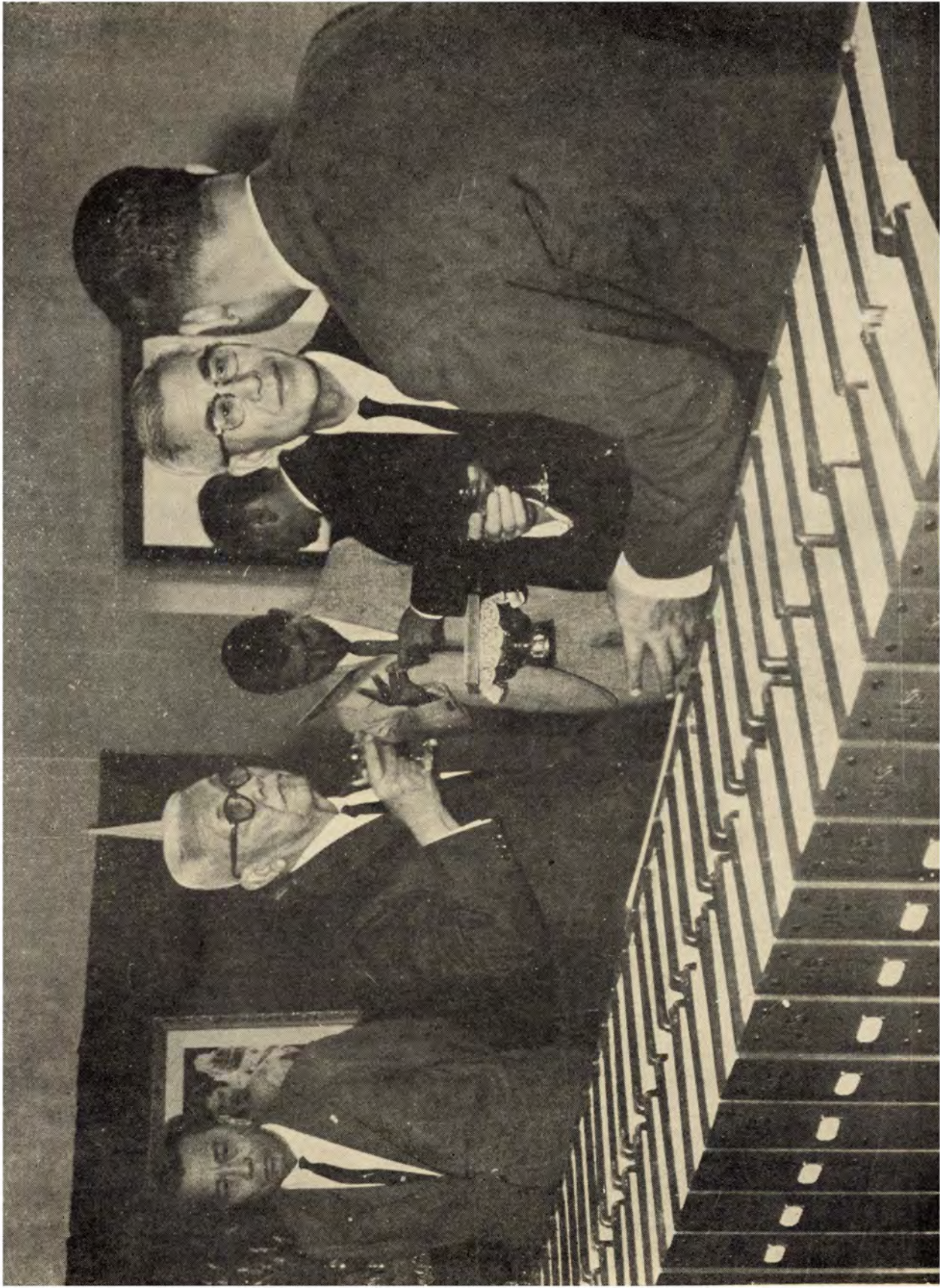
การสัมมนาเรื่องการวางแผนงานควบคุมการผลิตอาหารกระป๋อง

นักวิทยาศาสตร์ ก็ไม่ขาดศิลป์

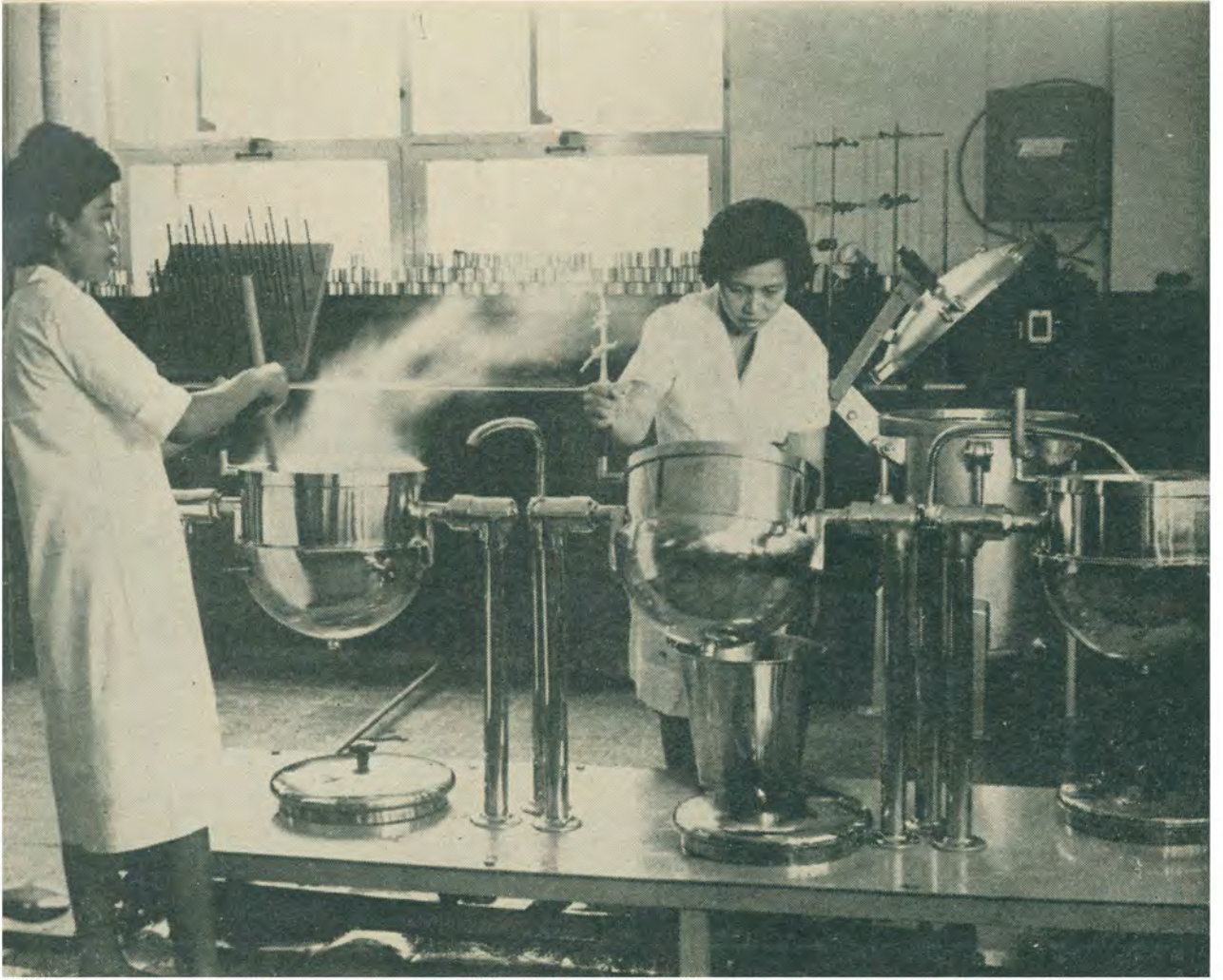
ห้องสมุดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของกรมวิทยาศาสตร์

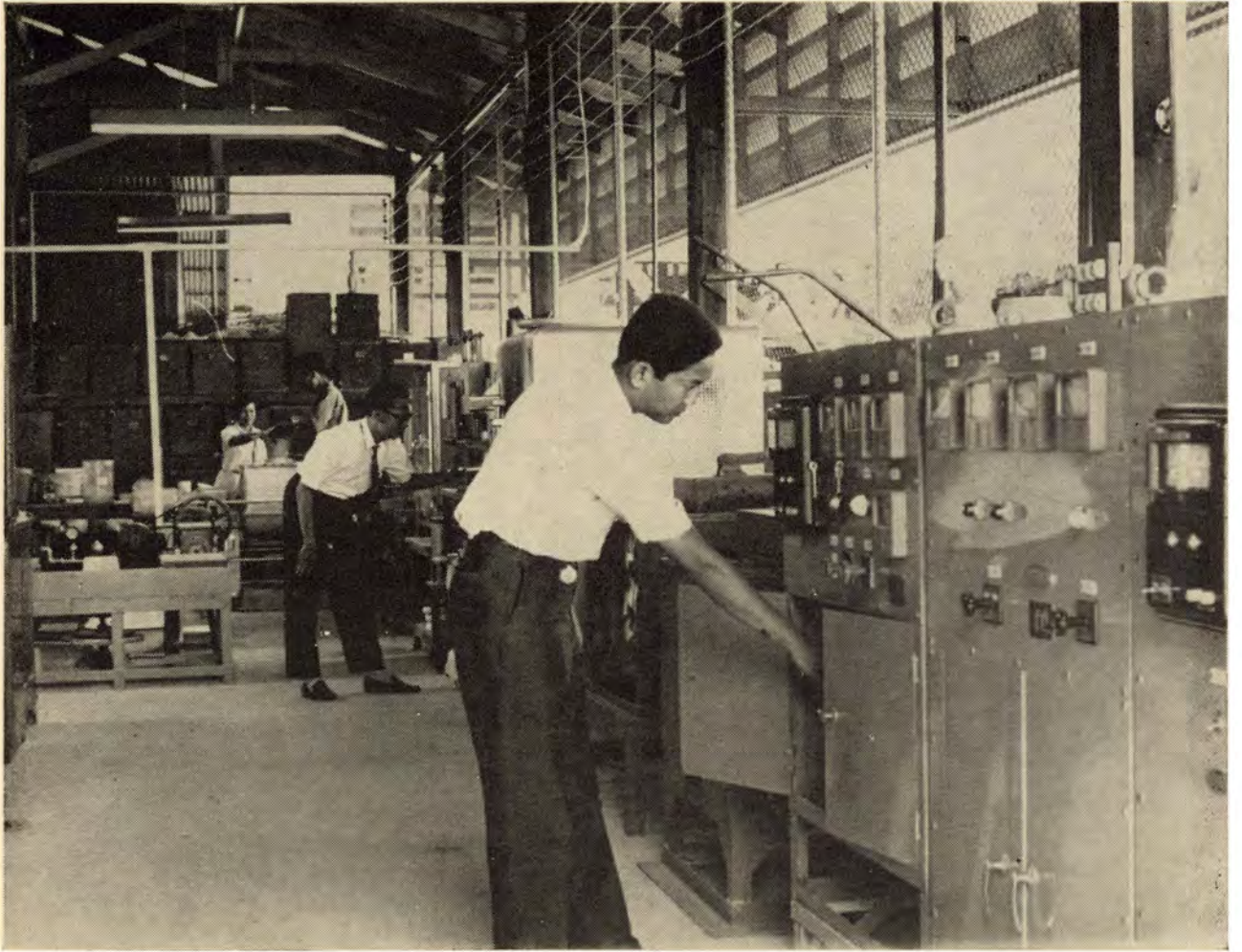
๗๗ เอกอัครราชทูตญี่ปุ่น มอบเอกสารมาตรฐานของญี่ปุ่นให้แก่กรมวิทยาศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๑๐

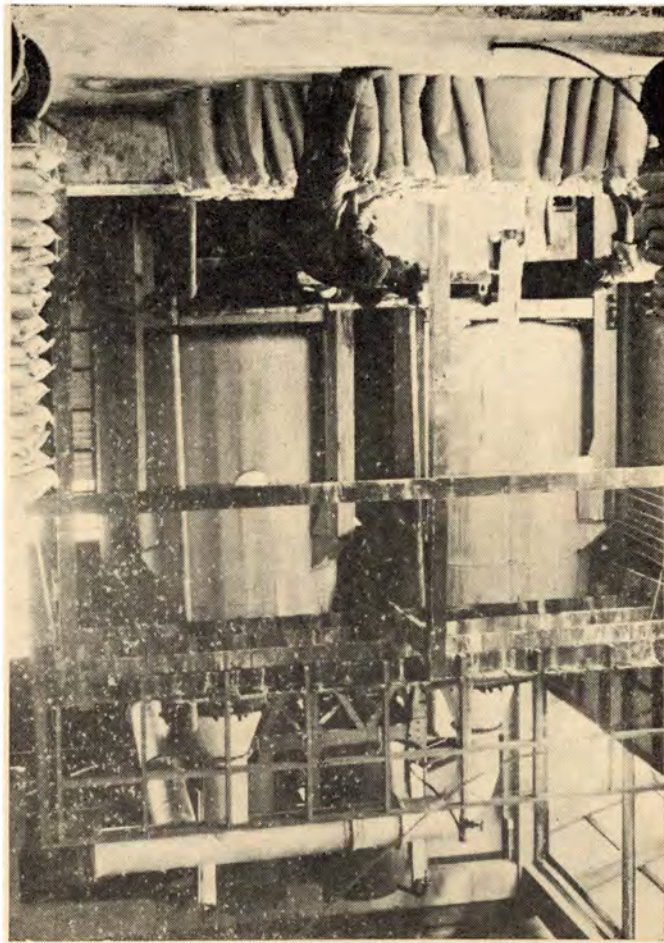
การดื่มเพื่อสนทนาไมตรี หลังจากพิธีมอบเอกสารมาตรฐานของญี่ปุ่น โดย ทัพนท์ เอกอัครราชทูตญี่ปุ่น ได้นำมามอบให้แก่กรมวิทยาศาสตร์
เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๑๐

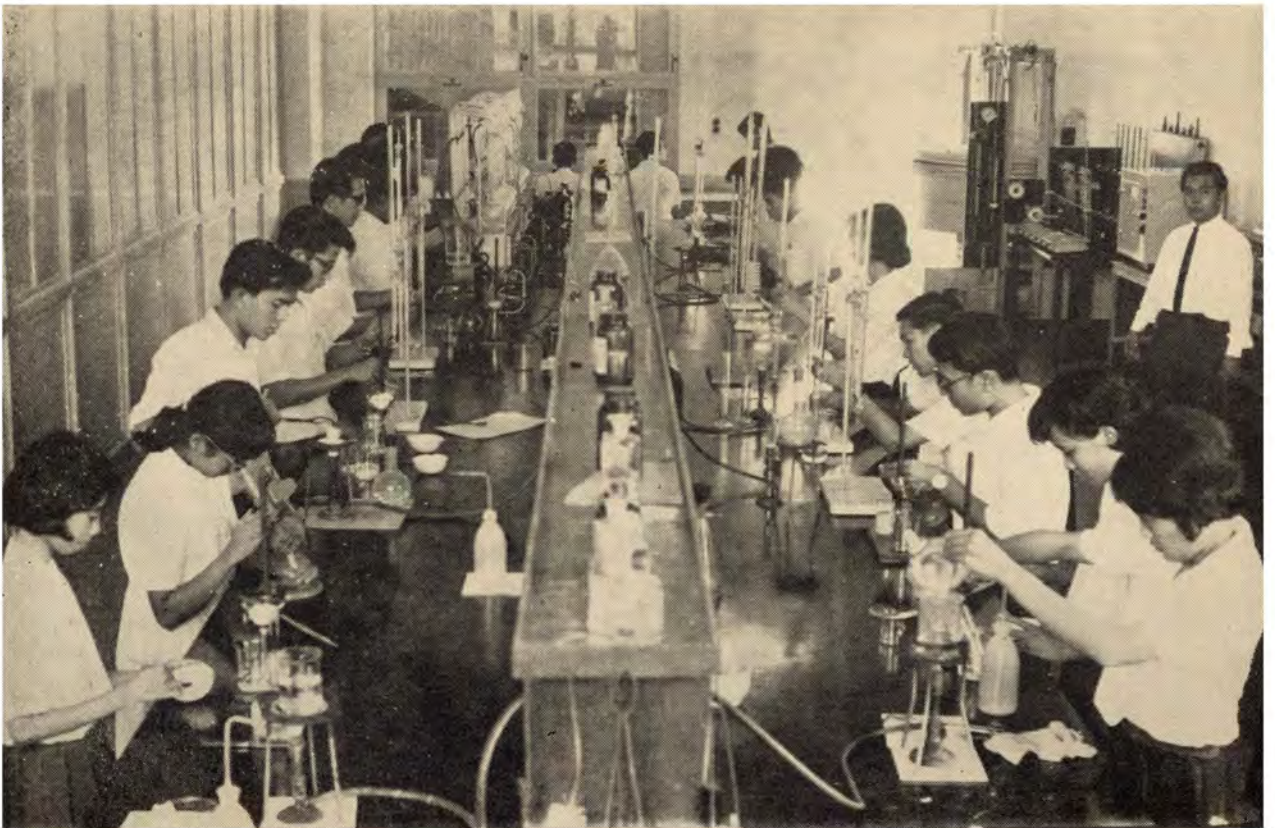
เครื่องมือศึกษากรรมวิธีถนอมอาหารชั้นกึ่งอุตสาหกรรม

เตาไฟฟ้าอุณหภูมิสูงในห้องปฏิบัติการเครื่องปั้นดินเผา

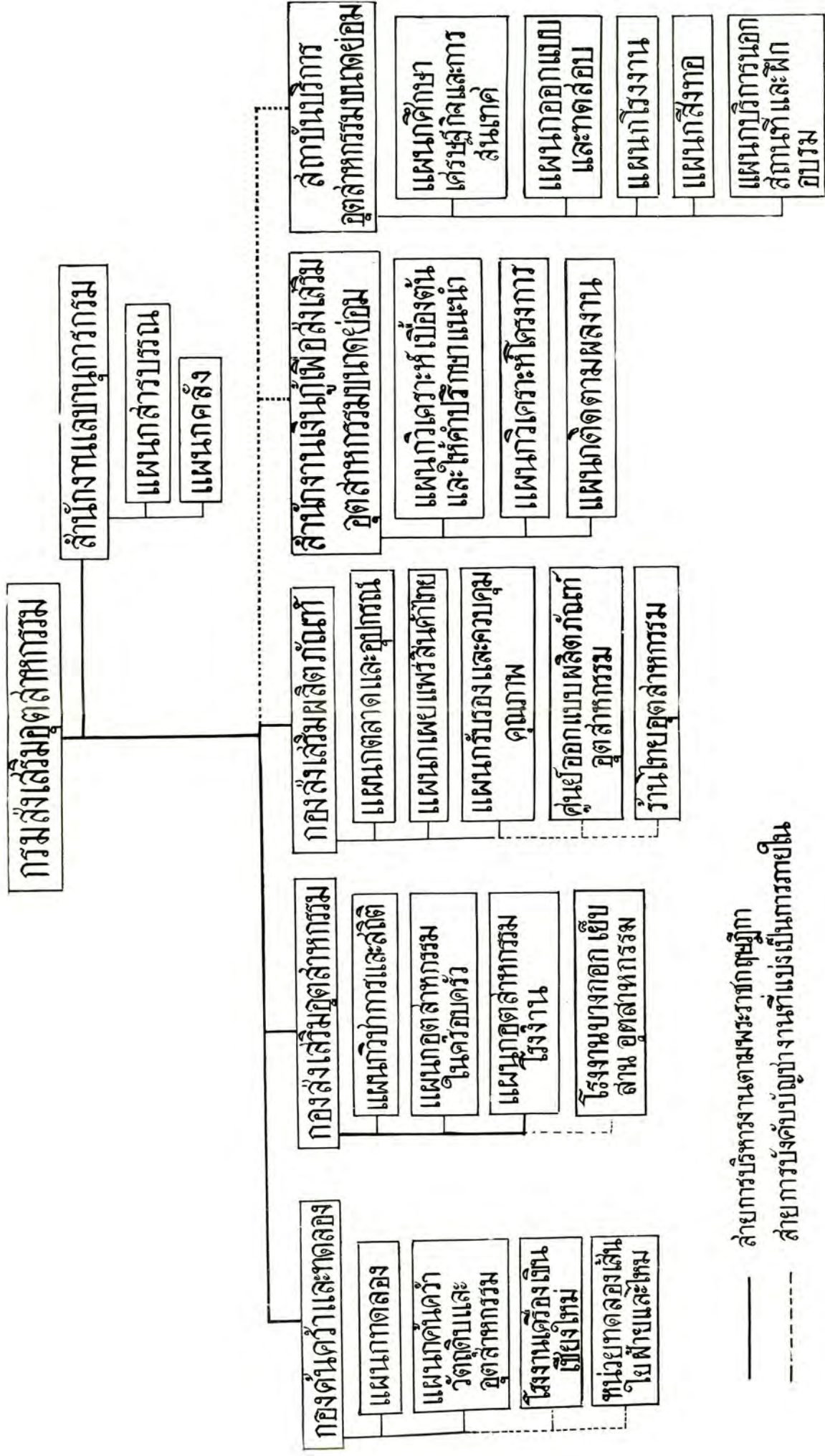

ภายในโรงงานผลิตสารส้ม

นิสิตฝึกงานในห้องทดลองของสถานศึกษาเคมีปฏิบัติ กรมวิทยาศาสตร์

แผนภูมิส่วนราชการของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๐

— ฝ่ายการบริหารงานตามพระราชกฤษฎีกา
 - - - - - ฝ่ายการบังคับบัญชางานที่แบ่งเป็นกรมภายใน

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ประวัติกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

การส่งเสริมอุตสาหกรรมในประเทศไทยโดยทางราชการหรือโดยรัฐนั้น เป็นการแน่นอนว่าได้มีมาเก่าแก่ ตัวอย่างที่พอกกล่าวถึงก็จะรู้อยู่ทั่วกันก็คือ การที่สมเด็จพระเจ้ารามาธิบดีแห่งมหาราชได้เอาครูวิชาอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาจากประเทศจีนเข้ามาสอนช่างไทยในสมัยสุโขทัย และการที่ทางราชการได้มีเจ้าหน้าที่ “ช่างสิบหมู่” มาเป็นเวลานานเพิ่งจะมาเลิกไปเสียเมื่อประมาณรัชกาลที่ ๔-๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์เท่านั้นเป็นต้น แต่ในองค์การของการบริหารราชการนั้น ปรากฏว่า เพิ่งจะมีส่วนราชการที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๗๙ คือ “กองอุตสาหกรรม” สังกัดอยู่ในกรมพาณิชย์ กระทรวงเศรษฐกิจ ตามพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงเศรษฐกิจ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๗๙ ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๙

ก่อนที่จะได้ประกาศตั้งกองดังกล่าวนี้ เจ้าหน้าที่ของกระทรวงเศรษฐกิจได้เตรียมงานกันมาก่อน โดยความริเริ่มสนับสนุนของ พล.ร.ต. พระยาศรยุทธเสนี (กระแสด ประวาหะนาวิน ศรยุทธเสนี) ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงเศรษฐกิจ และ พล.อ. พระบริภัณฑ์ยุทธกิจ (เกา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ) ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ และโดยเหตุที่ไม่มีเงินงบประมาณ และเจ้าหน้าที่เพียงพอ จึงยังมีได้แบ่งส่วนราชการย่อยลงไปเป็นแผนกต่าง ๆ การเตรียมก็ดี การดำเนินการก็ดี อาศัยเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการอื่นมาช่วยอยู่ไม่กี่คนนัก โดยเฉพาะหน้าที่หัวหน้ากองนั้นก็ได้อาศัยผู้จัดการโรงงานน้ำตาลไทยลำปาง (นายสาย นิธินันท์) เป็นผู้รักษาราชการ ช่วยทำงานให้ตั้งแต่แรกเริ่มไปจนกระทั่งกองอุตสาหกรรมเปลี่ยนสภาพเป็นกรมไป กองอุตสาหกรรมนี้ตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่ดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในอันที่จะส่งเสริมสนับสนุนและค้นคว้าควบคุม

คุ้มครองการอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่กระทำอยู่แล้วและที่จะเกิดใหม่ให้ดำเนินการไปตามแบบแผนและวิธีการที่ดี ซึ่งงานดังกล่าวนี้ย่อมเป็นงานสำคัญที่จะทำให้บังเกิดผลดีแก่เศรษฐกิจของชาติ ในขั้นแรกดำเนินการปฏิบัติหนักไปทางส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว เช่น การอบรมส่งเสริมการทอผ้าแบบก่กระตุก การทำร่ม เครื่องเด็กเล่น เครื่องจักสาน เครื่องปั้น เครื่องหนัง และอุตสาหกรรมเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๘๐ ได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงเศรษฐกิจ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๔๘๐ ตราไว้ ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๐ กองอุตสาหกรรม เปลี่ยนจากสังกัดกรมพาณิชย์ ไปอยู่ในความควบคุมของสำนักงานปลัดกระทรวงเศรษฐกิจ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๑ และใน พ.ศ. ๒๔๘๑ ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการและสำนักงานและกรมในกระทรวงเศรษฐกิจ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๔๘๑ ตราไว้ ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๑ แบ่งส่วนราชการกองอุตสาหกรรม ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๔๘๑ เป็นต้นไปออกเป็นดังนี้คือ

๑. **แผนกกลาง** มีหน้าที่เกี่ยวกับการโต้ตอบทางหนังสือเช่นเดียวกับหน้าที่สารบรรณทั่วไป กับมีหน้าที่ควบคุมการเงินของหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด ตลอดจนการจัดหาพัสดุต่าง ๆ ด้วย

๒. **แผนกสืบสวนและส่งเสริม** มีหน้าที่สืบสวนว่าการอุตสาหกรรมในประเทศขณะนี้มีอะไรบ้างและอยู่ที่ไหน สภาพเป็นอย่างไร อุตสาหกรรมใดที่ยังไม่มีทำมาก่อน ถ้าเห็นสมควรแนะนำให้ เป็นแบบอย่างแก่ประชาชนได้ ก็จัดการเผยแพร่ และดัดแปลงเครื่องมือเครื่องใช้ที่ใช้อยู่แล้วให้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพดีขึ้น โดยเฉพาะขยายการส่งเสริมการทอผ้าแบบก่กระตุก ซึ่งปรากฏว่าเป็นที่นิยมในหมู่ประชาชนให้แพร่หลาย

๓. **แผนกควบคุมโรงงาน** มีหน้าที่ปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติควบคุมโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๐ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ฉบับนี้ยังไม่ได้ประกาศใช้ และขาดเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินงาน จึงได้ดำเนินงานไปเพียง

ก. เตรียมการในการควบคุมโรงงานตามร่างพระราชบัญญัติควบคุมโรงงาน พุทธ-

ศักราช ๒๔๘๐ เช่นสืบสวนรวบรวมรายชื่อ และจำนวนโรงงานในจังหวัดพระนคร—ธนบุรี และต่างจังหวัด เพื่อมาจัดแบ่งออกเป็นท้องถิ่น ๆ ตามชนิดและประเภทการอุตสาหกรรม

ข. ส่งเจ้าหน้าที่เท่าที่มีอยู่ไปดูกิจการในโรงงานของรัฐบาลและเอกชนบางแห่ง เพื่อสังเกตหาความรู้ในเรื่องส่วนของโรงงานและการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด

ค. เตรียมการจดทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหลาย ตลอดจนคำชี้แจงสำหรับเจ้าของโรงงานว่าจะพึงปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้องตามพระราชบัญญัติควบคุมโรงงาน

(ร่างพระราชบัญญัติควบคุมโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๐ นี้ ต่อมาได้ประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒)

๔. **แผนกจำหน่ายสินค้า** มีหน้าที่มุ่งไปในทางจัดจำหน่ายสินค้าอุตสาหกรรม เพื่อเป็นการสนับสนุนกำลังใจให้เกิดมีผู้นิยมอาชีพประกอบอุตสาหกรรมยิ่งขึ้น โดยตั้งร้านจำหน่ายสินค้าที่ประดิษฐ์ได้ภายในประเทศ (ใช้ชื่อ “**ร้านไทยอุตสาหกรรม**” แห่งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๐ ที่สี่แยกพระยาศรี ถนนเจริญกรุง)

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ เกิดสงครามทางด้านยุโรปขึ้น รัฐบาลในขณะนั้นเห็นเป็นการสมควรที่จะวางโครงการอุตสาหกรรมของชาติให้เป็นปึกแผ่น เพราะการที่พึ่งสินค้าสำเร็จรูปจากต่างประเทศประสบอุปสรรคเนื่องจากการขนส่งไม่สะดวกและราคาแพง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องคิดค้นทำสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคขึ้นเองเพื่อใช้ในบ้านเมืองให้มากอย่างและมีปริมาณพอเพียงแก่ความต้องการ กองอุตสาหกรรมจึงได้ขยายร้านไทยอุตสาหกรรมออกไปยังส่วนภูมิภาค ทำการจำหน่ายสินค้าไทย และส่งเสริมให้ประชาชนนิยมทำและใช้สินค้าไทยและได้ขยายงานให้กว้างออกไปถึงการแนะนำส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทโรงงานแก่ประชาชนด้วย นอกจากนี้ยังได้เปิดอบรมและส่งเสริมการทอผ้าแบบกี่กระตุกแก่ประชาชนในจังหวัดต่างๆ และส่งเสริมการทำร่ม เครื่องเด็กเล่น เครื่องจักสาน เครื่องปั้น เครื่องหนัง หมวก และสินค้าเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ อีก เพื่อให้มีเจ้าหน้าที่อันเหมาะสมดำเนินการตามความสำคัญของอุตสาหกรรมรัฐบาลจึงได้ยกฐานะกองอุตสาหกรรมขึ้นเป็น**กรมอุตสาหกรรม** ในกระทรวงการเศรษฐกิจเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พุทธศักราช ๒๔๘๔

โดยแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ไว้ดังนี้

๑. **สำนักงานเลขานุการกรม** มีหน้าที่เช่นเดียวกับสำนักงานเลขานุการกรมอื่น ๆ คือเป็นเจ้าหน้าที่รักษาระเบียบแบบแผน เก็บรักษาเอกสาร ควบคุมการเงิน การบัญชี พัสดุ การสถิติและห้องสมุด แบ่งเป็น ๒ แผนก

(๑) แผนกสารบรรณ

(๒) แผนกคลัง

๒. **กองค้นคว้าและส่งเสริมอุตสาหกรรม** มีหน้าที่ค้นคว้าและสืบสวนดูว่า ได้มีการประกอบอุตสาหกรรมอย่างใดอยู่แล้ว และเป็นอยู่อย่างไร ควรจะริเริ่มทำอุตสาหกรรมขึ้นจากวัตถุดิบอะไร ตามลำดับความสำคัญก่อนหลังอย่างไร การประกอบอุตสาหกรรมที่ทำได้แล้วควรจะส่งเสริมอย่างไร แบ่งงานเป็นแผนก ๆ ดังนี้

(๑) **แผนกสืบสวน** มีหน้าที่สืบสวนว่าท้องที่ใดมีวัตถุดิบอย่างไร พอที่จะประกอบเป็นสินค้าได้ และที่ใดมีการประกอบอุตสาหกรรมอย่างใดอยู่แล้วบ้าง

(๒) **แผนกค้นคว้า** มีหน้าที่ค้นคว้าหาทางดัดแปลงวิธีการประดิษฐ์ที่เห็นว่า ยังไม่เป็นการเหมาะสมให้ดียิ่งขึ้น สินค้าใดมีผู้ประกอบทำกันอยู่ก็ส่งเสริมให้เป็นผลดีต่อไป และเมื่อค้นคว้าสิ่งใดได้ ถ้าเห็นสมควรจะนำออกแนะนำเผยแพร่ก็จัดการนำออกแนะนำส่งเสริมต่อไป

(๓) **แผนกส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรม** มีหน้าที่ส่งเสริมผู้ประกอบอาชีพ ที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติให้ดำรงอยู่ด้วยดี เพื่อก่อให้เกิดความนิยมในการประกอบอาชีพนั้น ๆ ยิ่งขึ้น

(๔) **แผนกส่งเสริมอุตสาหกรรมในบ้าน** มีหน้าที่ส่งเสริมผู้ประกอบอุตสาหกรรมซึ่งกระทำกันอยู่ในครอบครัวให้เป็น บั๊กแผ่นเพื่อให้ เกิดความนิยมในอันที่จะยึดเป็นอาชีพ

๓. **กองโรงงานอุตสาหกรรม** มีหน้าที่ให้คำแนะนำในการจัดตั้งโรงงานต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ติดต่อนายทุนให้เกิดศรัทธาในการจัดตั้งอุตสาหกรรมประเภทใด

ประเภทหนึ่งชั้น และให้การช่วยเหลือให้คำปรึกษาต่าง ๆ แก่โรงงานที่จัดตั้งแล้ว และดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมโรงงานในเมื่อถึงโอกาสประกาศใช้กฎหมายนี้ และนอกจากนี้ยังมีหน้าที่ควบคุมโรงงานที่อยู่ในความควบคุมของกรมนี้อีกด้วย (ต่อมาตอนนั้นโอนไปสำนักปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม) แบ่งเป็น ๓ แผนก

- (๑) แผนกส่งเสริมจัดตั้งโรงงาน
- (๒) แผนกตรวจโรงงาน
- (๓) แผนกควบคุมโรงงาน

๔. **กองส่งเสริมผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม** มีหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดความนิยมใช้สินค้าอุตสาหกรรมที่ทำภายในประเทศ และเป็นผู้จัดหาตลาดจำหน่ายสินค้าไทยให้แพร่หลาย โดยจัดตั้งร้านไทยอุตสาหกรรมขึ้นเป็นศูนย์กลาง แบ่งงานออกเป็น

(๑) แผนกรับรองคุณภาพ เป็นผู้ดำเนินการรับรองคุณภาพสินค้าอุตสาหกรรม โดยติดต่อกับกรมวิทยาศาสตร์ให้เป็นผู้พิสูจน์คุณภาพเพื่อเป็นการปลูก และรักษาความนิยมของผู้ซื้อและผู้ประกอบ

(๒) แผนกการค้า เป็นผู้จัดหาตลาดจำหน่ายสินค้าอุตสาหกรรมให้แพร่หลายกว้างขวาง โดยจัดตั้งร้านค้าศูนย์กลางขึ้น และมีร้านสาขาต่างๆ ตามความจำเป็น

(๓) แผนกส่งเสริมสินค้าไทย มีหน้าที่ทำการโฆษณาชักชวนให้ประชาชนเพิ่มความนิยมใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำได้ภายในประเทศ

การงานของกรมอุตสาหกรรม ยังไม่ได้ดำเนินการไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ทุกสาขา พอถึงปลายปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ก็ได้เกิดสงครามมหาเอเซียบูรพาขึ้น สถานะการณ์ของประเทศทวีความคับขันขึ้นจนถึงประเทศไทยต้องเข้าร่วมสงครามครั้งนี้ด้วย การหวังพึ่งสินค้าสำเร็จรูปจากต่างประเทศยิ่งยากขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่ประชาชนก็จำเป็นต้องใช้เครื่องอุปโภคบริโภค อนึ่งสำหรับประเทศไทยก็มีวัตถุดิบต่าง ๆ อยู่มากชนิด แต่โรงงานที่จะทำการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคมีอยู่น้อยยังไม่พอกับความต้องการซึ่งทวียิ่งขึ้น ฉะนั้น เพื่อขจัดความขาดแคลน และสนองความต้องการของประชาชน รัฐบาลในสมัยนั้นซึ่งมี จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี

เห็นความจำเป็นที่ต้องเร่งรัดพัฒนาการอุตสาหกรรมอย่างจริงจัง จึงได้ประกาศพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. ๒๕๔๔ จัดตั้ง **กระทรวงการอุตสาหกรรม** ขึ้น เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และ **กรมอุตสาหกรรม** ได้รับการ **เปลี่ยนแปลงเป็นกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม** มาสังกัดอยู่ในกระทรวงการอุตสาหกรรม ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

นโยบายของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในระยะแรก หนักไปในทางที่จะส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมที่จำเป็นทุกประเภทขึ้นในประเทศไทยโดยรีบด่วน รวมทั้งอุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมเบา และอุตสาหกรรมในครอบครัว โดยถือหลักว่าอุตสาหกรรมใดที่เอกชนสามารถที่จะดำเนินการโดยพลการไปได้ก็แนะนำให้เอกชนจัดทำขึ้นหรือเข้าร่วมจัดทำด้วย อุตสาหกรรมใดที่เอกชนยังไม่สามารถดำเนินการได้ก็จัดตั้งเป็นองค์การโดยรัฐบาลเข้าควบคุมดำเนินการไปก่อน เมื่อถึงเวลาอันสมควรก็ปล่อยให้เอกชนดำเนินการเองกับยังมีหน้าที่ คือ

ก. รักษามาตรฐานฝีมือผู้ประกอบการอุตสาหกรรม โดยจัดให้มีทะเบียนขึ้นขึ้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือเจ้าของโรงงานให้ได้มีคนงานฝีมือในเมื่อมีความต้องการ

ข. อบรมวิชาอันเกี่ยวกับอาชีพอุตสาหกรรมบางอย่างแก่ราษฎร

ค. สืบรวจและจัดทำวัสดุดิบภายในประเทศเพื่อประกอบการพิจารณาว่าควรจะดำเนินการเองหรือร่วมมือกับองค์การใด เพื่อทดลองค้นคว้าในอันที่จะใช้เป็นการแนะนำให้จัดทำวัสดุดิบนั้น ๆ เป็นสินค้าอุตสาหกรรมขึ้น

ง. ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการอุตสาหกรรมโดยยังไม่เกิดความนิยม ก็ช่วยเหลือหาทางส่งเสริมเผยแพร่ให้เกิดความนิยมขึ้นด้วยการรับรองคุณภาพและด้วยวิธีอื่นที่เหมาะสม

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเมื่อเริ่มแรกได้แบ่งส่วนราชการโดยให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. **สำนักงานเลขานุการกรม** แบ่งออกเป็น ๒ แผนก คือ

(๑) แผนกสารบรรณ

(๒) แผนกคลัง

แผนกเหล่านี้คงมีหน้าที่คล้ายคลึงกับแผนกเดียวกันในสำนักงานเลขานุการกรมอื่น ๆ

๒. กองอุตสาหกรรมในครอบครัว มีหน้าที่พิจารณาว่าในท้องที่ใดควรจะให้ราษฎรประกอบการอุตสาหกรรมในครอบครัวอย่างไร จึงจะให้ต้นทุนของผลิตภัณฑ์นั้นราคาถูกและขายได้ในราคาอันสมควรเพื่อเพิ่มรายได้แต่ละครอบครัว ทั้งเพื่อให้แข่งขันกับสินค้าต่างประเทศชนิดเดียวกันที่ส่งเข้ามาขายได้ด้วย ในขั้นนี้จะเริ่มดำเนินงานตามที่แบ่งแยกไว้ก่อนแล้วจะพยายามขยายออกไปให้มากแผนกชั้นเป็นลำดับ ทั้งนี้จะได้ดำเนินการให้แต่ละครอบครัวจัดทำเองโดยอิสระ หรือโดยประสานกับโรงงานอุตสาหกรรมเบาที่จะจัดตั้งขึ้นด้วยแล้วแต่กรณี ในกองนี้แบ่งออกเป็น ๔ แผนก คือ

(๑) แผนกการทอ มีหน้าที่ส่งเสริมให้ราษฎรมีความรู้ในการทอต่าง ๆ เช่น อบรมให้รู้จักการทอผ้าแบบกกระตุก การทอเสื่อ ทอกระสอบ ทอแถบต่าง ๆ และทอพรม ตลอดจนการเรียงเรียงหัวข้อหรือตำราเกี่ยวแก่วิชาการนั้น ๆ

(๒) แผนกร่วมและหมวก มีหน้าที่ส่งเสริมหาวิธีอบรมให้ราษฎรเกิดความรู้โดยใช้เวลาร่วมงานหรือดักหมวก และทำร่วมตามท้องที่มีวัตถุประสงค์จะประกอบกิจการนี้ได้ตลอดจนการเรียงเรียงหัวข้ออบรม หรือตำราเกี่ยวกับวิชานี้โดยเฉพาะ

(๓) แผนกเชือก มีหน้าที่ค้นคว้าจัดทำหรือส่งชื่อเครื่องจักรทำเส้นเชือกจากใยไม้ต่าง ๆ ภายในประเทศให้เป็นเส้นชั้น ๕ เป็นเส้นตามขนาดที่ตลาดต้องการแล้วเผยแพร่ให้ราษฎรได้รับความรู้ไปจัดทำเอง หรือร่วมมือกับกองอุตสาหกรรมทั่วไปจัดให้เกิดโรงงาน ๕ เชือกชั้นชั้น แล้วแต่ชนิดของเส้นใยและประเภทของเชือกที่ตลาดต้องการ ตลอดจนการเรียงเรียงหัวข้ออบรมหรือตำราเกี่ยวแก่วิชานี้โดยเฉพาะ

(๔) แผนกผลิตภัณฑ์ทั่วไป มีหน้าที่ดำเนินการและจัดการในอุตสาหกรรมอื่น ๆ นอกจากที่ได้แบ่งเป็นแผนกไว้แล้ว เช่นสอนให้ราษฎรทำกระดาษฟาง ทำสบู่ใช้เอง และอื่น ๆ ตลอดจนเรียงเรียงหัวข้อการอบรม หรือตำราเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมนั้นชั้นโดยเฉพาะ

๓. กองอุตสาหกรรมทั่วไป มีหน้าที่พิจารณาว่าสมควรจะจัดตั้งอุตสาหกรรมใด (นอกจากอุตสาหกรรมในครอบครัว) ขึ้นภายในประเทศก่อนหลังอย่างไร ตลอดจนจัดทำ

โครงการเสนอกระทรวงเพื่อจัดดำเนินงานเป็นขั้น ๆ ไป นอกจากนี้ยังมีหน้าที่สืบสวนและค้นหาวิธีประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งคิดทำเครื่องจักรเครื่องมือ หรือร่วมกับประดิษฐ์กรรมอื่น ๆ ค้นคว้าหาวัตถุดิบบางอย่างมาทดลองทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ขึ้น รวบรวมแบบเครื่องจักรเครื่องมือ อุตสาหกรรมมาเผยแพร่แนะนำแก่ผู้ที่สนใจ และรับจดทะเบียนช่างฝีมือต่าง ๆ ไว้เพื่อสะดวกแก่การจัดตั้งอุตสาหกรรมต่าง ๆ แบ่งออกเป็น ๔ แผนก คือ

(๑) แผนกค้นคว้า มีหน้าที่สืบสวนและค้นคว้าหาวิธีประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งคิดทำเครื่องจักรเครื่องมือ และค้นคว้าหาวัตถุดิบบางอย่างเพื่อทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ขึ้น ภายในประเทศให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน

(๒) แผนกจัดตั้งโรงงาน มีหน้าที่สืบสวนและพิจารณาว่าสมควรจะจัดตั้งโรงงานประเภทใดขึ้นภายในประเทศก่อนหลังอย่างไร โรงงานใดจะต้องใช้เครื่องจักร ใช้ทุน ใช้วัตถุดิบอย่างไรเท่าใด จะหาวัตถุดิบได้จากไหน สมควรจะจัดตั้งที่ใดจึงจะสะดวกต่อการขนส่ง พิจารณาในผลได้และผลเสียที่จะก่อตั้งโรงงานขึ้น แล้วเสนอโครงการต่อกระทรวง หรือแนะนำติดต่อกับนายทุนให้เกิดศรัทธาในการที่จะจัดตั้งโรงงานนั้น ๆ ขึ้น

(๓) แผนกอาชีพอุตสาหกรรม มีหน้าที่รักษามาตรฐานฝีมือในการประกอบการอุตสาหกรรม โดยจัดให้มีทะเบียนช่างฝีมือ และออกใบรับรองเพื่อประโยชน์ในเมื่อโรงงานต้องการ ทั้งนี้จักได้ปฏิบัติงานประสานกับสถานศึกษาวิชาชีพต่าง ๆ ด้วย

(๔) แผนกเครื่องอาหาร แผนกนี้มีหน้าที่สืบสวนพิจารณาว่าสมควรจะจัดตั้ง หรือส่งเสริมโรงงานทำอาหารอย่างไรขึ้นภายในประเทศ ทั้งที่เป็นขั้นโรงงานและขั้นในครอบครัวโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศประกอบทำขึ้น พยายามให้คนไทยมีความรู้ในเรื่องการประกอบทำอาหารโดยแพร่หลาย ตลอดจนเรียบเรียงหัวข้ออบรมหรือตำราเกี่ยวกับการนั้น โดยร่วมมือกับองค์การอื่นของรัฐบาล

๔. กองเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ มีหน้าที่รับผลิตภัณฑ์สินค้าต่าง ๆ ที่ราษฎรหรือโรงงานของกระทรวงได้จัดทำขึ้นแต่ยังไม่เกิดความนิยม มาช่วยจำหน่ายเผยแพร่และโฆษณาด้วยวิธีการต่าง ๆ หรือช่วยตั้งสาขาจำหน่ายจนกว่าสินค้านั้น ๆ จะได้รับความนิยม สินค้าที่

เอกชนผลิตขึ้นใหม่เจ้าของต้องการให้รับรองคุณภาพ เพื่อเป็นการปลูกและรักษาความนิยมของผู้ซื้อที่เป็นธุระช่วยเหลือร่วมมือกับกรมวิทยาศาสตร์ออกใบรับรองให้ ในเมื่อเห็นว่าสินค้านั้นมีคุณภาพอยู่ในระดับที่จะออกตลาดได้ และพยายามตรวจตราให้เจ้าของสินค้าพยายามรักษาคุณภาพของสินค้านั้น ๆ ให้ดียิ่งขึ้น หากปรากฏว่าสินค้านั้นคุณภาพเลวลงก็จะจัดการถอนใบรับรองเสีย หากเป็นการสมควรก็จะจัดตั้งองค์การค่าเพิ่มขึ้นเพื่อเผยแพร่สินค้าต่าง ๆ แบ่งออกเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกรับรองและควบคุมคุณภาพ มีหน้าที่รับรองคุณภาพสินค้าบางอย่างที่เอกชนนำมาขอให้จัดการรับรอง เมื่อได้ร่วมมือกับกรมวิทยาศาสตร์ตรวจเห็นว่าสินค้านั้นมีคุณภาพอยู่ในระดับที่จะออกสู่ตลาดได้ก็จะได้รับรองให้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการปลูกความนิยมให้แก่ผู้ซื้อ แต่ถ้าหากปรากฏว่าสินค้าใดเสื่อมคุณภาพลงก็จะถอนใบรับรองนั้นเสีย

(๒) แผนกการค้า มีหน้าที่จัดตั้งองค์การค่าขึ้น หรือติดต่อกับองค์การค่าอื่น ๆ เพื่อหาตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ทำขึ้น ทั้งจัดหาผลิตภัณฑ์หรือวัตถุดิบบางอย่างที่โรงงานอุตสาหกรรมภายในความควบคุมของกระทรวงอุตสาหกรรม จะต้องมีต้องใช้มาไว้จำหน่ายในราคาอันสมควร

(๓) แผนกสินค้าไทย มีหน้าที่เผยแพร่สินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับทั่วไปโดยโฆษณาด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น โฆษณาทางหนังสือพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง ทำป้ายโฆษณาไปปิดหรือติดตั้งในที่ต่าง ๆ นำสินค้าออกแสดงในงานพิธีต่าง ๆ หรือโฆษณาโดยทางบกทางน้ำ เป็นต้น

งานสำคัญ ๆ ซึ่งนับตั้งแต่ตั้งกองอุตสาหกรรมขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๗๙ จนถึงเปลี่ยนเป็นกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม มีดังต่อไปนี้คือ

๑. การส่งเสริมอุตสาหกรรมนาตาล

ในปลายปี พ.ศ. ๒๔๗๘ กระทรวงเศรษฐกิจได้จัดตั้งกองอุตสาหกรรมขึ้นเป็นหน่วย

ราชการในสังกัดกรมพาณิชย์ มีจุดประสงค์สำคัญอันหนึ่ง คือการจัดตั้งโรงงานทำน้ำตาลขึ้นในประเทศไทย ได้ทำการประกวดราคา ชื่อโรงงานน้ำตาลทรายขาวในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ ซึ่งปรากฏว่าบริษัทสโกต้าเวอร์ค ประเทศเช็กโกสโลวาเกีย ได้เป็นผู้ลงนามสัญญาขายโรงงานน้ำตาลทรายขาวแก่โรงงานน้ำตาลจังหวัดลำปาง นับเป็นโรงงานน้ำตาลทรายขาวแห่งแรกในประเทศไทย ก็ได้เริ่มทำการส่งเสริมการปลูกอ้อยและจัดซื้อที่ดินเพื่อตั้งโรงงานที่อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ได้ลงมือก่อสร้างโรงงานเมื่อเดือนเมษายน ๒๔๘๐ สำเร็จลงมือที่บ่ออ้อยเป็นครั้งแรกเมื่อเดือนมกราคม ๒๔๘๐ มีกำลังที่บ่ออ้อยได้วันละ ๕๐๐ ตัน ต่อมาภายหลังได้ซื้อเครื่องเพิ่มเติมเป็นที่บ่ออ้อยได้วันละ ๘๐๐ ตัน เมื่อรัฐบาลได้จัดตั้งบริษัทส่งเสริมอุตสาหกรรมไทย จำกัด ขึ้นเมื่อปี ๒๔๘๕ รัฐบาลได้อโอนโรงงานน้ำตาลเข้าเป็นส่วนหนึ่งของบริษัทที่ตั้งขึ้นใหม่นี้ (ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๘๙ โรงงานน้ำตาลทั้งสองแห่งโอนไปสังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม)

๒. การส่งเสริมอุตสาหกรรมใหม่

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้จัดตั้งโรงงานสาวไหมขึ้นที่จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินงานด้วยงบประมาณรายจ่ายพิเศษ ๑๐๐,๐๐๐ บาท แยกเป็นทุนก่อสร้าง ๕๕,๐๐๐ บาท (เป็นค่าซื้อเครื่องจักร ๓๔,๐๐๐ บาท นอกจากนี้เป็นค่าก่อสร้างอาคาร) กับทุนหมุนเวียนจำนวน ๔๕,๐๐๐ บาท ได้ส่งเครื่องจักรจากประเทศอิตาลีติดตั้งแล้วเสร็จเมื่อปลายปี ๒๔๘๐ ในการดำริตั้งโรงงานสาวไหมนี้ก็เนื่องจาก เล็งเห็นว่าราษฎรทางภาคอีสานทำการเลี้ยงไหมกันมาก ซึ่งถ้าโรงงานจะได้รับซื้อไหมจากราษฎรครั้งละครั้งก็โลกร้อน ซึ่งขณะนั้นสำรวจว่าราษฎรทำการเลี้ยงไหมกว่า ๓ แสนครัวเรือน ก็จะได้รังไหมพอที่เครื่องจักรจะทำการสาวได้ตลอดปี แต่แล้วก็พบอุปสรรคสำคัญ ๒ ประการคือ (๑) ราษฎรไม่นิยมขายรังไหมแก่โรงงาน เพราะทำกันครอบครัวละเล็กน้อย จึงทำการสาวเองเพื่อผูกหลูกลาน (๒) รังไหมที่ได้มีคุณภาพต่ำมากไม่เหมาะแก่เครื่องจักร เหตุนี้จึงจำเป็นต้องปรับปรุงเรื่องพันธุ์ไหมอันเป็น

หน้าที่ของกระทรวงเกษตร แต่เนื่องจากงบประมาณจำกัด กระทรวงนั้นก็ไม่สามารถส่งเสริมได้ โรงงานสาวไหมจึงได้ระงับการดำเนินงานแต่่นั้นมา ส่วนที่ดินและอาคารคณะรัฐมนตรีได้จัดการมอบให้ภาคทหารผ่านศึก ๓ (มณฑลทหารบก ๓) รับไปไว้ในกิจการของทหารผ่านศึก ส่วนเครื่องจักรสาวไหมก็ได้ทำการเลหลังไปเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๐๓ เพราะทรุดโทรมมากไม่สามารถใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์เดิมได้

๓. การส่งเสริมการทอผ้าแบบกกระตุก พ.ศ. ๒๕๗๙-๒๕๘๙

เนื่องด้วยการทอผ้ามีประเพณีปฏิบัติกันมาช้านานในครอบครัวตามชนบทต่าง ๆ แทบทุกจังหวัด ซึ่งนอกจากเป็นการประหยัดรายจ่ายของชาวชนบทแล้ว ยังอาจยึดถือเป็นอาชีพหารายได้ได้ด้วย เพราะในบางท้องที่รายได้จากการประกอบกิจการนี้ ซึ่งกระทำโดยเฉพาะฤดูกาลเท่านั้น อาจไม่เพียงพอแก่การครองชีพ และในการที่จะส่งเสริมการทอผ้านี้ ทางการเล็งเห็นว่าทุกพื้นเมืองที่ใช้เป็นประเพณีมาแต่เดิม ทำงานได้ช้ากว่ากกระตุกที่ชาวจีนใช้ประกอบอาชีพอยู่ในเมืองไทย ฉะนั้นถ้าหากจะส่งเสริมการทอผ้าขึ้น ก็น่าจะใช้กกระตุกของชาวจีนเป็นมาตรฐานเสียทีเดียว ด้วยเหตุว่ากกระตุกที่ทำด้วยไม้คล้ายคลึงกับทุกพื้นเมือง แต่ทำการทอผ้าได้เร็วกว่าทุกพื้นเมืองประมาณไม่น้อยกว่า ๓ เท่า ทั้งนี้ใช้จะเลิกทุกพื้นเมืองเสียก็หาไม่ได้เป็นแต่ถ้าใครจะสร้างกขึ้นใหม่ก็ควรสร้างกกระตุกขึ้นใช้แทน อันจะช่วยให้งานล้าไฟ่ตามครอบครัวมีสภาพเป็นงานอาชีพถาวรแก่ชาวชนบทยิ่งขึ้น ก็จะเป็นการช่วยทวีการผลิตกรรมผ้าให้มีภายในประเทศให้มากขึ้นด้วย ซึ่งย่อมเป็นผลดีแก่การเศรษฐกิจของประเทศ

ด้วยความมุ่งหมายดังกล่าวนี้ กองอุตสาหกรรมจึงได้ทดลองเปิดการอบรมทอผ้าขึ้นเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๗๙ คือได้จัดส่งกกระตุกและครูไปอบรมตามจังหวัดภาคกลางและทำต่อเนื่องมาจนถึงสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๘๑ รวมกที่จัดสร้างขึ้น ๑๔๑ ก มีผู้สมัครรับการอบรมสำเร็จ ๓๗๐ คน เมื่อปรากฏว่าการส่งเสริมได้ผล จึงได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายพิเศษของอนุมัติรัฐบาลตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๘๒ เป็นต้นมา และปรากฏผลของการดำเนินงานดังต่อไปนี้

พ.ศ.	จำนวนจังหวัดที่ เปิดการอบรม	หน่วยอบรม	จำนวนผู้รับการอบรม
๒๔๘๒	๑๖	๑๖	๑,๐๐๐
๒๔๘๓	๒๐	๓๒	๑,๒๘๐
๒๔๘๔	๓๐	๔๕	๑,๘๐๐
๒๔๘๕	๓๒	๔๗	๑,๘๘๐
๒๔๘๖	๓๔	๕๙	๒,๓๖๐
๒๔๘๗	๓๔	๕๑	๒,๐๕๐
๒๔๘๘	๓	๘	๒๔๐

วิธีการจัดการส่งเสริมทอผ้าแบบกักกระทุนั้น ชั้นแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๙ ได้จัดเป็น
ชั้นทดลองและได้มาเริ่มกระทำการส่งเสริมจริงจังเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๒ และ พ.ศ. ๒๔๘๒ ถึง พ.ศ.
๒๔๘๕ เป็นโครงการของกรมอุตสาหกรรม กระทรวงเศรษฐกิจ กำหนดหน่วยอบรมแห่ง
หนึ่งรับผู้รับการอบรม ๔๐ คน ที่เคยทอผ้าแบบพื้นเมืองมาแล้ว อายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี กำหนด
เวลาอบรม ๓ ถึง ๔ เดือน ผู้รับการอบรมจะต้องหากกระทุนมาเองคนละเครื่องสำหรับใช้ใน
การอบรม กรมฯ เพียงส่งครูสอนหน่วยละ ๒ คน ก็มีผู้ควบคุมและบรรยายการทอผ้าไปดูแล
และสอนเป็นครั้งคราวอีกคนหนึ่ง การหาสถานที่อบรม ที่פקครู ตลอดจนผู้รับการอบรมเป็น
หน้าที่จังหวัดจัดทำให้ จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๓ เห็นว่าการให้ผู้รับการอบรมหากกระทุนมาเองจะ
ไม่สะดวก เพื่อความเรียบร้อยจึงขออนุมัติงบประมาณจัดตั้งเงินทุนขึ้นแจกจ่ายไปตามจังหวัด
ต่างๆ หน่วยละ ๑,๐๐๐ บาท เพื่อให้จังหวัดทดลองการสร้างกระทุนขึ้นสำหรับหน่วยอบรม แล้ว
เรียกเงินค่ากระทุนเฉลี่ยค่าขนส่งจากผู้รับการอบรมที่ต้องเอากฎกระทุนไปภายหลัง แล้วให้
จังหวัดนำเงินทุนหมุนเวียนส่งคืนคลังภายใน ๓ เดือน นับแต่หมดกำหนดการอบรมในหน่วย
นั้นแล้ว นับแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๕ การขนส่งในระยะนี้พบว่าได้ผลดีมากการส่งเสริมได้หนักไป
ในทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งประชาชนมีการทอผ้าใช้กันเองอย่างแพร่หลาย

และภาคใต้ซึ่งยังไม่มี การทอผ้าเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว ครั้น พ.ศ. ๒๔๘๘ บ้านเมือง อยู่ในภาวะสงครามคับขัน การคมนาคมระหว่างกรุงเทพฯ กับจังหวัดภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ขัดข้อง จึงได้เปลี่ยนมาส่งเสริมการทอผ้าในภาคกลาง แต่เนื่องจากอุปสรรคการสร้างที่กระทงมีราคาสูงขึ้น จึงได้เพิ่มเงินทุนเป็นหน่วยละ ๒,๐๐๐ บาท นอกจากนั้นผู้ที่เข้ารับการอบรมก็มีน้อยลงเพราะต้องอพยพหลบภัยทางอากาศและค่าครองชีพปรับตัวสูงขึ้น จึงแก้ไขลดจำนวนผู้เข้ารับการอบรมเป็นหน่วยละ ๓๐ คน

การส่งเสริมการทอผ้าแบบที่กระทงได้กระทำมาจนถึง พ.ศ. ๒๔๘๙ จึงหยุดดำเนินการ เนื่องจากไม่ได้รับงบประมาณ ในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๒—๒๔๘๘ ซึ่งได้ทำการส่งเสริมนั้น ปรากฏว่ากรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ส่งเสริมให้มีที่กระทงสำหรับทอผ้าแบบพื้นเมืองเพิ่มจำนวนขึ้นกว่า ๑๐,๐๐๐ เครื่อง และเกิดโรงงานทอผ้าโดยใช้ที่กระทงถึง ๒๘ โรงงาน

เมื่อกรมอุตสาหกรรมได้เปลี่ยนเป็นกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ก็ได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

การส่งเสริมการปั่นด้าย พ.ศ. ๒๔๘๕—๒๔๘๗

กลางปี พ.ศ. ๒๔๘๕ กระทรวงการอุตสาหกรรมได้พิจารณาเห็นว่า ผ้าและด้ายทอผ้า รวมทั้งไหมในท้องตลาด มีปริมาณน้อยลง จึงได้มอบให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจัดดำเนินการปั่นด้ายขึ้น โดยแบ่งเงินรายจ่ายพิเศษส่งเสริมการทอผ้าแบบที่กระทงให้เป็นจำนวน ๗,๐๐๐ บาท สำหรับส่งเสริมเครื่องปั่นด้ายแบบใหม่ (ไม่ใช่แบบพื้นเมือง) และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้เปิดหน่วยอบรมขึ้นจังหวัดละหน่วย รวม ๑๙ จังหวัด

กลางปี พ.ศ. ๒๔๘๕ นายกรัฐมนตรี (จอมพล ป. พิบูลสงคราม) สั่งให้กระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงการอุตสาหกรรมร่างโครงการปั่นด้ายประจำอำเภอขึ้น ในจังหวัดที่มีการปลูกฝ้ายเป็นสินค้า ส่วนเงินสำหรับดำเนินการให้ใช้จ่ายเงินของบริษัทส่งเสริมอุตสาหกรรม ซึ่งอนุมัติเงินไว้ ๖๐๖,๐๑๐ บาท หากต้องขาดทุนในการดำเนินการ ก็ขอให้กระทรวงการคลังผ่อนผันเป็นพิเศษ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงได้ดำเนินการตั้งแต่นั้นปี ๒๔๘๖ เป็นต้นมา

ได้สร้างเครื่องปั่นด้าย ซ้อมผ้า และทำการอบรมราษฎรที่มาฝึกหัดปั่นด้าย รวมเปิดหน่วยอบรมในปี ๒๔๘๖ นี้ได้ ๑๐๕ หน่วย ในท้องที่ ๓ ภาค คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคเหนือ รวม ๒๖ จังหวัด สร้างเครื่องปั่นด้ายได้ทั้งสิ้น ๖,๗๔๐ เครื่อง (ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค) จำนวนผ้าที่ใช้ในการอบรมทั้งสิ้น ๑๙๖,๑๙๙ ก.ก. มีผู้สมัครเข้ารับการอบรม ๗,๙๑๗ คน สำเร็จการอบรม ๖๑๔๐ คน ผู้ที่อบรมสำเร็จ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ก็แจกเครื่องปั่นด้ายให้เป็นกรรมสิทธิ์ เพื่อจะได้เป็นเครื่องมือประกอบอาชีพต่อไป ส่วนกรม ฯ ก็ได้รับเส้นด้ายที่ผู้รับการอบรมผลิตขึ้น ส่งให้แก่หน่วยอบรมทอผ้าของกรม ฯ

แต่ในต้นปี ๒๔๘๖ นี้เอง นายกรัฐมนตรีเห็นว่า ด้ายและผ้าขาดแคลนยิ่งขึ้น จึงประสงค์จะให้ส่งเสริมเป็นการใหญ่ โดยขยายโครงการเดิมให้ประชาชนมีความรู้และมีเครื่องมือพร้อมที่จะประกอบการอาชีพปั่นด้าย ไม่ต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐๐ คน ภายในกำหนด ๑ ปี เพื่อให้สามารถผลิตเส้นด้ายให้เพียงพออันเครื่องทอผ้าแบบกึ่งกระดูกของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ที่ได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีอยู่แล้ว ประมาณ ๑๐,๐๐๐ เครื่อง แล้วนายกรัฐมนตรีก็อนุมัติให้กู้เงินจากกระทรวงการคลัง ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าล้านบาท) โดยต้องเสียดอกเบี้ยให้กระทรวงการคลังร้อยละ ๕ ต่อปี กระทรวงการอุตสาหกรรมจึงเสนอเมื่อคราวตั้งงบประมาณนี้ว่า เนื่องจากโครงการส่งเสริมการปั่นด้ายนี้เป็นภาระขาดทุนใคร่ขอหลักการไว้ว่า ถ้าต้องขาดทุนเพราะการนี้แล้ว ก็ขอให้ตั้งงบประมาณชดใช้ได้เป็นพิเศษด้วย แต่คณะรัฐมนตรีอนุมัติงบประมาณโดยระบุให้กระทรวงการอุตสาหกรรมปฏิบัติการไปโดยมีหลักการไม่ให้ขาดทุน

เป็นอันว่า การส่งเสริมการปั่นด้ายได้ย่นมาใช้เงินกู้ที่อนุมัติ ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่เดือนเมษายน ๒๔๘๕ เป็นต้นมา ตามโครงการส่งเสริมปั่นด้ายประจำอำเภอที่กระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงการอุตสาหกรรมร่วมกันจัดวางขึ้น โดยให้กรม ฯ ดำเนินการเปิดหน่วยอบรม ด้วยความช่วยเหลือร่วมมือของจังหวัดและอำเภอ ให้มีผู้รับการอบรมหน่วยละ ๖๐ คน ทำการอบรมเป็น ๓ รุ่น ๆ ละ ๓-๔ เดือน ความมุ่งหมายก็เพื่อจะรวมผู้รับการอบรมทั้ง ๓ รุ่น ให้ได้ ๑๐๐,๐๐๐ คน ภายใน ๑ ปี และวางหลักการที่จะไม่ให้ขาดทุน โดยจะพิจารณาขายด้าย

ที่เป็นผลของการอบรมให้แข่งขัน แต่การดำเนินงานมิได้เป็นไปตามที่โครงการใหม่ เนื่องจากสถานะการณีสงครามคับขันยิ่งขึ้น การคมนาคมขัดข้อง การจัดสร้างเครื่องมือไม่สะดวก ราคาฝ่ายสูงขึ้นกว่าเดิม และหาซื้อได้ยากเพราะมีการแย่งซื้อกัน

ปี พ.ศ. ๒๔๘๗ เมื่อได้ส่งเสริมทั้ง ๓ ภาค ดังกล่าวไปแล้ว ทางกรมได้พิจารณาเห็นว่าราษฎรทั้ง ๓ ภาค ต้นตัวทำการปั้นด้ายกันมากขึ้น ประกอบสถานะการณีสงครามคับขันยิ่งขึ้น ทำให้การขนส่งทางรถไฟไม่สะดวก จึงได้หันมาเปิดการส่งเสริมในจังหวัดภาคกลาง ได้ตั้งหน่วยอบรมขึ้นได้ ๑๗ จังหวัด รวม ๑๑๐ หน่วย สร้างเครื่องปั่นด้ายได้ ๖,๐๐๐ เครื่อง

เมื่อสิ้นปี พ.ศ. ๒๔๘๗ คณะกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี งบประมาณ ๒๔๘๘ ให้ข้อสังเกตในการพิจารณารายจ่ายว่า การส่งเสริมปั่นด้ายรัฐบาลได้จ่ายเงินไปเพื่อการนี้ ๑,๔๐๐,๐๐๐ บาท ได้เปิดการอบรมโดยทั่วไป ปรากฏว่า ผู้รับการอบรมเป็นเด็กหนุ่มหญิงสาวเสียส่วนมาก เมื่อเสร็จการอบรมแล้ว รัฐบาลก็แจกเครื่องปั่นด้ายให้ไป บรรดาผู้รับการอบรมนั้น ๆ ก็มีได้ใช้เครื่องปั่นด้ายนั้น และไม่ประกอบอาชีพที่ได้รับ การอบรมมา ในภาคอีสานคงใช้เครื่องปั่นด้ายด้วยเครื่องมือแบบเดิม และผู้ทำการปั่นด้ายก็ไม่ใช่ผู้ที่รับการอบรม กิจการนี้จำต้องเลิกไปและต้องขาดทุน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

คณะรัฐมนตรี (สมัยรัฐบาลนายควง อภัยวงศ์) จึงมีมติให้เลิกการส่งเสริมตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๔๘๘ และเลิกจ้างเจ้าหน้าที่เมื่อ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘ รวมเวลาที่ได้ดำเนินงานเพียง ๒ ปี ต่อจากนั้น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมก็ได้ระงับงานที่ยังค้างอยู่ตลอดมาจนเสร็จ

๑. การส่งเสริมการทอกระสอบและพื้นเชือก พ.ศ. ๒๔๘๖

ก. ได้ร่วมมือกับคณะกรรมการจังหวัด เปิดหน่วยอบรมทอกระสอบและพื้นเชือกขึ้น ๙ จังหวัด ๙ หน่วย จำนวนผู้รับการอบรม ๕๔๙ คน

ข. ได้เปิดหน่วยอบรมทอกระสอบและพื้นเชือกขึ้นที่กรมสำหรับประชาชนในจังหวัดพระนครและธนบุรีตลอดจนจังหวัดใกล้เคียง มีประชาชนสมัครเข้ารับการอบรมประมาณ ๒๐๐ คน ขอคำแนะนำประมาณ ๖๐๐ ราย นอกจากนี้ได้ช่วยเหลือสั่งซื้อเครื่องมือเกี่ยวแก่

การทดสอบและฝึกเชือกให้แก่ประชาชนอีก

พ.ศ. ๒๕๔๗

- ก. เปิดหน่วยอบรมการทดสอบและฝึกเชือกจากปอกระเจาและจากใยมะพร้าว ๑๒ จังหวัด ๑๘ หน่วย มีผู้รับการอบรมประมาณ ๑,๐๐๐ คน
- ข. เปิดหน่วยอบรมพิเศษสอนการทำเชือกจากป่านรามี่ หรือป่านลพบุรี ในจังหวัดลพบุรี ๑ หน่วย มีผู้รับการอบรม ๓๐ คน
- ค. ทำการอบรมพิเศษ ณ ที่ทำการกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมให้แก่เอกชนผู้ประสงค์จะตั้งโรงงาน ๔๐ ราย
- ง. ให้ความร่วมมือแก่ราชการทหาร โรงเรียนช่างเย็บหนังของกรมอาชีวะและสหนิคมเกลือของกรมสหกรณ์ โดยอบรมเจ้าหน้าที่และจัดสร้างเครื่องมือให้

พ.ศ. ๒๕๔๘

- ก. เปิดหน่วยอบรมการทดสอบและฝึกเชือกในท้องที่ ๑๐ จังหวัด ๑๐ หน่วย มีผู้รับการอบรมประมาณ ๔๐๐ คน
- ข. เปิดหน่วยอบรมพิเศษที่เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
- ค. ให้คำแนะนำการสร้างการใช้เครื่องมือและวิธีการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ ณ ที่ทำการกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สำหรับเอกชนที่สนใจมีอยู่ในท้องที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและธนบุรี การสำรวจในท้องที่จังหวัดนี้ ปรากฏว่ามีโรงงานทดสอบและฝึกเชือกประมาณ ๖๐ โรง ใช้เครื่องปั่นเส้นประมาณ ๕,๐๐๐ เครื่อง เครื่องทอประมาณ ๓,๐๐๐ เครื่อง มีคนงานประมาณ ๖,๐๐๐ คน

การส่งเสริมการทดสอบและฝึกเชือกนี้ต้องหยุดลงใน พ.ศ. ๒๕๔๙ เนื่องจาก
ไม่ได้รับงบประมาณ

ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นถึงหน้าที่ของกรมนี้ ไว้แล้วนั้นเป็นการแสดงว่ากรมนี้จะต้องทำ

อะไรบ้าง และได้มีการกล่าวถึงสิ่งที่ได้ทำไปแล้วไว้บ้างด้วย เมื่อเทียบการดำเนินงานกับขอบเขตหน้าที่ของกรมแล้วก็อาจจะกล่าวได้ว่าได้ดำเนินงานไม่ครบถ้วนตามหน้าที่และไม่สมบูรณ์ เหตุสำคัญที่ทำให้เป็นเช่นนั้นก็คือ เงินงบประมาณของประเทศมีไม่มากและแบ่งมาให้กิจการด้านนี้ได้เป็นจำนวนน้อย บุคคลที่จะปฏิบัติการก็มีน้อย และกิจการด้านอุตสาหกรรม กล่าวได้ว่าเป็นของใหม่ยังหาผู้รู้ ผู้ชำนาญดำเนินการได้ยากด้วย

การส่งเสริมขึ้นด้วยเครื่องทุ่นแรงและทอดผ้าด้วยกักระตุกที่วราชอาณาจักรของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ได้กระทำต่อเนื่องมาตั้งแต่เป็นกองอุตสาหกรรม เป็นทางสำคัญทางหนึ่งที่ได้ช่วยบรรเทาความขาดแคลนในระหว่างสงครามได้เป็นอันมาก การส่งเสริมอื่น ๆ เช่น ทำเชือกด้วยปอ ทอกระสอบ ทำเชือกเย็บรองเท้า การจักสาน เป็นต้น ก็ได้ทำประโยชน์มากในยามสงคราม การดำเนินงานส่งเสริมได้ค่อย ๆ ผืดเคืองลงตามลำดับ เพราะวัตถุประสงค์ของสงครามและการคมนาคมขนส่งติดขัดยิ่งขึ้น จวบจนถึงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๔๘๗ ที่ทำการกรม (ที่เป็นวังของกรมหลวงปราจิณกิติยบดี อยู่ที่เชิงสะพานเทพสุดาในถนนดินสอ) รวมทั้งห้องค้นคว้าทดลองถูกทิ้งระเบิดและไฟไหม้เอกสารและสิ่งของสูญเสียชีวิต งานก็ชะงักตั้งแต่บัดนั้น

ต่อมาไม่ช้าสงครามก็สงบและเกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง รัฐบาลเดิมออกไป รัฐบาลใหม่เข้ามา กิจการของกรมนี้ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อนี้ก็มีแต่เสาะแสวงหาที่ค้างอยู่เท่านั้นเอง

ในส่วนการงบประมาณนั้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๘ เป็นต้นมา ได้ลดลงเรื่อย ๆ มีเท่าที่จำเป็นสำหรับเสาะแสวงหาเท่านั้น ใน พ.ศ. ๒๔๙๐ ไม่มีงบประมาณสำหรับทำอะไรเลยมีแต่งบประมาณเงินเดือนข้าราชการและงบค่าใช้จ่ายสอยปกติ ๒๖,๑๗๖ บาท และงบการจรค่าซื้อหนังสือตำรา ๓,๐๐๐ บาท เท่านั้น อาการของกรมซึ่งอยู่ในลักษณะทรุดลง ๆ ตลอดมาเป็นเวลาหลายปี เช่นนี้ทำให้ข้าราชการเสาะแสวงหาที่จะไปหาความเจริญแก่ตน ณ ที่อื่นที่ดีกว่าเป็นผลให้เสียคนที่มีความรู้และความตั้งใจดีไปหลายคน ตำแหน่งว่าง ๑๐ อัตรา ก็ได้ปล่อยให้ว่างไปเพื่อประหยัดเงินแผ่นดินเพราะบรรจุกคนเข้ามาก็ไม่มีอะไรให้ทำ เมื่อว่างไว้หลายปีเข้ากระทรวง

การคลังก็ให้ตัดเสียเลย โดยที่การตั้งเงินงบประมาณแขวนไว้ใช้จ่ายเป็นการผิดวิธีการงบประมาณ

พ.ศ. ๒๔๙๑ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้รับงบประมาณทำงานเป็นเงินรายจ่ายพิเศษ ๓๒๗,๐๐๐ บาท สำหรับการค้นคว้าทดลอง ซึ่งนักเท่ากับเริ่มชีวิตใหม่ขึ้นตั้งแต่นั้นมาด้วยเงินตั้งต้นจำนวนดังกล่าวนี้ บรรดาเจ้าหน้าที่ซึ่งยังคงเหลืออยู่ก็ได้ปลูกสร้างโรงงานค้นคว้าทดลองเป็นพื้นคอนกรีต ฝาไม้ หลังคาสังกะสี ขนาดกว้าง ๔ เมตร ยาว ๒๐ เมตร ขึ้นเป็นสถานที่ทำงาน ไม่ทำการก่อสร้างเป็นตึกก็เพื่อสงวนเงินไว้หาเครื่องมือเครื่องใช้มากที่สุดที่จะมากได้ เพราะว่าของเก่าไม่เหลืออยู่เลย หลังจากนั้นได้รับเงินงบประมาณให้ดำเนินงานเพิ่มขึ้นตามลำดับจนสามารถซื้อเครื่องจักรมาทำการทดลองค้นคว้าตามโครงการที่ได้วางไว้ และขยายร้านไทยอุตสาหกรรมโดยจัดตั้งขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ รวมกับร้านไทยอุตสาหกรรมที่เปิดดำเนินงาน ใน พ.ศ. ๒๔๙๑ รวม ๗ แห่ง คือ

๑. ร้านไทยอุตสาหกรรมสามยอด
๒. ร้านไทยอุตสาหกรรมราชดำเนิน
๓. ร้านไทยอุตสาหกรรมบางลำภู
๔. ร้านไทยอุตสาหกรรมบางรัก
๕. ร้านไทยอุตสาหกรรมลพบุรี
๖. ร้านไทยอุตสาหกรรมปราจีนบุรี
๗. ร้านไทยอุตสาหกรรมเชียงใหม่

ร้านไทยอุตสาหกรรมเหล่านี้ ได้ทำหน้าที่เป็นแหล่งกลาง ขายสินค้าหัตถกรรมและอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ทำในประเทศไทยหรืออีกนัยหนึ่งกล่าวได้ว่า ร้านไทยอุตสาหกรรมเหล่านี้ เป็นเสมือนตลาดของผู้ประกอบอุตสาหกรรมต่าง ๆ นั้นเอง เมื่อเขาหาตลาดทางอื่นไม่ได้ ร้านไทยอุตสาหกรรมก็รับมาจำหน่ายเผยแพร่ให้ นอกจากนี้ร้านยังจัดหาสินค้าต่างประเทศ ที่เป็นอุปกรณ์ในการประกอบอุตสาหกรรมมาจำหน่ายด้วย เพื่อช่วยให้อุตสาหกรรมซื้อของได้ถูก จากการตั้งร้านไทยอุตสาหกรรมขึ้นนี้ได้ทำการช่วยเหลือจำหน่ายสินค้าไทยได้เป็นอันมาก ได้ผล

กำไรเป็นรายได้ให้กระทรวงการคลังมาตลอดทุกปี

กิจการที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ปฏิบัติไปในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๑—๒๔๙๔ นอกจากที่กล่าวมาแล้วก็มีดังต่อไปนี้ คือ

๑. การสำรวจวัตถุดิบและอุตสาหกรรมภายในประเทศ

การสำรวจวัตถุดิบและอุตสาหกรรมนี้ มีความมุ่งหมายสำคัญเกี่ยวแก่ความต้องการทราบสถิติบางประการ เพื่อเป็นหลักที่จะหยิบยกขึ้นพิจารณาในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศ เป็นต้นว่า มีวัตถุดิบอะไรบ้าง เพียงไร สำหรับใช้ในการอุตสาหกรรมและมีอุตสาหกรรมอะไรอยู่บ้าง อยู่ในภาวะอย่างไร ก็ควรจะช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมใดก่อนหรือหลังประการใด เพียงใด เพื่อให้การอุตสาหกรรมรวมทั้งผู้ประกอบการอุตสาหกรรมภายในประเทศก้าวหน้ายิ่งขึ้นตามที่ควร

การสำรวจนี้เป็นการสำรวจขั้นต้นซึ่งใช้เวลาสำรวจ ๓ ปี เริ่มแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๑ ถึง พ.ศ. ๒๔๙๓ และเป็นการศึกษาปฏิบัติร่วมกันระหว่างกระทรวงการอุตสาหกรรมซึ่งเป็นกระทรวงเจ้าของเรื่อง กับกระทรวงเกษตรราชการและกระทรวงมหาดไทยตามมติคณะกรรมการเศรษฐกิจ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๔๙๑ สำหรับด้านกระทรวงการอุตสาหกรรมก็ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นกรมเจ้าหน้าที่ งบประมาณสำหรับดำเนินการในระยะ ๓ ปี มีดังนี้

พ.ศ. ๒๔๙๑ จำนวนเงิน ๑๐,๐๐๐.๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๔๙๒ จำนวนเงิน ๑๓,๒๐๐.๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๔๙๓ จำนวนเงิน ๔๑,๔๒๐.๐๐ บาท

การสำรวจอุตสาหกรรมขั้นต้นนี้ ได้สำรวจอุตสาหกรรมที่เป็นโรงงานก่อน ทั้งรวมทั้งโรงงานเล็ก ๆ ที่ทำการค้าเป็นส่วนนึ่งใหญ่ เช่น โรงงานทำแป้งมันสำปะหลัง ในท้องที่จังหวัดชลบุรี เป็นต้น ส่วนการอุตสาหกรรมในครอบครัวยังไม่สำรวจ แต่กระทรวงมหาดไทยจะได้รวบรวมสถิติผู้ประกอบการอาชีพเป็นประเภท ๆ ซึ่งมีการอุตสาหกรรมในครอบครัวอยู่ด้วยตามบัญชีสำรวจสำมะโนครัวครั้งหลังสุด ส่งให้แก่กระทรวงการอุตสาหกรรมต่อไป

การสำรวจวัตถุดิบได้เริ่มสำรวจจากพ่อค้าตามแหล่งรวมสินค้า เช่นสถานที่ตั้งจังหวัด หรือสถานีรถไฟใหญ่ เพราะถ้าสำรวจโดยสืบยังแหล่งวัตถุดิบโดยตรงจะได้รายละเอียดที่แน่นอน ยาก และการสำรวจนั้นสำรวจเฉพาะที่ทราบ วัตถุดิบบางอย่างก็สำรวจเฉพาะยอดที่ทางการ อนุญาต เช่น การทำฟัน เผาด่าน แต่ถ้าทราบปริมาณแท้จริงก็กรอกจำนวนที่ทราบความจริง นั้นไว้ เช่น บ้าลาน นอกจากทราบปริมาณที่ตัดแล้วก็ได้แจ้งขนาดบ้าใหญ่หรือเล็กเพียงใด ไปด้วย

การสำรวจอุตสาหกรรมเฉพาะท้องที่จังหวัดพระนครและธนบุรี เป็นหน้าที่ของกรม ส่งเสริมอุตสาหกรรม แต่ในท้องที่ที่เดินทางไม่สะดวก กระทรวงมหาดไทยและกระทรวง เกษตรธิการก็ได้ให้ความร่วมมือโดยให้คณะกรรมการจังหวัดคณะกรรมการอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ กระทรวงเกษตรธิการประจำจังหวัดต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือการสำรวจได้เสร็จสิ้นลงในเดือน มีนาคม ๒๔๙๒ และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้จัดรวบรวมตัวเลขสถิติ จัดหมวดหมู่แล้วพิมพ์ เป็นเล่มขึ้นรวม ๒ เล่ม เรียกว่า “สถิติวัตถุดิบและอุตสาหกรรมทวาราชาอาณาจักร พ.ศ. ๒๔๙๒”

๒. การค้นคว้าทดลอง

งานการค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในครอบครัวนั้นเป็นงานที่มีลักษณะพิเศษ ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมอย่างหนึ่ง และเป็นงานที่อยู่ในนโยบายของรัฐบาลตลอดมาการ ค้นคว้าทดลองที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๑ มีดังนี้คือ

- พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้รับงบประมาณรายจ่ายพิเศษเพื่อการทดลองค้นคว้าเกี่ยวกับอุตสาหกรรมใน ครอบครัว ๒๗,๐๐๐ บาท และ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ ใช้ จ่ายเงิน นี้ ไปในการซื้อเครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นมาเตรียมไว้
- พ.ศ. ๒๔๙๒ จัดสร้างโรงงานทดลองค้นคว้าขนาด ๒๐ x ๘ ม. ชั้น ๑ หลังและซื้อเครื่องจักร เกี่ยวกับการช่างไม้ ช่างเหล็ก กับ ได้จัดการทดลองสร้างที่หอผ้าต่าง ๆ ชนิด

เช่น กิ่งอัตโนมัติใช้มือโยก กิ่งอัตโนมัติใช้เท้า ก็ใช้กำลังมอเตอร์ขึ้นด้วย

- พ.ศ. ๒๕๕๓ (๑) ทดลองดัดแปลงเกี่ยวกับเครื่องทอผ้าโดยเปลี่ยนแปลงทำให้ก้ใช้กำลังคนแบบกึ่งอัตโนมัติ เช่น ใช้เท้าเหยียบ — และใช้ มือโยกให้ ได้ผลสมบูรณ์ดียิ่งขึ้น ได้ทดลองใช้คนทอ ปรากฏว่าถึงแม้จะช่วยลดความกังวลในเรื่องการม้วน การเหยียบตะกอ ฯลฯ มามุ่งใช้กำลังทางเดียวคือ การโยกได้แต่ต้องใช้กำลังมากกว่าธรรมดา แม้จะดัดแปลงได้ดีเท่าใดก็ตาม เกรงว่าจะไม่เป็นที่นิยมของประชาชนจึงเลิกดัดแปลง
- (๒) ได้ดัดแปลงที่กระตุกเป็นก้ใช้กำลังมอเตอร์ หรือเครื่องยนต์ต้นกำลัง
- (๓) ทำการทดลองค้นคว้าเกี่ยวกับการถนอมอาหาร โดยทดลองการตากแห้งและการดองเค็ม และการอัดขวดเพื่อทำให้อาหารดีขึ้น

- พ.ศ. ๒๕๕๔ (๑) ทำการทดลองดัดแปลงเครื่องทอผ้าใช้ มอเตอร์ ให้ ดีขึ้น จนใช้ การได้ และในปี ๒๕๕๔ ก็ ได้มอบงาน ทอผ้าให้ แก่แผนกอุตสาหกรรมในครอบครัวดำเนินการทดลองต่อเนื่องจากแผนกนี้เพื่อจัดตั้งเป็นโรงงานทอผ้าในชนบทและพระนคร
- (๒) ได้ทดลองทำการอบแห้ง (Drying or Dehydration) อาหารพวกผลไม้ และผักต่าง ๆ ในการนี้ ได้ทดลองสร้างตู้อบขนาดเล็กแบบ Cabinet ใช้ไฟฟ้าเป็นความร้อนอบกล้วย เพราะได้สังเกตเห็นว่ากล้วยในเมืองไทยนี้อุดมสมบูรณ์ ควรหาวิธีอบให้สะอาด ถูกหลักอนามัยก็อาจเป็นสินค้าอุตสาหกรรมได้ และเป็นการแก้ปัญหากล้วยเหลือบริโภคในประเทศด้วย
- (๓) ได้พิจารณาสั่งซื้อเครื่องขูดลอก (Decordicating Machine) และเครื่องสาว (Brushing Machine) บานรามี่จากประเทศญี่ปุ่นมา ๒ เครื่อง ทำการทดลองใช้จนได้ผล ปรากฏว่ามีประสิทธิภาพดีสามารถขูดลอกบานได้จำนวนมากกว่าด้วยมือ ๒๕ เท่า ในเวลาเท่ากัน

พ.ศ. ๒๕๕๕

- (๑) ได้ทำการค้นคว้า และ ทดลองเกี่ยวกับการปั่น เชือกและ ทอกระสอบ โดยได้ทดลองสร้างเครื่องทอกระสอบขนาดเล็ก ใช้ทอกระสอบได้
- (๒) ได้ทดลองเปลี่ยนแปลงวิธีการเกี่ยวกับการอบกล้วยในตู้อบให้ ได้ผลดียิ่งขึ้น และได้ทดลองเกี่ยวกับการอัดอาหารลงในขวดต่อ
- (๓) ใช้เครื่องบีบแบบ Expeller ทดลองบีบน้ำมันจากเมล็ดมะม่วง (ต้นมะม่วงเป็นต้นไม้ขึ้นเองตามป่า ไม่มีผู้ใช้เมล็ดกัน) ได้น้ำมันชักแห้ง (Drying Oil) สำหรับใช้ทาร์ม ราคาถูกกว่าน้ำมันทั้ง แต่ในด้านคุณภาพด้อยกว่าน้ำมันทั้งเล็กน้อย
- (๔) ทดลองชุบน้ำรามด้วยเครื่องจักรที่ส่งมาจากประเทศญี่ปุ่น ทำการชุดลอกและสาางได้ดีพอใช้ แต่บ้านที่ได้มีสีคล้ำและมีเศษติด ได้ส่งตัวอย่างไปต่างประเทศเพื่อสืบราคาและคุณภาพปรากฏผลว่า บางบริษัทรับซื้อ และบางแห่งไม่ต้องการเนื่องจากสีคล้ำของบ้าน
- (๕) ได้ตั้งหน่วยทดลองเครื่องเงินขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และทำการทดลองทางวิชาการด้านวิธีใช้น้ำรัก วิธีทำโครงแบบต่างๆ วิธีเขียนลวดลาย วิธีปิดทอง ฯลฯ ได้ทดลองแก้ไขคุณภาพน้ำรักไทย ซึ่งยังมีสิ่งสกปรกผสมอยู่ให้สะอาด และทำให้เป็นรักสีต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เครื่องเงินไทยมีคุณภาพดีขึ้น และมีความสวยงามมากขึ้นด้วยกับได้ทดลองใช้เครื่องทุ่นแรงทำโครงเครื่องเงินจากไม้จริงตามแบบญี่ปุ่น เพื่อเป็นการเพิ่มชนิดของผลิตภัณฑ์เครื่องเงินให้มากขึ้นจากเดิม ซึ่งมีเพียงโครงไม้ไผ่ โครงกระดาษหรือผ้าเท่านั้น
- (๖) ทดลองปั่นเชือกขนาดต่างๆ โดยใช้เครื่องทุ่นแรง วัตถุดิบที่ใช้มี ปอ บ้านต่าง ๆ เช่น บ้านไชยบาล บ้านรามี่ ปอกะเจา ได้ผลเป็นที่พอใจ
- (๗) ทดลองแกะเทาะเมล็ดถั่วลิสงด้วยเครื่องจักรทุ่นแรงซึ่งส่งเข้ามาจาก

ประเทศญี่ปุ่น ปรากฏว่าได้ผลดีกว่ากะเทาะด้วยมือจึงได้ทำการเผยแพร่ต่อไป

(๘) ค้นคว้าทดลองอุตสาหกรรมรม โดยการใช้เครื่องทุ่นแรงในการนี้ได้ทดลองสร้างเครื่องจักรเครื่องมือทุ่นแรงในการทำรมขึ้น คือ

ก. เครื่องกลึงและเจาะหัวรม

ข. เครื่องผ่าหัวรม

ค. เครื่องกลึงและเจาะตัวรม

ง. เครื่องกลึงคันรม

จ. เครื่องชัวยาวและชัสน

กับได้พิจารณาตัดแปลงเครื่องจักรที่ส่งชื่อมาจากประเทศญี่ปุ่น เช่น เครื่องเหลาซี่รมซึ่งไม่เหมาะกับการเหลาซี่แบบไทยให้สามารถเหลาซี่แบบไทยได้

(๙) ค้นคว้าและทดลองอุตสาหกรรมทำกระดาษสาด้วยมือ โดยสร้างเครื่องตีเยื่อ (Beater) ดังแบบอย่างโรงงานทั่ว ๆ ไป เพื่อตีเยื่อให้ละเอียดยิ่งขึ้นและทำให้เยื่อฟูเหมาะแก่การช้อนกระดาษ กับ ออกแบบตะแกรงช้อนแบบใช้ไม้จริงกรุด้วยลวดตะแกรงรูละเอียด - แทนตะแกรงช้อนขอบไม้กรุด้วยผ้าที่ราษฎรทำ, และใช้วิธีการช้อนต่างกับราษฎร ซึ่งได้ผลเร็วกว่าราษฎรกล่าวคือใน ๑ วัน ช้อนแบบราษฎรคนชำนาญจะได้ราว ๑๕๐ แผ่น แต่แบบของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ ๕๐๐ แผ่น นอกจากนี้กระดาษที่ตากในตะแกรงยังแห้งเร็วกว่ากรอบผ้า ทำให้นำไปลอกได้เร็วและกลับใช้ตะแกรงได้เร็วกว่า และทดลองใช้เคมีภัณฑ์ (Sodium Hydroxide) แทนด่างขี้เถ้าในการต้มเยื่อสา และค้นคว้าทดลองอุณหภูมิ ระยะเวลาที่ใช้ในการต้มเยื่อจนได้ผลแน่นอน และใช้วิธีการนี้ในโรงงานกระดาษสาเชียงใหม่

นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งเป็นเวลาที่นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม และ นายสอาด หงษ์ยนต์ รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้เริ่มรับงบประมาณสำหรับทำการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวและอุตสาหกรรมขนาดย่อมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการจัดตั้งโรงงานนำทางในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้รับงบประมาณเพื่อการจัดตั้งโรงงานนำทางเป็นเงิน ๒,๘๘๒,๐๐๐ บาท ต่อมาในสมัยที่ พล.ท. มุณี มหาสันตนะ เวชยันตรังษุณย์ มาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นครั้งที่ ๒ ใน พ.ศ. ๒๔๙๖ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมก็ได้รับงบประมาณสำหรับโรงงานนำทางเป็นเงิน ๑,๑๗๕,๔๕๐.๐๐ บาท และใน พ.ศ. ๒๔๙๘ ขณะที่ พล.ท. บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ก็ได้รับงบประมาณในเรื่องนี้ ๔๐๐,๐๐๐ บาท โรงงานนำทางที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้จัดตั้งขึ้นระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๕ — ๒๔๙๘ มีดังนี้คือ

๑. โรงงานเครื่องทอและจักสาน
๒. โรงงานทอผ้า, ย้อมสี, ทอแถบและดุงเท้า
๓. โรงงานทอผ้าภูมิภาค
๔. โรงงานร่วมพระนคร
๕. โรงงานร่วมเชียงใหม่
๖. โรงงานทำเข็มหมุดและคลิป
๗. โรงงานทำกระดาษสา
๘. โรงงานทำเครื่องเงิน
๙. โรงงานทดลองประดิษฐ์ไม้ไผ่

นอกจากนี้ยังมีโรงงานบางกอกเย็บसानอุตสาหกรรม ได้รับโอนมาจากโรงงานหมวกไทยซึ่งเป็นขององค์การน้ำตาลไทย และในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้ตั้งโรงงานไทยโลหะภัณฑ์ขึ้น โดยยืมเงินจากกองสลากกินแบ่งของรัฐบาลมาดำเนินการในขั้นแรก ๓๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท และได้รับงบประมาณจัดตั้งโรงงานเครื่องเคลือบดินเผาในปี พ.ศ. ๒๔๙๗, ๒๔๙๘, ๒๕๐๐—๒๕๐๑

รวม ๔ ปี เป็นเงิน ๙,๙๗๕,๐๐๐.๐๐ บาท

การที่ได้จัดตั้งและดำเนินการโรงงานนำทางต่าง ๆ นั้นขึ้น เพื่อเป็นตัวช่วยอย่างและทดลองให้ประชาชนสนใจและดำเนินการโดยตนเองบ้าง เมื่อประชาชนต้องการที่จะรับช่วงกิจการของโรงงานเหล่านี้ทางราชการก็ยินดีจะให้เช่าหรือขายให้ เมื่อเห็นว่าสิ่งใดที่ประชาชนได้จัดทำเป็นผลดีเพียงพอแล้ว ทางราชการก็จะไม่จัดทำขึ้นอีกและดำเนินการแนะนำส่งเสริมแต่เพียงด้านเดียวโรงงานเหล่านี้ได้ทำการทดลองค้นคว้าและดำเนินงานตามนโยบายที่ได้วางไว้ และรับประชาชนที่สนใจเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นความรู้นำไปประกอบอาชีพได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมและอุตสาหกรรมในครอบครัว ให้เป็นไปโดยถูกต้องทันสมัยถูกต้องหลักวิชาการอีกด้วย

เนื่องจากปริมาณงานการส่งเสริมอุตสาหกรรมได้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๙๔ จึงได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๙๔ แบ่งส่วนราชการในกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเสียใหม่ ดังนี้คือ

๑. สำนักงานเลขานุการกรม แบ่งเป็น ๒ แผนก

(๑) แผนกสารบรรณ

(๒) แผนกคลัง

๒. กองสืบค้นและทดลอง มีหน้าที่สืบค้นวัตถุดิบและอุตสาหกรรมตลอดจนการทดลองต่าง ๆ แบ่งเป็น ๒ แผนก

(๑) แผนกสืบค้นวัตถุดิบและอุตสาหกรรม มีหน้าที่สืบค้นวัตถุดิบและอุตสาหกรรม

(๒) แผนกทดลอง มีหน้าที่ทำการค้นคว้าทดลองต่าง ๆ และรับช่วงงานแผนกค้นคว้า แผนกเครื่องอาหาร กองอุตสาหกรรมทั่วไป (เดิม) มาปฏิบัติสืบต่อไปด้วย

๓. กองส่งเสริมอุตสาหกรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับการสถิติและวิชาการ ทำการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว และอุตสาหกรรมโรงงาน แบ่งออกเป็น ๓ แผนก

(๑) แผนกวิชาการและสถิติ มีหน้าที่เกี่ยวกับการวิชาการสถิติ และรับ

ช่วงงานของแผนกอาชีพอุตสาหกรรม กองอุตสาหกรรมทั่วไป (เดิม) มาปฏิบัติสืบต่อไป

(๒) แผนกอุตสาหกรรมในครอบครัว มีหน้าที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวและรับช่วงการทำงานของแผนกการทอ แผนกร่มและหมวก แผนกเชือก และแผนกผลิตภัณฑ์ทั่วไป กองอุตสาหกรรมในครอบครัว (เดิม) มาปฏิบัติสืบต่อไป

(๓) แผนกอุตสาหกรรมโรงงาน มีหน้าที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมชั้นโรงงานและรับช่วงงานแผนกจัดตั้งโรงงาน กองอุตสาหกรรมทั่วไป (เดิม) มาปฏิบัติสืบต่อไปด้วย

๔. **กองส่งเสริมผลิตภัณฑ์** มีหน้าที่ส่งเสริมเผยแพร่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและรับช่วงงานกองเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ (เดิม) มาปฏิบัติสืบต่อไปด้วย แบ่งเป็น ๓ แผนก

(๑) แผนกรับรองและควบคุมคุณภาพ รับช่วงการทำงานของแผนกรับรองและควบคุมคุณภาพ (เดิม)

(๒) แผนกตลาดและอุปกรณ์ รับช่วงงานแผนกการค้า (เดิม)

(๓) แผนกเผยแพร่สินค้าไทย รับช่วงงานแผนกสินค้าไทย (เดิม)

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงส่วนราชการในกรมอีกครั้งหนึ่ง โดยได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๔๙๖ แบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมออกเป็น

๑. สำนักเลขานุการกรม แยกเป็น

(๑) แผนกสารบรรณ

(๒) แผนกคลัง

๒. กองคั่นคว่ำและทดลอง

กองนี้มีหน้าที่คั่นคว่ำวัตถุดิบและอุตสาหกรรมต่างๆ ภายในประเทศ เพื่อประโยชน์แก่การอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ แบ่งออกเป็น ๒ แผนกคือ

- (๑) แผนกคั่นกว่าวัตถุិขและอุตสาหกรรม
- (๒) แผนกทดลอง

๓. กองส่งเสริมอุตสาหกรรม

กองนี้มีหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมขึ้นภายในประเทศ ทั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อุตสาหกรรมขนาดย่อม และอุตสาหกรรมในครอบครัว และช่วยเหลือผู้ที่ประกอบอุตสาหกรรมอยู่แล้ว แบ่งออกเป็น ๓ แผนกคือ

- (๑) แผนกวิชาการและสถิติ
- (๒) แผนกอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (๓) แผนกอุตสาหกรรมโรงงาน

๔. กองส่งเสริมผลิตภัณฑ์

กองนี้มีหน้าที่เผยแพร่และโฆษณาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ทำขึ้นในประเทศด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดความนิยม และช่วยตลาดจำหน่ายตามสมควร และช่วยให้ความสะดวกแก่กิจการอุตสาหกรรมบางอย่างในปัญหาเรื่องวัตถุดิบและอุปกรณ์ต่างๆ แบ่งออกเป็น ๓ แผนกคือ

- (๑) แผนกรับรองและควบคุมคุณภาพ
- (๒) แผนกตลาดและอุปกรณ์
- (๓) แผนกเผยแพร่สินค้าไทย

กองส่งเสริมผลิตภัณฑ์ยังมีหน่วยงานในสังกัดด้วยคือ **ร้านไทยอุตสาหกรรม**

ส่วนราชการดังกล่าวนี้ได้ใช้อยู่จนถึงในปัจจุบัน

อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในปัจจุบัน

ในปัจจุบันกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม มีหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมในประเทศ ส่วนอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นอยู่แล้วก็ช่วยส่งเสริมให้ก้าวหน้าเจริญมั่นคงตามที่จะเป็นไปได้ เพื่อ

ประโยชน์แก่เศรษฐกิจของชาติ และให้ราษฎรมีทางอาชีพอยู่ดีกินดี แบ่งส่วนราชการออก
ดังนี้คือ

๑. สำนักงานเลขาธิการกรม

สำนักงานนี้มีหน้าที่บริหารส่วนกลางเกี่ยวกับการรับหนังสือและพัสดุภัณฑ์ โต้ตอบ
เก็บหนังสือราชการ และติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยราชการต่าง ๆ และโรงงานในสังกัด
กรมนี้ เป็นเจ้าหน้าที่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน รวมทั้งระเบียบ
ข้อบังคับของ ก.พ. ตรวจเรื่องราวที่กองต่าง ๆ เสนอมายังกรม ทำคำสั่งและพิจารณาวางระเบียบ
ปฏิบัติต่าง ๆ ให้รัดกุมรวบรวมและจัดทำทะเบียนและประวัติของข้าราชการรวมทั้งพนักงานและ
คนงานของร้านค้าและโรงงานต่าง ๆ กับปฏิบัติจัดทำงานเกี่ยวกับกฎหมายและสัญญา รวมทั้งใน
เรื่องที่ไม่เกี่ยวกับกองใดโดยเฉพาะ กับมีหน้าที่เป็นผู้รวบรวมทำงบประมาณประจำปี ควบคุม
การเบิกจ่ายเงินตามงบประมาณและเป็นผู้จัดหาพัสดุที่ใช้ทางราชการ และเก็บรักษาพัสดุที่เป็น
สมบัติของสำนักงานนี้ แบ่งออกเป็น ๒ แผนกคือ

(๑) แผนกสารบรรณ

แผนกนี้มีหน้าที่เกี่ยวกับการสารบรรณและการติดต่อกับส่วน ราชการต่าง ๆ และ
เอกชนทั่วไป

(๒) แผนกคลัง

แผนกนี้มีหน้าที่ควบคุมการบัญชีพัสดุและการเงินที่อยู่ในความรับผิดชอบ

๒. กองคั่นคว่ำและทดลอง

กองนี้มีหน้าที่คั่นคว่ำวัตถุดิบและอุตสาหกรรมต่าง ๆ ภายในประเทศ เพื่อประโยชน์
แก่การอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ เช่น

ก. คั่นคว่ำนำวัตถุดิบบางอย่างมาทดลองทำเป็นสินค้าอุตสาหกรรมขึ้น

ข. สืบสวนและคั่นคว่ำหาวิธีการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งคิดดัดแปลง

เครื่องจักรเครื่องมือที่รุนแรงในการอุตสาหกรรม เพื่อให้เหมาะสมแก่การใช้ของผู้ประกอบอุตสาหกรรมในท้องที่ต่าง ๆ กับดัดแปลงเครื่องมืออุตสาหกรรมที่ราษฎรใช้อยู่แล้วให้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการผลิต แบ่งออกเป็น ๒ แผนก คือ

(๑) แผนกคั่นคว้าวัตถุดิบและอุตสาหกรรม แผนกนี้ มีหน้าที่

ก. คั่นคว้าวัตถุดิบใช้ทำอุตสาหกรรมว่ามีอะไร อยู่ที่ใด สภาพและปริมาณมีอยู่มากน้อยเพียงใด บันทึกการคั่นคว้านั้นไว้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาส่งเสริม

ข. คั่นคว้อุตสาหกรรมภายในประเทศ ว่ามีอุตสาหกรรมใหญ่น้อยอะไร ดำเนินการอยู่บ้าง และอยู่ในภาวะอย่างไร เพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาส่งเสริม

(๒) แผนกทดลอง แผนกนี้ มีหน้าที่

ก. ทดลองนำวัตุดิบที่คั่นคว้าวได้มาทำเป็นสินค้าอุตสาหกรรม และเมื่อได้ทดลองเป็นที่แน่นอนแล้วจะได้นำผลออกส่งเสริมต่อไป

ข. คั่นคว้าเพื่อดัดแปลงแก้ไขเครื่องมืออุตสาหกรรมที่ราษฎรใช้อยู่แล้วให้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการผลิตสินค้า นอกจากนี้ยังคิดดัดแปลงหรือหาเครื่องมือประกอบอุตสาหกรรมใหม่ๆ ให้เหมาะแก่การใช้ในท้องที่ต่างๆ เพื่อนำออกส่งเสริมแนะนำแก่ราษฎรต่อไป

ค. คั่นคว้าถึงการประกอบอุตสาหกรรมบางประเภทที่ราษฎรกระทำกันมาแล้ว เพื่อให้รู้ว่าสมควรที่จะดัดแปลงแก้ไขและส่งเสริมวิธีอย่างไร เพื่อให้การอุตสาหกรรมนั้นก้าวหน้าไป เหมาะสมกับกาลสมัย

นอกจากนี้กองนี้ยังได้รับมอบหมายให้ควบคุมโรงงานตัวอย่างอีก ๒ แห่ง คือ

(๑) โรงงานกระดาษสาเชียงใหม่

(๒) โรงงานเครื่องเงินเชียงใหม่

กองคั่นคว้าวัตถุดิบและทดลอง นอกจากมีแผนกคั่นคว้าวัตถุดิบและอุตสาหกรรม แผนกทดลองแล้วยังมีหน่วยงานเพิ่มขึ้นอีกหน่วยหนึ่ง เรียกว่า หน่วยทดลองเส้นใยฝ้ายและไหม และมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ คือ

๑. ดำเนินการทดลองค้นคว้าทางวิชาการอุตสาหกรรมสิ่งทอ
๒. อำนวยบริการทางวิชาการสิ่งทอ โดยการสาธิต การให้คำแนะนำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการผลิต เพื่อปรับปรุงวิธีการผลิตและการใช้เครื่องจักรเครื่องมือที่ทันสมัย
๓. ดำเนินการฝึกอบรมเพื่อผลิตช่างอุตสาหกรรมสิ่งทอขึ้นภายในประเทศ
๔. ทำหน้าที่เป็นสถานทดสอบกลางอำนวยบริการด้านคุณภาพสิ่งทอ
๕. ส่งเสริมการออกแบบ การปรับปรุงคุณภาพ และการเพิ่มค่านิยมของสิ่งทอที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ
๖. รวบรวมและเผยแพร่สถิติและข่าวสารเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ
๗. เป็นแหล่งกลางทำหน้าที่ประสานงานระหว่างเอกชนกับทางราชการในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ

๓. กองส่งเสริมอุตสาหกรรม

กองนี้มีหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมขึ้นภายในประเทศ ทั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อุตสาหกรรมขนาดย่อม และอุตสาหกรรมในครอบครัว และช่วยเหลือผู้ที่ประกอบอุตสาหกรรมอยู่แล้ว

- ก. ช่วยเหลือให้คำแนะนำในด้านวิชาการเกี่ยวกับอุตสาหกรรม และทำตัวอย่างต่าง ๆ
- ข. รวบรวมสถิติวัตถุดิบอุตสาหกรรมและผู้ประกอบอุตสาหกรรม
- ค. วางแผนการสร้างโรงงานอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมในครอบครัว
- ง. ให้การอบรมวิชาชีพอุตสาหกรรมบางอย่างแก่ราษฎร เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการอบรมสามารถใช้เป็นวิชาชีพต่อไปได้ แบ่งออกเป็น ๓ แผนก คือ
 - (๑) แผนกวิชาการและสถิติ
 - แผนกนี้ทำหน้าที่
 - ก. รวบรวมความรู้เกี่ยวกับการอุตสาหกรรมบางอย่างที่เหมาะสมแก่การที่จะนำ

มาส่งเสริมขั้นในประเทศ

ข. ให้คำแนะนำความรู้อุตสาหกรรมที่มีผู้สนใจสอบถามมา และนำผลแห่งการทดลองค้นคว้าบางอย่างออกเผยแพร่

ค. รวบรวมสถิติวัตถุดิบและอุตสาหกรรม เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาส่งเสริมอุตสาหกรรมและเป็นประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ

(๒) แผนกอุตสาหกรรมในครอบครัว

แผนกนี้มีหน้าที่ส่งเสริมฟื้นฟูอุตสาหกรรมในครอบครัวของคนไทยให้เป็นปึกแผ่น

ก. ศึกษาหาทางฟื้นฟูอุตสาหกรรมในครอบครัวของคนไทย

ข. ให้การส่งเสริมด้วยการแนะนำและอบรมความรู้เกี่ยวกับการทำอุตสาหกรรมโดยไม่คิดมูลค่าตลอดจนการที่จะใช้เครื่องทุ่นแรง เพื่อที่จะให้การทำอุตสาหกรรมของราษฎรในท้องถิ่นเป็นไปด้วยประสิทธิภาพในด้านการผลิตและคุณภาพ

(๓) แผนกอุตสาหกรรมโรงงาน

แผนกนี้มีหน้าที่

ก. พิจารณาสร้างอุตสาหกรรมชั้นโรงงาน ทั้งโรงงานขนาดย่อมและขนาดใหญ่

ข. ให้คำแนะนำในปัญหาและความขัดข้องบางประการแก่เอกชนในเรื่องโรงงาน

อุตสาหกรรม

กองส่งเสริมอุตสาหกรรมยังมีโรงงานบางกอกเย็บसानอุตสาหกรรม อันเป็นโรงงานนำทางอยู่ในความรับผิดชอบด้วย

๔. กองส่งเสริมผลิตภัณฑ์

กองนี้มีหน้าที่เผยแพร่และโฆษณาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ทำขึ้นในประเทศด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความนิยม และช่วยหาตลาดจำหน่ายตามสมควร และช่วยให้ความสะดวกแก่กิจการอุตสาหกรรมบางอย่างในปัญหาเรื่องวัตถุดิบและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีหน้าที่สั่งเขป
ตั้งน

- ก. จัดตั้งร้านจำหน่ายสินค้าให้กว้างขวางทั้งในส่วนกลางและต่างจังหวัด
- ข. จำหน่ายวัตถุดิบและอุปกรณ์การประกอบอุตสาหกรรมบางอย่าง
- ค. ให้การรับรองคุณภาพสินค้าเพื่อเป็นการปลุกและรักษาความนิยมของผู้ซื้อ และพยายามตรวจตราให้เจ้าของสินค้าพยายามรักษาคุณภาพของสินค้านั้นให้ดียิ่งขึ้น แบ่งออกเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกรับรองและควบคุมคุณภาพ

แผนกนี้มีหน้าที่

- ก. รับรองคุณภาพสินค้าบางอย่างที่เอกชนนำมาขอให้จัดการรับรองโดยร่วมมือกับกรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นผู้ตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพ
- ข. ออกหนังสือรับรองคุณภาพให้แก่เจ้าของสินค้านั้น ๆ เพื่อประโยชน์แก่การค้า
- ค. นำสินค้าที่ผ่านการรับรองคุณภาพแล้วออกแสดงในงานมหกรรมที่สำคัญ เพื่อเป็นการจูงใจให้เกิดความนิยม
- ง. ให้คำแนะนำแก่เจ้าของสินค้าเพื่อให้ปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น กับจัดหาตัวอย่างสินค้าต่างประเทศมาเพื่อใช้เป็นแบบอย่าง

(๒) แผนกตลาดและอุปกรณ์

แผนกนี้มีหน้าที่

- ก. จัดตั้งหน่วยการค้าเพื่อจำหน่ายสินค้าอุตสาหกรรม
- ข. จำหน่ายวัตถุดิบและอุปกรณ์การประกอบอุตสาหกรรมบางอย่างให้แก่โรงงานอุตสาหกรรม และช่วยหาตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้แก่ผู้ทำอุตสาหกรรม

(๓) แผนกเผยแพร่สินค้าไทย

แผนกนี้มีหน้าที่ทำการโฆษณาส่งเสริมผลิตภัณฑ์ให้แก่ผู้ทำอุตสาหกรรม เช่น

- ก. จัดทำภาพยนตร์ข่าวแสดงเรื่องน่ารู้ และวิธีการประกอบอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ที่น่าสนใจ
- ข. นำสินค้าไทยออกแสดงในงานออกร้านที่สำคัญในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัด

กับส่งไปแสดงในประเทศต่าง ๆ ตามสมควร

ค. จัดดำเนินการให้มีการประกวดเรียงความชิงรางวัลในหัวข้อปลุกใจให้เกิดความนิยมทำการอุตสาหกรรม และนิยมใช้สินค้าภายในประเทศตลอดจนการทำแผ่นป้ายโฆษณาชักชวนให้นิยมใช้สินค้าภายในประเทศนำไปติดตั้งอยู่ในย่านชุมชน

กองส่งเสริมผลิตภัณฑ์มีร้านค้าในสังกัด คือ

ร้านไทยอุตสาหกรรมพระนคร (ร้านนารายณ์ภัณฑ์)

กองส่งเสริมผลิตภัณฑ์ นอกจากมีร้านค้าในสังกัดแล้ว ยังมีศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นอีกแผนกหนึ่ง ขอบเขตหน้าที่ของศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คือ

๑. ให้การอบรมแก่เจ้าหน้าที่ทั้งของศูนย์ ฯ เอง และเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ ให้มีความรู้ความชำนาญในการออกแบบที่ถูกต้องตามหลักวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

๒. ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเป็นบริการแก่โรงงาน นักออกแบบ และบุคคลทั่วไป ที่สนใจในกิจการด้านนี้ ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

๓. จัดทำห้องปฏิบัติการ (Work shop) ขนาดเล็กขึ้น โดยมีเครื่องมือเครื่องใช้พอสมควร เพื่อให้ นักออกแบบ ได้ใช้ค้นคว้าทดลองประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ตัวอย่างใหม่ ๆ ขึ้น เพื่อเป็นการทดสอบก่อนที่จะนำออกเผยแพร่

๔. ดำเนินการห้องสมุดเกี่ยวกับงานด้านการออกแบบ โดยรวบรวมหนังสือเอกสารวารสารต่าง ๆ เท่าที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับกิจการออกแบบผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสถิติข้อมูลต่าง ๆ อันจะนำมาใช้ประกอบการพิจารณาในการออกแบบ ทั้งนี้ เพื่อเป็นบริการอีกด้านหนึ่งที่จะเปิดให้นักออกแบบและผู้สนใจเข้าทำการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

๕. ดำเนินการเก็บรวบรวมสถิติการจำหน่ายสินค้าซึ่งทางศูนย์ ฯ เป็นผู้ออกแบบให้แก่โรงงานที่มาขอรับบริการ เพื่อเป็นการติดตามผลงานว่าได้ผลเพียงใดหรือไม่

๖. เก็บรวบรวมสถิติต่าง ๆ จากการจำหน่ายสินค้าเท่าที่เกี่ยวข้องกับการนำมาพิจารณา

ออกแบบผลิตภัณฑ์

๗. จัดให้มีนิทรรศการแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมประจำปี
๘. จัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ผลงานของศูนย์ และหลักวิชาการในการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพร้อมทั้งมีภาพผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดเลือกแล้วเป็นวารสารประจำปี
๙. จัดดำเนินการสาธิต (Demonstration) และฝึกอบรม (Training) ช่างฝีมือ ให้เข้าใจในด้านวิชาการออกแบบ เพื่อตัดแปลงหรือออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าไทยให้เข้าสู่ระดับมาตรฐานที่ดี ตลอดจนการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความชำนาญในด้านการสำรวจและวิจัยตลาดผลิตภัณฑ์

บริการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ได้ให้บริการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและหัตถกรรมทั่วไป โดยแบ่งบริการออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. บริการออกแบบผลิตภัณฑ์
๒. บริการออกแบบสี หรือลวดลาย ที่ใช้ตกแต่งผลิตภัณฑ์
๓. บริการออกแบบหีบห่อบรรจุภัณฑ์ สลากปิดบนภาชนะบรรจุภัณฑ์
๔. บริการออกแบบเครื่องหมายการค้า

นอกจากส่วนราชการและหน่วยงานดังกล่าวแล้ว กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมยังมีหน่วยงานที่สำคัญอีก ๒ หน่วยคือ

๑. สำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม

สำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๗ เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยบริหารงานตามนโยบายของคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมซึ่งคณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งขึ้นสำหรับการพิจารณาวินิจฉัยให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

กรมขนาดย่อมได้กู้เงินไปลงทุนจัดตั้งหรือขยายกิจการ สำนักงานเงินกู้ฯ มีหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ

ก. ในด้านเกี่ยวกับการวิเคราะห์คำร้องและโครงการขอกู้เงิน มีหน้าที่

(๑) ประกาศเผยแพร่ให้ประชาชนทราบทั่วกันถึงโครงการ และหลักเกณฑ์ในการให้กู้เงินเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม กับให้คำปรึกษาแนะนำในการที่จะยื่นคำร้องขอเงิน

(๒) รับคำร้องขอเงินและวินิจฉัยคำร้องขอเงินขั้นต้นว่าสมควรจะได้รับการพิจารณาช่วยเหลือให้ได้เงินหรือไม่

(๓) เมื่อคำร้องขอเงินรายใดอยู่ในข่ายที่จะได้รับความช่วยเหลือส่งเสริม ก็ดำเนินการวิเคราะห์โครงการขอเงินในด้านเทคนิค การผลิต การเงิน การจัดการ การตลาด และการเศรษฐกิจ พร้อมกันนั้นก็ส่งคำร้องขอเงินไปให้ธนาคารเพื่อทำการประเมินหลักทรัพย์

(๔) เสนอรายงานการวิเคราะห์ และผลการประเมินหลักทรัพย์คำประกันให้คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ฯ พิจารณานุมัติวงเงินและเงื่อนไขที่จะให้กู้ เสร็จแล้วแจ้งให้ธนาคารที่ผู้ขอกระทำการขอเงินให้ทราบและทำสัญญากับผู้ขอเงินต่อไป

(๕) ทำการติดตามผลงานของผู้ที่ได้รับให้กู้เงินไปแล้ว ว่าได้นำเงินไปใช้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ขอหรือไม่ พร้อมทั้งให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ผู้ตามที่เป็น

ข. ในด้านการพัฒนาส่งเสริมเศรษฐกิจอุตสาหกรรม มีหน้าที่

(๑) รวบรวมข้อมูลและข้อสนเทศกับสถิติต่าง ๆ แล้วทำการวิจัยอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานอุตสาหกรรม ทั้งทางด้านการเงิน และด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้ประสบมาแล้ว กำลังประสบอยู่ และที่จะประสบต่อไป เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

(๒) ให้คำแนะนำปรึกษางาน เผยแพร่วิชาการที่ทันสมัยตลอดจนให้การฝึกอบรมในเมื่อเห็นว่าจำเป็นแก่เจ้าของและเจ้าหน้าที่ของอุตสาหกรรมขนาดย่อม เพื่อส่งเสริมให้การเพิ่มผลผลิตมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ค. ในด้านอื่น ๆ

(๑) ทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานระหว่างกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ ฯ และธนาคารกรุงไทย จำกัด

(๒) ทำหน้าที่เป็นหน่วยชำนาญงานในด้านการให้ความช่วยเหลือทางด้านการเงิน แก่อุตสาหกรรมขนาดย่อม ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

สำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม แบ่งส่วนงานออกเป็น ๔ แผนก คือ

๑. แผนกเลขานุการ
๒. แผนกวิเคราะห์เบื้องต้นและให้คำปรึกษาแนะนำ
๓. แผนกวิเคราะห์โครงการ
๔. แผนกติดตามผลงาน

๒. สถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม

สถาบันนี้ได้จัดตั้งโดยมีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมทั้งที่ตั้งขึ้นใหม่ และที่มีอยู่แล้ว ในด้านการพัฒนา การปรับปรุงกิจการให้ทันสมัย และความเจริญเติบโตของกิจการโดยการจัดให้มีการศึกษากิจการทางด้านเศรษฐกิจ และให้บริการในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ การวิจัยตลาด การออกแบบผลิตภัณฑ์ และกรรมวิธีการผลิต การทดสอบ การฝึกอบรม ด้านเทคนิค และการจัดธุรกิจ กับบริการเกี่ยวกับการดำเนินการผลิต รวมทั้งการจัดส่งเจ้าหน้าที่ออกไปให้บริการนอกสถานที่ และบริการให้คำแนะนำปรึกษาด้วย

ตามข้อตกลงกับกองทุนพิเศษสหประชาชาติ สถาบันนี้จะแบ่งส่วนงานออกเป็น ๕ แผนก คือ

๑. แผนกการศึกษาเศรษฐกิจและการสนเทศ (Economic Studies and Information Division)
๒. แผนกออกแบบและทดสอบ (Design and Testing Division)
๓. แผนกโรงงานฝึก (Workshop Division)

๔. แผนอุตสาหกรรมสิ่งทอ (Textile Division)

๕. แผนบริการนอกสถานที่และฝึกอบรม (Extension and Training Division)

กิจการที่สำคัญ ๆ ซึ่งกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ปฏิบัติไปตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๕๕ เป็นต้นมา มีดังนี้ คือ

๑. งานการสำรวจวัตถุดิบและอุตสาหกรรม

งานการสำรวจวัตถุดิบและอุตสาหกรรมนี้เป็นกิจการที่กระทำต่อเนื่องกันมาทุกปี นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๑ วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการสำรวจวัตถุดิบก็เพื่อให้ได้มาซึ่งสถิติและข้อมูลสำหรับใช้ในการพิจารณาความสมบูรณ์ของแหล่งและคุณสมบัติของวัสดุ ทั้งที่เป็นผลผลิตการเกษตรหรือเศษที่เหลือจากการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมบางชนิด หรือทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจะ เป็นรากฐานให้เกิดความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้ว หรือและให้เกิดอุตสาหกรรมชนิดใหม่ขึ้นมา ส่วนการสำรวจในด้านอุตสาหกรรม ก็เพื่อให้ทราบปัญหาที่แท้จริงของการผลิตสำหรับจะได้พิจารณาหาทางปรับปรุงการผลิตให้เหมาะสมกับการตลาด การสำรวจวัตถุดิบและอุตสาหกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้วมีดังนี้คือ

การสำรวจวัตถุดิบ

๑.๑ สำรวจพืชผลที่จะใช้ประกอบการพิจารณาอุตสาหกรรมสกัดน้ำมันพืช เช่น งา ถั่วลิสง ถั่วเหลือง มะพร้าวแห้ง ปาล์ม มะพร้าว มะยงชิด

๑.๒ สำรวจพืชที่ให้เส้นใย สำหรับใช้ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ และเชือก เช่น ปอ กะสา ปอแก้ว บานราบี่ บานไซซาล บานสับประด กาบมะพร้าว

๑.๓ สำรวจพืชที่ใช้ในการทำกระดาษ เป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว เช่น ต้นสา ตันตะโก ฟาง ฯลฯ

๑.๔ สำรวจพืชที่ใช้ในการทอเสื่อ คือ กก และกระจูด

๑.๕ สำรวจพืชที่ใช้ในการทำเครื่องเงิน คือ ต้นรัก และวิธีการทำน้ำรัก

๑.๖ ตรวจสอบสภาพไม้ไผ่เพื่อใช้ในการทำร่ม และเครื่องจักสาน

๑.๗ ตรวจสอบแหล่งดินขาวที่จะใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา

การสำรวจอุตสาหกรรม

ได้ทำการสำรวจอุตสาหกรรมในครอบครัวดังต่อไปนี้คือ การทอผ้าฝ้ายและผ้าไหมในภาคต่าง ๆ การทอเสื่อ การทำเชือก การทำเครื่องจักสานจากไม้ไผ่และหวาย การทำเครื่องปั้นดินเผาการทำอิฐก่อสร้าง การตีมีดตีดาบ การทำกระดาษด้วยมือ การทำหนังเค็มและหนังอบยา การเย็บรองเท้าหนัง นอกจากนี้ก็ได้ทำการสำรวจอุตสาหกรรมหัตถกรรม เช่น การทำเครื่องเงิน เครื่องเงินเครื่องทองรูปพรรณ ก็ยังได้ทำการสำรวจอุตสาหกรรมขนาดย่อมอื่น ๆ อีกด้วย เช่น อุตสาหกรรมรองเท้ายาง ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจากยาง อุตสาหกรรมน้ำมันมะพร้าว อุตสาหกรรมน้ำมันละหุ่ง อุตสาหกรรมน้ำมันรำ อุตสาหกรรมทำปลาบิ่น ปลาเค็ม อุตสาหกรรมปูนขาว ปูนแดง อุตสาหกรรมแป้งมันสำปะหลัง และอุตสาหกรรมการทำรังเม็ด (Seed Lac)

เมื่อได้ทำการสำรวจเสร็จสิ้นแล้วก็ได้จัดทำเป็นรายงานในเรื่องนั้นๆ ขึ้นไว้เป็นหลักฐานสำหรับที่จะใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ต่อไป

๒. งานการค้นคว้าทดลอง

งานการค้นคว้าทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะปรับปรุงกรรมวิธีและอุปกรณ์ในการผลิตของอุตสาหกรรมบางชนิดที่มีภายในประเทศให้เหมาะสม กับค้นคว้าหาแบบกรรมวิธีและอุปกรณ์ในการผลิตที่เหมาะสมอันจะทำให้เกิดอุตสาหกรรมชนิดใหม่ขึ้น และเมื่อทดลองได้ผลแล้ว ก็นำผลมาสาธิตให้ผู้สนใจได้รู้ได้เห็น งานการทดลองค้นคว้าที่ได้ดำเนินไปแล้วมีดังนี้ :—

๒.๑ ทดลองทำกระดาษด้วยมือจากวัตถุดิบต่างๆ เช่น ปอสา ฟางข้าว หญ้าคา ปอแก้ว เป็นต้น และทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากกระดาษที่ทำด้วยมือ เพื่อนำผลออกมาสาธิตอบรมผู้ผลิตในภาคเหนือและผู้สนใจในภาคกลาง

๒.๒ ทดลองเพื่อปรับปรุงกรรมวิธีและอุปกรณ์ในการผลิตเครื่องเงินให้เป็นที่ยอมรับปรับปรุงคุณภาพของน้ำรัก็ให้ดีขึ้นเหมาะสมแก่การทำเครื่องเงินยิ่งขึ้นจากผลการ

- ทดลองนำได้นำไปอบรมแก่ผู้ประกอบการทำอาชีพเครื่องเงินและผู้สนใจ
- ๒.๓ ทดลองนำมันจากเมล็ดมะมือ ซึ่งเป็นน้ำมันชักแห้ง ในการใช้ทำร่มกระดาษแทนน้ำมันตังฮิว ซึ่งต้องสั่งจากต่างประเทศ ปรากฏว่าได้ผลดี นอกจากนี้ยังสามารถใช้ผสมทำสีทาบ้านได้เช่นเดียวกับน้ำมันชักแห้งอื่น ๆ อีกด้วย
 - ๒.๔ ทดลองกรรมวิธีและหาแบบเตาอบสำหรับทำมะพร้าวแห้งที่เหมาะสมแก่สภาพของประเทศ นำผลจากการทดลองออกทำเป็นเอกสารเผยแพร่และได้ส่งแบบเตาอบมะพร้าวที่ทดลองแล้วให้แก่เอกชนผู้สนใจ
 - ๒.๕ ทดลองเครื่องชุดลอกและสาងเส้นใยบ้านรามี่ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๓—๒๔๙๖ และได้นำผลการทดลองตลอดจนเครื่องมือไปสาธิตแก่ผู้ผลิตบ้านรามี่ จนกระทั่งมีผู้สนใจนำไปใช้เป็นแบบอย่างสำหรับผลิตบ้านรามี่ต่อมา
 - ๒.๖ ทดลองผลิตเชือกชนิดต่าง ๆ จากเส้นใยพืช ศึกษาเครื่องทุ่นแรงในการทำเชือกและชบวนการผลิต ตลอดจนความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของวัตถุดิบและเครื่องทุ่นแรงบางชนิด
 - ๒.๗ ทดลองการทำตุ๊กตาแบบต่าง ๆ ปรับปรุงวิธีการผลิตและอุปกรณ์การทำตุ๊กตา เช่นแบบหน้าตุ๊กตา เป็นต้น ผลจากการทดลองได้ใช้ในการอบรมการทำตุ๊กตาจนมีผู้ซึ่งได้รับการอบรมบางคนสามารถทำตุ๊กตาจำหน่ายเป็นอาชีพได้

๓. การส่งเสริมวิชาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว

การส่งเสริมให้ราษฎรประกอบอาชีพในด้านอุตสาหกรรมในครอบครัวนี้ นับว่าเป็นงานสำคัญประการหนึ่งของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม และได้กระทำมานับแต่เริ่มตั้งเป็นกองอุตสาหกรรมที่เดียว ดังจะเห็นได้จากการอบรมอาชีพการปั่นด้าย ทอผ้าฝ้ายและไหม กกับการทอกระสอบและพื้นเชือก ที่กล่าวมาแล้วแต่แรก เป็นต้น นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นต้นมา กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้เปิดการอบรมวิชาชีพขึ้นอีกหลายประเภทและหลายจังหวัด ดังได้รวบรวมมาให้เห็นดังต่อไปนี้

วิชาชีพ	ระยะดำเนินการอบรม	ครั้งหรือ จังหวัดที่อบรม	จำนวนผู้สำเร็จการอบรม
๑. การทำเครื่องเขิน	๒๔๙๖—๒๕๐๙	๔ ครั้ง	๓๑ คน
๒. การกลึงโครงไม้เครื่องเขิน	๒๕๐๒—๒๕๐๕	๑ ,,	๙ ,,
๓. วิชาวาดเขียน	ก.พ.-ก.ค. ๒๕๐๗	๑ ,,	๑๐ ,,
๔. วิชาเขียนลายรดน้ำทอง	๑๐ มี.ย.—๒๕พ.ย. ๐๙	๒ ,,	๑๙ ,,
๕. การทำกระดาษด้วยมือ	๒๕๐๖—๒๕๐๘	๒ ,,	๒๑ ,,
๖. การทำตุ๊กตาไทย	๒๕๐๗—๒๕๐๘	๓ ,,	๒๖ ,,
๗. วิชาการย้อมสี	๒๕๐๖—๒๕๐๙	๔ ,,	๕๓ ,,
๘. วิชาทอผ้าทอกระตัก	๒๕๐๗—๒๕๐๙	๓ ,,	๘๘ ,,
๙. การทอผ้าด้วยเครื่อง แจ็กการ์ด	๒๕๐๘—๒๕๐๙	๒ ,,	๒๗ ,,
๑๐. การอบรมเกี่ยวกับ ทอผ้าและย้อมสี (ระยะสั้น)	๒๕๐๖—๒๕๐๙	—	๒๓๖ ,,
๑๑. การอบรมการอุตสาหกรรม ประเภท เย็บ สาน ทอ	๒๔๙๙—๒๕๐๙	—	๓,๕๔๑ ,,
๑๒. การอบรมอุตสาหกรรม เครื่องบนดินเผา	๒๕๐๖—๒๕๐๙	๕ จังหวัด	๔๓ ,,
๑๓. การอบรมตีเหล็ก ตีมีด	๒๕๐๗—๒๕๐๙	๙ จังหวัด	๒๑๕ ,,
๑๔. การอบรมการจัดสานด้วย ไม้ไผ่และหวาย	๒๕๐๘—๒๕๐๙	๙ จังหวัด	๑๐๘ ,,
๑๕. การอบรมการทอผ้า	๒๕๐๘—๒๕๐๙	๒ จังหวัด	๓๑ ,,

๔. การจัดตั้งโรงงานนำทาง

การจัดตั้งโรงงานนำทางชั้นนี้นับว่าเป็นนโยบายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงงานนำทางชั้นนี้ ก็เพื่อต้องการจะให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมอยู่แล้ว หรือผู้ที่คิดจะลงทุนจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อมชั้นใหม่ทราบถึงกรรมวิธีการผลิต เครื่องจักรกลหรือเครื่องทุ่นแรงที่ใช้ในการผลิต ตลอดจนตัวเลขสถิติข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการปฏิบัติงานจริง ๆ สำหรับนำไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงงานของตนให้สามารถทำการเพิ่มผลผลิตได้สูงขึ้น หรือประกอบการพิจารณาในการลงทุนจัดตั้งโรงงานชั้นใหม่ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ นอกจากนี้ ยังจะได้ใช้โรงงานเหล่านี้ สำหรับทำการสาธิต และฝึกอบรม เพื่อให้มีผู้สามารถดำเนินการโรงงานเหล่านั้นได้ในประเทศด้วย

การจัดตั้งโรงงานนำทางของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ โดยได้รับเงินงบประมาณสำหรับการจัดตั้งโรงงานนำทาง เป็นเงิน ๒,๕๘๒,๐๐๐ บาท ซึ่งได้แก่โรงงานเครื่องทอและจักสาน โรงงานทอผ้า ย้อมสี ทอแถบ และถุงเท้า โรงงานทอผ้า ภูมิภาค โรงงานร่มพระนคร โรงงานร่มเชียงใหม่ โรงงานไทยโลหะภัณฑ์ ในปีต่อมาก็ได้รับงบประมาณสำหรับจัดตั้งโรงงานนำทางเพิ่มเติมอีก คือ โรงงานเข็มหมุดและคลิป โรงงานกระดาษสา (เชียงใหม่) โรงงานเครื่องเงิน (เชียงใหม่) กับโรงงานเครื่องเคลือบดินเผา ในปีสุดท้าย คือ พ.ศ. ๒๔๙๘ ก็ได้รับงบประมาณสำหรับการจัดตั้งโรงงานทดลองประดิษฐ์ไม้ไผ่เพิ่มขึ้นอีก ๑ โรง ต่อจากนั้นกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมก็ไม่ได้รับงบประมาณให้จัดตั้งโรงงานนำทางชั้นนี้อีก นอกจากได้รับงบประมาณสำหรับซื้อเครื่องจักรที่จำเป็นบางชนิดเอามาทดลองศึกษางาน หรือใช้ในการฝึกอบรมเท่านั้น

โรงงานนำทางเหล่านี้ บางโรงได้ยุบเลิกไปเนื่องจากได้ผลสมตามความมุ่งหมายแล้ว และได้ขายเครื่องจักรให้แก่เอกชนผู้ที่ต้องการจะจัดตั้งโรงงานประเภทนั้น ๆ ต่อไป โรงงานที่ยุบเลิกไปได้แก่

โรงงานไทยโลหะภัณฑ์ ยุบเลิกเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๐๒

โรงงานทอผ้า ย้อมสี ทอแถบ และถุงเท้า ยุบเล็กเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๐๐

โรงงานร่วมพระนคร ยุบเล็กกิจการเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๐๓

โรงงานร่วมเชียงใหม่ ยุบเล็กกิจการเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๐๓

โรงงานเครื่องหวายและจักสาน ยุบเล็กกิจการเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๐๓

โรงงานกระดาษสา ยุบเล็กเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๐๓

โรงงานเข็มหมุดและคลิป ยุบเล็กเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๐๓

โรงงานทอกรองประดิษฐ์ไม้ไผ่ ยุบเล็กกิจการเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๐๓

สำหรับโรงงานทอผ้าภูมิภาคนั้น เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับมาไม่เพียงพอที่จะดำเนินงานตามโครงการได้ จึงไม่ได้เปิดดำเนินงานมาแต่แรก

ในปัจจุบันก็ยังมีโรงงานนำทางอีกเพียงโรงงานเดียว คือ โรงงานเครื่องเงิน จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมมอบให้อยู่ในความดูแลของกองคั้นคว่ำและทอกรอง สำหรับโรงงานเครื่องเคลือบดินเผา นั้น ต่อมาได้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นควบคุมบริหารงาน เพื่อจะทอกรองดำเนินการแบบรัฐวิสาหกิจ แต่เนื่องจากมีอุปสรรคหลายประการ โรงงานนี้จึงต้องหยุดดำเนินงานเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๐๖ แต่ต่อมากระทรวงอุตสาหกรรม ได้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีขอลเลิกการดำเนินงาน โรงงานเครื่องเคลือบดินเผาในรูปรัฐวิสาหกิจ เพื่อใช้สถานที่และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ของโรงงานเป็นศูนย์วิจัยและอบรมเครื่องปั้นดินเผา ตามโครงการที่ได้จัดทำขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๑๐ เป็นต้นไป ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ รับหลักการตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ

๕. การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

เนื่องจากพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๐๕ นั้น ได้ระบุจำพวกของกิจการอุตสาหกรรมที่อาจ จะได้รับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัติเอาไว้ด้วย จึงมีผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ไม่เข้าอยู่ในข่ายที่จะได้รับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ออกเป็นจำนวนมาก คณะรัฐมนตรีจึงได้มอบให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นผู้พิจารณา

ให้ความช่วยเหลือแก่บรรดาโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งอยู่ในลักษณะดังกล่าว ในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

- ๕.๑ เรื่องขอช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญเข้าประเทศหรือขอยืดเวลาให้อยู่ในประเทศไทย
- ๕.๒ เรื่องการรับรองการส่งวัสดุเข้ามาใช้ในกิจการอุตสาหกรรม โดยเสียอากรขาเข้า ในอัตราวัสดุใช้ในกิจการอุตสาหกรรม
- ๕.๓ เรื่องการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับค่าภาษีอากร ภาษีการค้า การห้ามตั้งโรงงานประเภทเดียวกันเพิ่มขึ้น การขอลดค่ากระแสไฟฟ้า หรือการขอนำสินค้าห้ามเข้า เข้ามาในราชอาณาจักร ฯลฯ งานนี้ได้ปฏิบัติมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งปรากฏผลงานดังต่อไปนี้

พ.ศ.	อนุญาตช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญเข้าประเทศ	ต่ออายุช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญ	ลดค่าอากร	รับรองการส่งวัสดุขิดเพื่อขอลดภาษี		
				เส้นใยประดิษฐ์ใช้ในการประมง	แผ่นเหล็กยังไม่ได้ชุบ	สีผงและน้ำมันชักเงา สำหรับทำหมึกพิมพ์
๒๕๐๕	๓๗ คน	๗๖ คน	๑๐,๔๔๑ ตัน	๙๐.๖ ตัน	๒,๒๐๗ ตัน	๑๕.๙ ตัน
๒๕๐๖	๑๑๑ คน	๖๑ คน	๑๙,๕๑๖ ตัน	๒๐๓.๖ ตัน	๔,๖๐๖ ตัน	๙๕.๗ ตัน
๒๕๐๗	๘๓ คน	๑๐๒ คน	๑๘ ตัน	๔๑๘.๕ ตัน	๓,๕๖๕ ตัน	๕๗.๖ ตัน
๒๕๐๘	๔๐ คน	๘๙ คน	๒๑,๔๕๕.๔ ตัน	๕๐๓.๙ ตัน	๔,๑๒๕.๑ ตัน	๖๕.๗ ตัน
๒๕๐๙	๘๐ คน	๑๑๗ คน	๒๐,๕๒๑ ตัน	๖๘๖ ตัน	๖,๙๗๙ ตัน	๘๖.๗ ตัน

๖. งานการรับรองและควบคุมคุณภาพสินค้า

งานการรับรองและควบคุมคุณภาพสินค้า เป็นงานในหน้าที่ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมมาแต่แรก วัตถุประสงค์ของงานนี้ก็จะช่วยเหลือส่งเสริมผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งเป็นสินค้าที่ทำขึ้นได้ในประเทศไทย ให้เป็นที่นิยมของประชาชนประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งก็เพื่อควบคุมคุณภาพของสินค้า เพื่อให้ประชาชนได้ซื้อสินค้าที่มีคุณภาพดีสมควรจะใช้

เป็นเครื่องอุปโภคบริโภค งานนี้ได้รับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดจากกรมวิทยาศาสตร์ในการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพ สถิติการรับรองคุณภาพสินค้าที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ปฏิบัติมานับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ มีดังนี้ คือ

พ.ศ.	จำนวนผู้ขอให้ รับรองคุณภาพ (ราย)	จำนวนผู้ได้รับ ใบรับรองคุณภาพ (ราย)	จำนวนผู้ที่ไม่ได้รับใบรับรอง	
			เนื่องจากคุณภาพไม่เหมาะสม (ราย)	ขัดข้องเพราะเหตุอื่น (ราย)
๒๔๙๕	๒๐	๑๘	๑	๑
๒๔๙๖	๑๖	๑๖	—	—
๒๔๙๗	๒๙	๒๗	๑	๑
๒๔๙๘	๓๐	๒๖	๔	—
๒๔๙๙	๑๘	๑๘	—	—
๒๕๐๐	๒๗	๒๗	—	—
๒๕๐๑	๑๖	๑๖	—	—
๒๕๐๒	๒๔	๒๔	—	—
๒๕๐๓	๔๕	๓๕	๙	๙
๒๕๐๔	๒๗	๒๔	๓	—
๒๕๐๕	๓๕	๒๖	๓	๖
๒๕๐๖	๕๗	๓๕	๙	๑๙
๒๕๐๗	๕๗	๓๔	๑๕	๙
๒๕๐๘	๔๖	๓๖	๖	๙
๒๕๐๙	๖๔	๓๒	๑๒	๒๐

๗. งานเผยแพร่เอกสารวิชาการ

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้จัดพิมพ์เอกสารทางวิชาการออกเผยแพร่หลายชนิด เช่น หนังสือสถิติเกี่ยวกับวัตถุดิบและอุตสาหกรรมทั่วราชอาณาจักร หนังสือ “สารัตถอุตสาหกรรม” ซึ่งเป็นหนังสือแนะนำการประกอบอุตสาหกรรมบางประเภท กับหนังสือรายงานผล

งานของการทดลองค้นคว้าทั้งในด้านวัตถุดิบและอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังได้จัดพิมพ์นิตยสารรายปักษ์ชื่อ “อุตสาหกรรมสาร” ออกเผยแพร่กิจการและข่าวคราวเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม เป็นประจำอีกด้วย ซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนพิมพ์ครั้งละ ๒,๕๐๐ เล่ม เอกสารวิชาการที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้จัดพิมพ์เผยแพร่แล้วมีดังนี้ คือ

๑.๑ ประเภทรายงาน ได้แก่ รายงานเรื่อง อุตสาหกรรมน้ำมันพืช, อุตสาหกรรมน้ำมันชักแห้งและผลิตภัณฑ์ของน้ำมันชักแห้ง, อุตสาหกรรมแป้งมันสำปะหลัง, อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา, อุตสาหกรรมมะพร้าวและมะพร้าวแห้ง, อุตสาหกรรมทำเชือก, อุตสาหกรรมสกัดน้ำมันรำ, อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม, อุตสาหกรรมเครื่องเงิน, สภาพอุตสาหกรรมหมักหนัง, อุตสาหกรรมอิฐก่อสร้าง, อุตสาหกรรมปูนขาวและปูนแดง, อุตสาหกรรมจักสาน, อุตสาหกรรมน้ำมันมะพร้าว, การทำครั่งเม็ด การทำน้ำรั้ง, และรายงานการศึกษาคุณสมบัติของน้ำมันมะพร้าว

๑.๒ ประเภทหนังสือ “สารัตถอุตสาหกรรม” ได้แก่ เรื่องอุตสาหกรรมการทำเครื่องเงินยางรัก, ไม้ไผ่, เชือกกาบมะพร้าว, อุตสาหกรรมน้ำมันพืช, ร่มกระดาษแบบป้อม, น้ำมันรำ, วิธีทำเนือมะพร้าวแห้ง, โหม.

๘. งานช่วยเหลือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมทางด้านการตลาดและอุปกรณ์

การที่ได้มีการจัดตั้งร้านไทยอุตสาหกรรมขึ้นมาแต่แรกตั้งเป็นกองอุตสาหกรรมนั้นก็เพื่อส่งเสริมช่วยเหลือผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไทย โดยช่วยหาตลาดจำหน่าย ทำหน้าที่เป็นแหล่งกลางรับซื้อและรับฝากขายผลิตภัณฑ์สินค้าอุตสาหกรรมไทย และทำการติดต่อกับบรรดาพ่อค้าต่างประเทศ กับพิจารณาหาทางช่วยเหลือ และส่งเสริมอุตสาหกรรมไทยให้กว้างขวางออกไปอีก ปัจจุบันร้านไทยอุตสาหกรรมเป็นที่รู้จักและสนใจของบรรดาพ่อค้าต่างประเทศ ซึ่งจะเห็นได้จากการติดต่อสอบถามจากต่างประเทศถึงผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไทยประเภทต่าง ๆ มากมายด้วยกัน

กิจการของร้านไทยอุตสาหกรรม เท่าที่เปิดดำเนินงานมาแล้วนั้น นับว่าเป็นผลดีต่อทางราชการและประชาชนโดยตลอดมา เฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ ร้านไทยอุตสาหกรรม ได้มีส่วนในการบรรเทาทุกข์ในด้านการศึกษาแคลนเครื่องอุปโภคแก่บรรดาข้าราชการและประชาชน โดยร้านไทยอุตสาหกรรมรวบรวมสินค้าอุตสาหกรรมซึ่งพ่อค้าอุตสาหกรรมไทยได้ผลิตขึ้นในระหว่างสงคราม จำหน่ายให้ในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด ดังเช่นการจำหน่ายผ้า น้ำตาล ซึ่งในขณะนั้นขาดตลาด สินค้าต่างประเทศส่งเข้ามาจำหน่ายไม่ได้ จำนวนที่ผลิตได้ในประเทศก็ไม่เพียงพอกับความต้องการ ฉะนั้น ร้านไทยอุตสาหกรรมจึงจำเป็นต้องจัดบริการจำหน่ายให้ด้วยวิธีปันส่วน ดังนี้ เป็นต้น

ในปัจจุบันแม้จะได้ปิดร้านไทยอุตสาหกรรมสาขาซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามจังหวัดต่าง ๆ และในท้องที่บางอำเภอของจังหวัดพระนคร แล้วก็ตาม แต่ร้านค้าของร้านไทยอุตสาหกรรม คือ “ร้านนารายณ์ภณฑ์” ก็เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในบรรดาชาวไทยและต่างประเทศ ว่าเป็นศูนย์กลางสำหรับสินค้าประเภทหัตถกรรมพื้นเมืองของไทยและได้เปิดบริการขายส่งสินค้าเหล่านั้นออกไปยังต่างประเทศด้วย

นอกจากการรับซื้อและจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองแล้ว ร้านไทยอุตสาหกรรมยังทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประกอบการประเภทอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมในด้านการจัดหาเครื่องจักร เครื่องทุ่นแรงหรือเครื่องมือเครื่องใช้แบบทันสมัยได้โดยการให้เช่าซื้ออีกด้วยแต่เนื่องจากวงเงินที่จะช่วยเหลือมีอยู่จำกัดบริการประเภทนี้จึงทำได้เพียงไม่กี่รายเท่านั้น

๙. งานการเผยแพร่สินค้าไทย

งานเผยแพร่สินค้าไทย นั้น เป็นงานซึ่งกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมมีหน้าที่ทำมาแต่แรก โดยมีความมุ่งหมายจะโฆษณาเผยแพร่สินค้าที่ทำขึ้นในประเทศให้เป็นที่รู้จักและเกิดความนิยมโดยแพร่หลาย งานสำคัญ ๆ ที่ได้จัดทำไปแล้วก็ได้แก่

๑. จัดทำภาพยนตร์ส่งเสริมอุตสาหกรรม, ภาพยนตร์ข่าว แสดงเรื่องน่ารู้ และกรรมวิธีประกอบอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ที่น่าสนใจ นำออกฉายทางโทรทัศน์ และใน

ท้องถิ่นจังหวัดต่าง ๆ ให้ประชาชนชมเป็นทัศนศึกษา นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๖ ตลอดมาทุกปี

๒. นำสินค้าไทยออกแสดงในงานมหกรรมหรืองานเทศกาลประจำปีในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัด กับส่งไปแสดงในประเทศต่าง ๆ ตามสมควร

๓. นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๓ เป็นต้นมา ได้ดำเนินการให้มีการประกวดเรียงความส่งเสริมอุตสาหกรรมชิงรางวัล เพื่อเป็นการชักชวนให้เกิดความนิยมผลิตอุตสาหกรรมและนิยมใช้สินค้าภายในประเทศแล้วพิมพ์ฉบับชนะการประกวดออกเผยแพร่ทั่วพระราชอาณาจักร

๔. จัดทำสมุดภาพและแผ่นป้ายโฆษณาชักชวนให้นิยมใช้สินค้าภายในประเทศ

๕. จัดทำบทความแนะนำอุตสาหกรรมไทยทางโทรทัศน์. นิตยสารอุตสาหกรรมสารและวิทยุกระจายเสียง เพื่อเผยแพร่และชักชวนให้ประชาชนเกิดความนิยมสินค้าอุตสาหกรรมไทยเป็นประจำทุกเดือน

๖. จัดให้มีการประกวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไทย เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นตามวาระโอกาสอันสมควร

ผลงานประกวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไทยซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วปรากฏดังนี้

พ.ศ. ๒๕๐๖ ที่จังหวัดสกลนคร จัดประกวด ๔ ประเภท มีผู้ส่ง ๔๓ ราย รวมผลิตภัณฑ์ ๑๒๙ ชิ้น

พ.ศ. ๒๕๐๘ ที่จังหวัดเชียงใหม่ จัดประกวด ๖ ประเภท มีผู้ส่ง ๕๐ ราย รวมผลิตภัณฑ์ ๑๐๓ ชิ้น

พ.ศ. ๒๕๐๙ ที่จังหวัดชัยภูมิ จัดประกวด ๘ ประเภท มีผู้ส่ง ๖๙ ราย รวมผลิตภัณฑ์ ๑๓๙ ชิ้น

พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่จังหวัดลำปาง จัดประกวด ๘ ประเภท มีผู้ส่ง ๒๔๕ ราย รวมผลิตภัณฑ์ ๕๔๙ ชิ้น

การประกวดผลิตภัณฑ์นั้นนับว่าได้ผลเป็นอย่างดี เพราะในการประกวดทุกครั้งปรากฏว่ามีผู้สนใจที่จะส่งผลิตภัณฑ์ของตนเข้ามาประกวดเป็นจำนวนมาก และผลิตภัณฑ์ก็เป็นที่น่าสนใจแก่ผู้เข้าชมการประกวดมากเช่นกัน

๑๐. งานศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

เนื่องจากได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญขององค์การสหประชาชาติ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงได้จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมขึ้น และเสนอต่อสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ เพื่อให้รับเป็นโครงการตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ก็ได้รับอนุมัติงบประมาณให้จัดตั้งศูนย์ขึ้นในกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ คือ

๑. ดำเนินการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความชำนาญในด้านการสำรวจและวิจัยตลาดผลิตภัณฑ์
๒. รวบรวมสารนิเทศข้อมูลสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเฉพาะอย่างที่จะทำการพัฒนาแบบและโฆษณาเผยแพร่
๓. จัดดำเนินการสาธิต (Demonstration) และฝึกอบรม (Training) ช่างผลิตให้เข้าใจในการออกแบบเพื่อตัดแปลงหรือออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าไทยให้เข้าสู่ระดับมาตรฐานที่ดี
๔. ให้คำปรึกษาหารือแก่โรงงานอุตสาหกรรมที่มาขอความช่วยเหลือหรือขอความร่วมมือในเรื่องแบบอุตสาหกรรม (Industrial Design)
๕. จัดให้มีนิทรรศการ (Exhibition) สำหรับออกแบบสินค้าทั้งประเภทหัตถกรรมและอุตสาหกรรมทั่วไป

๑๑. งานการสำรวจทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

งานการสำรวจนั้น นอกจากการสำรวจวัตถุดิบและอุตสาหกรรมตั้งที่กล่าวมาในตอนต้นแล้วก็ยังมีงานการสำรวจในหน้าที่ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมอยู่อีก ๒ ประการ คือ การสำรวจทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (Techno-Economical Survey) ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อต้องการจะนำผลของการสำรวจมาใช้ในการพิจารณาจัดทำโครงการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมให้เหมาะสม

กับสภาพของท้องถิ่น และการสำรวจทั่วไป (Over-all Survey) เพื่อนำสถิติข้อมูล และ ประสพการณ์ต่าง ๆ มาใช้ในการพิจารณาจัดทำโครงการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมเฉพาะอย่าง ในระดับชาติ

สำหรับการสำรวจทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมนั้น ได้เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๐๔ โดยได้ทำการสำรวจที่จังหวัดขอนแก่น อุดรธานี และอุบลราชธานี ในปี ๒๕๐๙ ได้ทำการสำรวจ ในจังหวัดสกลนคร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และในปี ๒๕๑๐ จะได้ทำการสำรวจในจังหวัด ชัยภูมิ เชียงใหม่ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และสุรินทร์

ส่วนการสำรวจทั่วไปนั้น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้จัดทำโครงการสำรวจอุตสาหกรรม โลหะขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมโลหะ ของชาติขึ้นเพราะอุตสาหกรรมโลหะนี้ นับว่าเป็นอุตสาหกรรมรากฐานที่สำคัญในการจะพัฒนา อุตสาหกรรมอื่น ๆ ด้วย โครงการสำรวจเรื่องนี้ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การสหประชาชาติ โดยได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในการสำรวจด้วย แต่บังเอิญผู้เชี่ยวชาญได้ล้มป่วยลงในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ และองค์การสหประชาชาติยังไม่สามารถจะหาผู้เชี่ยวชาญมาแทนได้ การสำรวจจึงต้อง ชักช้าลงบ้าง แต่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมก็ได้ให้เจ้าหน้าที่ของกรมดำเนินงานต่อมาเองโดยไม่ ยอมหยุดชะงักการสำรวจอุตสาหกรรมโลหะ คาดว่าจะเสร็จและทำรายงานเบื้องต้นให้เรียบร้อย ได้ในปี ๒๕๑๐

๑๒. งานการช่วยเหลือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมโดยการให้กู้ยืมเงิน

ตั้งแต่สำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม ได้เริ่มเปิดดำเนินการมา ตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๐๗ จนถึงสิ้นปี ๒๕๐๙ ปรากฏผลดังนี้

๑๒.๑ จำนวนผู้ยื่นคำร้องขอเงินแยกเป็นรายปีงบประมาณ

ปี ๒๕๐๗	มีผู้ยื่นคำร้องขอเงิน	๑๒๑ ราย	เป็นยอดเงินที่ขอกู้	๓๖,๑๖๓,๖๗๐ บาท
ปี ๒๕๐๘	„	๘๒ „	„	๒๔,๗๒๖,๕๐๐ „
ปี ๒๕๐๙	„	๙๒ „	„	๒๖,๐๒๕,๓๖๓ „

๑๒.๒ จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้เงินแยกเป็นรายปีงบประมาณ

ปี ๒๕๐๗	ให้กู้ไป	๑๒	ราย	เป็นเงิน	๒,๔๓๙,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๐๘	ให้กู้ไป	๔๙	ราย	เป็นเงิน	๑๑,๐๔๙,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๐๙	ให้กู้ไป	๗๐	ราย	เป็นเงิน	๑๕,๖๖๗,๐๐๐	บาท

๑๒.๓ ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้กู้เงินแยกตามประเภทของอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	ปี ๒๕๐๗		ปี ๒๕๐๘		ปี ๒๕๐๙		รวม	
	ราย	เงิน	ราย	เงิน	ราย	เงิน	ราย	เงิน
อุตสาหกรรมประเภทโรงงาน (Manufacturing Industry)	๗	๒,๑๖๖,๐๐๐	๓๒	๗,๕๕๗,๐๐๐	๕๑	๑๓,๐๑๒,๐๐๐	๕๐	๒๒,๗๓๕,๐๐๐
อุตสาหกรรมบริภัณฑ์ (Servicing Industry)	-	-	๖	๒,๐๑๕,๐๐๐	๑๑	๑,๗๗๕,๐๐๐	๑๗	๓,๗๙๐,๐๐๐
อุตสาหกรรมในครอบครัว (Cottage Industry)	๔	๒๒๓,๐๐๐	๔	๓๗๐,๐๐๐	๓	๑๒๐,๐๐๐	๑๑	๗๑๓,๐๐๐
อุตสาหกรรมหัตถกรรม (Handicraft Industry)	๑	๕๐,๐๐๐	๗	๑,๑๐๗,๐๐๐	๕	๗๖๐,๐๐๐	๑๓	๑,๙๑๗,๐๐๐
รวม	๑๒	๒,๔๓๙,๐๐๐	๔๙	๑๑,๐๔๙,๐๐๐	๗๐	๑๕,๖๖๗,๐๐๐	๑๓๒	๒๙,๑๕๕,๐๐๐

๑๒.๔ ยอดเงินขงอนุมัติให้กู้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน

วัตถุประสงค์ในการกู้	ปี ๒๕๐๗	ปี ๒๕๐๘	ปี ๒๕๐๙	รวม
ทุนหมุนเวียน	๑,๒๐๘,๐๐๐	๔,๒๘๙,๐๐๐	๕,๓๙๓,๕๐๐	๑๐,๘๙๐,๕๐๐
ซื้อที่ดินและปรับปรุงที่ดิน	๑๘๕,๐๐๐	๓๗๐,๐๐๐	๓๔๔,๐๐๐	๘๙๙,๐๐๐
สำหรับก่อสร้างอาคาร	๓๕๘,๐๐๐	๑,๙๑๔,๐๐๐	๒,๙๖๕,๐๐๐	๕,๒๓๗,๐๐๐
ซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์	๖๓๘,๐๐๐	๔,๒๖๑,๐๐๐	๖,๓๓๑,๙๐๐	๑๑,๒๓๐,๙๐๐
อื่น ๆ	๕๐,๐๐๐	๒๑๕,๐๐๐	๖๓๒,๖๐๐	๘๙๗,๖๐๐
	๒,๔๓๙,๐๐๐	๑๑,๐๕๙,๐๐๐	๑๕,๖๖๗,๐๐๐	๒๙,๑๕๕,๐๐๐

๑๓. งานการช่วยเหลือการจัดตั้งสมาคมอาชีพ

งานการส่งเสริมอุตสาหกรรมของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ได้ดำเนินไปแล้วอีกอย่างหนึ่งนั้นก็ได้แก่แนะนำส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันจัดตั้งเป็นสมาคมขึ้น ความมุ่งหมายในเรื่องนี้เพื่อแนะนำให้ผู้ประกอบกรอุตสาหกรรมได้พิจารณาหาทางช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกันเองอันจะเป็นการผ่อนคลายภาระอันหนักของทางราชการในเรื่องนั้น นอกจากนั้นเมื่อทางการจะให้ความช่วยเหลือแก่กิจการใดประการใด ย่อมจะให้ความ

ช่วยเหลือโดยผ่านทางสมาคมซึ่งเป็นกลุ่มรวมของผู้ประกอบอุตสาหกรรมก็จะได้ผลดีกว่าการให้ความช่วยเหลือเป็นแต่ละรายไป

สมาคมที่ได้รับการสนับสนุนให้จัดตั้งขึ้นโดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้แก่

๑๓.๑ สมาคมเครื่องถมไทย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๐๓ มีสมาชิก ๑๕๐ คน และมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๑๓.๑.๑ เพื่อส่งเสริมความสามัคคีกันระหว่างผู้ประกอบการอาชีพผลิตภัณฑ์เครื่องเงินไทยคือเครื่องเงินที่เป็นเครื่องรูปพรรณ เครื่องถม และเครื่องลงยาสี และผู้มีอาชีพเกี่ยวกับเครื่องเงินไทย

๑๓.๑.๒ เพื่อส่งเสริมกิจการผลิต วิชาการ การบริหาร และศิลป์ของอุตสาหกรรมตลอดจนคุณภาพของเครื่องเงินไทย ให้เป็นไปตามมาตรฐานเครื่องเงินไทย และให้ความเจริญยิ่งขึ้น

๑๓.๑.๓ เพื่อพัฒนาการ และส่งเสริมอาชีพศึกษาของเยาวชน และการศึกษาฝึกฝนให้มีอาชีพเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเครื่องเงินไทย ให้มีศิลป์ในการฝีมืออย่างแท้จริง

๑๓.๑.๔ เพื่อส่งเสริมการซื้อขาย การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องเงินไทย

๑๓.๑.๕ เพื่อส่งเสริมค่านิยม ควบคุม และรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานของผลิตภัณฑ์เครื่องเงินไทย

๑๓.๑.๖ ปราบปรามข้อพิพาท ระหว่างสมาชิก หรือระหว่างสมาชิกกับบุคคลภายนอกในการประกอบการอาชีพ หรือเกี่ยวกับเครื่องถม เครื่องเงินไทย

๑๓.๑.๗ ร่วมมือกับรัฐบาล ในการส่งเสริมศิลปหัตถกรรมเครื่องถม และเครื่องเงินไทย

๑๓.๑.๘ เพื่อช่วยเหลือ และส่งเสริมการกุศล กับการสาธารณะสงเคราะห์ต่างๆ

๑๓.๒ สมาคมไหมไทย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๐๔ มีสมาชิก ๒๐ ราย และมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๑๓.๒.๑ ส่งเสริมการผลิตและการค้าไหม

๑๓.๒.๒ ให้ความช่วยเหลือกับทางราชการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตและการค้าใหม่

๑๓.๒.๓ เสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการผลิตและการค้าใหม่แก่ทางราชการ

๑๓.๒.๔ กำหนดและรักษามาตรฐาน และส่งเสริมคุณภาพผลิตภัณฑ์ใหม่ไทย

๑๓.๒.๕ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้และค้นคว้าทางวิชาการ

๑๓.๒.๖ เป็นสำนักงานกลางติดต่อระหว่างสมาชิกทางราชการและผู้เกี่ยวข้อง

๑๓.๒.๗ โฆษณาเผยแพร่ให้ผ้าไหมไทยเป็นที่นิยม และเป็นที่ยอมรับ

๑๓.๓ สมาคมอุตสาหกรรมฟอกหนังแห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๐๗ มีสมาชิก ๖๖ โรงงาน และมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๑๓.๓.๑ เพื่อส่งเสริมความสามัคคีประสานงานอาชีพระหว่างผู้ประกอบการฟอกหนังและตบแต่งหนัง และส่งเสริมสวัสดิภาพเกี่ยวกับงานอาชีพฟอกหนัง

๑๓.๓.๒ เพื่อส่งเสริมกิจการแนะนำแลกเปลี่ยนความรู้ ทางด้านวิชาการงานฝีมือ, ความชำนาญงาน และการบริหารในอุตสาหกรรมฟอกหนังให้เจริญก้าวหน้า

๑๓.๓.๓ เพื่อส่งเสริมค่านิยม ควบคุมและรักษาไว้ซึ่งมาตรฐาน และคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องแก่หนังฟอกตามความเหมาะสม

๑๓.๓.๔ เพื่อพัฒนาการผลิตและส่งเสริมการซื้อขาย การโฆษณา เผยแพร่คุณภาพการฟอกหนังภายในให้แพร่หลายทั่วไป

๑๓.๓.๕ เพื่อเป็นตัวแทนของสมาชิกของสมาคมนี้ ในการที่จะช่วยเหลือเจรจาติดต่อกับรัฐบาล หรือบุคคล หรือองค์การใด ๆ เกี่ยวแก่สวัสดิภาพของอุตสาหกรรมฟอกหนัง และเพื่อเป็นการที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมฟอกหนังให้เจริญก้าวหน้า

นอกจากนี้ยังมีสมาคมที่ยังอยู่ในระหว่างการขออนุญาตก่อตั้งอีก ๒ สมาคม คือ สมาคมส่งเสริมอุตสาหกรรมด้ายหลอด และสมาคมอุตสาหกรรมปั้นนุ่นแห่งประเทศไทย.

แผนพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม

เนื่องจากเป็นที่ปรากฏชัดว่าอุตสาหกรรมขนาดย่อมมีบทบาทที่สำคัญมากสำหรับการเศรษฐกิจของประเทศ และยังคงต้องการความช่วยเหลือส่งเสริมจากรัฐบาลอีกหลายประการด้วยกัน ดังนั้นหลังจากเมื่อมีการปฏิวัติเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ และคณะปฏิวัติได้ประกาศนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมไว้แล้ว กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงได้วางหลักการที่ให้ความช่วยเหลือแก่อุตสาหกรรมขนาดย่อม รวมทั้งอุตสาหกรรมในครอบครัว และอุตสาหกรรมหัตถกรรมไว้ ๔ ประการ กล่าวคือ

๑. ให้ความช่วยเหลือในด้านวิชาการ
๒. ให้ความช่วยเหลือในด้านการเงิน
๓. ให้ความช่วยเหลือในด้านการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์
๔. ให้ความช่วยเหลือในด้านการจัดหาที่ตั้งโรงงาน อันเหมาะสมและมีบริการความสะดวกพร้อมเพียง

หลักการดังกล่าวนี้ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงอุตสาหกรรมและรัฐบาล ดังนั้นในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรก พ.ศ. ๒๕๐๔ — ๒๕๐๙ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๑๐ — ๒๕๑๔ จึงได้กำหนดให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจัดตั้งมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมตามหลักการทั้ง ๔ ประการนั้น ในปัจจุบันกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ดำเนินการไปแล้วดังนี้

๑. สำหรับการให้ความช่วยเหลือในด้านวิชาการ ได้จัดตั้ง **สถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม** (Small Industries Service Institute ซึ่งเรียกย่อ ๆ ว่า SISI) ขึ้น โดยความร่วมมือของกองทุนพิเศษสหประชาชาติ ซึ่งได้ลงนามในข้อตกลงกันเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๐๙ สถาบันนี้มีความมุ่งหมายที่จะอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมเกี่ยวกับเทคนิคการผลิตและการจัดธุรกิจภายในโรงงาน เพื่อให้สามารถเพิ่มผลผลิตและปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น

๒. สำหรับการให้ความช่วยเหลือในด้านการเงิน ได้จัดตั้ง **สำนักงานเงินทุนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม** ขึ้นดำเนินงานรับคำร้องขอเงินตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๐๗ เป็นต้นมา

๓. ในด้านการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์นั้น ความจริงกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมก็ได้ดำเนินการมานานแล้ว คือได้จัดตั้งร้านไทยอุตสาหกรรมขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับรับซื้อหรือรับฝากขายสินค้าอุตสาหกรรมพื้นเมืองมาแต่แรก แต่กิจการยังไม่ครอบคลุมบริการที่ควรจะอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ ดังนั้นต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๐๖ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงได้จัดตั้ง **ศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม** ขึ้นเพื่อที่จะช่วยปรับปรุงรูปร่างผลิตภัณฑ์หรือหีบห่อให้มีลักษณะอันสามารถชักจูงจิตใจผู้ซื้อ แต่ก็ยังมีมาตรการอื่น ๆ ที่จะต้องจัดให้มีขึ้นอีก

๔. สำหรับการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการขนาดย่อมในด้าน การจัดหาที่ตั้งโรงงานให้ นั้น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้วางโครงการจะจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมสำหรับผู้ประกอบการขนาดย่อมขึ้น แต่ในการนี้จะต้องจัดให้มีการสำรวจดูความเหมาะสมให้เรียบร้อยเสียก่อน โดยจะได้ขอความร่วมมือจากองค์การระหว่างประเทศให้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยดำเนินการด้วย

การดำเนินงานนี้ ได้ใช้เงินงบประมาณตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรก ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๗ — ๒๕๐๙) คือ

๑. การจัดตั้งสถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม	๒๙.๑๓ ล้านบาท
๒. ขยายบริการด้านตลาดสำหรับหัตถกรรมไทย	๒.๙๐ ,,
๓. หุ่นให้กู้เพื่อการอุตสาหกรรมขนาดย่อม	๓๐.๐๐ ,,

ในขณะนั้นตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐ — ๒๕๑๔) ได้กำหนดงบประมาณแผ่นดินให้สำหรับการดำเนินงานของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมไว้ดังต่อไปนี้ คือ

๑. บริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม	๒๘.๘๐ ล้านบาท

๒. ขยายบริการด้านตลาดสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมและ
หัตถกรรมไทย	๑๐.๐๐ ล้านบาท
๓. เงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม	๒๕.๐๐ ,,
รวมเป็นงบประมาณในระยะ ๕ ปี	๕๙.๘๐ ,,

นอกจากนี้ ยังมีเงินงบประมาณที่จะได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ด้วย คือ

๑. สำหรับสถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม (เงินจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติ) ๑๒.๙๐ ล้านบาท
๒. บริการด้านตลาด ซึ่งหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติเช่นเดียวกันแต่วงเงินยังไม่ทราบแน่นอน

ดังนั้นในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมในระยะต่อไป กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมก็จะได้นำเนินการให้ได้ผลตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ โดยจะได้ขยายกิจการของสถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่นสำหรับสำนักงานเงินกู้ ฯ ก็จะได้จัดให้มีการเช่าซื้อเครื่องจักร หรือบริการอื่นใดที่จะอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยิ่งขึ้น และสำหรับสถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อมก็จะได้ขยายสาขาออกไปเพื่อให้บริการแก่ผู้ประกอบการในต่างจังหวัดโดยทั่วถึง นอกจากนี้ยังอาจจะได้ตั้งสถาบันใหม่ ๆ ขึ้นอีก เช่นองค์การตลาดสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมและหัตถกรรมไทย และนิคมอุตสาหกรรม สำหรับผู้ประกอบการขนาดย่อม เป็นต้น.

โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม นับตั้งแต่แรกเริ่ม จนถึงปัจจุบัน

๑. โครงการโรงงานกระสอบ
๒. โครงการโรงงานทำเชือก

๓. โครงการทอเสียดและดุงเท้า
๔. โครงการตั้งโรงงานทอสองคันคว่ำ
๕. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมประจำบ้าน
๖. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องเงินและเครื่องถม
๗. โครงการสร้างโรงงานขนาดเล็ก
๘. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยสำรวจทดลองคันคว่ำวัตถุดิบและอุตสาหกรรม
๙. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมและอุตสาหกรรมในครอบครัวโดยวิธีตั้งพิพิธภัณฑ์เครื่องมือทุนแรง ตัวอย่างสินค้าและตัวอย่างวัตถุดิบ
๑๐. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมทำร่ม
๑๑. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวโดยแสดงและอบรมการใช้เครื่องมือทุนแรง
๑๒. โครงการงานทดลองประดิษฐ์ไม้ไผ่
๑๓. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมทำกระดาษด้วยมือ
๑๔. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยการจดทะเบียนอุตสาหกรรม
๑๕. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยเผยแพร่วิชาการและจัดตั้งห้องสมุดสำหรับประชาชน
๑๖. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยวิธีให้ทุนนักศึกษามหาวิทยาลัย
๑๗. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยให้เจ้าหน้าที่ไปศึกษาต่างประเทศ
๑๘. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมและในครอบครัวโดยการขอความช่วยเหลือจากองค์การสหประชาชาติหรือองค์การอื่น ๆ ให้ผู้ชำนาญการของอุตสาหกรรมเอกชนไปศึกษาและดูงานเฉพาะอย่าง
๑๙. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมทอผ้าในครอบครัวโดยการสอน การย้อมสี การทอ และการออกแบบลวดลายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๒๐. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา

๒๑. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมเย็บสานทอ
๒๒. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๒๓. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาภาคใต้
๒๔. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยการพิมพ์คำแนะนำเกี่ยวกับอุตสาหกรรมต่าง ๆ แจกจ่าย
๒๕. โครงการสอนวิชาทำหมวกโบราณให้ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๒๖. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมทั่วไปทางภาพยนตร์
๒๗. โครงการควบคุมและรับรองคุณภาพ
๒๘. โครงการงานสัปดาห์แห่งการใช้ของไทย
๒๙. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมและในครอบครัว โดยการให้กู้เงินเพื่อดำเนินงานและเช่าซื้อเครื่องจักร
๓๐. โครงการโรงงานทำเครื่องใช้ด้วยเหล็ก
๓๑. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาในจังหวัดภาคเหนือ
๓๒. โครงการสร้างโรงงานเครื่องเคลือบดินเผา
๓๓. โครงการขยายร้านไทยอุตสาหกรรมกลาง
๓๔. โครงการสร้างโรงงานทำหมวกโบราณในจังหวัดพระนครและขอนแก่น
๓๕. โครงการเผยแพร่สินค้าไทย
๓๖. โครงการผลิตลูกถ้วยไฟฟ้า
๓๗. โครงการดำเนินงานของศูนย์กลางการออกแบบ
๓๘. โครงการโรงสร้างซ่อมเครื่องจักรกล
๓๙. โครงการสถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม
๔๐. โครงการศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
๔๑. โครงการการให้กู้เงินเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม
๔๒. โครงการจัดตั้งสถาบันอุตสาหกรรมสิ่งทอ

- ๔๓. โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมโลหะ
- ๔๔. โครงการจัดตั้งองค์การตลาด
- ๔๕. โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมขนาดย่อม

รายพระนามและนาม อธิบดี รองอธิบดี ผู้อำนวยการกอง กรมอุตสาหกรรมและกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมอุตสาหกรรมและกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

๑. พระพิศาลสุขุมวิท	ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมอุตสาหกรรม ๒๐ สิงหาคม ๒๔๘๔
พ้นจากตำแหน่ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕
๒. พล ร.ต. พระยาศรยุทธเสนี	ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมอุตสาหกรรม ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕
พ้นจากตำแหน่ง ๑ มิถุนายน ๒๔๘๕
๓. ม.จ. รัชฎาภิเชกโสณกุล	ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๒๓ ตุลาคม ๒๔๘๕
พ้นจากตำแหน่ง ๑๕ ธันวาคม ๒๔๘๘
๔. ม.จ. สิทธยากร วรวรรณ	ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๗ สิงหาคม ๒๔๘๙
พ้นจากตำแหน่ง ๑๖ กันยายน ๒๔๘๙
๕. นายปฐม คชเสนี	ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๑๖ กันยายน ๒๔๘๙
พ้นจากตำแหน่ง ๑๔ พฤษภาคม ๒๔๙๑
๖. หลวงไกรฤกษ์ราชเสวี	ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๑๔ พฤษภาคม ๒๔๙๑
พ้นจากตำแหน่ง ๑ เมษายน ๒๔๙๒
๗. นายสอาด หงษ์ยนต์	รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๒๔๙๒
— ๒๒ เมษายน ๒๔๙๔
๘. นายประวัต สุขุม	ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๒๓ เมษายน ๒๔๙๔
พ้นจากตำแหน่ง ๑๓ มิถุนายน ๒๔๙๔
๙. นายสอาด หงษ์ยนต์	รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๑๓

- มีดุนายน ๒๔๙๔ — ๑๖ พฤษภาคม ๒๔๙๕
๑๐. นายสอาด หงษ์ยนต์ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๑๗ พฤษภาคม ๒๔๙๕ — ๓๐ กันยายน ๒๕๐๗
๑๑. นายชิน ทิวารี ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๑ ตุลาคม ๒๕๐๗ จนถึงปัจจุบัน

ผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

๑. นายชิน ทิวารี ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๒๔ กันยายน ๒๕๐๔ — ๓๐ กันยายน ๒๕๐๗
๒. นายชาญชัย ดาวรรธาร ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๑๔ ธันวาคม ๒๕๐๗ จนถึงปัจจุบัน

ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองส่งเสริมอุตสาหกรรม

๑. นายชิน ทิวารี ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกอง ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๙๙ — ๒๗ กันยายน ๒๕๐๔
๒. นายวีระ วิจิตรานนท์ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกอง ๒๔ กันยายน ๒๕๐๔ — ๓๐ กันยายน ๒๕๐๗
๓. นายประเสริฐ เจริญรุ่ง ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกอง ๑ ตุลาคม ๒๕๐๗ จนถึงปัจจุบัน

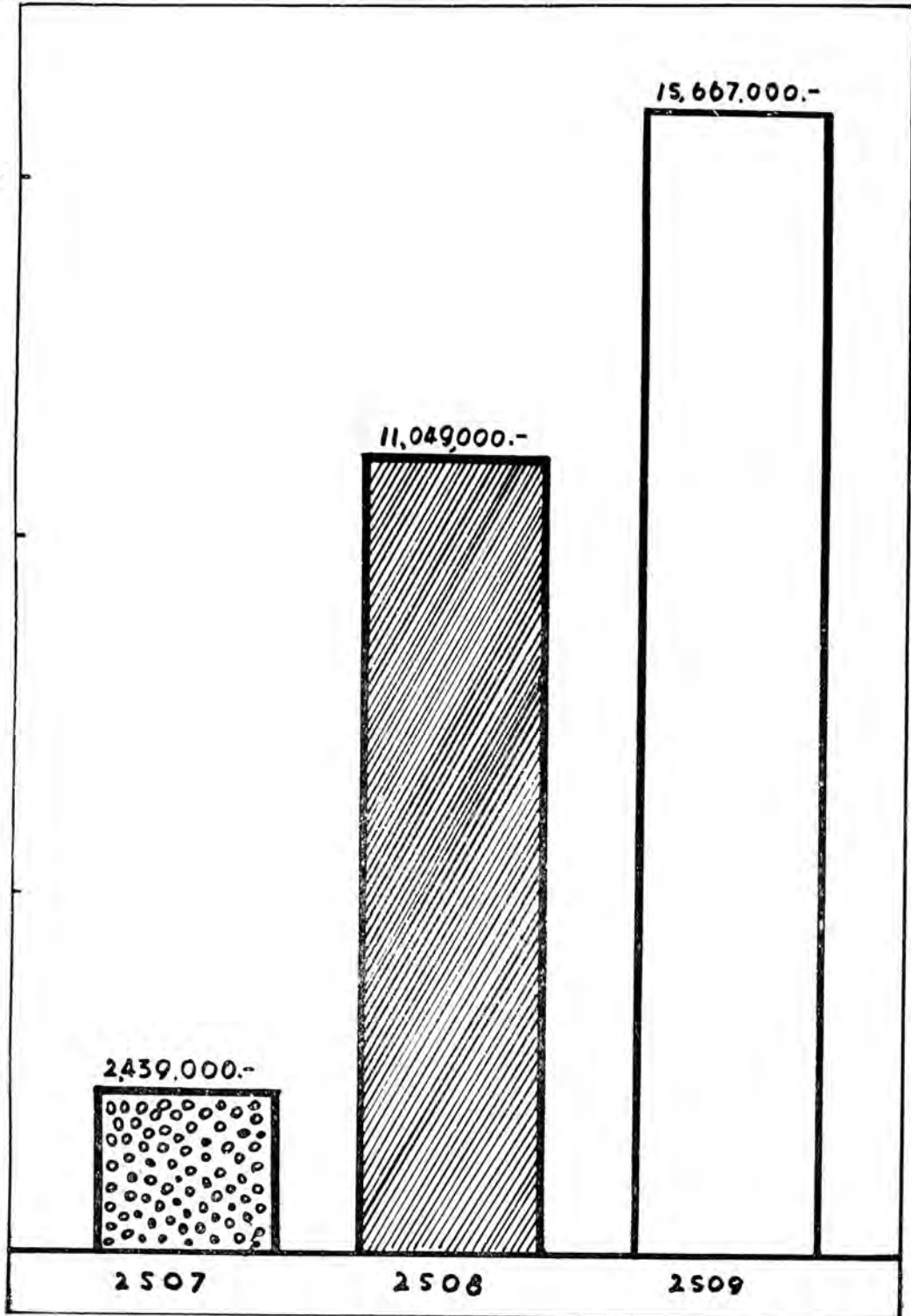
ผู้ดำรงตำแหน่งนายช่างพิเศษ

๑. นายชาญชัย ดาวรรธาร ดำรงตำแหน่งนายช่างพิเศษ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๐๕ — ๑๓ ธันวาคม ๒๕๐๗
๒. นายวินิตย์ โทณะวณิก ดำรงตำแหน่งนายช่างพิเศษ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ จนถึงปัจจุบัน

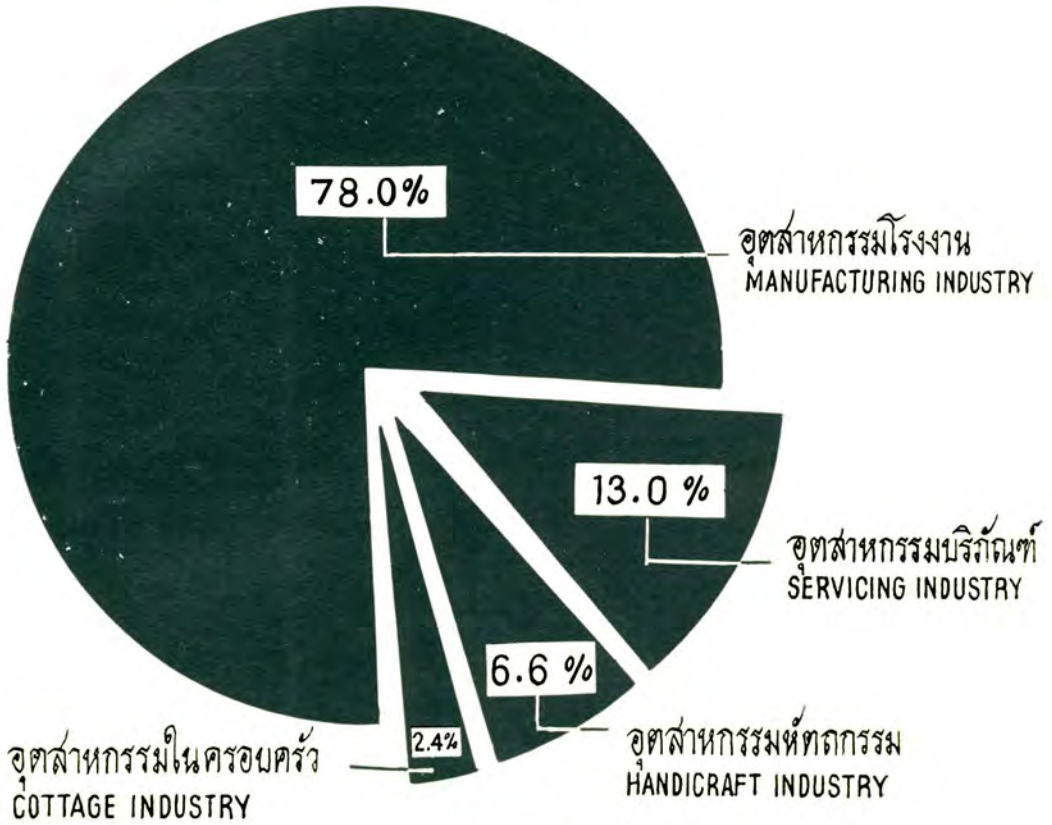
กราฟแสดงยอดเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม
ที่อนุมัติให้กู้ไปแล้ว

ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานจนถึงสิ้นปีงบประมาณ 2509

ล้านบาท

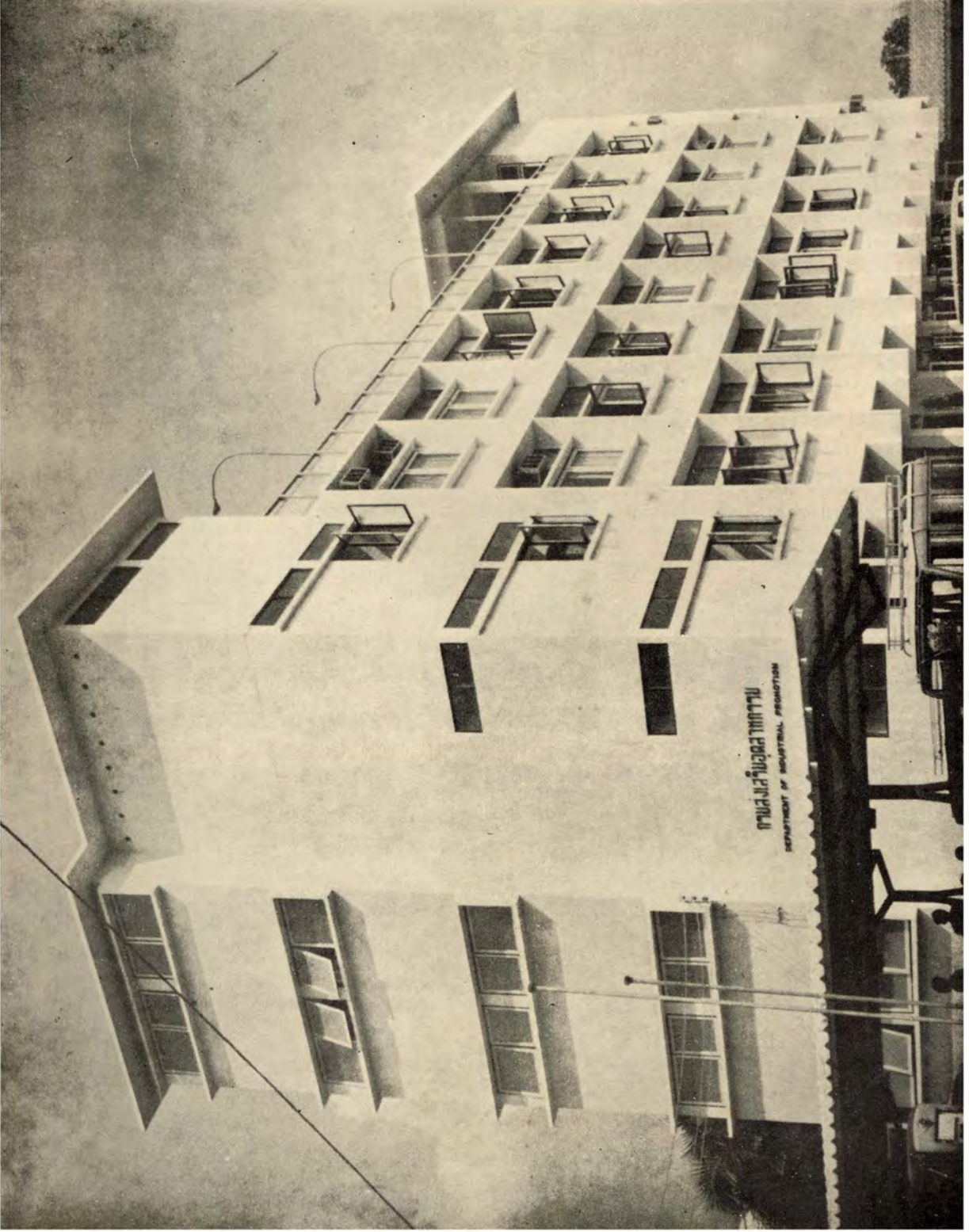

ยอดเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม
 ที่อนุมัติให้กู้ไปแล้ว
 แยกตามประเภทอุตสาหกรรม

แยกตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้

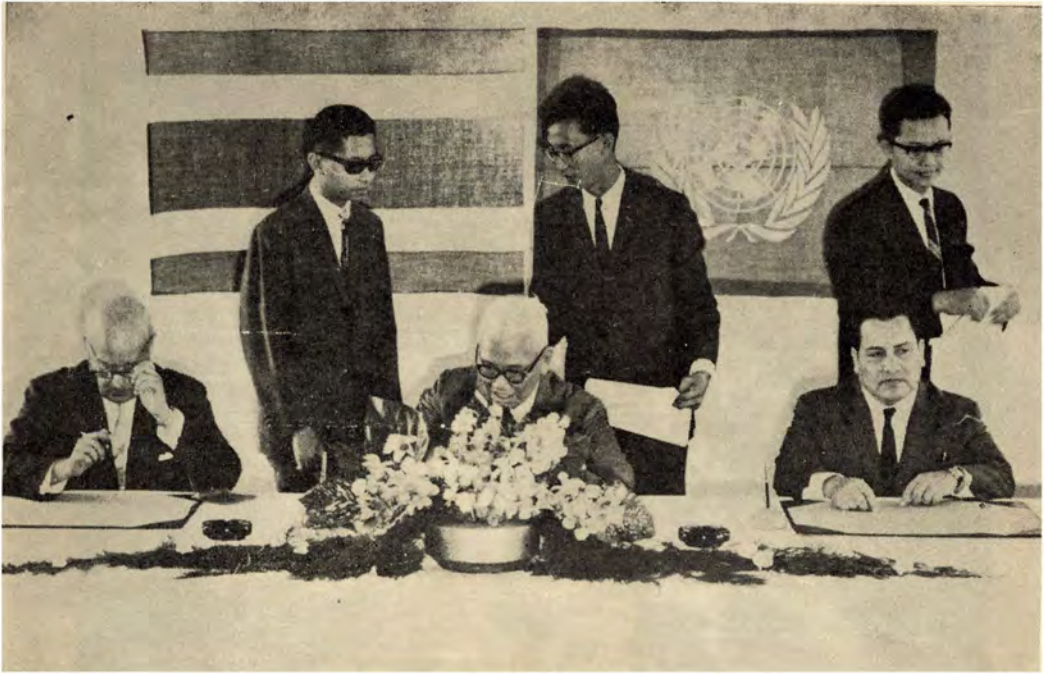

๑. 111 ตึกท่าทหาร ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

สมเด็จพระบรมราชินีนาถ เสด็จทอด
พระเนตร ผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรม
ไทยของร้านนารายณ์ภัณฑ์ อย่างสน-
พระทัย โดยมีรองอธิบดีกรมส่งเสริม-
อุตสาหกรรม กราบบังคมทูลเรื่องราว
ต่างๆ โดยละเอียด

การทำกระเป๋าเชือกกล้วย ของโรงงานบางกอกเข็บบ้านอุตสาหกรรม

๑ พณ ๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ลงนามในสัญญากับผู้แทนกองทุนพิเศษสหประชาชาติที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการจัดตั้งสถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

๑ พณ ๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ทำพิธีเปิดที่ทำการหน่วยทดลองเส้นใยฝ้ายและไหม ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

นางบุญเทียน รามเดชะ พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมโท รักษาการ
ในตำแหน่ง ผู้จัดการร้านนารายณ์ภัณฑ์ รับรางวัลในการประกวดแบบผลิตภัณฑ์
จาก ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมในงานจัดนิทรรศการแบบผลิต
ภัณฑ์ของศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ผลิตภัณฑ์เครื่องเงิน ซึ่งได้รับการปรับปรุงส่งเสริม
จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ผลิตภัณฑ์เครื่องเงิน ซึ่งได้รับการปรับปรุงส่งเสริม
จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

เจ้าหน้าที่ของหน่วยทดลองเส้นใยผ้าฝ้ายและไหม กำลังให้การฝึกอบรมแก่ผู้ขอเข้ารับการอบรมวิชาทดสอบคุณภาพสิ่งทอ

การตบแต่งและสลักลวดลายผลิตภัณฑ์ เครื่องเงินในจังหวัดเชียงใหม่

อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม แดงโครงการเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมโดยการให้กู้ยืมเงิน
ณ สถานีโทรทัศน์ช่อง ๘ จังหวัดลำปาง

นายเอนก บุญภักดี พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมเอก และผู้จัดการสำนักงาน
เงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม อธิบายแผนภูมิกรรมวิธีผลิตโสร่งปาเต๊ะ
ประกอบรายการสนทนาทางโทรทัศน์

เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม
กำลังให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่อ

ภาคกฎหมายเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรม

พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒
(ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)

อาทิตยทิพอาภา

พล.อ. เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรควบคุมโรงงานเพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ
รักษาความปลอดภัย ความผาสุกและการอนามัย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
และจะใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับแก่โรงงานชนิดใด เฉพาะท้องที่ใด ให้ประกาศโดยพระราช
กฤษฎีกา

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“โรงงาน” หมายความว่า สถานที่เพื่อประโยชน์ในการค้าที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้

๑. โรงงานสีข้าวโดยใช้เครื่องจักร

๒. โรงงานเลื่อยไม้โดยใช้เครื่องจักร
๓. โรงงานทำน้ำแข็ง
๔. โรงงานทำเครื่องแก้ว
๕. โรงงานทำไม้ขีดไฟ
๖. โรงงานพิมพ์หนังสือโดยใช้เครื่องจักร
๗. โรงงานทำเครื่องตีอัดลม
๘. โรงงานกลั่นหรือหีบน้ำมันจากพืช ซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๙. โรงงานย้อมผ้า ซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๑๐. โรงงานฟอกหนัง ซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๑๑. โรงงานทำสบู่ ซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๑๒. โรงงานทอผ้าที่ใช้กี่เป็นปกติตั้งแต่ห้าขึ้นไป
๑๓. โรงงานหลอม หล่อ หรือกลึงโลหะ นอกจาก เงิน ทอง นาก หรือทองคำขาว
๑๔. โรงงานต่อหรือซ่อมรถยนต์หรือเรือกลไฟ หรือเรือที่จะใช้เป็นรถยนต์ หรือเรือกลไฟ
๑๕. โรงงานต่อตัวถังรถยนต์
๑๖. โรงงานแก้หรือซ่อมเครื่องจักร
๑๗. โรงงานอย่างอื่นที่จะได้กำหนดโดยกฎกระทรวง

[แก้ไขใหม่โดย พ.ร.บ. โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ม. ๓]

“การขยายโรงงาน” หมายความว่า การขยายตามความที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

“ผู้จัดการ” หมายความว่า บุคคลที่เจ้าของโรงงานแต่งตั้ง หรือมอบหมายหน้าที่ให้จัดการดูแลกิจการทั่วไปในโรงงาน จะเป็นบุคคลเดียวหรือหลายคนก็ตาม ถ้าโรงงานใดไม่มีผู้จัดการ ให้ถือว่าเจ้าของโรงงานเป็นผู้จัดการด้วย

“เครื่องจักร” หมายความว่า เครื่องซึ่งประกอบด้วยส่วนหลายชั้นสำหรับใช้เปลี่ยนแปลงแรงหรือการเคลื่อนที่ด้วยกำลังน้ำ ไอน้ำ เชื้อเพลิง ลมหรือไฟฟ้า อย่างใดอย่างหนึ่ง

หรือหลายอย่างรวมกันและให้หมายความถึงเครื่องที่ทำงานสนองกัน และสิ่งที่ประกอบเช่น สายพาน เพลลา เป็นต้น

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้ที่มีหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคลซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้มีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ โรงงานอย่างอื่นตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ จะต้องเป็นสถานที่ที่ท่า เปลี่ยนแปลง ซ่อมแซม ตกแต่ง ทำให้สำเร็จ ทำให้สะอาด ล้าง ทำให้แตกทำลาย หรือทำโดยประการอื่น ซึ่งวัตถุต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการค้า โดยใช้เครื่องจักร ถ้ามิได้ใช้เครื่องจักรจะเพื่อประโยชน์ในการค้าหรือไม่ก็ตาม สภาพของงานอาจก่อให้เกิดการระเบิด พิษควัน กลิ่นไอ หรือภัยอื่นใด ซึ่งน่าจะเป็นอันตรายแก่อนามัย หรือกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยหรือความผาสุกของบุคคล

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเฉพาะโรงงานของเอกชน ของห้างหุ้นส่วน หรือของบริษัท

มาตรา ๖ ห้ามมิให้บุคคลใด ตั้งหรือขยายโรงงานก่อนได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี

มาตรา ๗ บุคคลใดประสงค์จะตั้งหรือขยายโรงงาน ให้ทำคำขอสองฉบับ ตามแบบที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควร อาจมีคำสั่งให้ผู้ขอส่งแผนผังแสดงบริเวณของโรงงานหรือแบบก่อสร้างพร้อมด้วยรายการ หรือแบบแสดงที่ตั้งเครื่องจักร พร้อมด้วยรายการแสดงจำนวนและชนิดของเครื่องจักรอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งหมดก็ได้

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันยื่นคำขอ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นให้เลื่อนไปได้ตามสมควร แต่ต้องแจ้งการเลื่อนให้ผู้ขอทราบภายในกำหนดนั้น

รัฐมนตรีอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ลงในใบอนุญาตตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ความปลอดภัยหรืออนามัยของบุคคล

มาตรา ๙ เมื่อโรงงานใดพร้อมที่จะเปิดดำเนินการได้แล้ว ให้เจ้าของโรงงานแจ้งเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบเสียก่อน ถ้าปรากฏว่าโรงงานนั้นถูกต้องตามที่รับอนุญาตกับทั้งถูกต้องตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีได้ระบุไว้ในใบอนุญาต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสืออนุญาตให้เปิดดำเนินการได้ ถ้าปรากฏว่าโรงงานนั้นยังไม่ถูกต้องตามที่กล่าวมาแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งให้แก้ไขให้เรียบร้อย

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสืออนุญาต หรือมีคำสั่งให้แก้ไขตามความในวรรคก่อนภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือขอให้ตรวจ

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งให้แก้ไข เจ้าของโรงงานอาจอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อรัฐมนตรี โดยยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันรับคำสั่ง คำสั่งของรัฐมนตรีให้ถือเป็นที่สุด

มาตรา ๑๐ ผู้จัดการต้องรักษาโรงงานและบริเวณโรงงานให้สะอาดถูกต้องตามหลักอนามัย

มาตรา ๑๐ ทวิ ผู้จัดการต้องทำรายงานแสดงกิจการและปริมาณการผลิตในปีหนึ่งของโรงงาน ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและภายในเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง

[เพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ม. ๔]

มาตรา ๑๑ โรงงานชนิดที่ใช้เครื่องจักร ๆ นั้นต้องมีสภาพอันมั่นคงแข็งแรงเหมาะกับการใช้สอยสำหรับการงานที่ประกอบ ห้ามมิให้เจ้าของโรงงานใช้เครื่องจักรที่ชำรุดบกพร่องอันเป็นที่น่าเกรงขามอันตราย กับทั้งต้องหาวิธีป้องกันอุบัติเหตุ เช่น กันคอกกรู หรือมีเครื่องกั้นอย่างอื่นสำหรับเครื่องจักร หม้อน้ำ และอื่น ๆ อีกด้วยตามสมควร

วัตถุอันอันเป็นสื่อส่งกำลังแรงในโรงงาน และเครื่องมือต่าง ๆ ต้องอยู่ในสภาพอันปลอดภัย

มาตรา ๑๒ เจ้าของโรงงานต้องจัดให้โรงงานมีประตูให้พอกับจำนวนคน ในโรงงานที่จะหลบหนีภัยออกไปได้ทันทั่วทั้ง เมื่อมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น

มาตรา ๑๓ โรงงานใดประกอบการงานโดยต้องใช้วัตถุที่เป็นพิษ เช่น ตะกั่ว สารหนู

ฟอสฟอรัส หรืออื่น ๆ ที่อาจให้โทษต่อร่างกายหรือชีวิตบุคคล หรือประดิดขันธ์สิ่งของอันประกอบ ด้วยวัตถุซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตราย เช่น การทำดอกไม้เพลิงหรือวัตถุระเบิด เป็นต้น ผู้จัดการ ต้องจัดการป้องกันของที่มีพิษหรือของที่อาจก่อให้เกิดอันตรายนั้น ๆ ให้เป็นที่ปลอดภัย

มาตรา ๑๔ ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า

- (๑) ได้มีการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๓
- (๒) เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต
- (๓) โรงงานก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่สาธารณชน

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือ ให้เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการ แล้วแต่กรณี เปลี่ยนแปลง ซ่อมแซม หรือจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในกำหนดเวลาที่ ระบุไว้ในคำสั่ง ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่ากรณีนั้น ใกล้ต่อการที่จะก่อให้เกิดอันตรายแก่ ร่างกาย ชีวิต หรืออนามัยของบุคคล ก็ให้มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของโรงงานหยุด งานทั้งหมดหรือแต่บางส่วน จนกว่าจะได้เปลี่ยนแปลง ซ่อมแซม หรือจัดการอย่างหนึ่ง อย่างใดตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการอาจอุทธรณ์ คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคก่อนต่อ รัฐมนตรีได้ โดยยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง คำวินิจฉัย ของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด อย่างไรก็ดี ให้เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการปฏิบัติตามคำสั่งของ พนักงานเจ้าหน้าที่ทันที ไม่ว่าจะมีการอุทธรณ์หรือไม่

[แก้ไขใหม่โดย พ.ร.บ. โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ม. ๕]

มาตรา ๑๕ โรงงานใดหยุดไม่ทำงานเกินกว่าสามสิบวันก็ดี หรือเปิดทำงานใหม่ ภายหลังที่ได้ปิดมาเป็นเวลาเกินกว่าสามสิบวันก็ดี ให้ผู้จัดการแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ ทราบภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันที่ปิดมา ครบสามสิบวัน หรือแต่วันที่เปิด ทำงานใหม่ แล้วแต่กรณี

ถ้ามีการเปลี่ยนเจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการ ให้เจ้าของโรงงานใหม่หรือผู้จัดการใหม่ แล้วแต่กรณี แจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่ วันเปลี่ยน

มาตรา ๑๖ เมื่อมีอุบัติเหตุใด ๆ อันเนื่องจากการประกอบกิจการเกิดขึ้นในโรงงานหรือในบริเวณโรงงาน ถ้าอุบัติเหตุนั้นเป็นเหตุให้บุคคลถึงแก่ความตายก็ดี หรือป่วยเจ็บซึ่งภายหลังเจ็ดสิบสองชั่วโมงแล้ว ยังไม่สามารถทำงานในหน้าที่เดิมได้ก็ดี หรือเป็นเหตุให้โรงงานนั้นไม่สามารถประกอบกิจการตามปกติตั้งแต่เจ็ดวันขึ้นไปก็ดี ผู้จัดการต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยด่วน

มาตรา ๑๗ เพื่อที่จะดูว่าเจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการได้ปฏิบัติถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปตรวจโรงงานได้ในระหว่างเวลาทำงานตามปกติของโรงงาน ผู้จัดการต้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

มาตรา ๑๘ ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยมีเหตุผลสมควรสงสัยว่าในสถานที่ใดมีโรงงานตั้งขึ้นโดยมิได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปตรวจสถานที่นั้นได้

มาตรา ๑๘ ทวิ ให้รัฐมนตรีที่มีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานเมื่อปรากฏว่า

(๑) เจ้าของโรงงานแสดงข้อความในคำขอตั้งหรือขยายโรงงานอันเป็นเท็จ และข้อความนั้นเป็นสารสำคัญในการพิจารณาออกใบอนุญาต

(๒) ผู้จัดการไม่ยื่นรายงานแสดงกิจการและปริมาณการผลิตของโรงงานตามมาตรา ๑๐ ทวิ ในเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตกเตือนเป็นหนังสือให้ยื่นแล้ว หรือแสดงข้อความในรายงานแสดงกิจการและปริมาณการผลิตของโรงงานดังกล่าวอันเป็นเท็จในสารสำคัญ

(๓) เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการจงใจฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามความในมาตรา ๑๘

(๔) เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการดำเนินการโรงงานอันอาจเป็นภัยต่อการเศรษฐกิจและความปลอดภัยของประเทศ

(๕) โรงงานชำรุดเสียหายจนไม่อาจเปิดดำเนินการส่วนใหญ่ได้

[เพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ม. ๖]

มาตรา ๑๙ ผู้ใดตั้งหรือขยายโรงงานก่อนได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือเปิดโรงงาน

โดยมิได้รับหนังสืออนุญาตตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งให้โรงงานนั้นหยุดทำงานเสียตลอดเวลาที่เจ้าของโรงงานยังมีได้รับใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาต แล้วแต่กรณี

[แก้ไขใหม่โดย พ.ร.บ. โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ม. ๗]

มาตรา ๑๙ ทวิ ผู้จัดการใดไม่ยื่นรายงานแสดงกิจการและปริมาณการผลิตของโรงงานตามมาตรา ๑๐ ทวิ หรือแสดงข้อความในรายงานแสดงกิจการและปริมาณการผลิตของโรงงานดังกล่าวอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

[เพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ม. ๘]

มาตรา ๒๐ เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการใดไม่ปฏิบัติ ตามคำสั่งตามความในมาตรา ๑๔ หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๒ (๓) หรือ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและเมื่อโจทก์ร้องขอศาลจะสั่งให้โรงงานนั้นหยุดทำงานเสียจนกว่าเจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการจะได้ปฏิบัติตามคำสั่งหรือกฎกระทรวงนั้นก็ได้

[แก้ไขใหม่โดย พ.ร.บ. โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ม. ๙]

มาตรา ๒๑ เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ หรือกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๒ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

[แก้ไขใหม่โดย พ.ร.บ. โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ม. ๑๐]

มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาและออกกฎกระทรวง

(๑) กำหนดเขตในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่จะให้ตั้งโรงงานหรือมิให้ตั้งโรงงาน

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ในการตั้งหรือขยายโรงงาน

(๓) กำหนดคุณสมบัติผู้ควบคุมหรือผู้ใช้เครื่องจักร และวิธีการอื่น ๆ เพื่อความปลอดภัยและการอนามัยของบุคคล

(๔) กำหนดเงื่อนไขในการดำเนินการของโรงงานเพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจของประเทศ

(๕) กำหนดการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

[แก้ไขโดย พ.ร.บ. โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ม. ๑๑]

มาตรา ๒๓ ภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ให้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับแก่โรงงานชนิดใดในท้องที่ใด ให้เจ้าของโรงงานชนิดนั้นที่ตั้งอยู่ก่อนแล้วในท้องที่นั้นรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อขึ้นทะเบียนไว้

โรงงานที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วตามความในวรรคหนึ่ง ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้มีกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่ให้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับแก่โรงงานชนิดนั้นในท้องที่นั้น

เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่โรงงานที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ดังกล่าว ให้ถือว่าโรงงานนั้นเป็นโรงงานที่ได้ตั้งขึ้นโดยได้รับอนุญาตตามความในพระราชบัญญัตินี้ และให้ได้รับใบอนุญาตให้ตั้งโรงงานไว้เป็นหลักฐาน

เจ้าของโรงงานใดมิได้ปฏิบัติตามความในวรรคหนึ่ง และคงดำเนินงานต่อไปให้ถือว่าเจ้าของโรงงานนั้นเปิดดำเนินงานโดยมิได้รับหนังสืออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๙ และในกรณีเช่นนี้ให้นำความในมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับ

[แก้ไขโดย พ.ร.บ. โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ม. ๑๒]

มาตรา ๑๓ โรงงานที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้คงได้รับยกเว้นไม่ต้องอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ ภายในกำหนดสองปี นับแต่วันที่ให้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ บังคับ

แก้โรงงานนั้นในท้องถิ่น

มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

[ม. ๑๓ และ ๑๔ เพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ม. ๑๓ และ ๑๔]

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ส. ธนะรัชต์

นายกรัฐมนตรี

[หมายเหตุ

๑. พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๕๔ วันที่ ๓๐ ต.ค. ๒๔๘๒
๒. พ.ร.บ. โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๗ ตอนที่ ๑๐๐ วันที่ ๖ ธ.ค. ๒๕๐๓]

ประเภทโรงงานที่อยู่ในความควบคุมตามพระราชบัญญัติโรงงาน

พุทธศักราช ๒๔๘๒

- ก. โรงงานที่ได้ประกาศใช้ตามพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๒ บังคับแก่โรงงานทุกชนิดในท้องที่จังหวัดพระนครและธนบุรี พ.ศ. ๒๔๘๕

[ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๘๓ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๕]

๑. โรงงานสีข้าวโดยใช้เครื่องจักร
๒. โรงงานเลื่อยไม้โดยใช้เครื่องจักร
๓. โรงงานทำน้ำแข็ง
๔. โรงงานทำเครื่องแก้ว
๕. โรงงานทำไม้ขีดไฟ

๖. โรงงานพิมพ์หนังสือโดยใช้เครื่องจักร
 ๗. โรงงานทำเครื่องตีม้อตลัม
 ๘. โรงงานกลั่นหรือหีบน้ำมันจากพืชซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
 ๙. โรงงานย้อมผ้าซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
 ๑๐. โรงงานฟอกหนังซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
 ๑๑. โรงงานทำสบู่ซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
 ๑๒. โรงงานทอผ้าที่ใช้กี่เป็นปกติตั้งแต่ห้าขึ้นไป
 ๑๓. โรงงานหลอม หล่อ หรือกลึงโลหะนอกจากเงิน ทอง นาก หรือทองคำขาว
 ๑๔. โรงงานต่อหรือซ่อมรถยนต์หรือเรือกลไฟ หรือเรือที่จะใช้เป็นรถยนต์หรือเรือกลไฟ
 ๑๕. โรงงานต่อตัวถังรถยนต์
 ๑๖. โรงงานแก้หรือซ่อมเครื่องจักร
- ข. โรงงานที่ได้ประกาศใช้ตามพระราชกฤษฎีการะบุ โรงงานอย่างอื่นเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ พ.ศ. ๒๔๘๕
- [ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๘๓ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๕]
๑๗. โรงงานตีเหล็กที่ใช้เตาเผาเหล็กเป็นปกติตั้งแต่ห้าเตาขึ้นไป
 ๑๘. โรงงานที่ใช้พลังงานด้วยเครื่องกลจักรหรือพลังงานไฟฟ้าตั้งแต่ห้ากำลังม้าขึ้นไป เพื่อทำ ประกอบหรือซ่อมเครื่องยนต์หรือเครื่องยนต์ไฟฟ้าหรือเครื่องกำเนิดไฟฟ้า
 ๑๙. โรงงานที่ใช้ไฟฟ้าหรือก๊าซเชื่อมหรือชุบโลหะ นอกจากเงิน ทอง นาก หรือทองคำขาว
 ๒๐. โรงงานถลุงแร่
 ๒๑. โรงงานผลิตภัณฑ์เคมีที่ใช้ไฟฟ้าเป็นกระบวนการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์
 ๒๒. โรงงานทำเครื่องเคลือบที่ใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป

ค. โรงงานที่ได้ประกาศใช้ตามพระราชกฤษฎีการะบุโรงงานอย่างอื่นเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๓ [ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๓๔ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๕๓]

๒๓. โรงงานน้ำตาลทราย
๒๔. โรงงานถลุง
๒๕. โรงงานผลิตภัณฑ์ยาง
๒๖. โรงงานเครื่องหรือเซลล์เล็ก
๒๗. โรงงานสีและน้ำมันผสมสี
๒๘. โรงงานแอลกอฮอล์
๒๙. โรงงานทดสอบบ้านโดยใช้เครื่องจักร
๓๐. โรงงานปั่นด้ายและกรอด้วยเครื่องจักร
๓๑. โรงงานทำเชือกโดยใช้เครื่องจักร
๓๒. โรงงานทำกระดาษโดยใช้เครื่องจักร
๓๓. โรงงานอัดก๊าซต่าง ๆ
๓๔. โรงงานสุราหรือเบียร์หรือน้ำส้มสายชู
๓๕. โรงงานอาหารกระป๋อง
๓๖. โรงงานทำแป้งอาหารโดยใช้เครื่องจักร
๓๗. โรงงานทำนมข้นซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๓๘. โรงงานมวนยาสูบซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๓๙. โรงงานทำกระดาษทรายซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๔๐. โรงงานทำรูปโดยใช้เครื่องจักร
๔๑. โรงงานประดิษฐ์เครื่องใช้จากเขาสัตว์ กระดุกสัตว์ หนังสัตว์ ขนสัตว์โดยใช้เครื่องจักร
๔๒. โรงงานทำชันผงโดยใช้เครื่องจักร

๔๓. โรงงานปั่นหรืออัดฝ้ายหรือนุ่นโดยใช้เครื่องจักร
- ง. โรงงานที่ได้ประกาศใช้ตามพระราชกฤษฎีการะบุโรงงานอย่างอื่นเป็นโรงงานตามมาตรา ๓ (๑๗) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๐

[ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๕๖ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๐๐]

๔๔. โรงงานฆ่าสัตว์โดยใช้เครื่องจักร
๔๕. โรงงานประกอบอาหารจากแป้งโดยใช้เครื่องจักร
๔๖. โรงงานขัดข้าวหรือปลายข้าวโดยใช้เครื่องจักร
๔๗. โรงงานทำน้ำหวานหรือน้ำผลไม้โดยใช้เครื่องจักร
๔๘. โรงงานทำผงชูรส
๔๙. โรงงานโม่หรือบั่นวัตถุดิบโดยใช้เครื่องจักร
๕๐. โรงงานบ่มใบยาสูบ
๕๑. โรงงานทอผ้าโดยใช้เครื่องจักร
๕๒. โรงงานประดิษฐ์เครื่องนุ่งห่มโดยใช้เครื่องจักรตั้งแต่ ๒ แรงม้าขึ้นไป
๕๓. โรงงานพิมพ์สีหรือสวดลายผ้าต่าง ๆ ซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๕๔. โรงงานอัดขี้เลื่อย
๕๕. โรงงานประดิษฐ์สิ่งที่เป็นไม้โดยใช้เครื่องจักร
๕๖. โรงงานอัดไม้โดยใช้เครื่องจักร
๕๗. โรงงานแปรรูปกระดาษโดยใช้เครื่องจักร
๕๘. โรงงานทำหลอดดูดซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๕๙. โรงงานทำดินประสิว
๖๐. โรงงานทำผลิตภัณฑ์เคมีโดยใช้เครื่องจักรหรือใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๖๑. โรงงานทำกรดหรือด่าง

๖๒. โรงงานทำผลิตภัณฑ์เซลลูลอย
๖๓. โรงงานทำผลิตภัณฑ์พลาสติก
๖๔. โรงงานทำผลิตภัณฑ์พลาสติกเทอร์
๖๕. โรงงานทำผลิตภัณฑ์เส้นใยเทียม
๖๖. โรงงานทำวัตถุระเบิดหรือดอกไม้เพลิง
๖๗. โรงงานประกอบยารักษาโรคโดยใช้เครื่องจักร
๖๘. โรงงานปรุงสบูโดยเครื่องจักร
๖๙. โรงงานกลั่นไม้
๗๐. โรงงานทำแทนนิน
๗๑. โรงงานทำปุ๋ยโดยใช้เครื่องจักร
๗๒. โรงงานทำน้ำมันจากไซสัตัว
๗๓. โรงงานทำยาสีฟัน
๗๔. โรงงานทำเครื่องสำอาง
๗๕. โรงงานกลั่นน้ำมันจากแร่
๗๖. โรงงานปะ เชื่อมหรือหล่อตอกยางรถยนต์
๗๗. โรงงานหมักหนังสัตว์
๗๘. โรงงานผ่า ชัด หรือชุดหนังสัตว์โดยใช้เครื่องจักร
๗๙. โรงงานทำรองเท้าหนังโดยใช้เครื่องจักร
๘๐. โรงงานทำปูนซีเมนต์
๘๑. โรงงานทำกระเบื้องซีเมนต์หรือหล่อซีเมนต์ซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๘๒. โรงงานทำอิฐ กระเบื้องหรือดินเผาซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๘๓. โรงงานทำผลิตภัณฑ์ดินเผาซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๘๔. โรงงานทำปูนขาว หรือปูนแดงซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป

๘๕. โรงงานทำผลิตภัณฑ์ยิวหิน
๘๖. โรงงานไม้ บด หรือย่อยหินโดยใช้เครื่องจักร
๘๗. โรงงานรีดโลหะโดยใช้เครื่องจักร
๘๘. โรงงานแปรรูปโลหะโดยใช้เตาเผาตั้งแต่ ๒ เตาขึ้นไป
๘๙. โรงงานทำภาชนะเครื่องใช้ด้วยเหล็กกล้าสแตนเลส ตะกั่ว สังกะสี ดีบุกหรืออลูมิเนียม
๙๐. โรงงานแปรรูปโลหะโดยใช้เครื่องจักร
๙๑. โรงงานเคลือบโลหะด้วยอลูมิเนียม ตะกั่ว สังกะสี ดีบุกหรือโลหะอย่างอื่น
๙๒. โรงงานพ่นสีโดยใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป
๙๓. โรงงานทำตะปู สลักเกลียว หรือแป้นเกลียว
๙๔. โรงงานทำหลอดไฟฟ้า
๙๕. โรงงานผลิตหรือซ่อมหม้อเบตเตอร์ไฟฟ้าหรือถ่านไฟฉายหรือหม้อแปลงแรงไฟ
๙๖. โรงงานผลิตจานเสียง
๙๗. โรงงานประกอบหรือซ่อมเครื่องซัง เครื่องตวง หรือเครื่องวัด
๙๘. โรงงานทำสำลี ผ้าพันแผลหรือผ้าสำลีใช้ในการแพทย์
๙๙. โรงงานทำหรือประกอบนาฬิกา
๑๐๐. โรงงานเจียรนัยเพชรพลอย
๑๐๑. โรงงานทำเครื่องกีฬาซึ่งใช้คนทำงานเป็นปกติตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๑๐๒. โรงงานทำเครื่องเขียนโดยใช้เครื่องจักร
๑๐๓. โรงงานทำแปรงสีฟัน
๑๐๔. โรงงานฟอกขนสัตว์
๑๐๕. โรงงานทำความสะอาดโดยใช้เครื่องจักร
๑๐๖. โรงงานทำกระแสไฟฟ้าจำหน่าย
๑๐๗. โรงงานการประปา
๑๐๘. โรงงานประกอบหรือซ่อมรถยนต์

๑๐๙. โรงงานซ่อมสร้างเครื่องวิทยุคมนาคม เครื่องวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรภาพ หรือเครื่องขยายเสียง
๑๑๐. โรงงานซักรีดโดยใช้เครื่องจักร

จังหวัดที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงงานพุทธศักราช ๒๔๘๒

- ก. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติโรงงานพุทธศักราช ๒๔๘๒ บังคับแก่ โรงงานทุกชนิดในท้องที่จังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรี พ.ศ. ๒๔๘๕

[ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๘๓ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๕]

๑. จังหวัดพระนคร

๒. จังหวัดธนบุรี

- ข. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติโรงงานพุทธศักราช ๒๔๘๒ บังคับแก่ โรงงานทุกชนิดในท้องที่บางจังหวัด พ.ศ. ๒๕๐๐

[ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๕๖ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๐๐]

๓. จังหวัดขอนแก่น

๔. จังหวัดฉะเชิงเทรา

๕. จังหวัดชลบุรี

๖. จังหวัดเชียงใหม่

๗. จังหวัดตราด

๘. จังหวัดนครปฐม

๙. จังหวัดนครราชสีมา

๑๐. จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑๑. จังหวัดนครสวรรค์

๑๒. จังหวัดนนทบุรี

๑๓. จังหวัดปทุมธานี

๑๔. จังหวัดปัตตานี
๑๕. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๖. จังหวัดพิษณุโลก
๑๗. จังหวัดเพชรบุรี
๑๘. จังหวัดแพร่
๑๙. จังหวัดราชบุรี
๒๐. จังหวัดลำปาง
๒๑. จังหวัดสงขลา
๒๒. จังหวัดสมุทรปราการ
๒๓. จังหวัดสมุทรสงคราม
๒๔. จังหวัดสมุทรสาคร
๒๕. จังหวัดสระบุรี
๒๖. จังหวัดสุโขทัย
๒๗. จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๒๘. จังหวัดอุดรธานี
๒๙. จังหวัดอุบลราชธานี

ก. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติโรงงานพุทธศักราช ๒๔๘๒ บังคับแก่
โรงงานทุกชนิดในท้องที่บางจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓

[ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๒๒ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๐๓]

๓๐. จังหวัดสุพรรณบุรี
๓๑. จังหวัดกาญจนบุรี
๓๒. จังหวัดลำพูน
๓๓. จังหวัดอุตรดิตถ์
๓๔. จังหวัดลพบุรี

๓๕. จังหวัดหนองคาย
๓๖. จังหวัดสกลนคร
๓๗. จังหวัดชัยนาท
๓๘. จังหวัดอ่างทอง
๓๙. จังหวัดสิงห์บุรี
๔๐. จังหวัดนครนายก
๔๑. จังหวัดปราจีนบุรี
๔๒. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๔๓. จังหวัดชุมพร
๔๔. จังหวัดตรัง
๔๕. จังหวัดพัทลุง

ง. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติโรงงานพุทธศักราช ๒๔๘๒ บังคับแก่
โรงงานทุกชนิดในท้องที่บางจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๔

[ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๘ ตอนที่ ๑๗ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔]

๔๖. จังหวัดกระบี่
๔๗. จังหวัดกาฬสินธุ์
๔๘. จังหวัดกำแพงเพชร
๔๙. จังหวัดจันทบุรี
๕๐. จังหวัดชัยภูมิ
๕๑. จังหวัดเชียงราย
๕๒. จังหวัดตาก
๕๓. จังหวัดนครพนม
๕๔. จังหวัดนครราชสีมา
๕๕. จังหวัดน่าน

๕๖. จังหวัดบุรีรัมย์
๕๗. จังหวัดพิจิตร
๕๘. จังหวัดพิจิตร
๕๙. จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๐. จังหวัดภูเก็ต
๖๑. จังหวัดมหาสารคาม
๖๒. จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๖๓. จังหวัดยะลา
๖๔. จังหวัดระนอง
๖๕. จังหวัดระยอง
๖๖. จังหวัดร้อยเอ็ด
๖๗. จังหวัดเลย
๖๘. จังหวัดศรีสะเกษ
๖๙. จังหวัดสตูล
๗๐. จังหวัดสุรินทร์
๗๑. จังหวัดอุทัยธานี

กฎกระทรวงการอุตสาหกรรม
(ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน
พุทธศักราช ๒๔๘๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรมออกกฎไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

การตั้ง ขยาย และขยับเขยื้อนโรงงาน

ออกโดยอาศัยอำนาจตามความใน (๔) แห่งมาตรา ๒๒

ข้อ ๑. บุคคลใดประสงค์จะตั้งโรงงาน ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามแบบ ร.ง. ๑
ท้ายกฎนี้ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ คำขอนี้ให้ทำเป็นสองฉบับ ข้อความตรงกัน

ใบอนุญาตให้ตั้งโรงงานให้ทำตามแบบ ร.ง. ๒ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๒. บุคคลใดประสงค์จะขยายโรงงาน ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามแบบ ร.ง. ๓
ท้ายกฎนี้ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ คำขอนี้ให้ทำเป็นสองฉบับข้อความตรงกัน

ใบอนุญาตให้ขยายโรงงานให้ทำตามแบบ ร.ง. ๔ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๓. ให้การกระทำดังต่อไปนี้เป็นการขยายโรงงานตามความในมาตรา ๓

(ก) เพิ่มเติมพลังงานหรือจำนวนเครื่องจักรหรือหม้อน้ำ หรือ

(ข) เพิ่มเติมแรงงานบุคคลเพื่อให้การผลิตมีปริมาณสูงขึ้นกว่าที่ได้แจ้งไว้ต่อพนักงาน
เจ้าหน้าที่ ตั้งแต่ร้อยละสิบห้าขึ้นไป หรือ

(ค) เพิ่มเติมหรือแก้ไขส่วนหนึ่งส่วนใดของโรงงานจนทำให้น้ำหนักโรงงานบนกำลัง
ต้านทานของรากฐานเพิ่มขึ้นเกินกว่าร้อยละสิบของน้ำหนักโรงงานที่มีอยู่เดิม หรือขยายพื้นที่
โรงงานออกไปจากพื้นที่เดิม ตั้งแต่ ๑๐๐ ตารางเมตรขึ้นไป

ข้อ ๔. เจ้าของโรงงานซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับพระราช
บัญญัติโรงงานพุทธศักราช ๒๔๘๒ ซึ่งจะต้องรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนด
หกสิบวัน ตามมาตรา ๒๓ นั้น ให้รายงานเพื่อขยับเขยื้อนไว้ตามแบบ ร.ง. ๕ ท้ายกฎนี้

- ข้อ ๕. หนังสือขอให้ตรวจโรงงานตามความในมาตรา ๙ ให้ทำตามแบบ ร.ง. ๖ ท้ายกฎนี้
- ข้อ ๖. หนังสืออนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เปิดโรงงานเพื่อดำเนินงานตามความในมาตรา ๙ ให้ทำตามแบบ ร.ง. ๗ ท้ายกฎนี้
- ข้อ ๗. คำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้แก้ไขโรงงานตามความในมาตรา ๙ ให้ทำตามแบบ ร.ง. ๘ ท้ายกฎนี้
- ข้อ ๘. การแจ้งอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงงานตามความในมาตรา ๑๖ ให้ทำแบบ ร.ง. ๙ ท้ายกฎนี้

หมวด ๒

กำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัย

ออกโดยอาศัยอำนาจตามความใน (๓) แห่งมาตรา ๒๒

เกี่ยวกับแสงสว่าง

ข้อ ๙. เจ้าของโรงงานต้องจัดให้มีแสงสว่างในเวลาทำงานให้เพียงพอแก่การทำงานให้ทั่วถึง สามารถมองเห็นสิ่งกีดขวางและส่วนที่อาจจะเกิดอันตรายจากการเคลื่อนไหวของเครื่องจักรหรือกำลังไฟฟ้า ตลอดจนบรรทัดชั้นลงและทางออกในเวลาที่มีเหตุฉุกเฉินโดยชัดเจน

เกี่ยวกับไฟลั่วล

ข้อ ๑๐. ถ้าไฟลั่วลสูงจากพื้นตั้งแต่ ๕๐ เซนติเมตรขึ้นไป ให้เจ้าของโรงงานจัดให้มีราวหรือคอกสูง ๑.๐๐ เมตร ล้อมรอบ เสาราวหรือคอกห่างกันไม่เกินกว่า ๒.๕๐ เมตร ราวหรือคอกนี้อาจทำด้วยโลหะหรือไม้ที่มีความแข็งแรงมั่นคงเพียงพอ ห่างจากส่วนยื่นเหนือพื้นโดยรอบ ๒๕ เซนติเมตร ถึง ๕๐ เซนติเมตร ถ้าล้อมโดยรอบไม่ได้ก็ให้กันเฉพาะส่วนที่อาจทำให้เกิดอันตรายได้

เกี่ยวกับปลุเล

ข้อ ๑๑. การวางปลุเลเป็นชั้น เจ้าของโรงงานจะต้องจัดให้อยู่ห่างจากที่ยึดเพลา หรือห่างจากปลุเลด้วยกันที่ไม่ใช่ปลุเลตายเป็นระยะไม่น้อยกว่าส่วนกว้างของสายพาน ถ้าระยะน้อย

กว่าส่วนกว้างของสายพานจะต้องให้มีเครื่องป้องกันมิให้สายพานหลุดจากปลุ่เลได้

ข้อ ๑๒. ปลุ่เลที่ติดอยู่บนตอนปลายของเพลากำล้ง และไม่มีที่ยึดปลายเพลากำล้งนั้น
เจ้าของโรงงานจะต้องจัดให้มีเครื่องป้องกันมิให้ปลุ่เลหรือสายพานหลุดออกได้โดยลำพัง

ข้อ ๑๓. ปลุ่เลที่ใช้จะต้องอยู่ในสภาพมั่นคงและไม่มีรอยร้าว

ข้อ ๑๔. ปลุ่เลที่มีความเร็วตามขอบนอกเกินกว่า ๑,๒๐๐.๐๐ เมตรต่อ ๑ นาที จะต้อง
เป็นปลุ่เลที่ได้สร้างขึ้นถูกต้องตามหลักวิชาเพื่อกิจการนั้นเป็นพิเศษ
เกี่ยวกับสายพานและเกียร์

ข้อ ๑๕. สายพานที่ซึ่งแนวนอน ถ้าตอนล่างอยู่เหนือพื้นที่ทำงานไม่เกินกว่า ๒.๐๐
เมตร เจ้าของโรงงานจะต้องจัดให้มีเครื่องป้องกันอันตราย

ข้อ ๑๖. เครื่องป้องกันอันตรายที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๕ ต้องห่างจากสายพานอย่างน้อย
๑ ใน ๔ ของความกว้างของสายพาน

ข้อ ๑๗. สายพานที่อยู่เหนือพื้นที่ทำงานเกินกว่า ๒.๐๐ เมตร ต้องมีเครื่องป้องกัน
ตลอดความยาวของสายพานนั้น ถ้า

(ก) สายพานนั้นอยู่เหนือทางเดินหรือที่ทำงานของคนงานและมีความเร็วเกินกว่า
๕๕๐.๐๐ เมตร ต่อนาที

(ข) ศูนย์กลางของปลุ่เลที่สายพานติดอยู่มีระยะห่างจากกันเกินกว่า ๔.๐๐ เมตร ขึ้นไป
หรือ

(ค) สายพานนั้นมีความกว้างเกินกว่า ๒๐ เซนติเมตรขึ้นไป

ข้อ ๑๘. เกียร์ที่ติดตั้งอยู่ในที่ที่อาจเกิดอันตรายแก่คนงาน หรือติดตั้งอยู่ใกล้กับ
ทางเดินให้เจ้าของโรงงานจัดให้มีการปกคลุมเสียอย่างแข็งแรงโดยตลอดด้วยวัสดุที่ทนทาน เช่น
ลวดตาข่าย หรือแผ่นโลหะ

เกี่ยวกับหม้อน้ำและส่วนประกอบของหม้อน้ำ

ข้อ ๑๙. หม้อน้ำที่จะใช้การในโรงงานนั้น เจ้าของโรงงานจะต้องให้พนักงาน
เจ้าหน้าที่ตรวจทดลองสภาพความมั่นคงแข็งแรงและออกใบอนุญาตให้ก่อนจึงจะใช้การได้ ใบ
อนุญาตนั้นให้ระบุระยะเวลาสิ้นสุดไว้

ข้อ ๒๐. เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการซึ่งประสงค์จะขอรับใบอนุญาตใช้หม้อน้ำ ต้อง

หยุดใช้หม้อน้ำนั้นชั่วคราว ทำความสะอาดทั่วทุกแห่งทั้งภายในและภายนอกหม้อน้ำ และให้ยื่นคำขอระบุวันพร้อมที่จะให้ตรวจทดลองหม้อน้ำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเวลาไม่ต่ำกว่าสิบห้าวันและไม่เกินกว่าสามสิบวัน ก่อนวันที่พร้อมจะให้ตรวจทดลองหม้อน้ำนั้นได้

ข้อ ๒๑. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอให้ตรวจทดลองหม้อน้ำแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่จะได้กำหนดวันตรวจทดลองหม้อน้ำในวันที่ผู้ขอพร้อมจะให้ตรวจทดลองหม้อน้ำนั้นได้หรือภายในสิบห้าวันนับแต่วันนั้น และแจ้งให้ผู้ขอทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ในกรณียื่นคำขอให้ตรวจทดลองหม้อน้ำซึ่งมีใบอนุญาตใช้อยู่แล้ว และใบอนุญาตจะสิ้นอายุลงนั้น ให้เจ้าของหรือผู้จัดการโรงงานกระทำก่อนวันสิ้นอายุใบอนุญาตไม่น้อยกว่าสามเดือน

ข้อ ๒๒. เมื่อได้ตรวจทดลองแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ตรวจทดลองเสร็จ หรือในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าหม้อน้ำยังไม่มั่นคงแข็งแรงพอ แต่อาจซ่อมแซมแก้ไขให้มีสภาพมั่นคงแข็งแรงได้ ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งภายในกำหนดเวลาดังว่านั้นให้แก้ไข ถ้าผู้ขอได้ปฏิบัติตามจนเป็นที่พอใจแล้วก็ให้ออกใบอนุญาตให้

คำสั่งไม่อนุญาตหรือคำสั่งให้แก้ไขนั้น ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในเจ็ดวันนับแต่วันได้รับคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ข้อ ๒๓. ให้เจ้าของโรงงานมีหน้าที่ควบคุมดูแลมิให้มีการตัดแปลงเปลี่ยนแปลงที่ติดตั้งหรือทำด้วยประการอื่นแก่สินนิรภัย เกจน้ำ หรือเกจไอน้ำของหม้อน้ำให้ผิดไปจากสภาพเดิม ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจทดลองไว้แล้ว

หมวด ๓

กำหนดวิธีการเพื่อการอนามัย

ออกโดยอาศัยอำนาจตามความใน (๒) แห่งมาตรา ๒๒

ข้อ ๒๔. โรงงานประเภทที่ต้องใช้น้ำนั้น เจ้าของโรงงานต้องจัดให้มีรางระบายน้ำไปสู่ทางระบายน้ำสาธารณะหรือบ่อซึ่งรับน้ำโสโครกด้วยวัสดุถาวรให้น้ำไหลได้สะดวก การระบายน้ำ และทางระบายน้ำนั้นต้องไม่มีลักษณะเป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้ใช้น้ำในทางน้ำสาธารณะหรือผู้อยู่ใกล้เคียง

ข้อ ๒๕. โรงงานใดที่การทำงานของโรงงานนั้นจะทำให้เกิดมีน้ำซึมรั่วไหล หรือขังอยู่ได้ จนอาจเป็นการผิดสุขลักษณะ เจ้าของโรงงานต้องจัดทำพื้นด้วยวัสดุถาวรในตอนที่เกิดมีน้ำซึมรั่วไหล หรือขังอยู่นั้นให้มีลักษณะที่จะป้องกันมิให้น้ำซึม รั่วไหล หรือขังอยู่ได้ และถ้าโรงงานใดที่การทำงานของโรงงานนั้นจะทำให้เกิดมีน้ำโสโครก จะต้องจัดให้มีบ่อพักน้ำโสโครก หรือถ้าจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การอนามัย จะต้องจัดให้มีเครื่องระบายน้ำนั้นด้วย

ข้อ ๒๖. ห้องโรงงานที่มีคนอยู่ประจำทำงาน เจ้าของโรงงานจะต้องจัดให้มีประตูหน้าต่าง และช่องลม อันมีพื้นที่รวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๑๐ ของพื้นที่ห้องโดยไม่นับส่วนประตู-หน้าต่าง หรือช่องลม ที่ติดต่อกันระหว่างห้อง และจะต้องให้มีอากาศไม่น้อยกว่า ๓ ลูกบาศก์เมตร ต่อคนทำงานคนหนึ่ง

ข้อ ๒๗. เจ้าของโรงงานต้องจัดให้มีส้วมและที่ถ่ายบัสสาวะอันได้สุขลักษณะให้พอ กับคนงาน และจะต้องจัดให้มีที่รองรับมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอันได้สุขลักษณะตามสมควร

ข้อ ๒๘. ถ้าการทำงานของโรงงานใดก่อให้เกิดอากาศเสีย สิ่งมีพิษแก๊วด่านซึ่งเป็นหรืออาจเป็นอันตรายหรือเป็นพิษต่อร่างกาย เจ้าของโรงงานนั้นจะต้องจัดให้มีการระบายหรือเครื่องดูด เครื่องระบายลม ให้เพียงพอที่จะไล่สิ่งเหล่านั้นออกไปภายนอกโรงงาน และวิธีการระบายนั้นจะต้องจัดมิให้เกิดความเสียหายต่อร่างกายหรืออนามัย หรือความเดือดร้อนแก่ประชาชน

ข้อ ๒๙. เจ้าของโรงงานจะต้องจัดทำที่สำหรับล้างและจะต้องจัดหาน้ำสะอาดไว้สำหรับคนงานชำระล้างร่างกายและรับประทานให้เพียงพอ

ข้อ ๓๐. ผู้จัดการโรงงานอันประกอบการงานโดยใช้วัตถุที่เป็นพิษเช่น ตะกั่ว สารหนู ฟอสฟอรัส หรือสิ่งซึ่งให้โทษต่อร่างกาย มีหน้าที่ดูแลมิให้คนงานรับประทานอาหารภายในโรงที่ใช้ทำงานนั้น

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๙

ทองอินทร์ ภูริพัฒน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม

[ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๘๓ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๕]

(สำเนา)

ที่ อก. ๐๒๐๓/ว. ๓๒๔๓

กระทรวงอุตสาหกรรม

๑ เมษายน ๒๕๐๙

เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงงาน**เรียน เจ้าของ ผู้จัดการ โรงงานอุตสาหกรรม**

ด้วยตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๒ และพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ มีบทลงโทษผู้กระทำผิดไว้หลายประการ ตัวอย่างเช่น :—

๑. การตั้งหรือเพิ่มเติมขยายโรงงานต้องได้รับใบอนุญาตก่อน มิฉะนั้น มีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และจะถูกศาลสั่งให้หยุดทำงานด้วย

๒. เมื่อได้ก่อสร้างโรงงานและติดตั้งเครื่องจักรตามที่ได้รับใบอนุญาตเสร็จแล้ว ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจและออกหนังสืออนุญาตให้เปิดโรงงานเสียก่อนจึงจะดำเนินการได้ มิฉะนั้น มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และจะถูกศาลสั่งให้หยุดทำงานด้วย

๓. เจ้าของหรือผู้จัดการโรงงาน ต้องปฏิบัติตามคำสั่งซึ่งเป็นหนังสือราชการของพนักงานเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้น มีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และอาจถูกศาลสั่งให้หยุดทำงาน

๔. ถ้ามีการเปลี่ยนเจ้าของหรือผู้จัดการโรงงาน เจ้าของหรือผู้จัดการโรงงานคนใหม่ ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันเปลี่ยน มิฉะนั้น มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

๕. เมื่อมีอุบัติเหตุใด ๆ อันเนื่องจากการประกอบกิจการ เกิดขึ้นภายในโรงงานหรือในบริเวณโรงงาน เป็นเหตุให้มีคนถึงแก่ความตายก็ดี หรือป่วยเจ็บซึ่งภายหลัง ๗๒ ชั่วโมงแล้วยังไม่สามารถทำงานในหน้าที่เดิมได้ก็ดี หรือเป็นเหตุให้โรงงานนั้นไม่สามารถประกอบกิจการตามปกติเป็นเวลาตั้งแต่เจ็ดวันขึ้นไปก็ดี เจ้าของหรือผู้จัดการโรงงานต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยด่วน มิฉะนั้น มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

๖. เจ้าของหรือผู้จัดการโรงงานที่ไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ไปตรวจโรงงาน มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท (พนักงานเจ้าหน้าที่มีรูปถ่ายติดบัตรประจำตัวซึ่งเจ้าของหรือผู้จัดการโรงงานมีสิทธิที่จะขอตรวจดูได้)

๗. โรงงานที่ใช้หม้อน้ำ เจ้าของโรงงานจะต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจทดลองสภาพความมั่นคงแข็งแรง และออกใบอนุญาตให้เสียก่อน จึงจะใช้ได้ มิฉะนั้น มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และอาจถูกศาลสั่งให้หยุดทำงานอีกด้วย อนึ่ง ใบอนุญาตให้ใช้หม้อน้ำนั้น มีอายุ ๑ ปี นับแต่วันที่ออกให้ จึงต้องขอต่ออายุใบอนุญาตทุก ๆ ปี

นอกจากความผิดต้องระวางโทษแล้วยังมีกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจที่จะเพิกถอนใบอนุญาตอีกด้วย

ขณะนี้มีโรงงานที่อยู่ในความควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ ๑๑๐ ประเภท และผู้ที่ได้รับบัตรส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมแล้วก็ดี ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่น เช่นเทศบาลเป็นต้นแล้วก็ดี ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ไม่ได้รับการยกเว้นแต่อย่างใด ทางที่จะป้องกันมิให้ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย ถูกสอบสวนฟ้องศาล ถูกลงโทษตามกฎหมายนี้ ก็คือศึกษาพระราชบัญญัติให้เข้าใจอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ให้รู้เท่าถึงว่าการกระทำใดบ้างเป็นการกระทำผิด แล้วก็จะได้ละเว้นเสีย หรือสั่งการมิให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้นได้ ในระยะ ๖ เดือนหลังของ พ.ศ. ๒๕๐๘ เจ้าหน้าที่ได้ตรวจพบการกระทำผิดและได้มอบให้เจ้าพนักงานตำรวจเพื่อดำเนินคดีแก่เจ้าของหรือผู้จัดการโรงงานไปแล้วเฉพาะจังหวัดพระนครธนบุรี ๗๗ ราย จึงขอถือโอกาสเรียนมาให้ท่านทราบและพิจารณาสุดแต่จะเห็นสมควร และถ้าหากมีข้อสงสัยหรือใครจะให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือประการใดก็ดี เจ้าหน้าที่ยินดีจะให้บริการอย่างดีที่สุดที่จะทำได้อยู่เสมอจะติดต่อโดยจดหมายก็ได้แต่ควรลงทะเบียนไปรษณีย์

อนึ่ง ขอได้กรุณาแจ้งให้ผู้เป็นญาติมิตรของท่านที่มีธุรกิจเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรมทราบต่อ ๆ กันไปด้วย จะขอบคุณมาก.

ขอแสดงความนับถือ

สอาด หงษ์ยนต์

(นายสอาด หงษ์ยนต์)

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

แจ้งความกระทรวงอุตสาหกรรม

ที่ กร. ๑/๒๕๑๐

เรื่อง **ป้องกันการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๒**

และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓

เมื่อมีการกระทำผิด เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายก็จะต้องดำเนินการให้มีการจับกุมฟ้องร้องไปตามแบบวิธีของคดีอาญา ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่กระทำให้ถูกต้อง ตัวเจ้าหน้าที่นั้นเองก็ต้องได้รับโทษตามกฎหมายด้วย ดังที่มีประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๘๙ บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดช่วยผู้อื่นซึ่งเป็นผู้กระทำความผิด หรือเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด อันมิใช่ความผิดลหุโทษ เพื่อไม่ให้ต้องโทษ โดยให้พำนักแก่ผู้นั้น โดยซ่อนเร้น หรือโดยช่วยผู้นั้นด้วยประการใด เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ”

การเป็นดังนี้ เมื่อได้กระทำผิดแล้วจะไปขอร้องให้ผ่อนผันอย่าให้มีการจับกุมดำเนินคดี จึงเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่กระทรวงอุตสาหกรรมไม่อาจจะผ่อนผันได้

การฝ่าฝืนพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๒ และพระราชบัญญัติโรงงานแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นการกระทำผิดซึ่งเจ้าหน้าที่จำเป็นที่จะต้องดำเนินคดีไปตามระเบียบและตัวบทกฎหมาย

การกระทำผิดที่ว่านี้มีอยู่ ๑๐ ประการ กล่าวย่อ ๆ คือ

๑. ตั้งโรงงานหรือขยายเพิ่มเติมโรงงาน โดยไม่มีใบอนุญาต
๒. มีใบอนุญาตตั้งโรงงาน หรือขยายเพิ่มเติมโรงงานแล้ว แต่เปิดดำเนินการโดยไม่มีหนังสืออนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่
๓. ไม่รายงานแสดงกิจการและปริมาณการผลิต เมื่อมีกฎกระทรวงให้รายงานหรือรายงานไม่ตรงต่อความจริง
๔. ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเป็นหนังสือราชการของพนักงานเจ้าหน้าที่
๕. ไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง เรื่องคุณสมบัติของผู้ควบคุมหรือใช้เครื่องจักรและเรื่องอื่น ๆ เพื่อความปลอดภัยและอนามัยของบุคคล
๖. ไม่แจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายใน ๑๕ วัน เมื่อเลิกโรงงานก่ตั้ง เมื่อหยุดทำงานเกินกว่า ๓๐ วันก่ตั้ง เมื่อเปิดทำงานใหม่หลังจากที่ปิดมาแล้ว ๓๐ วันหรือเกินกว่าก่ตั้ง
๗. เมื่อเปลี่ยนเจ้าของหรือผู้จัดการ เจ้าของใหม่หรือผู้จัดการคนใหม่ไม่แจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายใน ๑๕ วันนับตั้งแต่วันที่เปลี่ยน
๘. ไม่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยด่วน เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นในโรงงานเป็นเหตุให้บุคคลถึงแก่ความตายก่ตั้ง บัวยเจ็บจนภายหลัง ๗๒ ชั่วโมงแล้วยังไม่สามารถทำงานในหน้าที่เดิมได้ก่ตั้ง โรงงานไม่สามารถประกอบกิจการตามปกติได้เป็นเวลาตั้งแต่ ๗ วันขึ้นไปก่ตั้ง
๙. ไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ไปตรวจโรงงานในเวลาทำงานตามปกติของโรงงาน
๑๐. ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การตั้งหรือขยายโรงงาน ตามที่มีกฎกระทรวงกำหนดไว้ ผู้ที่กระทำผิดนอกจากจะต้องโทษปรับหรือจำคุกตามกฎหมายแล้ว บางกรณีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมยังมีอำนาจที่จะเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานเสียด้วย

เพื่อป้องกันมิให้กระทำผิดกฎหมาย ผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่กับโรงงานอุตสาหกรรม ควรจะศึกษาตัวบทกฎหมายกฎกระทรวงให้รู้เท่าถึงโดยตลอด นอกจากนี้ก็ยังมีวิธีง่าย ๆ ที่จะช่วยป้องกันมิให้กระทำผิดกฎหมายโรงงานอุตสาหกรรม คือ

- ก. ยึดถือเป็นหลักไว้ว่า อย่าตั้งหรือขยายโรงงานก่อนได้รับอนุญาตเป็นหนังสือ
- ข. เมื่อได้รับอนุญาตแล้วต้องทำให้ตรงตามใบอนุญาต และรักษาให้คงที่ไว้เสมออย่าให้ผิดแผกไป อย่าเพิ่มเติม
- ค. ก่อนที่จะทำอะไรลงไปมีหนังสือลงทะเบียนไปรษณีย์ ไปหาหรือกระทรวงอุตสาหกรรมเสียก่อน

ขอเรียนมาให้บรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในปัจจุบัน หรือจะเกี่ยวข้องต่อไปภายหน้าได้โปรดทราบ เพื่อประกอบการพิจารณาตามแต่จะเห็นสมควร

กระทรวงอุตสาหกรรม

แจ้งความ ณ วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๑๐

สอาด หงษ์ยนต์

(นายสอาด หงษ์ยนต์)

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

แจ้งความกระทรวงอุตสาหกรรม

ที่ กร. ๒/๒๕๑๐

เรื่อง **อย่าตั้งหรือขยายโรงงานก่อนได้รับใบอนุญาต**
อย่าเปิดดำเนินการก่อนได้รับใบอนุญาต

การตั้งหรือขยายโรงงานก่อนได้รับใบอนุญาตเป็นการกระทำผิดพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ และแม้จะได้รับใบอนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานแล้วก็ตาม เมื่อตั้งหรือขยายเสร็จแล้วก็ต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจความ

เรียบร้อยและออกใบอนุญาตให้ดำเนินการได้เสียก่อนจึงจะเริ่มทำการได้ ถ้าดำเนินการไปก่อนได้รับใบอนุญาตให้เปิดทำการก็เป็นการกระทำผิดพระราชบัญญัติดังกล่าว

นอกจากจะต้องได้รับโทษตามกฎหมายแล้ว ถ้าหากกระทรวงอุตสาหกรรมไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงาน ผู้ที่ทำการตั้งหรือขยายไปก่อนก็จะได้รับความเสียหายในอันที่จะต้องระงับการดำเนินการ หรือรื้อถอนสิ่งที่ได้ทำไปโดยไม่ได้รับอนุญาตเหล่านั้นด้วย

เหตุที่กระทรวงอุตสาหกรรมจะไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานนั้นมีอยู่หลายเหตุด้วยกัน ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้ต้องรับโทษตามกฎหมายและมีให้ได้รับความเสียหายต่าง ๆ จึงอย่าตั้งหรือขยายโรงงานก่อนได้รับใบอนุญาต และอย่าเปิดทำการก่อนได้รับใบอนุญาต

ผู้ใดยื่นคำขอตั้งหรือขยายโรงงาน หรือขอเปิดทำการ แล้วไม่ได้รับคำตอบประการใดภายใน ๓๐ วัน ขอให้ส่งหนังสือเตือนต่อกระทรวงอุตสาหกรรม หรือติดต่อสอบถามที่เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ

กระทรวงอุตสาหกรรม

แจ้งความ ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

สอาด หงษ์ยนต์

(นายสอาด หงษ์ยนต์)

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

หมายเหตุ :- ขยายโรงงาน หมายความว่า การเพิ่มพลังงานตัวอย่างเช่น ใช้กำลังไฟฟ้ามากขึ้น เครื่องจักรเดิม ๑๐ แรงม้า เปลี่ยนเป็น ๑๒ แรงม้า การเพิ่มจำนวนเครื่องกลจักร มอเตอร์ (หรือหม้อน้ำ การเพิ่มแรงงานบุคคลเพื่อให้ผลผลิตสูงขึ้นตั้งแต่ร้อยละ ๒๕ (ของผลผลิตเดิม) ขึ้นไป การเพิ่มเติมแก้ไขโรงงานให้ม้หน้าหนักมากขึ้นเกินกว่าร้อยละ ๑๐ หรือ การเพิ่มพื้นที่โรงงานตั้งแต่ ๑๐๐ ตารางเมตร ขึ้นไป

(สำเนา)

ที่ อก. ๐๒๐๓/๔๐๙๖

กระทรวงอุตสาหกรรม

๖ พฤษภาคม ๒๕๐๙

เรื่อง การตรวจหม้อน้ำของโรงงานต่าง ๆ**เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด**

ด้วยกระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาเห็นว่า โรงงาน อุตสาหกรรม ในต่างจังหวัดซึ่งใช้หม้อน้ำเป็นพลังงาน ยังมีได้ มีการตรวจทดลองสภาพความมั่นคงแข็งแรงและออกใบอนุญาตให้ใช้ตามกฎหมายกระทรวงอุตสาหกรรม ออกตามความใน พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๔๙๒ ข้อ ๑๙-๒๓ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงแก่ผู้ปฏิบัติงานในโรงงานหรือผู้อยู่อาศัยใกล้เคียงได้ ฉะนั้น จึงเห็นเป็นการสมควรที่จะได้ส่งเจ้าหน้าที่ของกองควบคุมโรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม มาตรวจทดลอง และถ้าหากพบรายใดที่เป็นผิดกฎหมายก็จะได้จัดการให้มีการสอบสวนการดำเนินคดีให้เป็นการเสร็จไป การตรวจทดลองจำเป็นต้องทำในจังหวัดที่มีหม้อน้ำมากไปหาน้อย เนื่องจากจำนวนเจ้าหน้าที่มีจำกัด

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดเผยแพร่ให้เจ้าของโรงงานที่ใช้หม้อน้ำทราบไว้ก่อนด้วย เพื่อว่าอาจจะเตรียมการบางประการเช่น ทำความสะอาดหม้อน้ำทั้งภายในและภายนอก และซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะเดินทางมาถึง กระทรวงอุตสาหกรรมจะให้พนักงานเจ้าหน้าที่เดินทางมาตรวจทดลองหม้อน้ำของโรงงานตามที่เรียนมานี้ในจังหวัดใด เมื่อใด จะได้แจ้งให้เจ้าของทราบล่วงหน้า เพื่อจัดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเดินทางไปดังกล่าวได้ลงมือตรวจทดลองได้ทันที ไม่เป็นการเสียเวลาด้วยกันทั้งสองฝ่าย และจะได้แจ้งให้จังหวัดทราบด้วยเพื่อขอความร่วมมืออำนวยความสะดวกตามสมควร

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

สอาด หงษ์ยนต์

(นายสอาด หงษ์ยนต์)

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

งานบริการแก่ประชาชน ของกระทรวงอุตสาหกรรม

สำนักงานปลัดกระทรวง

งานบริการที่สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมให้ แก่ประชาชนนับตั้งแต่เริ่มแรกมาจนถึงปัจจุบันก็ได้แก่การรับจดทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ และการควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมเหล่านั้นให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว รายละเอียดในเรื่องบริการเหล่านี้จะสอบถามได้ที่ กองควบคุมโรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม แต่ในที่นี้จะได้นำระเบียบปฏิบัติบางอย่างมาเสนอให้ทราบไว้บ้างเท่านั้น

ระเบียบการยื่นคำขออนุญาตตั้งหรือขยายโรงงานเฉพาะจังหวัดพระนคร - ธนบุรี

ในการขอรับใบอนุญาตตั้งหรือขยายโรงงานในจังหวัดพระนครและธนบุรีเจ้าของหรือผู้จัดการโรงงานจะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. เมื่อจะยื่นคำขอรับใบอนุญาตตั้งโรงงาน (แบบ ร.จ. ๑) และคำขอรับใบอนุญาตขยายโรงงาน (แบบ ร.จ. ๓) เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนหรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องด้วย

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้จัดการโรงงานไม่สามารถจะยื่นคำขออนุญาตและดำเนินเรื่องด้วยตนเองได้ จะมอบหมายให้ผู้อื่นผู้ใดมาทำการแทนก็ได้ โดยให้ทำเป็นใบมอบอำนาจพร้อมด้วยบัตรอากรแสตมป์ตามประมวลรัษฎากร

๒. คำขอรับใบอนุญาตตั้งหรือขยายโรงงานต้องยื่น ๓ ฉบับ เป็นต้นฉบับ ๑ และ

ฉบับ ๒ โดยเขียนให้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง สะอาดชัดเจน และปิดอากรแสตมป์ที่ต้นฉบับ ๒๐ สตางค์ ตามที่กำหนดไว้

๓. สำหรับโรงงานที่จะขอตั้งหรือขยายในอาคารที่มีอยู่เดิมแล้ว ต้องยื่นแผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่ตั้งโรงงานและอาคารสถานที่ใกล้เคียงจำนวน ๒ ชุด พร้อมด้วยแผนผังแสดงการติดตั้งเครื่องจักรอีกจำนวน ๒ ชุด โดยมีเจ้าของหรือผู้จัดการลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องไว้เป็นหลักฐานแนบมาพร้อมคำขออนุญาตด้วย

๔. สำหรับโรงงานที่จะขอตั้งหรือขยายในอาคารที่ยังมิได้ปลูกสร้าง จะต้องส่งแผนที่สังเขปและแผนผังการติดตั้งเครื่องจักรดังกล่าวในข้อ ๓ และต้องยื่นแบบแปลนแสดงรายละเอียดการก่อสร้างอาคารอีกจำนวน ๑ ชุด โดยมีเจ้าของหรือผู้จัดการรับรองความถูกต้อง และถ้าไม่สามารถจะยื่นแบบแปลนและรายละเอียดได้ ก็ให้ยื่นเฉพาะแบบรูปตั้งด้านหน้าและด้านข้างของตัวอาคารโรงงาน

๕. ถ้าผู้ยื่นคำขออนุญาตตั้งหรือขยายโรงงานไม่มาติดต่อกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวันเวลาที่เจ้าหน้าที่ได้นัดหมายไว้ เจ้าหน้าที่จะเอาคำขออนุญาตไปเก็บรอไว้ก่อน เมื่อผู้ยื่นคำขออนุญาตมาติดตามเรื่องก็จะนัดหมายใหม่เป็นลำดับต่อไปจากผู้ที่มียาวชื่อสุดท้ายแห่งบัญชีนัด

แบบคำขอรับใบอนุญาตตั้งโรงงาน (แบบ ร.จ. ๑) และแบบคำขอรับใบอนุญาตขยายโรงงาน (แบบ ร.จ. ๓) จะขอซื้อได้ที่เจ้าหน้าที่ ๗ กองควบคุมโรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

การขออนุญาตตั้งหรือขยายโรงงานภายในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ ฯ

เนื่องจากในการขออนุญาตตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมนั้น สำหรับภายในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ ฯ ได้มีเทศบัญญัติเป็นบทกฎหมายบังคับไว้ด้วยหลายประการ เป็นต้นว่า

๑. กำหนดมิให้สร้างโรงงานบางประเภทภายในเขตเทศบาล คือ โรงงานฟอกหนัง ไม้ขีดไฟ แชลแล็ค ต้มกลั่นแอลกอฮอล์ สุราหรือเบียร์ เต้าหู้ วันเส้น น้ำตาล ดลุงแร่ หลอมโลหะ หลอมแก้ว เคี้ยวยาง และย้อมผ้า

๒. กำหนดมิให้สร้างโรงงานที่ใช้เตาไฟ โรงเลื่อย โรงสีข้าว โรงน้ำแข็ง ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอบ่อพลอย อำเภอสามพันรัง อำเภอบางรัก อำเภอยานนาวา บางส่วน อำเภอดุสิตบางส่วน และอำเภอปทุมวันบางส่วน

๓. กำหนดให้โรงงานบางประเภทอยู่ห่างเขตที่ดินและมีที่ว่างโดยรอบอาคารไม่น้อยกว่า ๒๐ เมตรทุกด้าน คือ โรงงานสับ เคี้ยวหนังสัตว์เอ็นสัตว์ไซสัตว์ เคี้ยวและอัดเอาน้ำมันทุกชนิด เลื่อยไม้ สีข้าว น้ำแข็ง บันฝ้ายหรือนุ่น ดินเผา เก็บเขาสัตว์กระดูกสัตว์ขนสัตว์หนังสัตว์ เผาเปลือกหอย

๔. กำหนดให้โรงงานบางประเภทอยู่ห่างเขตที่ดินและมีที่ว่างโดยรอบอาคารไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตรทุกด้าน คือ โรงงานทำเนย เนยเทียม ทำกะปิ น้ำปลา น้ำเค็ม ไตปลา เต้าเจี้ยว ซิว หอยดอง ทำและตากปลาเค็ม เนื้อเค็ม เบ็ดเค็ม หนังกุ้ง กุ้งแห้ง เลือดแห้ง ทำการนึ่งปลา ต้มปลา ทำกุนเชียง หมูตั้ง ทำเส้นหมี่ ขนมจีน กวยเตี๋ยว เกี่ยมม้อ ทำแปะแซ ทำการล้าง รม และเก็บยาง ทำการตีกลิ้งโลหะทุกชนิด ทำรูป ทำการโม้แบ่ง ทำการซอยไม้ ทำการซ่อมเครื่องจักร โรงงานซึ่งต้องใช้เตาไฟ และโรงงานทอผ้า

๕. กำหนดหลักการไม่ควรให้สร้างโรงงานในบางท้องที่ได้จัดไว้สำหรับเป็นที่พักอาศัย

เช่นนี้เป็นตัวอย่าง

กระทรวงอุตสาหกรรมจึงจะไม่รับพิจารณาคำขอตังโรงงาน ที่ผิดหรือขัดกับเทศบัญญัติของเทศบาลนครกรุงเทพ หรือถ้ารับไว้ก็จะพิจารณาไม่อนุญาต และคำขอขยายโรงงานที่ตั้งอยู่แล้วก็จะไม่อนุญาตให้ขยายโดยผิดหรือขัดเทศบัญญัติ

ดังนั้นผู้ประสงค์จะขอตังหรือขยายโรงงาน ในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ จะต้องศึกษาเทศบัญญัติซึ่งมีอยู่หลายฉบับเสียให้เข้าใจโดยตลอด แล้วก็จะได้ไม่ยื่นคำขอชนิดที่จะไม่อนุญาตให้เป็นการเสียเวลาของตนเปล่า ๆ หรือถ้าทำการสร้างหรือขยายโรงงานไปโดยมิได้มีใบอนุญาตอันถูกต้อง นอกจากมีความผิดต้องโทษตามกฎหมายแล้วยังจะต้องรื้อถอนสิ่งที่สร้างนั้น ๆ เป็นการเสียหายโดยใช่เหตุ ถ้ามีข้อสงสัยประการใดจะติดต่อสอบถามเจ้าหน้าที่

ที่กองควบคุมโรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมได้ทุกละราชการ หรือจะติดต่อ โดยจดหมายลงทะเบียนไปรษณีย์ก็ได้.

การติดต่อขออนุญาตตาม พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๒

โดยที่ปรากฏอยู่เนื่อง ๆ ว่า ผู้ที่ประสงค์จะขออนุญาตตั้งโรงงานอุตสาหกรรมตาม พ.ร.บ. โรงงาน ฯ ได้มีการมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาทำการติดต่อแทนที่จะมาด้วยตนเอง ผู้รับมอบอำนาจบางรายก็ทำงานให้โดยเรียกค่าจ้าง เจ้าของโรงงานบางรายก็ได้มอบอำนาจหลายครั้งในการตั้งโรงงานแห่งเดียว ซึ่งเป็นกรณีเปลี่ยนโดยไม่จำเป็น

กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้ชี้แจงให้ทราบทั่วกันว่า :-

๑. การที่เจ้าของโรงงานจะมาติดต่อขออนุญาตตั้งโรงงานอุตสาหกรรมนั้น เจ้าหน้าที่พร้อมที่จะชี้แจงแนะนำวิธีการและระเบียบวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ให้ทราบด้วยอัธยาศัยไมตรี เพื่อให้ปฏิบัติการณ์คำขอได้โดยถูกต้อง และเจ้าหน้าที่ทุกชั้นตั้งแต่ปลัดกระทรวงลงไปพร้อมที่จะต้อนรับผู้ประสงค์จะเข้าพบปะ และอำนวยความสะดวกอย่างเต็มที่ ดังนั้น ถ้าเจ้าของหรือผู้จะขอตั้งโรงงานรู้หนังสือไทยพอที่จะอ่านเขียนได้โดยตนเองแล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นอย่างไรที่จะต้องมอบอำนาจให้มีผู้มาทำการแทนให้เป็นการสิ้นเปลืองโดยใช้เหตุ

๒. ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้จะขอตั้งโรงงานมีความจำเป็นที่จะต้องมอบอำนาจให้ผู้อื่นแทนทำการติดต่อแทนตัว เพื่อความเรียบร้อยและเป็นหลักฐานอันชอบด้วยกฎหมาย ทั้งจะเป็นการป้องกันการปลอมแปลงใบมอบอำนาจด้วย กระทรวงอุตสาหกรรมขอให้ปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ทำการแทน ดังต่อไปนี้ :-

๒.๑ ผู้มอบและผู้รับมอบจะต้องไปติดต่อทำใบมอบอำนาจให้ถูกต้องตามกฎหมาย ณ สำนักงาน ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมต่อหน้าเจ้าหน้าที่ ตามแบบ ใบมอบอำนาจของกองควบคุมโรงงาน

๒.๒ เนื่องจากเจ้าของหรือผู้จะขอตั้งโรงงาน ได้มาทำใบมอบอำนาจต่อหน้าเจ้าหน้าที่อยู่แล้ว ดังนั้นจึงขอให้เจ้าของหรือผู้จะขอตั้งโรงงานลงชื่อในคำขอเสียด้วยตนเอง ส่วน

การอื่น ๆ ต่อจากนี้ไปจึงให้ผู้รับมอบอำนาจทำการแทน

๒.๓ การมอบอำนาจจะมอบให้ทำการแทนหลาย ๆ ครั้งจนเสร็จการหรือจะมอบให้ทำการอะไรแทนแต่เพียงครั้งเดียว ก็ขอให้ทำใบมอบอำนาจปิดอากรแสตมป์ให้ถูกต้องตรงกับความประสงค์ด้วย.

ระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการขออนุญาตตั้งหรือขยายโรงงานในเขตต่างจังหวัด

๑. เมื่อผู้ที่อยู่ต่างจังหวัดมีความประสงค์จะตั้งหรือขยายโรงงานประเภทที่อยู่ในความควบคุมตาม พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๒ ให้ผู้นั้นยื่นคำขอรับอนุญาตต่ออำเภอท้องที่ตามแบบ ร.ง. ๑ (สำหรับการขอตั้งโรงงาน) หรือ ร.ง. ๓ (สำหรับการขอขยายโรงงาน) และให้ผู้ขอตั้งหรือขยายโรงงานทำแบบแปลนแผนผังโรงงาน และแบบแปลนแผนผังแสดงการติดตั้งเครื่องจักรจำนวน ๒ ชุด ยื่นพร้อมกับคำขอรับใบอนุญาตด้วย

๒. เมื่ออำเภอได้รับคำขอรับใบอนุญาตและแบบแปลนแผนผังดังกล่าวในข้อ ๑ แล้วสำหรับโรงงานอื่น ๆ นอกจากโรงสีข้าว อำเภอจะพิจารณาในหัวข้อต่อไปนี้ คือ :-

ก. ความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งหรือขยายโรงงานนั้นในด้านความปลอดภัยและความเดือดร้อนรำคาญของประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงานนั้น แต่ถ้าจังหวัดมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดเขตอุตสาหกรรมไว้ ก็จะต้องพิจารณาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์นั้นด้วย

ข. จะพิจารณาในด้านเศรษฐกิจว่า ในท้องที่อำเภอนั้นมีโรงงานประเภทเดียวกับโรงงานที่ขอตั้งหรือขยายอยู่แล้วกี่โรงงาน ตั้งอยู่ที่ใดบ้าง มีกำลังผลิตโรงงานละเท่าใดต่อวัน (๒๔ ชั่วโมง) และการตั้งโรงงานเพิ่มขึ้นใหม่หรือขยายโรงงานเดิมจะทำให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจส่วนรวมหรือไม่

สำหรับโรงสีข้าว จะได้พิจารณาตามข้อ ก. และ ข. กับจะพิจารณาเพิ่มเติมอีกว่าในท้องที่อำเภอที่มีพื้นที่นาที่ไร่ ปลูกข้าวได้ปีละเท่าใด พร้อมทั้งกรอกข้อความรายละเอียดในคำขออนุญาตตั้งโรงสีข้าว ตามแบบของกองควบคุมโรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่ออำเภอได้พิจารณาและกรอกข้อความรายละเอียดในคำขอและรายงานการตรวจตั้ง

กล่าวแล้วก็จะได้เสนอเรื่องราวไปยังจังหวัด

๓. เมื่อจังหวัดได้รับรายงานจากอำเภอแล้วจะได้พิจารณาเสนอความเห็นไปยังกระทรวงอุตสาหกรรมอีกชั้นหนึ่งว่า ควรให้ตั้งหรือขยายโรงงานนั้นได้หรือไม่ พร้อมทั้งส่งเรื่องราวไปด้วย

๔. เมื่อกระทรวงอุตสาหกรรมได้รับเรื่องราวจากจังหวัดและพิจารณาแล้ว หากเห็นสมควรอนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานได้ ก็จะออกใบอนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงาน กับจะส่งแบบรายงานเพื่อขึ้นทะเบียนโรงงาน และแบบแปลนแผนผังที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาแล้วมาให้จังหวัดเพื่อส่งให้อำเภอมอบให้แก่ผู้ขออนุญาตต่อไป

แต่ถ้าโรงงานใด กระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ควรอนุญาตให้ตั้งหรือขยาย ก็จะได้แจ้งให้จังหวัดทราบเพื่อแจ้งให้ผู้ขออนุญาตทราบต่อไป

๕. เมื่อผู้ขออนุญาตได้ปลูกสร้างโรงงานตามแบบแปลนแผนผังที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาเห็นชอบและติดตั้งเครื่องจักรเสร็จแล้วพร้อมที่จะเปิดดำเนินงานได้ ผู้ขออนุญาตจะต้องกรอกข้อความรายละเอียดลงในแบบ ร.จ. ๕ ยื่นต่ออำเภอท้องที่ และเจ้าหน้าที่อำเภอจะได้ตรวจสอบว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าเห็นว่าถูกต้องกับบันทึกรับรองไว้ในแบบ ร.จ. ๕ ว่า ถูกต้องแล้วเสนอจังหวัด เพื่อส่งให้กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาอนุญาตให้เปิดโรงงาน

ในการสร้างโรงงานผู้ขออนุญาตจะต้องสร้างให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่แจ้งไว้ในคำขอรับใบอนุญาต (แบบ ร.จ. ๑) หากเห็นว่าสร้างไม่เสร็จจำเป็นต้องขอขยายเวลาออกไป ต้องแจ้งต่ออำเภอท้องที่ก่อนครบกำหนดภายใน ๑๕ วัน เพื่อแจ้งจังหวัดขออนุมัติกระทรวงอุตสาหกรรมยืดเวลาออกไป การขออนุมัติยืดเวลาจะต้องกำหนดระยะเวลาที่พอสมควร

๖. เมื่อกระทรวงอุตสาหกรรมได้รับแบบ ร.จ.๕ จากจังหวัด หากเห็นว่า การกรอกข้อความถูกต้องหรือถ้าโรงงานใดกระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจดูความเรียบร้อยในด้านความปลอดภัย การอนามัย และป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ ก็จะได้ส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจเสียก่อนที่จะอนุญาตให้เปิดโรงงาน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจพบข้อบกพร่องต่าง ๆ ก็จะได้สั่งให้ผู้ขออนุญาตจัดการแก้ไขเสีย

ให้เรียบร้อย และจะส่งหนังสืออนุญาตให้เปิดโรงงาน พร้อมกับหนังสือแสดงการขึ้นทะเบียนโรงงานมาให้จังหวัดเพื่อส่งให้อำเภอมอบแก่ผู้ขออนุญาตต่อไป

โรงงานที่ปฏิบัติถูกต้องตาม พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๒ จะต้องได้รับใบอนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงาน ๑ ฉบับ หนังสืออนุญาตให้เปิดโรงงาน ๑ ฉบับ และ หนังสือแสดงการขึ้นทะเบียนโรงงานอีก ๑ ฉบับ รวม ๓ ฉบับด้วยกัน

แบบคำร้องขอต่าง ๆ ผู้ประกอบอุตสาหกรรมจะติดต่อขอซื้อได้ที่ว่าการอำเภอ หรือศาลากลางจังหวัดนั้น ๆ

เนื่องจากการตั้ง หรือขยายโรงงานนั้น มีข้อที่จะต้องพิจารณาตามกฎหมายหลายประการ และในขั้นสุดท้ายถ้าปรากฏว่า โรงงานที่ขออนุญาตตั้งหรือขออนุญาตขยายนั้น ผิดหรือขัดกับกฎหมาย ก็จะไม่ได้รับอนุญาตให้ตั้งหรือขยาย

เพราะฉะนั้นผู้ยื่นคำขออนุญาตตั้ง หรือขยายโรงงานโปรดอย่าตั้ง หรือขยายก่อนได้รับใบอนุญาต และไม่ควรจะเตรียมการใด ๆ ที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายก่อนได้รับใบอนุญาต เมื่อทางราชการพิจารณาไม่อนุญาต ผู้ยื่นคำขอก็จะได้ไม่ได้รับความเสียหาย การร้องขอให้ผ่อนผันอนุญาตให้ตั้ง หรือขยายโรงงานโดยผิดกฎหมายนั้น เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะผ่อนผันให้ได้.

กรมวิทยาศาสตร์

กรมวิทยาศาสตร์ได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยกลางสำหรับงานทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมาเป็นเวลาช้านาน นอกจากบริการที่ให้แก่กรม กอง ในกระทรวงอุตสาหกรรมและหน่วยราชการอื่น ตลอดจนถึงพ่อค้าประชาชนทั่วไปแล้ว กรมวิทยาศาสตร์ ยังให้บริการแก่อุตสาหกรรม ซึ่งอาจสรุปได้ คือ

๑. บริการวิเคราะห์วิจัย เพื่อหาทางนำทรัพยากรธรรมชาติและผลิตผลพลอยได้จากเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การป่าไม้ โลหกิจ ฯลฯ มาทำให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ
๒. บริการวิเคราะห์วิจัย เพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมในการแก้ปัญหาขัดข้อง ปรับปรุง

กรรมวิธีเพื่อความประหยัด ประสิทธิภาพ และยกระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์

๓. บริการวิเคราะห์และทดสอบวัตถุที่จำเป็นในการดำเนินงานอุตสาหกรรม
๔. บริการวิเคราะห์และทดสอบ เพื่อกำหนดควบคุมและรับรองคุณภาพของสินค้าที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย
๕. บริการกำหนดและควบคุมมาตรฐานต่าง ๆ ที่สำคัญในการดำเนินงานอุตสาหกรรมของประเทศไทย

๖. บริการฝึกอบรมนักวิชาการและบริการห้องสมุด

เนื่องจากไม่สามารถจะกล่าวถึงบริการต่าง ๆ เหล่านี้ได้โดยละเอียดและโดยมีระเบียบ จึงจะขอยกตัวอย่างที่น่าสนใจบางเรื่องมากล่าวไว้ เพื่อพอเป็นเครื่องชี้แนวเท่านั้น

๑. **บริการวิเคราะห์หัตถวิทย์** เพื่อหาทางนำทรัพยากรธรรมชาติและผลิตผลพลอยได้จากเกษตรกรรมอุตสาหกรรม การป่าไม้ โลหกิจ ฯลฯ มาทำให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ

ประเทศไทยมีผลิตผลทางเกษตรเหลือทิ้งเปล่าประโยชน์เปลืองมาก ๆ กรมวิทยาศาสตร์พยายามส่งเสริมอุตสาหกรรมดองอาหารเพื่อนำผลิตผลเหล่านี้มาใช้เป็นประโยชน์ขึ้น ซึ่งจะเกิดผลดีต่อทั้งเกษตรกร ผู้ผลิต ประชาชนผู้บริโภคและประเทศชาติเป็นส่วนรวม กรมวิทยาศาสตร์ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการดองอาหาร เช่น การทำน้ำผลไม้เข้มข้น การทำอาหารบรรจุขวดและกระป๋อง เป็นต้น และให้คำแนะนำแก่บริษัทห้างร้าน โรงงานที่สนใจ เมื่อปรากฏจากการสำรวจโรงงานผลิตอาหารกระป๋องต่าง ๆ ว่า ผู้ผลิตส่วนมากยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง เพราะขาดความรู้ซึ่งอาจยังให้เกิดอันตรายร้ายแรงแก่ผู้บริโภคได้ กรมวิทยาศาสตร์ก็ได้ร่วมมือกับผู้ทรงคุณวุฒิในด้านนี้ จากหน่วยงานอื่น เชิญเจ้าของโรงงานและผู้เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมนี้มาร่วมสัมมนาเพื่อปรึกษาหารือ หาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และเผยแพร่วิชาการในด้านนี้

ประเทศไทยผลิตน้ำมันทั้งสำหรับใช้ผสมสีไม่ได้ จำเป็นต้องสั่งเข้ามาเปลืองมาก ๆ กรมวิทยาศาสตร์ได้ศึกษาน้ำมันชักแห้งจากพืชต่าง ๆ ที่มีในประเทศไทย และหาทางปรับปรุงคุณสมบัติเพื่อใช้ในการผสมสี และได้พบว่าสามารถทำให้น้ำมันจากเมล็ดมะเขือของไทยเหมาะ

สำหรับใช้ในการผสมสีได้

ประเทศไทยจำเป็นต้องใช้กระดาษจำนวนมาก มีผู้คำนวณไว้ว่า ในระยะ ๑๕ ปีข้างหน้าเราต้องการกระดาษปีละประมาณสองแสนตัน แต่เราผลิตกระดาษได้เองปีละประมาณหนึ่งหมื่น ถึงหนึ่งหมื่นห้าพันตันเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชต่าง ๆ ซึ่งใช้ทำเยื่อกระดาษได้ กรมวิทยาศาสตร์สนใจและได้นำพืชที่ปลูกได้ง่าย เติบโตเร็ว รวมทั้งวัสดุเหลือใช้เช่น ชานอ้อย แคนปอแก้ว เป็นต้น มาทดลองทำเยื่อกระดาษและวิเคราะห์ทดสอบความเหมาะสมพืชที่นำมาทดลองรวมทั้งไม้เบญจพรรณ เช่น ทองหลาง มะกอก ลำพู เป็นต้น และพืชจำพวกอ้อ แคม กก หญ้าต่าง ๆ รวมทั้งหญ้าพม่าหรือหญ้าจรจบ ผลของการทดลองซึ่งยังคงดำเนินต่อไปอยู่ จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการหาวัตถุดิบ สำหรับใช้บ่อนโรงงานกระดาษของเราที่มีอยู่ และที่จะตั้งขึ้นในอนาคต

เนื่องจากข้าวเป็นพืชหลักของประเทศไทย กรมวิทยาศาสตร์ได้สนใจค้นคว้าหาประโยชน์จากผลิตผลพลอยได้ของข้าว เช่น เมื่อ ๓๐ ปีก่อน กรมวิทยาศาสตร์เคยค้นคว้าทดลองผลิตวิตามิน บี จากรำข้าว และเมื่อ ๑๐ กว่าปีมาแล้ว กรมวิทยาศาสตร์ได้ค้นคว้าทดลองสกัดน้ำมันขมจากรำข้าว เพื่อให้สามารถเก็บรำข้าวไว้ได้นานโดยไม่บูดเสีย และนำน้ำมันรำข้าวและขมไปใช้ประโยชน์ได้ บัดนี้มีโรงงานสกัดน้ำมันรำข้าวตั้งขึ้นในประเทศไทยแล้ว และปรากฏว่ามีผู้นิยมใช้น้ำมันรำข้าวสำหรับปรุงอาหารกันมาก สำหรับรำข้าวที่สกัดน้ำมันออกแล้วนั้น ยังไม่เป็นที่นิยมกันในประเทศเรา แต่ในต่างประเทศเป็นสินค้าที่มีราคาดี

๒. บริการวิเคราะห์วิจัย เพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมในการแก้ปัญหาข้อขัดข้องปรับปรุงกรรมวิธีเพื่อความประหยัดประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์

อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาในประเทศไทย ยังอยู่ในขั้นล้าหลัง กรมวิทยาศาสตร์ทำการวิเคราะห์วิจัยเพื่อหาทางใช้วัตถุดิบของไทยทำเครื่องปั้นดินเผาที่มีคุณภาพสูงและพยายามเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการด้านนี้ ในปี ๒๕๐๖ กรมวิทยาศาสตร์ได้ร่วมมือกับกรมส่งเสริม

อุตสาหกรรม ส่งเจ้าหน้าที่ร่วมกันไปทำการสำรวจอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาในภาคตะวันออก เชียงเหนือ และภาคเหนือ กรมวิทยาศาสตร์ได้เสนอแนะวิธีปรับปรุง รวมทั้งวิธีเตรียมวัตถุดิบดินปั้น โดยใช้เครื่องปั้นดินเผาที่มีคุณภาพสูงได้ตลอดปี และการส่งคนเข้ามารับการอบรม หรือส่งเจ้าหน้าที่ของกรมวิทยาศาสตร์ไปให้คำแนะนำแก่ผู้ผลิต

บริษัทไม้อัดไทยมีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง ขอร้องให้กรมวิทยาศาสตร์ค้นคว้าหาตัวยามาใช้แทนตัวยากันน้ำ ซึ่งต้องสั่งมาจากต่างประเทศปีละมาก ๆ กรมวิทยาศาสตร์ได้ค้นคว้าและคิดสูตรตัวยากันน้ำ ให้ใช้วัตถุที่หาได้ในประเทศไทย และได้ตัวยาซึ่งมีคุณภาพทัดเทียมกับของจากต่างประเทศ แต่ราคาต่ำกว่ามาก ทำให้โรงงานสามารถประหยัดเงินได้ปีละหลายแสนบาท

โรงงานกระดาษที่บางปะอิน เพิ่งจะเริ่มดำเนินงานมาได้ไม่นานนัก ได้ประสบปัญหาข้อขัดข้องหลายประการ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องธรรมดาของโรงงานใหม่ ๆ ทุกแห่ง กรมวิทยาศาสตร์ได้ส่งนักวิทยาศาสตร์ไปช่วยเหลือตามคำขอของโรงงาน และได้แก้ไขข้อขัดข้องบางอย่าง เช่น ที่หน่วยผลิตโซดาแผลเผาและคลอรีนจนทำงานได้เรียบร้อยปกติ ในเรื่องการเดินหน่วยผลิตโซดาแผลเผา และคลอรีนปรากฏว่า สิ่งที่ทำให้เกิดความขัดข้อง คือ เกลือไทยที่ใช้เป็นวัตถุดิบมีคุณภาพต่ำไม่เหมาะสมที่จะใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม ในระยะ ๓-๔ ปีที่แล้วมานี้ กรมวิทยาศาสตร์ได้พยายามแก้ไขปัญหारेื่องคุณภาพเกลือไทยดำเนินจนได้ผลสำเร็จ ทำให้ชวานาเกลือผลิตเกลือคุณภาพสูง เหมาะสำหรับใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมได้ โดยไม่ต้องลงทุนลงแรงมากนัก เกลือที่ผลิตตามวิธีของกรมวิทยาศาสตร์นี้ใช้ได้ผลดีในหน่วยผลิตโซดาแผลเผาและคลอรีน ของโรงงานกระดาษบางปะอิน

โรงงานผลิตอาหารและเครื่องดื่มหลายแห่งรวมทั้งโรงงานผลิตอาหารกระป๋อง โรงงานผลิตน้ำซอสศรีราชา โรงงานผลิตน้ำอัดลมและน้ำนม โรงงานผลิตผลไม้แห้ง โรงงานผลิตมันเส้น เป็นต้น มีปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของตน เนื่องจากยังขาดความรู้ความชำนาญ กรมวิทยาศาสตร์ได้ส่งนักวิทยาศาสตร์ไปช่วยให้คำแนะนำ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่โรงงานเป็นอันมาก

โรงงานปุ๋ยอินทรีย์ของเทศบาลนครกรุงเทพ ฯ มีปัญหาเกี่ยวกับปุ๋ยที่ผลิตได้ส่วนหนึ่ง

เป็นใยหรือผงละเอียดร่วน ซึ่งขนส่งลำบาก กรมวิทยาศาสตร์ได้ค้นคว้าทดลองหาวิธีทำใยแผ่น ได้ผลดีสามารถขนส่งและใช้ได้สะดวก ขณะนี้โรงงานใยอินทรีย์ ๕ กำลังจัดหาเครื่องจักรอุปกรณ์ เพื่อผลิตใยแผ่นโดยอาศัยข้อมูลจากการทดลองของกรมวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้เนื่องจากโรงงานใยอินทรีย์ ๕ เป็นโรงงานใยอินทรีย์ขนาดใหญ่แห่งแรกของโลก ยังมีเรื่องที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกรรมวิธีผลิตใย กรมวิทยาศาสตร์ได้ทำการวิจัยเรื่องคาร์บอนไนโตรเจน เรโซ เพื่อหาความเปลี่ยนแปลงและคุณภาพของใยในระยะเวลาที่หมักอยู่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการควบคุมคุณภาพของใยที่ผลิตขึ้นให้ดีสม่ำเสมอ

โรงงานอื่น ๆ ที่ได้ประสบปัญหาทางด้านวิชาการและทางเทคนิค เช่น โรงงานอุตสาหกรรมน้ำกรดไทย ได้ประสบปัญหาเรื่องควันกรดรวุไหลออกมาเป็นอันตรายต่อผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง โรงงานอุตสาหกรรมภาชนะ เคลือบ จำกัด ได้ประสบปัญหาเรื่องเขม่าดำจากเตาเผาและควันกรดเป็นพิษจากปล่องไฟ ทำให้เกิดอันตรายต่อต้นไม้ชาวสวน โรงงานผลิตภัณฑ์นมไทย ประสบปัญหาเรื่องน้ำทิ้งทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ โรงงานผลิตคลุโคสน้ำเชื่อมประสบปัญหาเรื่องตะกรันในหม้อเคี้ยวน้ำตาลเหล่านี้ และมีปัญหาอื่น ๆ อีก ซึ่งเป็นปัญหาที่กรมวิทยาศาสตร์ได้รับคำขอร้องให้ช่วยเหลือในการแก้ไข กรมวิทยาศาสตร์ก็ได้ให้บริการช่วยเหลือโดยไม่คิดมูลค่าแต่อย่างใด ปัญหาต่าง ๆ นี้ บางโรงงานก็ได้ช่วยแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้ว และบางโรงงานก็กำลังดำเนินการแก้ไขอยู่ในขณะนี้

๓. บริการวิเคราะห์ทดสอบวัตถุที่จำเป็นในการดำเนินงานอุตสาหกรรม

วัตถุที่จำเป็นในการดำเนินงานของอุตสาหกรรมต่าง ๆ นั้นมีอยู่มากมายหลายชนิด ตัวอย่างวัตถุที่สำคัญ สำหรับโรงงานแทบทุกจำพวกก็คือ น้ำ กรมวิทยาศาสตร์ได้วิเคราะห์ตัวอย่างน้ำในบ่อน้ำหนึ่ง ๆ กว่า ๒๔,๐๐๐ รายการ เพื่อประโยชน์ในการใช้ในหม้อน้ำของโรงงาน และในการใช้ในกรรมวิธีต่าง ๆ เช่น ในการฟอกและย้อมผ้า ในการทำเบตเตอรี ในการทำอาหารและเครื่องดื่ม ในการหมักเพื่อทำสุรา หรือเพื่อการทำผงชูรส เป็นต้น ตัวอย่างวัตถุอื่นนอกจากน้ำที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งกรมวิทยาศาสตร์วิเคราะห์อยู่เป็นประจำ อาจ

จะเป็นพวกเคมีภัณฑ์ วัตถุเชื้อเพลิง โลหะ และวัตถุที่ใช้เป็นอาหาร

๔. บริการวิเคราะห์และทดสอบเพื่อกำหนดควบคุมและรับรองคุณภาพของสินค้าที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย

โรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทยหลายประเภท ไม่สามารถก้าวหน้าไปได้ตามสมควรกล่าวกันว่า เพราะคนไทยไม่นิยมสินค้าที่ทำในประเทศไทย แต่นิยมของต่างประเทศ แต่เหตุผลเบื้องหลังเหตุผลข้อนี้ก็คือ ถึงแม้ว่าจะมีสินค้าไทยหลายอย่างที่มีคุณภาพดีเท่ากับของต่างประเทศ แต่มีสินค้าอีกมากที่มีคุณภาพต่ำหรือไม่ดีสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมไทย กรมวิทยาศาสตร์ร่วมกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมให้บริการวิเคราะห์ทดสอบ และรับรองคุณภาพสินค้าที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย โดยคิดค่าธรรมเนียมต่ำเป็นพิเศษ และในกรณีที่สินค้ายังมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานไม่สามารถรับรองคุณภาพได้ กรมวิทยาศาสตร์ก็ให้คำแนะนำแก่โรงงานผู้ผลิตเพื่อให้สามารถปรับปรุงคุณภาพสินค้าของตนได้

สินค้าไทยที่ส่งไปขายต่างประเทศ บางครั้งต้องเสียความนิยม เพราะพ่อค้าหรือผู้ผลิตรายหนึ่งไม่ถึงการณ์ ไม่รักษาคูณภาพหรือปลอมแปลงสินค้าของตน การกำหนดและรักษามาตรฐานสินค้าขาออก จึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง กรมวิทยาศาสตร์ทำการวิเคราะห์ทดสอบสินค้าและวัตถุดิบที่ได้รับจากกระทรวงเศรษฐกิจอยู่เป็นประจำ เช่น ข้าวโพด แป้งมันสำปะหลัง เกลือ ฯลฯ

๕. บริการกำหนดและควบคุมมาตรฐานต่าง ๆ ที่สำคัญในการดำเนินงานอุตสาหกรรมของประเทศไทย

ในเรื่องมาตรฐานต่าง ๆ ที่สำคัญในการดำเนินงานอุตสาหกรรมประเทศไทยยังเพิ่งจะต้นต้ว กรมวิทยาศาสตร์ได้เริ่มบริการทดสอบมาตรฐานเครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งเครื่องจักรต่าง ๆ ที่ใช้ในงานวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรม กรมวิทยาศาสตร์ได้เริ่มงานกำหนดมาตรฐาน สำหรับสินค้าบางประเภท เช่น ได้พิจารณากำหนดมาตรฐานด้านไฟฉาย โดยความ

ร่วมมือของโรงงานผู้ผลิตทั้งหลาย ได้จัดให้มีการประชุมเพื่อชี้แจงและฟังความคิดเห็นและโดยความตกลงของโรงงานผู้ผลิต กรมวิทยาศาสตร์ก็ได้ประกาศกำหนดมาตรฐานด้านไฟฉายไปแล้ว ในขณะที่กรมวิทยาศาสตร์กำลังดำเนินการเพื่อให้มีกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่สำคัญ ๆ เพื่อความปลอดภัยและให้เหมาะสมกับความต้องการ สถานการณ์ในประเทศ และให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่นิยมใช้กันในต่างประเทศด้วย

๖. บริการฝึกอบรมนักวิชาการและบริการห้องสมุด

บริการของกรมวิทยาศาสตร์อีกสองอย่างที่มีประโยชน์แก่การอุตสาหกรรมอย่างน้อยในทางอ้อม คือ การฝึกอบรมนักศึกษาเคมีปฏิบัติ และบริการห้องสมุดวิทยาศาสตร์ สถานศึกษาเคมีปฏิบัติกรมวิทยาศาสตร์ฝึกอบรมหนักไปทางปฏิบัติการและสำเร็จจากสถานศึกษาเป็นนักวิชาการที่มีความสามารถชำนาญงานในห้องปฏิบัติการเป็นพิเศษ สามารถปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์นับได้ว่าเป็นห้องสมุดที่มีหนังสือทางวิทยาศาสตร์ และวิชาการสมบูรณ์ที่สุด และสามารถให้บริการกว้างขวางที่สุดในประเทศไทย เช่น ในด้านการอ่าน การยืม การถ่ายสำเนา การยืมหนังสือจากห้องสมุดอื่น ๆ ทั้งในและนอกประเทศ เป็นต้น

หากท่านผู้ใดสนใจใคร่จะทราบรายละเอียดเพิ่มเติม หรือต้องการบริการใด ๆ ของกรมวิทยาศาสตร์ โปรดติดต่อสำนักงานเลขานุการกรม กรมวิทยาศาสตร์ยินดีให้ความร่วมมือเสมอ

ระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรับวัตถุตัวอย่างซึ่งประชาชนนำมาวิเคราะห์

หน้าที่ของกรมวิทยาศาสตร์ข้อหนึ่งก็คือ รับทำการวิเคราะห์วัตถุสิ่งของต่าง ๆ ตามความต้องการของพ่อค้าประชาชน และให้หนังสือรับรองผลของการวิเคราะห์นั้น ๆ โดยคิดค่าธรรมเนียมในอัตราต่ำเป็นพิเศษ ซึ่งพ่อค้าประชาชนจะต้องปฏิบัติตามระเบียบที่ควรทราบ ดังนี้

๑. ให้นำวัตถุตัวอย่าง พร้อมทั้งหนังสือนำส่งแจ้งความประสงค์จะให้ทำการตรวจ

วิเคราะห์ ต่อเจ้าหน้าที่แผนกสารบรรณ สำนักงานเลขาธิการกรม กรมวิทยาศาสตร์

ในกรณีที่ไม่มีหนังสือนำส่งวัตถุตัวอย่าง เจ้าหน้าที่แผนกสารบรรณจะได้สอบถามผู้นำส่งวัตถุตัวอย่าง และกรอกข้อความประสงค์ที่จะทำการวิเคราะห์และรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่ระบุไว้ในแบบพิมพ์รับวัตถุตัวอย่างที่แผนกสารบรรณ สำนักงานเลขาธิการกรม กรมวิทยาศาสตร์จัดทำไว้

๒. เจ้าหน้าที่แผนกสารบรรณจักได้แจ้งอัตราค่าธรรมเนียมการตรวจวิเคราะห์ให้ทราบ ให้เป็นหน้าที่ของผู้นำวัตถุตัวอย่างไปชำระเอง ที่แผนกคลัง สำนักงานเลขาธิการกรม กรมวิทยาศาสตร์

๓. เมื่อผู้นำส่งวัตถุตัวอย่างชำระเงินและได้รับใบเสร็จรับเงินจากแผนกคลังสำนักงานเลขาธิการกรม กรมวิทยาศาสตร์ แล้ว ให้นำใบนำส่งวัตถุตัวอย่างหรือแบบพิมพ์ ฯ คืนเจ้าหน้าที่แผนกสารบรรณ ส่วนใบเสร็จให้ผู้ส่งวัตถุตัวอย่างรับไป

๔. การจ่ายรายงานหรือหนังสือรับรองไปให้ผู้ส่งวัตถุตัวอย่างมาวิเคราะห์จะได้ปฏิบัติ ดังนี้

๔.๑ ถ้าผู้ส่งวัตถุตัวอย่างแจ้งหมายเลขโทรศัพท์ไว้ด้วยเจ้าหน้าที่แผนกสารบรรณจักได้โทรศัพท์แจ้งให้มารับรายงาน และให้ผู้รับโทรศัพท์แจ้งกำหนดนัดวันมารับให้แผนกสารบรรณทราบ ซึ่งเจ้าหน้าที่แผนกสารบรรณจะได้บันทึกลงไว้ในสำเนารายงานด้วย

ถ้าถึงวันกำหนดนัดยังไม่มารับ จะได้โทรศัพท์เตือนอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งให้กำหนดวันมารับครั้งหลังนี้ แล้วบันทึกลงไว้ดังนัดครั้งแรก ถ้าพ้นกำหนดนัดครั้งหลังนี้แล้ว ในระยะเวลา ๒ — ๓ วัน เจ้าหน้าที่แผนกสารบรรณจะได้จัดส่งไปให้ทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

๔.๒ ถ้าผู้ส่งวัตถุตัวอย่างไม่มีโทรศัพท์ จะต้องมารับรายงานเองในระยะเวลาพอสมควร เจ้าหน้าที่แผนกสารบรรณจะประมาณระยะเวลาให้ ถ้าไม่มารับ เจ้าหน้าที่แผนกสารบรรณจะได้จัดส่งไปให้ทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

๔.๓ ผู้มารับรายงานจะต้องนำใบเสร็จรับเงินสำหรับตัวอย่างนั้น ๆ มาแสดงเป็นหลักฐานด้วย และให้ผู้มารับรายงานจะต้องเซ็นชื่อรับลงไว้ในสำเนารายงาน

ในกรณีที่ต้องส่งทางไปรษณีย์ เจ้าหน้าที่แผนกสารบรรณจะได้ลงหมายเลขที่ทะเบียนของที่ทำการไปรษณีย์ไว้สำหรับรายงาน

ระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพสินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ

หน้าที่ของกรมวิทยาศาสตร์รอกข้อหนึ่งซึ่งกำหนดไว้ในลำดับต่อไปก็คือ การรับรองคุณภาพสินค้าที่ผลิตขึ้นในประเทศ โดยดำเนินการร่วมกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมให้สินค้าเหล่านั้น ได้รับความนิยมแพร่หลาย ผู้ซึ่งประสงค์จะทำการรับรองคุณภาพสินค้าของตนที่ผลิตขึ้น จะต้องปฏิบัติตามระเบียบวิธี ดังนี้

๑. การรับรองคุณภาพสินค้า จะต้องไปติดต่อกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมก่อน การปฏิบัติคงเป็นไปตามระเบียบวิธีที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมกำหนด

๒. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม จะส่งเรื่องราวพร้อมทั้งวัตถุตัวอย่างมาให้กรมวิทยาศาสตร์ทำการวิเคราะห์เพื่อรับรองคุณภาพสินค้านั้น ๆ ในกรณีนี้ กรมวิทยาศาสตร์จักต้องนัดหมายกับเจ้าของโรงงานผู้ผลิตสินค้านั้น ๆ ว่า จะได้ไปตรวจโรงงานและชักตัวอย่างสินค้าที่โรงงานกำลังผลิตมาทำการวิเคราะห์ประกอบกับวัตถุตัวอย่างเดิม เพื่อพิจารณาในการออกใบรับรองคุณภาพสินค้า

๓. ถ้าหากกรมวิทยาศาสตร์รับรองคุณภาพสินค้านั้น ๆ ก็จักได้ส่งใบรับรองคุณภาพนั้นไปยังกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เพื่อมอบให้แก่ผู้ขอรับรองคุณภาพสินค้าต่อไป

ในกรณีที่สินค้านั้น ๆ ยังไม่อยู่ในมาตรฐานที่จะรับรองคุณภาพให้ได้กรมวิทยาศาสตร์ก็จักได้แจ้งให้แก่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อแจ้งแก่ผู้ขอใ้รับรองคุณภาพสินค้าของตนที่ผลิตขึ้นนั้นทราบ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ขอใ้รับรองคุณภาพที่ตนผลิตสินค้าที่ยังไม่เข้ามาตรฐานนั้น ๆ ยังสนใจที่จะดำเนินการต่อไป ไปรับคำแนะนำได้จากกรมวิทยาศาสตร์

ระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์

๑. ผู้มีสิทธิใช้ห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์

ข้าราชการกรมวิทยาศาสตร์ นักศึกษาสถานศึกษาเคมีปฏิบัติ และสุภาพชนที่ได้รับอนุญาตจากหัวหน้าแผนกห้องสมุด กรมวิทยาศาสตร์

๒. ผู้มีสิทธิข่มหนังสือห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์
- ๒.๑ ข้าราชการและลูกจ้างของกรมวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป
 - ๒.๒ นักศึกษาของสถานศึกษาเคมีปฏิบัติที่กำลังศึกษาอยู่
 - ๒.๓ ข้าราชการสังกัดหน่วยราชการอื่นซึ่งได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์
๓. การใช้ห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์
- ผู้ใช้ห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับกรมวิทยาศาสตร์ว่าด้วยห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๘ และระเบียบซึ่งแผนกห้องสมุด กรมวิทยาศาสตร์ ได้กำหนดไว้โดยเคร่งครัด
๔. การข่มหนังสือห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์
- ผู้ข่มหนังสือห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์ ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับกรมวิทยาศาสตร์ว่าด้วยห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๘ และระเบียบซึ่งแผนกห้องสมุด กรมวิทยาศาสตร์ได้กำหนดไว้
๕. การปรับ การตัดสิทธิ์ และการชดใช้ค่าเสียหายต่างๆ
- การปรับ การตัดสิทธิ์ และการชดใช้ค่าเสียหายต่างๆ ให้เป็นไปตามระเบียบซึ่งแผนกห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์ ได้กำหนดไว้
๖. สิทธิและอำนาจต่างๆ
- ให้แผนกห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์ มีอำนาจกำหนดระเบียบต่างๆ เพื่อให้การใช้ การข่มหนังสือห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการปรับ การตัดสิทธิ์ และการชดใช้ค่าเสียหายต่างๆ เป็นไปโดยเรียบร้อย ทั้งนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์

ระเบียบการการเป็นนิสิต

๑. กำหนดเวลาการศึกษา

กองการศึกษาเคมีปฏิบัติ จัดการศึกษาอบรมนิสิตของสถานศึกษา เคมีปฏิบัติมีหลักสูตร ๓ ปี นิสิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะได้รับอนุสัญญาเคมีปฏิบัติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และประกาศนียบัตรของสถานศึกษาเคมีปฏิบัติ กรมวิทยาศาสตร์ สำหรับนิสิตที่

ได้คะแนนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๓ ได้ไม่ต่ำกว่า ๗๐% จะมีสิทธิเข้าศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อรับปริญญาตรีทางเคมี

๒. คุณสมบัติและลักษณะของผู้สมัคร

๒.๑ ผู้ที่จะเข้าศึกษา ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย (มศ. ๕) แผนกวิทยาศาสตร์ หรือประโยคเตรียมอุดมศึกษา แผนกวิทยาศาสตร์หรือแผนกอื่น ซึ่งมีหลักสูตรเทียบเท่าเตรียมวิทยาศาสตร์ ที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองแล้ว

๒.๒ ผู้ที่จะเข้าศึกษา ต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ ไม่มีร่างกายพิการ ไม่มีโรคติดต่อ หรือโรคสำคัญที่จะเบียดเบียนอันเป็นการขัดขวางต่อการศึกษา

๒.๓ ผู้ที่จะเข้าศึกษา ต้องเป็นผู้ที่มีบิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้นับรองว่าจะอุดหนุนเกี่ยวกับการศึกษาของผู้นั้น ตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น

๒.๔ ผู้ที่จะเข้าศึกษา ต้องเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี และต้องนำไปสู่ทิวทัศน์แสดง ความประพฤติของโรงเรียนที่เรียนมาประกอบด้วย

๓. การสมัครเข้าเป็นนิสิตและการสอบคัดเลือก

๓.๑ ผู้สมัครต้องไปยื่นใบสมัครที่สภาการศึกษาแห่งชาติ ตามวันและเวลาที่ สภาการศึกษา ฯ จะประกาศให้ทราบ

๓.๒ สภาการศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้ดำเนินการสอบคัดเลือกผู้ประสงค์จะเข้า ศึกษาในสถาบันชั้นอุดมศึกษา และส่งผู้สอบคัดเลือกได้ในแผนกวิชาเคมีปฏิบัติ มาให้กรม วิทยาศาสตร์สอบสัมภาษณ์และคัดเลือกไว้ตามจำนวนที่ต้องการอีกชั้นหนึ่ง

๓.๓ สภาการศึกษาแห่งชาติ จะประกาศรายชื่อผู้สอบคัดเลือกได้ให้ทราบ ณ สภาการศึกษา ฯ

๔. การตรวจโรคและความสมบูรณ์ของร่างกาย

ผู้สอบคัดเลือกได้ ต้องให้เจ้าหน้าที่ตรวจร่างกาย ตามวันและเวลา ณ สถานที่ซึ่ง สภาการศึกษาฯ จะได้กำหนดให้

๕. การลงชื่อเข้าเป็นนิสิต

๕.๑ ผู้สมัครที่สอบคัดเลือกได้ และผ่านการตรวจโรคและความสมบูรณ์ของร่างกายแล้ว ต้องมาขอรับใบสมัคร เข้าเป็นนิสิต และยื่นใบสมัครที่กองการศึกษาเคมีปฏิบัติการมหาวิทยาลัย ภายในเวลาที่กำหนดให้ ถ้าไม่มายื่นตามกำหนดเวลาดังกล่าว จะถือว่า สละสิทธิ์

๕.๒ ผู้สมัครต้องนำใบรับรองการสอบคัดเลือกได้จากสภาการศึกษาแห่งชาติ ใบสุทธิรูปถ่ายขนาด ๔ × ๖ ซม. ๗ รูป และขนาด ๓ × ๔ ซม. ๑ รูป และใบรับรองแพทย์ ไปยื่นพร้อมกับใบสมัคร

สำหรับนิสิตชายที่ขึ้นทะเบียนทหารแล้ว ต้องนำใบสำคัญการขึ้นทะเบียนทหาร (สด.๙ หรือ สด.๑๐) และใบรับรองการฝึกวิชาทหารของกรมการรักษาดินแดนไปแสดงด้วย

หากมีการเปลี่ยนชื่อ หรือนามสกุลต้องนำหลักฐานการเปลี่ยนชื่อหรือนามสกุลไปแสดงด้วย

๕.๓ เมื่อผู้สมัครได้รับอนุญาตให้เข้าเป็นนิสิตของสถานศึกษาเคมีปฏิบัติแล้ว จะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับทั้งหลายของสถานศึกษาเคมีปฏิบัติ ผู้ที่กระทำผิดวินัยหรือฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับ หรือไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้ได้จะมีโทษ ในกรณีที่ย้ำแรงจะถูกไล่ออกจากสถานศึกษาฯ

๕.๔ ผู้สมัครที่ได้รับอนุญาตให้เป็นนิสิตแล้ว จะต้องศึกษาให้จบตามหลักสูตร เป็นเวลาดิตต่อกันไป จะหยุดเสียปีหนึ่งหรือภาคหนึ่ง แล้วกลับมาศึกษาต่ออีกไม่ได้ นอกจาก

ในกรณีพิเศษ เช่น บ่วย ซึ่งผู้อำนวยการสถานศึกษาเคมีปฏิบัติพิจารณาเห็นเป็นการสมควรให้ลาพักได้ การลาออกจากสถานศึกษาเคมีปฏิบัติ นอกจากในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยอันนี้สัดไม่ สามารถศึกษาต่อไปได้ และผู้อำนวยการสถานศึกษาฯ พิจารณาแล้วเห็นสมควรให้ลาออกได้ ผู้ลาออกจะต้องเสียเงินเป็นค่าธรรมเนียมการศึกษาปีละ ๑๐๐ บาท นับตั้งแต่วันที่ ได้รับอนุญาตให้เป็นนิสิตจนถึงเวลาที่ลาออก เศษเกินครึ่งปีให้ถือว่าเป็น ๑ ปี

๕.๕ กรมวิทยาศาสตร์ จะรับนิสิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร แล้วบรรจุ เป็นข้าราชการชั้น และอันดับที่ ก.พ. อนุญาต เท่าที่ทางราชการต้องการ

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

งานบริการที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจัดให้แก่ประชาชนทั่วไปนั้น จำแนกออกได้ดังต่อไปนี้ คือ

๑. บริการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทั่วไป ที่จะขอช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญงานเข้าประเทศ หรือขอยืดเวลาให้อยู่ในประเทศไทย
๒. บริการเกี่ยวกับการขออนุญาตส่งวัสดุเข้ามาใช้ในกิจการอุตสาหกรรม โดยเสียอากรขาเข้าในอัตราวัสดุใช้ในกิจการอุตสาหกรรม
๓. บริการเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพสินค้า
๔. บริการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
๕. บริการช่วยเหลือเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรม
๖. บริการของหน่วยทดลองเส้นใยฝ้ายและไหม
๗. บริการให้หนังสือรับรองผ้าไหมไทยด้วยมือ
๘. บริการให้กู้เงินเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม

นอกจากบริการเหล่านี้แล้ว ก็ยังมีบริการฝึกอบรมวิชาชีพอุตสาหกรรมต่าง ๆ ซึ่งกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้ดำเนินการตามวาระโอกาสเป็นปี ๆ ไป ซึ่งจะไม่นำมากล่าวไว้ในที่นี้ จะกล่าวถึงรายการของบริการที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอเป็นสังเขป

๑. บริการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการทั่วไปที่จะขอข่างฝีมือ หรือผู้ชำนาญงานเข้าประเทศหรือขอยืดเวลาให้อยู่ในประเทศไทย

๑. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ไม่เข้าอยู่ในกิจการอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๐๕ แต่เป็นกิจการอุตสาหกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ หากประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือให้ ข่างฝีมือหรือผู้ชำนาญได้เข้าประเทศและได้รับการผ่อนผันให้อยู่ปฏิบัติการต่อไปภายในระยะเวลา ไม่เกิน ๑ ปี เพื่อประโยชน์แก่อุตสาหกรรมนั้น จะต้องยื่นคำขอตามแบบของกรมส่งเสริม อุตสาหกรรม พร้อมด้วยเสนอหลักฐานเอกสารและสิ่งประกอบมาพร้อมกับคำขอดังต่อไปนี้

ก. โครงการที่จะดำเนินงานอุตสาหกรรมนั้น พร้อมด้วยเหตุผลและสาระดังนี้

(๑) — การลงทุนดำเนินการ แบ่งออกเป็นทุนจัดตั้งและทุนหมุนเวียน

(๒) — สภาพอาคารโรงงานที่ดิน

(๓) — เครื่องจักรกลหรือเครื่องทุ่นแรง ตลอดจนความสามารถของการผลิต ปกติในเวลา ๘ ชั่วโมง

(๔) — วัตถุดิบที่ใช้

(๕) — การกำลังที่ใช้

(๖) — กรรมวิธีผลิตโดยย่อ เพื่อประกอบว่าจำเป็นอย่างไรที่ต้องใช้ข่างฝีมือหรือ ผู้ชำนาญชาวต่างประเทศ

(๗) — แผนผังการแบ่งส่วนงาน (Organization Chart) ตลอดจนจำนวน บุคคลตามหน้าที่แต่ละหน้าที่ว่าใช้คนไทยเท่าใด ชาวต่างประเทศเท่าใด ได้ตามโครงการ แยกให้รู้ว่าข่างฝีมือหรือผู้ชำนาญนั้นจะใช้ที่มีอยู่ ภายในประเทศเท่าใด จะจ้างมาจากต่างประเทศเท่าใด

(๘) — โครงการฝึกหัดคนไทยเพื่อเข้ารับหน้าที่แทนข่างฝีมือหรือผู้ชำนาญ มาตรฐานการศึกษาอย่างต่ำ ของคนไทยที่จะบรรจุเข้ารับการฝึกหัด กำหนดเวลาอย่างสูงที่จะใช้ข่างฝีมือหรือผู้ชำนาญอยู่ในประเทศไทยเพื่อ

งานในหน้าที่นั้น ๆ

(๙) — ลำดับการที่จะนำช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญเข้ามา ให้แจ้งว่าจะนำเข้ามาทั้งหมดเต็มตามโครงการครั้งเดียว หรือจะนำเข้ามาเป็นระยะคราวละกี่คน หน้าที่อะไรบ้างให้ชัดเจน มีระยะเวลาการนำเข้ามาเป็นชั้น ๆ อย่างไร

ข. หลักฐานใบรับรองคุณวุฒิของช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญที่ขอนำเข้าจากสถาบันการศึกษาของต่างประเทศ หรือสมาคมช่าง หรือจากโรงงานที่เคยปฏิบัติงาน ว่าเคยปฏิบัติงานในหน้าที่ใดตั้งแต่เมื่อไร เป็นเวลานานเท่าใด เหตุที่ออกจากหน้าที่ต่าง ๆ นั้น เพราะเหตุใด มีความสามารถทางวิชาการประการใด โดยทำเป็น ๕ ฉบับ มีภาพถ่ายของตัวช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญนั้น ๆ และประทับตราสถาบันองค์การสมาคม หรือโรงงานที่ออกใบรับรองคุณวุฒิฉบับนั้น ๆ คัดที่รูปถ่ายและโดยคำรับรองโรงงานผู้ขอในประเทศกำกับมาด้วย

ค. บันทึกประวัติรายละเอียดของช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญ ดิจรูปถ่าย ๕ ชุด ตามแบบฟอร์มที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดไว้

ง. สำเนาจดทะเบียนนิติบุคคลผู้ขอ (ถ้าเป็นนิติบุคคล) สำเนาใบอนุญาตให้ประกอบการอุตสาหกรรม หรือพาณิชย์กรรม หนังสือบริคณส์สนธิและข้อบังคับ (ถ้ามี)

จ. ในหนังสือคำขอจะต้องแจ้งโดยละเอียดว่า ช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญที่ขอนำเข้ามานั้น จะให้มาปฏิบัติงานในหน้าที่ใด มีเหตุผลความจำเป็นอย่างไร จึงไม่ใช้ช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญในประเทศ

ฉ. ผู้ขอต้องทำคำมั่นสัญญาให้ไว้เป็นหนังสือว่าจะฝึกคนไทยเพื่อรับทอดทำหน้าที่แทนช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญได้ภายในระยะเวลาอันมีกำหนดตามแบบของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

๒. นอกจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมจะยื่นคำร้องดังกล่าวในข้อ ๑. แล้ว ให้ช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญยื่นคำร้องขอตรวจลงตราในหนังสือเดินทาง (Application form for Visa) ต่อสถานทูตหรือสถานกงสุลให้ชัดเจนว่าจะเข้ามาเป็นช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญในบริษัท โรงงานหรือสถานที่ใดในประเทศ แล้วผู้ที่จะเข้ามานั้นต้องจัดการให้สถานทูตหรือสถานกงสุลไทยผู้ได้รับ

คำร้องนั้นเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบและรับรองว่าผู้ยื่นเป็นช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญจริงตามข้ออ้างหรือไม่ และมีหลักฐานอะไรแสดงว่าเป็นความจริงเช่นกล่าวนั้น โดยทำขึ้นเป็น ๕ ฉบับ ส่งไปยังกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อพิจารณา และส่งให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

ในการนี้เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมอาจทดสอบความรู้ความสามารถของช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญที่ขอนำเข้ามาก็ได้

๓. ในการยื่นคำขอเพื่อขอยืดเวลาปฏิบัติงานของช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญ ให้อยู่ในประเทศไทยต่อไปจากที่ได้รับอนุญาตไว้แล้ว ผู้ขอจะต้องยื่นคำขอตามแบบของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมพร้อมด้วยหลักฐานและเอกสารทุกชนิดที่กล่าวไว้ในข้อ ๑ ก. ข. ค. ง. จ. ฉ. ด้ายยังไม่เคยยื่นไว้ก่อน และจะต้องแจ้งให้ทราบโดยละเอียดว่ามีเหตุผลอย่างไรในการขอยืดเวลาออกไปอีก พร้อมกับบัญชีรายชื่อผู้รับการฝึก และพินความรู้เพื่อรับทอดหน้าที่นั้น ๆ มาตั้งแต่ต้นความสำเร็จหรือไม่สำเร็จประการใด อย่างไร โครงการขยายงานหรือเพิ่มเติมอย่างไร ผู้ที่ขอยืดเวลานั้นเข้าปฏิบัติงานตามโครงการในหน้าที่ใด เมื่อใด และผู้ขอต้องให้คำมั่นสัญญาเป็นหนังสือตามแบบของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมว่าจะฝึกคนไทยเพื่อรับทอดทำหน้าที่แทนช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญได้ภายในระยะเวลาอันมีกำหนด

๔. ในการที่ทางการส่งเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบข้อเท็จจริง เจ้าหน้าที่ย่อมมีหน้าที่จะสอบถามรายการ รายละเอียด ข้อความหรือให้ส่งหลักฐานเอกสารใดเพิ่มเติม เพื่อสะดวกแก่การประกอบการพิจารณาภายในขอบเขตแห่งระเบียบการนี้ สิ่งที่ยื่นคำขอไม่อาจตอบได้หรือให้ได้ก็ขอให้ชี้แจงเหตุผลเป็นหนังสือ

๕. ในคำขอ ผู้ขอจะต้องระบุว่ายอมให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องใด ๆ ที่ทางการได้เคยให้ความช่วยเหลือไปแล้วในเวลาเปิดทำการตามปกติ โดยไม่ต้องบอกล่วงหน้า และผู้ขอจะอำนวยความสะดวกและให้คำชี้แจงเมื่อเจ้าหน้าที่ต้องการตามควร

๖. ในการพิจารณาคำขอนำช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญเข้าเมืองหรือขอผ่อนผันยืดเวลาอยู่ในประเทศนั้น เจ้าหน้าที่ต้องใช้เวลาพอสมควร (เช่น ต้องรอคำรับรองของสถานทูตหรือสถานกงสุลในต่างประเทศ) และไม่มีข้อผูกพันว่าจะสนับสนุนเสมอไป ดังนั้น ผู้ขอควรจะเผื่อเวลา

ให้เจ้าหน้าที่ตามสมควร และตัวช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญไม่ควรเดินทางเข้ามาในประเทศไทย จนกว่าจะปฏิบัติตามข้อ ๑. ข้อ ๒. และได้รับอนุญาตแล้ว เพราะการที่ขอเข้ามานั้นทางการจะพิจารณารับรองให้เข้ามาเฉพาะที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น มิฉะนั้นถ้าทางราชการไม่เห็นความจำเป็นและไม่อนุญาตให้อยู่ในประเทศในฐานะช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญ ความเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้น ผู้ขอก็ต้องรับผิดชอบเอง

๗. ผู้ขอจะต้องแจ้งให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมทราบทุกครั้งว่า ได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทย และช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญนั้น เข้ามาปฏิบัติงานในโรงงานตั้งแต่เมื่อใด ตามแบบที่กำหนดไว้

๘. ทุก ๆ ๔ เดือน ผู้ขอต้องทำรายงานการฝึกช่างคนไทยเพื่อเข้ารับหน้าที่แทนช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญ ยื่นต่อกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมตามแบบที่กำหนดไว้

๙. ช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญที่เข้ามามีกำหนดเวลานั้น หากมีความจำเป็นจะต้องเดินทางไปถิ่นเดิมหรือที่อื่นนอกประเทศไทย ให้ติดต่อกับกองตรวจคนเข้าเมืองก่อน เพื่อขออนุญาตกลับเข้ามาหากยังไม่พ้นกำหนดเวลาที่อนุญาตให้อยู่เดิม ถ้ากองตรวจคนเข้าเมืองไม่อนุญาตก็ไม่ควรออกไปมิฉะนั้นจะไม่ช่วยเหลือให้เข้ามาอีก

๑๐. ให้รับเร่งฝึกคนที่อยู่ในประเทศทำงานแทนช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญเหล่านั้นโดยเร็วเพราะกระทรวงอุตสาหกรรมไม่อยู่ในฐานะที่จะขอต่ออายุให้ทุกปีโดยไม่มีเวลาสิ้นสุด ในกรณีที่ได้มีคำมั่นให้ไว้ตามความในข้อ ๑. ก. กิตติ ข้อ ๓. กิตติ ผู้ขอต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดนั้น การที่ผู้ขอทำไม่ได้ตามคำมั่น เป็นเหตุสำคัญที่จะพิจารณาในทางไม่สนับสนุนให้ช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญเข้าเมืองอีก เว้นแต่ในกรณีที่เป็นจริง ๆ

๑๑. เมื่อช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญผู้ใดจะกลับออกไป ให้เจ้าของโรงงานแจ้งให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมทราบเหตุผลการเดินทางออกไปไม่ว่าจะออกไปชั่วคราวหรือออกไปเมื่อโรงงานเลิกจ้างแล้วก็ตาม

๑๒. เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว เจ้าของโรงงานต้องส่งสำเนาสัญญาจ้าง (หรือสำเนาข้อตกลงในการจ้าง) ให้แก่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๑ ชุด และทุก ๆ ๔ เดือน เจ้าของโรงงาน

ต้องส่งบัญชีรายชื่อช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญทุกคนที่ได้รับอนุมัติให้อยู่ปฏิบัติงานในโรงงานตามแบบที่กำหนดไว้ในกรณีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจะขอสำเนาหลักฐานการจ่ายเงินค่าจ้างประกอบด้วยก็ได้

๑๓. เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมมีสิทธิ์ที่จะไปสอบถามการปฏิบัติงานของช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญว่า มีความชำนาญในกิจการที่เจ้าของโรงงานอ้างว่าให้เข้ามาปฏิบัติงานในหน้าที่นั้น ๆ จริงหรือไม่ หากปรากฏว่าบุคคลเหล่านั้นไม่มีความชำนาญจริงตามที่อ้างไว้ก็จะดำเนินการถอนการอนุญาตให้อยู่ปฏิบัติงาน

๑๔. ในกรณีที่เจ้าของโรงงานไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบหรือจุดประสงค์ในการขอช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญเข้ามาปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่จะดำเนินการถอนการอนุญาตให้อยู่ปฏิบัติงานเสียก็ได้

๑๕. ในการยื่นคำขอเพื่อนำคู่มือและบุตรซึ่งอยู่ในอุปการะเข้ามาพร้อมกับช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญ ให้ผู้ขอเสนอหลักฐานเอกสารมาพร้อมกับคำขอช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญเข้าเมืองดังนี้

รูปถ่ายและบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับฐานะความสัมพันธ์ระหว่างช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญที่ขอนำเข้า โดยผู้ขอจะต้องรับรองความจริงแห่งรายละเอียดในบันทึกนั้น ๕ ชุด พร้อมด้วยสำเนาใบทะเบียนสมรสกรณีเป็นสามีภรรยา (ถ้ามี) และเอกสารอื่นที่แสดงว่าเป็นบุตร

ในการนี้ ถ้าบุคคลดังกล่าวอยู่ในประเทศไทย เจ้าหน้าที่อาจเรียกให้ผู้ขอ นำบุคคลดังกล่าวมานั้นมาซักถามได้ตามสมควร

๑๖. ตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรมขอช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญเข้าประเทศ หรือขอยืดเวลาให้อยู่ในประเทศไทย ข้อ ๒. และข้อ ๖. นั้น ในกรณีที่หลักฐานใบรับรองคุณสมบัติของช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญที่ขอนำเข้ามิได้ผ่านการตรวจสอบและพิจารณาจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและพิจารณาเห็นว่าเป็นที่เชื่อถือได้ว่าเข้ามาทำงานเป็นช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญจริง ก็อาจจะให้ความช่วยเหลือ

๑๗. ขอให้เป็นที่เข้าใจว่า กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ที่จะอนุญาตหรือ

ไม่อนุญาต ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๙๓ ทางฝ่ายกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นแต่เพียงพิจารณาว่าช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญที่ขอนำเข้า หรือขอผ่อนผันยัดเวลาอยู่ในประเทศนั้น จำเป็นต่อกิจการอุตสาหกรรมของผู้ขอหรือไม่เพียงใด แล้วมีหนังสือแจ้งไปยังกระทรวงมหาดไทย เพื่อประกอบการพิจารณาเท่านั้น.

๒. บริการเกี่ยวกับการขออนุญาตส่งวัสดุเข้ามาใช้ในกิจการอุตสาหกรรม

๑. โรงงานที่จะส่งวัสดุเข้ามาใช้ในกิจการอุตสาหกรรมของโรงงานโดยเสียอากรขาเข้าในอัตราวัสดุใช้ในกิจการอุตสาหกรรมนั้น ถ้ามีความประสงค์จะให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม รับรองเป็นหลักฐานใช้แสดงต่อกรมศุลกากร เพื่อประโยชน์ในการเสียอากรและออกของ ต้องยินยอมให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมตรวจสอบการใช้วัสดุนั้น และต้องปฏิบัติตามระเบียบของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (กรมศุลกากรเป็นผู้แจ้งต่อโรงงานว่าจะต้องการหนังสือรับรองของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมหรือไม่)

๒. โรงงานดังกล่าวตามข้อ ๑. จะต้องยื่นคำขอให้รับรองการส่งวัสดุนั้นต่อกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ตามแบบของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

๓. ผู้ยื่นคำขอจะต้องทำบัญชีที่ถูกต้องตามความเป็นจริง มอบให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในวันออกของ คือ

- ๑) บัญชีสต็อกวัสดุสำเร็จรูปซึ่งยังมีได้ขายขาดไป ที่โรงงานและร้านค้าและที่อื่น ๆ ของผู้ยื่นคำขอ
- ๒) บัญชีผลิตภัณฑ์ระหว่างทำ
- ๓) บัญชีสต็อกวัสดุชนิดเดียวกับที่ส่งเข้ามา (พร้อมด้วยตัวอย่าง ๑ ชุด)
- ๔) บัญชีวัสดุที่ส่งเข้ามา (พร้อมด้วยตัวอย่าง ๒ ชุด)

๔. ผู้ยื่นคำขอจะต้องติดฉลากหมายล่องหน้าให้เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมไปตรวจสอบตามบัญชีที่กล่าวในข้อ ๓ ทั้งต้องยินยอมและให้ความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในการที่จะไปตรวจสอบข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับวัสดุที่ส่งเข้ามาตลอด

จนการใช้ในการผลิต

๕. ผู้ยื่นคำขอยอมปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในอันที่จะให้มีเอกสารหลักฐานประกอบบัญชีต่าง ๆ ตามข้อ ๓ และหลักฐานการใช้วัสดุ

๖. การปฏิบัติการต่าง ๆ ตามระเบียบนี้ ผู้ยื่นคำขอไม่ต้องเสียเงินค่าธรรมเนียม ค่าบ่วยการหรือค่าใด ๆ ทั้งสิ้นให้แก่เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

๓. บริการเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพสินค้า

(๑) เจ้าของสินค้าหรือผู้จัดการบริษัทห้างร้านที่ประสงค์จะให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมรับรองคุณภาพสินค้าจะต้องนำตัวอย่างมาทำแบบคำรับรองชนิดละ ๓ อย่าง ที่กองส่งเสริมผลิตภัณฑ์กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยจะต้องเสียค่าธรรมเนียมชนิดละ ๒๐ บาท และทางกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจะได้ทำหนังสือถึงกรมวิทยาศาสตร์ เพื่อขอให้ทำการตรวจวิเคราะห์รับรองคุณภาพให้ สินค้าที่นำมาขอหนังสือรับรองนี้จะต้องผลิตออกจำหน่ายในท้องตลาดแล้วด้วย

(๒) สลากที่ปิดสินค้าจะต้องมีลักษณะดังนี้

- ก. ข้อความในสลากที่ภาษาบรรจจะต้องแสดงไว้ให้ทราบ สถานที่ผลิตและตำบลที่ตั้ง
- ข. ชื่อบริษัท ห้างร้าน โรงงาน และตราของสินค้า ต้องแสดงไว้ที่สลากด้วย
- ค. ควรแสดงน้ำหนักสุทธิ หรือปริมาตรในสลากด้วย
- ง. ถ้าข้อความในสลากเป็นภาษาต่างประเทศรวมอยู่ด้วย ความหมายจะต้องไม่ขัดกับภาษาไทย
- จ. ในสลากต้องไม่มีถ้อยคำโอ้อวดจนเกินควร และสลากต้องปิดแน่นกับภาษาที่มองเห็นได้ง่าย

(๓) เมื่อตัวอย่างสินค้าที่ส่งถึงกรมวิทยาศาสตร์แล้ว ทางเจ้าหน้าที่แผนกรับรองและควบคุมคุณภาพ จะติดต่อกับเจ้าของสินค้ามานัดตรวจโรงงาน ภายใน ๑๕ วัน

(๔) เมื่อกรมวิทยาศาสตร์ได้ตรวจวิเคราะห์ และออกใบรับรองส่งให้กรมส่งเสริม-

อุตสาหกรรมแล้ว เจ้าหน้าที่แผนกรับรองและควบคุมคุณภาพจะติดต่อให้เจ้าของสินค้านั้น มา รับใบรับรองคุณภาพไป

(๕) ใบรับรองคุณภาพมีอายุ ๑ ปี เจ้าของจะโฆษณาได้ภายในกำหนด ๑ ปี แล้ว จะต้องมาต่ออายุใบรับรองใหม่ทุกระยะ ๑ ปี นับแต่วันที่ออกใบรับรองให้ โดยนำตัวอย่าง สินค้ามาทำใบคำรับรองใหม่ เพื่อส่งกรมวิทยาศาสตร์ต่อไป

(๖) ถ้าครบกำหนด ๑ ปีแล้ว เจ้าของมิได้แสดงความจำนงค์มายังกรมส่งเสริม อุตสาหกรรมแล้ว ทางกรมจะได้ประกาศเพิกถอนใบรับรองคุณภาพของสินค้านั้นเสีย แล้ว เจ้าของก็ไม่มีสิทธิที่จะนำไปประกาศโฆษณาอย่างใด ๆ ได้อีกต่อไป

๔. บริการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

บริการนี้จะเป็นบริการของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมซึ่งให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมโดยทั่วไป แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. บริการออกแบบผลิตภัณฑ์
๒. ,, ,, ที่บ่มท่อ
๓. ,, ,, ลวดลายที่ใช้ตกแต่งผลิตภัณฑ์
๔. ,, ,, เครื่องหมายการค้า

เป็นบริการที่ไม่คิดมูลค่าแต่ประการใด สำนักงานผู้เป็นเจ้าหน้าที่ให้บริการเหล่านี้ ได้แก่ศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สังกัดอยู่ในกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ตั้งอยู่ที่ถนน พระรามที่ ๖ (ภายในบริเวณกระทรวงอุตสาหกรรม) พระนคร โทร. ๗๐๙๒๔ ต่อ ๑๑ ผู้ที่ สนใจในบริการนี้ อาจติดต่อยื่นใบคำร้องได้ที่สำนักงานดังกล่าวข้างต้น ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกให้เป็นอย่างดี

วิธีดำเนินการ

เมื่อได้รับใบคำร้องขอรับบริการจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแล้ว ศูนย์ออกแบบ

ผลิตภัณฑ์จะได้จัดเรียงคำร้องตามลำดับก่อนหลัง เพื่อให้บริการต่อผู้มาติดต่อก่อนหลังตามลำดับไป ต่อจากนั้นจะได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปยังสถานประกอบกิจการของแต่ละแห่งที่ผู้ขอระบุไว้ในคำร้อง เพื่อขอเข้าศึกษาในกิจการแต่ละแขนง เช่น ผู้ขอรับบริการเป็นโรงงานเครื่องไม้ เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นนักออกแบบก็จะขอเข้าศึกษาว่าทางโรงงานมีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานเพียงใด ช่างฝีมือมีความชำนาญงานในด้านใด ดังนี้ เพื่อออกแบบให้โรงงานผลิตได้ในราคาทุนที่ต่ำที่สุด โดยคำนึงถึงความหมดยอดของวัตถุดิบ ความชำนาญงานของช่างฝีมือ ระยะเวลาที่จะทำการผลิต อันหมายถึงการสิ้นเปลืองค่าแรงงาน และ ฯลฯ ในการทราบเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าว จำเป็นที่นักออกแบบจะต้องทราบให้ต้องแท้เสียก่อนว่า สิ่งที่มีอยู่ในโรงงานแห่งหนึ่ง ๆ มีสถานการณ์เป็นประการใด ความยากง่ายของการผลิตอยู่ที่จุดใด เมื่อได้ศึกษาสภาวะต่าง ๆ แล้ว นักออกแบบจะได้คิดค้นออกแบบผลิตภัณฑ์ให้แก่โรงงาน ในการจะมีรูปร่างของผลิตภัณฑ์ โครงสร้าง อาจมีวิธีการผลิต เช่น ข้อต่อของไม้ จะเข้าไม้อย่างไร แบบใด การตกแต่งจะมีลวดลายอย่างไร ฯลฯ เมื่อออกแบบเสร็จแล้ว ศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์จะส่งแบบผลิตภัณฑ์นี้ไปให้ทางโรงงาน เพื่อทดลองผลิตขึ้นเป็นผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง ทั้งนี้ อยู่ในการพิจารณาของทางโรงงานเองว่าจะเหมาะสมกับที่จะนำออกจำหน่ายหรือไม่เพียงใด หากพิจารณาแล้วเห็นว่าควรจะต้องทดลองทำออกจำหน่าย ทางศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์จะขอให้ทางโรงงานผลิตขึ้นเป็นผลิตภัณฑ์ตัวอย่างก่อนเพื่อทดสอบดูอีกครั้ง จะเหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์หรือไม่ มีความคงทนเพียงใด ระดับราคาต้นทุนอยู่สูงต่ำเพียงใด ทั้งนี้ ก็เพื่อแก้ไขให้แบบผลิตภัณฑ์ชิ้นหนึ่ง ๆ มีความสมบูรณ์ในตัวเองมากยิ่งขึ้น

เมื่อได้ทดสอบแบบตัวอย่างจนเป็นที่พอใจแล้ว ศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์จะได้นำออกทดสอบตลาดโดยได้ขอความร่วมมือกับร้านนารายณ์ภัณฑ์ ซึ่งเป็นร้านค้าของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเช่นเดียวกัน โดยการจ้ดนำเอาผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ไปวางแสดงไว้ในห้องแสดงสินค้าของทางร้าน โดยมีบัตรทดสอบความนิยมของผู้เข้าชมสินค้าในร้านว่า จะมีความนิยมมากน้อยเพียงใด มีข้อติชมเพียงใด เมื่อตั้งแสดงอยู่ระยะเวลาหนึ่งแล้วก็จะเก็บรวบรวมสถิติต่าง ๆ แล้วมอบให้แก่ทางเจ้าของโรงงานนั้น ๆ ต่อไป ซึ่งในระยะนี้ก็อยู่ในดุลพินิจของโรงงานเองว่าจะนำ

ออกจำหน่ายมากนักน้อยเพียงใดหรือไม่ ทั้งนี้ ขณะที่คุณย์ออกแบบผลิตภัณฑ์ส่งสถิติการจำหน่ายให้แก่โรงงานนั้น จะได้แนบความคิดเห็นต่าง ๆ ไป เพื่อให้โรงงานประกอบการพิจารณาด้วย บริการตั้งแต่ต้นจนถึงที่สุดนี้ จะไม่มีการคิดมูลค่าแต่ประการใด นอกเสียจากทางโรงงานอาจเสียค่าใช้จ่ายในการทำผลิตภัณฑ์ตัวอย่างบ้างเท่านั้น

๕. บริการช่วยเหลือเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมพื้นเมือง

บริการช่วยเหลือเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองนี้เป็นงานของร้านนารายณ์ภัณฑ์ ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนหลานหลวง พระนคร ซึ่งได้ให้บริการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมประเภทดังต่อไปนี้:—

๑. ช่วยรับซื้อรับฝากขายสินค้าหัตถกรรมไทยที่ผู้ผลิตพื้นเมือง นำมาเสนอจากทุกภาคของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเหนือและภาคอื่น ๆ ด้วย เช่น ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคกลาง เช่น เครื่องไม้ เกะสลัก เครื่องเงิน เครื่องเงิน เครื่องปั้นดินเผา ตุ๊กตา เครื่องลงหิน เครื่องถม เครื่องจักสาน เครื่องอาวุธสตรี โคมไทย ผ้ายไทย ภาพกระดาษสา หนังสติ๊ก ราชรถ เรือหงส์ เครื่องมุก เครื่องเซา ฯลฯ

๒. ช่วยแนะนำสินค้าที่รับซื้อรับฝากขายไว้ให้ประชาชนได้รู้จักโดย

๒.๑. ลงแจ้งความในหนังสือรายวัน, รายสัปดาห์, รายเดือน, รายปี ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

๒.๒. จัดให้มีรายการแนะนำอุตสาหกรรมไทยทางโทรทัศน์

๒.๓. นำสินค้าออกแสดงและจำหน่าย ในงานมหกรรมภายในประเทศ

๒.๔. จัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ เช่น LEAFLETS, FOLDERS, CATALOGUES

ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อแจกจ่ายไปตามโรงแรม สถานที่ชุมนุมนักท่องเที่ยวในประเทศ และตามสถานทูตไทยในต่างประเทศ เพื่อผู้ประสงค์จะสั่งซื้อจะได้มีโอกาสทราบเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ได้

๒.๕. นำสินค้าเข้าร่วมแสดง ในงานมหกรรมภายนอกประเทศ

๓. ให้บริการส่งสินค้าออกต่างประเทศ

จัดให้มีการส่งสินค้าออกต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อขยายตลาดต่างประเทศให้กับสินค้า
หัตถกรรมไทยโดยการ

๓.๑. ให้บริการข่าวสาร และภาพเกี่ยวกับหัตถกรรมไทยแก่ผู้ซ้กดามจากต่าง
ประเทศ

๓.๒. รับบริการจัดเตรียมของตามใบสั่ง

๓.๓. ติดต่อผู้ผลิตโดยตรงเกี่ยวกับสินค้าที่ได้รับการสั่งซื้อ

๓.๔. ช่วยเหลือผู้ส่งออกอื่น ๆ ในการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการผลิต

๓.๕. ทำหน้าที่เป็นตัวแทนส่งสินค้าออกต่างประเทศ ตามคำขอร้องของผู้ผลิต
ที่ไม่สามารถจะทำการส่งออกได้ด้วยตัวเอง

ถ้าผู้ใดต้องการสอบถามหรือขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับด้านหัตถกรรมไทยแล้ว ร้าน
นารายณ์ภักดิ์ยินดีบริการเสมอ จะติดต่อได้ที่อาคารเลขที่ ๒๗๔/๒ ถนนหลานหลวง พระนคร

๖. บริการของหน่วยทดลองเส้นใยฝ้ายและไหม

หน่วยทดลองเส้นใยฝ้ายและไหม มีบริการให้แก่ประชาชนดังต่อไปนี้:—

๑. งานบริการทดสอบคุณภาพสิ่งทอ ได้แก่งานให้บริการในด้านการทดสอบ
คุณภาพประการต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เช่น การหาเบอร์และจำนวนเกลียวของเส้นด้าย
การหาความเหนียวและความเรียบของเส้นด้ายหรือผืนผ้า การหาความยาวของปุยฝ้าย การตรวจ
หาชนิดของเส้นใยและการตรวจคุณภาพความคงทนของสีผ้า เป็นต้น การบริการทดสอบนี้ ไม่
คิดค่าบริการใด ๆ ทั้งสิ้น

๒. งานบริการด้านการส่งตัวอย่างผ้า ได้แก่งานที่หน่วยฯ ได้จัดส่งตัวอย่างผ้าที่
ทอภายในหน่วยฯ ด้วยลวดลายและสีสรรค์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ให้เอกชนหรือโรงงานเอาไว้เป็น
แนวทางในการทอจำหน่ายต่อไปเป็นประจำทุกเดือน การบริการส่งตัวอย่างผ้านี้ ไม่คิดค่า
บริการแต่อย่างใด

๓. **งานบริการด้านการฝึกอบรม** หน่วยทดลองเส้นใยฯ ได้จัดให้มีการฝึกอบรมวิชาเกี่ยวกับด้านสิ่งทอต่าง ๆ ขึ้น โดยมีระยะเวลาในการฝึกอบรมเป็น ๒ ระยะ คือ

ระยะสั้น ได้แก่การฝึกอบรมที่ใช้เวลาระยะสั้น ตามความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมเป็นการฝึกอบรมชนิดที่พอเรียนรู้เท่านั้น

ระยะยาว ได้แก่การฝึกอบรมที่ต้องใช้เวลาฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ โดยปกติต้องใช้เวลาอบรมรุ่นละ ๔๐๐ ชั่วโมง

ในปัจจุบันนี้ หน่วยทดลองเส้นใยฝ้ายและไหมมีการจัดฝึกอบรมเป็นประจำอยู่ ๓ วิชาด้วยกันคือ

๓.๑ การฝึกอบรมวิชาย้อมสี

๓.๒ การฝึกอบรมวิชาทอผ้า

๓.๓ การฝึกอบรมวิชาทดสอบคุณภาพสิ่งทอ

ประชาชนที่มีความประสงค์จะขอเข้ารับบริการเหล่านี้ โดยปกติทั่วไปจะต้องทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรถึงกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อขออนุญาตเข้ารับการฝึกอบรมแต่ละชนิดตามที่ต้องการโดยแจ้งให้ทราบถึงชื่อ สถานที่อยู่ของตัวเองหรือโรงงานให้ชัดเจน โดยเฉพาะการบริการทดสอบคุณภาพสิ่งทอ ผู้ขอให้ทำการทดสอบจะต้องส่งวัสดุสิ่งทอมาให้พอเพียงกับความต้องการด้วย แล้วกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจะได้จัดดำเนินการให้ตามความประสงค์โดยไม่คิดค่าบริการใด ๆ ทั้งสิ้น

๗. **บริการให้หนังสือรับรองผ้าไหมไทยทอด้วยมือ**

เนื่องจากการส่งผ้าไหมไทยไปต่างประเทศนั้นบางประเทศต้องมีหนังสือรับรองว่าผ้าไหมไทยนั้นทอด้วยมือในประเทศไทยกำกับไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ส่งออกคณะกรรมการส่งเสริมสินค้าไหมไทยจึงกำหนดระเบียบการขอหนังสือรับรองผ้าไหมไทยทอด้วยมือไว้ดังต่อไปนี้

๑. ผ้าไหมไทยที่จะออกหนังสือรับรองให้ตามระเบียบการนี้ ต้องเป็นผ้าที่ทอด้วยมือ

ในประเทศไทย และใช้เส้นไหมแท้ล้วน หากจะมีเส้นใยชนิดอื่นปนก็แต่เพียงเป็นส่วนตกร้าง เช่น เส้นโลหะ หรือเส้นด้ายฝ้ายและต้องแจ่งไว้โดยชัดเจน

๒. ให้ผู้ประสงค์จะขอหนังสือรับรองยื่นคำร้องขอต่อสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมสินค้าไหมไทย ตามแบบที่คณะกรรมการส่งเสริมสินค้าไหมไทยกำหนด พร้อมด้วยตัวอย่างผ้าไหมที่จะส่งออกขนาด ๕×๑๐ เซนติเมตร ๓ ชุด พร้อมสำเนาอินวอยส์ ๓ สำเนา

๓. เมื่อคณะกรรมการส่งเสริมสินค้าไหมไทยตรวจสอบเห็นว่าถูกต้อง สมควรออกหนังสือรับรองให้ได้แล้ว ก็จะได้ประทับตราและหมายเลขลงบนผ้าตัวอย่างทุกชิ้น และคืนให้ผู้ยื่นคำร้องไป ๒ ชุด พร้อมด้วยสำเนาอินวอยส์ ๒ สำเนา และหนังสือรับรองที่ออกให้

๔. เมื่อได้ส่งผ้าไหมออกไปแล้วให้ส่งสำเนาบิลออฟแลดิง หรือแอร์เวย์บิล หรือหนังสือสำคัญขงกรมไปรษณีย์โทรเลขที่เกี่ยวกับการส่งทางไปรษณีย์ภาคใต้ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสินค้าไหมไทยเพื่อทราบภายในกำหนด ๗ วัน นับแต่วันส่งออก

ในกรณีมีการเปลี่ยนแปลงให้ผิดไปจาก อินวอยส์ ที่ยื่นให้สำนักงานไว้ ให้ผู้ยื่นคำร้องแจ้งรายละเอียดการเปลี่ยนแปลงนั้นให้สำนักงานทราบด้วย

๕. หนังสือรับรองที่จะออกให้ นั้น จะมีผลรับรองเฉพาะผ้าตามตัวอย่างที่ส่งให้คณะกรรมการส่งเสริมสินค้าไหมไทยตรวจตามข้อ ๒ เท่านั้น ดังนั้น ผู้ยื่นคำร้องจำเป็นต้องส่งตัวอย่างสำหรับผ้าไหมที่ต้องการจะส่งออกทุกชิ้นไปให้คณะกรรมการส่งเสริมสินค้าไหมไทยตรวจ

๔. บริการให้กู้เงินเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม

ความมุ่งหมายที่กู้เงิน

เพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านการเงินโดยมีหลักประกันอันสมควรและคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำแก่

๑. ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการ ประกอบอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่ควรได้รับการสนับสนุนส่งเสริม แต่เงินที่จะใช้ลงทุนไม่เพียงพอ ให้มีโอกาสได้นำความรู้ความสามารถของตนมาก่อให้เกิดประโยชน์ทางการอุตสาหกรรม

๒. ผู้ประกอบอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่ทำอยู่แล้วแต่มีเงินทุนไม่พอที่จะขยายหรือปรับปรุงกิจการให้ทันสมัยเพื่อให้สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพดี และมีปริมาณมากขึ้นซึ่งจะลดราคาต้นทุนลง

แหล่งกู้เงิน

คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณาอนุมัติให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมขนาดย่อมกู้เงินจากธนาคารกรุงไทย จำกัด

สำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ซึ่งตั้งอยู่ที่เลขที่ ๑๖ อาคาร ๖ ถนนราชดำเนิน จังหวัดพระนคร เป็นผู้รับและวิเคราะห์คำร้องขอเงินของผู้ประสงค์จะขอเงินเพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมวินิจฉัยชี้ขาดว่าจะสมควรให้กู้ได้เท่าใดและมีเงื่อนไขอย่างไร

คำจำกัดความของอุตสาหกรรมขนาดย่อม

อุตสาหกรรมขนาดย่อม ที่จะได้รับความช่วยเหลือตามกรณีนี้ได้แก่อุตสาหกรรมที่ดำเนินการโดยเอกชนซึ่งมีสินทรัพย์ประจำ (Fixed Assets) หรือเงินทุน (Capital) ไม่เกิน ๒ ล้านบาท

ประเภทของอุตสาหกรรมที่อยู่ในข่ายให้กู้เงิน

๑. อุตสาหกรรมประเภทโรงงาน (Manufacturing Industries) เช่น โรงงานทอผ้าจากฝ้ายหรือไหม โรงงานทำอาหารกระป๋อง โรงงานสกัดน้ำมันพืช โรงงานทำสีทาบ้าน โรงงานเคมีภัณฑ์ โรงงานทำเครื่องเรือน โรงงานผลิตเครื่องจักรเครื่องมือกลและอุปกรณ์ อู่ต่อเรือ โรงงานเครื่องเคลือบดินเผา ฯลฯ

๒. อุตสาหกรรมประเภทบริภัณฑ์ (Servicing Industries) คือโรงงานที่ผลิตของใช้หรือเครื่องใช้สำหรับอุตสาหกรรมอื่นหรือให้บริการ เช่น รับจ้างปรับหรือซ่อมเครื่องยนต์กลไก เช่น โรงกลึง โรงหล่อโลหะ โรงงานตีเหล็ก โรงซ่อมหรืออู่ซ่อมเครื่องยนต์รถยนต์หรือเครื่องเรือ ฯลฯ แต่ไม่ได้หมายความรวมถึงอุตสาหกรรมบริการ (Service Indus-

tries) เช่น กิจการโรงแรม การท่องเที่ยว หรือการขนส่ง

๓. อุตสาหกรรมหัตถกรรม (Handicraft Industries) เช่น การทำเครื่องเงิน หรือทองรูปพรรณ การทำเครื่องลงหินหรือทองม้าพ่อ การทำเครื่องถมหรือเครื่องลงยา การทำเครื่องไม้แกะสลัก การทำเครื่องเงิน การเจียรไนพลอย ฯลฯ

๔. อุตสาหกรรมในครอบครัว (Cottage or Home Industries) เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา ทำอิฐก่อสร้างหรือภาชนะที่ทำด้วยดิน การทำเครื่องจักสาน การทอเสื่อ การผลิตสิ่งของเครื่องใช้ด้วยซีเมนต์ การทอผ้าฝ้ายหรือไหมแบบพื้นเมือง ฯลฯ

อุตสาหกรรมที่ยังไม่ได้พิจารณาให้ความช่วยเหลือ

อุตสาหกรรมที่ไม่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการพิจารณาให้กู้เงินเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้แก่

๑. โรงสีข้าว
๒. โรงเลื่อย
๓. โรงงานน้ำตาลทราย
๔. โรงน้ำแข็ง
๕. โรงงานไม้ขีดไฟ
๖. โรงงานทำกระสอบป่าน
๗. โรงงานทำน้ำอัดลม
๘. โรงงานที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยแล้ว

๙. โรงงานที่มีสินทรัพย์ประจำ หรือเงินทุนตั้งแต่ ๒ ล้านบาท ขึ้นไป

๑๐. โรงงานที่คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมจะระบุไว้ในโอกาสต่อไปว่าระงับการช่วยเหลือ หรือไม่รับพิจารณาส่งเสริม

๑๑. โรงงานสุราทุกชนิด โรงงานกลั่นแอลกอฮอล์หรือโรงงานเบียร์

๑๒. โรงงานยาสูบ

๑๓. โรงฆ่าสัตว์
๑๔. โรงพิมพ์
๑๕. โรงงานทำสบู่
๑๖. โรงงานปั่นด้าย
๑๗. โรงงานอัดปอ
๑๘. โรงงานผลิตผงชูรส
๑๙. โรงงานไม้อัด และเซฟวิ่งบอร์ด
๒๐. โรงงานซีเมนต์
๒๑. โรงงานพ่นสี
๒๒. โรงงานผลิตยาต่างประเทศ
๒๓. โรงงานทำถ่านไฟฟ้า และแบตเตอรี่ทุกชนิด
๒๔. อุตสาหกรรมห้องเย็น
๒๕. โรงงานประกอบรถยนต์
๒๖. โรงงานผลิตกระดาษพิมพ์ เขียน ที่ใช้เครื่องจักร
๒๗. โรงงานผลิตยางรถยนต์ และโรงงานหล่อดอกยางรถยนต์
๒๘. โรงงานผลิตภาพยนตร์

วงเงินที่จะให้กู้

วงเงินที่จะได้รับการพิจารณาให้กู้อย่างหนึ่งจะกู้ได้ต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาท) การพิจารณาให้กู้ทำได้อาศัยอยู่ในความวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม

เงินที่ให้กู้ขึ้นเพื่อให้นำไปซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ อุปกรณ์ในการขนส่ง ซื่อที่ดิน ซื่อวัตถุดิบป้อนโรงงานหรือเป็นค่าก่อสร้างโรงงาน หรือเป็นทุนหมุนเวียนดำเนินงาน อัตราดอกเบี้ยและการส่งเงินต้นคืน

การให้กู้เงินนี้ให้ผ่อนชำระเงินต้นในระยะยาว คือตั้งแต่ ๓ ปีขึ้นไปจนถึง ๑๐ ปี

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ คิดร้อยละ ๙ ต่อปีโดยชำระทุกงวด ๓ เดือนนับตั้งแต่วันที่ทำสัญญา
กู้เงินจากธนาคาร

การส่งต้นเงินคืนผู้กู้จะต้องชำระต้นเงินกู้คืนภายในกำหนดเวลาที่คณะกรรมการ
พิจารณาเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้อนุมัติไว้ โดยแบ่งผ่อนชำระ ๓ เดือนครั้ง
นับแต่กำหนดให้เริ่มผ่อนชำระ

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอเงิน

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอเงินจะต้องเป็นเจ้าของกิจการหรือเจ้าของโครงการ ซึ่งอาจจะ
เป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลเช่น ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัดก็ได้ ในกรณีที่เป็น
นิติบุคคล ผู้ยื่นคำขอกู้จะต้องมีหลักฐานแสดงว่ามีอำนาจดำเนินการในนามของนิติบุคคลโดย
ถูกต้องตามกฎหมาย

วิธีการขอกู้

๑. ผู้มีความประสงค์ขอกู้เงิน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดพระนคร ธนบุรี
สมุทรปราการ นนทบุรี และ ปทุมธานี หรือจังหวัดอื่นที่ไม่มีสาขาของธนาคารกรุงไทย
จำกัด จะติดต่อขอแบบคำร้องขอเงินและยื่นคำร้องได้ที่สำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริม
อุตสาหกรรมขนาดย่อม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ซึ่งตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๑๖
อาคาร ๖ ถนนราชดำเนิน จังหวัดพระนคร โทรศัพท์ ๒๒๙๒๙

ส่วนผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนอกจากที่ระบุในวรรคแรกและมีสาขาของธนาคาร
กรุงไทยจำกัด ตั้งอยู่ ก็ให้ขอแบบ คำร้องขอเงินและยื่นคำร้องได้ ณ ที่ทำการสาขาของ
ธนาคาร

๒. การกรอกข้อความในแบบคำร้องขอเงินนั้นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเงินกู้ฯ หรือ
ของสาขาธนาคารจะได้ชี้แจงแนะนำ กับอำนวยความสะดวกให้ทุกประการ ผู้ขอกู้ควรกรอกข้อ
ความในแบบคำร้องขอเงินให้ชัดเจนเรียบร้อย กับมีรายละเอียดและหลักฐานซึ่งจะช่วยให้
การพิจารณาให้กู้เงินเป็นไปโดยรวดเร็วประกอบไปด้วย

๓. ผู้ขอกู้ซึ่งอยู่ต่างจังหวัดที่ยื่นคำร้องขอเงินผ่านทางธนาคารสาขา ต้องยื่นแบบ

คำร้องขอเงินที่กรอกข้อความชัดเจนโดยเรียบร้อยเป็น ๔ ฉบับ สำหรับผู้ยื่นคำร้องที่สำนักงานเงินกู้ฯ ต้องยื่นคำร้องที่กรอกข้อความชัดเจนเรียบร้อยรวม ๓ ฉบับ

การพิจารณาให้กู้เงิน

เมื่อคำร้องขอเงินรายใดอยู่ในข่ายได้รับความช่วยเหลือ สำนักงานเงินกู้ฯ ก็จะได้จัดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการของสำนักงานเงินกู้ฯ ดำเนินการวิเคราะห์คำร้องเพื่อพิจารณาความเหมาะสมในด้านเทคนิค การผลิต การเงิน การจัดการ การตลาดและการเศรษฐกิจ ซึ่งในการนี้เจ้าหน้าที่จะได้เชิญผู้ขอมาสัมภาษณ์เพื่อขอทราบรายละเอียดต่าง ๆ หรือไปสำรวจตรวจสอบข้อเท็จจริง ณ สถานที่ตั้งโรงงานด้วยก็ได้

นอกจากการวิเคราะห์ดังกล่าวแล้ว ผู้ขอจำเป็นจะต้องแสดงหลักฐานว่ามีหลักทรัพย์ เช่นที่ดินหรืออาคารสิ่งปลูกสร้างพอที่จะใช้ค้ำประกันวงเงินที่ขอ กู้ กับมีส่วนลงทุนสมทบอย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ของเงินที่ต้องใช้ตามโครงการ เกี่ยวกับเรื่องหลักทรัพย์ค้ำประกันธนาคาร เป็นผู้ประเมินราคาหลักทรัพย์ของผู้ขอที่นำมาวางเป็นหลักประกัน

เมื่อดำเนินการดังกล่าวเสร็จแล้ว สำนักงานเงินกู้ฯ ก็จะประมวลรายงาน และหลักฐานต่าง ๆ นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ฯ วินิจฉัยให้กู้เงินต่อไป

คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ฯ เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมมีการประชุมทุกเดือน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายก็ไม่ชักช้า หากทุกสิ่งเรียบร้อย ผู้ขอผู้ก็ได้ทราบผลของการพิจารณาภายในเวลาอันรวดเร็ว

การทำสัญญากู้เงิน

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ฯ ได้ลงมติอนุมัติให้ผู้ใดกู้เงินเป็นจำนวนเท่าใดแล้ว สำนักงานเงินกู้ฯ จะได้แจ้งให้ผู้ขอทราบ เพื่อไปทำสัญญากู้เงินธนาคารต่อไปกับกรมอุตสาหกรรมและกับธนาคาร สัญญาดังกล่าวนี้ผู้ขอจะขอดูแบบได้ที่สำนักงานเงินกู้ฯ หรือสาขาธนาคารกรุงไทย จำกัด

การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสำนักงานเงินกู้ฯ

ผู้ที่ได้รับเงินกู้ไปแล้ว จะต้องปฏิบัติตามระเบียบของสำนักงานเงินกู้ฯ ด้วย กล่าวคือ

๑. จะต้องดำเนินการและใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามข้อตกลงที่ทำไว้กับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

๒. เครื่องจักรและอุปกรณ์ อุปกรณ์การขนส่งหรืออาคารที่จัดซื้อหรือสร้างขึ้นโดยใช้เงินกู้ยืมนี้ ผู้ขอกู้จะให้บุคคลอื่นยืมหรือเช่าไม่ได้ และจะนำไปขายหรือใช้ประโยชน์ให้ผิดไปจากโครงการก็ไม่ได้ เว้นเสียแต่จะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ฯ

๓. ผู้ขอกู้จะต้องบำรุงรักษาอาคารโรงงาน เครื่องจักรและอุปกรณ์กับอุปกรณ์ในการขนส่งเหล่านั้นให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตลอดเวลา

สำนักงานเงินกู้ฯ จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสำรวจตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ขอกู้ และให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ผู้ขอกู้เป็นครั้งคราวตามความจำเป็น โดยไม่ก้าวท้าวไปถึงการดำเนินงานของผู้ขอกู้ เครื่องจักรและอุปกรณ์ตลอดจนอาคารโรงงาน ในกรณีที่จำเป็นผู้ขอกู้อาจจะถูกขอร้องให้มีประกันอัคคีภัยกับบริษัทรับประกันภัยที่ธนาคารเห็นชอบโดยผู้ขอกู้เป็นผู้ออกเงินค่าประกันภัยและให้ธนาคารเป็นผู้รับประโยชน์ด้วยก็ได้

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับระเบียบการขอกู้เงิน หรือการจัดทำคำร้องขอกู้เงินประการใด ๆ ก็ดี ผู้ที่มีความประสงค์จะขอกู้เงินจะไปติดต่อสอบถามรายละเอียดได้จากเจ้าหน้าที่สำนักงานเงินกู้ฯ หรือเจ้าหน้าที่ของสาขาธนาคารกรุงไทย จำกัด บริการที่สำนักงานเงินกู้ฯ ให้เห็น ผู้ไปติดต่อขอกู้เงินจะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น.

ทำเนียบข้าราชการและพนักงาน

ในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๐

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม พลอากาศโท มุณี มหาสันตนะ เวชยันตรังษฤษฎ์

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี

เลขาธิการรัฐมนตรี	นายพิสิษฐ์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	นายวีระวัฒน์ บุญยกตุ
หัวหน้าแผนกการเมือง	นายสำราญ สักกวัตร
หัวหน้าแผนกตรวจสอบเรื่องราว และความเห็น	นายสำราญ สักกวัตร (รักษาการ)
ประจำแผนก	นายชูป พณีโคดม

สำนักงานปลัดกระทรวง

ปลัดกระทรวง	นายสอาด หงษ์ยนต์
ที่ปรึกษาทั่วไป	ดร. พร ศรีจามร
รองปลัดกระทรวง	นายปุ้ย โรจนะบุรานนท์
นายช่างใหญ่	นายอุดมศักดิ์ ภาสะวนิช
นายช่างใหญ่	น.อ. วิมล วิริยะวิทย์
นายช่างใหญ่	นายคำรา อมาตยกุล
ผู้ตรวจราชการกระทรวง	นายพัฒน์ บาปุยะวาทย์
นิติกรเอก	นายโกวิท อมาตยกุล

๑. กองกลาง

หัวหน้ากองกลาง

นายประเสริฐ พณีโคดม

๑.๑ แผนกรับส่ง

หัวหน้าแผนก

นายมงคล วรสุต

ประจำแผนก

นายกำจร งามปลั่ง

๑.๒ แผนกโต้ตอบ

หัวหน้าแผนก

นายสมาน สุวรรณโชติ

ประจำแผนก

นายประจิดร จรรยาวิจักษเ

๑.๓ แผนกเก็บ

หัวหน้าแผนก

นายชัยมงคล สุนทรสีมะ

ประจำแผนก

นายสุรชัย มิ่งขวัญ

๒. กองคลัง

หัวหน้ากอง

นายวิทยา บุญจร

๒.๑ แผนกบัญชี

หัวหน้าแผนก

นายชวน ศรีกสิพันธ์ุ์

ประจำแผนก

น.ส. เพ็ญพักตร์ เถระพัฒน์

นักบัญชีตรี

นางกานตพร สวัสดิ์โรจน์

๒.๒ แผนกเงิน

หัวหน้าแผนก

นายสมโภชน์ ศรีมารุต

ประจำแผนก

นางเรณู จรรยาวิจักษณ

๒.๓ แผนกพัสดุ

หัวหน้าแผนก

นายจำลอง ทองสุพรรณ

ประจำแผนก

น.ส. สุภาพ มีทองคำ

๓. กองควบคุมโรงงาน

หัวหน้ากอง

นายช่างเอก

นายช่างโท

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

นายช่างตรี

”

”

”

”

”

”

”

”

”

นายเชียร สิงหลกะ

นายวาริ รัตนอุไร

ร.ต. วิสิทธิ์ น้อยพันธุ์

นายวิกรณ์ วิจารณ์วัตต์

นายพิศาล คงสำราญ

ร.ต. ชนะ อยู่แสง

นายปรีชา อรรถวิวัฒน์

นายมนัส สุขสมาน

นายวิบูลย์ วีระพาณิชย์

นายเดลิน วิเศษสมน

ร.ต. ประพาส ธนะกุล

นายณรงค์ นาคเนียม

นายสงบ ปานดอกไม้

นายวันชัย เชิดเทรัญ

นายสมพงษ์ ทิพย์ประภา

นายวิจารณ์ สกฤตย์

นายยิ่งยง ศรีทอง

นายอุทัย โสมนะพันธุ์

นายวีระ โกมลิตก

นายประเสริฐ ลัมภักดี

นายตระการ ชัยรัตน์

นายปรีชา ชัยสนิท

นายวัลลภ วรรัตนวาทิน

นายเทียร เมฆานนท์ชัย

นายช่างตรี

”

นักวิทยาศาสตร์ตรี

”

ช่างตรี

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

ประจำแผนก

”

”

”

นายอินทร์ศรี ปิ่นขยัน

นายบุญเลื่อน สอตระกูล

นายบุญอนันต์ ตันติยุทธ์

นายเกษม สุนทรมนอกุล

นายเทียนชัย จูทอง

นายชูชาติ ศรีมารุต

นายคมจักร นิลพันธ์

นายสรศักดิ์ ยงนรเศรษฐกุล

นายมน หุตะจิตต์

นายสุนทร อนุตโร

นายพิสิษฐ์ บรรลือ

นายโกวิท เพ็ญธิสาร

นายสมชาย เทียงธรรม

นายสละ แสงสว่าง

นายณพ ยงนรเศรษฐกุล

นายทัศนะ จันท์เพ็ญ

นายสุวัฒน์ ไชยสุด

น.ส. ระวีวรรณ พันธุ์ไพโรจน์

น.ส. อุษา สุมิตร

๔. กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ผู้อำนวยการกอง

เศรษฐกร

”

”

นายพัฒน์ บาปุยะวาทย์ (รักษาการ)

ดร. ชัชเวชย์ มุสิกไชย

นางศรีวัฒนา จุลชาติ

นายชัยรัตน์ กอประพันธ์

วิทยากรโท
ประจำกอง (ฝ่ายสถิติ)
เศรษฐกรตรี
”
”
”
”
”
พนักงานต่างประเทศตรี
ประจำแผนก

นายสำเนา จุลกะรัตน์
นายอังกูร ยวดยง
นายนพตล พิมลมาลย์
น.ส. สุรภี คุปตารักษ์
น.ส. อรุณี ประเสริฐศิลป์
นายนรินทร์ เงินรูปงาม
น.ส. สุรีย์ จงนิตยกุล
นายปรัชญา กลมกล่อม
น.ส. เรวดี สัจจาวัช
น.ส. ประนอม นีละภมร

๕. หน่วยโรงงานกลั่นน้ำมัน

หัวหน้าหน่วย ฯ
นายช่างตรี
นักบัญชีตรี

น.อ. วิมล วิริยะวิทย์ (รักษาการ)
นายเทพ ศาสตรี
น.ส. กฤษณา บรรณประดิษฐ์

๖. ศูนย์ส่งเสริมนาตาลทราย

ผู้อำนวยการ
ที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจ
ที่ปรึกษาฝ่ายเกษตร
ที่ปรึกษาฝ่ายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
น้ำตาล
หัวหน้ากองอำนวยการ

ดร. ประพุทธิ์ ณ นคร (รักษาการ)
นายกฤษ สมบัติศิริ
นายสมัย เจริญรัฐ
ดร. เฉลียว สุรสิทธิ์
นายประยูร อรรถจินดา

หัวหน้ากองวิทยาศาสตร์น้ำตาล

หัวหน้ากองวิทยาศาสตร์เกษตร

หัวหน้ากองสถิติ

หัวหน้าสถานีทดลองอ้อยกาญจนบุรี

นักเกษตรชั้น ๑

นักเกษตรชั้น ๑

นักวิทยาศาสตร์ชั้น ๑

นักเกษตร

นักเกษตร

นักเกษตร

นักวิทยาศาสตร์

นักวิทยาศาสตร์

นักวิทยาศาสตร์

นักวิทยาศาสตร์

นักสถิติ

หัวหน้าพนักงานธุรการ—โรงงาน

น้ำตาลไทยบางพระ

หัวหน้าแผนกสารบรรณ

หัวหน้าแผนกบัญชีและการเงิน

หัวหน้าแผนกพัสดุ

หัวหน้าแผนกการเจ้าหน้าที่

หัวหน้าแผนกห้องสมุด

ร.อ. สันต์ นายตระกุล

นายน้อม ชันติคุณ

นางชุ่มใจ อรรถจินดา

นายบุญสืบ วัฒนโชติ

นายกล้าป์ กนิษฐานนท์

นายชุ่มสาย ทัพพะสุด

นายสามชัย ไชยทิพย์อาสน์

นายใจดี อุ่นใจ

นายเพ็ญ เทวศักดิ์

นายอาทร อนันต์เวช

นายสวิต สิตไทย

นางสุมาลัย เดชะสุวรรณ

นางภัทรา มณีธวัช

นายนิกร คุปรัตน์

นางกานดา พูลศิริ

นายเชิดชาย สุวรรณรัตน์

นางบัวมา บุนนมาตร

นายพีร์ แก้วแกมทอง

นายประธาน เทศวินศาล

น.ส. สมร วิริยะสถิตย์

น.ส. เบญจรงค์ สีห์สุรัตน์

กรมโรงงานอุตสาหกรรม

อธิบดี

นายสอาด มีชูชน

รองอธิบดี

นายเต็มศักดิ์ อินทรปาน

๑. สำนักงานเลขานุการกรม

เลขานุการกรม

นายเต็มศักดิ์ อินทรปาน (รักษาการ)

ผู้ช่วยเลขานุการกรม

นายสง่า ธนากรภักดี

ประจำแผนก

ม.ร.ว. หญิงประมณฑศรี ชยางกูร

๒. กองควบคุมการเงิน

หัวหน้ากอง

นายปรีญ แกมนิล

ผู้ช่วยหัวหน้ากอง

นายกุศล สูงศักดิ์

ผู้ช่วยหัวหน้ากอง

นายทองสุข ทิพย์ผ่อง

ผู้ช่วยหัวหน้ากอง

นายบุญส่ง ไก่แก้ว

ผู้ช่วยหัวหน้ากอง

นายอำนาจ ทองประเสริฐ

พนักงานการเงินโท

นางพยงพันธ์ เตชะติวงศ์ ณ อยุธยา

พนักงานตรวจบัญชีโท

นายชัยสิทธิ์ อิทธิชัย

พนักงานบัญชีโท

นายสนัด มนุนาติ

ประจำกรม (ชั้นโท)

น.ส. วิภา บุณยะประภัสร์

ประจำแผนก

นางประมวลศรี มุยะกุล

ประจำแผนก

นางปานทอง เทียนทองดี

ประจำแผนก

นางยีนดี ณ หนองคาย

หน่วยตรวจบัญชี

พนักงานตรวจบัญชีเอก

นายสอาด อยู่คงศักดิ์

พนักงานตรวจบัญชีตรี

นางการุณ พรนิมิตร

๓. กองอุตสาหกรรมโรงงาน

หัวหน้ากอง

นายวีระ สุลังกรกาญจน์

ผู้ช่วยหัวหน้ากอง

นายบัญชา ไชยมงคล

นายช่างโท

นายจรัส อินทร์ชัย

นักบัญชีโท

นายจงเจริญ ต้นสุขเกษม

นายช่างโท

นายธนู วิชะรังสรรค์

พนักงานสถิติโท

นายมานิช บรรจงอักษร

พนักงานบัญชีโท

น.ส. ดนอม วิริยะประเสริฐ

นักอุตสาหกรรมโท

นายสมศักดิ์ ศรียาก

สถาปนิกโท

นางกรรณรัตน์ บุญยินทุ

นักวิชาการป่าไม้ตรี

นายทรงศิลป์ พวงดอกไม้

นักอุตสาหกรรมตรี

นายธนะ พิจิตรพงษ์

ช่างตรี

นายประเสริฐ ประยูร

ประจำแผนก

นายชาญชัยสรรค์ ประเสริฐศิลป์

ประจำแผนก

นายวิจินต์ เมฆลอย

๔. โรงงานกระดาษไทย

ผู้อำนวยการ

นายสอาด มีชูชน (รักษาการ)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ	พ.ต. ประวัติ รัตนกิจ
๔.๑ กองอำนาจการ	
เลขานุการ	นายเอื้อน ตามประวัตติ
๔.๒ กองการเงิน	
หัวหน้ากองการเงิน	นายสุรพล มีประหยัด
หัวหน้าแผนกเงินเชื่อ	นายประวิทย์ ผาตินทุ (รักษาการ)
๔.๓ กองการค้า	
หัวหน้ากองการค้า	นางธนิตรา สตะเวทิน
๔.๔ กองพัสดุ	
หัวหน้ากองพัสดุ	นายมานัส ฐิตะศิลป์
๔.๕ โรงงานกระดาษไทยสามเสน	
ผู้จัดการ	ร.ต. ประสิทธิ์ มณีโชติ
ผู้ช่วยผู้จัดการ	นายสอาด เทศวิศาล
๔.๖ โรงงานกระดาษไทยกาญจนบุรี	
ผู้จัดการ	นายชวลิต พุกกะพันธ์
นายแพทย์	ร.ต. เกษม ภั้งคานนท์
หัวหน้ากองเคมี	นายอร่าม อุดล
หัวหน้ากองต้มเยื่อ	นายผิว ลอยกลิ่น
หัวหน้าแผนกพัสดุ	จ.ต. งาม เย็นทรวง
หัวหน้าแผนกโรงซ่อม	นายมานพ เจริญผล
หัวหน้าแผนกทำแผ่น	นายบุญทรง เอียงเทศ
หัวหน้าแผนกแผ่นสำเร็จ	จ.ต. สวาสดิ์ ใจสำราญ

๕. โรงงานกระสอบป่าน

ผู้อำนวยการ	พ.ต. ชิน เจริญศัสตราภักษ์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและธุรการ	พ.ต. เพิ่ม อรุณพงษ์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายเทคนิค	นายฉลอง โสমনะพันธ์
หัวหน้าแผนกแต่งสำเร็จ	นายเจริญ รัตนปาน
หัวหน้าแผนกบัญชี	นายบุญฤทธิ์ พันธุ์เพชร
หัวหน้าแผนกการค้า	นายสนธิ สงวนเกียรติ
หัวหน้าแผนกตรวจสอบ	นายสวัสดิ์ สุนทรสาร
หัวหน้าแผนกบัญชีงานและห้องสมุด	นายสถิตย์ ประมูลวงศ์
หัวหน้าแผนกปั้น	นายมงคล คีราพันธ์
หัวหน้าแผนกทอ	นายมงคล คีราพันธ์ (รักษาการ)
หัวหน้าแผนกพัสดุและยานพาหนะ	นายวิชัย เตือนเพ็ญศรี
หัวหน้าแผนกซ่อม	นายเฉลิม ประจุกิลป์
หัวหน้าแผนกสารบรรณ	น.ส. เพทาย มีประหยัด
ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกจักรกลและไฟฟ้า	นายมนู วิริยะโรจน์

๖. ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย

ผู้อำนวยการ	นายอุดมศักดิ์ ภาสะวนิช
รองผู้อำนวยการ	นายขจรพงศ์ นาคะนิต
หัวหน้าฝ่ายบริหารและสารนิเทศ	นายจงเจริญ ดันสุขเกษม
หัวหน้าเจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการจัดการผลิต	นายอาชวี เตาลานนท์
เจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการจัดการผลิต	นายประกิต แสงวิเชียร

เจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการจัดการผลิต	นายสุวัฒน์ สุกทรเกียรติ
เจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการจัดการผลิต	นายสุขวัชร สมรรคเสวี
หัวหน้าเจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการฝึกอบรม	
เจ้าหน้าที่และการจัดการงานบุคคล	นายเพทาย เพ็ญกุล
เจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่	
และการจัดการงานบุคคล	นายบุญสร้าง เจียมปรีชา
เจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่	นายอดุลย์ อุทัยธน์
เจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการจัดการงานบุคคล	น.ส. สุกัตรา ดวงพัตรา
หัวหน้าเจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการจัดการ	
โดยใช้หลักการบัญชี	นายสุนันท์ เสนิงค์ ณ อยู่ธยา
เจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการจัดการ	
โดยใช้หลักการบัญชี	
” ”	นายพจน์ คุณะเกษม
หัวหน้าเจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการตลาด	นายประวิทย์ วนพงษ์รุ่งเรือง
เจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการตลาด	นายวีระ บุญญานุรักษ์
” ”	นายทวี อินทร
” ”	นายบุญชัย กสิเวทย์
	นายจิตรเกษม จีระแพทย์
หัวหน้าเจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการจัดและบริหาร	
สำนักงานและการจัดการทั่วไป	นางมาลัย เกษมสุวรรณ
เจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการจัด	
และบริหารงานสำนักงาน	นายเศรษฐพันธ์ ชวนะพันธ์
เจ้าหน้าที่เทคนิคด้านการจัดการทั่วไป	นายสุจิตต์ อดิรัตน์
เจ้าหน้าที่บริหาร	น.ส. ดนอม วิริยะประเสริฐ

เจ้าหน้าที่บริหาร	นางยุพา เกตุรัตน์
เจ้าหน้าที่สารนิเทศ	นางสุนันท์ ณ นคร
เจ้าหน้าที่สารนิเทศ	น.ส. กรรณิการ์ เลียงพิบูลย์
เจ้าหน้าที่สารนิเทศ	น.ส. วิภา บุณยะประภักตร์
เจ้าหน้าที่สารนิเทศ	น.ส. ยุจิรา ทองเวส

กรมวิทยาศาสตร์

อธิบดี	นายยศ บุณนาค
รองอธิบดี	นายมนูญ ประชัญคดี
นักวิทยาศาสตร์พิเศษ	นายประพุกดิ์ ณ นคร
บรรณาธิการเอก	นางสาวเปรอสิริ เกกะนันท์

๑. สำนักงานเลขานุการกรม

เลขานุการกรม	นายประวัติ อิศรางกูร ณ อยุธยา
๑.๑ แผนกสารบรรณ	
หัวหน้าแผนก	นายสวัสดิ์ โกมลเปลิน
ประจำแผนก	นายรำไพ สุวกร
ประจำแผนก	นางสาวอำภา ปรีเปรม
๑.๒ แผนกคลัง	
หัวหน้าแผนก	นางตติยา และเลิศผล
ประจำแผนก	นางรุจจิรา พงศ์พลาคัย
ประจำแผนก	นายสัมฤทธิ์ เจริญมงคล
ประจำแผนก	นายอบ ครุสาตะ

ประจำแผนก

นางสาวสมใจ เสร็จจันทร์

๑.๓ แผนกพัสดุ

หัวหน้าแผนก

นายเลิศ สหัสสานนท์

พนักงานวิทยาศาสตร์ตรี

นายอภัย สุนทรมาลัย

พนักงานวิทยาศาสตร์ตรี

นายทองอุ ล้นทมทอง

ประจำแผนก

นางสาวดาริณี ธีระนคร

ประจำแผนก

นายศุภชัย ผลสินธุ์

๑.๔ แผนกห้องสมุด

หัวหน้าแผนก

นางสาวทวีลักษณ์ บุญคง

นักวิทยาศาสตร์โท

นางสาววิมลศรี ผดุงชีวิต

ประจำแผนก

นางสาวกาญจนา พุ่มพวง

๑.๕ แผนกสถิติ พิพิธภัณฑ์และเผยแพร่

หัวหน้าแผนก

นายประเสริฐ รัตนกลีกร

ประจำแผนก

นางสิรี ศรเดช

นักสถิติตรี

นางสาวราตรี ศรีเสนห์

ประจำแผนก

นายดำรง สมประสงค์

๒. กองเคมี

หัวหน้ากอง

นายวงศ์ แนวพนิช

นักวิทยาศาสตร์เอก

นางนิตน้อย สุจิตกุล

นักวิทยาศาสตร์เอก

นางบุญล้อม ดิทยานนท์

นักวิทยาศาสตร์เอก

นางสาววิยดา บัณยารชุน

๒.๑ แผนกวิเคราะห์ทั่วไป

หัวหน้าแผนก

นางธีรพร วงศ์รัตน์

พนักงานวิทยาศาสตร์โท

นางจิรดา โปธิ

นักวิทยาศาสตร์โท
นักวิทยาศาสตร์โท
พนักงานวิทยาศาสตร์ตรี

๒.๒ แผนกแร่และสินแร่

หัวหน้าแผนก
นักวิทยาศาสตร์ตรี
พนักงานวิทยาศาสตร์ตรี

๒.๓ แผนกโลหะ

หัวหน้าแผนก
นักวิทยาศาสตร์โท
นักวิทยาศาสตร์ตรี
นักวิทยาศาสตร์ตรี

๒.๔ แผนกนา^ฐ

หัวหน้าแผนก
พนักงานวิทยาศาสตร์โท
นักวิทยาศาสตร์โท

๒.๕ แผนกฝ^น

หัวหน้าแผนก
นักวิทยาศาสตร์โท
นักวิทยาศาสตร์โท
พนักงานวิทยาศาสตร์ตรี
พนักงานวิทยาศาสตร์ตรี

๒.๖ แผนกนิติเคมี

หัวหน้าแผนก
นักวิทยาศาสตร์โท

นางสาวนพพร วิจารณ์านนท์
นางสาวนวลอนงค์ ศรีพงษ์
นางสาวสุรีย์ เกิดผล

นางโยทยา สุยะสินธุ์
นายดำรง ผดุงกุล
นางสาวสุคนธ์ เนกมานุรักษ์

นายจำนงค์ ปุคคะนนท์
นางสาวโกมุท โกมลเปลิน
นางสาวเพลินพิศ นากะพันธ์
นางสาวสุมนา ตราชู

นางจำรัส สุขรังสรรค์ (รักษาการ)
นางจำรัส สุขรังสรรค์
นางนันทนา แก้วอุบล

นางทัศนีย์ วัชระรังษี (รักษาการ)
นางทัศนีย์ วัชระรังษี
นายอนุชิต กิจสวัสดิ์
นางสมบุรณ์ ทิมสุวรรณ
นางสาวสุตา ลิมลาวัลย์

นายอุดม สุขขำ
นางสาวเยาวมาลย์ วนันตระ

๓.๓ แผนกโภชนาการและเครื่องต้ม

หัวหน้าแผนก	นางสาวลลิต ทศนาพลพินิจ (รักษาการ)
นักวิทยาศาสตร์โท	นางสาวลลิต ทศนาพลพินิจ
นักวิทยาศาสตร์โท	นางสาวอุไร สุนทรโรทก
นักวิทยาศาสตร์โท	นายจารุพันธ์ วสุธาร
นักวิทยาศาสตร์โท	นางอุษา อันตะริกานนท์
นักวิทยาศาสตร์โท	นางสาวแจลัม หุตะกมล
พนักงานวิทยาศาสตร์โท	นางธัญญวรรณ โกศลารักษ์
นักวิทยาศาสตร์โท	นางสาวรวงทอง วุฒิชรรรม
พนักงานวิทยาศาสตร์โท	นางสาวชัชวาลย์ วิสูตร

๓.๔ แผนกจุลชีววิทยา

หัวหน้าแผนก	นางสาววนิดา ทองรวย (รักษาการ)
พนักงานวิทยาศาสตร์โท	นางสาววนิดา ทองรวย
นักวิทยาศาสตร์ตรี	นางสาววรรณิ์ สมพร

๔. กองฟิสิกส์และวิศวกรรม

หัวหน้ากอง	นายชายไหว แสงรุจิ
นักวิทยาศาสตร์เอก	นางสาวจรุงจันทน์ ผลชีวิน
นักวิทยาศาสตร์เอก	นายผวน ไปรยสุวรรณ
นักวิทยาศาสตร์โท	นายเจริญ วัชรระรังษี
นักวิทยาศาสตร์ตรี	นางสาวสาลินี สังข์จันทร์

๔.๑ แผนกฟิสิกส์

หัวหน้าแผนก	นางบัทมาวดี สุกข์สัน ฅ อยู่ธยา
นักวิทยาศาสตร์โท	นางสาวพาณี แสงสว่าง

พนักงานวิทยาศาสตร์โท
 นักวิทยาศาสตร์โท
 นักวิทยาศาสตร์โท
 นายช่างตรี
 พนักงานวิทยาศาสตร์ตรี

นายมนัส ไวดนอมสัตรี
 นายวิชัย น้ำผุด
 นางสาวกัญญา สีนสกุล
 นายวิศิษฐ์ คูหิรัญ
 นายวิจิตร โทตรภวานนท์

๔.๒ แผนกทดสอบกำลังวัสดุ

หัวหน้าแผนก
 นักวิทยาศาสตร์ตรี
 ช่างตรี
 ช่างตรี
 ช่างตรี
 ช่างตรี

นายอารีย์ วงศ์บุญมี
 นางสาวดวงใจ ลิมสกุล
 นายสุชาติ ปลดเปลื้อง
 นายไสว กอบหิรัญ
 นายประทีป จีรบวร
 นายสมจิตต์ เขียวลงยา

๔.๓ แผนกวิศวกรรมเคมีและทดสอบกระบวนการอุตสาหกรรม

หัวหน้าแผนก
 นักวิทยาศาสตร์โท
 นักวิทยาศาสตร์ตรี
 นักวิทยาศาสตร์ตรี
 นักวิทยาศาสตร์ตรี

นางสาวจรรยา โพธิ์พรรค
 นางสาวเฟื่อง พงศ์พานิช
 นางสาวจรัสศรี สมบัติทวี
 นายสมบูรณ์ อรัญภาค
 นางสาวรจิต ชุ่มราช

๔.๔ แผนกช่าง

หัวหน้าแผนก
 นักวิทยาศาสตร์ตรี
 ช่างตรี
 ช่างตรี
 ช่างตรี

นายฉลาด วีระโยธิน
 นายพิพัฒน์ พันพาไพร
 นายจรงค์ศักดิ์ บุญยกศักดิ์
 นายจิตต์ สุนทะโก
 นายไพศาล ผดุงชีวิต

ช่างตรี

ช่างตรี

ช่างตรี

ช่างตรี

ช่างตรี

ช่างตรี

นายมนัส มานนท์

นายปรีชา จังะ

นายสมศักดิ์ สอนวิทย์

นายพินิจ ทัดเทียมเทรียนุ

นายอำนาจ จบกลศึก

นายเชวงศักดิ์ สิริระบุตร

๕. กองการศึกษาเคมีปฏิบัติ

หัวหน้ากอง

พนักงานวิทยาศาสตร์โท

นักวิทยาศาสตร์โท

นักวิทยาศาสตร์โท

พนักงานวิทยาศาสตร์โท

นักวิทยาศาสตร์โท

นักวิทยาศาสตร์ตรี

นางพรรณนิภา วราเวชช์

นางกมลวรรณ สังขวาสี

นางสาวชดช้อย เอี่ยมพงษ์

นางสาวอนามัย ทิศนสุวรรณ

นายนิพนธ์ พัฒนางกูร

นายชুমชน เสริมสุวรรณค์

นายบรรยงค์ แบบประเสริฐ

๖. กองการวิจัย

หัวหน้ากอง

นักวิทยาศาสตร์เอก

นักวิทยาศาสตร์เอก

นักวิทยาศาสตร์เอก

นักวิทยาศาสตร์เอก

นักวิทยาศาสตร์โท

นักวิทยาศาสตร์โท

นายเฉลียว สุรสิทธิ์

นางสาวปรียา จันทรเวคิน

นางเวียงวิภา จารุตามระ

นายสมพูล สุษะสินธุ์

นายวิเชียร สาครมงคล

นางสาวสุมาลี นามังคะกุล

นายเชาวน์ สุวรรณสถิตย์

พนักงานวิทยาศาสตร์โท

นักวิทยาศาสตร์โท

นักวิทยาศาสตร์โท

นักวิทยาศาสตร์โท

พนักงานวิทยาศาสตร์โท

นักวิทยาศาสตร์โท

พนักงานวิทยาศาสตร์ตรี

นักวิทยาศาสตร์ตรี

นักวิทยาศาสตร์ตรี

ช่างตรี

ช่างตรี

นางสาววันทนีย์ สาดราคม

นายบวร วัฒนเสรี

นางสาวนวลจันทร์ ชุ่มวิณะ

นางสาวบุญสืบ จิตติวานิชย์

นางสุนาฏ มลินทะเลข

นายธีระ สัมปชชิต

นางแจลัม จักรกุล

นายสุรพันธ์ บริสุทธิ์

นางสาวกาญจนา โทศลวรรษ

นายประสิทธิ์ ลพบุรี

นายชาญณรงค์ ควรสมาคม

๗. โรงงานผลิตสารส้ม

ผู้จัดการ

ผู้ช่วยผู้จัดการ

หัวหน้าแผนกพัสดุ

ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกพัสดุ

หัวหน้าแผนกผลิต

ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกผลิต

สมุห์บัญชี

ผู้ช่วยสมุห์บัญชี

หัวหน้าแผนกช่าง

นายยศ บุณนาค

นายมนูญ ประชัญคดี

นายฉลาด วีระโยธิน

นายสุชาติ สุวรรณประทีป

นายจำนงค์ ปุคคณันท์

นายอารีย์ วงศ์บุญมี

นางรุจจิณา พงศ์พลาคัย

น.ส. สมสันติ สาริกะภูติ

นายชลอ สายสนิท

๘. ศูนย์วิจัยและอบรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผา

ผู้อำนวยการ	นายมนูญ ประชัญคดี
หัวหน้าฝ่ายวิจัย	นายนิมิต วรพันธ์
หัวหน้าฝ่ายธุรการและสารนิเทศ	นางสาววนิดา ทองรวย
หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรม	นายศิววงศ์ จังคศิริ

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

อธิบดี	นายชิน ทิวารี
รองอธิบดี	นายชาญไชย ดาวรรธาร
นายช่างพิเศษ	นายวินิตย์ โทณะวณิก
พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมเอก	นายเอนก บุญภักดี
นักบัญชีโท	นางชนันจิตร อาณัติ

๑. สำนักงานเลขานุการกรม

เลขานุการกรม	นางเจริญศรี ศรีเนาวรัตน์
--------------	--------------------------

๑.๑ แผนกสารบรรณ

หัวหน้าแผนก	นางรัตนา เหลืองไพโรจน์
ประจำแผนก	นายเรวัต พุฒษาการ
ประจำแผนก	นายปรีชา อ่อนจิตต์

๑.๒ แผนกคลัง

หัวหน้าแผนก	นางนิรมล จันทรายุ
นักบัญชีตรี	นางจวงจันทร์ บัจจักขภักดิ์
ประจำแผนก	นางวรรณทิพย์ ดานุสวัสดิ์
ประจำแผนก	นางละอองนวน ทองกล้า
ประจำแผนก	นางแพรว ขจรกิตติยุทธ

๒. กองค้นคว้าและทดลอง

นายช่างพิเศษ	นายวินิตย์ โทณะวณิก
นายช่างเอก	นายอารี อินทสร
พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมโท	นายบวรศักดิ์ วาทยานนท์
นายช่างโท	นายศุภรัตน์ มังกรกาญจน์
นักวิทยาศาสตร์โท	นายเจน บุญส่ง

๒.๑ แผนกค้นคว้าวัตถุดิบและอุตสาหกรรม

หัวหน้าแผนก	นายกิตติ สีจรม
ประจำแผนก	นายไพโรวัลย์ ศกุนะศิลป์
ช่างตรี	นายฉัตร วัฒนดิเรก
ประจำแผนก	นางลดาวัลย์ มิมะพันธ์

๒.๒ แผนกทดลอง

หัวหน้าแผนก	นายวิโรจน์ วิภาตแพทย์
นักวิทยาศาสตร์ โท	นางศรีประพันธ์ พุ่งเกียรติ
พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมตรี	นางเดือนใจ ธนะศรี
พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมตรี	นางชริน โลหะชาละ
พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมตรี	นายพรเทพ องค์กรณะคม

นักวิทยาศาสตร์ตรี
 นักวิทยาศาสตร์ตรี
 นายช่างตรี
 ช่างตรี
 ช่างตรี
 ช่างตรี

นายจรัส ศรีรัฐเพชร
 นายสุชาติ อินทรโชติ
 นายสถิตย์ นาคสกุล
 นายจำลอง พุกเพชร
 นายจรูญ ประเสริฐศิลป์
 นายเจียร ต้นหยง

๒.๓ โรงงานเครื่องเงินเชียงใหม่

ผู้จัดการ
 สมุห์บัญชี

นายมานิตย์ ขัตติยะหล้า (รักษาการ)
 นางเตือนใจ ธนะศรี (รักษาการ)

๓. กองส่งเสริมอุตสาหกรรม

ผู้อำนวยการกอง
 นายช่างเอก
 พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมเอก
 พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมโท

นายประเสริฐ เจริญจรูญ
 นายวินิจ โกญจนาท
 นายศิววงศ์ จังคศิริ
 นายกฤตยา แลพวงมาลัย

๓.๑ แผนกวิชาการและสถิติ

หัวหน้าแผนก
 นักสถิติตรี
 เศรษฐกรตรี
 เศรษฐกรตรี
 บรรณารักษ์ตรี
 ประจำแผนก

นางสุภาณี คุปต์กาญจนากุล
 นายประพจน์ ราชภูมิธ
 นายสุรพล ชีวะสุทโธ
 น.ส. ปราณี โอภาสานนท์
 น.ส. สร้อยเพชร ชูสกุล
 นายคณิต ธรรมมา

๓.๒ แผนกอุตสาหกรรมในครอบครัว

หัวหน้าแผนก

นายศิววงศ์ จังคศิริ (รักษาการ)

พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมโท	นายสมศักดิ์ คุปต์กาญจนกุล
พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมโท	น.ส. พวงทิพย์ ตันติรัตน์
นายช่างตรี	นายธนิต ชรินทร์สาร
นักวิทยาศาสตร์ตรี	นายอนันต์ภักดิ์ โชติมงคล
ช่างตรี	นายวิจิตร วิเชียรเกอ
ช่างตรี	นางเพ็ญศรี ทศคร
ช่างตรี	นายรักเกียรติ ดิษยวรรณนะ

๓.๓ แผนกอุตสาหกรรมโรงงาน

หัวหน้าแผนก	นายอภิชัย สุริยวรรณ
พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมโท	นางบุญเทียน रामเดชะ
พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมตรี	นายทำนุ วสันันท์
ประจำแผนก	น.ส. สมใจ ทังสุนันท์
นายช่างตรี	นายสัญญา ชวลิตธำรง
นิติกรตรี	นายสันต์ เลียนพานิช
ช่างตรี	นายประศาสน์ ปัทมะทิน

๓.๔ โรงงานบางกอกเย็บसानอุตสาหกรรม

ผู้จัดการ	นางบุญเทียน रामเดชะ (รักษาการ)
สมุห์บัญชี	นางบุญเทียน रामเดชะ (รักษาการ)

๔. กองส่งเสริมผลิตภัณฑ์

หัวหน้ากอง	นายโถม ศรีอำไพ
นายช่างศิลปโท	นายวินดี หุตะสิงห์
สถาปนิกตรี	นายวิบูลย์ วรวิบูลย์
สถาปนิกตรี	นายโพธิ์ทอง แก้วสุทธิ

นายช่างศิลปตรี	น.ส. บุญเรือง ศรีเสริมโภค
นายช่างศิลปตรี	น.ส. ชูศรี ฉายะภูติ
นายช่างศิลปตรี	นายวิรัช กันทรพยั
ช่างศิลปตรี	นายอนุล สว่างศ์
ช่างศิลปตรี	นายประนอม สุวรรณประสิทธิ์

๔.๑ แผนกรับรองและควบคุมคุณภาพ

หัวหน้าแผนก	นายวัฒนา ศิริโชติ
-------------	-------------------

๔.๒ แผนกตลาดและอุปกรณ์

หัวหน้าแผนก	นางชัชনী คงสำราญ
ประจำแผนก	น.ส. บังอรรัตน์ เทศะศิลป์
พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมตรี	นายวสันต์ ลอประสิทธิ์

๔.๓ แผนกเผยแพร่สินค้าไทย

หัวหน้าแผนก	นายสวาสดี จารุนาคร
ประจำแผนก	นางลมัย ครุฑโต
ช่างภาพตรี	นายสุบิน สรรพอุดม
ช่างศิลปตรี	นายอัมรินทร์ อุโฆษกิจ

๔.๔ ร้านไทยอุตสาหกรรมกลาง พระนคร

ผู้จัดการ	นางบุญเทียน รามเดชะ (รักษาการ)
สมุหบัญชี	น.ส. บังอรรัตน์ เทศะศิลป์ (รักษาการ)

๔.๕ ร้านไทยอุตสาหกรรม เชียงใหม่

ผู้จัดการ	นางเตือนใจ ณะศรี (รักษาการ)
สมุหบัญชี	นางเตือนใจ ณะศรี (รักษาการ)

หน่วยทดลองเส้นใยฝ้ายและไหม

นายช่างเอก

ผู้ชำนาญการทอผ้า

ช่างตรี

นักวิทยาศาสตร์ตรี

พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมตรี

นายวินิจ โกญจนาท

นายสนธิ อารมณใต้

นายฉัตร วัฒนดิเรก

นายจรัส ศรีวิญเพชร

นายพรเทพ องค์กรณะคม

สำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม

ผู้จัดการ

ผู้ช่วยผู้จัดการ

วิศวกรอาวุโส

วิศวกรผู้ช่วย

เศรษฐกรอาวุโส

เศรษฐกรผู้ช่วย

เศรษฐกร

เศรษฐกร

สารวัตรตรวจงานฝ่ายกฎหมายและการเงิน

เลขานุการ

นายเอนก บุญภักดี

น.ส. พวงทิพย์ ตันตริรัตน์

นายบุญศรี นันทากิวัฒน์ (รักษาการ)

นายบุญศรี นันทากิวัฒน์

นายเสรี สุคนธสิทธิ์

นายสวัสดิ์ ชมเชย

นายสมพงษ์ ปุณทริกภักดี

นายสมชัย ตูจินดา

นายอารีย์ โลहितกุล

นายสมพร รัตนวิทย์

คณะกรรมการปฏิบัติงานของกระทรวงอุตสาหกรรม

คณะกรรมการดำเนินการผลิตสารส้ม

๑. พลอากาศโท มุณี มหาสันทนะ เวชยันตรังษฤษฏ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม	ประธานกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์ ยศ บุนนาค อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์	รองประธานกรรมการ
๓. ดร. จำ รัตนะรัต	กรรมการที่ปรึกษา
๔. นายดำรง ชลวิจารณ์ รองอธิบดีกรมโยธาเทศบาล	กรรมการ
๕. นายมัญญ ประชัญคดี รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์	„
๖. นายบัณฑิต บุณยะปานะ ผู้แทนกระทรวงการคลัง	„
๗. นายสหัส สาตนะรักษ์ รักษาการในตำแหน่ง
หัวหน้ากองประปา กรุงเทพฯ	„
๘. ดร. ประพทธี ณ นคร นักวิทยาศาสตร์พิเศษ	„
๙. ดร. เฉลียว สุรสิทธิ์ หัวหน้ากองการวิจัย
กรมวิทยาศาสตร์	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอุตสาหกรรมน้ำตาลทรายทางวิชาการ

๑. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	ประธานกรรมการ
๒. อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	กรรมการ
๓. อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์	„
๔. อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม	„
๕. อธิบดีกรมกสิกรรม	„
๖. อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ	„
๗. ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ	„

๘. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ	กรรมการ
๙. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	”
๑๐. ดร. ประพุทธิ์ ณ นคร	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการเพิ่มผลผลิต

๑. รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	ประธานกรรมการ
๒. อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	กรรมการ
๓. อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม	”
๔. ผู้อำนวยการศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย	”
๕. หัวหน้าแผนกวิศวกรรมอุตสาหกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	”
๖. ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ	”
๗. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ	”
๘. ผู้แทนกระทรวงเศรษฐกิจ	”
๙. ผู้แทนกระทรวงเกษตร	”
๑๐. ผู้แทนสภาการค้า	”
๑๑. หัวหน้ากองควบคุมโรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	”
๑๒. หัวหน้ากองอุตสาหกรรมโรงงาน
กรมโรงงานอุตสาหกรรม	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารศูนย์วิจัยและอบรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผา

๑. นายมนูญ ประชัญคดี	รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์	ประธานกรรมการ
๒. นายชายไหว แสงรุจิ	หัวหน้ากองฟิสิกส์และวิศวกรรม
กรมวิทยาศาสตร์	กรรมการ

๓. นายศิวงค์ จังคศิริ	พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมเอก กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	กรรมการ
๔. นายนิมิต วรรณษ์	หัวหน้าแผนกทดสอบวิธีวิเคราะห์ กรมวิทยาศาสตร์	”
๕. นายวันดี หุตะสิงห์	พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมโท กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	”
๖. นายบรรศักดิ์ วาทยานนท์	พนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมโท กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	”
๗. นางสาววนิดา ทองรวัย	พนักงานวิทยาศาสตร์โท กรมวิทยาศาสตร์	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม

๑. นายชิน ทิวารี	อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	ประธานกรรมการ
๒. นายเรณู สุวรรณสิทธิ์	ผู้แทนกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๓. นายเกยูร ลิ้มทอง	ผู้แทนสำนักงบประมาณ	”
๔. นายกฤษ สมบัติศิริ	ผู้แทนสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ	”
๕. นายจำรัส จตุรพักตร์	กรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด	”
๖. นายเอนก บุญศักดิ์	ผู้จัดการสำนักงานเงินกู้ ฯ	เลขานุการ

กิจการสโมสรกระทรวงอุตสาหกรรม

สโมสรข้าราชการกระทรวงอุตสาหกรรม

เพื่อเป็นการช่วยเหลือข้าราชการและพนักงานของกระทรวงอุตสาหกรรมในด้านต่าง ๆ และเพื่อให้ บรรดาข้าราชการและพนักงาน มีโอกาสพักผ่อน หย่อนใจหลังจากการปฏิบัติงานประจำวัน กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้จัดตั้งสโมสรสำหรับข้าราชการและพนักงานในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๐ เรียกว่า “สโมสรกระทรวงอุตสาหกรรม” วัตถุประสงค์ของสโมสรตามข้อบังคับปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

๑. เพื่อส่งเสริมความสามัคคี
๒. เพื่อช่วยเหลือในด้านสวัสดิการ
๓. เพื่อส่งเสริมการศึกษา
๔. เพื่อส่งเสริมการกุศลสาธารณประโยชน์
๕. เพื่อส่งเสริมการกีฬาและการสันทนาการ
๖. เพื่อช่วยเหลือในการจัดตั้งสหกรณ์เพื่อประโยชน์ของสมาชิก
ทั้งนี้ไม่เกี่ยวกับการเมือง

สมาชิกของสโมสรมีอยู่ ๓ ประเภท คือ

๑. สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่บุคคลผู้มีเกียรติหรือผู้มีอุปการะคุณต่อสโมสร ที่คณะกรรมการจัดการเห็นควรเชิญโดยความเห็นชอบของนายกสโมสร
๒. สมาชิกสามัญ ได้แก่
 - ก. ข้าราชการและพนักงานสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป ซึ่งถือว่าเป็นสมาชิกโดยอัตโนมัติ
 - ข. ข้าราชการและพนักงานที่ต่ำกว่าชั้นตรี หรือ
 - ค. ข้าราชการบำนาญของกระทรวงอุตสาหกรรม ที่ยื่นความจำนงขอสมัคร และได้รับเข้าเป็นสมาชิก

๓. สมาชิกวิสามัญ ได้แก่

- ก. ข้าราชการและพนักงานสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมที่มีที่ทำการนอกบริเวณ
กระทรวงอุตสาหกรรม หรือ
- ข. ผู้ที่เคยเป็นข้าราชการหรือพนักงานในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ที่แสดง
ความจำนงสมัครและได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกวิสามัญ

การบริหารงานของสโมสรดำเนินการโดยคณะกรรมการจัดการสโมสร ซึ่งมีกรรมการ
อยู่รวม ๑๒ คน ที่ประชุมใหญ่เป็นผู้เลือกนายกสโมสรของแต่ละปี จากสมาชิกสามัญที่เป็น
ข้าราชการชั้นพิเศษ และนายกสโมสรเป็นผู้เลือกกรรมการอื่น ๆ จากสมาชิกสามัญ กับกำหนด
หน้าที่ให้กรรมการแต่ละคนตามความเหมาะสมและเห็นสมควร นอกจากนี้ก็มีรัฐมนตรีว่าการ
และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นนายกและอุปนายกกิตติมศักดิ์โดยตำแหน่ง
กับมีปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง อธิบดี รองอธิบดีกรมต่าง ๆ เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ
จัดการสโมสรด้วย

กิจกรรมของสโมสรเท่าที่ได้ปฏิบัติอยู่ก็ได้แก่การจัดให้มีกีฬาในร่ม เช่นบิลเลียด
เทนนิสโต๊ะ หมากรุก สกา ขึ้นในสโมสรเป็นประจำวัน และในรอบปีก็ได้จัดให้มีการแข่งขัน
กันในระหว่างสมาชิก นอกจากนี้ในตัวสโมสรก็มีร้านค้าซึ่งจำหน่ายทั้งสินค้าที่จำเป็นและเครื่อง
ดื่ม แต่สำหรับแผนกร้านค้าต่อไปจะได้มอบให้ “ร้านสหกรณ์กระทรวงอุตสาหกรรม จ.ส.ช.”
เป็นผู้ดำเนินการต่อไป กับมีห้องสมุดซึ่งได้จัดหาหนังสือประเภทต่าง ๆ รวมทั้งหนังสือพิมพ์
ประจำวันไว้ให้สมาชิกได้อ่านอีกด้วย

นอกจากการกีฬาในร่มแล้ว สโมสรยังได้จัดให้สมาชิกไปทัศนศึกษาในต่างจังหวัดเพื่อ
เป็นการพักผ่อนหย่อนใจและศึกษาภูมิประเทศเป็นครั้งคราว

กิจกรรมอีกประการหนึ่งของสโมสรมีคือ การให้สวัสดิการแก่สมาชิก เช่นในเรื่อง
มรดกกรรม การสมรส การอุปสมบท และการกู้ยืมเงิน สำหรับมรดกกรรมนั้น ถ้าสมาชิกถึง
แก่กรรม ทางสโมสรก็จะจ่ายเงินช่วยการกุศลรายละเอียด ๑๐๐ บาท ถ้าเป็นการสมรสหรือการ
อุปสมบทช่วยรายละเอียด ๖๐ บาท ส่วนการกู้ยืมสมาชิกมีสิทธิกู้ยืมเงินของสโมสรไปใช้ในธุรกิจที่

จำเป็นเนื่องในการบันเทาความเดือดร้อน ของตนเองหรือครอบครัวได้อย่างสูงไม่เกินหนึ่งเท่าครึ่งของเงินเดือนหรือค่าจ้างของกระทรวงอุตสาหกรรม

เมื่อถึงวันสิ้นปี สโมสรจะจัดให้มีงานรื่นเริงส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ขึ้นเป็นประจำ งานนี้เป็นงานครึกครื้นประจำปีงานหนึ่งของกระทรวงอุตสาหกรรม

ร้านสหกรณ์กระทรวงอุตสาหกรรม จำกัดสินใช้

นอกจากสโมสรกระทรวงอุตสาหกรรมแล้ว กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดตั้งร้านสหกรณ์ขึ้นเรียกว่า “ร้านสหกรณ์กระทรวงอุตสาหกรรม จำกัดสินใช้” ซึ่งได้รับการจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ร้านค้าตามกฎหมาย เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๑๐ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกโดยวิธีร่วมกันดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ด้วยกันในเรื่องต่อไปนี้

- (๑) จัดหาสิ่งของที่สมาชิกมีความต้องการมาจำหน่าย
- (๒) ช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของสมาชิก
- (๓) แนะนำส่งเสริมและอบรมความรู้ทางสหกรณ์และการค้าแก่สมาชิก
- (๔) ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการประหยัดทรัพย์ การช่วยซึ่งกันและกันและการช่วย

ตนเอง

- (๕) ร่วมมือกับสหกรณ์อื่นในอันที่จะเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

- (๖) ประกอบธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือจำเป็นแก่กิจการตามความมุ่งหมายข้างต้น

ผู้ที่เป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์คือ ผู้เข้าชื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์และผู้ที่ได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับที่จดทะเบียนไว้ หุ่นของร้านสหกรณ์มีมูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท และมีเงินทุนในวันที่จดทะเบียน ๓๔,๗๐๐ บาท ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมได้ทำพิธีเปิดป้ายร้านสหกรณ์กระทรวงอุตสาหกรรม จ.ส.ช. เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐ และร้านสหกรณ์นั้นจะได้รับงานด้านร้านค้าของสโมสรกระทรวงอุตสาหกรรมไปดำเนินการต่อไป

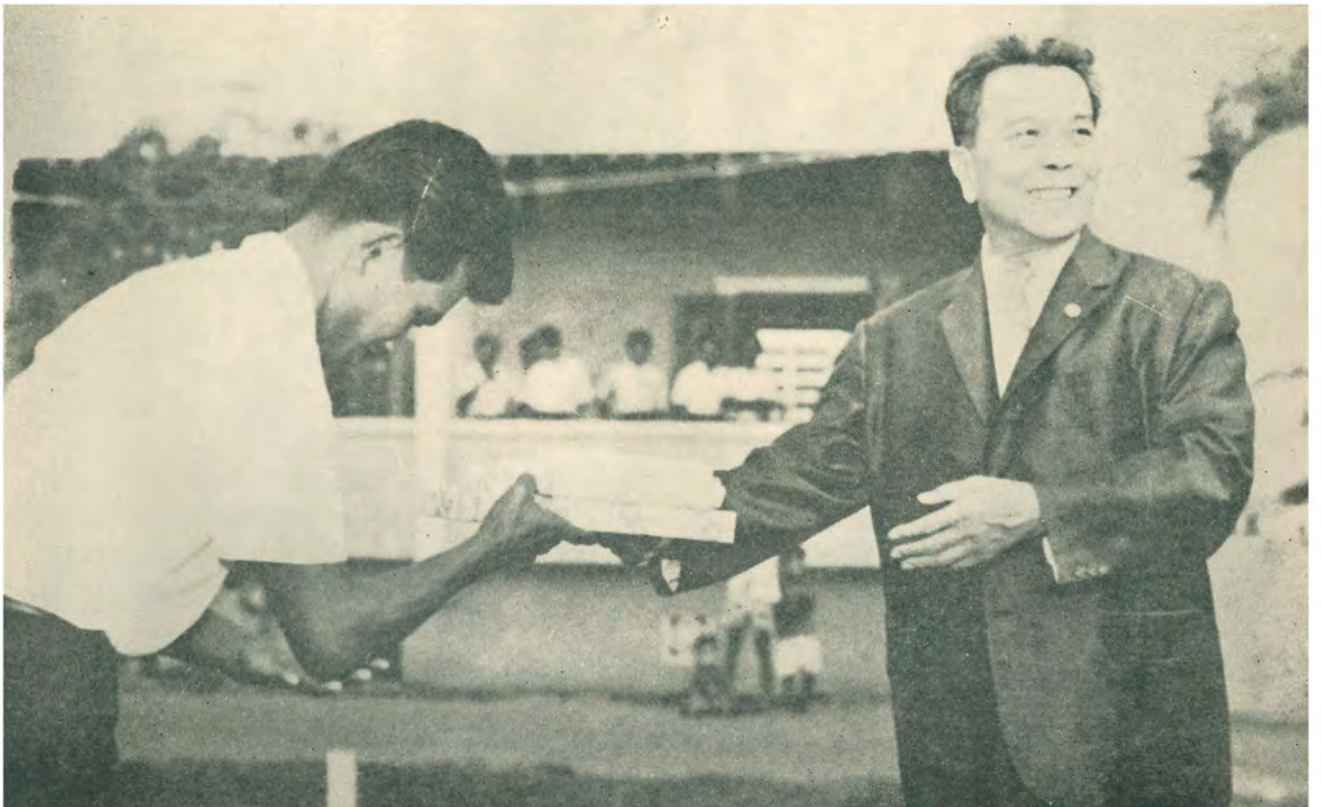
๗ พณ ๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม มอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตริตาภรณ์ มงกุฎไทย
ให้แก่ มร. วี.เอฟ. เฮมมิงสัน ผู้จัดการทั่วไปของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ในฐานะเป็นอุตสาหกรรม
ที่ประกอบการอุตสาหกรรมดีเด่น เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๐๘ ณ กระทรวงอุตสาหกรรม

แขกผู้มีเกียรติที่ได้รับเชิญมาร่วมในงานรื่นเริงวันขึ้นปีใหม่ของข้าราชการกระทรวงอุตสาหกรรม

ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้มอบถ้วยรางวัลให้แก่อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม ในการแข่งขันกีฬาของข้าราชการในกระทรวงเนื่องในโอกาสงานรื่นเริงวันขึ้นปีใหม่

ท่านปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม กำลังมอบของรางวัลให้แก่กักกีฬา ที่เข้าร่วมแข่งขันกีฬาในงานรื่นเริงวันขึ้นปีใหม่

การแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ ที่ข้าราชการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้จัดขึ้นภายในบริเวณของกระทรวง
เนื่องในงานรื่นเริงวันขึ้นปีใหม่

(บน) นายสงฆ ปานดอกไม้ กำลังตั้งหน้าตั้งตาทำเต็มที่ในการแข่งขันสนุกเกอร์ กับนายประเสริฐ ลัมภักดี
ในสโมสรของกระทรวงอุตสาหกรรม

(ล่าง) ภายในบริเวณสโมสร ของกระทรวงอุตสาหกรรม

สโมสรข้าราชการกระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดให้มีการทัศนจร ตามภาคต่าง ๆ ทางเหนือขึ้น โดยมีครอบครัว และเพื่อน ๆ ของสมาชิกสโมสรร่วมเดินทางไปด้วย

งานฉลองวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรม
ครบรอบ ๒๕ ปี

ประเทศไทย-ทำได้

เมื่อข้าพเจ้าออกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเข้ารับราชการในกรมปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ ต้น พ.ศ. ๒๔๗๑ จะว่าคำ “อุตสาหกรรม” ยังไม่เกิดขึ้นก็เห็นจะว่าได้ เพราะจำไม่ได้เลยว่าได้ผ่านคำนี้ในระยะนั้นเลย มาในชั้นหลังย้อนสอบดูปรากฏว่า ในการเรียงความแข่งขันเรื่อง “การเสด็จประพาสของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๕ มีประโยชน์แก่ประเทศอย่างไร” เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ ก็ยังใช้แต่คำว่า “หัตถกรรม” และแม้แต่ในพทานุกรมของกรมตำรา กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๖๓ ไม่มีคำว่า “อุตสาหกรรม” เพิ่งจะมีในการพิมพ์ครั้งที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐ ให้คำแปลไว้ว่า “การทำสิ่งของเพื่อให้เป็นสินค้า” เมื่อราชบัณฑิตสถานจัดพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๙๓ ก็ให้คำแปลไว้อย่างเดียวกัน ที่จำได้นั้นก็คือ ข้าพเจ้าพอใจที่จะสวมเสื้อชั้นนอกผ้าไหมโคราช ใช้กระดุม (๕ เม็ด) กรมนครศรีธรรมราช ไม่น้อยกว่าแพรเชียงใหม่ แพรฝรั่งเศษ และกระดุมอังกฤษ สำหรับผ้าม่วงนั้นแหละไม่ค่อยคล่องใจนัก เพราะว่ามีงไทยมีชนิดที่เรียกว่า ผ้าทางกระรอก มีลายน้ำอยู่ในตัวงดงามแต่เนื้อนุ่ม นุ่งโจงกระเบนแล้วลืบติดกับตัวไปหมดไม่มีกลีบพองเหมือนกับม่วงเชียงใหม่ นุ่งเข้าแล้วจะชมโฉมกันด้วยสำนวนปัจจุบันก็ได้แก่ “เซย” นั้นแหละ ข้าพเจ้ามีอยู่ ๑ ผืน จึงเพียงแต่นาน ๆ จึงแสดงเสียครั้งหนึ่ง ในสมัยนั้นผ้าไหมราคาเมตรละ ๑-๒ บาท กระดุมกลมสำหรับละ ๓-๔ บาท จึงไม่เป็นการเหลือบ่ากว่าแรงที่จะใช้สอย ทุกวันนี้ข้าพเจ้ายังมีเสื้อชั้นนอกกระดุม ๕ เม็ด ผ้าไหมโคราชลายดอกพิกลในตู้เก็บไว้ ๑ ตัว ข้าพเจ้าเสนาหาของไทยโดยไม่ประสีประสาต่อเรื่องราวของอุตสาหกรรม แม้แต่กระทรวงเศรษฐกิจจะได้จัดตั้งกองอุตสาหกรรมขึ้นในกรมพาณิชย์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๙ และได้เปิด “ร้านไทยอุตสาหกรรม” ขึ้นที่แถวสี่แยกพระยาศรี ถนนเจริญกรุง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๐ บัดนี้ก็นึกไม่ออกเลยว่าข้าพเจ้าได้รู้ได้เห็นได้สนใจเพียงใดในขณะนั้น เมื่อทางราชการได้ออนข้าพเจ้าจากกรมปกครองไปทำงานในกรมโยธาเทศบาลแล้ว ข้าพเจ้าไม่ค่อยแน่ใจนักว่าในระยะนี้เองที่ชักจะประสีประสาในเรื่อง

ของอุตสาหกรรมชั้นนำบ้าง กล่าวคือตอนนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองขึ้นแล้วตั้งแต่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ และได้มีการอบรมเกี่ยวกับเทศบาลกันขึ้น จะเป็นท่านผู้ใดก็ขอประทานอภัยที่นึกไม่ออก ได้อบรมเรื่องอุตสาหกรรมด้วย แต่ข้าพเจ้าก็จำได้เพียงที่ท่านอธิบายว่าเอาไข่มาผสมกับแป้งและน้ำตาลนึ่งเป็นขนมชั้นมานานแล้วคือการทำอุตสาหกรรม แต่ที่แน่ๆไม่ผิดก็คือ พอข้าพเจ้าสอบแข่งขันได้รับตำแหน่งหัวหน้ากองพัสดุ ซึ่งมีหน้าที่จัดซื้อของให้หน่วยต่างๆ ภายในกรม ข้าพเจ้าก็เริ่มรู้และสนใจใน “ร้านไทยอุตสาหกรรม” ของกระทรวงเศรษฐกิจ ซึ่งในระยะนี้ได้ย้ายจากสี่แยกพระยาสุรสีห์มาตั้งร้านอยู่ที่สามยอด นอกจากนี้ก็ยังมีผู้ผลิตอีกหลายแห่งที่ข้าพเจ้าได้ตั้งใจสนับสนุนส่งเสริมของ นับว่าได้เริ่มเกี่ยวข้องกับการอุตสาหกรรมโดยปริยายเพียงเป็นผู้ซื้อ มาจนกระทั่งทางราชการสั่งโอนข้าพเจ้าจากกองพัสดุกรมโยธาเทศบาล มาดำรงตำแหน่งเลขาธิการกรมอุตสาหกรรม กระทรวงการเศรษฐกิจ (กระทรวงเศรษฐกิจเดิม) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าจึงเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอย่างเต็มตัวแม้ว่าจะเป็นในด้านการหนังสือและธุรการ มิใช่ในด้านเทคนิค แล้วก็ตามมาไม่เท่าไร พอถึงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ กรมอุตสาหกรรมถูกยุบเปลี่ยนเป็นกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สังกัดอยู่ในกระทรวงการอุตสาหกรรมที่ได้ก่อกำเนิดเกิดขึ้นใหม่ ข้าพเจ้าจึงได้เป็นคนของกระทรวงนี้มาตั้งแต่แรกเกิดนั้นทีเดียว พร้อม ๆ กับท่านผู้นอื่นอีกนับร้อย ๆ คน

ลุ่มพุทธิศักราช ๒๕๑๐ ความรู้สึกที่กระทรวงนี้ได้ตั้งมามีอายุครบ ๒๕ ปีแล้ว ควรจะทำการเฉลิมฉลองให้เอิกเกริกพอสมควร ท่านองค์ผู้แต่งงานเขาฉลองวันวิवाห์ของเขาแสดงความชื่นชมยินดีที่อยู่ร่วมกันรอดตลอดมาเป็นเวลาถึง ๑ ใน ๕ ของศตวรรษ จึงเริ่มต้นกันด้วยความคิดที่จะพิมพ์หนังสือที่ระลึกให้เป็นหนังสือตีพิมพ์ประโยชน์ออกแจกจ่าย ได้มีการตั้งคณะทำงานขึ้นรับธุระไปดำเนินการต่างๆ ทุกอย่างที่จะให้ออกมาเป็นเล่ม จำเนียรกาลได้ไม่กี่เดือนความคิดที่ว่าควรจะเปิดแสดงกิจการต่างๆ ของกระทรวงเราให้ประชาชนได้รู้ได้เห็นก็เกิดขึ้น แล้วก็ติดตามมาด้วยความคิดที่ว่า ควรจะแสดงให้เห็นประชาชนรู้ว่าเป็นการใหญ่เสียสักที่ว่ากระทรวงอุตสาหกรรมทำหน้าที่มา ๒๕ ปีแล้ว ได้เกิดอุตสาหกรรมอะไรขึ้นในประเทศบ้าง ซึ่งจะเรียกว่า “สัปดาห์อุตสาหกรรม” ก็ได้ เรื่องนั้นเราได้เคยพูดถึงกันหลายต่อหลายครั้ง

เป็นเวลานานมาแล้ว และถึงกับทำโครงการของงบประมาณ แต่ไม่ได้รับก็เลยเรา ๆ ไป เมื่อมาคิดถึงกันขึ้นอีก ณ จังหวะนั้นก็เข้าทำนอง “หอมล้าตวนยวนใจให้กระสัน ดึงกลิ่นเนื้อที่เจ้าเจือกระเจะจันทร์” เพราะฉะนั้นปรึกษากันไม่ทันไรก็ลงมติดกลงในหลักการที่จะทำพรวดลงไปเสียแล้ว

ฯ พณ ฯ รัฐมนตรีว่าการผู้ซึ่งได้ดำรงตำแหน่งนี้เมื่อก่อนกำเนิดกระทรวง ได้อนุญาตให้ดำเนินการได้โดยท่านให้คิดไว้ด้วยว่าระวางจะบานปลาย หลังจากนั้นคำสั่งตั้งกรรมการอำนวยการ การประชุมวางแผน คำสั่งตั้งกรรมการดำเนินงาน ฯลฯ ก็ได้ ออก ได้ทำ หลุย ๆ ตาม ๆ กันไป ทั้ง ๆ ที่ท่านรัฐมนตรีได้ให้คิดไว้อย่างนั้นแล้ว การบานปลายก็ขาดเสียมิได้ ได้บานออกไปเป็นมูลนิธิอุตสาหกรรม การสัมมนา ละครุโทรทัศน์ การประกวดต่าง ๆ ฯลฯ กำหนดมีงานว่าจะมี ๓ วัน ก็บานออกไปเป็น ๕ วัน แต่เบาใจอยู่น้อยก็ที่บานออกไปอย่างมีระเบียบ คือว่า ไม่เลอะเทอะและมีเหตุผลสมควร จำกั้อยู่โดยหลักจ่ายอย่างประหยัด และจะไม่เกินวงเงินรายรับ

ผลของงานเฉลิมฉลองเกิดคุณประโยชน์ที่เพียงใด ประจักษ์แก่ท่านที่ไปในวันงาน ๕-๙ พ.ค. ๒๕๑๐ และติดตามเรื่องอยู่แล้ว ส่วนท่านที่ยังไม่ทราบก็สามารถจะอ่านทราบได้จากภาคผนวกของหนังสือนี้ จึงขอคงไม่กล่าวถึง ส่วนข้อที่จะเว้นเสียมิได้ก็คือ ขอขอบคุณ ณ ที่นี้อีกครั้งหนึ่ง ในนามของชาวกระทรวงอุตสาหกรรม ต่อบรรดา ห้างร้าน บริษัท โรงงานอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมทั้งหลาย ผู้ที่ได้ร่วมมือร่วมใจอุปถัมภ์งานนี้ด้วยประการต่าง ๆ จนเป็นผลสำเร็จอย่างดีเป็นคุณประโยชน์แก่ประชาชนด้วย พวกเราจะจารึกความตั้งใจดีไมตรีจิตของท่านไว้ชั่วกาลนาน นอกจากนี้ก็จำจะต้องกล่าวถึงชาวกระทรวงอุตสาหกรรม เฉพาะผู้ที่เป็นกรรมการ เป็นเจ้าหน้าที่ร่วมในการจัดงานฉลอง ซึ่งแต่ละคนได้ตั้งใจตั้งหน้าปฏิบัติภารกิจที่ตนได้รับมอบอย่างเต็มที่มิได้เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ช่วยให้งานสำเร็จเกิดคุณประโยชน์ดังที่รับรู้ได้เห็นกันอยู่แล้ว ข้าพเจ้าขออวยพรให้ทุก ๆ ท่านฝ่ายเอกชนและฝ่ายราชการที่ได้กล่าวมานี้เจริญอายุ วรรณะ สุขะ พละ ความก้าวหน้าในกิจการงาน กอปรไปด้วย ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ สรรพสิริสวัสดิ์ทุกประการ

การแสดงอุตสาหกรรมคราวนี้มุ่งหมายแสดงสิ่งที่ทำได้ภายในประเทศไทย ใครจะเป็นผู้ผลิต ผู้ทำ ก็แล้วแต่ ไม่จำกัดว่าจะต้องทำต้องผลิตโดยคนไทย จะเป็นพี่ข้าพเจ้าเสนาหาของไทย ๆ อยู่ตั้งกล่าวมาในตอนต้น ๆ หรือเพราะอะไรก็ตาม ระยะเวลาเมื่อพูดหรือเขียนเกี่ยวกับงานฉลอง ๒๕ ปีกระทรวงอุตสาหกรรม ได้เปลือยใช้คำว่า “ไทย—ทำ—ได้” ไปหลายครั้ง แทนที่จะใช้คำว่า “ประเทศไทย—ทำ—ได้” ยังให้ท่านผู้พบเพียงเท่านั้นเกิดความกังขาว่า คนไทยจะทำอะไรได้สักเท่าไร ที่จะเอามาแสดงจะเต็มไปด้วยสิ่งที่ชาวต่างประเทศเข้ามาผลิตเสียกรรมัง ครั้นเมื่อท่านเหล่านั้นได้พบได้ทราบความมุ่งหมายของการแสดงตั้งที่กล่าว และข้าพเจ้าก็ได้ระมัดระวังไม่ให้เกิดการใช้คำที่เป็นมูลแห่งความสงสัยขึ้นอีก ก็ได้เป็นที่เข้าใจกันเป็นอันดีต่อมา เมื่อไรเราจึงจะแสดง “ไทย—ทำ—ได้” ให้ประชาชนดูแล้วมีความภาคภูมิใจอย่างเต็มที่สุดใจนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น เงินทุน ความสามารถทางวิชาการผลิต ความสามารถทางการจัดการ จำนวนคนเป็นงาน นโยบายของรัฐบาลชุดต่าง ๆ ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น จึงยากที่จะคาดคะเนเวลา ได้แต่เพียงภาวนาขอให้ทุกสิ่งทุกอย่างโคจรเข้ามารวมกัน ให้เกิดสิ่งมหัศจรรย์ คือ ไทยปลูก—ไทยผลิต—ไทยค้า ย่นย่อเข้ามาเป็นคำขวัญว่า “ไทย—ทำ—ได้” โดยเร็วที่สุดและเป็นธรรม

สอาด หงษ์ยนต์

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๑๐

คำสั่งกระทรวงอุตสาหกรรม

ที่ ๑๑/๒๕๑๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ

จัดงานฉลองวันเกิดกระทรวงอุตสาหกรรมครบ ๒๕ ปี

เนื่องด้วยกระทรวงอุตสาหกรรมจะมีอายุครบ ๒๕ ปี ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐ จึงเห็นควรที่จะจัดพิธีฉลองวันเกิดให้เป็นพิเศษกว่าที่เคยกระทำอยู่ตามปกติทุกปี ๆ โดยมีการจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก และจัดงานแสดงทางอุตสาหกรรมขึ้นด้วย ตามนัยที่ปลัดกระทรวงได้เสนอโดยบันทึกลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๑๐ แนบท้ายคำสั่งนี้แล้ว นั้น เพื่อให้การดำเนินไปโดยสะดวกเรียบร้อย จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองวันเกิดกระทรวงอุตสาหกรรมครบ ๒๕ ปี (เรียกอย่อว่า **คจอก. ๒๕ ปี**) ประกอบด้วย

๑. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	เป็น ประธานกรรมการ
๒. รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	„ รองประธานกรรมการ
๓. อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม	„ กรรมการ
๔. อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์	„ „
๕. อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	„ „
๖. เลขาธิการรัฐมนตรี	„ „
๗. หัวหน้ากองกลาง	„ เลขานุการ
๘. ที่ปรึกษาทั่วไปกระทรวงอุตสาหกรรม	} เป็นที่ปรึกษา
๙. นชญ. อุดมศักดิ์ ภาสะวงษ์	
๑๐. นชญ. วิมล วิริยะวิทย์	
๑๑. นชญ. ดำรา อมาตยกุล	
๑๒. ผู้ตรวจราชการกระทรวงอุตสาหกรรม	

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (๑) พิจารณาจัดให้มีการแสดงกิจการหรือเอกสารต่าง ๆ และดำเนินการต่าง ๆ ใน การที่จะให้งานวันเกิดกระทรวงครบ ๒๕ ปี ได้ดำเนินลุล่วงไปด้วยความสำเร็จเรียบร้อย
 - (๒) รับงานของคณะทำงานจัดทำหนังสือวันกระทรวงอุตสาหกรรมครบ ๒๕ ปี และ งานของคณะทำงานจัดเตรียมงานสัปดาห์แห่งอุตสาหกรรมมาดำเนินการแทนสืบเนื่องต่อไป
 - (๓) แต่งตั้งอนุกรรมการ เจ้าหน้าที่ หรือคณะเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานต่าง ๆ การ ดำเนินงานจะจัดแบ่งออกเป็นส่วน ๆ ไป เพื่อให้งานแต่ละส่วนมีคณะเจ้าหน้าที่เจ้าของเรื่องรับผิดชอบดำเนินการและติดตามเรื่องไปจนเสร็จเรียบร้อย เช่น แบ่งเป็นฝ่าย เป็นกอง เป็นต้น หรือจะจัดประการใดก็สุดแล้วแต่ความเหมาะสม
- ๕๕
ทรง ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๑๐

(ลงชื่อ) พล.อ.ท. ม.ม. เวชยันตรังสฤษฎ์

(มุนี มหาสันทนะ เวชยันตรังสฤษฎ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

รายงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
เชิญ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเปิดงานฉลองวันสถาปนา
กระทรวงอุตสาหกรรม ครบ ๒๕ ปี
เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

กระผมและบรรดาข้าราชการ พนักงานในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม รู้สึกปลื้มปิติเป็นอย่างยิ่งในการที่ ฯพณฯ ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดงานเฉลิมฉลองวันครบรอบ ๒๕ ปี ของการสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรมในวันนี้ กระผมในนามของข้าราชการและพนักงานแห่งกระทรวงอุตสาหกรรมจึงขอขอบพระคุณ ฯพณฯ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ก่อนอื่น กระผมใคร่จะขอกราบเรียนให้ ฯพณฯ ได้ทราบถึงความเป็นมาของกระทรวงอุตสาหกรรมพอเป็นสังเขป คือ เดิมกระทรวงนี้เรียกว่า “กระทรวงการอุตสาหกรรม” ได้ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. ๒๔๘๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ ซึ่งเป็นระยะเวลาหลังจากที่ได้เกิดสงครามมหาเอเชียบูรพาขึ้นเพียงเล็กน้อย ความมุ่งหมายสำคัญที่รัฐบาลในขณะนั้นจำเป็นต้องจัดตั้งกระทรวงการอุตสาหกรรมขึ้น ก็เนื่องจากการจะระดมสรรพกำลังการผลิตในด้านอุตสาหกรรมทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน เพื่อดำเนินการผลิตสิ่งอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่การครองชีพให้มีปริมาณเพียงพอแก่ความต้องการของประชาชนในยามสงคราม รวมทั้งให้สามารถผลิตยุทธปัจจัยบางอย่างให้เพียงพอับความต้องการของทางราชการทหารด้วย

เมื่อแรกตั้งกระทรวงการอุตสาหกรรมนั้น นอกจากสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวงแล้ว ก็มีกรมขึ้นอยู่กับสังกัดรวม ๔ กรม เป็นกรมที่โอนมาจากกระทรวงการเศรษฐกิจเดิม ๓ กรม คือ กรมวิทยาศาสตร์ กรมโลหกิจ และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ซึ่งได้เปลี่ยนชื่อมาจากกรมอุตสาหกรรมเดิม กับกรมตั้งใหม่อีก ๑ กรม คือ กรมโรงงานอุตสาหกรรม

กรรม ซึ่งมีหน้าที่จัดดำเนินงานโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นรัฐวิสาหกิจบางประเภท คือ โรงงานยาสูบ โรงงานสุรา โรงงานกระดาษไทย โรงงานทอผ้าไทย และ โรงงานเนื้อและนม ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงลดเพิ่มส่วนราชการในกระทรวงอุตสาหกรรมและกรมกองต่าง ๆ หลายครั้งหลายหน จนในปัจจุบันนี้กระทรวงอุตสาหกรรมมีกรมชั้นในสังกัด ๓ กรม คือ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมวิทยาศาสตร์ และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม แต่ปริมาณงานของแต่ละกรมเพิ่มขึ้นกว่าเดิมมากมาย

สำหรับนโยบายการบริหารงานของกระทรวงอุตสาหกรรมนับตั้งแต่แรกเริ่มมาจนถึงปัจจุบันพอจะสรุปได้เป็น ๓ ระยะ คือ ในระยะแรกระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๔๙๐ นโยบายสำคัญของกระทรวงอุตสาหกรรมต้องการจะส่งเสริมให้มีกิจการอุตสาหกรรมประเภทโรงงานใหญ่ ๆ ขึ้น โดยรัฐเป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งและดำเนินการเป็นตัวอย่าง และในระหว่างที่สงครามโลกครั้งที่สองยังไม่สิ้นสุดก็มีนโยบายพิเศษเกี่ยวกับการควบคุมและผูกขาดอุตสาหกรรมบางประเภทที่เห็นว่ามีผลสำคัญสำหรับประชาชนพลเมืองและกิจการทหารด้วย ในระยะที่สองระหว่างปลาย พ.ศ. ๒๔๙๐ จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๑ เนื่องจากในระยะนี้วิสาหกิจอุตสาหกรรมเริ่มมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้รับมอบหมายให้เร่งรัดพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมทุกขนาด โดยให้พยายามชักจูงเอกชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้มาลงทุนประกอบอุตสาหกรรมในประเทศไทยให้มากขึ้น นโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรมในระยะนี้ จึงเน้นหนักไปในด้านการจัดตั้งมาตรการที่จะช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการดำเนินงานอุตสาหกรรมของเอกชนมากที่สุด เช่น การตราพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๔๙๗ ขึ้นเป็นฉบับแรก ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะให้หลักประกันและสิทธิพิเศษบางประการแก่ผู้ลงทุนจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นในประเทศไทย ต่อมาในระยะที่สาม คือ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๒ จนถึงปัจจุบัน นโยบายการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติว่าจะมุ่งหนักไปในด้านการส่งเสริมให้เอกชนทั้งชาติไทยและต่างประเทศจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นในประเทศได้อย่างเสรี โดยรัฐจะไม่ตั้งโรงงานขึ้นแข่งขัน แนวนโยบายการบริหารงานของกระทรวงอุตสาหกรรมในปัจจุบันจึงมีดังนี้ คือ

๑. ส่งเสริมให้เอกชนทั้งภายในประเทศและจากภายนอกประเทศลงทุนประกอบกิจการอุตสาหกรรมโดยใช้มาตรการตามกฎหมายที่มีอยู่ และมาตรการอื่นใดที่เหมาะสม และตระเตรียมการอันจำเป็นสำหรับอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพื่อความสะดวกในการพัฒนาอุตสาหกรรม

๒. ไม่ประกอบอุตสาหกรรมประเภทโรงงานขึ้นเพื่อแข่งขันกับเอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่วนกิจการอุตสาหกรรมเดิมที่กำลังดำเนินการอยู่ก็ได้พิจารณาโอนให้เอกชนรับดำเนินการต่อไปในภายหน้าตามแนวนโยบายของรัฐบาล

๓. ส่งเสริมให้เอกชนมีการแข่งขันกันโดยเสรี ภายในขอบเขตที่จะไม่บังเกิดผลเสียหายแก่เศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ

๔. สนับสนุนส่งเสริมและช่วยเหลืออุตสาหกรรมขนาดย่อมและอุตสาหกรรมภายในครอบครัว

๕. อำนวยความสะดวก พร้อมทั้งให้บริการความช่วยเหลือในด้านวิชาการและการเงินแก่กิจการอุตสาหกรรมของเอกชน

สำหรับผลการปฏิบัติงานของกระทรวงอุตสาหกรรมตามนโยบายดังกล่าวก็พอจะเรียนได้ว่าได้ผลดีตลอดมาทุกระยะ เช่น ในยามสงครามกระทรวงอุตสาหกรรมก็สามารถประคับประคองการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมให้ดำเนินไปอย่างดีที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ ซึ่งทำให้ประชาชนได้รับความกระทบกระเทือนจากความขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคเป็นส่วนน้อย ในสมัยที่ดำเนินการการเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรม ระหว่างปลาย พ.ศ. ๒๔๙๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๐๑ ก็ปรากฏว่ามีนักธุรกิจเอกชนตื่นตัวหันมาสนใจลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมกันมากขึ้น และในระหว่างนี้กระทรวงอุตสาหกรรมสามารถหารายได้ส่งให้แก่รัฐบาลคิดเฉลี่ยเป็นเงินปีละกว่า ๑๐๐ ล้านบาท มาในสมัยปัจจุบัน คือ นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นต้นมา กระทรวงอุตสาหกรรมก็ได้จัดตั้งมาตรการสำหรับให้บริการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทุกขนาดขึ้นอีกหลายอย่าง เช่น ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย สถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม ศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมศูนย์ส่งเสริมน้ำตาลทราย ศูนย์วิจัยและอบรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น ก็ยังได้จัดตั้งสำนักงานเงินทุนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมขึ้นสำหรับให้

ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการขนาดย่อมซึ่งรวมทั้งอุตสาหกรรมในครอบครัว และอุตสาหกรรมหัตถกรรมด้วย โดยขณะนี้ได้เปิดให้กู้ยืมเงินระยะยาวในอัตราดอกเบี้ยพอสมควร และต่อไปก็จะได้เปิดบริการการให้เช่าซื้อเครื่องจักรชนิดอย่างหนึ่ง ชั่วในระยะเวลา ๓ ปีที่ได้จัดตั้งสำนักงานเงินกู้ ฯ นั้นขึ้น สำนักงานก็ได้ดำเนินงานให้ผู้ประกอบการขนาดย่อมกู้เงินไปแล้วจำนวน ๑๕๗ ราย เป็นเงิน ๓๗,๒๐๙,๕๐๐ บาท กับได้พิจารณาดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมสำหรับอำนวยความสะดวกในเรื่องสถานที่ตั้งโรงงานแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเอกชน โดยได้จัดซื้อที่ดินไว้แล้วและกำลังเตรียมงานอยู่ นอกจากนี้กระทรวงอุตสาหกรรมยังได้ทำหน้าที่ควบคุมโรงงานกลั่นน้ำมันซึ่งบริษัทโรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลให้จัดตั้งขึ้นและได้เปิดดำเนินงานมาแต่เดือนกันยายน ๒๕๐๗ ให้ดำเนินงานตามสัญญาที่ทำไว้กับรัฐบาลอีกด้วย

สำหรับงานการควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ ก็ได้ขยายกว้างออก โดยได้มีพระราชกฤษฎีกาประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ทั่วประเทศตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ นั้น มีโรงงานอุตสาหกรรมมาจดทะเบียนที่กระทรวงอุตสาหกรรม ๑๐,๔๐๐ โรง แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ มีโรงงานที่จดทะเบียนไว้ต่อกระทรวงอุตสาหกรรม รวม ๓๘,๐๐๐ โรง พอในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ จำนวนโรงงานที่จดทะเบียนได้เพิ่มขึ้นเป็น ๔๑,๓๑๔ โรง ดังนั้น ในระยะ ๑ ปีหลังนี้ จำนวนโรงงานเพิ่มขึ้นประมาณ ๓,๓๑๔ โรง ซึ่งนับได้ว่าอัตราการเพิ่มของโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศในระหว่างนี้อยู่ในระดับสูง

ตามที่กระผมได้กราบเรียนมาแล้วนั้น ฯพณฯ ย่อมจะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลา ๒๕ ปีที่ได้ผ่านพ้นมา กระทรวงอุตสาหกรรมได้พยายามปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มสติกำลัง และถ้าจะพิจารณาถึงความก้าวหน้าของประเทศเป็นส่วนรวมแล้ว ก็จะทำให้เห็นว่าวิสาหกิจอุตสาหกรรมของประเทศได้เจริญเติบโตขึ้นมาโดยรวดเร็วพอสมควร ดังจะเห็นได้จากการประเมินผลตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับแรกว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ผลผลิตอุตสาหกรรมได้เพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ ๑๒.๒ ของผลผลิตรวมของชาติ ทำให้เห็นว่าสาขาเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมเป็นส่วนสำคัญสาขาหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้

บรรดากิจการและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งบรรดาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมได้นำมาแสดงในงานฉลองครบรอบ ๒๕ ปีของกระทรวงอุตสาหกรรมครั้งก่อนจะเป็นที่ประจักษ์ถึงผลงานการส่งเสริมอุตสาหกรรม ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมได้มีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลืออยู่ด้วย

ความมุ่งหมายสำคัญในการจัดงานฉลองกระทรวงอุตสาหกรรมครบ ๒๕ ปีครั้งนี้ขึ้นก็เพื่อต้องการจะเผยแพร่กิจกรรมของโรงงานอุตสาหกรรม เอกชน และ ของ หน่วย ราชการในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็เพื่อเผยแพร่สินค้าที่ผลิตขึ้นได้ในประเทศไทยในปัจจุบันให้เป็นที่รู้จักกันโดยแพร่หลายว่า “ไทย—ทำ—ได้” เพื่อประชาชนจะได้ให้ความสนับสนุนแก่บรรดาสินค้าเหล่านี้ กับเพื่อให้บรรดาผู้ประกอบการมีโอกาสใกล้ชิดกับผู้ซื้อหรือผู้บริโภคโดยตรง อันจะทำให้ผู้ผลิตได้ทราบถึงรสนิยมและความต้องการของผู้ใช้ แล้วจะได้นำเอาความรู้ไปปรับปรุงสินค้าให้เข้ากับรสนิยมและความต้องการของตลาดในโอกาสต่อไป

การจัดงานนี้ได้แบ่งออกเป็นฝ่ายแสดงกิจกรรมของโรงงานอุตสาหกรรมเอกชนฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายแสดงกิจกรรมของกรมกองต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม และกรมทรัพย์สิน กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติฝ่ายหนึ่ง กับฝ่ายจำหน่ายผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ผลิตได้ในประเทศในราย่อมเยาอีกฝ่ายหนึ่ง นอกจากนี้ก็ยังมีการประกวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไทย ประกวดภาพเขียนโฆษณาและประกวดเรียงความ และการสัมมนาทางวิชาการเพื่อให้ได้ทราบถึงผลของการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมของรัฐบาลในระยะเวลา ๒๕ ปีที่แล้วมานี้สำหรับจะได้นำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขวิธปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไปอีกด้วย งานนี้จะเริ่มขึ้นในวันที่ ๕ พฤษภาคม นี้ และจะแสดงอยู่จนถึงวันที่ ๙ เดือนเดียวกัน

บัดนี้ได้ศุภวาระดีอันเป็นมงคลฤกษ์ กระผมจึงขอประทานเชิญ ฯพณฯ ได้กระทำพิธีเปิดงานเพื่อเป็นสวัสดิมงคลแก่ผู้มาร่วมในงานนี้ต่อไป.

คำกล่าวปราศรัย ของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี
ในการประกอบพิธีเปิดงานฉลองครบรอบ ๒๕ ปี
ของกระทรวงอุตสาหกรรม
วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมและท่านผู้มีเกียรติ

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้รับเชิญให้มาเป็นประธานในพิธีเปิดงานฉลองวันครบรอบ ๒๕ ปี ของกระทรวงอุตสาหกรรมในวันนี้ เพราะเป็นโอกาสที่ข้าพเจ้าจะได้มาแสดงความชื่นชมยินดีต่อบรรดาข้าราชการและพนักงานของกระทรวงอุตสาหกรรมในวาระ ซึ่งเป็นวันสำคัญของกระทรวงอุตสาหกรรมด้วยตนเอง

ตามที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้กล่าวถึงความจำเป็นมาและผลการปฏิบัติงานของกระทรวงอุตสาหกรรม นับตั้งแต่แรกเริ่ม คือ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ จนถึงปัจจุบันนี้ ย่อมแสดงให้เห็นว่าตลอดระยะเวลา ๒๕ ปีที่ล่วงมาแล้ว กระทรวงอุตสาหกรรมได้ปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลได้ผลสมตามนโยบายตลอดมา อันสมควรที่จะได้รับความชมเชย ข้าพเจ้าในนามของรัฐบาลจึงขอขอบคุณท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และบรรดาข้าราชการพนักงาน ในสังกัดกระทรวงนี้ที่ได้พยายามช่วยกันปฏิบัติงานมาด้วยความวิริยะอุตสาหะ และซื่อสัตย์จนเกิดผลดีแก่ประเทศชาติทุกท่าน

ในขณะนี้กิจการอุตสาหกรรมในประเทศของเรา นับว่าได้ เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ความเติบโตของอุตสาหกรรมในด้านปริมาณอย่างเดียวย่อมไม่เกิดผลดีแก่ประเทศตามที่มุ่งหมายได้ วิสาหกิจอุตสาหกรรมที่จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ จะต้องเจริญทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งในเรื่องนี้ย่อมเป็นภาระของกระทรวงอุตสาหกรรมที่จะต้องดำเนินการให้เกิดผลสมตามความมุ่งหมายดังกล่าว ดังนั้น การที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดตั้งมาตรการต่าง ๆ ขึ้นเพื่อให้บริการในด้านวิชาการ และอำนวยความสะดวกแก่เอกชนผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

กรรมทุกวิถีทาง จึงเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องด้วยนโยบายของรัฐบาล และข้าพเจ้าขอสนับสนุน การปฏิบัติงานของกระทรวงอุตสาหกรรมอย่างเต็มที่

ข้าพเจ้ารู้สึกประทับใจมาก เมื่อได้เห็นความคึกคักพร้อมเพรียงของงานนี้ เพราะเป็นการแสดงว่ากระทรวงอุตสาหกรรมได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบรรดาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเอกชน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่รัฐบาลต้องการ เพราะการที่รัฐบาลจะทำการพัฒนาอุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้นั้น จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบรรดานักอุตสาหกรรม เป็นสำคัญ อีกประการหนึ่ง บรรดาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ให้เห็นในวันนี้ทำให้เกิดความภูมิใจว่า แม้ประเทศไทยเราจะเพิ่งหันมาจับงานอุตสาหกรรมกันเพียง ๒๕ ปี ก็สามารถผลิต สิ่งอุปโภคและเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ขึ้นได้เองภายในประเทศมากพอสมควร แต่เท่าที่เรา ทำได้เพียงเท่านั้นยังไม่พอ จะต้องคิดปรับปรุงและขยายกิจการให้กว้างขวางต่อไปอีก จนสามารถ พัฒนาให้ประเทศของเราเป็นประเทศอุตสาหกรรม ซึ่งอำนวยผลทางเศรษฐกิจเคียงคู่กันไปกับ การกลีกรรรม ซึ่งเมื่อใดผลได้ปรากฏเป็นเช่นนี้ เมื่อนั้นประเทศชาติของเราจะเกิดความเจริญ วัฒนาถาวร งานนี้แม้จะเป็นงานหนักแต่ผลงานของกระทรวงอุตสาหกรรมที่แล้วมาและด้วยความรู้ความสามารถ ความเสียสละกับความตั้งใจจริง ของบรรดาข้าราชการและพนักงาน ของ กระทรวงอุตสาหกรรม รวมทั้งความร่วมมือร่วมใจของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเอกชนดังที่เห็น ประจักษ์อยู่ในขณะนี้ ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าประเทศไทยของเราจะสามารถเดินไปสู่เป้าหมายได้ อย่างแน่นอน

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัย ตลอดจนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจง คลบันดาลให้ท่านรัฐมนตรีตลอดจนบรรดาข้าราชการและพนักงานทุกคน ในกระทรวงอุตสาหกรรม รวมทั้งท่านผู้เกี่ยวข้องและบรรดาบริษัทห้างร้านโรงงานต่าง ๆ ที่ได้มาร่วมในงานนี้จง รอดพ้นภัยพิบัติอุบัตินตรายทุกประการ และจงประสบความสุขความเจริญโดยทั่วกัน บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดงานฉลองวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรมครบ รอบ ๒๕ ปี และขอให้งานนี้จงสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีทุกประการ

การจัดงาน

งานเฉลิมฉลองวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรมครบรอบ ๒๕ ปี ได้แบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายงานพิธีต่าง ๆ ฝ่ายหนึ่ง กับฝ่ายจัดการแสดงอีกฝ่ายหนึ่ง และสำหรับฝ่ายจัดการแสดงนั้น ก็แยกออกเป็น ๒ อย่าง คือ งานการแสดงทางโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงอย่างหนึ่ง กับงานที่ได้จัดให้มีขึ้นภายในบริเวณกระทรวงอุตสาหกรรมอีกอย่างหนึ่ง สำหรับงานการแสดงทางโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงนั้น เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒-๙ พฤษภาคม ๒๕๑๐ มีกิจกรรม คือ

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม กล่าวคำปราศรัย และแสดงผลงานในรอบปีของกระทรวงอุตสาหกรรม ทั้งทางวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์

๒. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม และอธิบดีกรมต่าง ๆ ชี้แจงถึงความก้าวหน้าของการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมในประเทศไทย และการจัดให้มีงานฉลองกระทรวงอุตสาหกรรมขึ้นในปีนี้ทางโทรทัศน์

๓. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องการจัดงานฉลองวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรม ครบรอบ ๒๕ ปี

๔. การบรรยายบทความวิชาการทางอุตสาหกรรม ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงต่าง ๆ เป็นประจำวัน ตั้งแต่วันที่ ๕-๙ พฤษภาคม ๒๕๑๐

๕. การแสดงละครทางโทรทัศน์ โดยข้าราชการของกระทรวงอุตสาหกรรม

ส่วนงานการจัดการแสดงภายในบริเวณกระทรวงอุตสาหกรรม เริ่มตั้งแต่วันที่ ๕-๙ พฤษภาคม ๒๕๑๐ ระหว่างเวลา ๑๙.๐๐-๒๒.๐๐ น. โดยจัดขึ้นทำนองสัปดาห์อุตสาหกรรม และมีกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. กิจกรรมและงานบริการของกรมกองในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมสมทบด้วยกิจกรรมของกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

๒. กิจกรรมของวิสาหกิจอุตสาหกรรมในประเทศไทย นับตั้งแต่อุตสาหกรรม

พื้นเมือง จนถึงอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

๓. การสาธิตกรรมวิธีการผลิต และ เครื่องจักรกลที่ทันสมัย

๔. นิทรรศการเครื่องจักรกล และอุปกรณ์ที่ดัดแปลงสร้างขึ้นในประเทศ

และแบบของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไทย

๕. การสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานอุตสาหกรรมในประเทศไทย

๖. การประกวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพื้นเมือง และประกวดภาพแสดงการป้องกันเพื่อให้ความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม

๗. การแสดงแบบเครื่องแต่งกายสตรีด้วยผ้าฝ้ายและผ้าไหมไทย

๘. การจำหน่ายสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศ ในราคาถูกเป็นพิเศษ

นอกจากนี้ ยังมีภาพยนตร์ และการแสดงของวงดนตรี ประกอบตลอดเวลา งานนี้ผู้เข้าชมไม่ต้องเสียค่าผ่านประตู

กำหนดการ

กำหนดการของงานเฉลิมฉลองครบวันพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๑๐

เวลา ๗.๓๐-๗.๔๕ น. นายสอาด หงษ์ยนต์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมให้สัมภาษณ์แก่ผู้แทนสถานวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เกี่ยวกับเรื่องการจัดให้มีงานออกร้านแสดงกิจการต่าง ๆ ของบริษัทห้างร้านและโรงงานอุตสาหกรรมเอกชนในบริเวณกระทรวงอุตสาหกรรมระหว่างวันที่ ๕-๙ พฤษภาคม ๒๕๑๐

เวลา ๘.๓๐ น. คณะกรรมการฝ่ายการประกวด ทำการพิจารณาคัดสินเรียงความเรื่อง “ความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมไทยในรอบ๒๕ปี” ณ ห้องประชุมกระทรวงอุตสาหกรรม

เวลา ๑๐.๐๐ น. คณะกรรมการฝ่ายการประกวดทำการตัดสินประกวดภาพเขียน ณ ห้อง

ประชุมกระทรวงอุตสาหกรรม

เวลา ๒๑.๑๕ น. นายสอาด หงษ์ยนต์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม พร้อมด้วย นายยศบุณนาค อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์ นายชิน ทิวารี อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม และนายสอาด มีชูชน อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้บรรยายเรื่อง “ความก้าวหน้าของกระทรวงอุตสาหกรรม” ทางสถานีไทยโทรทัศน์ (ช่อง ๕)

วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๑๐

เวลา ๑๐.๐๐ น. คณะกรรมการฝ่ายการประกวดทำการตัดสินให้รางวัลแก่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไทย ที่มีผู้ส่งเข้าประกวด

วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๑๐

เวลา ๒๑.๔๕ น. มีการแสดงละครโทรทัศน์ เรื่อง “เกียรติ” บทประพันธ์ของ นายสอาด มีชูชน ซึ่งมี น.ส. จีรนันท์ เสวตนันท์ มาร่วมแสดงกับข้าราชการของกระทรวงอุตสาหกรรมทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบก (ช่อง ๗)

วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

เวลา ๗.๓๐—๗.๔๕ น. การบรรยายบทความวิชาการ ทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง “การพิจารณาให้เปิดโรงงาน” ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงประจำถิ่น

เวลา ๘.๑๕ น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานในพิธีบวงสรวงเทวรูปพระนารายณ์ และพระภูมิเจ้าที่

เวลา ๑๑.๔๕—๑๒.๐๐ น. การบรรยายบทความวิชาการทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง “ความสะอาดของอ้อยช่วยเพิ่มผลผลิตน้ำตาลอย่างไร” ณ สถานีวิทยุกระจายเสียง ส.ท.ร.

เวลา ๑๔.๐๐ น. ฯพณฯ จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ได้มาเป็นประธานในพิธีเปิดงานฉลองวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรมครบรอบ ๒๕ ปี พิธีเริ่มด้วยรัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้รายงานถึงความเป็นมาของกระทรวงอุตสาหกรรม และวัตถุประสงค์ในการจัดงานนี้ขึ้นแล้ว ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี กล่าวตอบเสร็จแล้วได้ทำพิธีเปิดแพรคลุมป้ายงาน แล้วจึงได้ไปชมกิจการต่าง ๆ ของทางราชการและบริษัทห้างร้านและโรงงานอุตสาหกรรมเอกชน ซึ่งได้มาออกร้านแสดงอยู่รอบบริเวณกระทรวงอุตสาหกรรม

เวลา ๑๕.๔๕ น. สมเด็จพระสังฆราช และพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ รวม ๙ รูป เจริญพระพุทธมนต์

เวลา ๑๗.๐๐-๑๗.๑๕ น. การบรรยายบทความวิชาการทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง “บริการทางวิทยาศาสตร์ให้แก่อุตสาหกรรม” ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงสื่อสาร (จ.ส.)

เวลา ๑๘.๑๐-๑๘.๒๕ น. การบรรยายบทความวิชาการทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง “ภาวะของการทำไร่ไถของประเทศไทย” ณ สถานีวิทยุกระจายเสียง ๑ ป.ณ.

เวลา ๒๐.๐๐ น. การแสดงแบบเสื้อชุดใหม่ไทย โดยความอนุเคราะห์ของสมาคมใหม่ไทย และร้านวีวี ที่เวทีหน้ากระทรวงอุตสาหกรรม ในระหว่างนี้มีวงดนตรีสากลของโรงงานสุราบางยี่ขันบรรเลงตลอดเวลา

ระหว่างเวลา ๑๘.๐๐-๒๒.๐๐ น. มีการแสดงดนตรีสากลของบริษัทสุรามหาคุณ จำกัด ที่หน้ากรมวิทยาศาสตร์ และการแสดงดนตรีไทยที่หน้ากรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กับการฉายภาพยนตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

เวลา ๑๙.๓๐-๑๙.๔๕ น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม กล่าวคำปราศรัยและแสดงผลงานในรอบปีของกระทรวงอุตสาหกรรม ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงกรมประชาสัมพันธ์

เวลา ๒๑.๐๐-๒๑.๓๕ น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม กล่าวคำปราศรัยและแสดงผลงานในรอบปีของกระทรวงอุตสาหกรรม ทางสถานีไทยโทรทัศน์ (ช่อง ๔)

วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๑๐

เวลา ๗.๓๐-๗.๔๕ น. การบรรยายบทความวิชาการทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง “ปัญหาบางประการในการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรม” ของปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เวลา ๗.๓๐ น. ถวายภัตตาหารและจุดบั้งจัญไทยทาน แต่สมเด็จพระสังฆราชและพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ รวม ๙ รูป

เวลา ๘.๐๐-๘.๑๕ น. การบรรยายบทความวิชาการทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง “การพัฒนาและควบคุมอุตสาหกรรม” ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงพิทักษ์สันติราษฎร์ ๔

เวลา ๙.๓๐ น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม กระทำพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่ข้าราชการและอุตสาหกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อประเทศชาติ

เวลา ๒๐.๐๐ น. แสดงแบบเสื้อชุดผ้าฝ้ายไทย โดยความอนุเคราะห์ของกลุ่มผู้สนใจปัญหาเศรษฐกิจซึ่งสตรีมีส่วนช่วย โรงงาน ท. ชินวัตรไหมไทย และร้านไทยหัตถศิลป์ เพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมผ้าฝ้ายไทย และส่งเสริมให้หญิงไทยนิยมใช้ผ้าฝ้ายซึ่งเป็นงานหัตถกรรมของไทยมาแต่โบราณกาล

ระหว่างเวลา ๑๘.๐๐-๒๒.๐๐ น. มีการแสดงดนตรีไทยของโรงงานกระสอบกระทรวงการคลัง และดนตรีสากลของกองทัพอากาศ

วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๑๐

เวลา ๗.๓๐-๗.๔๕ น. การบรรยายบทความวิชาการทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง “มาตรฐานอุตสาหกรรม” ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงประจำถิ่น

เวลา ๑๑.๔๕-๑๒.๐๐ น. การบรรยายบทความวิชาการทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง “บทบาทของสมาคมการตลาดแห่งประเทศไทย” ณ สถานีวิทยุกระจายเสียง ส.ท.ร.

เวลา ๑๗.๐๐-๑๗.๑๕ น. การบรรยายบทความวิชาการทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง “การตั้งโรงงานอุตสาหกรรม” ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงสื่อสาร (จ.ส.)

เวลา ๒๐.๐๐ น. การประกวดธิดาอุตสาหกรรมรอบแรก โดยกรมกองต่างๆ ได้จัดส่งข้าราชการและพนักงานเข้าประกวด กรมละ ๕ คน ผู้เข้าประกวดแต่งกายด้วยผ้าฝ้ายไทยในชุดเรือนต้น โดยความอนุเคราะห์ของร้านไทยอุตสาหกรรม

ระหว่างเวลา ๑๘.๐๐-๒๒.๐๐ น. มีการแสดงดนตรีไทย และดนตรีสากลของวง

ดนตรีโรงงานสุราบางยี่ขัน นอกจากนั้น ยังมีวงดนตรีชาโดว์อีก ๑ วง ก็มีการฉายภาพยนตร์
ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมด้วย

วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๑๐

เวลา ๘.๐๐—๘.๑๕ น. การบรรยายบทความวิชาการทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง
“ผู้จัดการและการพัฒนาอุตสาหกรรม” ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงพิทักษ์สันติราษฎร์ ๘

เวลา ๙.๐๐—๑๒.๐๐ น. เปิดการสัมมนาอุตสาหกรรม เรื่อง “ปัญหาและอุปสรรค
ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม” ระหว่างนักธุรกิจอุตสาหกรรมเอกชน ณ ห้องอบรมศูนย์
เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย ในกระทรวงอุตสาหกรรม

เวลา ๑๑.๔๕—๑๒.๐๐ น. การบรรยายบทความวิชาการทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง
“ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย” ณ สถานีวิทยุกระจายเสียง ส.ท.ร.

เวลา ๑๓.๓๐—๑๖.๓๐ น. เปิดการสัมมนาอุตสาหกรรม เรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
ณ ห้องประชุมศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย คือ

(๑) เรื่อง “เกษตรทำ อุตสาหกรรมผลิต และ เศรษฐกิจการขาย” ระหว่างผู้แทน
ของกระทรวงเกษตร กระทรวงเศรษฐกิจ และกระทรวงอุตสาหกรรม

(๒) เรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจอุตสาหกรรม”
ระหว่างผู้บริหารงานรัฐวิสาหกิจอุตสาหกรรม

(๓) เรื่อง “ปัญหาการตลาดในประเทศไทย” ระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ประกอบการ
การค้า และอุตสาหกรรม

เวลา ๑๕.๐๐ น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม มอบบัตรขอบคุณและของ
ที่ระลึกให้บริษัท ห้างร้าน โรงงาน องค์กร สหกรณ์ และสมาคมต่าง ๆ ที่ได้ให้ความ
ร่วมมืออุปถัมภ์การจัดงานฉลองวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรมครบรอบ ๒๕ ปี และร่วม
กุศลสาธารณประโยชน์ริเริ่มจัดตั้งมูลนิธิอุตสาหกรรมขึ้น

เวลา ๑๙.๐๐—๑๙.๑๕ น. การบรรยายบทความวิชาการทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง
“การป้องกันอัคคีภัยในโรงงานนั้น” ณ สถานีวิทยุกระจายเสียง ป.ต.อ.

เวลา ๒๐.๐๐ น. ประกวดเครื่องแบบคนงานของโรงงานอุตสาหกรรม และประกวด
สุขภาพ บุตร—ธิดา ของข้าราชการและพนักงานในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม

ระหว่างเวลา ๑๘.๐๐—๒๒.๐๐ น. มีดนตรีไทย “อังกฤษ” ของโรงงานกระสอบ
กระทรวงการคลัง และดนตรีสากลของโรงงานสุราบางยี่ขัน กับภาพยนตร์ของกรมส่งเสริม
อุตสาหกรรม

วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๑๐

เวลา ๗.๑๕—๗.๓๐ น. การบรรยายบทความวิชาการทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง
“นิคมอุตสาหกรรม” ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงรักษาดินแดน

เวลา ๙.๐๐—๑๒.๐๐ น. มีการสัมมนาอุตสาหกรรม เรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคใน
การประกอบกิจการอุตสาหกรรม” ต่อจากวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๑๐

เวลา ๑๑.๔๕—๑๒.๐๐ น. การบรรยายบทความวิชาการทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง
“การลงทุนในวิสาหกิจอุตสาหกรรมในประเทศไทย” ณ สถานีวิทยุกระจายเสียง ส.ท.ร.

เวลา ๑๓.๓๐—๑๖.๓๐ น. มีการสัมมนาอุตสาหกรรมเรื่องต่างๆ ต่อจาก วันที่ ๘
พฤษภาคม ๒๕๑๐ ดังต่อไปนี้

- (๑) เรื่อง “เกษตรทำ อุตสาหกรรมผลิต และเศรษฐกิจราย”
- (๒) เรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจอุตสาหกรรม”
- (๓) เรื่อง “ปัญหาการตลาดในประเทศไทย”

เวลา ๒๐.๐๐ น. การแสดงแบบเครื่องแต่งกายชุดผ้าไหมไทย โดยความอนุเคราะห์
ของสมาคมไหมไทย และร้านวีรี และการประกวดธิดาอุตสาหกรรมรอบสุดท้าย กับแจก
รางวัลผู้ชนะการประกวด

เวลา ๒๐.๓๐—๒๐.๔๕ น. การบรรยายบทความวิชาการทางวิทยุกระจายเสียง เรื่อง
“สถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อม” ณ สถานีวิทยุกระจายเสียง ต.ช.ด.

ระหว่างเวลา ๑๘.๐๐—๒๒.๐๐ น. มีดนตรีไทยของวงดนตรีโรงงานสุราบางยี่ขัน กับ
ดนตรีสากลของวงดนตรีกองทัพอากาศและภาพยนตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.

ผลของการจัดงาน

การจัดงานเฉลิมฉลองวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรมครบรอบ ๒๕ ปี คราวนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปโดยเรียบร้อยตามกำหนดการทุกอย่าง และได้ผลดีสมตามวัตถุประสงค์ทุกประการ สำหรับงานที่จัดให้มีขึ้นในบริเวณกระทรวงอุตสาหกรรมนั้น ปรากฏว่าเป็นที่สนใจของประชาชนมาก ในวันหนึ่ง ๆ มีประชาชนเข้ามาชมงาน และซื้อสินค้าที่บรรดาบริษัทห้างร้านและโรงงานได้จำหน่ายให้ในราคาถูกเป็นพิเศษอย่างคับคั่ง นับว่างานนี้ได้ก่อให้เกิดความสนใจในฝีมือและความสามารถในการผลิตอุตสาหกรรมในประเทศขึ้นเป็นอย่างมาก รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องการจัดงานและผลของการประกวดต่าง ๆ ตลอดจนคำบรรยายทางวิทยุกระจายเสียงและทางโทรทัศน์จะจัดพิมพ์เป็นหนังสืออนุสรณ์กระทรวงอุตสาหกรรมครบรอบ ๒๕ ปี ฉบับที่ ๒ และรายงานผลของการสัมมนาที่ได้จัดให้มีขึ้นในระหว่างงานนี้ จะได้จัดพิมพ์เป็นหนังสืออนุสรณ์ ฯ ฉบับที่ ๓

มูลนิธิอุตสาหกรรม

นอกจากการจัดงานเฉลิมฉลองดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว กระทรวงอุตสาหกรรมยังได้ริเริ่มจัดตั้งมูลนิธิอุตสาหกรรมขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ ในงานนี้ด้วย โดยมีวัตถุประสงค์จะเอาเงินดอกผลที่เกิดจากเงินทุนไปใช้จ่ายในการช่วยเหลือส่งเสริมการศึกษาด้านอุตสาหกรรม เป็นต้น ทำให้เครื่องมือฝึกหัดทำงานแก่โรงเรียนที่ขาดแคลนเครื่องมือ ให้เงินอุดหนุนนักเรียนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมที่เรียนดีแต่ขาดแคลนเงินทุน ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย มูลนิธิตั้งโรงเรียนฝึกทำงาน ฝึกอบรมนักเรียนที่สำเร็จทางวิชาการมาแล้วให้มีความสามารถในการทำงานทางปฏิบัติส่งให้โรงงานที่ต้องการ เหล่านี้เป็นต้น จึงเป็นการที่จะเกิดคุณประโยชน์ชั่วนานาน ปรากฏว่าเมื่อแจ้งความตราบนี้ให้โรงงานต่าง ๆ ทั้งในพระนครและต่างจังหวัดทราบต่างก็พากันส่งเงินเข้าร่วมการกุศลสาธารณประโยชน์นี้เป็นอันมาก จนถึงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๑๐ กระทรวงอุตสาหกรรมได้รับเงินกว่า ๘๔๐,๐๐๐ บาท ซึ่งได้เอาไปซื้อพันธบัตรรัฐบาลไว้แล้ว สำหรับการก่อตั้งเป็นมูลนิธิตามกฎหมายนั้น กระทรวงอุตสาหกรรมจะได้ดำเนินการต่อไปโดยเร็ว

รายนามกรรมการจัดดำเนินการ งานฉลองกระทรวงอุตสาหกรรม ครบ ๒๕ ปี

ก. กรรมการอำนวยการ

๑. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	(นายสอาด หงษ์ยนต์)	ประธานกรรมการ
๒. รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	(นายปุ๋ย โรจนะบุรานนท์)	รองประธานกรรมการ
๓. อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม	(นายสอาด มีชูธน)	กรรมการ
๔. อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์	(นายยศ บุนนาค)	..
๕. อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	(นายชิน ทิวารี)	..
๖. เลขาธิการนายกรัฐมนตรี	(นายพิสิษฐ สนิทวงศ์ ฯ)	..
๗. หัวหน้ากองกลาง	(นายประเสริฐ พณีโคดม)	เลขาธิการ
๘. ที่ปรึกษาทั่วไปกระทรวงอุตสาหกรรม	(ดร. พร ศรีจามร)	ที่ปรึกษา
๙. นายช่างใหญ่กระทรวงอุตสาหกรรม	(นายอุดมศักดิ์ ภาสะวงนิช)	..
๑๐. นายช่างใหญ่กระทรวงอุตสาหกรรม	(น.อ. วิมล วิริยะวิทย์)	..
๑๑. นายช่างใหญ่กระทรวงอุตสาหกรรม	(นายดำรา อมาตยกุล)	..
๑๒. ผู้ตรวจราชการกระทรวงอุตสาหกรรม	(นายพัฒน์ บาปุยะวาทย์)	..

ข. กรรมการปฏิบัติงาน

๑. คณะกรรมการฝ่ายเลขานุการ		
(๑) นายประเสริฐ พณีโคดม		ประธานกรรมการ
(๒) นายสำราญ สักกวัตร		กรรมการ
(๓) นายจำลอง ทองสุพรรณ		..
(๔) นายมงคล วรสุต		..
(๕) นายสำเนา จุลกะรัตน์		..

(๖) นายปรีชา อรรถวิภังค์		กรรมการ
(๗) นายจรพงษ์ นาคะนิธิ	} ผู้แทน รอ.	..
(๘) นายปริญ แกมนิล		
(๙) นายประเสริฐ รัตนกลีกร	..	วศ.
(๑๐) นางเจริญศรี ศรีเนาวรัตน์	..	สอ.
๒. คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์		
(๑) นายชิน ทิวารี		ประธานกรรมการ
(๒) นายเอนก บุญภักดี		กรรมการ
(๓) นายโฉม ศรีอำไพ		..
(๔) นายวันดี หุตะสิงห์		..
(๕) นางละอองนวน ทองกล้า		..
(๖) นายสุบิน สรรพอุดม		..
(๗) พ.ต. ประวัติ รัตนกิจ	} ผู้แทน รอ.	..
(๘) นายจงเจริญ ต้นสุขเกษม		
(๙) น.ส. ลลิต ทศนาพลพินิจ	} ผู้แทน วศ.	..
(๑๐) นางปัทมาวดี สุทัศน์ ณ อยุธยา		
(๑๑) นายประเสริฐ พณีโคตม	ผู้แทน	สป.
(๑๒) นายวีระวัฒน์ บุญยเกตุ	..	สล.
(๑๓) นายเสงี่ยม บุญยเกียรติ	..	กรมทรัพยากรธรณี
๓. คณะกรรมการฝ่ายสถานที่		
(๑) นายวันดี หุตะสิงห์		ประธานกรรมการ
(๒) นายสำราญ สักกวัตร	ผู้แทน	สล.
(๓) นายจำลอง ทองสุพรรณ	..	สป.
(๔) นายบัญชา ไชยมงคล	} ..	รอ.
(๕) นายสง่า ธนากรภักดี		

(๖) นายอารี วงศ์บุญมี	ผู้แทน	วศ.	กรรมการ
(๗) นายวีกรณ์ วีรานุกต์	..	สป.	..
(๘) นายวิบูลย์ วรวิบูลย์			..
(๙) นางยุพา เกตุรัตน์			..
(๑๐) น.ส. ชุตรี ฉายะภูติ			..
(๑๑) นายอนุกุล ฉวีวงศ์			..
(๑๒) นายวสันต์ ลอประสิทธิ์			..
(๑๓) นายวิรัช กันทรพิชัย			..
(๑๔) นายประศาสน์ ปัทมทิน			..
(๑๕) นายสัญญา ชวลิตธำรง			..
(๑๖) นายเจียมศักดิ์ กิตติศรีวรรณ			..
๔. คณะกรรมการฝ่ายการสัมมนา			
(๑) นายอุดมศักดิ์ ภาสวงนิช			ประธานกรรมการ
(๒) นายจรพงษ์ นาคะนิธิ			กรรมการ
(๓) นายวีระ สุตังกรกาญจน์			..
(๔) นายจงเจริญ ต้นสุขเกษม			..
(๕) น.ส. ดนอม วิริยะประเสริฐ			..
(๖) ดร. เฉลียว สุรสิทธิ์	ผู้แทน	วศ.	..
(๗) นายศิววงศ์ จังคศิริ	..	สอ.	..
๕. คณะกรรมการฝ่ายการประกวด			
(๑) นายมัญญ ประชัญคดี			ประธานกรรมการ
(๒) นายพัฒน์ บาปุยะวาทย์	ผู้แทน	สป.	กรรมการ
(๓) นายเชียร สิงหลกะ	..	กร. สป.	..
(๔) นายวีระ สุตังกรกาญจน์	}
(๕) นายไสว มงคลเกษม			
		รอ.	..

(๖) นางระเบียบ ภูมิรัตน์	}	ผู้แทน	วศ.	กรรมการ
(๗) นายชายไหว แสงรุจิ				
(๘) น.ส. วนิดา ทองรวย				
(๙) นายโหม ศรีอำไพ		„	สอ.	„
(๑๐) นายสมศักดิ์ คุปต์กาญจนากุล				„
(๑๑) นายวัฒนา ศิริโชติ				„
๖. คณะกรรมการฝ่ายการแสดงทางโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง				
(๑) นายสอาด มีชูชน				ประธานกรรมการ
(๒) นายวีรวัฒน์ บุณยเกตุ		ผู้แทน	สล.	กรรมการ
(๓) นายโกวิท อมาตยกุล		„	สป.	„
(๔) นายจงเจริญ ดันสุขเกษม	}	„	รอ.	„
(๕) น.ส. สุกัตรา ดวงพัตรา				
(๖) นางพรรณนิภา วราเวชช์		„	วศ.	„
(๗) นายเอนก บุญภักดี		„	สอ.	„
(๘) น.ส. ถนอม วิริยะประเสริฐ		„	รอ.	„
๗. คณะกรรมการฝ่ายการเงิน				
(๑) นายวิทยา บุญจร				ประธานกรรมการ
(๒) นายชวน ศรีกสิพันธ์				กรรมการ
(๓) น.ส.เพ็ญพัทธ์ เถระพัฒน์				„
(๔) น.ส. กฤษณา บรรณประดิษฐ์				„
(๕) นางเรณู จรรยาวิจักขณ์				„
(๖) นายจำลอง ทองสุพรรณ				„
(๗) นายปรีชา อรรดวิภังค์				„
(๘) นายวิบูลย์ วีระพานิชย์				„

(๙) นายเกลิง วิเศษสมน	กรรมการ
(๑๐) นายประพาส ธนกุล	”
(๑๑) นายณรงค์ นาคเนียม	”
(๑๒) นายสง่า ธนากรภักดี	”
(๑๓) น.ส. สุภาพ มีทองคำ	”
(๑๔) นางเรณู อินทรารุช	”
(๑๕) นายไพบูลย์ เกษแย้ม	”
(๑๖) นายเกษม พันธุ์ชะวงศ์	”
(๑๗) นายมงคล เงินชูศรี	”
๘. คณะกรรมการฝ่ายการพิมพ์เอกสาร	
(๑) นายชาญไชย ดาวรรธาร	ประธานกรรมการ
(๒) นายวีรวัฒน์ บุญยเกตุ	กรรมการ
(๓) นายโกวิท อมาตยกุล	”
(๔) นายจรัส อินทร์งษ์	”
(๕) นายประวัติ อิศรางกูร ณ อยุธยา	”
(๖) นางสุภาณี คุปต์กาญจนากุล	”
(๗) นายเอนก บุญภักดี	”
(๘) พ.ต. ประวัติ รัตนกิจ	”
(๙) นายประเสริฐ พณีโคดม	”
(๑๐) นายมงคล วรสุต	”
(๑๑) ดร. ชัชเวชย์ มุสิกไชย	”
(๑๒) นางศรีวัฒนา จุลชาติ	”
(๑๓) นายวันดี หุตะสิงห์ หรือผู้แทน	”
(๑๔) นายอำนาจ ทองประเสริฐ ผู้แทน รอ.	”

๙. คณะกรรมการฝ่ายจัดการแสดง

(๑) นายสอาด หงษ์ยนต์		ประธานกรรมการ
(๒) นายวันดี หุตะสิงห์		กรรมการ
(๓) นายพิสิษฐ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	ผู้แทน สล.	„
(๔) นายดำรา อมาตยกุล	„ สป.	„
(๕) นายเต็มศักดิ์ อินทรปาน	„ รอ.	„
(๖) นายวงศ์ แนวพนิช	„ วศ.	„
(๗) นายประเสริฐ เจริญรุ่ง	„ สอ.	„
(๘) นายบรรศักดิ์ วาทยานนท์	„ „	„
(๙) น.ส. เสริมสุข สัตยคุศม์	„ กรมทรัพย์สินทางพาณิชย์ „	„
(๑๐) นายวารี รัตนอุไร		„
(๑๑) นายมนัส สุขสมาน		„
(๑๒) นายวิสิทธิ์ น้อยพันธุ์		กรรมการ
(๑๓) นายพิศาล คงสำราญ		„
(๑๔) นายชนะ อยู่แสง		„
(๑๕) นายสงบ ปานดอกไม้		„

๑๐. คณะกรรมการฝ่ายการขยายเสียง

(๑) นายชายไหว แสงรุจิ		ประธานกรรมการ
(๒) นางปัทมาวดี สุทัศน์ ณ อยุธยา	} ผู้แทน ว.ศ.	กรรมการ
(๓) นายมนัส ไวดนอมสัตว์		
(๔) นายวิศิษฐ์ คูหิรัญ		
(๕) นายโฉม ศรีอำไพ	„ สอ.	„
(๖) นายสง่า ธนากรภักดิ์	„ รอ.	„
(๗) น.ส. สุภาพ มีทองคำ	„ สป.	„

(๘) นายสง่า ธนากรภักดี	ผู้แทน กรรมการฝ่ายสถานที่	กรรมการ
(๙) น.ส. วนิดา ทองรววย		”
๑๑. คณะกรรมการฝ่ายต้อนรับ		
(๑) นายเต็มศักดิ์ อินทรปาน		ประธานกรรมการ
(๒) นายวันดี หุตะสิงห์ (ฝ่ายสถานที่)		กรรมการ
(๓) นายวิทยา บุญจร (ฝ่ายการเงิน)		”
(๔) นายประเสริฐ พณีโคดม (ฝ่ายเลขานุการ)		”
(๕) นางละอองนวน ทองกล้า (ฝ่ายประชาสัมพันธ์)		”
(๖) นางเจริญศรี ศรีเนาวรัตน์ (ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เดินโซ่วแบบเสือ)		”
(๗) นางสาวเสริมสุข สัตย์ศม์ (ผู้แทนกรมทรัพย์สินทางปัญญา)		”
(๘) นายวีรวัฒน์ บุญยเกตุ (ฝ่ายการพิมพ์)		”
(๙) นายสุรชัย มิ่งขวัญ	} ผู้แทน สป.	”
(๑๐) นายนพดล พิมลมาลัย		
(๑๑) น.ส. ระวีวรรณ พันธุ์ไพโรจน์		
(๑๒) ร.ท. อยุธ บุญยฤทธิรักษา	} ผู้แทน ร.อ.	”
(๑๓) นายกุศล สูงศักดิ์		
(๑๔) นายสอาด อยู่คงศักดิ์		
(๑๕) นายอาชวี เตาสานนท์		
(๑๖) นายมานิช บรรจงอักษร		
(๑๗) นายศิววงศ์ จังคศิริ	} ผู้แทน สอ.	”
(๑๘) นางรัตนา เหลืองไพโรจน์		
(๑๙) นายอภิชัย สุริยวรรณ		
(๒๐) นางนิตนัย สุจริตกุล	} ผู้แทน วศ.	”
(๒๑) น.ส. จรววย โพธิ์พรรค		
(๒๒) นายวิเชียร สาครมงคล		

ถ้อยแถลงของคณะกรรมการ

คณะกรรมการฝ่ายจัดพิมพ์เอกสารรู้สึกเป็นเกียรติอย่างสูงที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากกระทรวงอุตสาหกรรมให้จัดทำหนังสือ “อนุสรณ์ครบรอบ ๒๕ ปี กระทรวงอุตสาหกรรม ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐” เล่มนี้

คณะกรรมการชุดนี้ยอมรับรู้สึกหนักใจเป็นธรรมดาในภารกิจอันสำคัญนี้ แต่ก็ได้ปรึกษาคถลกันว่าจะพยายามทำให้ดีที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ โดยรำลึกถึงหน้าที่อันมีเกียรติที่ได้รับมอบหมาย หากจะมีข้อบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ก็หวังในไมตรีจิตของท่านผู้บังคับบัญชาและเพื่อนข้าราชการที่จะเมตตาให้อภัยแก่คณะกรรมการนี้ด้วยความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ

กรรมการแต่ละคน นอกจากจะปฏิบัติราชการประจำตามหน้าที่แล้ว ยังได้รับแบ่งหน้าที่พิเศษไปปฏิบัติต่าง ๆ กัน เช่น จัดหาประวัติเรื่องราวและภาพของกรมกระทรวงในอดีต ติดต่อกับท่านอดีตรัฐมนตรี และปลัดกระทรวง ซึ่งหลายท่านก็ต้องติดต่อไปยังต่างประเทศ และหลายท่านต้องตามไปขอความกรุณาท่านถึงบ้านพัก จัดถ่ายภาพและเลือกภาพที่สมควรบรรจุลงในหนังสือ ออกแบบปก เลือกกระดาษ เลือกโรงพิมพ์ ฯลฯ และยังต้องมาร่วมกันกังวลกับการจัดเรื่อง ลำดับภาพ ค้นเรื่อง หาเรื่อง ฯลฯ อีก ก็รู้สึกหนักใจเป็นทวีคูณ เกรงไปว่าหนังสือจะไม่เสร็จทันตามกำหนดภายใน ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

แต่เมื่อพวกเราได้ร่วมแรงร่วมใจกันเต็มที่แล้ว ก็มองเห็นประตุชัยที่จะจัดพิมพ์หนังสือนี้ออกมาเสนอได้ในเวลาทันกำหนด แต่ครั้นใกล้วันงานฉลองกระทรวงครบรอบ ๒๕ ปีเข้ามา ท่านปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมมีความดำริว่าหนังสืออนุสรณ์ที่จะจัดทำขึ้นนี้ สมควรจะได้บรรจุเหตุการณ์เรื่องราวและภาพในงานฉลองวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรมเข้าไว้ด้วย เพื่อเป็นอนุสรณ์สำหรับการจัดงานฉลองใหญ่เป็นครั้งแรกนี้ จึงได้ปรึกษาคถลกันให้เลื่อนการออก

หนังสือเล่มนี้ไปภายหลังจากงานฉลองวันสถาปนากระทรวงและให้คณะกรรมการ ฯ รีบเร่งกระทำ ให้เสร็จภายในเวลาอันสมควร

ครั้นงานฉลองวันสถาปนากระทรวงได้ผ่านไป ท่านปลัดกระทรวงและคณะกรรมการ ฯ ได้ปรึกษาหารือถึงการจัดทำหนังสือเล่มนี้อีกครั้ง เห็นว่าหากจะบรรจุเหตุการณ์ เรื่องราวและ ภาพอันเกิดจากผลงานฉลองกระทรวงเข้าไว้ด้วยทั้งสิ้น ก็จะทำให้หนังสือเล่มนี้หนาเกินไปจนเกินไป และแทนที่จะทำให้น่าอ่าน อาจจะทำให้บางท่านสิ้นความกระตือรือร้นที่จะอ่านในเมื่อเห็น ขนาดของหนังสือเข้า จึงตกลงว่าจะเพิ่มเนื้อเรื่อง และภาพในงานฉลอง ฯ อย่างสั้น ๆ เพื่อ หนังสือจะได้ไม่มีขนาดใหญ่เกินไปสมควร และจะได้จัดพิมพ์หนังสือเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษอีก ๒ เล่ม คือ สำหรับกิจกรรมเกี่ยวกับงานฉลองวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรมอย่างสมบูรณ์ ๑ เล่ม และอีก ๑ เล่มเป็นเรื่องการสัมมนาที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดขึ้นในระหว่างวันงานฉลองกระทรวงโดยเฉพาะ ซึ่งหนังสือทั้ง ๒ เล่มหลังนี้จะพิมพ์ต่อจากเล่มแรกในเวลาอันสมควร ฉะนั้น หนังสืออนุสรณ์ครบรอบ ๒๕ ปี ของกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับนี้ จึงมีรูปร่างดังที่ท่านเห็นอยู่นี้

คณะกรรมการ ฯ ขอขอบพระคุณ ฯพณฯ จอมพล อดุลยเดชวิกรม กิติติกขรรค์ นายกรัฐมนตรี และ ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรีทั้งสองท่าน ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ท่านปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม และท่านข้าราชการผู้ใหญ่ในกระทรวง ฯ ที่กรุณาให้ความ อนุเคราะห์ในการจัดทำหนังสือนี้ และขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาร่วมมือให้ภาพและบริการ ต่าง ๆ ที่ขอความร่วมมือไป

คณะกรรมการฝ่ายจัดพิมพ์เอกสาร

พลอากาศโท มุนี มหาสันทนะ
 เวชยันต์รังสฤษดิ์ รัฐมนตรี
 ว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
 กำลังกล่าวเชิญ ฯพณฯ จอมพล
 ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี
 กระทำพิธีเปิดงานฉลอง กระทรวง
 อุตสาหกรรมครบรอบ ๒๕
 ปี เมื่อ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ทำพิธี
 เปิดงาน

งานฉลองวันสถาปนากระทรวง-
 อุตสาหกรรมครบรอบ ๒๕ ปี
 เริ่มตั้งแต่วันที่ ๕-๕ พฤษภาคม
 ๒๕๑๐

ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง-
อุตสาหกรรม กำลังถวายภัตตา-
หารแด่สมเด็จพระสังฆราช เมื่อ
เช้าวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๑๐

สมเด็จพระสังฆราช ประพรม
น้ำพระพุทธมนต์ให้แก่ข้าราชการ
กระทรวงอุตสาหกรรม

ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
อุตสาหกรรม กำลังทำการบวง-
สรวงเทวรูปพระนารายณ์เกษียร
สมุทรหน้ากระทรวงอุตสาหกรรม
เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม
๒๕๑๐

๑ พล.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
มอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่ข้าราชการ และ
อุตสาหกรรมผู้ประกอบคุณงามความดีแก่ประ-
เทษชาติ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๑๐

นายสอาด หงษ์ยนต์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม และนายชิน ทิวารี อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กำลังชี้แจงการจัดงานฉลองวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรมครบรอบ ๒๕ ปี ทางสถานีไทยโทรทัศน์ เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๑๐

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมและอธิบดีกรมต่างๆ กำลังชี้แจงถึงผลงานก้าวหน้าของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมทางสถานีไทยโทรทัศน์ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๑๐

นายป๋วย โรจนบุรานนท์ รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ทำหน้าที่โฆษกกิตติมศักดิ์ สัมภาษณ์เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมทอผ้าไหมที่มาออกร้านในงานฉลองกระทรวงอุตสาหกรรม

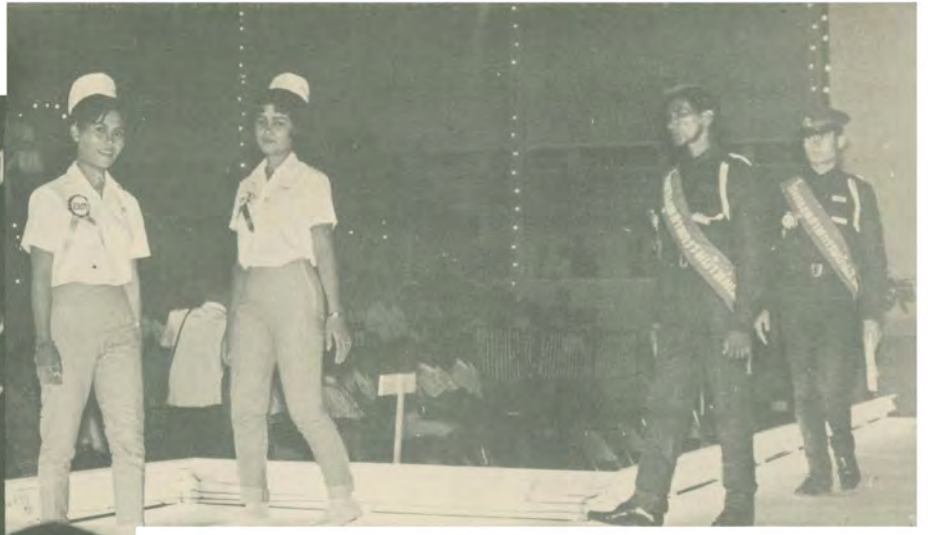
คณะกรรมการ กำลัง ตัดสิน
ประกวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๑

ผู้ได้รับเลือกเป็นธิดาและรอง
ธิดากระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อ
เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๑๐

คุณนบ น้อม บุนนาค ภริยา
อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์ กำลัง
สวมมงกุฎให้แก่ผู้ได้รับเลือก
เป็นธิดากระทรวงอุตสาหกรรม

การประกวดแบบเครื่องแต่งกายคนงานในโรงงาน อุตสาหกรรม

การ ประกวดสุขภาพบุตรธิดา
ข้าราชการและพนักงานในกระ-
ทรวงอุตสาหกรรม

ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
อุตสาหกรรม มอบรางวัลให้แก่
ผู้ชนะการประกวดสุขภาพ

การสัมมนาอุตสาหกรรม
เรื่อง "ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม"
เนื่องในงานฉลองครบรอบ ๒๕ ปี
ของ กระทรวงอุตสาหกรรม
วันที่ ๕-๗ พฤษภาคม ๒๕๑๐

การสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาใน
การดำเนินงานอุตสาหกรรมที่
ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย
ระหว่างวันที่ ๕-๗ พฤษภาคม
๒๕๑๐

การแสดงแบบเครื่องแต่งกาย
ชุดผ้าไหมไทย เมื่อวันที่ ๕ และ
๖ พฤษภาคม ๒๕๑๐

๑ พล.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
มอบรางวัลให้แก่ผู้ชนะในการประกวดผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรม

๑ พล.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
มอบของที่ระลึกให้แก่ผู้ที่มาร่วมออกวันแสดง
สินค้าในงานฉลองกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อ
วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๑๐

ประชาชนที่ มาชม งานฉลองวัน
สถาปนา กระทรวงอุตสาหกรรม
ครบรอบ ๒๕ ปี เมื่อวันที่ ๕-๘
พฤษภาคม ๒๕๑๐

ของขายถูกจัง !

การแสดงละครโทรทัศน์ เรื่อง
“เกียรติ” ที่สถานีโทรทัศน์
กองทัพบก (ช่อง ๑) เมื่อคืน
วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๑๐ โดย
มี น.ส. จิรนนท์ เสวตนันท์
และผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ
ประจำศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่ง
ประเทศไทยร่วมแสดงด้วย

ภาพบน : ในขณะที่ซ้อมใหญ่
ภาพกลาง : ขณะแสดงบทบาท
และล่าง

